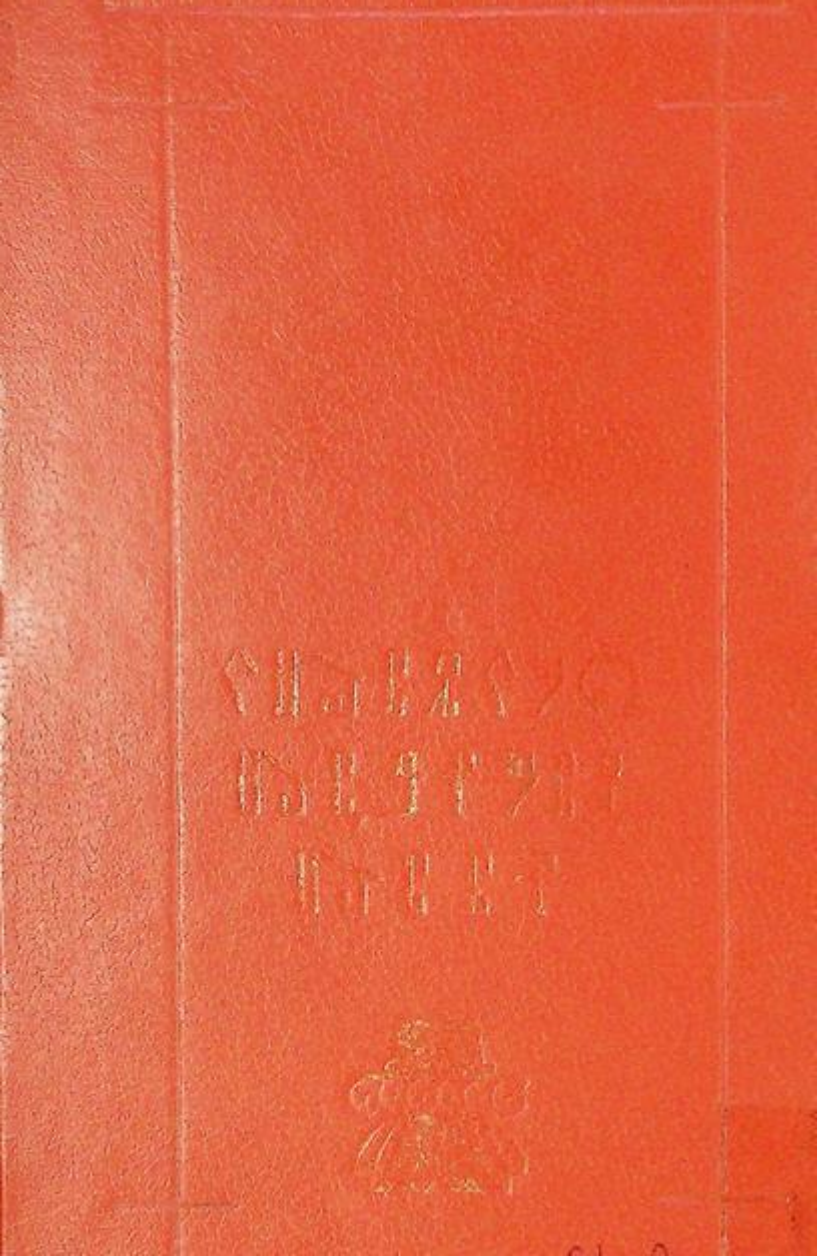

მსოფლიო ლიტერატურის ბიბლიოთეკა

გამომცემლობა „საქართველო“, თბილისი 1996

ძველი ბერძნული ტრაგედია

ესქილე
სოფოკლე
ევრიპიდე

სსრკ „ბაირონის“ სახელობის რესპუბლიკური ბიბლიოთეკის საბიბლიოთეკო უსასყიდლოდ
ბიბლიოთეკა
№ 3320

გამომცემლობა „საქართველო“, თბილისი, 1996

მსოფლიო ლიტერატურის ბიბლიოთეკის
სარედაქციო საბჭო

ზზია ბაქრაძე
ბარბარე არეშვაძე
თამარ ერისთავი
მაგალი თოდუა
ციალა თოფურიძე
ელგუჯა მაღრაძე
გურამ ფანჯიკიძე
ჯანსულ ღვინჯილია
ჯანსულ ჩარკვიანი
ოთარ ჩხეიძე
გიორგი ციციშვილი
გივი ციკაიშვილი
ვახტანგ მელიქიძე
ვახტანგ ჯავახაძე

ზახტვარი ლადო გრიგოლია

წინასიტყვა

ძველი ბერძნული თეატრი განსაკუთრებული სახეა ელინთა მხატვრული აზროვნებისა. ცნობილია, რომ მითოლოგია, რელიგია, ფილოსოფია, ეპოსი, ლირიკა და ხელოვნების სხვა სახეები ყოველი განვითარებული ერისათვის იყო ნიშნეული. რაც შეეხება დრამატული ხელოვნების იმ ფორმას, რომელიც ანტიკური საბერძნეთისათვის იყო დამახასიათებელი, მას არც ერთი ერის ისტორიაში არ მოეძებნება ანალოგი. ბერძნული თეატრი, ბერძნული დრამატურგია იყო განსაკუთრებული და მხოლოდ ბერძენთათვის ნიშანდობლივი სინთეზი მითოლოგიისა, რელიგიისა, ლიტერატურისა, ფილოსოფიისა, მუსიკისა, ქორეოგრაფიისა, მხატვრობისა, არქიტექტურისა და მეცნიერებისა. ბერძნულ ტრაგედიებში შთანთქულ გამოვლინდა ელინთა გენია. აქედან ცხადია, თუ რა როლი ეკუთვნის ბერძნული დრამის ანალებს საერთოდ ბერძნული კულტურის შესწავლისათვის. სამწუხაროდ, ბერძნულმა ტრაგედიამ, ისევე, როგორც ბერძნული კულტურის უველა სფერომ, ფრაგმენტულად მოაღწია ჩვენამდე. მრავალ ტრაგიკოსთაგან მხოლოდ სამის თხზულებები მოვიდა ჩვენამდე და ეს თხზულებები მხოლოდ მცირეოდენი ნაწილია მათი გრანდიოზული შემოქმედებისა. ესქილეს ოთხმოცდაათზე მეტი ტრაგედია ჰქონია დაწერილი. ჩვენ კი შვიდის ტექსტი გვაქვს ხელთ. სოფოკლეს, რომელსაც ასეულზე მეტი დრამა ეკუთვნოდა, მხოლოდ შვიდი ტრაგედიათაა ჩვენთვის ცნობილი. ევრიპიდეს ასამდე ტრაგედიიდან კი თვრამეტი ნაწარმოები შემოგვრჩა — ჩვიდმეტი ტრაგედია და ერთი სატირული დრამა. ეს სულ ათიოდე ძალუნებრივად მოვლენებს ათენის პოლისისა და დელფოს ნანგრევებს, რომელნიც თავიანთი სიდიადით იმ გრანდიოზულ დიდებაზე მიგვანიშნებენ, ჩვენი თვალი რომ ვეღარ სწვდება. მიუხედავად ყველაფრისა, ერთი სანუგეშო გარემოებაც არსებობს ყოველივე ზემოთქმულს — საქმე ის არის, რომ შემორჩენილ ტრაგედიათა ემრავლესობა სწორედ ის ნაწარმოებებია, რომელთაც უველაზე მეტად გაუთქვეს სახელი ჩვენთვის საინტერესო ამ ავტორს და რომელნიც მათი შემოქმედების მწვერვალებად იქნენ აღიარებულნი მათსავე სიცოცხლეში. აქედან გამომდინარე, ჩვენ სრული უფლება გვაქვს კილავ პარაყოთ მათი ხელოვნების ძირითად საკითხებზე, ერთმანეთს შევუდაროთ მათი პოეტიკა, ვეძიოთ საერთო და ორიგინალური ნიშნები, მივეუთითოთ განვითარების იმ გზაზე, რომელიც ბერძნულმა დრამამ განვლო საბერძნეთის ისტორიის ოქროს ხანაში. ძველი წელთაღრიცხვის მეხუთე საუკუნეზე რომ მოდის.

ესქილე არ არის პირველი ბერძენი დრამატურგი. ჩვენთვის ცნობილია ორი ტრაგიკოსი — თესპისი და ფრინიქოსი, რომლებიც ესქილეს წინამორბედნი ყოფილან ძველ საბერძნეთში. მათი თხზულებები არ მოღწეულა ჩვენამდე და მხოლოდ ანტიკურ გადმოცემებზე დაყრდნობით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ მათ დრამა ჯერ კიდევ არ იყო იმდენად დამორჩილებული დიონისური დღესასწაულების რიტუალთა სტრუქტურას, ხელოვნების დამოკიდებულ და წმინდა ნიმუშად რომ მოვევლინა. რა თქმა უნდა, მათი არსებობა უდიდეს მასალას მისცემდა დღევანდელ მეცნიერებას ბერძნული რელიგიისა და თვით დრამის წარმოშობის საკითხის შესწავლისათვის. მაგრამ ესქილეს შემოქმედებასთან მიმართებაში ერთი რამ უნდა აღინიშნოს — ესქილემდე ტრაგედიებში არ იყო დიალოგი. სცენაზე მხოლოდ ერთი მსახიობი გამოდიოდა და ტრაგედიის სტრუქტურა მხოლოდ მისი მონოლოგისა და საგუნდო პარტიების ერთიანობას წარმოადგენდა. ესქილეს უდიდესი რეფორმა სწორედ ის იყო, რომ მან სცენაზე ერთდროულად ორი მსახიობი გამოიყვანა და ამით ბერძნულ ტრაგედიაში პირველად შეიქმნა დიალოგი, ორთა საუბარი.

ყველა ბერძნები კარგად ხედავდნენ, თუ რა დიდი როლი ენიჭებოდა წინარეშობის ფორმალურ მხარეს და სწორედ ამ სიახლის გამო მიიწვია ესქილე ტრაგედიის ყველაზე ღიდ შემოქმედად. საქმე ის არის, რომ სწორედ ამ რეფორმამ განაპირობა ყველა სიახლე, რომელიც ესქილეს ტრაგედიისთვის იყო. ნიშანდობლივი. პარადოქსულია ერთი მოვლენა, ორი მსახიობის გამოყვანამ ესქილეს შესაძლებლობა მისცა კი არ დამორჩილებოდა დიონისური რიტუალების სტრუქტურასა და მასში ჩადებულ რელიგიურ არსს, როგორც ეს მოსალოდნელი უნდა ყოფილიყო, არამედ პირიქით, მან შექმნა დიალოგის განსაკუთრებული ფორმა, რომელიც ბერძნულად სტიქომითია ეწოდებოდა. ეს სიტყვა აღნიშნავდა დიალოგის ისეთ ფორმას, რომელშიაც მოსაუბრენი თითო სტრიქონით პასუხობდნენ ერთმანეთს, ასეთი სიტყვათშეგება კი სწორედ ბერძნული რელიგიური რიტუალებისთვის იყო დამახასიათებელი და მას გარკვეული მითოლოგიური სემანტიკა და ფუნქცია ჰქონდა.

ესქილეს ტრაგედიებში ჭორო, ე. ი. გუნდი, რომლის პარტიები სიტყვიერი, მელოდიური და ქორეოგრაფიული ხელოვნების სინთეზს წარმოადგენდა, თორმეტი კაცისაგან შედგებოდა. მითოლოგიის და რელიგიის მცოდნეთათვის ცნობილია ამ რიცხვის საკრალური მნიშვნელობა. იგი იშვიათად გვხვდება შემთხვევითად და ალბათ ესქილესთანაც მას გარკვეული ფუნქცია ჰქონდა. ამ საკითხებზე განხრახ შევჩერდით ყურადღება, რადგან ისინი დაგვჭირდება სოფოკლეს სიახლეთა ანალიზისათვის. მანამდე კი კიდევ ერთხელ აღვნიშნოთ ესქილეს როლი დრამის განვითარებაში. ესქილე, თავისი პოეტური ჩვეფორმების წყალობით ფაქტობრივად პირველი ევროპული დრამატურგია ძველ საბერძნეთში, მის ხელ შექმნილი დიალოგი დრამის უმთავრესი საფუძველი გახდა. სწორედ ამიტომ არის, რომ თანამედროვე მეცნიერნიც ყოველსმხრივ აღნიშნავენ შეღეგად ესქილეს შეფასებისას თვით ბერძენთა მიერ გამოთქმულ აზრს ეთანხმებიან. ასე მაგალითად, ეიტ ჰემილტონი თავის

წიგნში „დასავლური ცივილიზაციის ბერძნული გზა“ ესქილესადმი მიძღვნილ თავს ასევე ასათაურებს: Aeschylus. the first dramatist (Edith Hamilton. The Greek way toy. Western Civilization, New Zork 1963).

საინტერესოა, შევადაროთ ესქილეს დრამატურგიის ზემოთჩამოთვლილი ნიშნები იმას, რაც სოფოკლესთან გვაქვს. უპირველეს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს უმთავრესი სიახლე, რაც სოფოკლეს ტრაგედიებში გვხვდება. სოფოკლემ კიდევ უფრო გააფართოვა დრამის პოტენციური შესაძლებლობანი, მან სცენაზე უკვე ერთდროულად სამი მსახიობი გამოიყვანა და ტრაგედიის დრამატული (მოქმედებისშიერი) მხარე კიდევ უფრო გააძლიერა. ისე არ უნდა გავიგოთ, რომ სცენაზე სამ მსახიობზე მეტი ერთდროულად არასოდეს, არ იმყოფებოდა მის დადგმებში. აქ იგულისხმება ის, რომ საუბარში უკვე სამი მოქმედი გმირი მონაწილეობს, დიალოგი ორთა შორის შეიცვალა დიალოგით სამთა შორის. ამით გაძლიერდა გმირთა დაპირისპირებისა და ერთიანობის მაჩვენებელი კონსტრუქციები, გართულდა კოლიზია, უფრო მრავალფეროვანი და მრავლისმხრივი გახდა ძირითადი სათქმელის გამომხატველი საშუალებანი, ეს სოფოკლესეული რეფორმა აღარ განეკთრებულა ძველ საბერძნეთში, ევრიპიდე მისი ერთგული დარჩა და ორი და სამი მსახიობის დიალოგი ანტიკური დრამის კანონიკურ სტრუქტურად იქცა.

მეორე დიდი რეფორმა, რომელიც სოფოკლემ მოახდინა ბერძნულ დრამაში, ქოროს ეხებოდა. მან ქოროს რიცხვი თორმეტიდან თხუთმეტამდე გაზარდა. დღეს უკვე საესებით ნათელი არ არის ამ სიახლის სრული მნიშვნელობა, მაგრამ თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ ბერძნები დიდ ყურადღებას უთმობდნენ ამ ფაქტს, ცხადი გახდება, რომ ეს საკითხი სპეციალური კვლევის ღირსია, რასაც ამჯერად თავს ვარიდებთ. მითუმეტეს, რომ ჩვენი წერილის პოპულარული ხასიათი ამას არ მოითხოვს.

სოფოკლეს დრამატურგიაში ქოროს როლთან დაკავშირებით, შეშფოთებას უნდა აღინიშნოს, როგორც ცნობილია, ქოროს პარტიები ქორეოგრაფიულ და მუსიკალურ ხელოვნებასაც ერთიანებდა. ცნობილია ისიც, რომ ამ მუსიკას თვით დრამატურგი ქმნიდა და ცეკვასაც იგი დგამდა. ასე იყო ესქილესა და განსაკუთრებით სოფოკლეს შემთხვევაში. რაც შეეხება ევრიპიდეს, აქ, როგორც ანტიკური ცნობები იუწყებიან, ანტიკურმა დრამამ რეგრესი განიცადა. ევრიპიდეს საგუნდო პარტიების მეტრული სტრუქტურა ესქილესა და განსაკუთრებით სოფოკლეს საგუნდო პარტიების მეტრულ სტრუქტურასთან შეადარებით. ევრიპიდე უკვე სხვას აწერინებს მუსიკას.

შევეხოთ ამ საკითხს უფრო ფართოდ. ესქილეს დრამაში ქოროს წამყვანი ადგილი უჭირავს. როგორც ფორმალურად ასევე შინაარსობრივად. მისი ტრაგედიების უდიდესი ნაწილი სწორედ გუნდის სიმღერებს ეკუთვნის, მისი ტრაგედიების მთავარ სათქმელს სწორედ გუნდი გამოხატავს. ამასთან ერთად, ესქილეს საგუნდო პარტიები მეტრული თვალსაზრისით უფრო ერთფეროვანი და ნაკლებად რთულია და ამის

კომპენსაციას უპირატესად მისი ამაღლებული ენა ახდენს, რომელსაც დაწვრილებით უფრო ქვემოთ შევეხებით.

სანამ სოფოკლეს ტრაგედიათა საგუნდო პარტიების სპეციფიკაზე ვისაუბრებდეთ, სასურველია გავიხსენოთ რამდენიმე ფაქტი სოფოკლეს ბიოგრაფიიდან. "სიჭაბუკეში სოფოკლეს, სიტყვის ხელოვნებაზე რომ არაფერი ვთქვათ, ბრწყინვალე მუსიკალური განათლება მიუღია. იგი კარგად გაწაფულა აგრეთვე ქორეოგრაფიულ ხელოვნებაში. ამ თავის ცოდნას სოფოკლე მაქსიმალურად იყენებდა თავის დადგმებში. მისი საგუნდო პარტიების შეტრელი და მუსიკალური მხარე, როგორც ჩანს, მეტად მაღალ დონეზე იდგა. საზომები, რომელნიც საგუნდო პარტიების სტროფების, ანტისტროფებისა და ეპოდების სტრუქტურას ქმნიან, საოცარი მრავალფეროვნებით გამოირჩევიან. მრავალფეროვანია აგრეთვე თვით კომპოზიციაც ამ საზომებისა. დღეს მხოლოდ წარმოდგენა შეიძლება იმისა თუ რა შთაბეჭდილებას ახდენდა მაყურებელზე მისი ტრაგედიების საგუნდო ნაწილი. გავიხსენოთ ერთი ანეკდოტური გადმოცემა.

ოთხმოცდაათ წელს მიტანებულ სოფოკლეს უთანხმოება ჰქონია თავის ვაჟებთან. შვილებს სურდათ, მამის ქონება მის სიცოცხლეშივე გაეგდოთ ხელთ და სოფოკლეს გონების სისუსტე დაებრალებ. სასამართლოში აღძრეს სარჩელი და სურდათ დამტკიცებინათ, რომ სოფოკლეს აღარ ძალუძდა გაძღოლოდა თავის ქონებას. სოფოკლეს თავის მართლება არ დაუწყია სასამართლოზე. მან მოსამართლეებსა და ხალხს წაუკითხა ნაწყვეტი თავისი ბოლო ტრაგედიიდან „ოიდიპოსი კოლონოსში", რომელიც ისიც იყო დადმოცემული. ეს ნაწყვეტი ტრაგედიის საგუნდო პარტიიდან ყოფილა. ყველა აღტაცებაში მოეყვანია ტექსტის სილამაზე და სიღრმე. სოფოკლემ არათუ გაიმარჯვა შვილების მიერ აღძრულ პროცესზე, იგი ტრიუმფით მიეცილებიათ სახლამდე მოსამართლეებსა და ხალხს. რაღა თქმა უნდა, იგივე ტექსტი ალბათ უფრო შთამბეჭდავი იქნებოდა, როცა სცენაზე მსახიობთა მიერ მესიკალურად განხორციელდებოდა.

რაც შეეხება ევრიპიდეს საგუნდო პარტიებს, ისინი სულ რამდენიმე ძირითადი საზომის არცთუ მრავალფეროვან კომბინაციებს წარმოადგენენ. საერთოდ უნდა ითქვას, რომ ევრიპიდესთან მახვილმა ავრძნობლად გადაწია სილამაზიდან ფილოსოფიური აზრისაკენ. ხატიდან ცნებისაკენ. ეს ფაქტი თავისებურ პროცესს ასახავს ბერძნული დრამის განვითარებაში და ჩვენ მას ქვემოთ შევეხებით უფრო ფართოდ.

ამჯერად კი გავცრით შევეხოთ ბერძნული დრამის ერთ ყველაზე ზოგად და სპეციფიურ ნიშანს, რომლის სახეცვლილება მეტყველად ასახავს არა მარტო სამი ტრაგიკოსის პოეტური აზროვნების სპეციფიკას, არამედ თვით ბერძნული დრამის განვითარების პროცესსაც გვიჩვენებს გარკვეული ასპექტით. საქმე ეხება ბერძნულ ტრაგედიათა ტეტრალოგიურ სისტემას.

როგორც ცნობილია, ბერძნულ თეატრში ავტორი წარმოადგენდა არა ერთ პიესას, არამედ ერთდროულად ოთხს. ეს იყო ერთგვარი ტეტრალოგია, რომელიც შედგებოდა სამი ტრაგედიისაგან (ე. ი. ტრილოგი-

ისაგან) და ერთი სატირული დრამისაგან. ჩვენამდე არ არის მოღწეული არც ერთი ბერძნული ტეტრალოგია, თუმცა ხელთა გვაქვს ესქილეს ტრილოგია „ორესტეა".

ბერძნული დრამის ტეტრალოგიური სისტემა შემთხვევითი არ იყო. მას ჰქონდა მეტად ღრმა და მნიშვნელოვანი საფუძველი, რომელიც ბერძენთა მითოლოგიაში, ფილოსოფიასა და საერთოდ მათს სამყაროსეულ აღქმაში იღებდა დასაბამს.

საქმე ეხება ბერძნების წარმოდგენას სამყაროზე. მის სტრუქტურაზე. ბერძენთათვის სამყარო წარმოადგენდა უნივერსალურ, ჰარმონიულ, მწყობრ სტრუქტურას, წესრიგს. თვით ბერძნული სიტყვა κόσμος — „კოსმოსი", „სამყარო" — სწორედ წესრიგს ნიშნავს. მაგრამ ეს წესრიგი ძველი ბერძნების აზრით რიდი იყო მყარი და უცვლელი, მისი აზრით, სამყაროში მუდამ არსებობდნენ ჭაოტური ძალები, რომლებიც დროდადრო ირღვეოდნენ კოსმოსის ჰარმონიას. ეს სპონტანური და იმანენტური ბრძოლა საბოლოოდ კეთილის გამარჯვებით მთავრდებოდა, რომელიც სამყაროში აღადგენდა წესრიგს. ძველი ბერძნებისათვის სამყაროს ეს სტრუქტურა უნივერსალური იყო და იგი მას ავრცელებდა სიკოცხლის განვითარების ყველა სფეროზე, მათ შორის კი უპირველეს ყოვლისა ადამიანურზე, მიკროკოსმიურზე.

სამყაროს ამ ზოგადი კანონის, ამ უნივერსალობის ერთგვარი პოეტური პროექციაა სწორედ ბერძნული დრამის ტეტრალოგიური სისტემა. ტრილოგიაში სამი ტრაგედიის მანძილზე ხდება დაპირისპირებულ ძალთა გამოვლენა, მათი შეჯახება, რომელიც არღვევს სამყაროს წონასწორობას და დისჰარმონია შეაქვს მასში. ბოლოს ეს დაპირისპირება ქრება; ხდება ღვთაებრივი შერიგება და ჰარმონია აღდგება. სატირული დრამა ამ კოსმიური კათარსისის პროცესის მხილველ და თანაც განმცდელად მაყურებელს ეძლეოდა არა შიშისა და სიბრალულის განსაცდელად, არამედ სიცილისთვის, რაც ბერძენთა აზრით ღმერთის ერთ-ერთ ყველაზე მთავარ ნიშანს წარმოადგენდა, რადგან სიცილი მხილველ მეფლერისა და ნეტარის საქმეა, ხოლო ასეთი მხილველ ნეტარი ღმერთი შეიძლებოდა ყოფილიყო.

სრული სახით მხოლოდ ერთი სატირული დრამაა შემორჩენილი, კერძოდ ევრიპიდეს „კიკლოპი". ამდენად, „ორესტეასთან" ერთად ჩვენ საკმაო წარმოდგენას ვიძლევით ბერძნული დრამის ტეტრალოგიურ სისტემაზე.

აღსანიშნავია, რომ ესქილეს ტრაგედია „მიჯაჭვული პრომეთე" ამ თემაზე დაწერილი ტეტრალოგიის პირველ დრამას წარმოადგენდა. მესამე ტრაგედიაში, როგორც გადმოცემით ვიცით, თერმე ღვთაებრივი შერიგება ხდებოდა ზევსსა და პრომეთეს შორის. ცნობილია ესქილეს ტეტრალოგია თებეს ციკლის მითებზე. მასში შედიოდა სამი ტრაგედია: „ლაიოსი", „ოიდიპოსი" და „შვიდნი თებეს წინააღმდეგ" (რომელიც ჩვენამდე სრული სახით არის მოღწეული). ამ ტეტრალოგიის მეოთხე ნაწილს, სატირულ დრამას კი „სფინქსი" ერქვია.

სამი დიდი ტრაგიკოსის შემოქმედების შედარებითი დახასიათებისათ-

ის მეტად მნიშვნელოვანია ერთი ფაქტის აღნიშვნა, ბერძნული დრამის ტექნიკური სისტემა, რომელიც ასე ცხადად ჩანს ესქილეს შემორჩენილ ტრაგედიებში, გაცილებით ძნელი აღსადგენია სოფოკლესა და ევრიპიდეს შემოქმედებაში. ის ფორმალური ძერა, რომელიც ბერძნული დრამის განვითარებაში მოხდა ამ მხრივ და რომელმაც ეს ფაქტი გამოიწვია, გასაგები მიზეზების გამო სრულყოფილად არ არის შესწავლილი თანამედროვე კლასიკურ ფილოლოგიაში, ამდენად ამაზე საუბარს ჩვენ ამჟამად თავს ავარიდებთ. აღვნიშნავთ მხოლოდ თანამედროვე მეცნიერებაში მიღებულ აზრს იმაზე, რომ სოფოკლეს თებეს ციკლის სამი ტრაგედია, მიუხედავად იმისა, რომ ეს ტრაგედიები სხვადასხვა დროს არის დაწერილი, ითვლება ერთ ავტორისეულ კონცეფციაზე აგებულ მთლიანობად. გარდა ამისა, ესქილესეული ტრილოგიის ნიმუშად სოფოკლეს შემოქმედებაში მიჩნეულია ერთი ნაკლებად, ხოლო ორი კარგად ცნობილი ტრაგედია „აიანტი", „ტეკეროსი" და „ევრისაკესი". წამოჭრილი საკითხის განსახილველად ფრიად მნიშვნელოვანია ის, თუ რა აგებული უპირველ სამი ბერძენი ტრაგიკოსის შემოქმედებაში მოთა.

არისტოტელე თავის პოეტიკაში დრამაზე საუბრისას აღნიშნავს, რომ ტრაგედიის სელი არის მითი. სხვათა შორის სიტყვა „(μῦθος) ნ კონტექსტში უფრო მთხრობელი და მეცნიერი კრიტიკოსობს როგორც ესქილესი, ტრაგედიის სიუჟეტს, რაც სერიოზული ანალიზის შედეგად არ დაკარგებება. როგორც ჩანს, აქ იგულისხმება ის მონოლითური ცნება, რაც ბერძნულ ტრაგედიას ჰქონდა თავისი ხალხის მითოლოგიასთან, ამ მითებში ჩაქსოვილ იდეებთან, თვით მითოლოგიურ ანბანურ წესებთან, რომელიც ესქილეს, სოფოკლესა და განსაკუთრებით ევრიპიდესთან სულ უფრო და უფრო მოისწრაფის საკუთრივ პოეტური, წვინილ ხელოვნებისეული ანბანურებისაკენ. ამდენად ამ პროცესის მოკლე განხილვა მნიშვნელოვანი დასკვნების გამოტანის საშუალებას მოგვცემს ამ ტრაგიკოსის დასახასიათებლად.

ესქილეური საბერძნეთისა და მისი კულტურის მცველ-ერთგულად ევროპელებს ამ განსაკუთრებულ სიახლოვეს ბერძნულ მითოლოგიასთან, რომელიც ესქილეს დრამატურგიაში შეიმჩნევა.

ეს მაგალითად, ესქილეს ტრაგედია „ევმენიდები". განსაკუთრებით ეხებიან ძველ ბერძენთა კათარტიკულ (განწმენდილ) რიტუალებს, რომელთა რელიგიური ფენქცია ადამიანის მეტ-ნაკლებად მონანიებს, რაც ამ საკითხთან დაკავშირებით დიდ მნიშვნელობას იძენს ტრაგედიის არისტოტელესეული თეორია, რომლის მთავარ არსს კათარსისი წარმოადგენს. ეს საკითხი ეფრო ფართო განხილვის ღირსია.

როგორც თანამედროვე მეცნიერებაშია მიღებული, ესქილეს ტრაგედიების მითოლოგიური ნაკადი გაცილებით ძლიერი და წმინდა სახითაა წარმოდგენილი, ვიდრე სოფოკლესთან და განსაკუთრებით ევრიპიდესთან.

ამ საკითხთან დაკავშირებით აუცილებელია გავიხსენოთ ერთი მეტად მნიშვნელოვანი ფაქტი ესქილეს ცხოვრებიდან. როგორც ანტიკური ავ-

ბები გადმოგვცემენ, ესქილეს ბრალად ედებოდა ელევსინური მისტერიების საიდუმლოთა გამხელა.

ჭეროვმთა აზრით, მან ეს საიდუმლო ცოდნა თავის ტრაგედიებში გამოიყენა და ამდენად, მდაბიოთათვის ხელმისაწვდომი გახადა. ესქილე გადაურჩა მსჯავრს. ზოგი წყაროს მიხედვით მან შესძლო თავისი უდანაშაულობის დამტკიცება. სხვანი აღნიშნავენ, რომ მას ხელისუფალთა მფარველობამ უშველა. ასეა თუ ისე, ამ ფაქტს არ შეიძლება ვეწოდოთ შემთხვევითი. მითუმეტეს, რომ ესქილეს შემორჩენილი ტრაგედიები მართლაც მოწმობენ, თუ რაოდენ ღრმად იცოდა ესქილემ თავისი რელიგიის საიდუმლოებანი.

ესქილეს ტრაგედიებში არ არის ფილოსოფიური განსჯა, რასაც ევრიპიდესთან ვხედავთ. მისი ხატოვანი (მითოლოგიური აზროვნების ძლიერ შორსაა ევრიპიდეს ცნებითი (ფილოსოფიური) აზროვნებისაგან. ევრიპიდე მეტად ბევრს ფილოსოფიური ცოდნა და იდეები ჩაქსოვა დრამატულ ნაწარმოებებში, რის გამოც მას ძველ საბერძნეთში ფილოსოფოსის დრამატურგს უწოდებდნენ. ამ აზრის სისწორე არა ერთგზის დადასტურებულა მისი შემოქმედების მკვლევართა ნაშრომებში. ეტყობა, საკმაოდ კარგად არის გამოკვლეული თუ როგორ ამუშავებს ევრიპიდე ფილოსოფოსთა, განსაკუთრებით კი, სოკრატეს იდეებს. მეტად საინტერესოა, რომ თვით სოკრატე სწორედ ამის გამო არცთუ ისე მაღალ შეხედულებისა იყო ევრიპიდეს დრამატურგიასა და მის ამგვარ ხელოვნებაზე. რაღაც იგი, როგორც ეს პლატონის სოკრატული დიალოგებიდან ჩანს, მკვეთრად მიჯნავდა ფილოსოფოსსა და პოეტის ღვაწლს.

ამავეროვნად, განსაკუთრებულ პატივსა და ადგილს ბერძენ ტრაგედიათა შორის სოკრატე სოფოკლეს ანიჭებდა. ქსენოფონტეს მონათხრობით (იხ. ქსენოფონტე, „მოგონებები სოკრატეზე", I, 4, 3.), სოკრატე ბერძენ ტრაგიკოსთა შორის უყვარდა სოფოკლეს ადვილად გასაგები ენა, ლამაზი სტილი და ადამიანური ხასიათების ჭეშმარიტი ასახვა. ამ ფაქტებს ვერ უარყოფს ვერც ერთი ისტორიკოსი. ამ ფაქტებს ვერ უარყოფს ვერც ერთი ისტორიკოსი. ამ ფაქტებს ვერ უარყოფს ვერც ერთი ისტორიკოსი.

ყოველივე ზემოთქმულის შემდეგ, შეიძლება ითქვას: სოფოკლეს, რომელიც ქრონოლოგიურად ესქილესა და ევრიპიდეს შორის დგას, ხელოვნებაშიც შეუძლებელი ადგილი უკავია. იგი არც იმდენად ახლოა მითოლოგიასთან, რომ ესქილესავით ხელოვნების წყობილი ნიმუში შეექმნა და არც იმდენად არის დაშორებული მისგან, რომ ევრიპიდეს მსგავსად ცნებითი აზროვნების ფილოსოფიური სპეკულაციისა და სიმბოლოების სფეროში გადაეხტას და ამით უმაღლესი ხელოვნების პრინციპებსა და ფორმებს უღალატოს. ბოლო აზრი ისე არ უნდა გავიგოთ, თითქოს ესქილესა და ევრიპიდეს შემოქმედების დამცირებას ვებედებოდეთ, ორივე ამ პოეტს აქვს ის ძლიერი მხარეები, რომლებიც სოფოკლეს ასე რიგად არ ახასიათებს, და მაინც თუკი საკითხს ხელოვნების პრინციპთა ალმატებითი ხარისხიდან შევხედავთ, უნდა ვაღიაროთ, რომ სოფოკლე ოქროს შუალედს წარმოადგენს ამ ორ დიდ დრამატურგს შორის. ამის სა-

პუთად შეგვიძლია მოვიტანოთ გოეთეს სიტყვები: „არავინ ისე არ იცნობდა სცენასა და თავის ხელობას, როგორც სოფოკლე".

მითისადმი ტრაგიკოსის მიმართება უმთავრესი საკითხია ბერძნული დრამატურგიის კვლევისას. ამიტომაც, სასურველი იქნება კვლავაც გავაკრცელოთ ამ საკითხზე საუბარი.

ბერძნული დრამის ერთ-ერთი ძირითადი განმასხვავებელი ნიშანი შემდგდროინდელი და თანამედროვე დრამისაგან არის ის, რომ ბერძენ ტრაგიკოსს არ შეეძლო ეწერა ნებისმიერ თემაზე, ე. ი. თვითონ არ შეეძლო მოეფიქრებინა ტრაგედიის ფაბულა. საამისოდ მას მითისათვის უნდა მიემართა. რა თქმა უნდა, მისი მდგომარეობა არ იყო საჭალო ამ მხრივ, რადგან ბერძნული მითოლოგია მას უმდიდრეს მასალას აწვდიდა.

ტრაგიკოსის უპირველესი და უზენაესი მოვალეობა, როგორც ჩვენთვისაა ის იყო, რომ მითში ჩაქსოვილი იდეა ემეტყველებინა პოეტური საშუალებებით. მოეხდინა მისი დრამატული ინტერპრეტაცია.

როგორც მრავალრიცხოვანი გამოკვლევებიდან ჩანს, ესქილე ყველაზე ერთგული იყო მითოლოგიური მასალისა, შეიძლება ითქვას, ევრიპიდეზე ერთგულიც. ვიდრე ეს თავისუფალ ხელოვანს სჭირდება. რადგან მისი ტრაგედიების სტრუქტურა და სახეები ხშირად ისევე ბუნდოვანი და ძნელად გასაშიფრია, როგორც თავად მითი. ევრიპიდეს ტრაგედიებში ამ სიტუაციის საპირისპირო შემთხვევას ვხედავთ. ეს დრამატურგი უკვე ბევრად თავისუფლებით ეკიდება მითს. შეაქვს მის ქსოვილში ისეთი სიახლენი, რომელნიც მითის დედააზრს ცვლიან. ამდენად, იგი მითს მხოლოდ საკუთარი სათქმელის გამოსახატავად იყენებს.

სოფოკლე აქაც შეუდარებელია. მისი შემორჩენილი ტრაგედიები ოდნავადაც არ ძღვნიან იმის საბაბს, რომ მას მეტისმეტი პოეტური თავისუფლება დავაბრალოთ. თუთ ისეთი სიახლენი და დეტალებიც კი, რომელნიც მის თეზეს ციკლის ტრაგედიებშია საცნაური, არასოდეს არ ცვლის მითის კარდინალურ სტრუქტურას და ამდენად მის აზრს.

სოფოკლესეული ინტერპრეტაცია ბერძნული მითისა წარმოადგენს ნიადაგს სიმბოლოთა ენაზე კოდირებული აზრის გასწვნას. მის რეალიზაციას პოეტურ ხატებში და ამ აზრთან მაყურებლის ხიარებას.

ამ მხრივ, სოფოკლეს ხელოვნების საუკეთესო მაგალითს ოიდიპოსის მითის მისეული ინტერპრეტაცია წარმოადგენს.

შევეხოთ ამ საკითხს უფრო დეტალურად. თავის სამ ტრაგედიაში „ოიდიპოს მეფე", „ოიდიპოსი კოლონოსში" და „ანტიგონე" სოფოკლემ ბრწყინვალედ, ოიდიპოსის მითში მანამდე არარსებული ელემენტი შეიტანა. ესაა ოიდიპოსის ყოველისა. მან წამოსწია ანტიგონესა და ისმენეს სახეები, რომელნიც ამ მითის ადრეულ ვარიანტებში არც კი მოიხსენიებიან. ან თუ მოიხსენიებიან, მხოლოდ გაეცრით. სოფოკლემ წამოსწია ანტიგონეს დედეფალი სახე და მისგან შექმნა ტრაგედია, რომელიც ყველაზე დიდი ავტორისეული მითიდან ითვლებოდა.

სოფოკლემ გამოიყენა ოიდიპოსზე არსებული ნაკლებად ცნობილი მითი იმის შესახებ, თუ როგორ მოვიდა ესინათლო მწირად ქცეული ოიდიპოსი

სოფელ კოლონოსში და როგორ გახდა მისი მფარველი ღვთაება. ოიდიპოსის სახის რელიგიური და მითოლოგიური გააზრების წყალობით შეიქმნა ტრაგედია „ოიდიპოსი კოლონოსში", რომელიც თავისი ღრმა რელიგიურობითა და ღვთისმსახური სულისკვეთებით შეუდარებელია ყველა ანტიკურ ძეგლს შორის.

დაბოლოს, რაც შეეხება მის ტრაგედიას „ოიდიპოს მეფე". ძირითადი აზრი ამ მითისა ჯერ კიდევ ჰომეროსსა აქვს გადმოცემული „ოდისეაში".

თებეს მეფემ, ლაიოსმა ძალა იხმარა პელოფსის ვაჟზე, ქრისიპოსზე. ამის გამო პელოფსმა ღმერთებს შესთხოვა დაესაჯათ ლაიოსი. პელოფსის წუვილმა მართლაც უწია ლაიოსს და ღმერთებმა მას საკუთარი ვაჟისაგან სიკვდილი არგუნეს ხვედრად. დელფოს სამისნოში ლაიოსს უწინასწარმეტყველა პითოლნმა, რომ თუკი მას ვაჟი ეყოლებოდა, მაშინ შვილის ხელით გამოეთხოვებოდა სიცოცხლეს. როდესაც ლაიოსს ვაჟი შეეძინა, ამ მისნობით შეშინებულმა მამამ მისი მოკვლა განიზრახა და როგორც ეს მითოლოგიური აზროვნებისათვის არის დამახასიათებელი, პირდაპირ როდი მოჰკლა იგი, არამედ მთაში გადააგდო, რათა მისი სისხლით არ გაესვარა ხელი. ბავშვი გადარჩა, იგი კორინთოს მეფემ, პოლიბოსმა შეირდომა, გამოზარდა და თავის უფლისწულად გამოაცხადა.

შვილად ოიდიპოსი (ბავშვს ეს სახელი ერქვა დასახიჩრებული ფეხების გამო) შემთხვევით გაიგებს, რომ იგი პოლიბოსის ვაჟი არ არის, და მხოლოდ მიგდებულია მის კარზე. პოლიბოსი და მისი მეუღლე შესძლებენ მის გადარწმუნებას. ოიდიპოსი ხვდება დელფოს სამისნოში და იქ აპოლონისაგან გებულობს, რომ მას მეფისწერით ელის, მოჰკლას საკუთარი მამა და შეეერთოს საკუთარ დედას. მცირე ხნის შემდეგ ღმერთის ეს მისნობა მართლაც აღსრულდება, ოიდიპოსი შემთხვევით შეეჯახება ლაიოსს, რომელიც უცხო ჰგონია და მოჰკლავს მას, შემდეგ კი მის სამეფოსა და მის ცოლს, ე. ი. თავის დედას ეუფლება. ბოლოს ბრმა მისანი, აპოლონისა და თვით ოიდიპოსის წყალობით ყველაფერი გაცხადდება, ოიდიპოსი თვალებს დაიბრმავებს, დატოვებს ტირანის ტახტს, თებეს და გადაიხვეწება.

აი ძირითადი ჰარგა, რომელიც სოფოკლემდე იყო ცნობილი ოიდიპოსზე.

სოფოკლეს ტრაგედიაში ეს უბრალო ამბავი ურთულესი პერიპეტიებით იხლართება. ეს რთული სტრუქტურა უპირველეს ყოვლისა, გადმოსცემს თვით ამბის ურთულეს აზრისეულ სიმბოლიკას და ემსახურება ადამიანის თვითშემეცნების უძნელეს გზას.

მითის ძირითადი ამბები „ოიდიპოს მეფეში" ერთმანეთთან ლოგიკურად არიან დაკავშირებულნი და ერთმანეთისაგან ლოგიკურად გამომდინარეობენ. ამისათვის სოფოკლეს სჭირდება მრავალი მცირე დეტალის დამატება, ეს დეტალები ძირითად ამბებს ერთმანეთთან აკავშირებენ და ქმნიან საოცარ დრამატულ სიუჟეტს.

ეს სიუჟეტი განსაცარი ლაკონიურობით არის აღბეჭდილი. ტრაგედია სულ ათას ხუთას ოცდაათ სტრიქონს შეიცავს, მიუხედავად ამისა, მას-

ში ჩატეულია მთელი მითი და ეს გაკეთებულია ისეთი ოსტატობით, რომ არსად არ იგრძნობა ძალდატანება. ყოველი დეტალის არსებობა სიუჟეტურად გამართლებულია და არსად არ ეტყობა ის, რომ იგი ინფორმაციისათვის არის მოტანილი.

ტრაგედიის ყოველი პერსონაჟის მითოლოგიურ-პოეტური სემანტიკა მაქსიმალურად არის გახსნილი. არცერთი სიტყვა არ არის ზედმეტი, ყველა მათგანს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ტრაგედიის მთავარი სათქმელის გამოხატვისათვის და ტექსტიდან ნებისმიერი მათგანის ამოღება უმალვე არღვევს ნაწარმოების მთლიან სტრუქტურასა და აზრს.

ყოველივე ზემოთქმულიდან, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მითის ინტერპრეტაციის ოპტიმალურ შემთხვევას ჩვენ სწორედ სოფოკლეს შემოქმედებაში ვხედებით. აქ ჩნდება კითხვა, თუ რა მიმართებაშია სოფოკლეს შემოქმედება ბერძნულ ფილოსოფიასთან, ხომ არ ნიშნავს ეს ყოველივე იმას, რომ სოფოკლე უგულებელყოფდა ბერძენთა მსოფლმხედველობას.

როგორც მრავალი მეცნიერის სერიოზულმა კვლევამ აჩვენა, სოფოკლე იმდროინდელი საბერძნეთის ფილოსოფიური აზროვნების შუა ბელში მდგარა თავისი შემოქმედებით და, რაც ყველაზე საინტერესოა, მას ეთიკურ-ფილოსოფიური კონცეფცია ყველაზე ახლო სწორედ სოკრატეს იდეებთან დგას.

ყველასთვის ცნობილია ბერძნული ფილოსოფიის სოფისტური სკოლა. სოფისტების მთავარი დებულება შემდეგში მდგომარეობდა: ყველაფრის საზომი არის ადამიანი, აქედან გამომდინარეობდა აზრი, რომ სამყაროში არ არსებობს ობიექტური ჭეშმარიტება, ჭეშმარიტება არის იმდენად, რამდენადაც მას გაიაზრებს ყოველი ცალკეული ინდივიდი.

ეს სუბიექტივისტური ნაკადი ადამიანის აზროვნებაში გაღრმავდა დეკარტეს რელატივიზმში, რომლის თანახმად 'ყველაფერი არსებობს იმდენად, რამდენადაც მას ხედავს მეორე და რომ სამყაროში არ არსებობს არავითარი ფაქტი, თავისთავად არსებული, მხოლოდ თავისი შეუცვლელი მნიშვნელობის მატარებელი ფენომენი. სოკრატემ თავის დროზე მთელი სოფისტური სკოლის ფილოსოფია ერთი პუნქტით უარყო. მან თქვა: თუკი ყველაფრის საზომი არის ადამიანი და ობიექტური ჭეშმარიტება არ არსებობს, მაშინ თქვენი ძირითადი დებულებაც, რომ ყველაფრის საზომი ადამიანია, ვერ იქნება ობიექტური ჭეშმარიტება, რადგან. როგორც ყველაფერი, რაც მისგან გამომდინარეობს.

სოკრატეს დროს ეს აზრი ევროპიდემ დრამატულად გამოხატა თავის ტრაგედიებში. უფრო ადრე კი, მანამდე, სანამ სოკრატეს ეს ცნობილი სიტყვები ითქმებოდა, ამ პრობლემის დასმასა და თავისებურ გადაწყვეტას ჩვენ სოფოკლეს შემოქმედებაში ვხედავთ.

უპირველეს ყოვლისა, აქ აღსანიშნავია მისი ტრაგედია „ანტიგონე", რომლის მთავარ დრამატულ კოლიზიას ადამიანურ და ღვთაებრივ კანონთა დაპირისპირება ქმნის. ადამიანური კანონები თავისი ბუნებით სუბიექტურნი არიან, რადგან ისინი განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან

იმის მიხედვით, თუ ვისგან და რა სიტუაციაში იქმნებიან. სამაგიეროდ, ღვთაებრივი კანონი უნივერსალურია, იგი არასოდეს არ იცვლება, იგი ადამიანთა არსებობის ყველა დროსა და საფეხურზე შეუვალი, უცვლელი და ჭეშმარიტი რჩება.

კრეონტის კანონი, ბრძანება, ამბობს, რომ სამშობლოს მოღალატე პოლინიკეს არ უნდა ეროგოს დაკრძალვის პატივი. ანტიგონე უპირისპირებს მას ღვთაებრივ, დაუწერელ კანონს, რომლის თანახმადაც ადამიანი, რომელიც მიწას შეეღია, სიკვდილის შემდეგ მიწას უნდა დაებრუნდეს და მასში უნდა დაიმარხოს.

ამ დაპირისპირებაში ერთის მხრივ დგას ამქვეყნიური ძალაუფლებისა და ძალიერების მპყრობელი კრეონტი თავისი ადამიანური, სუბიექტური კანონით, მეორეს მხრივ კი სუსტი ქალი, რომლის ერთადერთი ძალა იმ ერთგულებაშია, რომელსაც იგი ღვთაებრივი კანონისადმი იჩენს. (ამ ერთგულებას იგი თავისი ძალიერი სიყვარულით ახერხებს და ამას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ტრაგედიის მითოლოგიურ სიმბოლიკაში). კოლიზია მთავრდება ანტიგონეს ფიზიკური და კრეონტის სულიერი დამარცხებით. როგორც ვიცით „ანტიგონე" იმ აზრით მთავრდება, რომ ადამიანისათვის მთავარია ცოდნა, ცოდნა ღვთაებრივი კანონებისა ე. ი. ობიექტური კანონებისა, ობიექტური ჭეშმარიტებისა. „ანტიგონეს" ეს მთავარი აზრი, რომელიც რატომღაც ხშირად არის მიჩქმალული, როგორც ვხედავთ, სოფისტების და საერთოდ ყოველგვარი რელატივიზმის წინააღმდეგაა მიმართული.

იგივე ძირითადი იდეა, კიდევ უფრო ფარული, პოეტური სიმბოლოების საშუალებით შენილბული, სოფოკლეს სხვა ტრაგედიებშიც გვხვდება. მაგალითად გამოდგება „ოიდიპოს მეფე", „ოიდიპოსი კოლონოსში" და სხვ. ამჯერად მათ განხილვას აღარ გავაგრძელებთ. მაცრად სოფოკლესა და ევრიპიდეს შედარებითი დახასიათებისათვის სანტერესო იქნება ვნახოთ, როგორ გადმოსცემს ამ აზრს ევრიპიდე. მას შემდეგ, რაც უკვე ცნობილია სოკრატეს სიტყვები.

როგორც ვიცით, ევრიპიდეს ტრაგედიაში „მედეა" არის მედეასა და იასონის დიალოგის ეპიზოდი. ამ ეპიზოდში იასონი, რომელშაც ეღალატა მედეას და კრეონტის (არა თებელის) ასულს ირთავს ცოლად, უმტკიცებს მედეას, რომ ეს გზა არათუ ცუდი, ეყეთესიც არის მისთვის და მისი შვილებისათვის, რადგან მეფედ ქცეული იასონი უკეთ შესძლებს მათ რჩენასა და გამოზრდას. იასონის ლოგიკა არის სოფისტიკის საუკეთესო ნიმუში, რომლის მცდარობის დანახვა მხოლოდ ასევე ლოგიკით თუ შეიძლება ანდა უბრალო ინტუიციით. მედეა ქალია, მასთან გრძნეული ქალი, მისთვის ადვილია იმ სიყალბის დანახვა, რომელიც იასონის ლოგიკური აზრების მიღმა იმალება. სწორედ ამის გამო, იგი აღარ ცდილობს იასონის გადარწმუნებას, იგი მას სამაგიეროს უხდის მისივე ხერხით. მედეა ხოცავს თავის შვილებს, რათა უმძიმესი ტკივილი მიაყენოს იასონს. სოფისტური ლოგიკით იგი მართალია, რადგან ის მორალური კანონი, რომლის გამოც აშენილი ბოროტმოქმედება შემზარავ მნიშვნელობას იღებს, ობიექტურად არ არსებობს.

თანამედროვე მეცნიერებაში გამოთქმულია აზრი, რომ ევრიპიდეს ამით უნდოდა ეჩვენებინა ათენელთათვის, თუ სადამდე შეიძლება მიეიდეს ადამიანი უყელაფრის საზომად თავისი თავის აღიარებით, თავისი განდიდებით, ამპარტავნებით.

მიუხედავად იმისა, რომ ევრიპიდეს ხერხი ძლიერ ეფექტს ახდენს, ძნელი არ არის იმის დანახვა, რომ თავისი სტრუქტურით იგი ნაკლებ პოეტურია, ნაკლებ ზოგადი და გაცილებით უფრო აშკარა და სწორხაზოვანი. ვიდრე ეს „ანტიგონეს“ შემთხვევაში გვაქვს.

ყოველივე ზემოთქმული შეიძლება შემდეგნაირად შეჯამდეს. ესქილეს. სოფოკლესა და ევრიპიდეს შემოქმედების შედარებითი დახასიათება გვიჩვენებს, რომ ძველი საბერძნეთის სამი უდიდესი ტრაგიკოსის შემოქმედება ბევრი რამით ემსგავსება ერთმანეთს, მაგრამ ბევრითაც განსხვავდება.

მათი შემოქმედების განხილვა ქრონოლოგიურ ასპექტში მათი ნაწარმოების შესაბამის ანალიზსაც შეიცავს, რადგან სოფოკლეს შემოქმედება, მის ღირსებებსა და სპეციფიკას ისევე უჭირავს შუალედური ადგილი ესქილესა და ევრიპიდეს ნაწარმოებთა შორის, როგორც თავად სოფოკლეს.

ეს შუალედური მდგომარეობა, რომელიც სოფოკლეს შემოქმედებას მიეკუთვნება, განსაზღვრულია არა პოეზიის ზოგადი ღირსებებით, არამედ ბერძნული დრამის განვითარების იმ პროცესით, რომელსაც ამ სამი ტრაგიკოსის შემოქმედება წარმოაჩენს დღეს ჩვენთვის.

ძველი ბერძნები კარგად ხედავდნენ მათი ცხოვრებისა და შემოქმედების შინაგან კავშირს და როგორც მათ სჩვეოდათ, ლაკონური და პოეტური ხერხით მოახდინეს ამ აზრის ფორმულირება.

ძველი წელთაღრიცხვის 480 წელს, როდესაც ბერძნებმა სპარსელთა ლაშქარი გაანადგურეს სალამინთან, ათენი ტრიუმფით ხვდებოდა გმირებს. რომელთა შორის ღირსეული ადგილი ორმოცდახუთ წელს ბრძანებელ ესქილეს ეკირა. ბერძენთა გადმოცემით, იმ ჭაბუკთა შორის რომელნიც საგანგებო მესიკითა და ცეკვებით ეგებებოდნენ გმირებს, განსაკუთრებული ადგილი თექვსმეტი წლის სოფოკლესთვის მიუნიჭებიათ ათენელებს, რადგან იგი უკვე განთქმული იყო არა მარტო თავისი ბრაგადმხრივი ნიჭით, არამედ უმშვენიერესი გარეგნობითაც. სწორედ იმავე დროს ათენში დაიბადა მესამე დიდი ბერძენი ტრაგიკოსი ევრიპიდე.

ასეთივე შინაგანი კავშირია მათ შემოქმედებათა შორის. საინტერესოა თვით ბერძენთა აზრი ამის თაობაზე.

ცნობილია დიდი ბერძენი კომედიოგრაფის არისტოფანეს კომედია „ბაყაყები“. ამ კომედიაში მოქმედება საიქიოში ხდება, წარმოდგენილია ფანტასტიკური სასამართლო პროცესი ესქილესა და ევრიპიდეს შორის. მრავალი საკითხის დასმისა და გადაწყვეტის შემდეგ ღმერთი ესქი-

ლეს მიანიჭებს გამარჯვებას და არისტოფანე სრულიადაც არ მალავს თავის სიმპათიასა და ანტიპათიას ამ ორი ტრაგიკოსის მიმართ. კომედიაში ისე, როგორც ეს ამ ჟანრს შეეფერება, ესქილე ევრიპიდეს დამცირებია ღიმსა განდიდებული. საგულისხმოა, რომ სოფოკლე ამ კამათში არც კი მონაწილეობს და თემაც კომედიაში არ არის მოცემული ამის ახლა. ძალუნებურად ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, თითქოს სოფოკლე ამ კამათზე მაღლა დგას. ეს იგრძნობა არისტოფანეს იმ სიტყვებიდან, რომელსაც იგი სოფოკლეს მიმართ გამოთქვამს „ბაყაყებში“ (ტრ. 787.) და „მშვიდობაში“ (სტრ. 531. 695.)

რა თქმა უნდა, მეტად მნიშვნელოვანია ამ სამი ტრაგიკოსის დასახასიათებლად არისტოტელეს ახსოვდეს. არისტოტელე, დრამაზე საუბრობს, თითქმის ყოველთვის სოფოკლეს დრამებს იყენებს სანიმუშოდ. მაგრამ როდესაც დრამატურგთა ტრაგიკულობის ასპექტს ისილაპარაკებს, ყველაზე ტრაგიკულ პოეტად ევრიპიდეს ასახელებს. რას უნდა ნიშნავდეს ეს?

ვფიქრობ, არისტოტელე ამ შემთხვევაში გულისხმობს იმ ფაქტს, რომ მაყურებელს სწორედ ევრიპიდეს ტრაგედიები უფრო ეხებოდა და ისინი ეფრო მოიწონა ტრაგიკულად. რადგან მათში დრამის ტრაგიკულობა უფრო მეტად ფიზიკურ პლანში ჩანდა, ვიდრე სხვებში. ამის გამო არის, რომ ევრიპიდეს ტრაგედიებში ყველაზე მეტი მკვლელობა ხდება. ამის საწინააღმდეგო სურათს ვხედავთ ესქილესთან და განსაკუთრებით სოფოკლესთან, რომლის ერთერთ ბოლო ტრაგედიაში „ელექტრეში“ არცერთი გმირი არ კვდება, მიუხედავად ამისა, აქაც მიანიშნა სულის ტრაგედიაზე იგი გაცილებით უფრო ძლიერ მიანიშნებს, ვიდრე სისხლის ფაქტი.

საინტერესო და მეტად მნიშვნელოვანია სამი ტრაგიკოსის შემოკვდებაში მათი ენის საკითხი.

ესქილეს ენა განსაკუთრებული ამაღლებულობითა და სრულყოფილებით აღბეჭდილია ეს ენა ისეთი შინაგანი ძალით არის დამუხტული, რომელიც არცერთ ბერძენ ტრაგიკოსს არა აქვს. სოფოკლე თითქმის ესქილეს ამ ამაღლებულ ენას, თვითონ გაცილებით უფრო სადა და დახვეწილად წერდა. ამავე თვისებით ხასიათდება მისი ტრიმეტრის ენაც. სადაც სოფოკლე საოცრად ლაკონურია და არასოდეს კარგავს ზომიერების გრძნობას. ევრიპიდეს ენას აკლია როგორც ესქილეს ამაღლებულობა და ექსპრესია, ასევე სოფოკლეს სინატიფე და დახვეწილობა, მისი ენა კიდევ უფრო დაუახლოვდა ბერძენთა სასაუბრო ენას და ეს ფაქტი. რა თქმა უნდა, ბერძნული ლიტერატურის კანონზომიერ პროცესს ასახავდა.

ამ კონტექსტში საინტერესო იქნებოდა გვეთქვა, რომ ესქილეს გმირებს, რომელთაც ნახევრად ღმერთებს უფრო ეუწოდებდით, ვიდრე უბრალო ადამიანებს, მოსდევდ[illegible] აღბეჭდილი პიროვნებები, ევრ[illegible]

ბიბლიოთეკა
№

ერი ადამიანი დგას. სწორედ ამით აიხსნება ის პოპულარობა, რომელიც ევრიპიდეს ჰქონდა კლასიკურის შემდგომ პერიოდში და შემდგომაც დღევანდელი დღის ჩათვლით. ევრიპიდე თავისი დრამატურგიით ფაქტიურად ყველაზე უფრო ახლოს დგას თანამედროვე ადამიანის მსოფლაღქმასთან, მის დრამასთან.

აქ სპინტერესო იქნებოდა სოფოკლეს სიტყვები მისი და ევრიპიდეს შემოქმედების თაობაზე. მისი თქმით, ევრიპიდე ხატავს ადამიანებს ისეთებს, როგორებიც ისინი არიან, თვითონ კი ისეთებს, როგორებიც უნდა იყვნენ. თუ ევრიპიდე ჩვენს წინაშე ჩვეულებრივ ადამიანებს წარმოადგენს, სოფოკლესთან და ესქილესთან ჩვენ ვხედავთ ადამიანს მის აღმატებით ხარისხში.

გიორგი ხომერიკი

ესქილე

ორესტეა

აგამემნონი

ჟოჟოლეთი კირნი

გუშაგი	აგამემნონი
არგოსელ მოხუცთა ქორო	კასანდრა
კლიტემნესტრა	ეგისთოსი
მაცნე	

პროლოგოსი

გუშაგი

ღმერთებსა ვევედრი, ტანჯვას ჩემსას დასდონ სამანი.
უკვე გასრულდა წელიწადი, რაც დარაჯად ვარ
ატრიდთა სახლის სახურავზე, ძაღლური ყოფით.
ზემიშვერეტია ღამეული კრება ვარსკვლავთა,
ზოგი რომ ზამთარს, ზოგიც ზაფხულს უგზავნის
მოკვდავთ —
ციაგს რომ ჰფენენ და შვენობენ ეთერის წიაღ,
ოდეს მიმჭრალნი კვლავ აღსავლით აღბრწყინდებიან.
ახლა მე ველი ჩირაღდნის ნიშანს,
ალს მოლაპლაპეს, რაც მოიტანს ტროიდან ცნობას —
ამბავს ჭალაჭის დაცემისა, ამას იქადის
კაცურ-განმსჯელი, მოიმედე დიაცის გული.
ავსიზმრეული, ნესტიანი ჩემი საწოლი
განა საძილედ, პირს მიმიქცევს სიზმართა ხილვად,
გადამფოფრია თავზე შიში ნაცვლად ძილისა,
რომელიც ოდენ წამწამებზე წამით გაკრთება
ხან მინდა სტვენა წამოვიწყო, ხანაც სიმღერა,

რომ აგრერიგი განეშხადო ძილის წამალი.
ბოლოს კი ვტირი სახლეულის ბედზე მკვნესარი,
რომ აღარ დაშთა მოკეთე და ჭირისუფალი.
სევებედნიერად ჩამომეხსნას ნეტავი ტვირთი
და კეთილ მაცნედ ამოფრინდეს ალი წყვდიადში.
დღეება შენდა, ო, ჩირაღო, შენ. ღამის დღეო,
ნათელო, აღძრავ სახიობას ფერხისაისას
არგოსში მრავალს, ამ ხვედრისთვის დიდება შენდა.
ეჰე-ჰე-ჰეი!
უნდა ვაცნობო ეს ამბავი დაუყოვნებლივ
აგამემნონის ცოლს, წამოდგეს სარეცელიდან,
ვაშას ძახილით მიეგებოს ღამეულ პატრულს.
უკვე დაეცა ილიონის ციხე-ქალაქი,
როგორც გვაუწყა კოცონმა ბნელში.
თავად პირველი დავუვლი ფერხულს.
ხელმწიფის ბედზე ნაყარია რამლი, რომელიც
მე გამისრულდა სამჯერ ექვსით — კეთილი რიცხვით.
სევებედნიერი ნეტავ ხელზე ხელს შემახებდეს
ხელმწიფე იგი, სამშობლოში მობრუნებული.
სხვა ამბებზე კი უნდა ვდუმდე. ვეება ხარი
ტლანჭი ჩლიქებით შემდგომია ენაზე მწისედ.
სახლს ენა ჰქონდეს — უცხადესად გეითხრობდა ყოველს.
ამ ამბავს ისევ მას ვანდობდი, ვინც უკვე უწყის,
და ვინც არ უწყის, მას უფრორე გაუვაწყებდი.

პაროდოსი

ქორეს უხუცესი

ათი წელია, რაც პრიამოსის
დიდი მეტოქე მენელაოსი და ხელმწიფე
აგამემნონი,
ზევსის განგებით ორტახტოვან, ორსკიპტროსან
ატრიდთა ჯუფთი
აქაველთა უშქარი ლაშქრით და ხომალდებით
ჩვენი მიწიდან გარდაიხვეწა,
ჩაება ომში.
და ხმობდნენ არესს.
ასე ძერები ხმობენ

ბარტყებს ბუდიდან ჩამოცვენილებს.
ზერე დაჰფრენენ, გამწარებით
ფრთათა ნიჩაბებს ურტყამენ ჰაერს.
დაფართხალებენ მწუხარებით
საბუდარს აგრე.
ვიდრე არ ისმენს მავედრებელთა
ჭალალებას მეუფე ზეცით —
აპოლონი, პანი ან ზევსი
და გარდმოავლენს
ერინიებს შურისგებისთვის.
აგრერიგად მიავლინა ატრევსის ძენი
უფალმან ზევსმა ალექსანდრესთან,
რომ იმ ქალისთვის, ვისაც ურიცხვი
ჰყავდა მეტრფენი, დაწყებულიყო
ფრიქსელი ომი, დაულეველი,
საცარტუტაზე დაცემულიყო მეომრის მუხლი
და ნაფოტებად დაფშვნილი შუბი.
რისხვა დაატყდა დანაელებს —
მსგავსად ტროელთა.
გარდასახდელი გარდახდებს ბედის განგებით.
ვერც შესაწირით, ვერც ჯადოსნობით,
ვერცა თუ ცრემლით შეარბილებ
რისხვას ღვთაებრივს.
ჩვენ კი, ბებრები, ხელარგოსანნი,
შინ რომ დაგვტოვეს,
დავმსგავსებივართ უმწეო ბალღებს,
მკერდში რომ გვითრთის უსუსური
ბებრული გული
და შიგ არ ჰკივის შმაგი არესი.
ბებერ მუხას წყდება ფოთოლი.
სამი ფეხით, სუსტი ბავშვივით
მიბორძიკობს ბერი კაცი
სიზმარეულ სიცხადეში წუთისოფლისა.
გვარჩვი, ასულო ტინდარევსისა,
დედუფალო კლიტემნესტრა,
რა ვიღონიოთ? რაა ახალი? რის შემტყობელმა
რა უწყებისად

განიზრახე, სწირო საწირი?
ციხე-ქალაქის ღმერთებისთვის,
ზესკნელ-ქვესკნელის ღმერთებისთვის,
სახლის მფარველი, ბაზრის მფარველი ღმერთებისთვის
ბოლავს ბომონი.
ყოველი მხრიდან
ცას შესდგომია ცეცხლის სვეტები.
ხელადებიდან
კამკამა ზეთის ფიორა კვამლი
ეფინება ხელმწიფის ეზოს.
თქვი, დედუფალო, რასაც იზრახავ,
რისი თქმაც გსურს და ეჭვები
გამინიავე.
შემომესია ავი ფიქრები...
მხოლოდ სამსხვერპლო ცეცხლის ნათელი
ამინთებს იმედს, დააცხრობს წამით
მძიმე სატანჯველს და სატკივარს, გულს რომ მიეხნის.

ქ ო რ ო

სტროფი ა

ახლა კი მზად ვარ, რათა ღაღადყო ბედწაღმართ მამრთა
გზათ გასრულება, ღვთის შთაგონებით
მივენდობი სიმღერის ნიჭს და ძალსა სიტყვისა.
აქაველების ორხატოვანი ძალმორჭმულება, ელადის სიყრმე,
სარდალი ორი,
წარგზავნეს შუბით და დამსჯელ ხელით,
ვით ძერძერუკნი ტევკრიდის მხარეს.
ვით ფრინველთ მეფე ნავთა მეფესთან — დამწიოკები;
ფრთა შავის უკან მოჩანდა თეთრი,
იქვე, მხარმარჯვნივ სასახლისა დაეშვნენ მერმე
რჩეულ თავანზე;
ჩაუსაფრდნენ კურდღლების ბუნაგს,
დაჰფატრეს მუცლები მაკეებს,
გვამებში დაძიძგნეს მოცახცახე ნაყოფი დედათა.
აილინოს, მომძახე აილინოს! დაე, ბოლო იყოს კეთილი.

სახელგანთქმულმა მისანმა ოდეს
წაჰა ფრთოსნები კურდღლის მშამელნი, მყისვე ენიშნა
ატრიდი ორი ხმალაპყრობილი, წარსთქვა მაშინ:
დრო გარდააგებს პრიამოსის ქალაქს ოდესმე;
ყველა სიკეთეს,
რაც შეკრებილა და სახალხოდ განბოძებულა,
გააცამტვერებს მოირების ულმობელობა.
მაგრამ არცერთმა ღმერთთაგანმა არ ინება,
ადრე შეეხსნა ზღუდემოვლებულ ტროის სარტყელი,
რამეთუ გაწყრა არტემიდა, წმიდა ქალწული
მამა-შვილზე, ვინც ფრთოსანი შობა ძაღლები,
სუსტნი დედანი რომ შეჭამეს მუცელღებულნი.
ზიზღსა გვრის ქალწულს არწივების ბილწი ტრაპეზი.
აილინოს, მომძახე აილინოს, დაე, ბოლო იყოს კეთილი!

ეპოდოსი

მშვენიერო ქალწულო, შენ იფარავ
მბრდღვინვარე ლომების უმწეო ბოკვერთ.
მეძუძურ ტყიერთ.
თუ ნიშანი სასიკეთოა, აღასრულე,
თუ ავბედითი — გააწაღმართე.
კეთილად გვემღეროს პეანი!
კეთილად გვეშღეროს პეანი!
დე, ნუ დააბრკოლებს დანაელთ ხომალდებს
ხანგრძლივი ქარები, უამინდობა.
არ შეგეწიროს უკანონო ზვარაკი,
მოყვასთა შორის შუღლს რომ დასთესს.
ცოლს ქმრისაგან რომ განარიდებს.
შენ ზის დიაცი პირგამეხებული,
შვილისათვის შურისმგებელი.
ასე უშისნა ავიც და კარგიც
ოჯახს მეფისას ბრძენმა კალქანტმა.
ყველა ამისთვის
აილინოს მომძახე, აილინოს, დაე, ბოლო იყოს კეთილი!

სტროფი ბ

ზევსო მაღალო, როცა ღაასაბამით
სანატრელად ხმობილხარ,
ვლოცულობ შენდა.
არ ძალმიძს განსჯა
სრულიად განსასჯელისა
თვინიერ ზევსის; შენ გევედრები
გარდამიცვალე სიხარულზე ვარამი ჩემი!

ანტისტროფი ბ

გარდასულ დროის დიდი ღმერთი,
ვინც მძლეობდა, ჩქეფდა, ჰყვაოდა,
აწ აღარ არის, დავიწუებულა.
მხოლოდ ივი, ვინც შემდეგ იშვა.
აღზევებულა სვებედნიერი.
ზევსს მივუძღვნათ ეპინიკია,
დიდ არს იგი და ჰეშმარიტი.

სტროფი გ

ეფალი ტანჯვას და რუდუნებას
მოუვლენს მოკვდავთ, რომ აზიაროს
ამრიგად სიბრძნეს და სათნოებას.
არა გვშორდება ტანჯვა სიზმრებშიც,
რომ არ გაგვშორდეს ჩვენ სათნოება.

ანტისტროფი გ

მაშინ სარდალმა ხანმოთეულმა,
აქაველების ხომალდთა გამგემ,
არ დაძრა სიტყვა მისნის წინაშე
და მიჰყვა ქამის უღმობელობას.
ავმა პირქარმა შეუკრა გზები
და აშიმშილა აქაველები
ავლიდის მხარეს, სადაც ქალკიდის
შშავე ზვირთები დგებიან ყალყზე.

სტროფი დ

სტრიმონის მხრიდან იძრნენ ქარები,
თან ზოიტანეს ხელმოცარვა, შიმშილი, ძრწოლა,
მეუსაფარი ნავთსაყუდელნი,

ნავებისა და ნავსადგურთა განადგურება.
ქამთა ჭარებმა არგოსის ჯარის
ლამაზ გაზაფხულს ჩამოუცვივნეს ძირს ყვავილები.
მერმე მოდგა ნათელმხილველი,
საშინელზე უსაშინლესი
ამცნო ბელადებს
რისხვა ჭალღმერთის, არტემიდესი,
მაშინ დაარჩვეს ატრიდებმა მიწას არგნები
და ხე წამოდგნენ ცრემლმორეულნი.

ანტისტროფი დ

ბრძანა სარდალმა ჭაღარასანმა:
და მძიმეა ბედს არ მიენდო.
და მძიმეა დაკლა ასული, საბლის სიტურფე,
ბომონზე მამამ შეიღებოს ჭალწელისკვლელი
ხელები სისხლით.
რაღა დაშთება თვინიერ ტანჯვის?
დავაგდო ესე ნავ-ხომალდები?
დავაგდო ბრძოლა, ძალმოსილება?
ჭარებს დააცხრობს ასულის მსხვერპლი,
გარნა სანაცვლოდ სულს აღაბორგებს.
დე, ბოლო მაინც იყოს კეთილი!

სტროფი ე

ბედისწერის იდვა უღელი,
მიეცა უგუნურ ზრახვებს,
ვერაგს და უღვთოს.
ხელიწიფა ყოვლისმძლეობა.
მოკვდავთ ანიჭებს თავხედობას
საშარცხვინო ბოროტ ძირი.
დაკლა ასული მშობელმა მამამ,
რომ სხვა ქალისთვის
დაეძრა ჯარი
და ხომალდები.

ანტისტროფი ე

ვერც ლოცვამ ქალის, ვერცა მჭიდ მოყვასეობამ,
ვერც სიქალწულემ

ვერ მოალბო მსაჯულთ ველური სისასტიკე.
მამამ ლოცვა აღასრულა და მერმე ბრძანა —
ბომონს წარეცათ მეფის ასული, როგორც ცოდვანი.
სამსხვერპლო ზეწრით აღამაღლეს ბომონზე იგი
თავდადრეკილი. ტლუ სიმამაცით
მშვენიერი აუკრეს პირი,
რომ სახლეულის მიმართ საბრალოს
არ დასცდენოდა რამ საყვედური.

ᲡᲢᲠᲝᲤᲘ 3

არტახით მჭისედ აუკრეს პირი.
უცხო ტალღებად ეკეცებოდა ზაფრანისფერი კაბის
ტალღები.
დგა გარინდებით, ვითარცა ხატი და მკვლელთა მისთა
ისრებს სტყორცნიდა თვალებიდან ვედრების ნიშნად.
აგრძნობინებდა თითქოს მშობელს, თუ ვითარ იყო ასული
მისი.

თუ ვითარ ამოდ მღეროდა იგი მამაკაცებრს
რჩეულ სუფრაზე, საამო სიტყვით
ოქროპირობდა და მამის სვებედს განადიდებდა
მესამე ჰარის მხიარული, ტკბილი პეანით.

ᲐᲜᲢᲘᲡᲢᲠᲝᲤᲘ 3

თვალს არ ენახა, ყურს არ ესმინა — რაც შემდეგ მოხდა,
ოჰ, აღსრულდება ნამისნევი ბრძენი კალჩანტის.
მსაჯული დიკე რუდუნებით მოგვივლენს სიბრძნეს.
ნურავინ გოდებს ხვალინდელ დღეზე,
ხვალემ იდარდოს შავი ხვალისთვის.
ნათელს გვპირდება განთიადის მორბედი სხივი.
დე, კეთილად აღესრულოს, რაც სწადია
პიის მიწის ციხე-ქალაქს, მას დედუფალი
დაიფარავს ყოვლად ძლიერი.

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲔᲞᲘᲡᲝᲓᲘᲝᲜᲘ

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ო, კლიტემნესტრა, განვადიდებ შენს ძლიერებას,
დედა შვენის ვაჟკაცს და სარდლის მეუღლეს,

ვისი სამეფოც უიმისოდ ობლად შთენილა.
საიმედოა ცნობა იგი, რაიც გეუწყა?
თუ სასიკეთოს იწყებ წირვას, მარქვი და გისმენ,
თუ დუმილს არჩევ, კარგს ამაში ვერ დავინახავ.

კლიტემნესტრა

სწორედ ისევე, ვით ხატოვნად იტყვიან ზოგჯერ,
მოვალს აისი კეთილ მაცნედ, ღამის ასული.
გადააჭარბა სიხარულმა ყოველ მოლოდინს,
არგიველებმა პრიამოსის დასცეს ქალაქი.

ქოროს უხუცესი

როგორა ბრძანე? რიგიანად ვერ მოვკარ ყური.

კლიტემნესტრა

მე ვთქვი გარკვევით, აქაველებს უპყრიათ ტროა.

ქოროს უხუცესი

ო, სიხარულმა ამიტანა, ცრემლები მომდის.

კლიტემნესტრა

ადასტურებენ ერთგულებას თვალები შენი.

ქოროს უხუცესი

ნუთუ სანდოა, ჰეშმარიტი ეგ რწმუნებანი?

კლიტემნესტრა

დიახ, სანდოა, თუ არ ტრელობს განგება ჩვენზე.

ქოროს უხუცესი

ეგებ ღამეულ სიზმარკეთილს ერწმუნე მხოლოდ?

კლიტემნესტრა

არ მოგახსენებ მოჩვენებითს, ან სიზმარეულს.

ქოროს უხუცესი

უფრთებო ჰორმა გაგაბრუა იქნებ ანაზდად?

კლიტემნესტრა

ეჰ, შენ დამცინი, როგორც სელელ კუდრაჭა გოგოს.

ქოროს უხუცესი

როდის დალაშქრა სპა ღამჭარმა ქალაქ იგი?

კლიტემნესტრა

როდესაც ღამემ ჰ-წყურელმა ეს დღე დაჰბადა.

ქოროს უხუცესი

ვით მოაწია მალემსრბოლმა ეგრე მალიად?

კლიტემნესტრა

თვით ჰეფესტოსმა იდის მთიდან მოიღო შუქი,
კოცონი კოცონს მიადევნა მაუწყებელი.
იდის მთებიდან ლემნოსსა და ჰერმეის თხემებს
უწია ალმა. კუნძულიდან სამგზის მიიღო
ათონმა, ზევსის საბრძანისმა, შუქურ-ნიშანი.
ვითარცა თევზი ზღვის შეზვინულ ტალღების წიაღ.
დაჰკრის ჩირადი ღამეული სასიხარულოდ.
ბრიალებს კვარი შეხანძრული, ვით მზე კეთილი
და შუქ-იმედი მაკისტოსის საგუშაგოსთვის.
ხოლო გუშაგი საღათას ძილს როდი ეძლევა,
მან აღასრულა მაცნის ვალი, როგორც რიგია.
და ჰა, შემაღლდა ევრიპოსზე ცეცხლის ლანქერი
და მესაბრის საღარაჯოს გადაუარა.
ძალი მოიცა ათინათმა, კეთილის მაცნემ.
წ-წვის ფიჩხებზე დატრიალდა ცეცხლის ჩქერალი.
ამოდის ცეცხლი, ძლიერდება, ეფრო ივსება,
თავზე ადგება აბოში მთებს, როგორც მთოვარე.
ძალს უფრთხობს იგი კითერონის მაღალ კბოდეებს,
გორგოპის ტბაზე წინაუკმო ხლტას და დაცურავს,
თვით ეგვლანტის კლდეებამდე რომ განვრცობილა.
აღძრა ცეცხლი, არა ცხრება, არცა ხანდება,
წითელი თმები ჩამოშალა და სარონიკს
სარკოვან ნაპირთ განეფინა ბოწოწოებად.
ეგრე გადაიალისქარა ცაქნეს ქედნი
და მეზობელი ჰ-უხებში სათვალთვალონი.

იდის მთებიდან მოზრიალე ხანძრის ჭარბმა
ფერფლი და ცეცხლი შეაპნია ატრიდთა კედლებს.
მე მეცნაურა შმაგი რბოლა მეცეცხლურების,
გადადიოდა ჩირაღდანი ხელიდან ხელში.
მათგან პირველს და უკანასკნელს ხვდა გამარჯვება:
აი, ნიშანი და საბუთი, რაც მოგახსენე,
რაც მეუღლის დაბრუნებას მაუწყებს ტროით.

ქორის ეზეცები

ო, ქალბატონო, ნეტარ იყვნენ ღმერთნი ცათანი!
რა სანატრელით ვისურვებდი კვლავ გამეგონა
გასაოცარი, საკვირველი სიტყვები შენი.

კლიტემნესტრა

ამერიდან აქაველებს უპყრია ტროა.
ქალაქი ყვირის, გაპობილა ორად ყვირილი:
ძმარი და ზეთი რომ ჩაასხა ერთ ფიალაში,
არ გასდევდება ორი მტრული ნივთიერება.
დამარცხებულის ღაღადისი სხვანაირია,
სულ სხვაგვარია შეძახილი გამარჯვებულის.
გადაფოფრიან ცხედრებს თვისას მოქალაქენი,
მოძმე ვაჟკაცებს, ყმაწვილკაცებს — მოხუცებულნი.
ველარასოდეს დღეის იქით ჭირისუფალნი
ველარ იგლოვენ თავისუფლად თავისიანებს.
მეორენი კი, ომის ტვირთი რომ მოიშორეს,
ზვაობენ ახლა, მათ ხელთაა ქალაქის განძი.
წესი და რიგი დარღვეულა, ყოველი კაცი
რასაც იხელთებს, წილხვედრილიც ისაა მისი.
დამორჩილებულ ტროის ბდიდრულ პალატთა ჭერქვეშ,
ცხოვრობენ ლაღად, დააღწიეს თავი ცისქვეშეთს,
ჭარსა და წვიმას, გაიმრავლეს ყველა სიკეთე
და აწ უშფოთველ, უგუშაგო ძილს ეძლევიან,
თუკი დასდებენ პატივს ღმერთებს ქალაქის მფარველთ,
დამარცხებული ქვეყნის ადათს არ შებილწავენ,
დაგვირგვინდება გამარჯვება სრულად და მტკიცედ.
დე, ნუ შეიპყრობს მოლაშქრეებს გაუმაძღრობა,
გამოსარჩენი, დამპყრობლური გასულდგმება.

გამარჯვებულებს უდგათ ქამი შინ დაბრუნების,
რომ გზა განვლილი, წარმატებით უკუგამოვლონ.
ღმერთს დანდობილი დაბრუნდება ლაშქარი უკან.
ოდესმე მაინც დაიყივლებს მოკლულთა სისხლი,
დატრიალდება უცაბედი უბედურება..
ეს არის, ჩემგან, ქალისაგან რაც გაიგონე.
დაე, კეთილმა გაიმარჯვოს არა ნახევრად,
არამედ სრულად, რომ ვიგემო სიტკბო საქებით.

ქოროს უხუცესი

თემცა ქალი ხარ, ბრძენკაცურად იტყვი და განსჯი,
რაც გავიგონე მეჭაშნიკა, მეჰეშმარიტა.
მზად ვარ ღმერთთათვის აღვავლინო ლოცვა-კურთხევა.
რუდუნების წილ სიხარული დაგვიდგა დიდი.

პირველი სტასიმონი

ქოროს უხუცესი

ო, ზევსო, მეუფევ! ნიუქტო, სანატრელო,
ტევრი დოვლათის მომტანო ნიუქტო!
ტროის გოდოლზე შენ ისროლე
სიკვდილის ბადე. ვერც ასაკსრული,
ვერცა თუ მრწემი ვერ გადაურჩა
ყულფს მონობისას,
უბედურებას საყოველთაოს.
დიდება ზევსსა, სტუმართ მოწყალეს!.
მან მიუვლინა ალექსანდრეს
ისარ-ბოძალი, ადრე კაპარჭში
რომ მიაძინა, რათა უდროოდ
ცეცხ ვარსკვლავზე არ გაესროლათ.

ქორო

სტროფი ა

ქეხილს ზევსისას გაიგონებს, ვინც ყრუ არ არის.
ვინც ბრმა არ არის — კვალს იცნობს მისას.
აღსრულება ნება ღვთისა, სად გაგონილ:
მოკვდავთაგანი ფეხით თელავდეს

წმიდა ადგილებს გაამაყებით?
ვერ გაიხარებს ასეთი კაცი.
ისჯება იგი, ვინც უზომოდ მედიდურია,
ვინც უკანონოდ აღზევებულა,
ვინც კუთვნილზე მეტით აავსო
სახლ-კარი თვისი,
არ უწყის ზღვარი. მხოლოდ ის არის
ჭეშმარიტად შოსაბნევებელი, რასაც მოვიხვეჭთ
სიბრძნით, სიკეთით.
რა ფასი აქვს ოქროს, ოდეს
მოდგება დიკე მოუსყიდველი
და მტაცებლობით რაც მოხვეჭილა —
გაჰფანტავს უცბად.

ანტისტროფი ა

ზოგჯერ გვიმონებს გონაშლილობა,
სურვილი მწველი — შეცოდების ტკბილი ასული.
ბრიყვია ვნება, თავს ვერსად მალავს,
თითქოს ცეცხლშიაც გუზგუზებს იგი.
ჰუჰყიანია, როგორც მძიმე სპილენძის ფული,
ხელიდან ხელში გადებისაგან ფერგადასული.
სურვილი ხშირად ბრმა ბავშვს გვაგონებს.
ჩიტს დასაჭერად, რომ გამოუდგა
და მთელ ქვეყანას შესწყრა იგი
ხელმოცარული —
წყევლას მისას არ უსმენს ღმერთი.
ვინც ჰმონებს ვნებას —
სჯის ბედისწერა.
ასე პარისმაც
ატრიდთა სახლში
წმიდა ტრაპეზს არ სცა პატივი
და გაიტაცა სახლიდან ქალი.

სტროფი ბ

მშობელი ქალაქი დატოვა ქალმა
შუბოსანთა ზათქით, ნავების ზრიალით.
ნგრევა დააწია ილიონს,

ამაყად. ფეხჩქარა გაიარა
პიშკრები მისი, ვიშმა და ვაებამ,
ბორგვამ მოიცვა სახლეული მთელი.
ვაიმე სახლი! ვაიმე და — სახლი მეფისა!
ვაი, საწოლო, ტკბილო სარეცელო!
შინ მეუღლე დამდგარა შტერად,
სირცხვილს ბეჩავად დაუგდია.
ამრდილღა შერჩენია სახლს
ზღვად გარდახვეწილ ქალისათვის დამწუხრებული,
შეზიზღებია
სახლის საუნჯე. წარხდა სიხარული,
გაქრა აფროდიტე.

ანტისტროფი ბ

რიოშია ყველა სიზმარი,
სანუგეშოდ რომ გენიშნება;
მოგეჩვენება, ვითომ ხედავ საყვარელ სახეს,
გინდა ხელებით წაეპოტინო, მაგრამ უმალვე
შეფრთხება, როგორც შემკრთალი ჩიტი,
გაგიფრინდება ბინდის სტუმარი.
შინ და გარეთ
დამკვიდრდა სევდა.
ელადის ლაშქრად ვინც განწესდა,
სახლში დატოვა შიში და ცრემლი,
გელებში გლოვა. დიდსატკივარმა
დასწვა გულგვამი.
ვინ იცის, რამდენი იმ ვაჟკაცთაგან,
ვინც გაემგზავრა,
შინ დაბრუნდება ფერფლი და მტვერი
და იარაღი მკვდრის მუჭიდან გამორთმეული.

სტროფი გ

სისხლით, გვამებით მოვაჭრე არესს
ომის სასწორი უპყრია ხელთა
და ილიონით
აგზავნის იგი
დასატირებელ ვაჟკაცის

საფერფლე ურნას, კოხტად მოჭედილს.
ვალალებენ ჰირისუფალნი, განადიდებენ ვაჟკაცს,
რომელიც იყო მედგარი
და მშვენიერი ჰპოვა სიკვდილი.
„მაგრამ ეს მოხდა უცხო ქალისთვის“ —
დასძენენ ასე ჩუმი ყვედრებით
და შურისგების ქვეწარმავალი
მიცოცავს ნელა ატრიდთა კვალზე.
ხოლო სხვები კი დიდი პატივით
დაკრძალეს ბჭესთან ილიონისა.
იქ სამტრო მიწამ მიიღო მტერი.

ანტისტროფი ბ

სამძიმოა ქალაქის აღბორგება, სამძიმოა რისხვა,
იგი გაწირავს, ჩაჭოლავს ცოდვილს.
გაისმის გოდება,
მეუფებს შავეთი.
უთვალთვალებენ ღმერთები
კაცისმკვლელთ. და ერინიები
დასდებენ სასჯელს,
ვინც უსამართლოდ
ეწია ბედს.
დავიწყების ჩრდილი დაფარავს,
ვინც ხელიწიფა იოლად ეზიდა
დიდების ტვირთი: მძიმედ გრუხუნებს
მეხი ზევსისა.
არა მსურს ჭარბი ბედნიერება,
არა მსურს ქალაქთა მნგრეველი ვიყო,
არა მსურს პური მარილიანი,
გამოწვდილი დამპყრობლის ხელით.

მეორე ეპისოდიონი

საამო ცნობა გამოაშუქა
სწრაფად მჭროლავმა კოცონმა ბნელში.
მაგრამ ვინ უწყის.
ეს სიმართლეა თუ გვათამაშებს განგების ძალა?

ბალღია იგი, ან ჭკუამწყარალი,
ვინც ცეცხლის ნიშანს ერწმუნება,
გულს რომ გაგვითბობს ანაზდეულად,
მერმე კი ქრება და სიცივე დაგვრჩება მხოლოდ.
მარტო დიაცის სუსტ გონებას შეეფერება
ბეცად ერწმუნოს მოჩვენებითს და უადგილოდ
ღმერთებს მადლობა მოახსენოს, რადგანაც ქალი
მალემრწმენია, სურვილებიც ქარივით უქრის,
სიხარულიც ქალისძიერი
წარმავალია, ვით გრძნობა ქალის.

ქოროს უბუცესი

მალე შევიტყობთ, ჰეშმარიტი არის თუ არა,
რაიც გვაუწყა კოცონმა და პატრუქთა სრბოლამ,
იქნება ტკბილი სიზმარია ეს ყოველივე
და ღამეულმა ათინათმა წარგვტაცა გონი?
ვხედავ, მალიად სანაპიროს მოსდევს შიკრიკი,
თავდაჩრდილული ზეთისხილის გრილი რტოებით,
აჰკვრია მტევრი — მშრალი მიწის მწყურვალე დაი.
უტყვი ნიშანი ან ფიჩხნარი ალმოდებული. —
ტყიერი ცეცხლი ვერას გვეტყვის, არამედ იგი,
თავად შიკრიკი, ყოველივეს მოგვითხრობს წვრილად.
არა და მაშინ... დროზე უნდა დავმუწო პირი.
ნეტავ, ყოველი სვეკეთილად დასრულდებოდეს
და ვინმე თუა ჭალაჭისთვის ავის მსურველი,
ავად შეერგოს და ჩამწარდეს ნაყოფი ტკბილი.

მაცნე

ო, მშობლიურო გოროხებო არგოსის მიწის!
კვლავ დაგიბრუნდი მე დღეისდღეს ათი წლის მერმე.
ბევრი იმედი ჩაქრა, მაგრამ აღსრულდა ერთი...
აღარ მეგონა თუ არგოსის მშობელ მიწაზე
ვეღირსებოდი მიცვალებას, კუთვნილ სამარეს.
მაშ, გამარჯობა ტკბილო მიწავ, ნათელო მზეო,
ზევსო, მფარველო ჭვეყნისაო, შენც პითიელო,
ახლა რომ დუმხარ, ალარ გვიშენ უწყალოდ ისრებს...
საკმაო იყო სკამახდროსზე სისხლი და მსხვერპლი.

კვლავაც იყავი მხსნელად ჩვენდა, მეუფედ ჩვენდა,
დიდო აპოლონ. მე მოვუხმობ ახლა სხვა ღმერთებს;
მალემსრბოლ ჰერმესს, უპირველეს მალემსრბოლთაგანს.
თქვენ კი, დეევგმირნო, სასისხლოდ რომ გაგზავნეთ ჯარი,
კვლავ ჩაიბარეთ შუბს და ჰოროლს გადარჩენილი.
ო, ხელმწიფეთა საბრძანისო, სრა-სასახლენო,
ნაკურთხო ტახტო, ღვთაებრივო სალოცავებო
და სიძველენო, ბრწყინვალებით თვალის მიმტაცნო,
ისევ მიიღეთ მეფე თქვენი მრავალ წლის მერმე,
მობრძანდა იგი, შეუქმოსილი, კეთილშობილი,
ხელმწიფე თქვენი, ჯილოსანი აგამემნონი.
მიეგებენით ზარ-ზეიმით, როგორც შეჰფერის, —
ხევსის ორკაპით გულოვანმა რომ დასცა ტროა
და ბუენი მისნი ნაცარტუტად გარდააქცია.
ქვედაენარცხა ბომონები და ღვთაებრივი
ტურფა ტაძარნი, განადგურდა სრულად ნათესი.
რომელმან ტროის ციხე-გოდოლს სტყორცნა ჭამანდი,
მოვალს დიდებით ბედნიერი აგამემნონი,
პირველთაგანი კაცთა შორის და უხუცესი
ატრიდი ქველი. არ იკვეხნის უკვე პარისი
მკვდარი ქალაქით, შურისგებით აღსილა გული.
მზვაობრობისთვის, დაუცხრომელ მტაცებლობისთვის,
შეცოდებისთვის ამოვარდა ძირფესვიანად
მეფური გვარი, სახლეული დაცარიელდა.
მწარედ უწია პრიამიდებს ორგვარმა ცოდვამ.

ქოროს უხუცესი

აქაველების მალემსრბოლო, შენ გაიხარე.

მაცნე

აჰა, მეც ვხარობ, აწ სიკვდილიც არარად მიჩანს.

ქოროს უხუცესი

სამშობლოს სევდა თან დაგდევდა, ეჭვი არ არის.

მაცნე

ეჭვი არ არის... სიხარულის ცრემლი მდის ახლა.

ქოროს უხუცესი

და ალბათ სენიც მოგეძალა სიხარულის წილ.

მაცნე

როგორა ბრძანე? მსურს გავიგო ქარაგმა შენი.

ქოროს უხუცესი

დარდი გაქვს მისი, ვინაც ალბათ, შენთვის დარდობდა.

მაცნე

ლაშქრად წასულებს იგლოვდაო სამშობლო, ამბობ.

ქოროს უხუცესი

ბევრზის აღმოხდა გლოვის ზარი სულის სიღრმეებს.

მაცნე

რაზედ იგლოვდა ჯარებისთვის ქვეყანა ეგრეთ?

ქოროს უხუცესი

დიდი ხანია, გადავყლაპე დუმილის ფხვნილი.

მაცნე

და მერე რათა, უხელმწიფოდ აქ ვინ გჩაგრავდა.

ქოროს უხუცესი

ვით წელან შენ თქვი, მეც არარად მიჩანს სიკვდილი.

მაცნე

რადღა, კეთილად აღესრულა ხომ ყოველივე.
შემდეგი დრო კი ხან ბედ-იღბალს მოგვივლენს ხოლმე.
ხან ავბედსა გვწევს. აბა, მითხარ მთელი ცხოვრება
რომელს ჰქონია ბედნიერი, თვინიერ ღვთისა?
ახლა მოგითხრო გასაჭირზე და სიმუხთლეზე,
სველი გემბანის ფიცარნაგზე თუ ვით ვეყარეთ
და სავსე იყო დღენი ჩვენი ვაით და ვიშით.
ურიცხვი გვედგა გასაჭირი ხმელეთზეც, როცა
ბტრის გალავანთან დაცემული გვქონდა კარვები.
ცა მოქეფრული, წვიმიანი თავს გვექცეოდა,

ნისლი და ნესტი მოცოცავდა ხეობებიდან
და ტანისამოსს ზედ გვალპობდა ბეჩავ ტყიერებს.
აბა, ზამთარზე რაღა გითხრა, ხის რტოებს ესხათ
მკვდარი ჩიტები, ძნელბედობდა იდის თოვლქარი.
და ახლა სიცხე... ზღვა ჩამკვდარი და მოქანცული
თვლემდა უძრავად ჩაძირული შუადღის ხვატში.
მაგრამ რაღაზე გევაგლახო, დასრულდა ტანჯვა..
დასრულდა იგი იმისთვისაც, ვინც მიიცვალა
და საფლავიდან წამოწევა არ უწერია.
მაგრამ რისთვისღა ვეჩიჩინოთ ცოცხლებს სულეთზე
და უშძამესი მოგონებით შევუძრათ გული?
დროა გარდასულ უღმერთობას დავემშვიდობოთ.
ჩვენ, აქაველებს, ომის გრიგალს ვინც გადავურჩით,
შეგვიმსუბუქა გამარჯვებამ ბედის სიავე.
თვალი ამაყად გავუსწორეთ მარადიულ მზეს
და შეგვწევს ძალი ზღვას და ხმელეთს ვაუწყოთ ესრეთ:
„აქაველებმა დიდებული დაამხეს ტროა,
მოიალაფეს განძეული მისი მდიდრული
და ელადაში სანაქებოდ მორთეს სახლები“.
რაჟამს ამ ამბავს შეიტყობენ, განადიდებენ
ჭალაჭს და სარდლებს, მოწიწებით მოახსენებენ
მადლობას ზევსსა. სულ ეს არის, რაც უნდა მეთქვა.

ჭოროს უხუცესი

სიტყვის სიმწყობრით შენ მაჯობე, მე ვაღიარებ.
მოხუცი მუდამ ჭაბუკია სიბრძნის წყურვილით.
ღე, გაიხაროს სახლეულმა და კლიტემნესტრამ
ჯერ ამ უწყებით და მერმეცა ჩვენც გვიხაროდეს.

კლიტემნესტრა

მე სიხარულის შეძახილი უკვე აღმომხდა
რაჟამს მორბოდა ჟინეღილებით მაცნე ღამეში
და გაჰკიოდა, დაეცაო ბჭე ილიონის.
დაცინვით მკითხეს: „დაერწმუნე ღამეულ კოცონს
და დაიჯერე, რომ დაინგრა ტროის კედლები?
მალეშრწმენია, სულსწრაფია ჭალთა ჯილაგი“.
და აღშაცერად მიყურებდნენ, ვითარცა ჩერჩეტს.

მე კი ვამრავლე წირვა-ლოცვა და მთელ ქალაქში
იდგა ქალების ღრიანცელი, ჟივილ-ხივილი
სჯიხარულო და ღმერთების საკურთხევლებზე
ბოლავდა კვამლი ზეთოვანი, კეთილსურნელი.
რა შეგიძლია მომახსენო კიდევ ახალი?
თუმცა მომითხრობს ყოველივეს თავად ხელმწიფე.
ახლა ვიჩქარი, რომ მეუფეს შინდაბრუნებულს
სახებედნიერს შევეგებო, როგორც რიგია.
განა უფრორე სასურველი რაა ქალისთვის,
ვიდრე დღე იგი, რაჟამს ქმარი ომგადახდილი,
ღვთისაგან მრთელი გიბრუნდება და ჰიშკარს ულებ.
აცნობე მეფეს, დაეჩქაროს საყვარელ ბინას.
მოვა იგი და შინ დახვდება ერთგული ცოლი,
როგორც დასტოვა, ეზოს იცავს ერთგული ძაღლი,
სანდო დარაჯი, ავსულისგან სახლის მფარველი.
არ შეგვიცვლია არაფერი, დრომ ისე განვლო,
არც ერთი ლუქი არ ახსნია განძთა საცავებს.
არცრა ჰაჰანებს ჩემს გარშემო ჰრელი ჰორები.
ჩემს სხეულს მამრი ისე იცნობს, ვით მე მჭედლობას.
ქალს კეთილშობილს ეს ღირსება თუ გაუხდია
თავმოსაწონად, სამარცხვინო რაა ამაში.

ხოროს უხუცესი

რაცა ბრძანა ქალბატონმა, შენ გაიგონე,
არ დაიძვირა ლაპარაკი, ლამაზი სიტყვა.
შენ მითხარ, მაცნევ, ყოველივე და დაგიჯერებ,
მართლა დაბრუნდა სამშობლოში მენელაოსი?
უვნებელია კვლავაც იგი, ბურჯი ქვეყნისა?

მაცნე

ნუ ფიქრობ, თითქოს ლამაზ ტყუილს მოგახსენებდე,
ვერ ასაზრდოებ ფუჭი ხილით ახლობლებს დიდხანს.

ხოროს უხუცესი

საბედნიერო, სიმართლეა სიტყვები შენი?
ჰეშმარიტებას ვერ შიჩქმალავ ყალბი სიტყვებით.

მაცნე

უკვალოდ მოსწყდა კაცი იგი აქაველთ ლაშქარს,
მისი ხომალდიც მასთან ერთად, არ ვამბობ ტყუილს.

ქოროს უხუცესი

მითხარ, თქვენ თვალწინ გაეშურა ილიონიდან,
თუ ბორგნეულმა ქარიშხალმა მოსწყვიტა ლაშქარს?

მაცნე

ვით გაწაფულმა მშვილდოსანმა, მიზანს მოარტყი,
მსუბუქი სიტყვით მომაყენე ტკივილი მძიმე.

ქოროს უხუცესი

ჯერ ეს მითხარი, ცოცხალია იგი თუ მკვდარი,
არ მიგიღიათ ცნობა რამე ზღვაოსანთაგან?

მაცნე

არ არის კაცი, ამ ამბისა გვაუწყოს რამე
თვინიერ მზისა, რითაც მიწა მწიფს და პურდება.

ქოროს უხუცესი

წვრილად მომითხრე, ქარიშხალი აქ ვით აღბორგდა,
ლაშქარი თუ ვით დაიღუპა დემონთა ნებით.

მაცნე

ეგებ არა ხამს, ეს კეთილდღე ავენოვანი
ცნობით შეიმღვრეს — ნაირსახობს პატივი ღმერთთა.
ოდეს ქალაქში მოდის მაცნე პირმოქუფრული
და მოაქვს ომში დაღუპულთა მძიმე ამბავი,
საყოველთაო ტკივილებით გულგასენილი
ავრცელებს იგი წყლულებს ხალხში, ყოველ ოჯახში,
სადაც არესის წყვილი შუბით, წყვილი მათრახით
მკერდგაპობილი უბედური ეგულვით მკვდარი
და ისღა რჩება ჭრილობებით დაღარულ მაცნეს,
რომ ერინიებს პეანები მიუძღვნას ტკბილი.
მე კი წილად მხვდა კეთილმაცნედ მოვსულიყავი

და სევებედნიერ ჩემს ქალაქში მემახარობლა.
რად გავურიო ტკბილსა მწარე, რაზედ მოგითხრო,
აქაველების გასაჭირზე, ღმერთთა რისხვაზე,
როს დაძმობილდნენ მუდამ მტრული წყალნი და
ცეცხლი

შეკრეს პირობა არ დაენდოთ და დაეღუპათ
აქაველების მხედრიონი, ილაჯგაცლილი;
ღამის წყვდიადში ავად ძრწოდა ზღვა მოტორტმანე,
ავბედითობდა ტალღის მთები წყვდიადოვანი
და თრაკიული ქარბორბალა გემებს არღვევდა.
ნავებს ურქენდა, როგორც ხარი გადარეული.
იდგა ქარ-წვიმა, უფსკრულისკენ მიაქანებდა
ნავების ფარას ქარიშხალი — რეგვენი მწყემსი.
და მზე რაკამსაც ამოვიდა. ჩვენ დავინახეთ
ეგეოსის ზღვა მოცინარე, ვადაცხედრილი
აქაველებით და დაშლილი ნავების ჯარით.
ბოლოს როგორღაც თავად ჩვენ და ჩვენი ხომალდიც
მძიმე ფათერაკს აგვარიდა უთუოდ ღმერთმა
და არა კაცმა, საწყალბედოდ გვიქცია გეხი.
თვით ბედისწერამ მოუმართა ხელი ჩვენს ხომალდს
და არ ინება, ტალღებს ფსკერში დაეწთქა იგი
ან ეშვებიან ქვიან კბოდეს შენარცხებოდა.
მხოლოდღრე რაკამს ზღვის ქარტეხილს გამოვექეცით,
აღარ გვჯეროდა, დღის სინათლეს კვლავ რომ ვხედავდით.
მერმე ახალი მწუხარების ხარებმა გვძოვეს
იმათი დარდით, უგზოუკვლოდ ვინც დაიკარგა.
დღეს იმათ შორის ვინმე თუა გადარჩენილი;
თავად ვგონივართ დაღუპულნი, ეჭვი არ არის.
გაგვიწალმართდეს ნეტავ ბედი, შინ დაგვიბრუნდეს
ბედმოღიმარედ უვნებელი მენელაოსი.
თუ ცისქვეშეთში ერთი სხივი დაჰნათის მაინც
ნათელი მზისა, მაღლით ზევსიც თუ არ ინებებს
გადააშენოს ერთიანად მეფური გვარი,
მაშინ ჩვენ მისი დაბრუნების კვლავ გვაქვს იმედი.
ჰეშმარიტია, რაც გითხარი, ესე ყოველი.

მეორე სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

ვინ შეარქვა
მრავალნიშნა სახელი იმ ქალს?
თვით მან ხომ არა, ვისი ხილვაც არ შეგვიძლია —
ბედის მეცანმა.
განაჩენი ენის წვერზე რომ მოსდგომია?
მან თუ უწოდა
ყველასათვის ტურფა ელენეს
„ელენე“, რომელმაც შუბზე იქორწინა,
და ჰელანდროსმა, ჰელეპტოლისმა
ოქსინოს რბილი სარეცელი ამოქარგული
მიატოვა და ზღვად გარდიხვეწა.
გამოედევნა ზეფირის ჭარებს
ბევრი ვაჟკაცი, ბევრი მდევარი შუბოსანი
ჩაუდგა კვალში,
სასისხლოდ რომ მიეახლნენ სიმეონტის
ხშირფოთლოვან სანაპიროებს.

ანტისტროფი ა

მწარით შეცვალა კარიბჭესთან ილიონისა
სარეცლის სიტკბო შურისმგებელმა,
რისხვით რომ აღსდგა
სირცხვილეული ტრაპეზისათვის.
ზევსის საკურთხის შეგინებისთვის,
ოდეს მოყივნდა სახლის სიწმინდე,
საქორწილო ლხინის სიამე.
ოდეს პატარძალს განადიდებდა
ჰაბუკთა გუნდი
სადედუფლო საგალობელით.
აწ გალობა შესცვალა გლოვამ.
აწ ცრემლებით გაუხვებულა
პრიამოსის ძველი ქალაქი,

მაცდურცოლიან პარისისთვის მავედრებელი.
ყველა იმედი მოქალაქეთა
ჩაძირულა
სისხლისა და ცრემლის გუბეში.

სტროფი ბ

კაცმა ერთმა, კეთილმა თურმე
ლომის ბოკვერი მოიძია, შინ მიიყვანა.
და გამოზარდა.
ჯერ თვინიერი გახლდათ მეტად
ლეკვი ლომისა.
ართობდა იგი მოხუცებულებს.
დაჰყავდათ ხელით,
ვით საყვარელი ბალღი პატარა,
აფახულებდა უმანკო თვალებს,
შიმშილიც კი ავიწყდებოდა.

ანტისტროფი ბ

ხანი გავიდა. გაამეცავნა ცხოველმა უმალ
თანდაყოლილი ბუნება მისი.
დაერია აღმზრდელებს თვისას.
სჯიკედილო გაავლო მუსრი.
სისხლიანი შექმნა ღრეობა,
წაბილწა სახლი.
დია დაღონდა შინაურნი.
ჟამმა სჯატიკმა იმსხვერპლა ბევრი,
ღმერთმა მოჰგვარა მათ ლომის სახეთ
მოსისხარი შურისმგებელი.

სტროფი გ

სწორედ ასევე მიეახლა ქალიც იღიონს,
ვით საამო ზღვის ჭარკეთილი,
უხიწვო ოქროს მშვიდი ქანდაკი.
თვალებიდან ნათლის მფრქვეველი.
გულთა მკოდავი, კოკობ-ყვავილი სიყვარულისა.
ჰეშმარიტად კი იყო რიოში და მოღალატე,

ქორწილი გლოვით გაასრულა.
მოსაყივნებლად და სავალალოდ
პრიამოსის ვაჟს მიჰგვარა ცოლად
პურადმა ზევსმა
ეგ ერინია, პატარძალთა ამტირებელი.

ანტისტროფი ბ

არსებობს ძველი ნათქვამი ერთი:
თუ შვილად გივის ბედნიერება
მას შვილიშვილი მიჰყვებაო საპირისპირო,
რადგან არისო ბედნიერება
უბედურებით ორსული მუდამ.
მე კი სრულიად სხვაგვარად ვფიქრობ:
ბოროტი საქმე
წარმოშობს ბოროტს,
ვით ცუდი მამა.
პოლო იქ, სადაც უფროსობს სიბრძნე,
სახლი ივსება კეთილი და საღი ბავშვებით.

სტროფი დ

გადაეცემა ბოროტი თესლი შთამომავლობას,
ხელმეორედ აყვავდება ხე შეცოდების.
ვიდრე მოვა დემონი შავი,
ხელშეუვალი,
დაეყუდება სახლის ყურეზე
შურისმგებელი,
სახედ მშობლისა.

ანტისტროფი დ

შუაცეცხლიან ღარიბ ჭოხებში ბეუტავს სიმართლე,
სადაც ცხოვრება დიდებულია პატიოსნებით,
სადაც გაურბის სათნოება სპეტაკ ოქროს ჰუჰყიან ბელში,
ზიზღით შესცქერის მჭონებელთა
ამ წარმავალ ყოყლოჩინობას,
რადგან თვით არის სათნოება
ყოველის საგანი.

მესამე ეპისოდიონი

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

მეფევ ბატონო, ქალაქ ტროის დამამხობელო,
ატრევსის პირმშოვ!
ვითარ გაკითხო, ხელმწიფეო? ვითარ მოგმართო,
რომ არც რაიმე მოგიჭარბო და არც მოგაკლო
ეგოდენი სიხარულის ჟამს?
მოკვდავთ სჩვევიათ, ზოგჯერ საზღვარს გადავლენ ხოლმე
პირმოთნეობით
და ჰზად არიან სხვის ჭრილობებს ადვილად წასცხონ
ოხვრა, მაგრამ გულთან ახლოსაც
არ მიიტანენ სხვისთა სატკივართ.
ასევე — სხვისი სიხარულის ჟამს
იღმიჭებიან ხაძალადევად.
მაგრამ გამჭრიახ და კეთილ მწყემსსა
თვალს ვერ აუხვევს სხვათა მზაკვრობა,
იგი გაარჩევს ტყუილს და მართალს,
წყალსა და ღვინოს.
მაშინ, რაჟამსაც დაჯარე ჯარი
შენ ელენესთვის, არ დაგიმალავ,
ჩემს სულში აზრი ჩაიფესვა ესევითარი,
არა ჰყოლია ფარას-მეთქი კეთილი მწყემსი.
ეგრე უაზროდ გამამაცებულს,
სასიკვდილოდ რომ მიგყავდა ხალხი.
დღეს კი მეც ვხარობ, ვესალმები სულით და გულით,
ვინც გაასრულა ყოველივე საკეთილდღეოდ.
დრო მოვა, თავად დარწმუნდები,
ვინ ერთგულებდა ქალაქს შენსას —
ვინ იყო ორგულ.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ჯერ მინდა, არგოსს მივესალმო და ღმერთებს ჩვენსა,
შინ დაბრუნება რომ მარგუნეს და თანამედგნენ,
რაჟამს დავატყდი პრიამოსის ქალაქს სასტიკი
შურისძიებით. არ ჰქონიათ კამათი ღმერთებს,
არც მსაჯულებით ტროის ბედი არ განუსჯიათ,

ოდეს სიკვდილის ბნელ ურნაში ისროდნენ კენჭებს.
სასწორს ბედისას მეორე მხრით ედგა იმედი,
მაგრამ თავისკენ ვერ სწონიდა, მეტად მსუბუქი.
ახლა კი კვამლი დაჰფენია ტროის ნანგრევებს.
სიკვდილის კვამლი ჯერაც სუნთქავს მბუუტავ ნაცარში,
სიმდიდრე ძველი გაპნეულა ფერფლად ქარდაქარ.
ამისთვის ღმერთებს საუკუნო ლოცვა-კურთხევა
ეგების ჩვენგან. ლსტატურად დავაგეთ ფანდი.
ერთი ქალისთვის თავს დაატყდა განადგურება
და აქაველთა გავეშება უბედურ ქალაქს.
აჭილღა ცხენმა, ბოძალივით გულგამპობელმა
გაჯირითა პლეადების ჩაქრობის ჟამზე.
მშიერი ლომი გამოვარდა, ლეში იყნოსა,
გაუმაძღარმა ამოხვრიპა მიფური სისხლი.
აი, ეს არის ღმერთებისთვის რაც უნდა მეთქვა.
ხოლო რაც შენ თქვი, ყურად ვიღე, დავეც დასტური,
ბარიბარშია ერთმანეთთან აზრები ჩვენი.
ის კაცთაგანი გახლავთ სწორედ კეთილშობილი,
ვინც უშურველად თანაუგრძნობს ბედგაღმებულს.
ხოლო მოშურნეს ტკივილები უორკეცდება,
უძლიერდება ავადობა, ვითარცა სნეულს.
განმარტოვდება, კარს დაიხშობს გულგასენილი,
და იკლავს ასე ბედნიერის ბედნიერებას.
მრუდე სარკეში მეგობარი მყავდა, მეგონა,
დაუთვალავი და ფიცით რომ მემტკიცებოდნენ,
იმ ძმადნაფიცთა ჩრდილებიღა შემომრჩა ბოლოს.
ოდისევსმა კი, თანადგომა ჯერ რომ არ სურდა,
დიდ-ერთგულების ღირსეული ზიდა უღელი.
ახლა არ ვიცი, მკვდარია თუ ცოცხალი იგი —
ამას რომ ვამბობ. ხოლო ქალაქს რაც შეეხება
და მაღალ ღმერთებს, ყოველივეს განვაბჭობთ მერმისთვის,
ვითარცა ჯერ არს. ახლა გვმართებს ზრუნვა იმაზე —
გავიხანგრძლივოთ დღე კეთილი და განვიმტკიცოთ.
თუ სადმე სენი შეპარულა და მკურნალობა
არის საჭირო, დასტაქარის ხელოვანებით
ჩვენ ამოვძირკვავთ სნეულებას ცეცხლით თუ დანით.
ახლა კი სახლში, ჩემს ბინაში გავეშურები,

რომ საკადრისი საწირავი მივაგო ღმერთებს,
მათ გამამგზავრეს ბედნიერად და დამაბრუნეს.
ვით გარეთ, შინაც გამარჯვება ფეხდაფეხ მდევდეს!

კლიტემნესტრა

მოქალაქენო, უხუცესო დარბაისელნო,
გვერდზე გადავდებ მოკრძალებას და ჯიქურ გეტყვით,
ვით მე მიყვარდა ქმარი ჩემი. ალბათ დროს მიაქვს
კაცის კრძალვა და მოშიშება. არ გკადრებთ ტყუილს.
გეტყვით რაც ვიცი, ბედი ჩემი ვით შეტრიალდა,
რაჟამს მეუღლე ილიონის ბჭეებთან იდგა.
ძნელია მეტად, როცა ქალი ქმარმონატრული,
მარტოდშთენილი სასახლეში ზის მომლოდინე,
თან სმენას გიხშობს მითქმა-მოთქმა გაუთავებლად.
ერთ ამბავს ცნობა უარესი მოსდევს მეორე —
და გივსებს სახლსა შეშფოთებით, ავი ფიქრებით.
მართლაც იმდენი რომ მიეღო ჭრილობა მძიმე
მეუღლეს ჩემსას, მითქმა-მოთქმა რამდენიც იყო,
მისგან ბადეღა შეგვრჩებოდა ხელთ ფარღალალა.
იმდენჯერაც რომ მომკვდარიყო, რამდენს უბედობდნენ,
ის იქნებოდა გერიონი სამსახოვანი
და იცოცხლებდა დასაბამით დაუსაბამოდ.
იამაყებდა, რომ მან სამგზის შემოიფარა
ცხედრის სუდარა თვითეული სიკვდილისათვის.
ესევითარი შემზარავი ცნობების გამო
ბევრჯერ მომისწრეს, როცა ყელზე მედო მარყუჟი
და გამომიხსნეს სიკვდილისკენ პირმოქცეული.
დღეს აქ არ გახლავს შვილი ჩვენი, თუმც მის აქ ყოფნას
ითხოვდა წესი, ერთგულების ჩვენის სიმტკიცე,
ვაჟი ორესტე, მაგრამ მეფევ, ნუ შეშფოთდები,
მას ზრდის ბეჯითად გვაროვანი, შუბის ძმობილი,
ბრძენი სტროფიოს ფოკიელი, რომელმაც ადრე
განჭვრიტა, რომ შენ ილიონთან გელოდა საფრთხე.
მაშინ ხომ აქაც მოგველოდა თავაწყვეტილი
ბრბოის ამბოხი, რადგან მოკვდავთ სჩვევიათ მუდამ,
თუ დაცემული დაინახეს, წიხლი ჩაარტყან.
აი, საბუთი, ნატყუარი არაფერია,

მე კი ტირილმა გამომიშრო სხეული უკვე,
ჩემს მარილოვან ცრემლის ტბაში წვეთიც არ დარჩა.
გრძელ ღამეებში ამტკენია ღია თვალები.
რაკამს მოვთქვამდი მწარედ შენთვის და ვდარაჯობდი
ღამეულ პატრუქს, ძილს მიფრთხობდა მთვლემარებაში
ეული კოღოს უღიმღამო გაზუზუნებაც.
ავსიზმრეული ვიყავ შენგნით, ხანმოკლე ძილში
ვხედავდი ხანგრძლივ, უბოლოო საშინელებათ.
და აჰა, ბოლოს სიხარულით გავსრულდა ტანჯვა.
შევადარებდი მე ხელმწიფეს სამწყემსო ნაგაზს,
ხომალდის ანძას, ზეატყორცნილ თაღის დედაბოძს.
მხოლოდშობილ ძეს, უშრეტ წყაროს თვისი მშობლისა,
იმედის ნაპირს, თვალსაწიერს ზღვაოსანთათვის,
გამოზაფხულის კეთილ ტაროსს გრძელ ზამთრის მერმე,
მწყურვალ მგზავრთათვის თავანკარა საამო წყაროს,
უკუმიქცეულს დამყაყებულ სიმღვრივისაგან.
მოგესალმები, ხელმწიფეო, დიდება შენდა!
წყეულიმც იყოს აწ მტერობა, ჩვენ საკმარისად
ვიგემეთ იგი. ჩამობრძანდი, შეფეე ბატონო,
შენი ეტლიდან, ოღონდ მიწას ნუ შეეხები
ფეხით, რომლითაც ილიონზე შენ გაიარე.
ჰეი, მსახურნო! რას უდგებართ, გზებზე აბლავე
ძვირფას ნოხების გადაფენა ციბრძანებია!
ფიცხლავ დააგონ ფარდაგები, მეწამულ გზაზე
დაე, უძღოდეს სასახლისკენ თვით დიკე მეფეს.
სხვა დანარჩენზე სიბეჯითე იზრუნებს ჩემი
მუდამ ფხიზელი, თუ ღმერთებმაც მომხედეს მაღლით.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ლედას ჟსულო, სრა-პალატთა ჩემთა მფარველო,
ენაწყლიანად ბრძანე ჩემი განშორებისთვის,
მხოლოდრე მეტად გაგიგრძელდა. უმჯობესია,
სხვისი ბაგიდან მიითვალო ჯილდო ქებისა.
ქალი არა ვარ, მეტის ქებით რომ გავკეკლუცდე,
არც ბარბაროსი, რომ ჩემს ფერხთით დაემხოს ვინმე
და ბრიყვულ ქებას შემბღაოდეს პირმორღვეული;
შურის აღმძვრელი არც გზა მინდა ატლასეული,

ღმერთებს ეგების ეგოდენი პატივი მხოლოდ.
მე კი კაცი ვარ წარმავალი და არა მფერობს
არ მოშიშებით ხავერდოვან გზით სიარული.
დე, პატივი მცენ, ვით კაცთაგანს და არა ღმერთსა.
ხალიჩა კი არ განმადიდებს, ფეხით სათელი,
არამედ საქმე; ღმერთებისთვის დიდი ძღვენია
ყოყლოჩინობის უკუგდება, ბედნიერია
მხოლოდ ის კაცი, ვინც სიკეთით განელის სიცოცხლეს.
ეს არის ჩემი კადნიერი სიტყვაც და საქმეც.

კლიტემნესტრა

თუმც ესრეთ წარსთქვი, ნუ გადახვალ მაინც ჩემს სიტყვას.

აგამემნონი

უწყოდე ესე — ურყევია განზრახვა ჩემი.

კლიტემნესტრა

ღმერთების შიშით იტყვი უარს შენს განზრახვაზე?

აგამემნონი

რაიცა მითქვამს, მიფიქრია და ისე მითქვამს.

კლიტემნესტრა

ამ დროს, უწყიღა, რას იზამდა თვით პრიამოსი?

აგამემნონი

ალბათ, თამამად გაივლიდა მოფარდაგულზე.

კლიტემნესტრა

ყურს ნუ მიუგდებ შენც, მეფეო, ბრბოის ნაჭორავს.

აგამემნონი

ჭეშმარიტია ხმა ერისა უმჭუხარესი.

კლიტემნესტრა

ჰმ, პატივს ნუ სდებ, რაც პატივის ღირსად არა ღირს.

აგამემნონი

დიაცს არ ჰფერობს ამ საქმეთა სჯა და განბჭობა.

კლიტემნესტრა

ბედნიერთათვის თავდადრეკა ღირსება არის.

აგამემნონი

ნუთუ ჩვენს შორის გამარჯვება რაიმედ გიღირს.

კლიტემნესტრა

დამმორჩილდი და გაიმარჯვებ მეტის ღირსებით.

აგამემნონი

რადგან ასე გსურს,
მაშ, შემხსენით ფეხებზე სწრაფად
ხვიარა ხამლი, ჩემი ფეხის მსახური გოგო,
და რა გავიცლი გალაღებით ვარდისფერ გზაზე,
დაე, არსაით მითვალთვალონ შურის თვალებმა.
მომეტებული პატივია, ფეხით გათელო
ფარჩა-შარები, ფასეული ოქრო-ოქსინო.
აწ კმარა ჩემზე ლაპარაკი.
ეს უცხო ქალი
სახლში პატივით შეიყვანე. დღეს გამარჯვებულს
თავზე დამცქერის ზეციერის მოწყალე თვალი.
ნებით არავინ შემოიდგამს მონობის უღელს,
ეს გოგონა კი, განძთა შორის უძვირფასესი.
ნორჩი ყვავილი, ომის ჯილდო, მე თან გამომყვა.
და ჰა, მოგყვები, ცოლო ჩემო, გემორჩილები,
სასახლისაკენ მივაბიჯებ მეწამული გზით.

კლიტემნესტრა

ზღვა უსაზღვროა, ამოხაპვა ვის ძალუძს მისი?
აიქოჩრება, ნაირფერად წამოშლის ტალღებს,
ვერცხლის გვირგვინებს წამოიდგამს უმშვენიერესს.
ღმერთთა შეწევნით, ჩვენც სავსე გვაქვს სტავრა, მეფეო.
სასახლემ ჩვენმა უკმაროზა რაა, არ იცის.
დაუთვალავად დაგიფენდი ფეხქვეშ ხალიჩებს,
ურიცხვ საბოძვარს გავიღებდი, ოღონდაც შენი
საბედნიეროო დაბრუნება ემცნო ორაკულს.

დაე, არ გახმეს ფუძის ძირი, აფოთლდეს ჭერი
და სირიოსის ცხელი დღენი ჩამოგვრჩრდილოს.
აგერ, შენც კერას დაუბრუნდი, ჩვენი სასახლის
ჟამგრძელ ზამთარში გაზაფხული შემოიყვანე.
ანდა პირიქით, ოდეს ზევსი უმწიფარ ყურძენს
დამხუკველ ხორშაკს მოუპარებს, მოგაქვს სიგრილე
კარმიდამოზე, სადაც კაცის იღვწის მარჯვენა.
ო, ზევსო, ზევსო, გეედრები, აღმსრულებელო,
აღასრულებდე ყოველივეს, რაიც მწადია.

მესამე სტასიმონი

ქ ო რ ო

სტროფი ა

ვაჰმე, რად მტანჯავს
შიშის აჩრდილი და გულზე მაწევს
ვით მაჯლაჯუნა?
რად აღარ ძალმიძს
გავხსნა ხვანჯი დაბურულ სიზმრის?
ვაჰმე! რად აღარ დაბრძანდება სულის ტახტზე
გაბედულება?
დიდი ხანია ხომალდის ღუზა
ქვიშიან ფსკერზე დაეშვა, ოდეს
ილიონისკენ მიჰყავდათ ჯარი.

ანტისტროფი ა

თავად ვარ მოწმე, ჩემი ორთავ თვალებით ვნახე,
სამშობლოსკენ ვიდოდა ჯარი.
და მაინც სულში რაღად რეკავენ
გლოვის ჰანგები უსიხარულო,
ვით მოტირილი ერინიების,
რად მოგვეძალა სასოწარკვეთა?
შფოთავს სული. აღსასრულის წინაგრძნობა
გულში ფხაჭუნობს.
ვლოცულობ, რათა გამიცრუვდეს ეს წინაგრძნობა,
არ აღესრულოს აროდეს იგი.

სტროფი ბ

თუნდაც სიმართლის გარს გეკრას ღობე,
მეზობელი ხომ
სნებაა მაინც.
ჯიქურად მავალ მენავეს ზოგჯერ
მხარს შეუქცევს, დაღუპავს ბედი.
ჰკუადამჯდარი კაცი კი უმალ
განძს და ქონებას გადაყრის წყალში,
რომ შემსუბუქდეს ხომალდი მისი.
ოდეს გავიღებთ სახლიდან ნაწილს,
სახლს გადავარჩენთ დაღუპვას ამით.
ზევსი ხომ კვლავაც მოგვიტანს დოვლათს;
წლიდან წლამდე დააპურებს უხვი მინდვრებით
ყოველ დამშეულს.

ანტისტროფი ბ

რაჟამს დაეცემა მოკვდავი,
შავ სისხლს გადმოაქცევს მკერდიდან,
სულს ვინ შთაბერავს კვლავ ჯადოქრობით?
რომელს ძალედვა
მიცვალებულის მკვდრეთით აღდგენა —
დასაჯა ზევსმა.
ღმერთებმა ბრძანეს:
არ ყოფილიყო ბედი — ბედის თანაზიარი,
გათიშულიყო შიშის სამანით.
თუნდაც დაადე ენას კლიტე —
გული ამოთქვამს ყოველივეს
დაუფარავად.
ვაგლახ! ამჟამად ყრუ სიბნელეში
ფართხალებს გული,
თავისსავე უძლურებას აწყდება იგი.
დაფეთებული.

მეოთხე ეპისოდიონი

კლიტემნესტრა

მიბრძანებია, შემოხვიდე სახლში, კასანდრა,
დაწესებულა ზევსისაგან, რომ შენც ისევე,

ვით სხვა მონებმა, მოდგე ახლოს მდიდრულ სახახლის
საკურთხევლებთან და ნაკურთხი აპკურო წყალი.
დათრგუნე შენი სიამაყე, ეტლიდან ჩამო!
ალკმენეს ძემაც, გვიამბობენ, იგემა თურმე
მონობის ხვედრი და სამხიო პურ-წყალის გემო...
რაკილა ბედის განაჩენი გარდუვალია,
საამაყოა შენთვის სახლი ოდით მდიდრული.
ხოლო, იქ, სადაც მდიდრდებიან ნაუცბათევად,
გლახაკთ ამაყად ეპყრობიან, განუკითხველად.
ჩვენთან კი ისე მიგიღებენ, ვითარცა ჯერ არს.

ქოროს უხუცესი

რაც გითხრეს ახლა, ნათლად იყო იგი ნათქვამი.
ბედის ბადეში გახლართულხარ, ტყვილად ფართხალებ.
აწ, სულ ერთია, გეჯერება შენ ეს თუ არა.

კლიტემნესტრა

თუ არ ჰიკჭიკებს ბარბაროსულ ენაზე მხოლოდ,
როგორც მერცხალი, ჩვენი ენაც თუ ეყურება,
გააგებინე უფრო ნათლად სიტყვები ჩემი.

ქოროს უხუცესი

დაჰყევ მის ნებას. ქალბატონი სიკეთეს გირჩევს.
იყავ გამგონე, ნუ ჯიუტობ, ეტლიდან ჩამო.

კლიტემნესტრა

მე კი არ ძალშიძს აქ, კარებთან დავყოვნდე მეტად,
იქით ვიჩქარი, სად სახახლის ზედ შუა ჭიპზე
გდია ზვარაკი შესაწირი და დანას უცდის.
ვინ ელოდა თუ ამ სიხარულს ვეღირსებოდით.
შენ კი შემოსვლა თუ გწადია, შემოდი ბარემ
და თუ სიტყვებით საუბარი არ გეხერხება,
მაშინ ხელებით ისაუბრე, როგორც ველურმა.

ქოროს უხუცესი

მარჯვე სჭირია თარჯიმანი მაგ უცხო გოგოს,
მახეში გაბმულ დაფეთებულ ნადირს ჰგავს იგი.

კლიტემნესტრა

სწორედ შლეგია. სხვაგან დაჰქრის მისი გონება.
ახლად დამხობილ ქალაქიდან მოსულა იგი.
ვერ შეიგუებს ეგრე მალე მონობის საბელს,
სანამ ჯერ კიდევ ყელში სჩრია ბოლმა და სისხლი.
მაგრამ აწ კმარა, არ ვიმცირებ თავს მეტის ხვეწნით.

ქოროს უხუცესი

არ გიჯავრდები, მებრალვი მხოლოდ,
ჩამო ეტლიდან, საბრალო ქალო,
დაემორჩილე ხვედრს მონობისა.

კასანდრა

სტროფი ა

ვაიმე, ვაიმე!
აპოლონ, აპოლონ!

ქოროს უხუცესი

რისთვის შესტირი ეგრე ლოქსიას?
სხვა არის იგი, არ ებრალვის ატირებული.

კასანდრა

ანტისტროფი ა

ვაიმე, ვაიმე!
აპოლონ, აპოლონ!

ქოროს უხუცესი

ისევ ეძახის, ღმერთს დიდებულს შესტირის იგი.
რომელიც მტირალს არ შეიწყალებს.

კასანდრა

სტროფი ბ

აპოლონ, აპოლონ!
გზათა მეცანო, ჩემო აპოლონ!
ვაი, ორგზის გამიტარე გულს ორლესული.

ქოროს უხუცესი

ალბათ წინაგრძნობს უბედურებას,
მონა ქალშიც კი დაფარულა ღვთაებრიობა.

კასანდრა

ანტისტროფი ბ

აპოლონ, აპოლონ!
გზის გამძღოლო, ჩემო აპოლონ!
სად მომიყვანე სადაური, რომელ ბინაში?

ქოროს უხუცესი

ეს ატრიდების სასახლეა, თუ შენ არ უწყი,
მე გეუბნები, ესე სრული სიმართლე გახლავს.

კასანდრა

სტროფი ბ

ღვთისმგმობელთა ადგილია ეგ სრა-პალატი,
მოწმე მკვლელობის და ჯალათობის,
განესტილია იატაკი მოყვასის სისხლით.

ქოროს უხუცესი

მეძებრის ყნოსვა აღმოაჩნდა უცბო გოგონას,
გეში აიღო, გაეკიდა კვალს მკვლელობისა.

კასანდრა

ანტისტროფი ბ

მივყვები, ვუსმენ შორეულ ხილვებს,
აგერ, ტირიან თოთო ბავშვები,
თავად მშობელნი სწვავენ ტაფაზე და მირთმევენ.

ქოროს უხუცესი

ჩვენ გვესმა შენი წინასწართქმანი,
რაღა შთენია აწ სათქმელი წინასწარმეტყველს.

კასანდრა

სტროფი დ

ღმერთო მაღალო! კვლავ რა ახალი
ზრახვა უდევს გულში ქალბატონს

ახლობელთა მწუხარებისთვის?
არსაით ახსნა.
არსაით შველა.

ქოროს უხუცესი

ბოლო მისნობა ვერ გამოვიცან,
პირველი ვუწყი — ამას ყვირის მთელი ქალაქი.

კასანდრა
ანტისტროფი დ

ვაიმე, ჭალო, რა გაგიზრახავს
აბაზანაში რომ მიუძღვები
თანამეცხედრეს? ბოლომდე როგორ ვილაპარაკო?
აღესრულება მალე ყოველი,
აჰა. ხელები ეძებენ ხელებს.

ქოროს უხუცესი

ვეღარას ვიგებ მისნობისას, თითქოს ანაზდად,
ბნელი სიტყვების უსიერში დავკარვე გუში.

კასანდრა
სტროფი ე

ვაიმე, ვაი, ეს რა ვიხილე.
უკვე გაშალეს ჰადესის ბადე!
სიკვდილის ლანდი ხელჩაკიდული
მიუძღვის დიაცს... აჰა. იყვირე,
გაუმაძღარო შურისძიებავ, დაკლეს ზვარაკი!

ქოროს უხუცესი

რისთვის ეძახი სასახლეში ერინიებს,
რად ესალმები? შენს სიტყვებში მწუხრის ქამია.
რად მოგაწვა სისხლი გულბანდზე, ზაფრანისფერი
დაგდებია, თითქოს დამდგარა ქამი, როდესაც
უკანასკნელი სიცოცხლის სხივი გაიყინება
ღია თვალებში.

კასანდრა

ანტისტროფი ე

აჰ, შეხედეთ, შეხედეთ! ძროხას გაარიდეთ ხარი.
ბადეს გლეჯს ახლა
შავი, წვეტიანი რქები.
კაცი ეცემა, იძირება წყალში.
სიკვდილის ვარცლზე განშწანეს იგი.

ქოროს უხუცესი

თუმცა მისნობას ვერ მივმხვდარვარ,
მაინც ცუდ ამბავს მიგრძნობს გული.

ქორო

რომელ ორაკულს უმისნია
სიკეთე ჩვენთვის. ისინი მხოლოდ
ავს გვიცხადებენ, მრავალ ტანჯვას
გვიწინაგრძნობენ, გვზარავენ შიშით.

კასანდრა

სტროფი ვ

ვაიმე, ვაი, ავბედო ბედი!
ტანჯვის ციხეა სხეული ჩემი.
სად მომიყვანე მე უბედური
შენი სიკვდილის თანამტვირთველად, სად მომიყვანე?

ქორო

ღვთიურო ქალო, რად კვნესი ეგრე,
როგორც ბულბული გულყვითელა,
მთელი სიცოცხლე რომ დასტირის თავის საყვარელს
და ხმობს მარადის უბედური:
იტის, ი-ტის!

კასანდრა

ანტისტროფი ვ

ვაიმე, ვაი! საშურია მაგ ჩიტის ბედი.
ფრთოსან ბულბულად აქციეს ღმერთებმა,
დაუწესეს სევდიანად ეგლობა ჟამიდან ჟამზე,
მე კი ფხიანი ორლესული მკერდს დამილეწავს.

ქ ო რ ო

რად მოგივლინა
ამაო სალმობანი უფალმა.
რაა იგი, რასაც შენ ხედავ?
რადა სტირი გულამოსკვნით, მოთქვამ და გოდებ?
ვინ დაგიბედა მაგიური
გზა ავბედითი?

კ ა ს ა ნ დ რ ა

სტროფი ზ

ვაიმე!
პარისის ქორწილი, ვაი, სისხლით გასრულებული!
სკამანდროსის მშობლიურო ტალღებო, ვაი!
შენს ნაპირებთან ვიზრდებოდი მე საცოდავი.
ამიერიდან კოკიტოსის
მკვდარ ნაპირებზე დავიდებ ბინას.

ქ ო რ ო

როგორც იქნა. შენს სიტყვებში გაკრთა სიცხადე,
ახლა ბავშვიც კი გაგიგებდა.
მეც ეკალმა გამიფხაჭნა გული ანაზდად,
შემიპყრო სევდამ.
შენი ვაებით, სატანჯველით დია შეველონდი.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

ანტისტროფი ზ

ვაი, ტკივილო, დაღუპულ: სამშობლოს სევდავ!
თემც მამაჩემმა ბევრი ზვარაკი
დასდვა ქალაქს გადასარჩენად,
ვერ იხსნა იგი.
მსგავსი ვარამი არ უნახავს ქალაქს აროდეს.
მეც ალბათ მალე მივეცემი სასიკვდილო ციებ-ცხელებას.

ქ ო რ ო

რაც ახლა თქვი, წინანდელსა ჰგავს.
საშველს არ გაძლევს ავი დემონი,
გულს გიშფოთებს

სევდიანი გლოვის ჰანგებით,
სიკვდილის ხმობით, აღარ ვუწყი რა ვიღონიო.

კასანდრა

ნუმც მოიბუროს პირზე რიდე ჩემმა მისნობამ,
ვითარცა მორცხვმა პატარძალმა, ახლად შერთულმა.
რაჟამს ინათლებს აღმოსავლით, დაჰბერავს ქარი,
გაეკიდება ტალღა ტალღას მზისკენ მორბედი,
ასევე ტანჯვა ტანჯვას მოსდევს და ძლიერდება
ჟამიდან ჟამზე. ნათლად ვიტყვი მე ყოველივეს.
იყავით მოწმე, კვალს დავადექ, ვით მეძებარი,
გამოვეკიდე აღსრულებულ ბოროტ საქმეებს.
აღარასოდეს მიატოვებს ამიერიდან
სასახლის კედლებს ჭოროს ზრუნი და მოტირალი.
სახლში ჩასახლდნენ მემთვრალენი, მეზარაოშენი.
სისხლის ნადიმზე შეკრებილან ერინიები,
ვერ გაჰყრი დღეის ამას იქით მათ სასახლიდან.
ტკბილი სუფრულით მოილხენენ, ადღეგრძელებენ
ძველ შურისგებებს, ხანაც ბილწად მიაგინებენ,
ვინც ძმისეული სარეცელი ხელყო, შელახა...
სთქვი, ავაცდინე, თუ ჩუბინად მოვარტყი სიტყვა?
გგონივართ კარზე მოკაკუნე მთხოვარი, ყბედი?
დამიდასტურეთ, ჭეშმარიტად ვიცან თუ არა
ამა სასახლის გარდასული ვერაგობანი.

ჭოროს უხუცესი

დადასტურება, ფიცი მტკიცი რაღას უშველის
ბოროტ საქმეთა. მაინც დიდად გამკვირვებია,
შენ, ვინც ზღვის გაღმა დაიბადე და გაიზარდე,
აქ ყოველივეს განსჯი, როგორც თანამხილველი.

კასანდრა

ხილვის უნარი აპოლონის მოწყალებაა.

ჭოროს უხუცესი

მოკვდავი ქალი ნუთუ მისი წილხვედრილი ხარ?

კასანდრა

მიჰკრას ამაზე ლაპარაკი, სირცხვილი მიპყრობს.

ქოროს უხუცესი

მორცხვია ქალი, როცა იგი ბედნიერია.

კასანდრა

სასიყვარულოდ მომეძალა ღვთაება იგი.

ქოროს უხუცესი

შენ მას დანებდი, იყოლიე შვილები მისგან?

კასანდრა

შევპირდი, მაგრამ გავუტეხე სიტყვა ლოქსიას.

ქოროს უხუცესი

და ამის შემდეგ ეზიარე ზეციურ ხილვებს?

კასანდრა

ავ ფსიქერაკებს ვარიდებდი მე თანამოძმეთ.

ქოროს უხუცესი

მაინც როგორღა გადაურჩი ლოქსიას რისხვას?

კასანდრა

იმ დღიდან ჩემი აღარ სჯერათ, დაესაჯა ამით.

ქოროს უხუცესი

მე ხომ ვირწმუნე საკვირველი შენი მისნობა.

კასანდრა

ვაიმე, ვაი!
კვლავ ავბედითი მომეძალა წინაგრძნობანი,
შიშმა შემიპყრო ერთიანად, ჰოი, შავბედო!
დაბეთ, პაწია ბიჭუნები კარებთან წვანან,
თითქოს ძილფხიზლად გადასულან უღრან სიზმრებში.
თავისიანებს მოუშთიათ თითქოს ისინი.
და მათივე ხორცით ილუკმება მშობელი მამა.

ო, განვაცხადებ, შურს იძიებს ამისთვის ხვადი,
ჯერეთ უმწეო, სხვათა ბუნავს შეფარებული,
ჩემს აქ მომყვანელ ძლიერ ბატონს ის გადაუხდის,
კი, ბატონს-მეთქი ვამბობ, რადგან მონა ვარ უკვე.
დამამხობელმა ილიონის, ხომალდთ გამრიგემ
არარა უწყის; ქალბატონი რა მახეს უგებს.
რომ ელეკვება, როგორც ძუკნა და შესიციინებს,
გულში კი ჩუმად უტრიალებს ფიქრი მზაკვრული.
ო, რა სასტიკი გაბედვაა: ქალი კლავს ვაჟკაცს.
მტაცებლის ნაგრამს ვუწოდებდი ამნაირ დიაცს.
კლდეების სკილას, საშიშ ურჩხულს ზღვაოსანთათვის,
ბნელი ჰადესის ყაჩაღანას, არც თავისიანს,
არც მოყვასს თვისას არასოდეს რომ არ დაინდობს.
თავხედი! ისე გაჰკიოდა, ვით მეომარი.
თითქოს უზომოდ გაახარა ქმრის დაბრუნებამ.
გინდა ირწმუნეთ, გინდა არა, ნათქვამი ჩემი,
ახლა ეს ჩემთვის სულ ერთია, ადრე და მალე
აღესრულება ყოველივე, იყავი მორწმე.
დაადასტურებს ჩემს სიმართლეს ცრემლები შენი.

ქოროს უხუცესი

ვაჰმე, თიესტეს სისხლიანი მემცნო ნადიმი,
მძიმე ტრაპეზი შვილთა ხორცის, შემზარა ამან.
ეგ ჰეშმარიტად წარსთქვი, ვიცი. არ მოგეჩორავს.
ხოლო დანარჩენ ნათქვამიდან ვერა გავიგე.

კასანდრა

მაშ გეტყვი: მალე გაიგონებ ხელმწიფის სიკვდილს.

ქოროს უხუცესი

ჩუ, ენას კბილი დააჭირე, შე უბედურო!

კასანდრა

ვერსად წაუვა, სულ ერთია, ამ განჩინებას.

ქოროს უხუცესი

ჰო, თუ აღსრულდა... მაგრამ, ნეტა, არ აღესრულოს!

კასანდრა

სიკვდილის ჟამმა მოაწია, შენ კი ლოცულობ.

ქოროს უხუცესი

მაგრამ რომელი აღასრულებს ამ ბოროტ საქმეს?

კასანდრა

ჩანს, ყურს არ უგდებ დაუნჯებით მისნობას ჩემსა.

ქოროს უხუცესი

თქვი, არაფერი გამეგება, ვინ არის მკვლელი?

კასანდრა

მე ყოველივე ელინურად გითხარ გარკვევით.

ქოროს უხუცესი

ჰოი, პითიავ, ელინურად, მაგრამ რა, მერე.

კასანდრა

ვაიმე, ვაი!
დაიძრა ცეცხლი, შემომეგზნო ალი მლოკავი.
ვაი, ლიკიის აპოლონო, ვაიმე ვაი!
ორფეხა ძუი მგელს უთმობდა სარეცელს თრჟას.
ოდეს შორს იყო ლომი მისი კეთილშობილი.
მეც არ დამინდობს იგი ბედშავს და მოპაკვდინებს.
არ დაიშურებს ფიალებით შხამს და სამსალას.
ახლა კი ქმრისთვის ლესავს ხანჯალს, იმად ლოცულობს,
რომ მოაკვდინოს კაცი, ჩემი აქ მომყვანელი.
რისთვის ვვიდოდი, რისთვის ქვეყნად სირცხვილეული,
მისნის არგანით, ორაკულის გვირგვინით შუბლზე.
არა! მოგაშთობთ, სანამ ჩემი დამდგარა ჯერი.
უფსკრულში ჯერ თქვენ ცადაგიშვებთ, მერმე მოგყვებით,
ჩემი სიკვდილით დაე, სხვები ვყო ბედნიერი.
სამისნო ესე სამოსელი თვით აპოლონმა
გამხადა უკვე, როცა ყველამ ამითვალწუნა
და გამეტებით დამცინოდნენ მაგ ტანსაცმელში
დაურიდებლად, თავხედურად, მტერიც, მოყვარეც:

რას არ მეძახდნენ, მაწანწალას, მთხოვარს თუ გლახაკს,
ფლიდს, გუდამშიერს, ავიტანე ეს ყოველივე.
და აჰა, ბოლოს დამიხელთა მისანმა ვაჟმა
და სიკვდილისკენ მიმაქცია მისანი ქალი.
მშობლიურ ბომონს ვინ მაღირსებს, მხოლოდღა კუნძზე
დამადებინებს თავს ჯალათი და წარმკვეთს ცულით.
გარნა ღმერთები იძიებენ შურს მკვლელობისთვის:
მოდგება ბოლოს უსათუოდ შურისმგებელი;
მამის გულისთვის ხელს აღმართავს შვილი დედაზე;
დევნილი, უცხო ქვეყანაში გარდახვეწილი,
შინ მობრუნდება, აღასრულებს მძიმე განაჩენს.
დიდმა ღმერთებმა უკვე დადეს მრისხანე ფიცი —
დაბრუნდეს შვილი, მამისათვის იძიოს შური.
მაგრამ ნეტავი რად ვწუწუნებ, რას ვიხოკები;
მე უკვე განვვლე უმძიმესი დღეები, ოდეს
დასამარეს ილიონი, ქალაქი ჩემი.
მაგრამ განგება დამპყრობლებსაც მოუღებს ბოლოს,
გარდაუვალი გარდახდების. ჰა, ველი სიკვდილს,
მივესალმები აჩრდილეთში ჰადესის ჯიშკრებს.
ერთსღა ვინატრი — უდრტვინველი მექნეს სიკვდილი,
არ ამიტანოს კრუნჩხვამ, რაჟამს იჩქეფებს სისხლი,
უცებ გავთავდე, სამუდამოდ მოვხუჭო თვალი.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ო, უბედურზე უბედურო, ბრძენო ასულო,
შენ უკვე გვარქვი ყოველივე, მაგრამ მითხარი,
რისთვის გარბიხარ ბომონისკენ ბედის მეცანი,
როგორც ბოჩოლა დასაკლავად წინგაგდებული.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

ხსნა არსით არის, რას ვუცადო, უძვირფასესნო.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

მოკვდავისთვის ხომ უტკბესია ბოლო წუთებიც.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

დარეკა ჟამმა, დაყოვნება უსარგებლოა.

ქოროს უხუცესი

რა სიამაყით ეგებები, ასულო, სიკვდილს!

კასანდრა

წარმავალია სიხარულიც და სიამაყეც.

ქოროს უხუცესი

არ უბნობს ესრეთ ბედნიერი, რაღა თქმა უნდა.

კასანდრა

ბედკრულო მამავ, ვაი! ვაი! შვილები შენი!

ქოროს უხუცესი

რადა კრთი ეგრე შიშნეული, რა დაგემართა?

კასანდრა

ვაიმე, ვაი!

ქოროს უხუცესი

რამ შეგიშფოთა სული ესრეთ, რატომ შეძრწუნდი?

კასანდრა

სასახლის კედლებს თბილი სისხლის სუნი სდით უკვე.

ქოროს უხუცესი

ეგ ხომ სუნია შეწირული ზვარაკეულის.

კასანდრა

მე კი მგონია ცხედარს ასდის ასეთი სუნი.

ქოროს უხუცესი

კეთილსურნელი სირიული იფრქვევა სახლში.

კასანდრა

ო, უცხოელნო!
მე გავფრინდები უცხო მხარეს, სევდა შემიპყრობს
ეულ ჩიტივით, სიკვდილის წინ მსურს გითხრათ ესე,

ქალისთვის, ჩემი სიკვდილისთვის ზღავს თვითონ ქალი,
ბედკრულ კაცისთვის დაეცემა მხოლოდრე კაცი.
ეს არის ჩემი ნუგეშინი სიკვდილის ზღურბლთან.

ქოროს უხუცესი

ჰოი, ბედკრულო, მტანჯავს შენი უნუგეშობა.

კასანდრა

სამგლოვიარო სიტყვას ვიტყვი უკანასკნელად
ჩემის ხვედრისთვის. ვევედრები აწ ჰელიოსის
უკანასკნელ სხივს, არასოდეს არ გაახაროს
ჩემი მკვლელები, ჯალათები, მათ დაუბედოს
იგივ სიკვდილი, რაც საბრალო მონას მეწია.
ეჰ, ამაო საქმენი კაცთა! ბედნიერების
უსუსურ ნათელს წაშლის ჩრდილი უბედურების,
როგორც ფორმულებს სოველი ჩვარი,

ქოროს უხუცესი

უძლებია მოკვდავთა მოდგმა და მზვაობარი.
ბედნიერიც კი კარებისკენ თითს ვერ უჩვენებს,
ვერ უბრძანებს უბედურებას —
გაეთრიეო ჩემი სახლიდან.
ბედნიერი იყო ხელმწიფეც,
რაჟამს აიღო პრიამოსის ციხე-ქალაქი
და ღვთის ბადალი სახლში დაბრუნდა.
ახლა კი დაღვრილ სისხლის წილ სისხლი იღვრება მისი.
ამიერ სხვათა სიკვდილისთვის
ზღას სიკვდილითვე.
სად გაგონილა
ბედნიერება იყოს მდგრადი, უცვალებელი?

აგამემნონი

ვაგლახ, ლახვარი სასიკვდინე გულს დამეძგერა.

ქოროს უხუცესი

ჩუმად! თითქოსდა მესმა კვნესა ლახვარსობილის.

აგამემნონი

ვაგლახ, მეორედ გამიტარეს მკერდში ხანჯალი!

ქოროს უხუცესი

მგონი აღსრულდა ბნელი საქმე, მეფის ხმა ვიცან!
ახლავე უნდა გადავწყვიტოთ თუ რა ვიღონოთ.

ხმა ქოროდან

ჩემი აზრია, მთელ ქალაქში ყოველი კუთხით
ვაფრინოთ კაცი, სასახლესთან შევყაროთ ხალხი.

მესამე ხმა

სახლში შევცვივდეთ, ეგრე ვფიქრობ, უმჯობესია,
ჯალათს მივუსწროთ, ვიდრე სისხლით სველია დაშნა.

მეოთხე ხმა

მეც გეთანხმები, მაშინ ვარ სწორედ, ახლა გვჭირდება
სახელდახელო მოქმედება, დრო აღარ ითმენს.

მეხუთე ხმა

უნდა დავფიქრდეთ, ავბედითი მოჩანს ნიშნები,
სახელმწიფოში ტირანია მზადდება მძიმე.

მეექვსე ხმა

ღმერთს ვაბრალებთ, ვინც დაბრალდა, ღირსება მისი
ეხლა ხელებში გათელეს, გახსნილი აქვს ახლა ხელები.

მეშვიდე ხმა

მე კი ისეთი რა გირჩიოთ, რა უნდა გითხრათ,
ჯერ კარგად უნდა მოვიფიქროთ, სანამ გადავწყვეტთ.

მერვე ხმა

მეც მაგ დღეში ვარ, რა უნდა ვთქვა, აღარა ვუწყი,
რა პირით შევხვდეთ მიცვალებულს, რა გვაქვს სათქმელი.

მეცხრე ხმა

ნუთუ სიცოცხლეს ისე უნდა დავკანკალებდეთ,
რომ კაცისმკვლელთა სანაცვლოდ დავაგდოთ სახლი?

მეათე ხმა

არა, ჩვენ ამას არ მოვითმენთ, უმალ გვამებად
გადავიქცევით, ტირანიას სიკვდილი გვიჯობს.

მეთერთმეტე ხმა

მაგრამ საბუთი ხელთ არა გვაქვს, საიდან ვიცით,
გულგანგმირული ვინ კვნესოდა — ხელშწიფე იყო?

მეთორმეტე ხმა

კარგად შევიტყოთ ჯერ ყოველი, მერმე ავზვავდეთ,
სულ სხვადასხვაა მოჩვენება და სინამდვილე.

ქოროს უხუცესი

მეც გიდასტურებ, ჩინებული გახლავს ეგ რჩევა,
უნდა შევიტყოთ, რა დღეშია ატრიდი თვითონ.

კლიტემნესტრა

არ გამოვიჩენ მოკრძალებას და თქვენს წინაშე
ვიტყვი ყველაფერს, რაც ადრევე მქონდა სათქმელი,
ვითარ განვსაჯოთ სხვანაირად, როდესაც მტერი
მტერს ემოყვრება, ფარულად კი უბლანდავს ბადეს,
ისეთ ასპანაკს — ამაოა ყველა ნახტომი.
დიდი ხანია მე ჩავები ორთაბრძოლაში,
ავწონ-დავწონე ყოველივე, ჰა, ეს დღეც დადგა.
მკვლელობა ისე აღვასრულე, არ დაგიმალავთ,
მას არც გაქცევა შეძლებოდა, არც თავის დაცვა.
ნატიფად ნაქსოვ საბურველში გავხვიე იგი
უკაწასკნელად, როგორც გაშლილ ბადეში თევზი.
ორჯერ დავარტყი გამეტებით და ორი კვნესით
დაეცა იგი, გარნა სანამ დაეცემოდა,
სულთა მფარველი დიდი ზევსის პატივსაცემად
არ დავახანე და მესამედ ვუმარჯვე ხმალი.
იგი დაეცა, განუტევა სული იქავე.
რაჟამს პირღია ჭრილობიდან იჩქეფა სისხლმა
და მომესხურა მოთქრიალე წვეთები მრუმე,
ისე აღტკინდი, თითქოს ყანას, თაველვბიანს

ზვსისმიერმა გრილმა წვიმამ გადაუარა.
აჰა, არგოსის უხუცესნო. აღსრულდა ესე.
თუ გეხარებათ, გიხაროდეთ, მე კი ვზეიმობ.
თუ წესი ითხოვს დაიღვაროს მკვდრისთვის ზედაშე,
დღეს ერთი-ორად მართებული გახლავთ ეგ წესი,
სწორედ მან, სურა ვინც ალავსო ცოდვით და სისხლით,
დაბრუნდა შინ და გამოსცალა ფსკერამდე იგი.

ქოროს უხუცესი

თავხედო ქალო, საუბარი გვაოცებს შენი,
მეუღლის მკვლელი ეგრერიგად ვითარ ამაყობ.

კლიტემნესტრა

რაც გსურთ იფიქრეთ, ჰკუამოკლე ქალად მიგულეთ,
მე კი ამრიგად, როგორც მხედავთ, უშფოთველ გულით,
გესაუბრებით, გინდ მაძაგეთ, გინდ განმადიდეთ,
არარად ვაქნევ, აგერ, თავად ავამეშხონი,
ცხედარი მისი... აჰა, ჩემი მარჯვენაც აგერ,
ოხტატის ხელი. სულ ეს არის, რაც მოგახსენეთ.

ქორო

სტროფი ა

ჰოი, დიაცო!
რა მიწა გზრდიდა, რა მყრალბალახა გიუამია,
რომელი ზღვიდან გისვამს წყალი, ფსკერში ჩამპალი-
ეგ სიმწრისე რამ მოგამადლა?
მოკვეთილი ხარ ამიერიდან,
გაგინაპირებს, როგორც უცხოს, სამშობლო შენი.

კლიტემნესტრა

ოჰ, თქვენ გწადიათ გამაძევოთ სამშობლოიდან,
თავს დამატეხოთ ხალხის წყევლა, ქალაქის ზიზღი,
მაგრამ იმ კაცსაც მსჯავრი დასდოთ, სულაც არა გსურთ,
ვინც მსხვერპლად დასდვა საყვარელი გოგონა ჩემი,
ტანჯვით შობილი, შეავედრა თრაკიის ქარებს
ისე იოლად, ველზე მძოვარ ფარიდან თითქოს

ამოარჩია საზვარაკოდ ხუჭუჭა კრავი,
მაშ, ვინც ხელები განიბანა უმანკო სისხლით,
არ იყო ღირსი გაძევების? ჩემს ცოდვებს განსჯით
ეგეოდენი სისასტიკით... მაგრამ მოხუცო,
ჩემი მუჭარაც დაიხსომე, მზად ვარ ბრძოლისთვის.
თუ გაიმარჯვებ, იხელმწიფე, მაშინ, როგორც მე
და თუ არასდროს ისურვებენ ამას ღმერთები —
თუმც მოხუცი ხარ, მოკრძალება არ გაწყენს მაინც.

ქ ო რ ო

ანტისტროფი ა

რარიგ მრისხანებ!
გაფითრებულხარ, შეგშლია სახე,
ზედ აღბეჭდვია მკვლელობის კვალი,
დამშვენებულხარ სისხლის ხალებით.
არ გიგემნია ჯერ სასჯელი, მაგრამ განწირულს
ვინ დაგიფარავს, სიკვდილისთვის მოისთვლი სიკვდილს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ოჰ, შეისმინეთ ჩემი ფიცი და ღალადისი!
ჩემთან არს დიკე და შვილისთვის შურისმგებელი
ერინიები — მათ შევწირე მეუღლე ჩემი.
ბედის წყალობით აშორდება სასახლეს შიში,
ჩვენი ოჯახის კერიაზე სანამ აჩაღებს
ცეცხლს ეგისთოსი, შემწე ჩემი, თანამზრახველი.
იგია ჩემი სიმამაცის ძლიერი ფარი.
ეს კი მკვდარია, აქ წევს ცოლის მომყივნებელი,
ჭრიზეს ასულთან ილიონში რომ აშიკობდა.
აგერ ტყვე გოგოც, მისი შუბით მოპოვებული,
მისანი ქალი, მხევალი და თანმწოლი მისი,
მესაიდუმლე; ხომალდებზე თუ გემბანებზე
ერთად ეყარნენ. აღვასრულე მეც სამართალი.
ეს ქალიც აგერ განისვენებს, უკანასკნელი
ამოიძახა მომაკვდავმა სიმღერა გედის
და მისდო თავი საყვარელთან, ვინც ეგ მომგვარა,
ვით ტკბილეული, ჩემს გაწყობილ მდიდრულ სუფრისთვის.

მეოთხე სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

ვაიმე, ნეტა წამომეპაროს
ელვის სიკვდილი უეცარი
და უდრტვინველად
მარგუნოს ბედმა მარადიული ძილის საუფლო.
უკვე მკვდარია
ღირსეული დარაჯი ჩვენი.
ქალისთვის მებრძოლს
ვერაგულად მოუსწრაფა
სიცოცხლე ქალმა.

ქოროს უხუცესი

ჰოი, ელენე, ჰოი, ელენე,
წყეულიმც იყავ, ელენე, წყეულიმც!
ერთმა იმსხვერპლე ურიცხვი და დაუთვალავი
გმირთა სიცოცხლე ტროის ჟიშკრებთან.
ახალი სისხლით დაიბანე პირი, დამშვენდი,
ჩახალებულო სახლში ღალატით
და ქმრის სიკვდილით.

კლიტემნესტრა

ნუ ეძახი სიკვდილის უფალს
გულგასენილი,
ნუ დააწევ რისხვას ელენეს,
როგორც კაცთა მკვლელს, რომ თითქოს ერთმა
აქაველ ვაჟთა
შეიწირა სიცოცხლე ბევრი,
მოიმოქმედა ბოროტება აუწონელი.

ქორო

ანტისტროფი ა

ჰოი, დემონო, დაბადებულხარ
ორბუნებოვან ტანტალიდების
სახახლის ჭერქვეშ.

შენ თანაბრად ხარ ყველა ქალში,
გულის მპოტნელი.
ის დაფართხალებს აგერ ცხედარს,
როგორც ყორანი.
სიკვდილის ჟამით გალობს, როკავს
და განიხარებს.

კლიტემნესტრა

ბოლოს და ბოლოს ჰეშმარიტი წამოგცდა სიტყვა,
როცა ახსენე შენ
დემონის ძალმოსილება.
დიახ, მას უყვარს ქორფა სისხლი,
თუმც ძველ ჭრილობებს
ჯერ არ შეკვრია პირი, სისხლი სწყურია ისევ.

ქორო

სტროფი ბ

შინ დაბუდებულს
დია საშიშს ადიდებ დემონს.
ო, სიამაყევ გაუმაძღარ ავისმქნელისა!
ო, ზევსო, ზევსო, ყოვლის მიზეზო, ყოვლის მოქმედო!
რა შეიძლება ზევსის გარე შეემთხვეს მოკვდავთ?
რა შეიძლება ღვთიურ ძალთა გარეშე მოხდეს?

ქოროს უხუცესი

ვაჰ, ხელმწიფეო, ხელმწიფეო,
ვით დაგტიროდე?
ვით შეგასმინო მდუღარება ჩემი გულისა?
ობობას ქსელში გაბლანდულხარ
მიცვალებული უღონიო, პატივაყრილი.
ვაიმე, ვაი! უპატიო გერგო საწოლი,
ვერაგი ხელით გაუპიხარ ორლესულ ხანჯალს.

კლიტემნესტრა

თქვი, რამდენიც გსურს, რომ ეს საქმე მე ჩავიდინე,
მაგრამ ნუ იტყვი,
ქვრივმა ქნაო ავამემნონის...

შენ წინ დგას ახლა დიაცის სახით
დემონი ძველი, შურისმგებელი,
ვინაც ატრევსის ბილწი ლხინისთვის,
ბალღებისთვის
იძია შური.

ქ ო რ ო

ანტისტროფი ბ

ყურს ვინ დაგიგდებს, რით გაამართლებ
მკვლელობას მძიმეს?
მხარს ვინ დაგიჭერს? მხოლოდრე მშობელს
თანადგომა შეეძლო შენი.
სისხლის ლანქერში
მოაბოტებს ახლა არესი.
ბავშვთა დამკვლელის სისხლში ცურავს პირმოთხუპნული.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ვაჰ, ხელმწიფეო, ხელმწიფეო,
ვით დაგტიროდე?
ვით შეგასმინო მდუღარება ჩემი გულისა?
ობობას ქსელში გაბლანდულხარ
მიცვალებული უღონიო, პატივაყრილი.
ვაიმე, ვაი! უპატიო გერგო საწოლი,
ვერაგი ხელით
გაუპობარ ორლესულ ხანჯალს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მიზეზი თავის სიკვდილისა
თავადვე გახლავთ;
მან არ დააგო სჯახლეში მზაკვრული ბადე?
არ მოაკვდინა მისგან ნაყოფი
გოგონა ჩემი, უბედური იფიგენია?
ავი ქნა და ავად მიეზღო.
უსიხარულო იყოს მისი ჰადესის ჟამი,
ვისაც მახვილმა
განაჩენი გამოუტანა.

ქ ო რ ო

სტროფი ბ

დავმდგარვარ შტერად, მემლვრევა აზრი,
რაჰ მოვეჯიდო,
უფსკრულისკენ მიქანავს სახლი.
მალე დადგება სისხლის ქარ-წვიმა.
აჰა, პირველი ჩამოიცვარა უკვე წვეთები...
ახლა დიკე ახალ სისხლისთვის
სალეს ქვაზე პირაფს სატევარს.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ო, დედამიწავ, დედამიწავ, შენ დამამიწე.
ვიდრე ვნახავდე
როგორ ჩასდებენ მეფის ცხედარს ვერცხლის კუბოში.
ვინ დაკრძალავს, ვინ დაიტირებს?
ნუთუ შენ, ქალო, მკვლელი მისი,
მოჰყვები მოთქმას?
ყალბი გლოვით და მოყვასებით მას შეურაცხყოფ,
ვინც გადიხადა, აღასრულა დიდნი საქმენი?
ვინ ივაგლახებს, პირს ვინ მოიხოკს საფლავის პირას?
ვინ შემოიფლეთს ტანისამოსს
ღვთაებრივი დიდი კაცისთვის?

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

შენგან არ ჯერ არს ტირილი მისი,
ის ჩვენ გავგმირეთ,
ჩვენ მოვკალით, ჩვენვე დავკრძალავთ.
არ გაასვენებს მოტირალე მას სახლეული.
იქ კი, სწრაფმავალ აქერონტის
მრუმე ტალღებთან,
იფიგენია, ქალიშვილი უსათნოესი
ხელს გაუწოდებს მშობელ მამას
და მოეხვევა.

ქორო

ანტისტროფი ბ

ლანძღვის წილ ლანძღვა გაისმის მხოლოდ,
გარნა რომელ არს სწორი და ბრუნდი?
ვინც მოკვდა, მოკვდა, მაგრამ გაიღებს საზღაურს
მკვლელიც-
სანამ ზევსი მაღალ ტახტზე ბრძანდება მორჭმით,
დადგინებულ არს განაჩენი ბოროტისათვის.
ვინ გააძევებს წუეულას სახლიდან?
შთამომავლობას მისდევს კუდში ავბედითობა.

ქოროს უხუცესი

ო, დედამიწავ, დედამიწავ, შენ დამამიწე,
ვიდრე ვნახავდე,
როგორ ჩადებენ მეფის ცხედარს ვერცხლის კუბოში,
ვინ დაკრძალავს, ვინ დაიტირებს?
ნუთუ შენ, ქალო, მკვლელი მისი
მოჰყვები მოთქმას?
ყალბი გლოვით და მოყვასებით მას შეურაცხყოფ,
ვინც გადიხადა, აღასრულა დიდნი საქმენი?
ვინ ივაგლახებს, პირს ვინ მოიხოკს საფლავის პირას?
ვინ შემოიფლეთს ტანისამოსს
ღვთაებრივი დიდი კაცისთვის?

კლიტემნესტრა

ჰეშმარიტია სიტყვები შენი.
შევფიცო მინდა პლისთენიდების
მძვინვარე დემონს.
რომ ვურიგდები ჩემს მწარე წარსულს;
ოღონდ დატოვოს სახლი ესე ამიერიდან,
სხვა ბილიკებს გაუყვეს იგი,
სხვა სასახლისკენ, სისხლით და შუღლით.
მთელ ჩემს სიმდიდრეს შევწირავდი,
ვიკმარებდი მარტოდენ მცირეს, ოღონდაც აწი
შეწყვეტილიყო ბრმა სიძულვილი
და მკვლელობანი მოყვასთა შორის.

ეპოდოსი

ეგისთოსი

ო, ნათელსვეტო, შურისგების ნანატრო დღეო,
უკვე თამამად განვაცხადებ — ღმერთები მაღლით
ქვერე დასცქერენ კაცთა ცოდვებს და სჯიან მკაცრად.
ჰა, მტერი ჩემი ძირს გართხმულა, ერინიების
სამგლოვიარო სამოსელში გამოწყობილი;
მეც ეგ მახარებს... ხლო სიკვდილით ჯალათმა მამამ.
ამ სახელმწიფოს გამგებელმა მამამაგისმა.
თავად თეიესტე, მამაჩემი, ანუ ძმა თვისი,
ესეც უნდა ვთქვა, სასახლიდან გამოაძევა,
რათა აეღო ხელში სრული ძალაუფლება.
ლტოლვილობიდან შინ მობრუნდა მერმე თეიესტე,
თავშესაფარი სთხოვა მეფეს, დადეს პირობა.
არ დაეღვარათ საძმო სისხლი მშობელ მიწაზე.
მაგრამ უღმერთო, ვერაგ მეფეს სხვა ედო გულში,
მიიპატიჟა მამაჩემი დიდი პატივით,
ვით მეგობარმა მეგობარი უსათნოესი
და განუმზადა დაკლულ შვილთა ტრაპეზი მძიმე.
ბავშვთა თავ-ფეხი, ფრჩხილ-თითები, ხელის მტევნები
ცალკერძ დააწყო, რომ არავის ეცნო ისინი
რას იფიქრებდა ამას მამა, აბა, განსაჯეთ.
მიუჯდა სუფრას, მსუყე ნაჭრებს შეახო პირი
და სასაფლაოს საჭამადი იყნოსა უცბად..
ხელი ჰკრა სუფრას, წამოვარდა და დაიბღავლა...
აღმოხდა წყევლა, რომ პელოპის შთამომავლობა
ამომწყდარიყო ერთიანად მსგავსი სიკვდილით,
მას მიჰყოლოდა ერთიანად პლისთენიდები..
და ჰა, მკვდარია, როგორც ხედავთ, ერთი მათგანი.
კანონიერი მოწილე ვარ მეც ამ მკვლელობის.
მესამე შვილი უბედური მამაჩემისა
ძეძეს მომწყვიტეს, გადამაგდეს უცხო მხარეში,
იქ მზარდა დიკემ, დამაბრუნა კვლავ სამშობლოში.
დიდხანს კარს უკან მიმალული ვუცდიდი მტარვალს.
და ჰა, მზაკვრული ოსტატობით ავუგე წესი.

აწი სიკვდილსაც სიხარულად მივითვლი, რაკი
სამართლიანად ხელფეხშეკრულს ვხედავ მოსისხლეს.

ქოროს უხუცესი

ცოდვას იკვეხნი, ვერ შეგიქებ ამას, ეგისთოს.
თუმცა მკვლელობის უშუალო არ ხარ მოწილე,
შენ განამზადე საქმე ესე უბოროტესი.
ვერ გაექცევი ხალხის რისხვას, უწყოდე ესეც.
სამართალს იქმენ, ჩაგქოლავენ შეუბრალებლად.

ეგისთოსი

შენ ვინც ქვევით ხარ, ნიჩბოსანი უკანასკნელი,
ვით ეტოქები მეხომალდეს, მესაჭეს ძლიერს.
მოგეხსენება, უხუცესო, ძნელია მეტად
ჯვიან ასაკში ჭაღაროსანს ასწავლო ჭკუა;
მაგრამ წამალი არის ორი — ხუნდი, შიმშილი.
არ უწყი ესე? ნუთუ ბრმა ხარ თვალგახელილი.
თუ არ დაადგამ ფეხს ეკალზე, აგცდება ჩხვლეტა.

ქოროს უხუცესი

ოჰ, ქალაჩუნავ! სახლში იჯექ, როდესაც სხვანი
მოლაშქრეობდნენ, ხოლო სარდალს, რომლის ცოლთანაც
წვებოდი ურცხვად, განუმზადე მკვლელობა მძიმე!

ეგისთოსი

შენ ეგ სიტყვები, თავხედური, ცრემლს გაგიმრავლებს,
ტყვილად ორფევსობ, საამისოდ არ შეგწევს ძალი.
ორფევსმა ლხენა მოიხვეჭა ტკბილი ჰანგებით,
შენ კი უმწეო, საცოდავი შენი კნავილით
ბორკილს მოიხვეჭ, წელში მოხრილს ხმა ჩაგიწყდება.

ქოროს უხუცესი

ნუთუ აპირებ, არგოსელთა გახდე ტირანი,
ვინც განიზრახე სამარცხვინო მკვლელობა, თუმცა
ვერ აღასრულე, ვერ გაბედე საკუთარ ხელით?

ეგისთოსი

ეგ იმიტომ, რომ ქალი უფრო ხერხიანია,
მე კი მტერი ვარ ძველთაძველი, ეჭვმიტანილი.
დღეს ჩემს ხელთაა განძი სრული და გამგებლობაც
მოქალაქეთა. თავაშვებულს დავადგამ უღელს.
არ უნდა ბევრი თივა-ქერი აჯილღა-ულაყს,
უფრო შიმშილი, ბნელი ქალტა ათვინიერებს.

ქოროს უხუცესი

რად არ შეხსენი საჭურველი მოსისხლეს შენსას
შენივ ხელებით, რად გარიე ცოდვაში ქალი,
ჩვენი დიადი ღმერთების და ქვეყნის წინაშე?
მაგრამ ორესტე ცოცხალია ბედის განგებით,
დადგება ჟამი, როცა იგი შინ მობრუნდება
თქვენდა ჯალათად, უსასტიკეს შურისმგებელად.

ეგისთოსი

მეტის უფლებას აძლევ ენას, განანებ მწარედ,
ჰეი, მოყმენო, მოქმედების დამდგარა ჟამი!

ქოროს უხუცესი

ჩვენც სხვა აღარა დაგვრჩენია, ვიშიშვლოთ ხმლები!

ეგისთოსი

აჰა, ვიშიშვლე თავად უკვე... არ ვუფრთხი სიკვდილს.

ქოროს უხუცესი

არ უფრთხი სიკვდილს... დე, ნუ უფრთხი, ეს გვინდა
სწორედ.

კლიტემნესტრა

ოჰ, საყვარელო, ვაჟკაცებო, იქმარეთ შუღლი!
კმარა სიმხეცე, კმარა მტრული მოსისხლეობა,
წადი შენ შენთვის, მოხუცებიც სახლში წაბრძანდნენ,
საჭირო სისხლი დაიღვარა, არ გვინდა მეტი.
გადავიხადეთ ტანჯვა, დიდი, საკმარისია...
შეუბრალებლად გადაგვთქერა დემონის ფლოქვმა.
ჰა, დიაცური სიტყვა ჩემი, თუ ღირსად იცნობთ.

ეგისთოსი

ტყუილუბრალოდ რა აზრი აქვს სიტყვების ფანტვას,
როცა გამგებელს ხელაღებით შეურაცხყოფენ.
ლანძღვა-გინებით, ავყიობით უხმობენ დემონს.

ქოროს უხუცესი

არ აამებენ არგოსელნი მტარვალს აროდეს.

ეგისთოსი

მაშ, დაიცადეთ, დრო დადგება, თქვენაც მოტყდებით.

ქოროს უხუცესი

ვერ ელირსები, თუ ორესტე დაბრუნდა ღმერთით.

ეგისთოსი

მხოლოდ იმედით იკვებება შინმოუსველელი.

ქოროს უხუცესი

შენც იპარპაშე კანონგარე, სანამ დაგცლია.

ეგისთოსი

იცოდე, ძვირად გადაგიხდი თავხედობისთვის.

ქოროს უხუცესი

მიდი, იფხორე, ვით მამალმა კეკლუც დედალთან.

კლიტემნესტრა

ყურს ნუ მიუგდებ ამათ ყეფას ტყუილუბრალოდ,
დავჯდეთ მე და შენ და ვიმეფოთ, როგორც გვენებოს.

ᲥᲝᲔᲤᲝᲠᲔᲑᲘ

ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲘ ᲞᲘᲠᲜᲘ

ორესტე
პილადე
ელექტრა
კლიტემნესტრა

ქალთა ქორო
ძიძა
მსახური

ორესტე

მიწისქვეშეთის მეუფეო, დიადო ჰერმეს,
შეყავ მხსნელად და თანამებრძოლად მთხოვარსა შენსა.
აჰა, მოვედი, დავუბრუნდი მშობლიურ მიწას.
საფლავის ბორცვთან ვდგევარ აგერ და მამის აჩრდილს
ვუხმობ, ვეძახი, მომაპყრას ყური.
ერთი კულული რომ ვუბოძე ინაქეს ჩემი,
ახლა მეორეს ვწირავ მამას საგლოვო ნიშნად.
მძიმე წუთებში აქ არ ვიყავ, ვერ ვღვარე ცრემლი,
ვერ გავუწოდე მამას ხელი უკანასკნელად.
ამას რას ვხედავ? ნეტავ, საით მოედინება
შავოსან ქალთა პროცესია ჩამოღვრემილი?
რა გასაჭირი დადგომიათ, რასა იგლოვენ?
კვლავ დატრიალდა სასახლეში უბედურება?
ან, იქნებ, მხოლოდ გარდაცვლილი მამაჩემის სულს
სამკვდრო საკურთხით, მსხვერპლშეწირვით ანუგეშებენ?
დიახ, ასეა. აგერ მოდის, მგონი, ელექტრაც.
სახემწუხარე დაი ჩემი, ჩაფიქრებული.
დიადო ზევსო, იყავ ჩემად თანამესანგრედ,
მომეცი ძალი, რომ მშობლისთვის ვიძიო შური!
პილადე, ცოტა გვერდზე გავდგეთ, შევიტყოთ ერთი,
რისთვის მოსულან, რას ვედრიან ღმერთებს ქალები.

პაროდოსი

ქორო

სტროფი ა

ჩვენ გამოგვრეკეს სახაფლაოზე,
აქ ვწირავთ მსხვერპლსა, მჯიღებს ვიცემთ სახეში მწარედ..

სისხლის ორნატით გვიყვავის სახე.
ვიხოკავთ ლოყებს...
ტკივილებმა მოძოვეს გული.
ფარჩა-აბრეშუმს ვიგლეჯთ ტანზე
გამწარებულნი.
შემოვიძარცვეთ აზლუდები, მოვიღიადეთ
მკერდი, ავბედით დატორილებმა.

ანტისტროფი ა

ანაზდეულად შუაღამით იკივლა სახლში
თმააბურძგნულმა ცივმა შიშმა
ავ წინათგრძნობად
და მხევალ ქალთა სანთიობოში
შეიპრა იგი გულშემზარავი.
შემდეგნაირად ახსნეს ძილი ეგ შიშნეული
ორაკულებმა:
არ ისვენებსო მოკლულის სული,
დასტრიალებსო მკვლელის ბინას წყევლით და კრულვით.

სტროფი ბ

ოჰ, თვალთმაქცური მოყვასება, ბოროტეულ საქმეთა ფარი!
ოჰ, დედამიწავ! აქ გამოგვგზავნა საწირავად
ქალმა ღვთისაგან შერისხულმა... მიმძიმს სიტყვები.
ვინ შეისყიდის სისხლს, დათხეულს დედამიწაზე?
ვაი, ოჯახო დაქცეულო!
ვაი, სახლკარო დამიწებულო!
უმზეო ბნელმა უჟამურმა დაჰფარა სახლი,
რაც მიიცვალა ბატონი ჩვენი.

ანტისტროფი ბ

სიდარბაისლე, მოშიშება, თაყვანისცემა,
ხალხის ხულსა და გულს რომ აესებდა,

გამჭრალა. შიში სადღა არის. ყველას პირადი
გამოსარჩენი უჩანს ღმერთად და ღმერთზე მეტად.
მაგრამ დიკე ხომ ყოველივეს ზედამხედველობს.
ზოგს სინათლეში დააწვეს სასჯელს,
ზოგს სიბნელეში.
სადაც დააცლის მიმალვას ბოროტს,
ვინც ტყვილად ფიქრობს, ღამის უღრანს მოეფარება.

სტროფი გ

როს დაეცემა დედამიწას სისხლის ნაღვენთი,
იზრდება წვეთი, ფართოვდება უკიდეგანოდ...
შურისგება კი აყოვნებს მანამ,
სანამ ბოლომდე დამწიფდება ცოდვის ნაყოფი.

ანტისტროფი გ

კვალს ვერ დაფარავ სამარისებრ სანთიობოშიც.
ყველა მდინარე რომ შეერთდეს,
ერთ კალაპოტში იწყოს წარდენა,
ვერ ჩამობანს სისხლიან ხელებს.

ეპოდოსი

სოფელ-ქვეყანას მოვწყვეტილვართ ღმერთთა განგებით,
სახლკარიდან გამოგვრეკა
აშარმა ბედმა.
ძალა გვიბრძანებს, ბრუნდს და მართალს ქალბატონისას
მწარე ზიზღით განვადიდებდეთ.
რიდეს ვიფარებთ, ისე ვტირით
მეფის ხვედრისთვის,
გულს გვიმძიმებს ფარული ტანჯვა.

პირველი ეპისოდიონი

ელექტრა

სახლის კეთილო საუნჯენო, მსახურო ჭალნო,
თანამხლებელნო მწუხრეული ლიტანიისა,
გარეშოდექით, რჩეულთაგან მირჩიეთ რამე...
ვით აღვასრულო მსხვერპლშეწირვა საფლავის ბორცვზე,
ვით წარვთქვა სიტყვა, შშობელს ჩემსას რა შევავედრო?
მე ვერ ვიტყოდი, რომ საყვარელ თანამეცხედრეს

რამეს სწირავდეს სატრფო ცოლი, დედაი ჩემი.
მე ვერ ვიტყოდი, ვით მოკვდავნი იტყვიან ხოლმე,
თვით ბოროტება ბოროტებას განიკითხავსო.
ვერ გადავიხდი ამგვარ წირვას, კრინტსაც ვერ დავძრავ,
ვერ ხელვაწერებ მამისეულ საფლავის ბორცვზე
დავდვა გვირგვინი წინაპართა ძველი ადათით;
ანდა უსიტყვო მდუმარებით, ვით მამაჩემი
მოკვდა უსიტყვოდ, მეც უსიტყვოდ დავდგა წანდილი
და განვერიდო იქაობას, არ ვკადრო თვალი,
თითქოს ჰურჭლიდან გადამესხას ბინძური სითხე.
მაშ, რა უნდა ვქნა, მეგობრებო, მირჩიეთ რამე.
შევუკრებივართ აქ სიძულვილს საყოველთაოს.
ნურას დამალავთ, გულში შიში ნუ ჩაგიდგებათ,
საბოლოოდ ხომ, სულ ერთია, ყველას მიწვდება
ბატონსაც, ყმასაც მდევარ ბედის მაახვრალი ხელი.
მაშ, დაწვრილებით განმიცხადეთ ზრახვანი თქვენნი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ვიბარცა ბომონს, ჭედს მოუხრი საფლავს მამისა,
სიტყვებს სულიდან ამოვიკრებ, თუკი მიპრძანებ.

ელექტრა

რაც დამშვენდება მშობლის საფლავს. წარსთქვი ყოველი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ხამს, ჯერ აკურთხო თანამდგომი, ერთგული შენი.

ელექტრა

ვინ მეგულება მახლობელთა შორის ასეთი?

ქოროს გამძღოლი ქალი

იგულვე თავი, მერმე მტრები ეგისთოსისა.

ელექტრა

როგორ, საკურთხი მივიკერძოთ მე და შენ მხოლოდ?

ქოროს გამძღოლი ქალი

მე გითხარ ჩემი, დანარჩენი თავად განსაჯე.

ელექტრა

ნუთუ ჩვენ გარდა კიდევ ვინმეს დავასახელებ?

ქოროს გამძღოლი ქალი

არ გაგონდება ლტოლვილი ძმა, შენი ორესტე?

ელექტრა

ო, რა დროულად შემახსენე, დიდებულია!

ქოროს გამძღოლი ქალი

არცა მკვლელები დაივიწყო, ეგეც გახსოვდეს.

ელექტრა

მანდ რას გულისხმობ, ვერ გავიგე, მაუწყე თავად.

ქოროს გამძღოლი ქალი

დე, მოევლინოს მათ დემონი, ან კაცთაგანი.

ელექტრა

მაინც არ უუწყი, რომელს ვუხმო, მსაჯულს თუ დამსჯელს.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ილოცე მისთვის, მკვლელს სიკვდილით ვინც გადაუხდის.

ელექტრა

ამგვარი ლოცვა, აბა როგორ შევკადრო ღმერთებს.

ქოროს გამძღოლი ქალი

როგორ თუ ბოროტს არ მიუზღავ სამაგიეროს?

ელექტრა

ზესკნელ-ქვესკნელის გამგებელო, სწორუპოვარო,
დიადო ჰერმეს, გევედრები, ისმინე ჩემი,
დე, აჩრდილეთში დემონებმა ათხოვონ ყური
ვედრებას ჩემსას, მშობლის სისხლს რომ უფრთხილდებიან.
აგრეთვე თავად დედამიწამ დამბადებელმა,
რომელიც გვბადებს, გვასუქებს და კვლავ მუცლად
გვიღებს.

აჰა, საფლავზე დავაქციე ნაკურთხი წყალი,
გეძახი, მამავ, დააბრუნე სახლში ორესტე,
ძე საყვარელი, მამისეულ ბინას გვაღირსე.
ჩვენ ვართ ლტოლვილნი, მათხოვარნი ჩვენივ დედისა,
მან ეგისთოსზე, შენს ჯალათზე გაგვცვალა, მამავ,
მონის ხვედრია ჩვენი ხვედრი, ბოლო ორესტე
უქონელია და უწილო, თავად ისინი
შენგან მონაგარ სიმდიდრეზე ლაღობენ, მამავ.
ო, დააბრუნე შინ ორესტე კეთილ იმედად,
ისმინე ჩემი, გელოცები და გეხვეწები,
დე, ამაშორე დედის ხვედრი, შემაძლებინე,
იყოს უსისხლო და სპეტაკი ხელები ჩემი.
აჰა, ეს იყოს ლოცვა ჩემი, ხოლო მოსისხლეთ,
დე, შურისგების მძიმე ჟამი ეწიოთ, მამავ!
მკვლელს სიკვდილითვე საზღაური მიაგოს ბედმა.
ორთაგანია ერთდროულად ვედრება ჩემი.
ერთად ვლოცულობ სიკეთის და ბოროტებისთვის.
მაგრამ ამისთვის ნუ შეგვრისხავთ, გვყავით წყალობა — .
შენ, მამაჩემო, შენ, მიწაო, შენც, მძლავრო დიკეე!
ჩვენ კი, დობილნო, ვივალალოთ, როგორც წესია,
მწუხარე ზრუნით მიცვალებულს დავდოთ პატივი.

ქ ო რ ო

გადმოსკდი, ცრემლო,
დაღუპული ხელმწიფისათვის.
ძვირფას საფლავზე, კეთილი სული რომ დასტრიალებს,
ჩვენ ვწირავთ მსხვერპლსა.
მოგვაპყარ ყური, დიდებულო მეუფის სულო.
ისმინე ჩვენი!
ვაი და ვაი!
სად ხარ, მამაცო შუბოსანო,
ოჯახის ბურჯო!
რად არ ზრიალებს შენი კაპარჭი,
სკვითიელივით რად არ მოზნექ თითებში ისარს,
რად არ გაივლებ ხელს კოტაზე, ხმალს არ იშიშვლებ.

ელექტრა

აჰა, ზედაშე დაიღვარა მამის საფლავზე.
ახლა კი მინდა, სხვა გულისთქმა გავიზიაროთ.

ქოროს გამძღოლი ქალი

გაგვიზიარე, მოუთმენლად მიტოკავს გული.

ელექტრა

საფლავის ქვაზე ნაწნავს ვხედავ, ეს აშკარაა.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ვაჟისაა თუ წელსარტყელა ქალიშვილისა?

ელექტრა

ეს კი მარტივად ასახსნელი გამოცანაა.

ქოროს გამძღოლი ქალი

მაშ, გამარკვიე ბებრუხანა, ნორჩო გოგონავ!

ელექტრა

ჩემ გარდა კიდევ ამგვარ დალალს ვინ შეიპრიდა?

ქოროს გამძღოლი ქალი

მტერთაგანს ვისმე არ შეეძლო ამის ჩადენა?

ელექტრა

სწორედ ასეთი ფერისაა, ეჭვი არ არის.

ქოროს გამძღოლი ქალი

რა ფერისაა? მაცოდინე, ეიმუდარები.

ელექტრა

აშკარად ჩემი თმის ფერია, კარგად შეხედე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ეგებ, ორესტემ გძღვნა ფარულად ეგ საჩუქარი.

ელექტრა

მან, რა თქმა უნდა, ეგ დალალი სწორედ მისია.

ქოროს გამძღოლი ქალი

მაგრამ როგორღა ხელწიფა შინ დაბრუნება?

ელექტრა

გამოგვიგზავნა ალბათ, თმები, როგორც სალამი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ვერ ვეღირსები, ალბათ, ცრემლებს ბედნიერების
თუ გარდაუწყდა მას იმედი დაბრუნებისა.

ელექტრა

მეც გამკრა გულში ეჭვის ჰავლმა ანაზდეულად,
თითქოს ბოძალმა გამიარა გულისფიცარში
და ღაპაღუპით ჩამომდის და ჩამომდის ცრემლი,
მწუხარე ავდრად თვალებიდან ჩამომწვიმარე,
ნაწნავი იგი რომ ვიხილე. არა მგონია,
რომ აქაურმა მოქალაქემ დატოვა იგი.
არ შეიპრიდა თმიდან ნაწნავს მკვლელი დიაცი.
რომელსაც ხმობენ დედაჩემად, მაგრამ დედური
აღარაფერი შერჩენია ღვთისაგან წყეულს.
ო, რომ შემეძლოს უტყუარად დავადასტურო,
ჩემი ძმისაა, უსაყვარლეს ორესტესია
ეგ საჩუქარი — გამფურჩქვნიდა იმედი მაშინ.
ვაიმე, ვაი!
ვაი, ლაპარაკი რომ შეგეძლოთ, თმის კულულებო,
გამიფანტავდით მაშინ ეჭვთა ორაზროვნებას,
ან შეგაქცევდით ზურგს აშკარად ზიზღით აღვსილი,
თუ მტრის თავიდან იქნებოდით ჩამოთიბული,
ანდა პირიქით, თაყვანს გცემდით, ჩემს სიახლოვეს
დავიგულვებდი თანამგლოვარს საგლოვო ბორცვთან,
ძეგლსა მშვენიერს, ამაღლებულს, მამის საფლავზე.
აგერ, ნიშანი კვლავ ახალი, ფეხის ორნატის,
ჩამოგავს ორანს ჩემთა ფერხთა აშკარად იგი,
ერთმანეთს მისდევს ორი კაცის ნაფეხურები,
ერთი მისია, მეორე კი ვიღაც მეგზურის.
აჰა, მე ვზომავ ნაფეხურთა გარწერილობას,
ჩემი ფეხის კვალს მისხალ-მისხალ ესადაგება.

სამშობიარო ტკივილებმა გამკრა ანაზდად...
ცეძახი ღმერთებს, მათ უწყიან, თუ რა გრიგალმა
დამბერა ახლა, ბედის ნავი თუ ვით შეჭახდა.
თუ გადარჩენა მიწერია, იმედის თესლით
ამოღივდება, გაიშლება ხე მსხმოიარე.

ო რ ე ს ტ ე

ილოცე მისთვის, რომ ასევე კვლავ აგისრულონ
დიდმა ღმერთებმა სათხოვარი მხურვალედ მლოცველს.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

მაგრამ ჯერ ნუთუ ამისრულეს ღმერთებმა რამე?

ო რ ე ს ტ ე

ვისთვისაც წეღან ლოცულობდი — შენ წინაშე დგას.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

საიდან იცი, წეღან ვისთვის ვილოცებოდი?

ო რ ე ს ტ ე

ვიცი, ორესტეს მოუხმობდი სახემწუხარე.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ო, ნუთუ მართლა აღესრულა ვედრება ჩემი?

ო რ ე ს ტ ე

დიახ, ეს მე ვარ, ჩემს მაგიერს ვერსად იპოვი..

ე ლ ე ქ ტ რ ა

იქნება ვინმე მასხარა ხარ, მამასხარავებ?

ო რ ე ს ტ ე

ვიმასხარავებ მაშინ თავსაც, ეჭვი არ არის.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ეგებ დასცინი ჩემს ამ მძიმე უბედურებას?

ო რ ე ს ტ ე

უბედურებას ჩემსას უფრო დავცინი მაშინ.

ელექტრა

მაშ, ორესტესთან ვლაპარაკობ, ეს შენ ხარ მართლა?

ორესტე

ეს მე ვარ სწორედ, ვისაც ხედავ და მაინც ვერ სცნობ,
თუმცა დალალებს რომ ხედავდი სამარის ბორცვზე
და მარტოოდენ ნატერფალებს აკვირდებოდი
უფრო გჯეროდა, რომ აქ ვიყავ. უკვე ხარობდი.
აბა, შეხედე ამ თმის ღერებს, აქ რომ აწყვია,
შენი ძმისაა, შენი თმების მინამსგავსია.
ჩემს სამოსელსაც დააკვირდი, ნახელავს შენსას
შემორჩენია ლომი, შენგან ამოქსოვილი.

ელექტრა

ო, თვალის ჩინო, ხვედრის ჩემის თანაზიარო!
მამა ხარ ჩემი, დიდებული მამის სანაცვლოდ,
დედა ხარ დედის მაგიერი უსაყვარლესი,
რადგან მძულს იგი, ვინც დედაა კანონიერი,
ვისგანაც ვიშვი და სასტიკი მერგო შვილობა.
ძმა ხარ უძმესი, დის იმედი და სიამაყე.

ორესტე

გონს ნუ წაგიღებს სიხარული, იყუჩე. დაო,
არ ჩაგვიმწარონ სიხარული ნათესავებმა.

ელექტრა

უძვირფასესო, ნატვრის თვალო ჩვენი სახლისა,
ატირებულის ნუგეშინო, იმედის ფუძევ,
დე, მოიპოვე მამის ბინა მტკიცე მარჯვენით!
პირველ შფარველად გყავდეს ძალა, მეორედ დიკე,
მესამედ თავად ზევსი იყოს შენი მფარველი!

ორესტე

ო, ზევსო, ზევსო, მოწყალება მოიღე ჩვენდა!
მამა არწივის ნაშიერებს მოაპყარ თვალი,
ხაწყალ მართვეებს დაობლებულთ შიათ, სწყურიათ,
სული ეხუთვით გამომწყვდეულთ გველის გორგალში.

ძალი არ შესწევთ საბრალობელთ, მამისეული
ბუდე ძალოვნად გაამრავლონ საბადებელით...
ეს ჩვენ ვართ აგერ, უბედური მე და ელექტრა,
ვლოცულობთ ასე შენს წინაშე ოხერ-ობოლნი,
ვით მოკვეთილნი, უმამონი, უსახლკარონი.
თუ შენ გასწირავ, გაიმეტებ მოდგმას მშობლისა,
რომელიც აგრე პატივს გდებდა, გწირავდა უხვად,
ვისგან მიიზღავ უგეოდენ საწირავს კიდევ?
თუ აღგვი სრულად მეფურ ბუდეს, გადააშენებ,
ვინღა დაგწმთება მოციქულად კაცთა წინაშე?
ვინღა დაგიდებს წმიდა ტაროზს მაღალ პომონზე,
თუ უნაყოფოდ ამოვარდა სამეფო ძირი...
მაშ, გადმოგვხედე, აღაშენე, კვლავ აღამაღლე,
სძახლე ესე დაქცეული, ქვედამხობილი!

ქოროს გამძღოლი ქალი

მშობლის ოჯახის მოსარჩლენო, ჩემო შვილებო,
იყუჩეთ, ვინმემ თქვენ ნაუბარს არ მოჰკრას ყური.
არ მიიტანონ ავი ენა, არრა აუწყონ
ზედამდგომელთა ჩვენთა, ნეტა მოვესწრებოდე
ვნახო ისინი სულმღაფავნი ცეცხლში და კუპრში.

ორესტე

არ მიმატოვებს მე ლოქსია ყოვლად ძლიერი,
მან ორაკულის პირით მამცნო ხიფათთან ბრძოლა
და ძარღვებს ჩემსას ემუქრება სისხლის გაყინვით,
თუ მამის მკვლელებს არ მივუზღავ სამაგიეროს;
თუ დათხეული სისხლისათვის სისხლს არ დავათხევ,
ვით დაათხიეს ის მკვლელებმა — ნამისნევი მაქვს,
უბედურ ხარად მივიქცევი, ვირბენ სახრის ქვეშ.
მეუწყა ესრეთ — როს შფოთავენ სულეთში სულნი,
არ მოასვენებს ნათესავებს ფათერაკები,
გაუმრავლდება მოკვდავს დიდი ჭირი და ურვა,
ველური ეშვი წამოიგებს, გადაღრღნის სხეულს,
გააცამტვერებს სიჭაბუკეს, მადლს ბუნებისა,
შეიფიფქება ნაადრევად თავი ჭაღარით.
ნამისნევი მაქვს — დამტანჯავენ ერინიები,

სისხლის წვეთები აღდგებიან ბინდის ჩრდილებად,
მირიად თვალებს მომაპყრობენ გაბოროტებით.
არ გვასვენებენ შავეთიდან მიცვალებულნი.
შემოგვესევენ წკვარამიდან უხილავ ისრებს
და გვბოჭავს შიში ღამეული, დაუძლეველი.
იცვლება ჩვენი ბედის ჩარხი, რკინის მათრახით
გაგვაძევებენ, მოგვკვეთავენ სამშობლოიდან,
ამოგვიშრება კრატერებში ზედაშეს წვენი,
სულის სამხვეწრო; არცა ბომონს არ გააკარებს
ასეთ კაცთაგანს მამის რისხვა გარდმოვლენილი,
არ შეიფარებს მას არავინ, ხელს არ გაუწვდის
და მარტოსული, უმეგობრო, დამცირებული,
ვით ჩაჩანაკი, მსხემი ვიმე, განვლის ცხოვრებას.
უნდა ვირწმუნო ეგ მისნობა, სხვა გზა არ არის,
გინდ არ ვირწმუნო, მოსახდენი მოხდება მაინც.
ათასი ფიქრი ერთ მორევში ტრიალებს ახლა.
ეს განაჩენი ღვთისმიერი, სევდა მშობლისა,
ამკიდებია მძიმე ტვირთად და ვეზიდები,
რომ ჩემს დიდებულ, სახელოვან მოჭალაქეებს,
მე რომ თაყვანს ვცემ — დიდებული რომ დასცეს ტროა,
თავზე არ აჯდეს თავგასული ორი დიაცი,
დიახ, ეგ კაციც დიაცია, ნახავთ — თუ არა.

კომოსი

ქოროს გამძღოლი ქალი

ჰეი, ძლიერო მოირებო, ზევსის განგებით
ჰქმენით
მართალი სამართალი!
დაჰკოდოს ენამ
ენით მკოდავი — ასე გვიბრძანებს
უფალი დიკე.
ხმლით დაიკოდოს
ხმლით მკრდავი, მიეზღოს ბოროტს სამაგიერო —
ასე გვიბრძანებს სამგზის მოხუცი.

ო რ ე ს ტ ე

სტროფი ა

ო, მამაო, მწარე მამაო,
რა განუგეშო,
ვით მოვაღწიო შენს საწოლთან,
ვით გავარღვიო წყვდიადის სისქე,
ბნელს და ნათელს საზღვრავს სამანი.
ვერ მიწვდება ცოცხალთა მოთქმა
ატრიდების
შორეულ ბინას.

ქ ო რ ო

სტროფი ა

ვერ შთანთქავს, შვილო, ცეცხლის ხახა
გარდაცვლილის სულს,
ვერ დააცხრობს დია ბორგნეულს;
როს განგმირულს სხეულიდან ამოდის სული,
იქვე ჩნდება შურისმგებელი,
სასიკვდილოდ განგმირული მშობლის ყვირილი
დაბეტება, აქეთ-იქით აწყდება, შფოთავს,
ეძებს სამართალს გამწარებული.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ანტისტროფი ა

ყური მოაპყარ, მამაჩემო,
ცრემლების თხევას.
შენი შვილების
წყეული ბაგით ამოდის კვნესა.
ვდგავართ საფლავზე.
ვით მხვეწარი ორი ლტოლვილი,
ვით დავაღწიოთ თავი ტანჯვას, რა ვიღონიოთ,
ხსნა არსით არის.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

თუ წყალობა მოიღო ღმერთმა,
მოთქმა სიმღერად შეიცვლება.

სასაფლაოს ზრუნის ნაცვლად
ლაღი სიმღერით მიიღებენ ჰაბუკ უფლისწულს
სახელმწიფო სრა-სასახლეში.

ო რ ე ს ტ ე

სტროფი ბ

ილიონთან რომ
დაცემულიყავ, ძვირფასო მამავ,
ლიკიელის სიქსიქა შუბით,
ახლა ჩვენ სახლში ვიქნებოდით —
შენი შვილები —
პატივდებულნი,
მადლიერნი თავის ბედისა.
იქ, ზღვის გადალმა ბედად შენთვის
რომ აღემართათ საფლავის ბორცვი,
ინუგეშებდა ოჯახი შენი.

ქ ო რ ო

ანტისტროფი ა

და მოძმეთ შორის დაცემული
შენ იქნებოდი
ხელმწიფე იქაც — მიწისქვეშეთში,
ხელისუფალი
დიადთა დასის.
ხოლო ცოცხალი
ცოცხლებზევე იმეფებდი ბედით მორჭმული,
ხელსკიპტროსანი.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ანტისტროფი ბ

ო, ვერა, მამავ,
მე ვერასოდეს მოვისურვებდი,
დაცემულიყავ ტროის კედლებთან მებრძოლთა რიგში
და სკამანდროსთან გაეთხარათ შენთვის სამარე.
მხოლოდ შენს მკვლელებს
ვუსურვებდი ამნაირ სიკვდილს,
რაიცა სწორედ

ამ გლოვის ტვირთს
ამაშორებდა.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ჩემო გოგონა, ოქროზე უფრო ძვირფასია სურვილი შენი,
ედემის ბაღზე, კეთილ ბედზე უდიადესი,
ოღონდაც იგი ალსრულდებოდეს,
ორფა მათრახი წივის ჰაერში...
მიწა ჰამს ქომაგს...
ხელისუფალთ კი გასვრილი აქვთ სისხლში ხელები.
მძიმეა ხვედრი მიცვალებულის,
უფრორე მძიმე — ცოცხლადშთენილ მისი შვილების.

ო რ ე ს ტ ე

სტროფი ბ

ისარივით ვაჰკვეთა ყური
შენმა სიტყვებმა.
ბოლოს ხომ მაინც
ქვესკნელიდან შოავლენ სასჯელს;
ადიმართება მკვლელის თავზე უხეში ხელი,
დამშვიდდება მოკლულის სული.

ქ ო რ ო

სტროფი ბ

შემოვძახებდი უმალ სიმღერას,
რომ გამეგონა
საძულველი კაცისა და
ცოლის სიკვდილი,
არა, არ ვმალავ
ჩემს გააფთრებას.
დაუბერეს რისხვის ქარებმა.
და დაიძაბა სული ჩემი,
ვითარცა აფრა.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ანტისტროფი ბ

ოჰ, ადიმართოს
მათ თავებზე ხელი ზევსისა,

როგორც ნაჯახი!
კვლავ გაჩნდებოდა მაშინ რწმენა...
უსამართლოთა სამსჯავროზე ვუხმობ სამართალს,
მისმინეთ, მიწავ და უფალნო ქვეშეთისანო!

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

კანონის ძალით
სისხლით ითხოვს სისხლი საზღაურს,
შეჰბღავის სისხლი ერინიას.
რომ ბოროტმოქმედს
მოეკითხოს ბოროტებისთვის.

ო რ ე ს ტ ე

სტროფი დ

ოჰ, მეუფენო ქვეშეთისანო,
მოხედეთ სულებს მიცვალებულთა!
ჩვენც ატრიდების ნაშიერებს
უმწეოდ შთენილთ,
უსახლკაროებს
მოგვაპყარ თვალი!
გვირჩიე რამე, მაღალო ზევსო!

ქ ო რ ო

ანტისტროფი ბ

გული ჩემი იხარშება მდუღარე სისხლში,
ისმის შიშინი,
უიმედო, მძიმე სიტყვა,
როგორც ღამე,
ჩამდის სხეულში.
მაგრამ ჩვენთან ხარ ამიერიდან, ლომგულოვანო,
და იფანტება შიშის ბურუსი,
მესახება კეთილი ბედი.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ანტისტროფი დ

აბა, როგორ ვთქვა, რაც გადაგვხდა,
როგორ დაგვტანჯა ღვიძლმა დედამ დამბადებელმა?

მაგრამ არ ძალმიძს მიტევება, კუდის ჭიცინი;
სულში მგელი მყავს დამწყვდეული
დედაჩემისთვის.

ქ ო რ ო

სტროფი ა

მჯიღებს ვიცემ არიისა და კისიის
წესზე მტირალ ქალისა,
ბეჩავად ქმნილი სახილველად,
განუწყვეტელად ტანზე ხელით
შემომპოტნელი, მჯიღით ხმიერად
ჩემს უბედურ თავსა მცემელი.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ვაი, ვაი ავის გამბედო
მტერდედაო, მტრულად იზრახე
დაუტირებლად, უჭირისუფლოდ,
უპატიოდ
დაგემარხა მეუღლე შენი.

ო რ ე ს ტ ე

სტროფი ბ

ვაი, რას ამბობ, ვაი, სირცხვილო!
თანამეცხედრის მოყივნებისთვის მოღორდეს ცოლიც!
ეს სურს დემონს,
ეს სურს ამ ხელებს.
რა გარდავიხდი გარდასახდელს, მოვკვდები მშვიდად.

ქ ო რ ო

ანტისტროფი ბ

დაჩეხეს გვამი, უწყოდე, შვილო,
დამარხეს მერე.
სირცხვილეული
დააგდეს ქვეყნად.
ჰა, შეგრტყვია, თუ ვით აპყარეს პატივი მამას.

ელექტრა

ანტისტროფი ა

შენ შეგიტყვია ხვედრი მამისა.
მე კი გამაგდეს, მოშიძულეს
ვით ავი ძუკნა.
მოკვდა სიცილი ჩემს ბაგეზე,
გამიმრავლდა ურვა და ცრემლი.
რაც გითხარი, დაიბეჭდე გულისფიცარზე.

ქორო

ყურად იღე ნათქვამი ესე.
ახლოს განჩხრიკე.
რაც მოხდა — უწყი,
რაც მოხდება, უწყოდე ისიც.
აღასრულებდე მამაცურად მამაცის საქმეთ.

ორესტე

სტროფი

მე მოგიწოდებ, შემწედ ჩვენდა გვეყოლე, მამავ.

ელექტრა

მამავ, მეც ამას გევედრები ცრემლდათხეული.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ჩვენც ვადასტურებთ მოტირილით, ზარით და ზრუნით.

უველანი

ამოიმართე ნათლის სვეტად,
შემწედ ჩვენდა იყავ მტერზედა!

ორესტე

ანტისტროფი

მხარი აუბას დიკემ დიკეს, არესმა — არესს.

ელექტრა

ჰე, ზეციერო, გვყავ წყალობა სამართლიანი!

ქოროს გამძღოლი ქალი

ტანში დაცოცავს ცივი შიში, თქვენ რომ გიყურებთ.

ყველანი

დიდხანს იცდიდა წერა-მწერელი,
ახლა კი დროა, იგი მლოცველთ გამოეცხადოს.

ქორო

სტროფი

ოჰ, ტანჯვანი საშოსმიერი!
სალმობანი, ალმოკვნესანი!
სისხლიანი ნაკოდარები...
ოჰ, ტკივილები გარსმოჯარულნი,
ოჰ, ჭრილობანი მოუშუშარი!

ანტისტროფი

ვერ განკურნავს
სასახლის წყლულებს
უცხო წამალი,
თუ არა მისივ მოსისხლეობა.
ასე გალობენ მიწის ღმერთები.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ათხოვეთ ყური, მიწის ღმერთებო,
საბრალო ბავშვებს, შემოაწიეთ
მწუობა, სიმხნე და გამარჯვება.

ორესტე

შენ ხელმწიფურად არ წასულხარ იმ ქვეყნად, მამავ,
მე მაინც მერგოს ხელმწიფება შენს სასახლეში.

ელექტრა

დასდე სამანი ტანჯვას ჩემსას, გენუკვი, მამავ,
მალირსე შველა და ეგისთეს დასდე სასჯელი.

ორესტე

პატივს დაგდებენ, შეგწირავენ მდიდრულ საწირავს,
არა და უველა ზურგს შეგაქცევს მიწის ბინადარს,
არ ახრჩოლდება შენს საფლავზე საწესო კვამლი.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ჩემი ქორწილის ბედნიერ დღეს, ძვირფასო მამავ,
მშობლიურ სახლის მთელ მონაგარს შენ შემოგწირავ,
და უწინარეს საფლავს შენსას ვეთაყვანები.

ო რ ე ს ტ ე

დედამიწაო, დამიბრუნე მესანგრედ მაშა.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

ო, პერსეფონე, საწადმართოდ მოგვეცი ძალი!

ო რ ე ს ტ ე

სამძიმო სიხსნის აბაზანა გახსოვდეს, მამავ!

ე ლ ე ქ ტ რ ა

სამგლოვიარო სამოსელი გახსოვდეს, ქალავ!

ო რ ე ს ტ ე

მახე დაგიგეს ვერაგულად, მხეცებრ გაგძაგრეს.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

პირობა შეკრეს, გამოგაწყვეს შავებში მკვდარი.

ო რ ე ს ტ ე

არ გაიხსენებ ამ შერცხვენას, ძვირფასო მამავ?

ე ლ ე ქ ტ რ ა

არ აღმოხდები საფლავიდან, ძვირფასო მამავ?

ო რ ე ს ტ ე

თანამებრძოლად მომივლინე ქალწული დიკე,
ან ვერაგობით ვერაგობა დამაგმობინე.
დამარცხებული გამარჯვებას ნუ შეელევი.

ე ლ ე ქ ტ რ ა

უკანასკნელი მოტირილიც ისმინე, მამავ!
საფლავზე ობლად მოწივწივე შენი ბარტყები,
ვაჟი და ქალი, შეიფარე შენგან შობილნი.

ორესტე

არ გარდააგო პელოპიდთა ჯილაგი ძველი.

ელექტრა

მაშინ სიკვდილი გარდასულსაც ვერას დაგაკლებს.

ორესტე

არ ჩასტოვებენ დავიწყების ფსკერში შვილები
წინაპრებს თვისას, როგორც კორპის ქერქებელები
ზევით ეწევა წყალში ბადეს, არ სძირავს ქვევით.

ელექტრა

გვათხოვე უური, შენთვის ვგოდებთ საწყალობელად.

ორესტე

შენთვის იქნება ნუგეშინი, თუ გვცემ ნუგეშინს.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ვერვინ დაგზრახავთ, გლოვა ეგრე რომ გაგიგრძელდათ,
თქვენ შეიწყალეთ ეს საფლავი, ოხერტიალი.
მაგრამ თუ სული სამამაცოდ გიდგას, ორესტე,
შეუდექ საქმეს, მოახილე დემონი შენი.

ორესტე

დე, იყოს ესე. არ იქნება ოღონდ ურიგო,
ვიკითხო ერთი, დედაჩემმა რად გამოგზავნა
ნაგვიანევი მოშიშებით შესაწირავი?
მტრის კუბოს უთვლის მონანიე სამძიმარს იგი?
რა იაფია მცირე ესე გამოსასყიდი,
რა უბადრუკი, ვიდრე თავად დანაშაული.
სისხლის საფასურს ვერას გასცემ, თუმც საწირავი
შესწირო მთელი, ამაოა ყოველი ღონე.
უკეთუ, უწყი, ამა საქმის მაუწყე რამე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

დიახ, ყოველი ვუწყი, შვილო, მე ხომ იქ ვიყავ,
შიშმა შეიპყრო ღამეულმა, ავმა სიზმრებმა,
საკურთხიც მიტომ გამოგზავნა უღმერთო ქალმა.

ორესტე

რა სიზმრებია, დალაგებით მითხარი ერთი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ვითარცა ბრძანა, — მეზმანაო — ვშობე დრაკონი.

ორესტე

რა მოჰყვა ამას, რით დამთავრდა ეს საქმე ბოლოს?

ქოროს გამძღოლი ქალი

ბალღის სახვევში ვახვევდიო ახალშობილ გველს.

ორესტე

ეინ ამძუძებდა გველის წიწილს, ქალისგან ნაშობს?

ქოროს გამძღოლი ქალი

დედისავ მკერდზე ზმანებული — მის ძუძუს სწოვდა.

ორესტე

არ უნესტრავდა მერე გულმკერდს უხსენებელი?

ქოროს გამძღოლი ქალი

სისხლის ლეკერტი ამოჰქონდა ძუძუს კერტიდან.

ორესტე

საგულისხმოა ხილვა ესე სიზმარეული.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ბოლოს შეჰყვირა, შიშნეული ზეწამოიჯრა,
ჩაბნელებული სასანთლენი დაუთვალავი
აინთო უმალ სადედუფლო სანთიობოში.
გამთენიისას გამოგვგზავნა მიცვალებულის
სულის საწესოდ, მსხვერპლშეწირვით, იმედნეულმა.

ორესტე

მე ვევედრები მიწას ჩემსას, საფლავს მამისას,
რომ სასიკეთოდ ამისრულდეს სიზმარი ესე,
საცნაურია ჩემთვის მისი თავი და ბოლო,

გველი დაჰბადა საშომ, ჩემმა დამბადებელმა
ჩემი ბალღობის სახვევებში ეხვია გველი.
იგივე ძუძუს სწოვდა იგი, მე რომ მოვწოვე,
მეც იმ გველივით ქალის სისხლს და რძეს ვეზიარე.
დიახ, ყვირილი საზარელი აღმოხდებოდა,
ჰმართებდა კიდეც; მან შეიგრძნო, რომ შვა ურჩხული,
დრაკონი იგი თავად მე ვარ, მისგან ნაშობი
მე მოვკლავ დედას, საცნაურყოფს ამას სიზმარი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

მიმიჩნევიხარ სიზმარეულ ხილვის მეცანედ.
დე, იყოს ესე. მეგობრებსაც უნდა გაენდო,
რისი ქნა გვმართებს, რისი არა — გვაუწყე ესეც.

ორესტე

ვიტყვი უბრალოდ, დაუბრუნდეს ბინას ელექტრა,
თქვენ კი გულებში დაიმარხავთ ჩემს განწირულებს.
როგორც მოაშთეს ვერაგობით შშობელი მამა
თავადაც იმავ ვერაგობით მოიშთობიან,
ეჭვი არ არის, ადასტურებს ამას ლოქსია,
თვით აპოლონი, ურყევია ბრძანება მისი.
მე კი შინ შევალ უცხოელის ტანისამოსით,
თან მეახლება ეს ვაჟკაცი, ჩვენი პილადე,
ჩემს კერიაზე და ჩემს შუბზე ძმადშეფიცული.
პარნასელების მიხვრა-მოხვრას მოვიშველიებთ
და ფოკიდელთა კილოკავზე მოვუქცევთ სიტყვას,
არა მგონია ღირსეულად გაგვიმასპინძლდეს
სასახლე, სადაც ჩაესახლა შავი დემონი.
თავად ცოტა ხანს აქ დავიცდით, დაველოდებით
გზად გამვლელს ვინმეს, წესისამებრ ვინაც იკითხავს:
„როგორ, ეგისთე ალოდინებს კარებთან სტუმრებს?
შეეტყო ერთი, ეგებ, სახლში არ არის იგი?"
და თუკი განვლე სფე-კარი და მისი წრთხლი,
შევეჩეხები მამის ტახტზე მჯდომარე მტარვალს,
ის წამოდგება, შესახვედრად წამოვა ჩემკენ,
მერმე პირისპირ ერთმანეთთან დავრჩებით წამით
და ვერც მოასწრებს: „უცხოელო, სადაური ხარ" —

შეტორტმანდება უმალ იგი ხმლით მოცელილი.
და ერინიამ, ორთქლიანი სისხლის მწყურვალმა,
სავსე ფიალა მესამედაც გადაჰკრას ბარემ!
ელექტრა, დაო, სახლში მარჯვედ გეჭიროს თვალი,
რომ ყოველივე ისე მოხდეს, როგორც გვწადია.
თქვენ კი გავალებთ, დაიბრძენოთ თქვენი ენები
ან დუმილისთვის, ან დროული ლაპარაკისთვის;
სხვა დანარჩენზე, იმედია, იზრუნებს იგი,
ვინც სისხლიანი დაგვიბედა ჩვენ ასპარეზი.

პირველი სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

უთვალავ როკაპს, დია საშიშს დაჰბადებს მიწა,
ზღვა წარმოშობს საშიშ ურჩხულებს,
რომ შეზაროს მოკვდავის სული.
მაღალ ღრუბლებში
ტკაცუნებს ცეცხლი,
ცაზე ფრინველთ, მიწაზე მღოლავთ
შიშის ზარს სცემს ელვა და ქარი.

ანტისტროფი ა

რა ამოწურავს მამრის ზვაობას,
დიაცის ვნებას
დაუოკებელს.
ნავსი ბედი შეეუღლა
მოკვდავთაგანს დიაცის სახით.
ავხორცობა, რაიც ბუდობს ქალის სხეულში,
საშიშია თვით ვეშაპზე და ქარიშხალზე.

ქორო

სტროფი ბ

ისმინეთ, ვისაც გეყურებათ,
ამბავი ძველი —
ბოროტი ქალის

თესტიასაგან
შვილის დაწვისა.
როს ყრმამან ჩვილმან
გამოალწია დედის წიაღით,
დედამ აანთო მუგუზალი
და დასწვა ჩვილი.

ანტისტროფი ბ

ხხვანი გვითხრობენ
საძაგელი სკილას მკვლელობას.
მტრის ცდუნებით
ვინც დაღუპა ძვირფასი მამა,
რა დაეხარბა ოქროს ყელსაკიდს
მინოსისა.
მძინარე ნისოსს
უკვდავების შეაჭრა თმები
უსირცხვო ძუკნამ
და ჰერმესი წამოაწია.

სტროფი გ

ყველას კი მაინც ლეძნოსური უბედურება ჰარბობს.
ხშირად გაჰყივიან ამ საუკუო ამბავს.
იმ ჟამიდან ყოველ ახალ უბედურებას
ლემნოსური ავბედობით ზომავენ კაცნი.
გარდაეგება უპატიოდ
ღვთისმგმობელთა ბოროტი მოდგმა,
შერისხული მაღალ ღმერთთაგან.
თავად განსაჯეთ, ჭეშმარიტად ვამბობ თუ არა.

ანტისტროფი გ

ჩვენ გავიხსენეთ სიმუხთლენი, აწ გარდასულნი,
ნურც ბედკრულ ქორწილს დავივიწყებთ
და ცბიერ დიაცს,
ვაჟკაცი რომ მოაყივნა
მტერთა მზაფრავი.
ჩვენ კი ამ დროს მოვკუნჭულვართ დიაცის შუბქვეშ
გაცივებულ სახლის კერაზე.

სტროფი დ

დიკეს ლახვარი გულს გაუპობს,
ვინც გაქელა დიკეს დიდება
და ქალწული სათნოება ამოსვარა უღვთოდ ტალახში,
ვინც ფეხით შესდგა ზევსის კანონებს.

ანტისტროფი დ

გარნა დიკე შეუვალია.
ხმალს ჰკიდავს ბედი.
შინ აბრუნებს იგი უფლისწულს, რომ სისხლისწილ
დასთხიოს სისხლი ერინიამ ყოვლის მეცანმა.

მეორე ეპიზოდი

ორესტე

ჰეი, მსახურნო, რად არ გესმით კარზე კაკუნი!
ეჰე-ჰეი! შინ არავინ ხართ? გამომეყურეთ!
აგერ მესამედ გიხმობთ უკვე კარებთან მდგარი.
ეგისთოსისას ჩაეწყეს სტუმართმოღება?

მსახური

გისმენ სტუმარო, სადაური ხარ მოსულხარ!

ორესტე

დაუყოვნებლივ მოახსენე სასახლის პატრონს,
რომ მნიშვნელოვან უწყებით ვარ მასთან მოსული.
ნუ დააყოვნებ, ღამიერი იჩქარის ეტლი,
დაუხანებლად მართებს მეგზურს, სტუმართმოყვრული
ეძიოს სახლი გასათევად, ვით ნავსადგური.
გამომეჩვენოს გარეთ სახლის უფროსთაგანი,
გინდ ქალი იყოს, გინდა კაცი, კაცი აჯობებს —
უხერხულია ჩაბნელებულ სადარბაზოსთან
ქალთან ბაასი, ხოლო კაცი დაურიდებლად
და გასაგებად თავის სათქმელს კაცს უფრო ეტყვის.

კლიტემნესტრა

წარსთქვი, სტუმარო, რად მოსულხარ, რისი თქმა გინებს;
ხელმწიფის სახლი ხელმწიფურად ღებულობს მეგზურთ.
ინებე ცხელი აბაზანა, რბილი საწოლი —

დაღლილის შვება, იმსახურე ცქაფი მსახურნი
და თუ სარჩეო საკითხებზე გარჯილხარ, მგზავრო,
სასახლის კაცთან თუ გაქვს საქმე, მას წარუდექი.

ო რ ე ს ტ ე

ფოკიდით მოვალ, დავლიდელი გახლავართ თავად.
როცა საქმეზე ჩემთვის ხურჯინაკიდებული,
ვეშურებოდი არგოსისკენ, გზად შემხვდა კაცი,
გამოვიკითხეთ უცნობებმა ერთი-მეორე,
საიდან მოვალთ, ანდა საით მივეშურებით.
ვინმე სტროფიოს ფოკიდელი აღმოჩნდა ისე,
მთხოვა, „თუ მართლა არგოსისკენ მიდიხარ, მგზავრო,
წყალობა მიყავ, გადაეცი ორესტეს შვილებს —
გარდაიცვალა ორესტე-თქო, არ დაგავიწყდეს.
ეგებ სურთ, ნეშტი სამშობლოში გადაასვენონ,
ანდა დატოვონ უცხოეთში სამარადჟამოდ,
რომ დაბრუნდები, მომიტანე ამის პასუხი.
ჩვენ საკადრისად დავიგლოვეთ მიცვალებული,
ფერფლი სპილენძის ურნაშია დაცული მისი".
ეს იყო, მგზავრმა რაც მაუწყა, მე კი არ ვუწყი
ვუთხრა თუ არა ეს ამბავი იმას, ვისთვისაც
უნდა მეუწყა, ეგ კი, ალბათ, შენ იცი უკეთ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ვაიმე ბედკრულს, ფერხთა ქვეშე შეირყა მიწა,
ოჰ, შერისხულო სასახლეო, ბნელო დილეგო!
ოჰ, წყევლა-კრულვავ! ვინც შეგონა გადარჩენილი,
წამოაწიე შენ ისარი, გულს განუწონე;
წამგვარე ყველა ახლობელი, დამაგდე მსხემად.
აგერ, ორესტეც... ბედნიერად რომ ვიგულვებდი
გადურჩა-მეთქი მცელავ სიკვდილს, ვფიქრობდი, ვაგლახ!..
ალარაფერი ალარ დამრჩა, ყველა იმედი
გადამეწურა, ჩაშრა ფსკერში ბედის წამალი.

ო რ ე ს ტ ე

ჰოი, ნეტავი შემძლებოდა მოვსულიყავი
თქვენს ამაღლებულ სრა-პალატში სამახარობლოდ,

ვით ფეხკეთილი სასურველი სტუმარი თქვენი,
სტუმარი ღვთისა — ბედნიერი მასპინძლისათვის.
მხოლოდრე არც ის იქნებოდა პატიოსნება,
თუ ჰირისუფალთ მძიმე ამბავს დავუმალავდი.
თან სიტყვა მივეც უპოვმანოდ თანამგზავრს ჩემსა.

კლიტემნესტრა

ევ არ დაამცრობს შენს ღირსებას, მგზავრო, სრულებით,
მობრძანდი, თავი დაიგულვე სასურველ სტუმრად.
მაგ მძიმე ამბავს შენ თუ არა, სხვა გვაუწყებდა.
ახლა კი დროა, ღამეულმა ჩვენმა სტუმრებმა,
მთელი დღის ნამგზავრ-დაღლილებმა, ჰპოვონ სიმშვიდე.
კაცთა დარბაზში შეიყვანე მოსასვენებლად
ჩვენი სტუმრები, არ მოაკლო მათ ყურადღება,
ამა სასახლის სიკეთენი არ მოუძუნწო —
მიბრძანებია, პასუხს ჩემთან აგებ, იცოდე.
ხოლო მე წავალ, მოვახსენებ სასახლის ბატონს
სამძიმო ამბავს, მეგობრებიც უხვად გვეყიან,
ავწონ-დავწონით ყოველივეს გონდაუნჯებით.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ო, დობილნო, სასახლის მსახურნო,
დროა უკვე
ბაგეებს ჩვენსას დასცდეს ლოცვა ორესტესათვის.

ქორო

ო, დედამიწაო, დედუფალო ჩვენო!
ო, ტაგრუცო ამაღლებულო!
შენს წიაღში რომ ინახავ ზღვათა ხელმწიფეს,
წყალობა გვყავი, მოგვაპყარ ყური!
ქსელს ვერაგულად
ბლანდავს პეითო
და ხელჩართულ ბრძოლაში იხმობს
მიწისქვეშეთის ჰერმესსა და წკვარამის
ჰერმესს.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ბედნავსი ცნობა მოიტანა, ალბათ, სტუმარმა,
აგერ, ორესტეს ძიძას ვხედავ მტირალი სახით.
საით მიდიხარ კარიბჭიდან, გვარქვი კილისა,
ხელჩაკიდული სად მიჰყვები შავოსან აჩრდილს.

ძიძა

დაუყოვნებლივ ეგისთოსის წარდგენა ბრძანა
სტუმართ წინაშე დედოფალმა, რომ დაწვრილებით
კაცმა შეიტყოს ყოველივე თავად კაცისგან.
თუმცა მსახურებს ეჩვენება მწუხარე სახით,
მაინც თვალები დედოფლისა ამბელს სიხარულს.
იგი აშკარად აღატყინა მაგ უცხოელის
სამძიმო ცნობამ, მაგრამ მთელი სასახლე ჩვენი
უბედურებით გადაყურსა მძიმე უწყებამ.
მეუღლეც მისი აღივსება სიხარულითა,
რაჟამს შეიტყობს ამა ამბავს, ა-ვაჰმე, ვაგლახ!
თუმც არაერთგზის მიგემნია უწინაც უხვად
ქამთა სიავის მწარე შხამი ატრევსის სახლში,
ასე აროდეს მკერდში გული არ მომწურვია.
ამიტანია ღირსეულად ყვარამი ძველი.
მაგრამ ორესტემ სანუკვარმა, აღზრდილმა ჩემმა,
ერთთავად ხელი მომითავა, შემიძრა სული.
დედის საშოდან აღვიყვანე, ვაწოვე ძუძუ,
ვაჰმე, ღამეებს ვუთენებდი უმწეო მტირალს,
ყოველი ჯაფა აწ გაცუდდა და რუდუნება,
რაიც სჭირდება ბავშვის აღზრდას. ახალშობილი
უგუნურია, ცხოველივით ძნელად საწვრთნელი,
ჯერეთ უენო ვერას გეტყვის ჩვრებშეფუთნილი,
როცა სწყურია, შია, ანდა აწუხებს შარდი;
უმწეო ღლაპი მხოლოდ მუცელს ემორჩილება.
ასი თვალი და ყური **გინდა**, რომ ჩვილ მეძუძურს
არრა მიაკლო, მიაშველო დროზე საცვლები.
მე ვიყავ მისი გადიაც და მრეცხავი ქალიც,
ორივე საქმეს ვასრულებდი დაუზარებლად.
შაშის მემკვიდრედ აგრერიგად ვხრდიდი ორესტეს.

ახლა შევიტყვე უბედურმა სიკვდილი მისი,
და ეს ამბავი მიმაქვს მასთან, სამახარობლოდ,
ვინც მოაყივნა ხელაღებით სასახლე ესე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

რარიგად ბრძანა ქალბატონმა მისი მოყვანა?

ძიძა

როგორ რარიგად... კვლავ მიბრძანე უფრორე ნათლად.

ქოროს გამძღოლი ქალი

მცველები უნდა იახლოს თუ მარტო მოვიდეს?

ძიძა

ნაბრძანებია შუბოსანთა რაზმი იახლოს.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ნუ განუცხადებ შაგ ბრძანებას საძულველ დესპოტს,
დაე, მოვიდეს უდარდელად, უმეთვალყუროდ.
მაშ გაუჩქარე, მხიარულად ეახელ ბატონს;
შეატრიალე ბრუნდი სიტყვა მახაროებელმა.

ძიძა

შენც ეს უწყება ეგრერიგად გახარებს, ნუთუ?

ქოროს გამძღოლი ქალი

ზოგჯერ ტანჯვასაც სიხარულად მოგვისთვლის ზეცა.

ძიძა

როგორღა, ოდეს სახლის ბოძად არ დგას ორესტე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ო, არა, არა! ეგრე განსჯის ცუდი მისანი.

ძიძა

ერთი ამბავი ორდაგვარად გაუწყეს ალბათ?

ქოროს გამძღოლი ქალი

შენ აღასრულე ბრძანებული, გასწი, იჩქარე,
დანარჩენზე კი იზრუნებენ ღმერთები თავად.

ძიძა

აჰა, მივდივარ, ყურად ვიღებ შენეულ სიტყვებს.
დე, თანა მდევდეს მოწყალება ღმერთთამიერი.

მეორე სტასიმონი

ქოროს

სტროფი ა

მოგვაპყარ ყური,
ოლიმპიელთა მაღალ დასის მამაო ზევსო!
მოიღე ჩემდა მოწყალება,
სვეკეთილობა მახილე, ზევსო!
ჩვენი მართალი ღაღადება
ისმინე, ზევსო!
ვაიმე, ვაი! მოეცი ძალი შინდაბრუნებულს.
მტერთა ზედა გამარჯვებისა!
მოეცი ძალი
ორმაგ, სამმაგ შურისგებისა,
დიადო ზევსო!

ანტისტროფი ა

მამის გვარზე მხტომარე კვიცი
აწ შებმულა კირთების ეტლში.
დე, ზომიერი ჰქონდეს ნახტომი ფიცხელ იაბოს!
ნუთუ სიმწყობრით
გადაუვლის გაუხედნელი
სარბენ მოედანს?
ვაიმე, ვაი! მოეცი ძალი მტერთა ზედა გამარჯვებისა.
დიადო ზევსო!
მოეცი ძალი
ორმაგ, სამმაგ შურისგებისა!

სტროფი ბ

სასახლის განძთა,
საშურჭლეთა მფარველო ღმერთნო,
ღაღადისი ისმინეთ ჩვენი!
ჩამორეცხეთ ახალ სისხლით
ძველნი ცოდვანი.
დე, უძეოდ გარდაეგოს
ბებერი მტრობა.
ო, კეთილო მბრძანებელო, დიდო უფალო,
სახლსა ამას გარდმოავლე მოწყალე თვალი.
წუხრის ბინდი
ჩამოხსენი
მოყვასის თვალება.

ანტისტროფი ბ

გამოატარე ჭარიშხალში ბედის ხომალდი
შენ, მაიას ძევ,
და ქარკეთილი დაუბერე.
ჰეშმარიტებას ფარავს წუვდიადი.
ბნელში წრიალებს ეულ სიტყვა.
ღია თვალებში ღამეა მხოლოდ,
დღეც ღამეა და
უჩინოა ყველა ხილული.
მოიღე ძალი ბურჯო სახლისა,
დიდებულ სახლის!
მოიღე ჩვენდა თავისუფლება,
ჩამოაშორე მოყვასთა თვალებს
მწუხრის ზეწარი.

სტროფი ბ

გაიფანტება მაშინ შიში,
ჭალთა პირიდან აღმოსკდება
შეძახილი სიხარულისა.
ჭალაქს მშობლისა
აღავსებენ სადღეობო საგალობელნი,
მომიზღავდება სიხარული აღუწონელი!
დაუტევებს ავბედი მოყვასს.
არ შედრკე საქმის აღსრულების ჟამს!

და როცა დედა შემოგბღავლებს,
„ოჰ, შვილო ჩემო“!
ყელში ჩასჩარე ეს სიტყვები ყვირილით — „მამა“!
და უდრტვინველად აღასრულე სასისხლო საქმე.

ანტისტროფი ბ

სულში პერსევსის ჩაიდგი ძალა,
გულში სიმტკიცე. ჰქმენ ეს იმათთვის,
ვინც შეეხიზნა მიწისქვეშეთს —
ვინც ზევით დარჩა.
უბოროტესი სიკვდილისთვის
დაუდგინე სასიკვდილო განაჩენი
ბოროტის მოქმედს.
არ შედრკე საქმის აღსრულების ჟამს!
და როცა დედა შემოგბღავლებს —
„ოჰ, შვილო ჩემო“!
ყელში ჩასჩარე ეს სიტყვები ყვირილით — „მამა!“
და უდრტვინველად აღასრულე სასიხლო საქმე.

მესამე ეპისოდიონი

ე გ ი ს თ ო ს ი

მე აქ სურვილით არ მოვსულვარ, მიხმეს და მოველ.
როგორც შევიტყვე, ვიღაც უცხო ხალხი მოსულა,
მოუტანიათ მათ ორესტეს გარდაცვალების
ავი ამბავი. სამძიმოა უწყება ესე
ჩვენი სახლისთვის. ძნელი ჟამი დაგვიდგა ისევ.
თუმც ძველ ჭრილობებს არ შეკვრია პირი სავსებით.
გარნა ეს ცნობა ნამდვილია თუ ნატყუარი?
იქნებ ნათრევი, დიაცური ჭორია მხოლოდ,
შიშის ცდუნება, რასაც ქარი გაჰფანტავს მალე
იქნებ, შენ მაინც განმიცხადო ჭეშმარიტება?

ჭ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ყური მომიკრავს მაგ ამბისთვის, მაგრამ აჯობებს
თავად ეახლო უცხოელებს, მათგან შეიტყო,
გამოიძიო ყოველივე დანამდვილებით.

ეგისთოს.

თავადაც მნებავს ვესაუბრო პირადად მაცნეს,
გამოვიკითხო, შესწრებია იგი ამ ამბავს
თუ რამ მონაჯორს ან ყურმოკრულს გვიყვება რასმე.
ჩემს ჯიუტ მზერას იგი ვერას გამოაპარებს.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ო, ზევსო, ზევსო!
ვით აღვაელინო ლოცვა შენდა,
ვით დავაჯუფთო
სიტყვა და აზრი?
მოქმედების დამდგარა ჯერი.
ალმართება სასისხლოდ ხმალი,
ან ერთიანად გაცამტვერდება
აგამემნონის ბედკრული სახლი,
ან გაჩაღდება კერაზე ცეცხლი თავისუფლების!
და დაბრძანდება ხელმწიფის ტახტზე
ტახტის მემკვიდრე.
განზრახული აქვს ღვთიურ ორესტეს
ორ მტერს შეებას ერთდროულად.
გამარჯვებული გვენახოს იგი!

ეგისთოსი

ვაგლახ, ვაიმე!

ქორო

ჩუმად, ჩუმად!
რა ამბავია, რა ხდება სახლში?

ქოროს გამძღოლი ქალი

ჩვენ გვერდზე მივდგეთ, აღსრულდა საქმე.
არ შეგვამჩნიონ, ბრალი არ დაგვდონ.
ბრძოლა დასასრულს უახლოვდება.

მსახური

ვაიმე, ვაი! მკვდარი გდია ბატონი უკვე!
ვაიმე, ვაი! აწ ამაოდ ეტირი და ვეღებ...
აწ ეგისთოსი აღარ არის... გააღიადეთ

კარკანდელები ჩქარა! ქალთა სანთიობოებს
შეხსენით კარი! იღონიეთ ყოველი ღონე!
რაღას უშველით თუმცალა მკვდარს, რაღას უშველით.
ვაგლახ მე, ვაი!
არსაიდან ხმა, თითქოს ვუხმობ ყრუთ და მძინარეთ,
სად არის თავად კლიტემნესტრა, რატომ დაყოვნდა?
უნდა ვიფიქროთ, შურისგების ბასრი მახვილით
დღეს თვით დედოფლის ფაფუკ კისერს მოსწყდება თავი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

რა ხდება ახლოში, რა ხმაური ავიტეხია.

მ ს ა ხ უ რ ი

ესრეთ შეგკადრებ, ქალბატონო, მკვდარი კლავს ცოცხალთ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ვაიმე, ბედკრულს, გამოვიცან ეგ გამოცანა.
ვაჰმე, ჩვენივე მკვლელობის წილ ახლა ჩვენ გვკლავენ.
ჩქარა მოიღეთ შუბნაჯახი პირველასრული.
სხვა რაღა დაგვრჩა — ან სიკვდილი ან გამარჯვება.
მეტად გაგრძელდა საქმე ესე ბოროტეული.

ო რ ე ს ტ ე

აჰა, სწორედ შენ დაგეძებდი, მან კი ზღო უკვე.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ვაი, ეგისთე, საყვარელო, მკვდარი ხარ უკვე!

ო რ ე ს ტ ე

მაშ, გიყვარს იგი ჭეშმარიტად? მაშინ მის ვვერდით
ჰპოვებ სამარეს; მჯერა, სატრფოს არ უღალატებ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

შეჩერდი, შვილო, დედაშენის დაინდე მკერდი,
ნაღატ პაწიას თავი გედო, გეძინა მშვიდად
და გიწოვია გამოწვდილი ტკბილი ძუძუნი.

ო რ ე ს ტ ე

ვაი, პილადე, მეძნელება დედის სიკვდილი!

პი ლ ა დ ე

შენ დაივიწყე ნამისნევი დიდი ლოქსიის,
ფ-ცი, რომლითაც შეემტკიცე პითოსელს ერთხელ?
მოკვდავთ ღალატი შეიძლება, ღმერთთა კი — არა.

ო რ ე ს ტ ე

ოჰ, მართალი ხარ... სარწმუნოა შენი სიტყვები.
თან გამომყევი, უნდა წაგაკლა საყვარელს ზედა.
თუკი ეგისთე სიცოცხლეში ანაცვლე მამას,
მკვდარსაც მიუწექ ახლა გვერდით, შენ ის გიყვარდა,
და გმძულდა იგი — სიყვარული გმართებდა ვისიც.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მე შენ გაგზარდე, შენთან მინდა გაბერა დღენი.

ო რ ე ს ტ ე

შენ, ვინც მოჰკალი მამაჩემი, ჩემთან გსურს ყოფნა?

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ბედია, შვილო, და მორა ყოველს მ-ზეზი.

ო რ ე ს ტ ე

შენაც მორა გაზღვევინებს სამაგიეროს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

დედაშვილობას, დედის წყევლა თავზარს არ დაგცემს?

ო რ ე ს ტ ე

თუმც კი დედა ხარ, შენ მაგემე მე უდედობა,
ოდეს დამბადე და დამაგდე ობოლ-ობერი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

არ დამიგდიხარ, მოყვრის სახლში დაგმალე მხოლოდ.

ო რ ე ს ტ ე

ორგზის გამყიდე თავისუფალ მშობლის მემკვიდრე.

კლიტემნესტრა

თუღა გაგყიდე, რა ავიღე მე სარგებელი?

ორესტე

მე მსვრის ტალახში საამგო საქმენი შენნი.

კლიტემნესტრა

თვით მკმაშენის სიავეზე რად აღარ იტყვი?

ორესტე

მაშვრალ მამაკაცს ნურას ყვედრის უქმი დიაცი.

კლიტემნესტრა

დიაცისათვის უკაცობა მძიმეა, შვილო.

ორესტე

მაგრამ ადვილი — ინებივროს კაცის ნაღვაწით.

კლიტემნესტრა

ოჰ, ნუთუ შვილო, გულში გიძევს დედის მკვლელობა.

ორესტე

შენვე დასთესე ეგ სიკვდილი და იმკი ახლა.

კლიტემნესტრა

გაფრთხილდი, დედურ სისხლს იცავენ ავი ძაღლები.

ორესტე

მაშინ მამის სისხლს სად გავექცე, მაუწყე თავად.

კლიტემნესტრა

რა გითხრა, უკვე მე ჩემსავე ცხედართან ვდგევარ.

ორესტე

შენ განგიჩინა განაჩენი ხვედრმა მკმისამ.

კლიტემნესტრა

ვაგლახ მე, ველი მიშობია და გამიზრდია,

ორ ე ხ ტ ე

ფუჭი არ იყო შიში შენი სიზმარეული.
შენ მოჰკალ — სცოდე, გკლავ და ვცოდავ სამაგიეროდ.

მესამე სტასიმონი

ქ ო რ ო

სტროფი ა

თავს წამოადგა პრიამიდების ძველ გვარს დიკე
მკაცრი სასჯელით.
აგამემნონის სახლს ეწვია მართლმსაჯულება
ორი ლომით, ორი არესით.
ბოლოჟამს
მოდგა მალემსრბოლი.
აღსრულა ბრძანებული პითოსელისა.
ო, გიხაროდენ, ჩააძაღლეს ორი ტირანი!
ზაკვა, მკვლელობა დასრულდა სახლში.
ამიერიდან ხელს ვერ აღმართავს ვერაგი წყვილი!

ანტისტროფი ა

შემოიპარა სასახლეში შურისგების
ფრთხილი ლანდი და აღძრა ბრძოლა.
აღმართა ხმალი ზევსის ასულმა,
ვისაც ხმობენ ჰეშმარიტად მოკვდავნი დიკედ,
ვინც ჩაგვაგონებს
ბოროტთა მიმართ მტრობას მარადის.
ო, გიხაროდენ, ჩააძაღლეს ორი ტირანი!
ზაკვა, მკვლელობა დასრულდა სახლში,
ამიერიდან ხელს ვერ აღმართავს ვერაგი წყვილი.

სტროფი ბ

მაღალ და დიდ არს პარნასელი მამა ლოქსია,
ქვეყნის ღმერთთა დიდი უფალი,
ვერაგულ სასჯელს დაატეხს ყოველ
ვერაგულად მიჩქმალულ საქმეთ.
სიკეთის ქმნა
ღვთიურ ნების აღსრულებაა.

ზეციურის შიმართ მარადის ხამს თაყვანება.
კვლავ აღიმართა სვეტი ნათლისა.
დაილეწა სრა-სასახლის მძიმე ხუნდები.
ამაღლდი, სახლო, მტვრად ქცეულო,
აღსდექ ნაცრიდან!

ანტისტროფი ბ

ყოვლის მკურნალი დრო გარდაიქცის
სასახლის ზღურბლზე,
წარხოცავს იგი
სისხლისა და შეცოდების ავბედით ორნატს.
კვლავ მოძებნის ბედნიერი თვალები თვალებს,
კვლავ დაიყივლებს სიხარული,
გავა სახლიდან ნავსი სტუმარი.
კვლავ აღიმართა სვეტი ნათლისა,
დაილეწა სრა-სასახლის მძიმე ხუნდები.
ამაღლდი სახლო მტვრად ქცეულო,
აღსდექ ნაცრიდან!

ეჭსოდოსი

ორესტე

ჰა, დაინახეთ, ჩვენი ქვეყნის წყვილი ტირანი,
მამისმკვლელები, სახლის ჩვენის დამამხობელნი.
აქ ერთ უღელქვეშ განაგებდნენ ქვეყანას ჩვენსას
და აჰა, იქაც ერთად წვანან შეუღლებულნი,
არ გაუტეხეს ერთგულების ფიცი ერთმანეთს,
ოდეს შეჰფიცეს, რომ მამაჩემს მოჰკლავდნენ ერთად,
საფლავშიც ერთად ჩავიდოდნენ — აღსრულდა ფიცი.
აქეთ მოიღეთ და გაშალეთ ვერაგი ბადე.
რითაც უსირცხვოდ ნადირობენ ადამიანზე,
დაე, იხილოს იგი მამამ. ჩემმა კი არა —
ყოველთა მამამ ჰელიოსმა — ბადე დედისა.
შექი მოფინოს მან ამ საქმეს, იყოს მოწამე,
ვქმენ სამართალი, დასასჯელად ხელეყაჟი დედა.
მხოლოდრე სულაც არ მაღონებს ეგისთეს ხვედრი.
ცოდვილ მოსისხლეს ვახლეევინე სამართლიანად.

მაგრამ დიაცი, ქმარი თვისი რომ მოიძულა,
ვისგანაც შვილი იყოლია, ატარა მუცლით,
დაჰბადა ვინაც შვილი მტერად და არა პირმშოდ,
ვინ არის იგი? შხამიანი ქვეწარმავალი,
თუმც არ გიკბინოს, შეგეხება და ხორცთ შეგალპობს.
ნურც დამიბედოს მე ღმერთებმა ეგეთი ცოლი,
სულაც უძეოდ გარდაგება უფრორე მიჯობს.

ქ ო რ ო

სტროფი

ვაგლახ, ვაგლახ, ბნელო საქმენო!
შავო სიკვდილო!
ვაგლახ, ვაგლახ,
აღრილო ცოდვის ყვავილო!

ო რ ე ს ტ ე

არის თუ არა ქალი მკვლელი? ამის მოწმეა
თვით მამაჩემის სამოსელი, ზედ შეწმენდილი
სისხლის ანაბეჭდით, ჟამთა დენამ უცვალა ფერი
გამოუხუნა ოდინდელი პეწი და ნაბჭე.
საბედისწერო ამ შოსასხამს მამაჩემისა
დავყურებ აგერ, ჩემს უბედურ ხვედრზე მგლოვარი
დ› ვწყევლი ზიზღით ჩემს სისხლიან, მწარე გმირობას.

ანტისტროფი

ვერც უცოდველად განვლის ცხოვრებას,
ვერც დაუსჯელად მოკვდავთაგანი.
ვაგლახ, ვაგლახ!
ცოდვაც, სასჯელიც არვის ასცდება.

ო რ ე ს ტ ე

რით დასრულდება ყოველივე, თავად არ ვუწყი,
გზას ასცდა თითქოს ეტლი ჩემი, ვერ დავიურვე
შლეგი ცხენები, ვეღარ ვიპყრ აზრთა სადავეს.
შეფართხალებულ გულში შიშმა იკივლა უკვე,
აცეკვდა გული იდუმალი დაირის ხმაზე.
სანამ გონება არ შემშლია, გაუწყებთ ესრეთ,

მე უსამართლოდ არ მომიკლავს მშობელი ჩემი,
მკვლელი მამისა, თვით ღმერთებმა რომ მოიძულეს.
თავად ლოქსიამ შთამაგონა, მისანმა ღმერთმა,
გაბედულება — თუ ამ საქმეს ალვასრულებდი,
შეცოდებისგან უსათუოდ განმწმენდდა იგი,
არა და მძიმეს, აღუწონელს დამდებდა სასჯელს,
დამაწყლულებდა საშინელი ისარი მისი.
ახლა კი დროა გზას გავუდგე, ვითარცა მსხვემი,
ვივლი ყარიბად ზეთისხილის რტოებით შუბლზე,
ვიდრე მივალწევ, სად ჭიპია დედამიწისა;
სად ხრჩოლავს კვამლი ღვთაებრივი, მივეყუდები
ლოქსიის ტაძარს, შევავედრებ ჩემს მძიმე ცოდვებს;
სხვა ბინა ქვეყნად აღარა მაქვს ღვთის განჩინებით.
ვიდრემდის წავალ, თქვენ მოგმართავთ, არგოსელებო,
დამემოწმენით, თუ ვითარი მერგო კირთება...
ამიერიდან მე უცხო ვარ ჩემი ქვეყნისთვის,
არ მომასვენებს ხმა ღვთიური ცოცხალს თუ მკვდარსა.

ქოროს გამძღოლი ქალი

შენ განაჩინე სამართალი, ბაგეებს შენთა
ნუღა დასცდება სამდურავი, ნუ ჰყვედრი თავსა.
წყვილეულ დრაკონს სასიკეთოდ მოჰკვეთე თავი,
სრულიად არგოსს მიანიჭე თავისუფლება.

ორესტე

ოჰ!
საზარელი, შემზარავი ჭალაშავები
ყომრალ კაბებით შემოსილან გორგონთა მგვანნი,
თმები გველებად ჩამოშლიათ, უნდა გავიქცე!

ქოროს გამძღოლი ქალი

რა მოჩვენება მოგეძალა, მშობლის ნუგეშო,
გაჰფანტე შიში მამაცურად, გამაგრდი, დადექ!

ორესტე

არა, არ მდევენ აჩრდილები, მოჩვენებები,
ნამდვილად ვხედავ შურისმგებელ დედათა ძაღლებს.

ქოროს გამძღოლი ქალი

არ შეგშრომბია ჯერ ხელები, სისხლით გაქვს სველი,
სულს ეს გიშფოთებს, შიშნეულად გიფანტავს აზრებს.

ორესტე

ჰოი, აპოლონ! აგერ ხროვად მოძუნძულებენ,
თვალთაგან სისხლი მოწანწკარებთ გულის ამრევად.

ქოროს გამძღოლი ქალი

განწმენდა გმართებს, შეავედრე უფალ ლოქსიას
ცოდვილი სული. აგხსნის იგი მძიმე სატანჯველს.

ორესტე

თქვენ მათ ვერ ამჩნევთ, მე კი ვხედავ, მორბიან ხროვად,
უკვე აღღეს გეში ჩემზე. უნდა გავიქცე!

ქოროს გამძღოლი ქალი

გწყალობდეს ბედი, ღმერთი იყოს შენი მფარველი,
მან მოგიტევოს შეცოდება, გაშოროს ურვა.

ქორო

აჰა, მესამედ გაუავდრდა
ხელმწიფის სახლკარს,
შემოუბერა ქარიშხალმა ნაყოფიერად.
იყო პირველი უამინდობა,
ოდეს თიესტემ უბედურმა დაკლულ შვილთა იგემა ხორცი.
მეორედ მაშინ დაიგრუხუნა მძლავრმა გრიგალმა,
ოდეს დაეცა აბაზანაში დიდი ხელმწიფე,
აქაველთა ჯარის სარდალი.
და ეს მესამე გაავდრება აღარ ვიცით
რას მოგვიტანს, ხსნას თუ დაღუპვას.
საით დადგება, ან საით გასწევს
უბედურების მძიმე ლოდი აგორებული?

ევმენიდები

ევრიპიდე პირნი

აპოლონი	ქორო ერინიებისა
პითია, მისანი ქალი	მსვლელობის მონაწილენი
ათენა	ორესტე

პროლოგოსი

პითია

ღმერთთა დასიდან ლოცვას ჩემსას ჯერ შევავედრებ
ღმერთქალ გაიას, პირველ მისანს, მერმე თემიდას,
ვინც დედის შემდეგ მანტეონზე ამაღლებულა —
ასეთი არის გადმოცემა, ხოლო მესამე
ტიტანიდია, ფებე, მიწის მომდევნო ქალი,
ნებაყოფლობით ვისაც ერგო მემკვიდრეობა,
რომელმან ფებოსს, ახალშობილს უბოძა ტახტი,
სწორედ აქედან წარმოსდგება სახელი მისი.
მან დაუტევა დელოსი და ტბის ნაპირები,
პალადის კეთილ ნავსადგურში ჩაუშვა ღუზა
და საბრძანისად აირჩია პარნასის მხარე.
ის გააცილეს ჰეფესტოსის ვაჟიშვილებმა
დიდი პატივით, მეგზურობა ითავეს მისი,
უსიერ ტყეში ბილიკები გაჭრეს სავალი.
იქ მიბრძანებულს შეეგება პატივით ხალხი,
თავად დელფოსი, ამა ქვეყნის გამგე ხელმწიფე.
მერმე, ზევსისგან კურთხეული და გაბრძნობილი
ტახტზე ავიდა, ვით მეოთხე ნათელმხილველი.
ამრიგად ზევსის ორაკული გახლავთ ლოქსია.
ჯერეთ ამ ღმერთებს შევავედრებ მე ლოცვას ჩემსა,
მერმე პალადას, ამაღლებულს ტაძრის წინარე,
თვალწარმტაც ნიმფებს, კორიკიდის ქვაბულში
მცხოვრებთ.

სად სასირეა ფრინველთა და დემონთა ბინა,
არ დავივიწყებ ბრომიოსსაც, ამ მხარის მპყრობელს,
ბაკბი ასული აქ იუფლა უზენაესმა
და კურდღლის ბედი დააწია ოტებულ პანთევსს.
ახლა ვახსენებ პლისტოსის წყლებს, პოსეიდონის
ძალმორჭმულებას, ზევსს, უმაღლეს აღმასრულებელს
და ავალ ტახტზე მოწიწებით მისანი ქალი.
აწ სასიკეთო რჩევისათვის ღია იქნება
კარები ჩემი, ელინები, ვინც აქ იცდიან
დე, წილხვედრილად მომეახლონ, როგორც რიგია.
და რასაც ღმერთი ჩამაგონებს, მათ განვუცხადებ.
ოჰ, სახსენებლად, სახილველად საზარი შიში!
გამომაძევა მან ლოქსიის შინიდან გარეთ.
ჰა, გამიბრუნდა ნაბიჯები, გამიწყდა ხმა,
მითრთის ხელები, აღარ შემრჩა მუხლებში ღონე.
უმწეო ბალღად აქცევს თურმე ბერდიდას შიში:
რა შევდგი ფეხი გვირგვინებით მორთულ ტაძარში,
ვხედავ ძირს გდია, მიწის ჯიქზე, ღვთის შერისხული
ავკაცი ვიწმე, ხელგაწვდილი, როგორც მთხოვარი...
ხელებზე სისხლი მოსწვეთავდა, რომელშიც ეპყრა
შიშველი ხმალი და რტოები ზეთისხილისა,
კონად შეკრული აბრეშუმის უუნაზესი
თეთრი ბაფთებით. ყოველივე ცხადად ვიხილე.
და მის ახლორე საკვირველი ვიღაც ქალები
ტაძრის დიდებულ სავარძლებში სხედან და თვლემენ.
მათ უსაზარლეს გორგონებად თუ ვხმობდი მხოლოდ.
მაგრამ ისინი გორგონებსაც არ გვანან, არა
ერთხელ სურათზე დამინახავს, როგორ მუსრავენ
ფინევსის სუფრას ჰარპიები, გარნა ეგენი
უფრთოებია, შავგვრემანნი, დია მურდალნი,
მყრალი აქვთ სუნთქვა, საზიზღარი, მოსარიდალი,
ხოლო თვალთაგან გულთამრევი ჩამოსდით წვალა.
მათ მორთულობას ნუ იკითხავთ, არც ღვთის ტაძარში,
არცათუ კაცთა სასახლეში არ შეესვლებათ.
მე არა ვუწყი, რა ტომ-თესლის ნაშიერნია,
რომელი მიწა დაგვალეწა ასაზრდოებდა
ამ საფრთხობელებს, ან რა ცოდვა აძევთ ასეთი.

მაგრამ ამ ამბავს ამა ტაძრის დიდმა უფალმა
თავად ლოქსიამ, ყოვლის შემძლემ მიაპყრას ყური.
იგია ყველას მკურნალი და ბედის მეცანი,
ყოველ საცხოვრისს იგი განწმენდს, განასპეტაკებს.

ა პ ო ლ ო ნ ი

მე არასოდეს მიგატოვებ, შენთან დავრჩები
მფარველად შენდა, ახლოს ვიყო, გრნდა გშორაუდე.
არ გავუღიმებ შენს მტარვალებს ალერსიანად.
ეგ თავხედნი კი, თავად ხედავ, ტყვენი არიან.
ძილს მისცემია ჟამხნიერი ავი ნაგრამი —
პირქუში ღამის ნაშიერი ქალაშავები;
არ იკარებენ ღმერთს, კაცთაგანს, არცა თუ ტყვებს.
ბოროტებისთვის გაჩენილებს ბოროტ ღამეში,
მიწისქვეშეთის ტარტაროსში დაუდევთ ბინა.
ზიზღსა რომ ჰგვრიან მოკვდავებს და ოლიმპოს ღმერთებს.
ფრიადი გმართებს ჯოჯარდობა, მათ რომ გაექცე.
მოგდევენ ყველგან, დედამიწაც შემოელო ერცელი,
ზღვა და ხმელეთი გაიარო თვალუწვდენი,
გრნდ ციხე-ქალაქს შეაღწიო ზღვით გარემოცულს.
მაგრამ ხარივით გაქაფული ძირს არ დაეცე,
სასომიხდილმა მიაღწიე პალაზის ქალაქს.
უძველეს ქანდაკს ეახლე და მოსჭიდე ხელი.
მართლმსაჯულებას რჭა ჰპრვებ. რჭ გაიგონებ
ნეგეშის სიტყვებს, საწადლმართოს ვიღონებთ რასმე,
რომ სალმობიერ კირთებისგან დაიხსნა თავი.
შენ ხომ მე თავად ჩაგაგონე დედის მკვლელობა.

ო რ ე ს ტ ე

დიდო აპოლონ, ქმნა მართლისა უწყიღა დია,
წარიღე ტანჯვა, მოწყალება მოიღე ჩემდა!
დიდია შენი, მეუფეო, ძალმორჩმულება.

ა პ ო ლ ო ნ ი

კვლავ მოგაგონებ, შიშმა სული არ დაგითრგუნოს.
(პერშესს)
დედის ძუძუის მოზიარევ, შენ, ძმაო ჰერმეს,

მწყემსო მეგზურო, კაცი ეგე შენ შეივრდომე,
ვინც არის ჩემი შევრდომების შემომხვეწელი.
ზევსის წყალობას მიუბოძებს კაცთა მეურვეს,
ვინც მოკვდავთაგანს სიკეთისკენ პირს აქნევინებს.

კლიტემნესტრას აჩრდილი

აჰა, თქვენ გძინავთ, მძინარენი ვერას მარგებენ.
მიცვალებულთა ჩამოქუფრულ ამ საუფლოში,
მე დაგიგდივართ უპატიოდ, ხოლო ისინი
ვინც მე გავგმირე, ჩემი ლანძღვით არ ისვენებენ:
სირცხვილეული დავძრწი მარტო... კვლავ ამას გეტყვით
თუ რა მძიმეა სალმობანი და ხვედრი ჩემი.
თუ ვითარ ჩემთა მოყვასთაგან ტანჯულგვემულვარ,
გარნა არც ერთი ღმერთთაგანი არ გამრისხანდა,
ოდეს შობილმა მშობელ დედას გაუპო გული.
მო, ნახე გული, დაფლეთილი სატევრისაგან!
ძილისჟამს სული ფხიზელია, თვალგახელილი.
მაგრამ ბრმავდება იგი უმალ დღის სინათლეზე.
მუდამ გწირავდით შეურეველ წმ-და საწირავს,
განვამზადებდი კერიაზე ღამეულ ნადიმს
მხოლოდრე თქვენთვის, სხვა ღმერთები აღარც მახსოვდა.
და თქვენ გათელეთ ფერხთა ქვეშე ესე ყოველი.
ის კი გაუსხლტა ბედის ბადეს, როგორც ირემი,
იოლად გაიცალა, გაინავარდა
და დამცინავად გითვალთვალებთ ახლა შორიდან.
მიწისქვეშეთის მეუფენო, ისმინეთ ჩემი
სულის ძახილი, მოწყალება მოიღეთ ჩემდა!
მე, კლიტემნესტრა სიზმრეული ვკივი აჩრდილი.

ქორო გოდებს

კლიტემნესტრას აჩრდილი

თქვენ ივაგლახეთ, ის კი გარბის, წავიდა, გაქრა,
მას დია ჰყვანან თანამდგომნი — მე არა თორემ,

ქორო გოდებს

კლიტემნესტრას აჩრდილი

თქვენ გძინავთ. გძინავთ, გულს ვარამი არ გეკარებათ,
ხოლო ორესტე, დედისმკვლელი, გაიქცა, გაქრა!

ქორო გოდებს

კლიტემნესტრას აჩრდილი

გძინავთ და ოხრავთ. ნუთუ ზეზე აღარ აღდგებით
არ აღიძვრებით ბოროტეულ საქმეთა ზედა?

ქორო გოდებს

კლიტემნესტრას აჩრდილი

თუ მოღლილობას შეეუღლა უღონო ძილი,
არად იქცევა თვით დრაკონის მრისხანე ძალაც.

ქორო გოდებს

ხმა ქოროდან

არ გაუშვათ! არ გაუშვათ! არ გაუშვათ!

კლიტემნესტრას აჩრდილი

გაქცეულ ნადირს ძილში მისდევ, წკავწკავებ ისე,
როგორც ნაგაზი, ძილ-ღვიძილშიც მარად ერთგული.
ჩუღა აყოვნებ, ადე ზეზე, ნუ დაოჩნდები.
განახვენ თვალნი, განალვიძე საქმენი შენი.
ჰა, მიითვალე საყვედური სამართლიანი —
ყოველ გონიერს ბოძალივით გულში რომ ჰკოდავს.
ჰეი, მხრჩოლავი ალისქარით, ცეცხლოვან ქშენით,
საშოსმიერი გეენიით დატანჯე მტერი!
რალას უყურებ, არ დაინდო, დაბუშე, დასწვი!

ერინიები

ქოროს გამძღოლი ქალი

გამოიღვიძე, გააღვიძე მალედვე სხვებიც,
ნუთუ შენც გძინავს, წამოდექი, დასძალე ძილი.
ვისი სიტყვები ჩაგვესმოდა, შევიტყოთ ერთი.

პაროდოსი

პირველი ხმა

ვაგლახმე, ვაი! ვაიმე დებო!

მეორე ხმა

თავზე დამატყდა ჭირმრავლობა ტყუილებრალოდ.

პირველი ხმა

ო, რა მძიმეა სალმობა ჩემი
და რუდუნება.
ნადირი გასხლტა ხაფანგიდან, გაიშლიგინა.

მეორე ხმა

ეთარ დაგვრია ძილმა ხელი, ნადირი გასხლტა.

პირველი ხმა

ანტისტროფი ა

შენ ჭურდი ხარ, ძეო ზევსისა.

მეორე ხმა

ოჰ, ღმერთმაბუკო, ჰაღაროსანი ღმერთქალები ფეხით
გათელე!

პირველი ხმა

შენ შეიწყნარე უღვთო მხეეწნელი,
მშობლის ჭირი,
დედის ჯალათი შენ შეიწყნარე, შენ, თაეად ღმერთმა.

მეორე ხმა

მართლმსაჯულად ვინ გხმობს ამიერ.

პირველი ხმა

სტროფი ბ

სიზმარეული მაჯლაჯუნა მტანჯავდა ძილში,
თითქოს გულზე გადამიარა
მცელავმა ეტლმა.

მეორე ხმა

მტკივა თავი, მეწვის ყურის ბიბილოები,
თითქოს მათრახი გადამკრეს ტანზე...
სხეულში მივლის საშინელი ციებ-ცხელება.

პირველი ხმა

ანტისტროფი ბ

სხვა საზრუნავი გასჩენიათ აწინდელ ღმერთებს,
ძალმომრეობა სჯართალზე ალმატებულა.
ტახტი სისხლშია ამოვლებული.

მეორე ხმა

სისხლის მორევში ყელყელაობენ,
მიწის ჰიპზე სისხლიანი ფეხებით ვლენან
ცოდვის ტვირთით დამძიმებულნი.

პირველი ხმა

სტროფი ბ

მანტიკური წმიდა კერია
ღმერთთაგანმა შებღალა თავად.
ღმერთთა საწესოს ამჯობინა მოკვდავთა წესი.
მოირების მეუფება დაამხო ძველი.

ანტისტროფი ბ

რაც გინდა მიყავ, ცოდვილს მაინც ვერ განმარიდებ,
მიწაშიც ვპოვებ.
ვერა, ჯალათი
უჯალათოდ ვერ გადარჩება!

პირველი ეპისოდიონი

აპოლონი

მიბრძანებია, დაუტეველთ ტაძარი ესე —
წმიდა სამისნო, აბა ჩქარა, არ დაახანოთ!
ჩემი შვილდიდან ასხლეტილი მფრინავი გველი
თქვენკენ წამოვა მოსხმარტალე ავი სისინით,
აქ კაცთა სისხლით გულმაძღარნი რომ გალეშილხართ,
წამოსაყმებთ მალე უკან შავ ლეკერტებად.
აქ რასა დგახართ, წმიდა ვანთან, თქვენ უნდა იდგეთ —
სადაც ზეობენ ჭრნდაქარნი თვალთა დამთხრელნი,
სად კაცის კვლაა, საშოშივე თესლთა დაშრეტენ,
სადაც თავები კისერს წყდება, სად კრთებაა,

გოდება, გვემა, დამსხვრეული ძვლების ხრჭიალი.
ქვებით ჩაქოლვა, ძელზე გასმა... გესმით? ეს არის
თქვენი ზეიმი, სიხარული და ამიტომაც
თქვენ სძულხართ ღმერთებს თქვენეული ადათ-წესებით.
თქვენ სისხლის სუნით აქოთებულ ლომის ბუნაგში
უნდა ცხოვრობდეთ, მოშორებით, სოფლის კიდეგან,
წმიდა სავანეს თავხედობით რას ბილწავთ აქა.
წა, წაილალეთ, თორემ გაგრეკთ კომბლით ჩობანი,
რადგან ღმერთთაგან მწყემსი თქვენი არსადრა ჰგიეს.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

აპოლონ, დიდო მეუფეო, მეც მომისმინე,
თანამოწილე ყი არა ხარ შენ სხვისი მბოლოდ,
არამედ თვით ხარ წილისმყრელი, მიზეზი ყოვლის.

ა პ ო ლ ო ნ ი

რა? ვერ გავიგე. ჰე, პირდაპირ მოსჭერი სიტყვა.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

თვით შთააგონე უცხოქვეყნელს დედის მკვლელობა.

ა პ ო ლ ო ნ ი

თვით შთავაგონე შურისგება მამისთვის, მერე?

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

მერე... ინებე სისხლიანი კვალის დაფარვა.

ა პ ო ლ ო ნ ი

განსაწმენდელად შემოვუშვი ტაძარში იგი.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

მით მოგვაყივნე, გვიყოლიე მკვლელის მხლებლებად.

ა პ ო ლ ო ნ ი

რად შემოხვედით ჩემს ტაძარში, რამ გაიძულათ?

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ჩვენ მხოლოდ ვალი გვაიძულებს ყოველთა საქმეთ.

აპოლონი

მაინც რა არის ვალი თქვენი, რითაც იქადით?

ქოროს გამძღოლი ქალი

მივერეკებით დედისმკვლელებს ყოველ სახლიდან.

აპოლონი

ო, ნუთუ მართლა? მაგრამ ცოლმა თუ მოჰკლა ქმარი?

ქოროს გამძღოლი ქალი

როდი იღვრება მაგ დროს სისხლი ნათესაეური.

აპოლონი

მაშ, არაფერი არ ყოფილა, არარად გიჩანს
ჰერას და ზევსის ღვთაებრივი, წმიდა კავშირი.
ტურფა კიპრიდას განაქიქებ, რომლის წყალობით
მიჰმადლებია სიამენი მოდგმას კაცისას.
ქალი დავაჟი სარეცელზე შეჯუფთებულა
განგების ძალით — ყოველ ფიცზე ულმობიერესით.
და თუ მოწყალედ ეკიდები მეუღლის მკვლელებს —
არც მრისხანებით შეაძრწევ, არცა თუ დევნით,
თქვენ გეკითხებით — რაღას ერჩით მაშინ ორესტეს?
ეგრე მიცვნიხარ — სიავკაცე გაშფოთებს ერთის,
ხოლო მეორეს ბოროტება არარად გიჩანს,
დე, გადაწყვიტოს ყოველივე თავად პალადამ.

ქოროს გამძღოლი ქალი

არა, ავის მქნელს არასოდეს ჩამოვეხსნები.

აპოლონი

აბა შენ იცი, არ დაეხსნა, აწამე, გვემე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

უკადრის სიტყვით ნუ დაამცირებ ღირსებას ჩემსას.

აპოლონი

ჩირად არ მიღირს უბადრუკი ღირსება შენი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

შენ ძალმოსილხარ დიდი ზევსის ტახტრევნის გვერდით,
მე კი შურისთვის მერეკება სისხლი დედისა
და კვალს დაეძებ ვით ფეხცქაფი მწევარი ძუკნა.

აპოლონი

თავად დავიცავ, შევიფარებ ჩემს მავედრებელს.
ღმერთთათვის, გინდაც მკვდავთათვის სულმდაბლობაა
შემომხვეწნელის უკუგდება, არ ვიზამ ამას.

მეორე ეპისოდიონი

ორესტე

ათენა, დიდო დედუფალო, ლოქსიის ნებით
მოვსულვარ შენთან, შემივრდომე შეცოდებული.
აწ სისხლისაგან განწმენდილა ხელები ჩემი.
შევიმსუბუქე ცოდვის ტვირთი მძიმე ცოვრებით
კარიდან კარზე მათხოვრობით მსხვმად მარებმა.
შემოვიარე დამაშვრალმა ზღვა და ხმელეთი,
თან ყურს ვუგდებდი იდუმალი ლოქსიის ძახილს
და ჰა, შენს ტაძრად დავეყუდე, შენს კერპს ვეხვევი,
დიდო დედაო, განჩინებას მოველი შენგან.

ქოროს გამძღოლი ქალი

აბა, მომყევით, კაცისმკვლელის კვალი დავლანდე,
ფრთხილად მიჰყევით ამ ნაკვალევს, ვითარცა ჯაშუშს.
ვით მეძებრები დაეძებენ დაკოდილ ირემს,
უკან რომ მისდევს სისხლიანი ნაფიხურები.
გამომელია არაქათი ამდენი რბენით.
გამიწყდა ქანცი, მოვიარე სრულად ხმელეთი,
ზღვის სივრცეებში თვალუმალი ვჭროდი კიდეგან
მდევარი მისი, ხომალდები უკან მრჩებოდა.
ალბათ აქ არის მიმალული იგი სადაშე.
ძე ხორციელის სისხლის სუნი მცემს საიდანღაც.

მეორე პაროდოსი

პირველი ერინია

თვალი მარჯვედ, ყური მარჯვედ,
არ გაგვისხლტეს მკვლელი დედისა.

მეორე ერინია

ისევ გაგვისხლტა,
ხელი ჰკიდა ქალღმერთის ქანდაკს,
თავს აფარებს ღვთიურ სამსჯავროს.

მესამე ერინია

ეგ არ ეგების! დაიხეულია სისხლი დედისა,
წვეთებისაგან აღარ აღდგება —
ჩაწრეტილი ფხვიერ მიწაში.

მეოთხე ერინია

შენაც მოგეზღოს! შენს მოფათქუნე სხეულიდან
გადმოვაქცევ წითელ ზედაშეს,
დავეწაფები დასათრობად გადაბსნილ ვენებს.

მეხუთე ერინია

ძირს დაეცემა მოფართხალე შენი სხეული,
შეღონდები ტანჯვის წილ ტანჯვით, მკვლელო დედისა!

მეექვსე ერინია

მძიმე ხვედრი არ აგცდება, ვით ყოველ მოკვდავს,
ვინაც ჰგმო ღმერთი,
სტუმარი და მოყვასი თვისი,
რომელნიც ვლენან სამართლიანი განჩინებით, კირთების
ქვეშე.

მეშვიდე ერინია

მოკვდავთა საქმის მოყურიადედ მიწისქვეშეთში
ჰგიეს ჰადესი,
ხსოვნის დაფას თვალს არ აშორებს.

ო რ ე ს ტ ე

ისე-ვითარ ვარ გაბრძნობილი ჟამთა ცვალებით,
რომ კარგად ვუწყი როდის თქმა სჯობს და როდის არა.
დღეს კი ჯერია, ჯეროვანი წარვთქვა მე სიტყვა,
მრთავს ამის ნებას ბრძენთა ბრძენი მოძღვარი ჩემი.
განსპეტაკდება სისხლიანი მარჯვენა ესე,
განიწმინდება ცოდვისაგან მკვლელი დედისა.
სისხლით მივაგე საზღაური ფებოსს, როდესაც
ღვთიურ ბომონზე მივუტანე სამსხვერპლო ტახი,
ენა ვერ იტყვის მსგავსი ჩემი რამდენი დავალს
ამ საწუთროში დაუსჯელად, მაგრამ ბოლო ხომ
ერთი აქვს ყველას — დრო ბებერი წარხოცავს ყოველს.
და აჰა, აგერ წმიდა გულით ვეხმობ, ვეძახი.
დიად ათენას, ამა წმიდა ადგილთა დედას —
მოვიდეს შველად; დე, უშუბოდ იუფლოს მორჩმით
ქვეყანა ჩემი, დაგვიგულოს ჩვენ, არგოსელნი,
უგულითადეს მეგობრებად აწ და მარადის,
ვისაც უპყრია ლიბიური ქვეყნები სრულად,
ტრიტონის წყლებზე ტომკეთილი ბრძანებით დავალს,
სად ფეხს შემოდგამს, მოაქვს ჴერი დასახურავი,
მავედრებელთა მწყალობელი ამაყად დასცქერს
ფლეგრის სანახებს ქვეგანფენილს, ვით სტრატეგოსი,
ო, დედუფალო შორეულო, მოდექ ახლორე.
წყალობა მყავი, ცოდვის ტვირთი მაშორე მძიმე.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ვერც აპოლონის, ვერც ათენას ღვთიური ძალი
ვერ დაგიფარავს, ჩემს სიცოფეს ვერსად წაუხვალ.
მიიწურვიან დღენი შენნი უსიხარულოდ.
დიახ, დემონის საძოვარი შენ ხარ მინდორი.
ბედკრულო ლანდო, დუმხარ განა, ზიზღსა გგვრის განა
სიტყვები ჩემი? რა თქმა უნდა, შენ ხომ მსხვერპლი ხარ.

ქ ო რ ო

აწ დადგა ჟამი, მწუხარე ზრუნი
გულწამღები
იმღეროს ქორომ.

გალობით წარვთქვათ, თუ ვით განაგებს ძალი ჩვენი
კაცთა ცხოვრებას.
ჩვენი ვალია, სამართალი გავაჩინოთ მიუდგომელი.
ვისი ხელებიც წმიდაა და
შეუცოდველი —
ჩვენ არ შევრისხავთ,
შეუპირვებლად განვლოს ცხოვრება.
ხოლო ამ კაცსა,
სისხლიან ხელებს უკან რომ მალავს,
ვის სიავკაცის მოწმენიც ჩვენ ვართ,
სიკვდილის წილ მივაგებთ სიკვდილს.

პირველი სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

ღამის უფალო, დედაო ნიქტო,
ამ წუთისოფლის მართლმსაჯულად რომ გიშობივარ,
მოგვავლე თვალი, გაგწბილებულვართ ლეტოს ვაჟისგან.
მან დაგვიმალა სულმდაბალი მკვლელი დედისა.
შეიფარა მსჯავრდადებული.
ისმის საგლოვო გალობა ჩვენი,
ჰკუის შემშლელი, მზაფრავი კაცთა.
განწირულის მიმართ გაისმის
ერინიების საგოდებელი, მწუხარე ზრუნი.

ანტისტროფი ა

დამიწერა წერა-მწერელმა
ძალმოსილება და ვალი მძიმე,
რომ სიკვდილამდე უნდა ვდიო
მკვლელობის მტვირთველს,
შევაურვო სიკვდილის მერმეც.
ისმის საგლოვო გალობა ჩვენი,
ჰკუის შემშლელი, მზაფრავი კაცთა.
განწირულის მიმართ გაისმის
ერინიების საგოდებელი, მწუხარე ზრუნი.

სტროფი ბ

მძიმე მხედა ზვედრი დასაბამიდან,
უკვდავთა შორის არა ჰგიეს ადგილი ჩემი,
წილს ვერ დავიდებ ღმერთთა ტაბლაზე,
საჭორწილო თეთრი კაბა თუ სასახლეთა მეჯლისები
უცხოა ჩემთვის.

ჩვენ ვანგრევთ ოჯახს,
სადაც ზვაობს არესის სული,
სადაც იღვრება მოყვასის სისხლი,
ვამხობთ მკვლელთა ყოვლისმძლეობას,
სანამ სისხლი
ჯერაც სველია.

ანტისტროფი ბ

ზენაართა მაღალ სადგურს განვრიდებივართ,
არ ვერევით
მათს სამსჯავროში.
დიადი ზევსის საკრებულო არ იკარებს კაცთმოძულე
საზიზღარ ჯილაგს.
ჩვენ ვანგრევთ ოჯახს,
სადაც ზვაობს არესის სული,
სადაც იღვრება მოყვასის სისხლი,
ვამხობთ მკვლელთა ყოვლისმძლეობას,
სანამ სისხლი
ჯერაც სველია.

სტროფი გ

ზეცის სირგვლემდე ატყორცნილი კაცთა დიდება
ქვედაეცემა,
შავით მოსილ ზერემხტომთა
ფეხებთან მტვერში.
ყოველ პყრობილს
გავიგდებ ფეხქვეშ,
ავზელ ტალახში,
ვერსად წამივა.

ანტისტროფი ბ

ტლუა მოკვდავი, მოკვდაობა არ სჯერა მისი,
რომ დაეკრობა თვალთა მისთა შავი ღრუბელი...
ბნელში დანთქმულს ბოროტეულ სახლს
შესძრავს გნიასი.
ყოველ პყრობილს
გავიგდებ ფეხქვეშ,
ავზელ ტალახში,
ვერსად წამივა.

სტროფი დ

ყველგან მივაგნებთ, დავთრგუნავთ ბოროტს,
არ ვღალატობთ ჩვენს წმიდა საქმეს
შეუვალნი მოკვდავთა შიმართ.
შორს,. სიბნელეში გვიძევს ბინა,
მზე ვერ გვწვდება ზეციურ ლერთთა.
ვერც თვალხილულნი გვჭვრეტენ ვერსაით,
ვერცა თუ ბრმანი.

ანტისტროფი დ

ვით არ შეძრწუნდეს მოკვდავთაგანი,
ოდეს მოისმენს
ღვთით მოვლენილ საბედისწერო
გალობას ჩემსას?
ძველთა-ძველია ტახტი ჩემი ღირსად საცნობი.
მიწისქვეშეთში
ჰგიეს ჩემი საბრძანებელი.

მესამე ეპისოდიონი

ათენა

მე შემომესმა სკამანდროსით კერძო თქვენი ხმა,
ჩემი წილია ეს ჭალ-წყლები და სანახები,
აქაველების მთავრებმა და მთავარსარდლებმა
მე დამისაზღვრეს ბასრი შუბით და მომიბოძეს,
ვითარცა დავლა დიდებული თეზევსის ძეთა,
დამშრიდრებული შვენიერი ხით და ნაყოფით.

სწორედ იქიდან მოვქრიოდი თვალუმალ ფრენით,
ვითა ჰქრის ეტლი ქარიშხლიან ბედაურებით.
და ახლა აგერ, ჩემს ქალაქში უცხო ხალხს ვხედავ,
თუმც არა საშიშთ, სახილველად დია საკვირველთ.
სიდან მოსულხართ სადაურნი, ვინა ხართ, წარსთქვით.
შენ, უცხოელო, ჭანდაკს ჩემსას რას მისდგომიხარ.
ვერ შემიცვნიხართ, კაცთა ჯილავს სულაც არ ჰგავხართ,
თქვენეულ სახის არ უხილავს ღმერთებს აროდეს
არცა ქალღმერთნი ზეციერნი, არცა მოკვდავნი.
მაგრამ მე ამით განქიქება არა მწადს თქვენი,
ჰკუათმყოფელი არ დაამცრობს სტუმარს ნავსობით.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ზევსის ასულო, მოჭრით გეტყვით, თავს არ შეგაწყენთ,
ჩვენ — უკუნეთის უბედური ქალიშვილები,
ქვესკნელის წყევლა-კრულვიანი არსებანი ვართ.

ათენა

არ ვუწყი თქვენი ზედწოდება, შთაჰმავლობა.

ქოროს გამძღოლი ქალი

გარნა უწყოდე ბარემ ჩვენი მოვალეობაც.

ათენა

მზადა ვარ სმენად, ყოველივე წვრილად მიამბე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

სახლიდან გარეთ ვერეკებით ყოველ მოსისხლეს.

ათენა

მკვლელის ხეტებას უნაპიროს სადა სდებთ სამანს?

ქოროს გამძღოლი ქალი

სადაც არ ჰგიეს არც ხალისი, არც ნეტარება.

ათენა

მაგ უცხოელსაც ეგევითარს უქადით ხვედრსა?

ქოროს გამძღოლი ქალი

დიახ, სწორედ მან ხელიწიფა დედისმკვლელობა.

ა თ ე ნ ა

ეგების, იგი აიძულა გარდუვალობამ?

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ვით აიძულა, თუნდაც საბრით, დედის მკვლელობა?

ა თ ე ნ ა

მიზეზთაგანი ერთი უკვე თავად მსმენია.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ფიცს ვერ დადებდა, არ შეეძლო დაედო ფიცი.

ა თ ე ნ ა

თუმც ბრუნდად განსჯი, სწორ-მართალი გვრნია თავი.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

მაუწყე ნათლად, ვიცი სიბრძნით არ ხარ ღარიბი.

ა თ ე ნ ა

ვერცა ფიცის ქვეშ დაიმალვის ბოროტმოქმედი.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

თქვი რაიც გინებს, შენეული ჰქმენ სამართალი.

ა თ ე ნ ა

მაშ, მე მომმართავთ განაჩენის გამოსატანად?

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ვითომ რად არა? ღირსეული ღირსად გვიცენიხარ.

ა თ ე ნ ა

შენ რალას იტყვი, უცხოელო, ხმა გამოიღე.
სადაური ხარ, რა გვარტომის, რა ფათერაკი
გარდაგხდენია? ბრალდებაზე რისი თქმა ძალგიძს?
ალბათ, ირწმუნე ჩემი კერპის ძალმოსილება,
აქ მოხველ, რათა კერას ჩემსას თაყვანებოდი
და შეწყალება მოითხოვე, ვით იქსიონმა.
მაშ, განმიცხადე ყოველივე დაუფარავად.

ო რ ე ს ტ ე

დიდო ათენა, შენმა სიტყვამ, ზემორეთქმულმა
ურვის და ჰმუნვის მძიმე ტვირთი უნდა ჩამომხსნას,
ცოდვებისაგან განწმენდილვარ, განბანილია
ხელები ჩემი, რომლებითაც შენს კერპს ვეხები.
ახლავე მინდა მოგახსენო ამის საბუთიც.
სანამ მოსისხლე სისხლიან ხელს არ ჩამოიბანს
ახალშობილი დეკეულის უბიწო სისხლით.
კანონი მანამ გვაიძულებს მდუმარედ დგომას.
მეც არაერთხელ განწმენდილვარ სისხლისგან სისხლით
და ნაკურთხი წყლით უცხო კარად გადაბიზნული.
მე მოგახსენე, ცოდვისაგან ვით განვწმენდილვარ:
ახლა კი დროა, გვარტომობაც უწყოდე ჩემი:
არგოსელი ვარ, მამაჩემი — აგამემნონი,
იყო სარდალი ნავთგამრიგე, ეს თავად უწყი.
ვისთანაც ერთად ილიონი შენ დააჩოქე.
შინმობრუნებულს მუხანათი ერგო სიკვდილი,
გულღვარძლიანმა მოაკვდინა დედამან ჩემმან,
ბადეთა ქსელში გაახვია მუხანათურად.
ამაზანაში ვერაგულად აუგო წესი.
გამოხდა ხანი, განდევნილი კვლავ შინ მოებრუნდი
და მოვკალ დედა, არ უარვყოფ ამას სრულებით,
მშობელ მამისთვის აღვასრულე შურისძიება.
თანამზრახველად თანამედგა თავად ლოქსია.
ის დამემუქრა, რომ უმძიმესს დამატებდა სასჯელს,
ბოროტის მოქმედს თუ სანაცვლოს არ მივაგებდი.
ჩემი მართალი, ჩემი ბრუნდი — განსაჯე თავად.
შენ ხარ მსაჯული, თავს დავუკრავ შენს განჩინებას.

ა თ ე ნ ა

საშოქმანოა საქმე ესე, თავს ვერ გაართმევს
მოკვდავთაგანი, სამძიმოა დია ჩემთვისაც
მართლად განბჭობა, რადგან საქმე სისხლს შეეხება,
მე გერწმუნები, განწმენდილი მოადექ ტაძარს,
ვით უბოროტო მახვეწარი ყარიბი ვინმე
და თანახმა ვარ შეგიერდომო ჩემს სატახტოში,
მაგრამ ამათაც ხელაღებით ვერ გავაძევებ,

ხელის მოცარვა მეტისმეტად გააბოროტებთ,
გადმოანთხევენ შხამს და ბალღამს მყრალი ხახიდან
და დედამიწას დანერწყვავენ ჭირით და სნებით,
მძიმეა ჩემი არჩევანი, მათი დარჩენაც
მძიმეა ჩემთვის, განტევებაც — აგრეთვე მძიმე.
მაგრამ რაკილა ეს საკითხი თათბირს მოითხოვს,
რადგან ახლოით სასიკვდილო ბრალდებას განვიხილავთ,
ვიწვევ სამსჯავროს სამუდამო კანონისათვის.
უხმეთ მოწმეებს, მოიშველეთ მტკიცე საბუთი,
თან ფიცი-მტკიცით განამტკიცეთ თქვენი სიმართლე.
მიბრძანებია, ღირსეული მოქალაქენი
საბჭოს წარუდგნენ, და მართალი ქნან სამართალი,
დაიცვან ფიცი, რაც სწორია, არ გაამრუდონ.

მეორე სტასიმონი

ქ ო რ ო

სტროფი ა

მალე ახლები წარხოცავენ /
ძველების ადათს, თუ დედისმკვლელმა
გაიმარჯვა, მსგავს საქმეებს ხელიწიფებს
ყოველი კაცი.
დღეის იქით გაუმრავლდება ჭირი და ურვა
შვილებისაგან უბედურ მშობლებს.

ანტისტროფი ა

დღეის იქით ცოდვილ მოკვდავს
არავინ დასჯის,
ითარეშებს მკვლელობა ყველგან.
რაც უნდა ვნება
მიაყენოს ბოროტმა კეთილს,
თანაგრძნობას, თავის დახსნას ეძიებს იგი.
გარნა უსისხლოდ არასოდეს არ მოშუშდება დაჭრილის
წყლული.

სტროფი ბ

ამოიძახებს აწ ყოველი
მძიმე ხვედრით შეურვებული

მწუხარე სიტყვებს: ვაჰ, მსაჯულებავ,
ერინიების ძლიერო ტახტო, მარქვი, სადა ხარ!
ესრეთ იზრახვენ მამა-დედანი,
გატანჯულნი შვილებისაგან
ვიდრე მოდგება სახლის ღობეზე მსაჯული დიკე.

ანტისტროფი ბ

არრა არს ზოგჯერ შიშზე უმეტეს —
ის ჰგიეს ჩვენში —
ზედამხედველად ჩვენი სულისა.
შიში გვკარნახობს გონიერებას უბედურების
ასაცილებლად.

იქ, სად გულებით
არ დააქვთ შიში,
რა ქალაქი ან მოქალაქე განადიდებს სათნო სამართალს.

სტროფი ბ

ნურც ანარქიას გაამართლებ,
ნურც ტირანიას.
ღვთაებრივია ზომიერი ძალაუფლება.
რაც უზომოა — არა მყარია.
ჰეშმარიტად
ულმერთობა შობს თავხედობას.
მხოლოდ ჯანსაღი სულიდან მოსჩქეფს
ყოვლი სიკეთე გაუხვებულად.

ანტისტროფი ბ

აწ ამას გეტყვი,
ეთაყვანე სიმართლის ბომონს,
გამოსარჩენმა არ გიბიძგოს მის გასათელად.
თორემ სასჯელი არ აგცდება,
ბედისწერა ყოველივეს დაუდებს სამანს.
დედავ, უწყოდე
დედაშვილობა,
მასპინძელო,
უწყოდე
სტუმართმასპინძლობა.

სტროფი დ

ვისაც სიკეთე ბუნებით მოსდგამს,
იქნება ხანგრძლივ სვებედნიერი,
არ შეაჩირვებს არ'დეს ურვა.
ვინც უსამართლოდ მომხვეჭელია,
ვისი ბომალდიც დატვირთულია ნაყაჩაღარით,
დაჰბერავს ქარი, დაშლის ანძას,
ყველა მოგებულს წარაგებს იგი.

ანტისტროფი დ

ამაოდ შეჰბღავლებს ღმერთებს
ზღვის ფსკერისკენ დაქანებული;
გულით ამაყს, ვისაც ჰგონია,
დაიმონებს ბორგნეულ ტალღებს —
დაჰხარხარებს თავზე დემონი.
კლდეს შეალეწავს ძვირფასეულს,
გაჰფანტავს ზღვაში წერა-მწერელი,
დაუტირებლად დაფლავს ფსკერში ამაყ მესაქეს.

მეოთხე ეპისოდიონი

ა თ ე ნ ა

დაიწყე, მაცნევ, ბორგნეული დაჯარე ჯარი!
მიმართე ცისკენ ტირსენიის მძლავრი საყვირი,
ჩაჰბერე ფიცხლავ მთელი ძალით, ხალხს გააგონე
საშარბოროტო, საგანგაშოდ დაძრული ხმები.
დაე, გაჩუმდეს უხუცესთა კრებული ახლა,
მთელი ქალაქი, მთელი ხალხი, და განაჩენი
ისმინონ ჩვენი, რაც ოდითგან განჩინებულა.
ჰქმენით მართალი სამართალი, დაბრძანდით ბეობად.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

დიდო აპოლონ, შენ იუფლე საუფლო შენი,
ჩვენს საქმეებთან რა ხელი გაქვს, აბა მიბრძანე.

ა პ ო ლ ო ნ ი

მოწმედ მოვსულვარ სამსჯავროზე, ეგ ბრალდებული —
მზვეწარი ჩემი, შეეფარა ჩემს წმიდა ტაძარს;

განვასპეტაკე სისხლისაგან შეცოდებული
და მასთან მოველ მოსამართლედ, რადგან მიზეზი
დედისმკვლელობის მე გახლავარ.
დაიწყე ბჭობა.
შენ უკვე უწყი ამა საქმის სწორი და ბრუნდი.

ათენა

თქვენ გელოდებით, სასამართლო შეუდგეს საქმეს,
პირველი სიტყვა წესისამებრ ბრძანოს მოსარჩლემ,
სინდისის ხმობით არნაჭორად წართქვას ყოველი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

აქ მრავლადა ვართ, მაგრამ სიტყვას არ გავამრავლებთ.
ჩაგეკითხებით რიგრიგობით, შენ გვიპასუხებ.

მეორე ერინია

ჯერ ეს გვითხარი, მართლა მოჰკალ მშობელი დედა?

ორესტე

დიახ, მოვკალი. არ უარვყოფ. ეს სიმართლეა.

მესამე ერინია

სამი მთელიდან ერთი ქულა დაჰკარგე უკვე.

ორესტე

მაგით ვერ გამტეხ, ვერც ქადილით დამაკლებ რასმე.

მეოთხე ერინია

ახლა იმაზე გვიპასუხე, თუ ვითარ მოჰკალ.

ორესტე

გეტყვით, ორპირი სატევარი ვუმარჯვე ყელში.

მეხუთე ერინია

ვინ შთაგაგონა, ვინ გიბრძანა მკვლელობა მძიმე?

ორესტე

მისანმა ღმერთმა, აგერ, თავად დამემოწმება.

მეექვსე ერინია

როგორ თუ, ღმერთმა გაიძულა დედის მკვლელობა?

ორესტე

მან, დასტურ, ღმერთმა, სამდურავი არა მაქვს ბედთან,

მეშვიდე ერინია

აზრებს შეგიცვლის განაჩენი ალბათ სულ მალე.

ორესტე

მე მიმფარველებს სულეთიდან მამის აჩრდილი.

მერვე ერინია

დედისა დამკვლელს მკვდრის იმედი გშთენია ნუთუ.

ორესტე

შელახულია დედაჩემი ორგზის სიბილწით.

მეცხრე ერინია

როგორ თუ ორგზის, მოახსენე მართლმსაჯულებას.

ორესტე

მან ერთი დაკვრით ქმარიც მოჰკლა და მამაჩემიც.

მეათე ერინია

გარნა განწმინდა ის სიკვდილმა, შენ კი ცოცხალ ხარ.

ორესტე

სანამ იგიცა ცოცხალ იყო, რად არ დევნიდით?

მეთერთმეტე ერინია

მან მოჰკლა ქმარი, უცხო სისხლი დაღვარა მხოლოდ.

ორესტე

მშობლიურია ნუთუ სისხლი დედაჩემისა?

მეთორმეტე ერინია

დედის სხეულში ჩასახულხარ, მკვლელო, პოროტო,
დაბადებული დამბადებელს ვითარ უარყოფ.

ო რ ე ს ტ ე

შენ დამტკიცე, საცნაურყავ, დიდო აპოლონ,
სამართლიანად მოვაკვდინე თუ არა დედა.
რაც მოხდა, მოხდა, სიმტრთლეა და არ უარვყოფ,
მაგრამ სიმართლე სათნოება არის თუ არა
თავად განსაჯე, თავს დავუკრავ განაჩენს შენსას.

ა პ ო ლ ო ნ ი

ათენას კრებულს განვუცხადებ ამ სამსჯავროზე,
მართალ არს მკვლელი, მე, მისანი, არ გეცრუებით.
მანტიურ ტახტზე არასოდეს არ მიმისნია
არც ქალაქისთვის, არც კაცისთვის, არცა ქალისთვის,
რომ არ მჭონოდა ოლიმპიური ზევსის დასტური.
ირწმუნეთ თქვენაც ძალი მისი განგებიანი
და უზეშთაეს განჩინებას მისდიეთ მისას,
ფიცზე უფრორე უმტკიცეა ნება ზევსისა.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ზევსისმიერი იყო ნუთუ მისნობა იგი,
რომ მამისათვის მას, ორესტეს, ეძია შური,
ხოლო პატივი არ დაედო მშობელ დედისთვის?

ა პ ო ლ ო ნ ი

სულ სხვა საქმეა, ოდეს კვდება კეთილშობილი,
ზევსის რჩეული ვაჟკაცი, გვირგვინოსანი,
თან ომში ხმალი კი არა ჰკლავს, არც ამაძონის
სწრაფი ისარი გულს ესობა — შინ ჰკლავს დიაცი.
ახლა ისმინე შენ, პალადა, ისმინოს ყველამ,
ვისაც სამართლის განჩინება ხელეწიფების.
ომგადახდილი შინ შობრუნდა ოდეს ვაჟკაცი
გამარჯვებული, შეეგება ალერსით ცოლი,
აბაზანაში შეიყვანა და მიჩოგდანი
გადააფარა — სასიკვდილოდ დაჰკრა მახვილი.
აჰა, გიამბეთ ხვედრი მძიმე, ვით აღესრულა
კეთილშობილი კაცთაგანი, ხომალდთა მწყემსი.
ამით იმ ქალზეც მოგახსენებთ. აწ, მართლმსაჯულნო
სამართლიანი განაჩინოთ ხამს განაჩენი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

მამის პატივის აღსადგენად ზევსს იშველიებ,
რომელმან კრონოსს, მოხუც მამას დასდო ბორკილი,
ამით შენ თვითონ აბათილებ შენივ რწმენებას.
გთხოვთ, დამიმოწმოთ მართლმსაჯულნო, რომ ეს ასეა.

აპოლონი

ოჰ, საძულველო ურჩხულებო, ღვთით შერისხულნო!
ბორკილის ახსნა ხომ სრულიად იოლი გახლავთ,
ამისთვის რა არ შეიძლება იღონოს კაცმა.
მხოლოდრე რაჟამს კაცის სისხლი მტვერს შეერევა,
ვითარ აღდგება სისხლი იგი და განკაცდება!
ეგევითარი ჯადოსნობის თვით მამაღმერთსაც
არ შესწევს ძალი, თუმც კი ძალუძს აღზევებული
ქვედაანარცხოს, აღაზევოს ქვედამბობილი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ვითარ ცწადია შეიწყალო და გაამართლო,
ვინაც დასთხია დედის სისხლი დედამიწაზე,
ვით ეცხოვრება აწ არგოსში, მშობლიურ სახლში?
ვითარ გაბედავს მიეახლოს სამსხვერპლო ბომონს,
ნაკურთხი წყალი ფრატერებმა ვეთ დააღირსონ?

აპოლონი

მსურს ამისთვისაც მოგახსენოთ, ყურს მომაპყრობდეთ,
იგი, რომელსაც დედად ხმობენ, სულაც არ გახლავთ
შვილის გამჩენი, მამრის თესლსა აღვივებს მხოლოდ.
ნაყოფს შობს კაცი, ხოლო ქალი, ვით მასპინძელი
ინახავს სტუმრის მობოძებულ ძვირფას საჩუქარს.
აი, საბუთი უტყუარი ჰეშმარიტების.
ზოგჯერ უდედოდ აჩენს მამა, მაგალითადრე,
აგერ, ათენა, ოლიმპიელ ზევსის ასული.
იგი დიაცის ბნელ საშოში არ ჩასახულა,
გარნა რომელ ქალს უშობიეს მსგავსი სიტურფე?
რაც ძალი შემწევს არ დავზოგავ შენთვის, პალადა,
და განვამტკიცებ ქალაქს შენსას და უშჭარ ლაშქარს.
მე წარმოვგზავნე აქ ორესტე, შენს სავანეში,

ის გიერთგულებს, დედუფალო, სამარადჟამოდ
იქნება შენი ღირსეული თანამდგომელი.
არ დაირღვევა შენდა მიმართ წმიდა კავშირი,
გადაეცემა სიყვარული მოდგმიდან მოდგმას.

ათენა

სიტყვა საკმაოდ წარმოითქვა. მიბრძანებია
აწ კენჭი ჰყარონ, ყოველივე ასწორ-დაუწონონ.

კოროს გამძღოლი ქალი

პორჩია შეკიბრია, გატყორცნა ყველა ისარი.
ახლა კი დროა მოეუსმინოთ შეკიბრის შედეგს.

ათენა

რა ვიღონო, ვით გავექცე ყველაზეს უკვეხესას.

კოროს გამძღოლი ქალი

ყოველი თქმული გავიგონე, აწ წილი ჰყარონ.
გულისთქმა ჰყავით, ეცხოველნო, ფიცის დასტურით.

ათენა

შეიტყვეთ ჩემი განაჩენი, ატიკის ხალხო.
ვინც აქ პირველად მოიხილავთ სისხლიან საქვეთ,
დე, ამ სამსჯავროს განაჩენი აწ და მარადის
მტკიცე კანონად დაიწესოს ეგეოსის მოდგმას.
ამაძონებმა აქ ოდესღაც დასცეს კარავი,
როდესაც თეზევსს გაუმართეს ფიცხელი ომი,
მათ აქ აღმართეს დიდებული ახალქალაქი,
ძველის ადგილას უახლესი დადგეს გოდოლი.
არესს მიუძღვნეს ეს მაღლობი, სახელად „პაგი“,
სწორედ აქედან წარმოსდგება „არეოპაგი“.
დე, ამ ალაგის მოშიშება ჰქონდეთ ნიადაგ,
რომ იმეუფოს სამართალმა და სათნოებამ,
მოქალაქეებს აბარია კანონი წმიდა.
წყაროს ჰგავს იგი, სიბინძურე თუ შეერია,
შეიმღვრევა და წმიდა სითხედ ვეღარ ვიგემებთ.
არც ანარქია მირჩევია, არც ტირანია
ჩვენი ქვეყნისთვის, რჩევა ჩემი ესეთი გახლავთ.

არც მოშიშება შემოაკლდეს ჩვენს სახელმწიფოს,
მკვლელია ყველა ღვთაებრივი შიშის გარეშე.
ციხე-გოდოლი სიმართლისა ესევითარი,
სხვაგან სადამე არც ერთ ქალაქს, არც ერთ ქვეყანას,
არც ერთ ხალხთაგანს ცის ქვეშეთში არ აბადია,
არც სკვითიაში, არც შორეულ პელოპთა მხარეს.
სამსჯავრო ესე, საკრებულო ჩემგან ხმობილი,
მიუდგომელი და მრისხანე, აღმართულია
როგორც ფხიზელი საგუშაგო მძინართა ზედა.
ასეთი წესი დავუდგინე ჩემეულ ქალაქს
სამარადჟამოდ. ჰე, მსაჯულნო, ახლა კი დროა
გამოიტანოთ განაჩენი სინდისის ხმობით.
ფიცით შეკრული, ჰა, სათქმელი გასრულდა ჩემი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

არც ჩვენი რჩევა არ დააგდოთ უყურადღებოდ,
მეტად საშიში სტუმრები ვართ თქვენი ქვეყნისა.

აპოლონი

თქვენც ყურად იღეთ განაჩენი ზევსისეული,
პატივისცემა იქონიეთ და მოშიშება.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ამ სისხლიანი საქმისაგან გვერდზე გადექი,
ნუ მოაყივნებ ორაკულის წმიდა მისნობას.

აპოლონი

ნუთუ შენ ფიქრობ, მამაჩემმა შესცოდა მაშინ,
ოდეს განწმინდა იქსიონი პირველ სისხლისგან?

ქოროს გამძღოლი ქალი

ერთხელ მოირა შენ აცდუნე ფერეტის სახლში,
როს აიძულე უკვდავეყო მოკვდავეთაგანი.

აპოლონი

უსამართლობად მიგაჩნია მას თანავუგრძნოთ,
ვინაც პატივს გვდებს, ამაღე დროს მოითხოვს შველას?

ქოროს გამძღოლი ქალი

შენ დაარღვიე ძველ ღმერთების ნაანდერძევი,
ნუნუას წვენით გააბრუე ქალღმერთთა დასი.

აპოლონი

ნურას მაყვედრი, სამართალი ჩემს მხარეზეა,
ვერას დამაკლებს შხამიანი სიტყვები შენი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

თუ სამართალი ჩვენეული ვერ გავაჩინეთ,
მაშინ იკითხე, რისხვის ზავი მოსრავს ქვეყანას.

აპოლონი

არცა ძველ ღმერთთა, არც ახალთა მაღალი დასი,
არ დაგდებს პატივს, გამარჯვება ჩემი ხვედრია.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ჰაბუკი ღმერთი ბებრუხანას გათელვას ლამობ,
მაგრამ დამაცა, მოვისმინო ჯერ განაჩენი,
მერმე გადავწყვეტ, შეევაურვებ ქალაქს თუ არა.

ათენა

ახლა კი დროა, სასამართლომ შეწყვიტოს ბჭობა,
მსურის, ორესტეს სასარგებლოდ ჩავაგდო კენჭი,
დედის მუცლიდან არ ვშობილვარ და მამაკაცი
ქალს მირჩევნია, თუმც არასდროს არ ვეუღლები,
მაინც მას ველტვი მამაღმერთის მთაყვანებელი.
ხვედრს იმ ქალისას არასოდეს გავიზიარებ,
ვინაც მეუღლე მოაკვდინა — ოჯახის ბურჯი.
მხოლოდ ორესტე გაიმარჯვებს, თუმცა თანაბრად
გაიყო ხმები.
მსაჯულებმა დაუყოვნებლივ
ბნელი ურნიდან ამოთვალონ დროა კენჭები.

ორესტე

აპოლონ ფებოს, რას მომისჯის ეს განაჩენი?

ქოროს გამძღოლი ქალი

ო, ნიქტო, ჩემო შავო დედავ, ხედავ, რა ხდება?

ორესტე

რა გარდამიწყდა, მზისა ცქერა თუ სახრჩობელა?

ქოროს გამძღოლი ქალი

ჩვენც რაღა გველის, პატივდება თუ განსაცდელია?

აპოლონი

დათვალეთ ხმები, მართლმსაჯულნო, გულდადნეულებით
მოუხმეთ ოდენ სიმართლეს და პატიოსნებას.
ერთი ხმით ნაკლულ — მოასწავებს უბედურებას.
ერთი ხმით მეტი — გადარჩენას ძველი მოდგმისა.

ათენა

ორესტე, აჰა, გამარჯვება შენს ბაირაღზეა,
ხმები თანაბრად განაწილდა ორივე ყუთში.

ორესტე

ოო, პალადა, დედუფალო, მხსნელო სახლისა,
კვლავ დამაფუძნე მე, ლტოლვილი, შობელ მიწაზე!
ამაერიდან ელინები წარმოქვამენ ესრეთ:
ეზიარაო არგოსელი მწირი სამშობლოს,
პატივმოსილი პალადის და ლოქსიის ნებით,
მოეველინაო მამალმერთი მესამე მხსნელად,
რომელმან მამას აღუდგინა პატივ-ღირსება;
დაიცვა შვილი ბოროტ დედის მოსარჩლეთაგან,
მე კი ფიცსა ვდებ, ვუერთგულებ სამარადჟამოდ
ხალხსა დიდებულს და წილხვედრილ ქვეყანას შენსას.
ახლა კი დროა მივაშურო შობლიურ სახლ-კარს.
მივდივარ მტკიცე შეპირებით, რომ არგოსელი
აქ არასოდეს ფეხს არ დადგამს ხმალამოწვდილი..
არა და მაშინ, თუნდ საფლავში ვიქნე მდებარე,
თუ რომელიმე ჩვენთაგანი ამ ფიცს დაარღვევს,
თავზე დავატეხ მრისხანებას, ჟამთა სიავეს,
დავუმეგზურებ ფათერაკებს და უგზოობას
ჰირს გავუმრავლებ მოღალატეს, ვანანებ მწარედ.
ხოლო ვინც ამ ფიცს განაჭტყიცებს და პატივს დასდებს
პალადას ქალაქს, უერთგულებს, დაიცავს შუბით,

არ მოაკლდება პატივი და წყალობა ჩემი.
მშვიდობით, ჩემო დედუფალო, კეთილო ხალხო.
გამედგრებულნი მტერთა ზედა მენახეთ მარად.
არ მოგკლებოდეთ გამარჯვება, ხელშუბოსანნო,

ქ ო რ ო

პირველი კომოსი

სხვიფი ა

ქებტკნო ღმერთნო, თქვენ გათელეთ ძველი ადათი,
ვაგლახ, ხელიდან გამოგვეცალეთ ძალმოსილება!
ვაი, ბეჩაეო ჩემო თავო!
შხამს გადმოვანთხევ,
იავარყოფ აქაურობას.
ჩამოსცვივიან ფოთოლნი ხეთა.
ვერ ინაყოფებს ხორცელი.
ხორცს შეშოალპობს ძვლებზე
სულდგმულთ სნეულებანი.
რა ვიღონო? ვეღარაფერს მხოლოდ.
ვაი, ბედკრულნო.
ვაგლახ, ვაი:
ბნელი ღამის
უბედურო ჭალაშავებო!

ა თ ე ნ ა

ყურს მომაპყრობდეთ, გულს ვარაში ნუ დაგიმძიმებთ,
არცა პატივი მოგკლებიათ, არც დამცრობილხართ.
ჩვენ ვუპრეთ წილი, ხმები ორად გაიყო მხოლოდ
და ამავე დროს, ზევსის ნებაც გარდმოგვევლინა,
აღსრულდა მისი ბრძანებელი, მისივ წყალობით
დღეს კირთებისგან ტვირთშეხსნილი არის ორესტე.
თქვენც ამ ქვეყანას შურისკებით ნუ ემუქრებით,
ნელა დააზრობთ დედამიწას, ყანებს, ველ-მინდვრებს,
ნუ გადანერწყვავებთ დემონურ შხამით და სნებით,
ნურც კაცთა სარჩოსაბადებელს გაუცრანებთ.
მეც, მადლიერი, გულმოწყალე დაგშთები თქვენდა.

ჩემს საუფლოში შვენიერი დაიდეთ ვანი.
ყოველ პალატში დაიგულეთ კვერთხი და ტახტი,
გეთაყვანებათ მოკრძალებით დაბა-ქალაქნი.

ქოროს გამძღოლი ქალი

ჰაბუკნო ღმერთნო, თქვენ გათელეთ ძველი ადათი,
ვაგლახ, ხელიდან გამომგლიჯეთ ძალმოსილება.
ვაი, ბეჩავო ჩემო თავო!
შხამს გადმოვათხევ,
იავარვყოფ აქაურობას.
ჩაჰოსცვივიან ფოთოლნი ხეთა,
ვერ ინაყოფებს ზორციელი.
ხორცს შეშოალპობს ძვლებზე
სულდგმულთ სნეულებანი.
რა ვიღონო? ვევალები მხოლოდ.
ვაი, ბედკრულნო,
ვაგლახ, ვაი.
ბნელი ღამის
უბედურო ქალაშვილებო!

ათენა

არ ხელგვიყვიბართ, ქალღმერთებო, ტყუილუბრალოდ
ცოფსა და რისხვას ნუ დაატეხთ მოკვდავთა მიწას.
მთაყვანებელი ვარ ზევსისა ასული მისი,
მე ვუწყი მხოლოდ გასაღები ღმერთთა სასახლის,
სადაც გულდაგულ ინახება მეხმტეხი ელვა;
ნუ აღასრულებთ თქვენს განწირახულს, ენდეთ ჩემს
სიტყვებს.
ტყუილუბრალოდ ნუ მოუტანთ ზიანს ქვეყანას,
არ გამოიღებს კეთილ ნაყოფს ბოროტი თესლი.
უბრძანე, უკან ჩააბრუნონ ტალღა რისხვისა—
დაშთები ჩემად მახლობელად და სახლეულად.
ყოველ სამკალში პირველ თავთავს შენ შეგწირავენ,
შვილიერებას, ქორწინებას შემოგვევდრიან
ტურფა ქალ-ვაჟნი, თუ სასმენელთ მომაპყრობ შენთა.

ქ ო რ ო

სტროფი ბ

ვაი, ბედკრულო, ბებერო თავო!
ბარემ მიწამ დამიყოს პირი,
ვაგლახ, ვაი!
გამწარებული წრიალებს სული,
ვაგლახ, ვაგლახ!
ტკივილის ჭვალი მივლის ტანში,
ვივსები ტანჯვით.
დედაო ღამევ, ვაგლახ, ღმერთებმა
რიოშობით მოაყივნეს დიდება ჩემი!

ა თ ე ნ ა

უხნესი ხარ და — მოგიტევებ მაგ განცოფებას,
ჩემზე უფროსი ხარ და, ალბათ, ჩემზე უბრძნესიც,
გარნა ჩემთვისაც ზევსს გონება არ დაუკლია.
რაკამსაც წახვალთ, დაივანებთ უცხო მიწაზე,
მოგენატრებათ ვანი ჩემი — გიმისნებთ ამას.
დადგება ჟამი ცაზაფხულის, აღორძინდება.
ქვეყანა ესე, მაშინ შენაც, ჩვენი სტუმარი
ზეამაღლდები ერეხთევსის საკარო ტახტზე,
სადაც ქალ-ვაჟთა ამალანი ისე შვენობენ,
რომ სხვა მბარეში ვერსად ჰპოვონ მათი ბადალი.
სიკეთისათვის მიეზღვება ყველას სიკეთით,
დია უხვია ღვთისმოყვარე ქვეყანა ჩვენი.

ქ ო რ ო ს გ ა მ ძ ღ ო ლ ი ქ ა ლ ი

ანტისტროფი ბ

ვაი, ბედკრულო ბებერო თავო!
ბარემ მიწამ დამიყოს პირი,
ვაგლახ, მე, ვაი!
გამწარებული წრიალებს სული,
ვაგლახ, ვაგლახ!
ტკივილის ჭვალი მივლის ტანში,
ვივსები ტანჯვით.
დედაო ღამევ, ვაგლახ, ღმერთებმა
რიოშობით მოაყივნეს დიდება ჩემი!

ათენა

მწადიან გული მოგიბრუნო კეთილი სიტყვით,
არ გათქმევინებ — უმრწემესმა ქალღმერთთაგანმა
და ამა ქვეყნის მოკვდავეებმა ძველ ქალღმერთი
დაუპირებლად, უმასპინძლოდ გამისტუმრაო.
თუ გწამს პეითო, გონივრული რწმენის ქალწული,
იწამებ მაშინ ჩემს სიტყვებსაც, ალაგმავ რისხვას.
გაგვეხარდება თუ დარჩები, თუ არ დარჩები.
შენს მრისხანებას ნუ დაატეხ ჩვენს ქალაქს პირველ,
ნუ შეაურევ ავბედობით ხალხსა და ლაშქარს.
თავის მიწა-წყალს საბრძანებლად რომ გვიპოვნიან,
პატივისცემას, თაყვანებას რომ გპირდებიან.

ქოროს გამძღოლი ქალი

დიდო ათენა, სად ვეძიოთ აქ საბრალნისი?

ათენა

ამოირჩიეთ, სადაც გნებავთ, მყუდრო სივანე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

რა მეკისრება აღსრულებად, თუ აქ დავრჩები?

ათენა

ოდენ სიკეთე გაუხვდება შენს დასტურით.

ქოროს გამძღოლი ქალი

შენ გვიდასტურებ ეგეთითარ ძალმოსილებას?

ათენა

ვინც პატივს დაგვდებს, არ მოვაკლებთ პატივდიდებას.

ქოროს გამძღოლი ქალი

სამარადჟამოდ განაბტყიცებ მაგ შეპირებას?

ათენა

ასე იქნება. ჩემებური სიტყვა საქმეა.

ქოროს გამძღოლი ქალი

მილბება გული, ბორგნეული მიცხრება სული.

ათენა

გაგიმრავლდება მეგობრები ჩვენს მიწა-წყალზე.

ქოროს გამძღოლი ქალი

რით ვასახელო მხარე შენი — ესეც მიბრძანე.

ათენა

გამარჯვებულიმც დამენახე სიკეთის ქმნაში!
დე, მიწა იყოს ხვავრიელი, ზღვა ზომიერი,
ხეცამ მანანა ჩამოჰყაროს მაცოცხლებელი,
მზემან და ჩრდილმან განაზავოს სიცხე-სიგრილე,
ჩამოიბერტყოს მიწამ კალთა ნაყოფით სავსე,
გამრავლდეს მროწლე, იღვრებოდეს სიკეთის მადლი
საშოში თესლი არ გაცუდდეს; მხსნელი მოდგმისა,
არ გაიხაროს მხოლოდენ ბოროტმა თესლმა,
რომლისგან შენობს მზვაობარი. ცრუ და რიოში,
გამოიმარგლოს ძირძურისგან ხასხასა ყანა.
ეს იყოს შენი საზრუნავი, სხვა დანარჩენზე.
ომზე, ქალაქის თავდაცვაზე თავად ვიზრუნებ,
რომ გამარჯვებით იხარებდეს ჩვეყანა ესე.

სტროფი ა

დავეფუძნები პალადას სახლსა.
ქალაქს შენსას არ შევაურვებ,
მის ბრჭეებს იცავს დიდი ზევსი
და თვით არესი,
ვითარცა ბომონს ელინურ ღმერთთა,
ვლოცულობ
ოდენ სიკეთისათვის.
ჩქეფდეს სიცოცხლე, ნაყოფიერი
დაიბერტყოს მიწამ კალთები
ცხოველი მზის ქვეშ.

ათენა

მოქალაქეთა სასიკეთოდ
აქ იცხოვრებენ
შურისგების მკაცრი ქალღმერთნი.
ამიერიდან
მათ განარიგონ კაცთა საქმენი.
დღეის იქით ვერ იაზროს შემცოდებელმა,
სად ან როდის
წამოეწევა ზურგში ისარი. .
მოეკითხება შვილთა შვილებს
მშობლების ცოდვა, განწირულთა
შემზარავ ბღავილს
უმალ დაარღვევს მდუმარება მარადიული.

ქორო

ანტისტროფი ა

ნუ დააზრობენ
ხეხილოვან ბაღებს ქარები,
ნუ დახუჭავენ ღია თვალებს
მინდვრის ყვავილნი.
ნუ გაუჩნდება ნაყოფს ჭირი.
გამრავლდეს ფარა,
ტყუპად შობოს
ნერბვა ბატკანი,
საბადოებმა ძაბადონ ოქრო,
ღვთით ბოძებული.

ათენა

თქვენ, ჩემი ქვეყნის მოქალაქენო,
გაიგონეთ, რაიცა ითქვა?
მეუფებენ ერინიები
ქვესკნელთა და ზესკნელთა ზედა,
საცნაურყოფენ მოკვდავთა საქმეთ,
მათ ლოცვას
მოაქვს სიხარული
ან მწუხარება
და დღეები ჩამოქუფრული.

ქ ო რ ო

სტროფი ბ

შეწყდეს სიკვდილი უასაკოთა ამიერიდან!
დაებედოთ ლამაზ ასულებს
ვაჟებთან ხვევნა-სიხარული,
ო, მოირებო,
დანო ჩემნო სისხლისმიერნო,
კანონთა მცველნო,
ყველა სახლის დიდნო სტუმარნო,
ყოველ საქმის თანაზიარნო.
ურჩეულესნო ღმერთთა შორის —
თქვენ გეაჯებით!

ა თ ე ნ ა

დია მახარებს ჩვენს ქალაქზე მოწევნილი
ქალღმერთების
გულმოწყალება, ვესათნოები პეითოს თვალებს —
მან მისცა ძალა ენას ჩემსას,
რომ მაგარი რბილად ექცია.
უფრო კი ზევსი მომეშველა, მრჩეველი ჩემი.
დე, დღეის იქით
სიკეთეში გავეჯიბროთ ყველანი ერთურთს.

ქ ო რ ო

ანტისტროფი ბ

ვლოცულობ მისთვის,
რომ ძმათა სისხლით არ დალბეს მიწა,
არ დასტყდომოდეს ხალხს სიცოფე,
მოსისხლეობა,
ჭირი და ურვა.
ვლოცულობ მისთვის,
დაე, ერთმანეთს შეეუღლონ სიყვარული და სიძულვილი
სიკეთის შობად
და წარუვალ ნუგეშინად ამ წარმავალ წუთისოფელში.

ათენა

ვინა თქვა,
თითქოს კეთილი სიტყვა
გზას ვერ გაიგნებს სიკეთისაკენ?
ეგ საშინელი არსებანი
დღეს სასიკეთოდ მოვლენიათ მოქალაქეებს.
საბრო ქალღმერთნო,
დე, სწყალობდეთ
ჩემს ქვეყნის გულმართალ მკვიდრთა.
დე, სიმართლეს მსახურებდეთ
უკუნითი უკუნისამდე.

ქორო

სტროფი გ

განიხარებდეთ, განიხარებდეთ,
დავლათიანი ატიკის მკვიდრნო!
თქვენ თაყვანს სცემთ ზევსის სალოცავს,
თქვენ ბრძენი ხართ,
უყვარხართ ქალწულს,
თქვენ უყვარხართ ქალწულ პალადას,
თქვენ უყვარხართ მამაზეციერს.

ათენა

თქვენც გიხაროდეთ! თავად ვზრუნავ
თქვენს სავანეზე.
ცეცხლფარეში გაგიძღვება ღვთიური ცეცხლით.
დე, ამ ნათელმა მიწის წყვარამში
დანთქას ყოველი —
რაიში, ბრუნდი.
მხოლოდ ქალაქს სათნოებას
მოეფინოს იმედის შუქი.
კრანაოსის ბრძენო შვილებო,
თქვენ გააცილეთ ჩვენი სტუმრები.
დე, გაუმრავლდეთ სიკეთენი
ჩვენს მოქალაქეთ;

ქ ო რ ო.

განიხარებდეთ, კვლავ ვიძახი, განიხარებდეთ,
სრულო ქვეყანავ, ღვთაებანო და მოკვდავებო,
ქალაქის მკვიდრნო, ღირსეულად რომ მიმასპინძლეთ,
წელმართად იცლით დღეის იქით მრავალჟამიერ!

ე ქ ს ო დ ო ს ი

ა თ ე ნ ა

მადლობელი ვარ მაგ ღონისთვის, მაგ სიტყვებისთვის,
აწ გაგაცილებთ ჩირაღდნებით, მეცეცხლურებით
ქვეყნის წიაღში, სად საუფლო ვანია თქვენი.
გეახლებიან მოახლენი, რომელნიც კრძალვით
მოეპყრობიან ჩემს სალოცავს, თან გამომყვება
თესევისის თვალი — ღირსეული ქალაქის დასი —
ტურფა ქალ-რძალნი, ყმაწვილკაცნი და უხუცესნი.
თქვენ გამოეწყვეთ ვარდისფერად ლამაზ კაბებში,
დე, დამამშვენეთ, დე, იფეთქოს ცეცხლის ალებმა,
დე, ჩვენი ახალმოსახლენი ამიერიდან
კეთილზნეობდნენ უკუნითი უკუნისამდე.

მ ს ვ ლ ე ლ ო ბ ი ს მ ო ნ ა წ ი ლ ე ნ ი

სტროფი ა

შინ მიგაცილებთ, უდიადესნო,
ბნელი ნიქტოს უნაყოფო ნაშიერებო.
ეიმღეროთ და ვამღეროთ ყველა!

ანტისტროფი ა

მიწისქვეშეთის საუფლოში, თქვენს სავანეში,
წარმოგიგზავნით ძვირფას საჩირავს.
ვიმღეროთ და ვამღეროთ ყველა!

სტროფი ბ

მწყალობელნო ჩვენი მიწისა,
ზეიმით განვლეთ

გზა ჩირაღდნებით განათებული.
მაშ, შემოვძახოთ ტკბილი სიმღერა!

ანტისტროფი ბ

პალადისეულ ჩირაღდნოსან ქალაქში, დაე,
ჩვენი კავშირი განემტკიცოს, ესრეთ ისურვეს
დიადმა ზევსმა და მოირებმა.
დე, შემოვძახოთ ტკბილი სიმღერა.

სოფოკლე

ოიდიპოს მეფე

მოქმედი პირნი

ოიდიპოსი
ქურუმი
კრეონტი
ქორო
ტირესიასი
იოკასტე
მაცნე
ლაიოსის მსახური
ეკსანგელოსი

პროლოგოსი

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჩემო შვილებო, ძველ კადმოსის ახალო მოდგმავ,
ნეტავი რისთვის ჩამომსხდარხართ საკურთხევლებთან,
სავედრებელი რად გიპყრიათ ხელში რტოები?
საკმევლის კვამლით ავსებულა მთელი ქალაქი,
პეანებსა და ოხვრა-კვნესას მოუცავს იგი.
აღარ ვისურვე, სხვისი პირით შემეტყო, შვილნო,
თქვენი ამბავი, თავად მოველ თქვენს მოსასმენად
სახელგანთქმულად წოდებული ოიდიპოსი.
მაგრამ, მოხუცო, ხმა გაიღე, აკი შენ შეგფერს,
მათ ნაცვლად მითხრა, რა მიზეზით მოსულხართ ჩემთან,
რაიმეს შიშობთ? გსურთ რაიმე? მე ძლიერ მინდა,
რომ ყველაფერში დაგეხმაროთ; გულქვა ვიქნები,
თქვენი ვედრება თუ არ შემძრავს შესაბრალისი.

ქ უ რ უ მ ი

ო, ოიდიპოს, მბრძანებელო ჩვენი ქვეყნისა,
შენ თავად გეხედავ, თითქმის ყველა ასაკისანი
შენს ბომონებთან ვსხედვართ ახლა. შორს ვერ დაფრენენ
ზოგნი ჯერ კიდევ, აქვე არის წლებით მოღლილი
ქურუმთა დასიც, მეც აჭა ვარ — ზევსის ქურუმი,
აქვე არიან ჭაბუკთაგან ურჩეულესნიც,
სხვებიც ათენას ორ ტაძართან სხედან რტოებით,
ჩვენს აგორაზე, ისმენოსის სამისნო ფერფლთან.

რადგან ქალაქი, კარგად ხედავ ამას თავადვე,
ზომაზე მეტად ღელავს უკვე, თავს ველარა სწევს
ღრმა უფსკრულიდან, თავს ვერ აღწევს სისხლიან მორევს,
თესლშივე კვდება თვისი მიწის ნაყოფით თებე,
ხარის ჯოგებშიც იღუპება და თებეს ქალთა
ჩანასახშივე კვდება იგი; ცეცხლ-სმპყრობი და
მრისხანე ღმერთი — შავი ჭირი აწვალებს ქალაქს.
აცარიელებს შავი ჭირი კადმოსის მიწას,
ხოლო შავბნელი ჰადესი კი კვნესით მდიდრდება.
ღმერთების სწორად არც მე გთვლი და არც ეს ბალღები,
საკურთხეველთან რომ დამსხდარან სავედრებლად.
მაგრამ ამ ქვეყნის ვარამსა და ღვთიურ საქმეში
მოკვდავ კაცთაგან უპირველესს გიხმობთ ყველანი:
ავი მომღერლის ხარკისაგან, ჩვენ რომ ვიხდიდით,
შენ შენი მოსვლით დაიხსენი კადმოსის სახლი,
იხსენი, თუმც კი არაფერი იცოდი ჩვენგან
და არაფერი შეგერტყვია: ყველა აგრე ვთვლით.
რომ ღვთის შეწევნით დაიხსენი ჩვენი სიცოცხლე.
ო, ოიდიპოს, ყველას შორის აღმატებულო,
ყველანი ამას შემოგთხოვთ და ამას გავედრებთ,
აღმოგვიჩინე დახმარება, უფლის ისმინე
სიტყვა რაიმე ან კაცისგან იქნჯე რამე:
აკლია ვიცი, ამ ცხოვრების ავბედობისას
. . . . . .
ისევ ნაცადთა რჩევას მოაქვს კარგი შედეგი.
აღსდექ, მეფეო, მოკვდავთაგან უპირველესო,
აღსდექ და ისევ აღადგინე ჩვენი ქალაქი:
ძველი საქმისთვის მხსნელს გიწოდებს შენ ეს ქვეყანა,
მაგრამ თუ კვლავაც დავიცემით ერთხელ დახსნილნი,
აღარაფერში აღარ ვაქნევთ შენს მმართველობას.
კვლავაც უშიშრად დაამტკიცე ჩვენი ქალაქი.
კეთილი ნიშნით ხომ გვიბოძე ადრე, მეფეო,
ბედნიერება, ამის მსგავსად იქმოდე ახლაც.
უკეთუ მართავ ამ ქვეყანას და თუკი უფლობ,
განა დაცლილი, ხალხით სავსე იუფლე იგი;
რალა აზრი აქვს სიმაგრეს და ან კიდევ ხომალდს,
თუკი სრულიად დაიცლება იგი ხალხისგან?!

ოიდიპოსი

როგორ არ ვიცი, კარგად ვიცი, საბრალო შვილნო,
თუ რად მოხვედით, კარგად არის ჩემთვის ცნობილი,
რომ სნეულებას შეუპყრიხართ, მაგრამ იცოდეთ,
ჩემზე სნეული არვინაა, შვილებო, თქვენში.
თქვენი ტკივილი ერთს ეხება მხოლოდ და მხოლოდ,
მარტოდენ თქვენს თავს, სხვას არავის, ჩემი სული კი
ქალაქზეც ტირის, ჩემს თავზედაც და თავად შენზეც.
თქვენ ახლა განა ძილქუშიდან გამომაღვიძეთ,
კარგად იცოდეთ, ბევრი ცრემლი დავღვარე უკვე,
ბევრი მოვსინჯე გზა ფიქრებში ხეტიალისას,
ბევრი ვიფიქრე, ეს ერთი გზა მოვნახე ბოლოს
და სწორედ ასეც მოვიქეცი. აკი კრეონტი,
ჩემი ცოლისძმა, ვაჟიშვილი მენეკევსისა,
უკვე წარვგზავნე ფოებოსის პითიურ სახლში,
მსურს რომ იკითხოს, როგორ უნდა დავიხსნათ თებე.
ვიანგარიშე უკვე გზის დროც და ეს ბოლო დღე
მწუხარე კითხვას მისვამს ახლა, რა ქნა კრეონტმა?
რად იგვიანებს? გადასცილდა დრო უკვე ვადას.
დაბრუნდება და გულბოროტი ვიჭნები მართლაც,
უკეთუ სრულად არ დავიცავ უფლის ნაბრძანებს.

ქორუმი

კეთილად მითხარ ყოველგვე და ა, კრეონტის
მოახლეობას მანიშნებენ უკვე ესენიც.

ოიდიპოსი

დიდო აპოლონ, დე, ისეთი მხსნელივე ბედი
მოჰქონდეს კრეონტს, რა ნათელიც თვალებში უდგას.

ქორუმი

როგორც ჩანს, რაღაც უბარია; თუ არა მაშინ
არ მოვიდოდა იგი ჩვენთან დაფნით შემკული.

ოიდიპოსი

მალე შევიტყობთ; სულ ახლოა, ხმასაც მივაწვდენთ.
მეუფევ, ძეო მენეკევსის, ჩემო ცოლისძმავ,
გვითხარი, უფლის რა პასუხით მოდიხარ ჩვენთან.

კ რ ე ო ნ ტ ი

კარგით, რამეთუ ის სიმძიმე, რაც დაგვაწვება
თუ სწორი იქნა, სრულ სიკეთეს მოგვიტანს ყველას.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაინც როგორი ამბავია? ეგ შენი სიტყვა
არც შიშს არა მგვრის და არც რამე სიმხნევეს მმატებს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

თუ გსურს, რომ ყველას თანდასწრებით მაამბობინო,
მე მზად ვარ გითხრა, თუ არა და, შიგნით შევიდეთ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ყველას წინაშე მომახსენე, განა ჩემს გამო,
მათ გამო არის, თუ წუხილი მტანჯავს მათ მეფეს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

იმას გაუწყებ, რაც ღმრთისაგან მომისმენია,
ცხადად გვიბრძანებს ფოიბოსი, უფალი ჩვენი,
რომ ქვეყნის მანკი ამ მიწაზე კაცად შობილი
გავაძევოთ და სენისაგან დავიხსნათ თებე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

როგორ განვწმინდოთ? ხსნა რა არის ამ სიავისგან?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ქვეყნიდან კაცის გაძევება, მკვლელის მოკვეთა,
სწორედ ამ სისხლმა ააზვირთა ჩვენი ქალაქი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვინ კაცზე ამბობს აპოლონი, ვის ხვედრს გულისხმობს?

კ რ ე ო ნ ტ ი

სანამდის თავად დაიწყებდი ქალაქის მართვას,
ქვეყნის მეუფედ ლაიოსი გვესვა თებეში.

ო ი დ ი პ ო ს ი

გამიგონია, არ მინახავს თუმც იგი თავად.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მკვდარია იგი და ახლა კი ჩვენი უფალი
მისი მკვლელების დასჯასა გვთხოვს განცხადებულად.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სადღა ვიპოვით ახლა იმათ? სად აღმოჩნდება
კვალი იმ ძველი მკვლელობისა ძნელად საცნობი?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ამ მიწაზეო, ბრძანა ღმერთმა, რასაცა ვეძებთ,
ვპოულობთ კიდეც, ჩვენ მას ვკარგავთ, რასაც არ ვეძებთ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაინც სად მოკლეს ლაიოსი, სახლში თუ გარეთ,
ველზე ხომ არა, ანდა სადმე, უცხო მიწაზე?

კ რ ე ო ნ ტ ი

როგორც თვითონ თქვა, საკითხავად წავიდა ღმერთთან...
გაეწურა და უკან აღარ დაბრუნებულა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

განა არავინ შესწრებია თანამგზავრთაგან
ვინმე ამ ამბავს, იმისგან რომ შეგვეტყო რამე?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ერთი გადარჩა მათგან მხოლოდ და მაშაც ერთმა
ერთი რამ გვითხრა მარტოდენ, სხვა არაფერი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაინც რა გითხრათ? აღმოაჩენს მრავალს ის ერთიც,
ამ მცირე იმედს კარგად უნდა ჩავჭიდოთ ხელი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ასე გვაუწყა, ყაჩაღებმა მოკლესო მეფე,
განა თუ ერთის, ბევრის ხელით მოკვდაო იგი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვით წავიდოდა ამ საქმეზე ყაჩაღი ვინმე,
აქედან რომ არ მოესყიდა იგი ვისაშვეს?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ფიქრობდნენ ასეც, თუმც მას მერე, რაც იგი მოკლეს,
არვინ გამოჩნდა ამ მკვლელობის შურისმგებელი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

თქვენი ტირანის ამნაირი დაღუპვის შემდეგ
რა გასაჭირმა შეგიშალათ ძებნაში ხელი?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ცბიერმა სფინქსმა გვაიძულა, ავად მოლექსემ,
ფერხთით გვეცქირა და ფარულზე არ კი გვეზრუნა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ამ დაფარულის განცხადებას მე შევძლებ ისევ.
რადგან, ფოიბოს, და შენც, კრეონტ, მოკლულისადმი
თქვენი მცდელობა ღირსეულად დაიწყეთ მართლაც,
მაშ, მეც მიხილავთ სამართლიან თქვენს თანამდგომად,
შურისმგებელად ამ მიწისთვის და თანაც ღმრთისთვის.
განა შორეულ მეგობართა გულისთვის მოვსპობ
ამ სისაძაგლეს, ჩემთვის მოვსპობ მე იმას ისევ.
რამეთუ, ვინაც ლაიოსი განგმირა ერთ დროს,
იმავე ხელით ჩემს მოკვლასაც ისურვებს მალე.
თუკი ლაიოსს შევეწევი, ჩემს თავს დავიცავ.
მაშ, სწრაფად ზეზე წამოდექით, ჩემო შვილებო,
ემაგ კიბიდან და წაიღეთ სავედრებელი
თქვენი რტოები. სხვამ კი ვინმემ ერთად შეკრიბოს
კადმოსის მოდგმა, ავასრულებ მისთვის ყველაფერს.
ან ბედს გვარგუნებს ან მიწაზე დაგვამხობს ღმერთი.

ქ უ რ უ მ ი

აეღგეთ, შვილებო, ჩვენ ხომ სწორედ ამ მადლისათვის
მოვედით მასთან, თავად იგი რომ ამბობს ახლა.
ფოიბოსი კი ამ მისნობის წარმომგზავნელი
და. მასთან ერთად მხსნელად გვექნეს და ჩაკლას სენი.

პაროდოსი

ქორო

სტროფი ა

ო, ზევსის ხმატკბილო სიტყვაო, ნეტავი
როგორი მოსულხარ
ოქრომრავალი პითონიდან
ჩვენს განთქმულ თებეში? ვშიშობ და ვცახცახებ
და სული მიშფოთავს.
მკერნალო დელიოს პეანო,
ვშიშობ და ქედს ვიხრი წინაშე შენსა.
რას მეტყვი ახალ წესს. ძველთაძველს რას მეტყვი,
შენ რომ აღგისრულო,
მაუწყე, ო, ოქრო-იმედის ნაშობო,
უკვდავო სიტყვაო.

ანტისტროფი ა

პირველად შენ გიხმობ ასულო ზევსისა,
უკვდავო ათენა,
და შენაც, დაო ათენასი,
მპყრობელო მიწისა არტემის, რომელიც
აგორას ტახტს ზიხარ,
და შენცა, შორსმტყორცნელო ფოიბოს.
ჰირთაგან დამცველნო, კვლავ მოდით მხსნელებად,
კვლავ მოდით, რამეთუ ადრეც თქვენ ჩაგიკლავთ
ხანძარი ჰირისა,
ხანძარი ჩვენ ადრეც, რომ გეწვავდა. ო, ისევ
გვიხსენით, უკვდავნო.

სტროფი ბ

ჰოი, ღმერთებო, უბედურება
მტანჯავს ურიცხვი. სნება შეჰყრია
ჩემს ხალხს და აღარც აზრის შუბი აქვს
ვისმე, რომ იგი ჰირს შეაგებოს.
ბავშვებიც არ ჩნდება ამ დიად მიწაზე,
ვერც შობის ტკივილს უძლებენ ქალნი,
ფრთამალი ფრინველის სადარად მიქრიან,

ცეცხლსაც კი ასწრებენ, ურჩსა და მოუდრეკს,
მწუხრის ღვთაების ნაპირისკენ.

ანტისტროფი ბ

და იღუპება ქალაქი მათგან,
და საწყალობლად წვანან ბავშვები
და სიკვდილს სთესენ ქვემოთ, დაბლობზე.
მხცოვანი ქალებიც დედებთან არიან,
სასტიკი ტანჯვისგან ვედრებით სავსენი
საკურთხეველებთან გმინავენ საწყლად.
მათ კივილს შერთვია ნათელი პეანიც.
გეხსენი, ო, ზევსის, შენ, ოქრო-ასულო,
ესნა მოგვივლინე თვალებნათელო.

სტროფი გ

მძლეთამძლე არესს, ვინაც
მტანჯავს ბრინჯაოს ფარის უქონელს,
ვაებას აღმძვრელს ვემუდარები,
შორს გაეცალოს სამშობლოს ჩემსას,
ჩემი სამშობლოს საზღვრებს,
ან ამფიტრიტეს საწოლს ეწვიოს
ან კიდევ არასტუმართმოყვარე
თრაკიის ტალღებ-მარად-ბორგნეულ
ნავთა საყუდელს.
ღამით დარჩენილს დღე გვტაცებს უკვე.
შენ, მძლე ისრების
და ცისცხრის მპყრობო, მამაო ზევსო,
შენი მეხის ქვეშ დამხე იგი.

ანტისტროფი გ

შეხ, ლიკეიოს მეუფევ,
მსურს ოქროწნული შენი ლარიდან
ყოველგნით ტყორცნო შენი მძლეთამძლე.
შენი უძლეველი ქიბერები.
და არტემისმაც ტყორცნოს ისინი,
ომერთქალმა ხელში ნათლისმპყრობელმა,
სწრაფად რომ დაჭრის ლიკიის მთებზე,
ბაკხოსსაც ვესმობ ოქროსმატრიანს,

ამ ჩვენი მიწის სახელზიარ და ვაზისფურცლება
ევოურ ბაკქოსს,
დე. განაბნიოს ნათელ ჩირაღდნით
ღმერთი ღმერთთაგან უსაძაგლესი.

პირველი ეპისოდიონი

ოიდიპოსი

შენ ღმერთებს შესთხოვ, მაშ. უკეთუ მოისურვებ და
მე დამიჯერებ და ბოლომდე მიჰყვები ამ ჭირს,
დაცვას მიიღებ და ჭირთაგან შემსუბუქებას.
რაც ადრე მოხდა, ან რაც ითქვა, შორს არის ჩემგან,
მაშ. როგორც უცხო, ისე ვიტყვი, საყურადღებოს
ვერრას მივაკვლევ, თუ ნიშანი არ მექნა რამის.
ახლა კი, რახან გვიან გავხდი ამ ქვეყნის მკვიდრი,
ამას ვიცხადებთ ყველა თქვენგანს, ყველა კადმოსელს:
მას, ვინაც იცის, თუ ვის მიერ იქნა მოკლული
ლაბდაკოსის ძე, ლაიოსი, დაუყოვნებლივ
მომახსენოს მე ყოველივე და თუ თვით არის
დამნაშავე და ეშინია ცოდვის გამხელა,

. . . . . .

არანაირი მას სიავე არ დაატყდება,
ამ ერთის გარდა — უვნებელი დატოვებს თებეს..
ხოლო უკეთუ ვინმემ იცის, რომ დამნაშავე
ვიღაც უცხოა, ნუ დამალავს, რამეთუ ამას
ჯილდოს მივცემ და გაეუშრავლებ ჭონებას მადლით.
მაგრამ თუ ენას ჩაიგდებთ და მეგობრისათვის,
ანდა თქვენივე თავისათვის შიში შეგიპყრობთ,
ხამს, ისევ ჩემგან მოისმინოთ, თუ რას ვ·ქმ მაშინ.
ვინც უნდა იყოს, ამას ვბრძანებ, რომ ამ მიწაზე,
მიწაზე, რომლის ძალასა და ტახტსაც თავად·ვფლობ,
არვინ მიიღოს სახლში იგი, სიტყვა არ გასცეს,
თანაზიარი არ გახადოს მსხვერპლშეწირვაში,
არც განბანვის და არც კურთხევის არ მისცეს ნება,
ყველამ სახლიდან გააძევოს მუდამღე იგი —
მიზეზი ჩვენი სიავისა — აკი ადრე თქვა
დიადმა ღმერთმა პითიური მისნობის ენით.

ხოლო ვინც ნაბრძანს არ დაიცავს. უკვდავებს შევთხოვ,
რომ არც ამ მიწის არ უბოძონ ნაყოფიმას და
არც შვილი მისცენ დიაცისგან, დაე, ახლავე
მოკვდნენ ისინი ან თავისით წარწყმდნენ როგორმე.
მაშ, რაც ვთქვი, იმის შესრულებას გიბრძანებთ ყველას.
გიბრძანებთ ჩემთვის, ღმრთისთვისა და ჩვენი მიწისთვის.
ეგზომ უღმერთოდ და უნაყოფოდ რომ განწირულა,
ღმერთებსაც რომ არ ესურვათ და ეგ არ ებრძანათ,
რჩეული მამრის და მეუფის სიკვდილის შემდეგ.
არ ხმდა, რომ ავრე შებილწული გყოლოდათ თებე.
მკვლელები უნდა მოგეძიათ; ამჯერად მე ვფლობ
ძალას მიწისას, ლაიოსი რომ ფლობდა ადრე,
მის სარეცელსაც და მის ცოლსაც მე ვფლობ ამჯერად.
ზიარს გვეშობდა ცოლი ბავშვებს, უკეთუ მის ქმარს
უბედურება არ რგებოდა უშვილობისა —
ახლა კი, როცა სიავეა ამ კაცის თავზე,
ვით მამისათვის, სწორედ ისე ვიბრძოლებ მისთვის,
შვილების ნაცვლად ყველაფერზე წავალ კიდეცაც,
რათა ვიპოვო და შევიპყრო იმ კაცის მკვლელი,
ვის წინაპრებად ლაბდაკოსს ვთვლით, პოლიდოროსსაც,
დად კადმოსს და უპირველეს დად აგენორს.
აი, ამგვარი ქომაგი და თანამდგომი ვარ
დაიმონისა, კაცისა და თავად მოკლულის,
ბოროტმოქმედს კი ავრე ვწყევლი. უკეთუ იგი
დამალულია, მარტო არის ან სხვებთან ერთად,
დაე, ბოროტად გაატაროს ეგზომ ბოროტი
და უბედური თვისი ყოფა. ღმერთებს ვფიცავარ,
უკეთუ იგი ჩემს სახლშია ჩემი თანხმობით,
ახლახან რაც ვთქვი, მეც შემხვდება იგივე ვნება.
თქვენ კი, დანარჩენ კადმოსელებს, რომელთათვისაც
მოსაწონია ჩემი სიტყვა, დე, თანამდგომად
დიკე გყავდეთ და ნეტარ ღმერთთა უკვდავი დასი.

ქ ო რ ო

ეგ შენი წყევლა მაიძულებს გულწრფელად გითხრა:
არც მე მომიკლავს და არც მკვლელი არ შემიძლია,

შენ რომ გიჩვენო. და უკეთუ შურისძიება
ღმერთმა გვიბრძანა, მანვე გვამცნოს, ვინ არის მკვლელი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სამართლიანად ამბობ მართლაც, მაგრამ გახსოვდეს,
თუ ღმერთებს არ სურთ, ვერ დაატან შენ იმათ ძალას.

ქ ო რ ო

ახლა რომ ვფიქრობ, ამ მეორე აზრსაც გეტყოდი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მესამეც თუ გაქვს, იმაზედაც ნუ იტყვი უარს.

ქ ო რ ო

რასაც მეუფე აპოლონი ხედავს, მე მჯერა,
იმასვე ხედავს თვით მეუფე ტირესიასიც,
ვინმემ რომ ჰკითხოს, ყოველივეს შეიტყობ მისგან.

ო ი დ ი პ ო ს ი

არ დამვიწყნია არც ეგა და კრეონტის რჩევით
მე უკვე ორჯერ გავაგზავნე იმასთან ხალხი:
საოცარია, დრო გადის და ის კი არ მოდის.

ქ ო რ ო

ერთი უაზრო ჭორისთვისაც მრმაკრავს ყური.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაინც რომლისთვის, ყველა აზრი ავწონოთ უნდა.

ქ ო რ ო

ამბობდნენ, ვიღაც მოგზაურმა მოკლაო მეფე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მეც შემიტყვია, მაგრამ იმ კაცს ვერავინ ვერ ცნობს.

ქ ო რ ო

თუ ვინმეს კიდევ შერჩენია შიშის მისხალი,
ამ წყევლის შემდეგ ვეღარ შეძლებს ჩუმად რომ იყოს.

ოიდიპოსი

ვისაც ავის ქმნა არ აშინებს, არც სიტყვა აფრთხობს.

ქორო

განმცხადებელიც აქვე არის, აჰა, მსახურებს
უკვე აქ მოპყავთ ღვთაებრივი ძგი მისანი,
ისღა ატარებს გულში კაცთა ჭეშმარიტებას.

ოიდიპოსი

ეჰ, ყოვლის მცოდნე ტირესიას, შეცნობადის და
შეუცნობელსაც, ცისურისაც, მიწიერისაც.
თუმც ვერა ხედავ, მაინც ხვდები რა სნებასა ჰყავს
ჩვენი ქალაქი შეპყრობილი, ჩვენო მეუფევ.
შენღა გვეგულვი დამცველად და ქალაქის მხსნელად.
შენ იქნებ არც კი შეგიტყვია, რომ ფოიბოსმა
აგრე აუწყა ქალაქიდან წარგზავნილ ვაჟკაცთ:
ამ ჭირისაგან ერთადერთი შვება ის არის,
რომ ლაიოსის დამღუპველნი მოვიძიოთ და
მოვკლათ ესინი ან განვდევნოთ ჩვენი მიწიდან.
შენ კი, რაკიღა კარგად იცნობ ფრინველთა ენას
და არც მისნობის სხვა გზა არის შენთვის უცნობი,
იხსენი თავი, თებეცა და მეც დამიხსენი,
მეფის მკვლელობის ბინძურისაგან იხსენი ყველა.
შენით ვარ ახლა; კაცისათვის დახმარება კი
შეგეძლია და ვიცით კიდეც მისი ღვაწლისთვის.

ტირესიასი

ვაგლახ, ო, ვაგლახ, საშინელი არის ის ცოდნა,
მცოდნეს სარგებელს რომ არ აძლევს. ვიცოდი კარგად
და დამავიწყდა — თორემ შენთან არ მოვიდოდი.

ოიდიპოსი

მაინც რა მოხდა? რად მოხვედი აგრე უგულოდ?

ტირესიასი

გამიშვი უკან: შენც ადვილად განაგდებ შენს ჭირს,
და თუ დამყვები, მეც ადვილად განვაგდებ ჩემსას.

ო ი დ ი პ ო ს ი

არც მართალს ამბობ და სათქმელის ასეთი მალვით
არც თებე გაუვარს, შენ რომ გშობა და გამოგზარდა.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ჰო, რადგან ვხედავ, არ მოიტანს სარგებელს შენთვის
ეგ შენი სიტყვა; არც მე მინდა მისგან რომ ვევნო.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ღმერთებს გაფიცებ, თუ რამ იცი, ზურგს ნუ შეგვაქცევ,
ყველანი ამას გევედრებით მუხლმოდრეკილნი.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

არავინ უწყით, მეც არასდროს არ გეტყვით ჩემსას,
რათა არასდროს განვაცხადო შენი სიავე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რას ამბობ? იცი და არ იტყვი? ის ხომ არ გინდა,
მეც გამყიდო და ეს ქალაქიც გაანადგურო?

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

არც ჩემთვის მინდა და არც შენთვის მწარე ტკივილი,
ვერ დამარწმუნებ. ნუღარ მკითხავ ტყუილუბრალოდ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

უბოროტესო ბოროტთაგან — კლდესაც რისხვით და
წყრომით შეძრავდა შენი ქცევა — იტყვი თუ არა,
თუ აგრე ურჩი და სასტიკი იქნები ისევ?

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ჩემს მრისხანებას მსაყვედურობ, ხოლო შენსას კი,
მუდამ შენთან მყოფს, ვერც კი ამჩნევ, ვეღარც კი ხედავ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვის არ აავსებს მრისხანებით იმის მოსმენა,
თუ რა სიტყვებით შეურაცხყავ ჩვენი ქალაქი.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

თავისთავადაც გაცხადდება, მეც რომ დავმალო.

ო ი დ ი პ ო ს ი

შენც უნდა მითხრა, თავისთავად რაც გაცხადდება.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

მეტს აღარაფერს აღარ გეტყვი, ასე რომ, თუ გსურს,
დე, უფრო მძიმემ და ველურმა შეგიპყროს რისხვამ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მართლაც არა მსურს რომ დავმალო ჩემი რისხვა და
ჩემი აზრები; მაშ იცოდე, რას ვფიქრობ შენზე:
შენ არ მოგიკლავს, სხვებთან ერთად მოაწყე საქმე
და სხვების ხელით აღასრულე. ბრმა რომ არ იყო
შენ დაგწამებდი ლაიოსის მკვლელობას მხოლოდ.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

აგრე? მაშ გეტყვი, იმ ბრძანებას, შენ რომ გამოთქვი,
ჯობს თავად შენვე უერთგულო და ღღეის იქით
არც აშათ უთხრა სიტყვა რამე და არც მე მითხრა,
რადგან ამ მიწის წამბილწველი შენა ხარ სწორედ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა უსირცხვილოდ, რა უტიფრად მითხარი სიტყვა,
ხომ არ გგონია, მაგ შენს ნათქვამს სადმე გაექცე?

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

მე დახსნილი ვარ; ჩემში არის ჭეშმარიტება.

ო ი დ ი პ ო ს ი

საიდან იცი? არ მგონია, შენი საქმიდან.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ისევ თვით შენგან! არ მსურდა და შენ მათქმევინე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა გათქმევინე? თქვი ერთხელაც, უკეთ მივხვდები.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ვერ მიხვდი განა? იქნებ ცდილობ, მე შემაცდინო?

ოიდიპოსი

კარგად ვერ მივხვდი, ერთხელ კიდევ გამიმეორე.

ტირესიასი

ასე რომ ეძებ, შენ ხარ-მეთქი სწორედ ის მკვლელი.

ოიდიპოსი

ორჯერ შემრისხე, არ მოგიტანს შენ ეგ სიხარულს.

ტირესიასი

მაშ, სხვასაც გეტყვი, რათა უფრო შეგიპყროს რისხვამ.

ოიდიპოსი

რამდენიც გსურდეს, იმდენი თქვი, ფუჭად ირჯები.

ტირესიასი

მაშ, კარგი, გეტყვი, შენ ვერ ხედავ, რა სიავე გჭირს,
რა საძაგელი კავშირი გაქვს შენიანებთან.

ოიდიპოსი

იქნებ გგონია, მუდამ ასე შეძლებ ლაპარაკს?!

ტირესიასი

ჰო, სანამ რამე ძალასა ფლობს ჭეშმარიტება.

ოიდიპოსი

ფლობს, მაგრამ ისევ შენს გარეშე, ისევ უშენოდ,
შენ ბრმა გაქვს სმენა, გონება და ბრმა ხარ თვალებით.

ტირესიასი

ო, უბედურო, სწორედ იმას მაბრალებ ახლა,
რასაც სულ მალე თვით ესენი იტყვიან შენზე.

ოიდიპოსი

შენ ღამე გკვებავს ერთადერთი, არც მე ვევნები
და არც სხვა ვინმეს ნათლის მჭვრეტსა ევნება შენგან.

ტირესიასი

ჰო, რადგან ჩემგან როდი გელის დაცემა ხვედრით,
აპოლონია უძლეველი, იგი იქმს ამას.

ოიდიპოსი

იქნებ კრეონტმა ჩაგაგონა შენ ეგ სიტყვები?

კრეონტი

არაფერს გერჩის შენ კრეონტი, შენს თავს შენვე მტრობ.

ოიდიპოსი

ო, სიმდიდრევ და ტირანიავ, ხელოვნებაო,
ჭიშპობით სავსე ცხოვრებაში უპირველესო,
რა შური არის დამალული თქვენში ასეთი,
რომ ტახტისათვის, რაც მე ჩემით არც მითხოვნია
და რაც ქალაქმა მომიბოძა მუქაფად ერთ დროს,
კრეონტი, ჩემი ერთგული უპირველესი
ახლა მალულად მომეპარა და იმას ცდილობს,
ტახტიდან როგორ ჩამომაგდოს, ამ მოჯას მიგზავნის,
ხვანჭთა დამჭებელს, მაწანწალას, რომელიც გულში
ერთს ხედავს მხოლოდ, სელოსით კი ბრმა არის სელაც.
თქვი მაინც, რითი ასახელე შენი ხელობა,
სად დაიკარგე, როცა სფინქსი ტანჯავდა ქალაქს?
იხსენე განა შენ სიტყვით მაშინ თებელნი?
იმ გამოცანას ვერ გახსნიდა უბრალო ვინმე,
მისნობა იყო ამისათვის საჭირო მაშინ:
შენ ვერც ფრინველებს გამოსტყუე მაშინ რაიმე
და ვერც ღმერთთაგან მიხვდი რამეს; მე კი მოველ და
მოკვალი იგი არარაშცოდნე ოიდიპოსმა,
ჩუეთ შევძელი, ფრინველთაგან არ შემიცვნია,
შენ კი ის გინდა, დამამხო და იმას ოცნებობ,
იმ კრეონტს გვერდით ამოუდგე სამეფო ტახტთან.
მკვლელის ამგვარი გაძევება მწარედ გატირებთ
შენცა და მასაც; უხუცესად რომ არა გთვლიდნენ,
შენი საკადრი სასჯელითვე მოგგვრიდი ჩქეას.

ქორო

აგრე მგონია, ოიდიპოს, თქვენ ეგ სიტყვები
უსაზმნო რისხვამ გათქმევინათ, თუ დამიჯერებ,
ახლა იმაზე უფრო არის საჭირო ზრუნვა,
როგორმე კარგად რომ აღსრულდეს ღმერთის მისნობა.

ტირესიასი

შენ ტირანი ხარ, მაგრამ მეც მაქვს იმის შეძლება,
რომ იმავეთი გიპასუხო; მეცა მაქვს ძალა;
განა თუ შენი, ლოქსიასის მონა ვარ მხოლოდ.
ასე რომ, არ ვარ დაწერილი კრეონტის მცველად.
ბრმა მიწოდე და გამომლანძღე, მე კი გპასუხობ:
თვალხილულიც კი ვერა ხედავ, რა სიავე გჭირს,
ვერც იმას ხედავ, თუ სადა ხარ ან ვისთან ცხოვრობ.
იცი კი, ვინ გშვა? განა იცი, მტრად რომ ერგები
ყველა შენიანს, ვინც მკვდარია და ვინც ცოცხალი

. . . . . .

ოდესმე შენი დედისა და მამის ორმაგი
ფეხმოსატეხი წყეველისაგან განიდევნები
შენ ამ მიწიდან, ბრმა იქნები შენ უკვე მაშინ.
რა ყურე, ანდა კითერონის რომელი კუთხე
არ აივსება შენი მოთქმით, მაშინ მიხვდები.
თუ სახლისათვის რა ბორგნეულ ქორწილს მოადექ
შენი კეთილი, ბედნიერი ცურვის დასასრულს.

. . . . . .

ვერც სხვა სიავე შეგიგრძნია, რომელიც მალე
ბოროტად ნაშობ შენს შვილებთან გაგათანაბრებს.
მაშ, მოდი, ახლაც ამოსვარე კრეონტისა და
ჩემი სიტყვები; არვინ არის მოკვდავთა შორის,
შენზე ბოროტი, რომ ელოდეს ქვეყნად დაღუპვა.

ოიდიპოსი

შეძლებდა განა, აეტანა ვინმეს ამდენი?
ო, წაეთრიე, გატრიალდი უკანვე სწრაფად,
არ მოიხედო, არ მობრუნდე, ისე გაგვშორდი.

ტირესიასი

შენ რომ არ გეხმე, შენთან მოსვლას არც ვაპირებდი.

ოიდიპოსი

რას ვიფიქრებდი, სისულელეს მეტყოდი რასმეს,
თორემ არასგზით არ გიხმობდი ჩემს სასახლეში.

ტირესიასი

ჩვენ, შენი აზრით, სულელებად ვიშვით ამქვეყნად,
ხოლო შენს მშობლებს ბრძენკაცებად მივაჩნდით, მახსოვს.

ოიდიპოსი

რომელ ჩემს მშობლებს? მოიცადე! განა ვინ მშობა?

ტირესიასი

სწორედ ეს დღე გშობს და ვს დღეე დაგამხობს სწორედ.

ოიდიპოსი

შენ რა ყველაფერს დაფარულს და არაცხადს ამბობ.

ტირესიასი

მათს ამოხსნაში შენ არა ხარ განა პირველი?

ოიდიპოსი

მამდაბლებ, მაგრამ იმავეთი მადიდებ კიდეც.

ტირესიასი

მაგ ხელოვნებამ დაგამხო და დაგღუპა სწორედ.

ოიდიპოსი

თუ ეს ქალაქი დაიხსენი, აღარას ვწუხვარ.

ტირესიასი

წაკი ასეა, მეც მივდივარ, წავიდეთ, ბალღო.

ოიდიპოსი

ჰო, წაგიყვანოს, შენი ყოფნით ხელს გვიშლი მხოლოდ,
წახვალ და მეტად ვეღარ მოგვგვრი უკვე სატკივარს.

ტირესიასი

რაც მსურდა ვთქვი და გტოვებ კიდეც, ხოლო ეგ სახე
მე არ მაშინებს; კარგად ვიცი, ვერაფერს მაენებ.

კარგად მისმინე, კაცი იგი, შენ რომ დაეძებ,
კაცი, რომელსაც ექადნები და იმას ცდილობ,
ხალხს მეფის მკვლელად წარუდგინო, — აქ არის იგი.
გადამთიელად მიიჩნევენ იმას თებელნი,
ის კი აქ იშვა და თებელად შეევიცნობთ შალე.
არ გაიხარებს ამით იგი, თვალხილულისგან
ბრმა შეიქმნება, მდიდრისაგან — არაფრისმქონე,
ჯოხის ცეცებით გასწევს იგი უცხო მიწაზე.
და დაინახავს, რომ თავისი ბავშვებისათვის
ძმა არის იგი, და ამასთან, მშობელი მამაც.
ხოლო ქალისთვის, ვინც ის შობა — შვილი და ქმარი,
მამის სარეცლის მოზიარე და მამის მკვლელი.
მაშ, შედი შიგნით და დაფიქრდი, და თუკი ვცდები,
თქვი, რომ მისნობის არაფერი არ გამეგება.

პირველი სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

ვინ არის იგი, ვინც დელფიურმა
და სამისნო კლდემ
ცოდვათა შორის ჯერაც ართქმული
ცოდვის ჩამდენად გამოაცხადა.
დროა, თავისი ფეხით გარბოდეს
ის კაცი უკვე,
ფრთამალ ცხენებზე სწრაფად გარბოდეს.
ზევსის ძე ატყდება მას უკვე ზეცადან,
ელვით ატყდება და ცათა ცეცხლით,
კერებიც გვერდით ახლავან უფალს,
საშინელნი და შეუცდომელნი.

ანტისტროფი ა

აკი აენთო თოვლდაბურული
პარნასოსიდან
ახლახან თქმული ღვთიური სიტყვა:
უცნობი კაცი ვეძებოთ ყველამ,
ტყეებში დაძრწის იგი საწყლად და
მღვიმეებში და

კლდეებზე დაძრწის ველურ ხარივით.
საბრალო არის და საბრალო ფეხებით
ნამისნს გაურბის მიწის ჰიპისას,
სიტყვებს, უკვდავნი რომ არიან და
ახლა მის ირგვლივ რომ დაფრინავენ.

ᲡᲢᲠᲝᲤᲘ Ბ

მწარე შიშს მგვრის იგი, ვინაც ფრინველების ისმენს ენას.
არც მჯერა და ვერც უარვყოფ, არც ის ვიცი, რა უნდა
ვთქვა,
იმედებსღა ვეჰიდები, ვერც აწმყოს ვჰვრეტ და ვერც
მყოფადს.

არასოდეს არ მსმენია
რამე შუღლი ყოფილიყოს.
ლაბდაკოსის მოდგმასა და პოლიბოსის ნაშობს შორის.
შუღლი, რომლის გულისთვისაც
ხალხში ეგზომ განთქმულ
ოიდიპოს მეფის სახელს
სამტროდ აღვუდგებოდი და ალბათ შერსაც
ვიძიებდი ლაბდაკიდთა იდუმალი დაღუპვისთვის.

ᲐᲜᲢᲘᲡᲢᲠᲝᲤᲘ Ბ

მხოლოდ ზევსი თუ არის და აპოლონი კაცთა მხედი,
ვინაც უწყის ყოველივე: ხოლო ის, რომ მოკვდავ მისანს
ჩემზე მეტი ჰქონდეს ცოდნა, მცდარი არის აზრი ეგა.
კაცს მისანი თავის სიბრძნით
მუდამ სჯობნის ხოლმე, მაგრამ
სანამ რამე ურყევ ამბავს არ მეტყვიან დასტურისთვის,
არც მე ვიტყვი რამეს მტკიცედ.
აკი ერთხელ ოიდიპოსს
ქალწულ-სფინქსი ედგა წინ და
ბრძნად წარმოჩნდა იგი მაშინ თებეს მხსნელი.
არასოდეს ბრალს არ დასდებს ოიდიპოსს ჩემი სული.

ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲔᲞᲘᲡᲝᲓᲘᲝᲜᲘ

კ რ ე ო ნ ტ ი

მოქალაქენო, საშინელი ამბავი მითხრეს,
თურმე ცილს მწამებს მე ტირანი ოიდიპოსი,

ვეღარ გავძელ და აქ მოვედი, თუკი ის ფიქრობს,
რომ რამე სიტყვით, ან რაიმე ბოროტი საქმით
მისთვის ზიანი მომეტანოს ამ გასაჭირში,
თუკი ასეთად მიმიჩნევენ, ამიერიდან
აღარც კი მინდა ცოცხლად თავი, განა თუ მცირე,
ძალზე დიდ ვნებას მომაყენებს ასეთი სიტყვა,
თუ ამ ქალაქში ბოროტს მეტყვის ყველა ღებელი,
მეგობრებიც და თავად შენაც ბოროტს თუ მეტყვით.

ქ ო რ ო

შენი ბრალდება მრისხანების ჟამს თუ წამოსცდა
მეუფეს ჩვენსას, განუსჯელად, დაუფიქრებლად.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მას ავრე უთქვამს, თითქოს ჩემგან ჩაგონებული
მისანი იგი მოტყუებას ცდილობდა მისას.

ქ ო რ ო

მართლაც ავრე თქვა, თუმც არ ვიცი, რას გულისხმობდა.

კ რ ე ო ნ ტ ი

სწორი თუ ჰქონდა ნეტავ მზერა, აზრზე თუ იყო,
როცა ამ საქმეს მაბრალებდა ოიდიპოსი.

ქ ო რ ო

არ ვიცი, რადგან მე არ ვუცქერ, თუ რას სჩადიან
ქვეყნის მმართველნი. აჰა, ისიც გარეთ გამოდის.

ო ი დ ი პ ო ს ი

შენა ხარ განა? აქ მოხვედი, ასეთი ნეტავ
რა გული გერჩის, აქ, ჩემს სახლში რომ ბედავ მოსვლას?
ცხადზე ცხადია, რომ აშკარა მკვლელი ხარ ჩემი
და ჩემი ტახტის მოპოვებას ცდილობ აშკარად.
ღმერთებს გაფიცებ, თქვი, რა ნახე ჩემში სიმხდალის,
ან სიბრიყვისა რაღა ნახე ჩემში ისეთი,
ამას რომ ბედავ? რა გეგონა, ვერ მივხვდებოდი?
ან მივხვდებოდი და იმას კი ვეღარ შევძლებდი,
თავი დამეცვა? ხომ სიბრიყვე გამოდგა ეს ცდა,

ცდა, რომ უხალხოდ მოგეხვეჭა ტირანის ტახტი,
ტახტი, რომელსაც ხალხითა და ოქროთი ვიხვეჭთ?

კ რ ე ო ნ ტ ი

თავადვე უწყი, რა აკეთო, მაგრამ მოდი და
მეც მომისმინე, გაიგე და მერე განსაჯე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ენა ტკბილი გაქვს, მოსწავლე კი ცუდი ვარ შენი.
მე კარგად ვხვდები, შენ მოსისხლე მტერი ხარ ჩემი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჯერ მომისმინე, თუ რა გითხრა სწორედ მაგაზე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სწორედ მაგაზე ნუღარ მეტყვი, მართალი ვარო.

კ რ ე ო ნ ტ ი

უკეთუ ფიქრობ, შენი წილი თვითდაჯერება
გონებას უნდა გადასცილდეს, ძალიან ცდები.

ო ი დ ი პ ო ს ი

უკეთუ თვლი, რომ ნათესავი ქვეგამხედვარი
მსჯავრს გაექცევა როგორმეო, კარგად არ ფიქრობ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჰო, გეთანხმები, მართალს ამბობ, მაგრამ მითხარი,
მაინც რა ვნება განიცადე ჩემგან ასეთი?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ხომ მარწმუნებდი, აკი თავად შენ მარწმუნებდი,
მისანთან არის საჭიროო კაცის გაგზავნა?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ახლაც ჯერ კიდევ ამ აზრის ვარ და ამას ვფიქრობ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა დრო გავიდა იმას შემდეგ, რაც ლაიოსი...

კ რ ე ო ნ ტ ი

რა ლაიოსი? რისი თქმა გსურს, ვერაფერს ვხვდები.

ო ი დ ი პ ო ს ი

გადაიკარგა, დაიღუპა მკვლელების ხელით?

კ რ ე ო ნ ტ ი

მას შემდეგ მართლაც დიდი დროა უკვე გასული.

ო ი დ ი პ ო ს ი

განა მაშინაც ამნაირი იყო შინანი?

კ რ ე ო ნ ტ ი

მსგავსადვე ბრძენი და მსგავსადვე პატივგებული.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მერედა მაშინ გაახსენდა ჩემზე რაიმე?

კ რ ე ო ნ ტ ი

არა, არ უთქვამს, არაფერი გამიგონია.

ო ი დ ი პ ო ს ი

განა მაშინაც არ ეძებდით თქვენი მეფის მკვლელს?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ვეძებდით, როგორ არ ვეძებდით, მაგრამ ვერ ვნახეთ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

იმავე ბრძენმა რატომ მაშინ იგივე არ თქვა?

კ რ ე ო ნ ტ ი

არ ვიცი, რასაც ვერა ვხვდები, ვერც ვერას ვამბობ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაშ, ის მითხარი, რაც მშვენივრად გეცოდინება.

კ რ ე ო ნ ტ ი

რა გინდა, რომ ვთქვა? თუკი ვიცი, არ დაგიმალავ.

ოიდიპოსი

შეთქმული რომ არ ყოფილიყო შენთან ის კაცი,
ვერ დამწამებდა ლაიოსის მკვლელობას მაშინ.

კრეონტი

შენ უკეთ იცი, ის რას ამბობს, მაგრამ ამჯერად
მეც მინდა გკითხო, აკი შენაც მაძლევდი კითხვებს.

ოიდიპოსი

ჰო, მკითხე, მაგრამ მკვლელი ხარო, ვერ მეტყვი ამას.

კრეონტი

ხომ მართალია, ხომ ჩემი და გისვია ცოლად?

ოიდიპოსი

მე არ უარვყოფ, რასაც ამბობ, მართლაც აგრეა.

კრეონტი

ხომ ინაწილებს იგი შენთან ძალაუფლებას?

ოიდიპოსი

თუკი რამ უნდა, ყოველივეს ღებულობს ჩემგან.

კრეონტი

ვანა მესამე მეც არა ვარ თქვენი ტოლფერი?

ოიდიპოსი

კი, რადგან სწორედ მანდ გამოჩნდი ბოროტ მეგობრად.

კრეონტი

თუ ჩემს სათქმელსაც მათქმევინებ, მაგას არ იტყვი.
თავდაპირველად ეს განსაჯე: ვინ ისურვებდა,
ხელთ ქვეყნის მართვა ჩაეგდო და სიმშვიდის ნაცვლად
შუდამ ძრწოლაში ყოფილიყო, ვინ ისურვებდა,
თუკი ისედაც ექნებოდა ძალაუფლება?
ჰოდა, არც მე მსურს ტირანობა, მე მირჩევნია,
ტირანის მსგავსად ვიყო მხოლოდ. ყველა ასეა,
ვინც საღად ფიქრობს, რადგან ახლა უშიშრად მაქვს

შენგან ყოველი, თვით რომ ვიყო ქვეყნის მმართველი,
ალბათ, ბევრ რამეს ჩავიდენდი ნების გარეშე.
რით გამიხდება ტირანია უფრო საამო,
ვიდრე ეს ჩემი უზრუნველი მართვა ქვეყნისა,
ისე რა შემშლის, უფრო მეტი ვისურვო კიდევ.
ყოველივეთი ვხარობ ახლა, ყველას ვუყვარვარ,
ჩემთან მოდიან, შენგან თუ ჰსურთ რამე თებელებს.
ჩემს ხელში არის ყველაფერი, რაც იმათ უნდათ.
ჰოდა, როგორლა ვამჯობინო ამას მეფობა?
მარადალი გონი არასოდეს ჩაიდენს ბოროტს.
ამგვარი საქმე აზრადაც კი არ გამივლია,
ვერ გავბედავდი საამისოდ შევთქმოდი ვინმეს.
დაე, პითონსაც მიაშურე, თუკი არ გჯერა
და იქ იკითხე, თუ ყველაფერს მართლად არ ვამბობ.
თუკი შეიტყობ, რომ მისანთან შევკარი პირი
და მას შევეთქვი, შენი ნებით ნუ მომკლავ მხოლოდ,
ორმაგით მომკალ — ჩემითა და აგრეთვე შენით,
ნათელი აზრით და ნათელი გამოძიებით.
სამართლიანი როდი არის, ასე ადვილად
მართალნი ავად მიიჩნიო, ავნი — მართლებად.
კარგი მეგობრის გაძევება, მე ასე გეტყვი,
იმას მიაგავს, რომ სიცოცხლე განაგდო ტკბილი.
მაგრამ დრო მოვა და შეიცნობ ყველაფერს კარგად
დრო მაშინ თავად გამოაჩენს კაცს სიმართლეს.
სამართლიან კაცს დრო სჭირდება გამოსაჩენად,
ხოლო ავკაცის გამოცნობას ერთი დღეც ჰყოფნის.

ქ ო რ ო

ვისაც შეცდომის ეშინია, კარგად თქვა. მ-სთვის
საშიში არის მალემრწმენი კაცი, მეფეო.

ო ი დ ი პ ო ს ი

როდესაც ვინმე მალულად და მზაკვრულად მესხმის,
სწრაფად მოქმედებს, აჩქარება მმართებს თავადაც,
შე რომ გულმშვიდად დაველოდო იმის საქმეებს,
იგი თავისას ჩაიდენს და მე კი წავაგებ.

კრეონტი

მაინც რა გინდა? ჭალაჭიდან გინდა განმდევნო?

ოიდიპოსი

არა, არ მინდა გაგაძევო, შენს მოკვლას ვფიქრობ.

კრეონტი

. . . . . .

ოიდიპოსი

როდესაც კარგად გამოაჩენ, რა შური გტანჯავს.

კრეონტი

ლაპარაკობ და არ მიჯერებ, არაფერს მითმობ.

ოიდიპოსი

. . . . . .

კრეონტი

ჰო, რადგან ვხედავ, სწორი არა ხარ.

ოიდიპოსი

ჩემთვის სწორი ვარ.

კრეონტი

ხამს, რომ ჩემთვისაც სწორი იყო.

ოიდიპოსი

შენ ხომ მტერი ხარ.

კრეონტი

ვერაფერს ვხვდები!

ოიდიპოსი

ამ ქვეყანას მაინც მე ვმართავ.

კრეონტი

ვერ მართავ, თუკი ცუდად მართავ.

ოიდიპოსი

თებევ, ო, თებევ!

კრეონტი

მეცა მყავს თებე, განა მარტო შენა გყავს იგი!

ქორო

შეჩერდით, ჩვენო მეუფენო. აჰა, შინიდან
აქეთკენ მოდის იოკასტეც. ისღა თუ შეძლებს
უმტკივნეულოდ დაასრულოს თქვენი კამათი.

იოკასტე

ეს რა ცილობა და კამათი წამოგიწყიათ,
ბედშავნო, ნეტავ! იმის შაინც რად არ გრცხვენიათ,
სნეულ თებეში თქვენს სიავეს რომ აჰყოლიხართ?
ისევ შინ შედი, მეუფეო, შინ შედი, კრეონტ,
ნუღა გადავა ეგ კამათი ავბედობაში.

კრეონტი

ო, იოკასტე, ჩემო დაო, ჩემო ძვირფასო,
საშინელ რასმე მექადნება შენი მეუღლე —
ან სამშობლოდან გაძევებას, ან კიდევ — სიკვდილს.

ოიდიპოსი

ჰო, მართალს ამბობს, სწორედ მაშინ შეეპყარ იგი,
ჩემს წინააღმდეგ ბოროტებას რომ ამზადებდა.

კრეონტი

ვერარამ მიხსნას, დაე, ბოლო მომეღოს წყეულს,
თუკეთუ მართლა ჩამედინოს, რასაც მაბრალებ.

იოკასტე

ღმერთებს გაფიცებ, ოიდიპოს, ერწმუნე კრეონტს,
პატივი ეცი ღმერთებისთვის წარმოთქმულ ფიცსაც,
მერმე მეც მეცი პატივი და ყველა აქა მყოფს.

ᲙᲝᲛᲝᲡᲘ

ᲔᲞᲘᲖᲝᲓᲘ Ა

ᲥᲝᲠᲝ

გვედრი, მეფეო, ნებას დამყევ აზრით და სულით.

ᲝᲘᲓᲘᲞᲝᲡᲘ

მაინც რაში გწადს, ნებაჲ რომ დაგყვე?

ᲥᲝᲠᲝ

ადრედაც სწორად ამბობდა იგი,
და დააფასე ახლაც ფიცისთვის.

ᲝᲘᲓᲘᲞᲝᲡᲘ
იცი კი, რა გსურს?

ᲥᲝᲠᲝ

ვიცი!

ᲝᲘᲓᲘᲞᲝᲡᲘ

მაშ, მითხარ!

ᲥᲝᲠᲝ

თუ მართალია მოყვასი შენი,
ბრალს უსაფუძვლოდ ნუღარ დასდებ, ნუ დაამცირებ.

ᲝᲘᲓᲘᲞᲝᲡᲘ

კარგად იცოდე, მაგ სურვილით ჩემთვის ის გინდა,
რომ მომაკვდინო, ან თებედან რომ გამაძევო.

ᲥᲝᲠᲝ

არა, ო, არა, ყველა ღმერთს შორის ღმერთს
უპირველესს —
პელიოსს ეფიცავ, თუკი მართლა მაგის ქმნა მსურდეს,
დე, უმეგობროდ დაეღუპო და ღმერთგამწყრალი.
ეს მომაკვდავი ქვეყანაა, სულს რომ მიტანჯავს,
მიტანჯავს, რადგან აღარ მინდა, მის ძველ სიავეს
თქვენი ქიშპობით წარმოშობილი უბედურება დაერთოს
კიდევ.

ოიდიპოსი

წავიდეს იგი, თუნდაც მოვკვდე და გავნადგურდე,
ან ამ მიწიდან გამაძევონ ძალმომრეობით.
განა თუ მისმა, შენმა სიტყვამ მომილბო გული,
სადაცა წავა, ჩემი მტერი იქნება ყველგან.

კრეონტი

ამჯარა არის, ძალით დათმე, მაგრამ დაცხრები
და მერმე ტანჯვა გეახლება. მაგგვარი ზნენი
მოკვდავს უთუოდ აუტანელ სიავეს შეჰყრის.

ოიდიპოსი

არ წახვალ განა? არ დამტოვებ?

კრეონტი

გავეშურები,
შენ ვერ მიცანი, ამათთვის კი კვლავ მართალი ვარ.

ანტისტროფი ა

ო, დედოფალო, რად აყოვნებ მეფის წაყვანას?

იოკასტე

მინდა შევიტყო, მაინც რა მოხდა.

ქორო

სიტყვამ წარმოშვა გაუგებრობა —
უმართებულო, მაგრამ მტანჯველი.

იოკასტე

მათ შორის?

ქორო

სწორედ ამათ შორის.

იოკასტე

რაზე დავობდნენ?

ქორო

კმარა, ჩვენს ქალაქს სიავე ტანჯავს,
ამაზე ფიქრი მიატოვე. ნუღარ იხსენებ.

ოიდიპოსი

ჰკურთ აღსავსე, ხედავ განა, საით მიიღტვი?
არარად მაგდებ, გულს მიტეხ და წუხილით მავსებ.

ქორო

ადრეც მრავალგზის გეუბნებოდი, ჩემო მეუფევ,
ახლაც იცოდე, გადავცდები უმალ გონებას,
და ვეღარაფერს ვერ შევიძლებ, შენ რომ დაგტოვო,
შენ, ვინაც ამ ჩემს სანუკვარ და ტალანაფარ
ქვეყანას კვლავაც უსაფრთხო და სწორი გზა მიეც.
უკეთუ ძალგიძს, კვლავ წინამძღოლი იყავი ჩვენთვის.

იოკასტე

ღმერთთა გულისთვის, მეც მითხარი, ჩემო მეუფევ,
ასეთი რისხვა რამ აანთო შენში ნეტავი?

ოიდიპოსი

გეტყვი — ამათგან შენ გაფასებ ყველაზე მეტად:
კრეონტზე ვწყრები, შეთქმულებას მიწყობს კრეონტი.

იოკასტე

თუ შეგიძლია, ამიხსენი შუღლის მიზეზი.

ოიდიპოსი

კრეონტი ამბობს, ლაიოსი მომეკლას თითქოს.

იოკასტე

ამის მხილველი თვით არის, თუ სხვისგან შეიტყო?

ოიდიპოსი

ავი მისანი მომიგზავნა, თვითონ კი ამ დროს
თავისი პირით არას ამბობს მოსაჩვენებლად.

იოკასტე

მაგ შენს ნათქვამზე ნუღარ სწუხხარ, მეტად, მეფეო,
მომისმინე და შეიცანი, რომ კაცთა შორის
არავინ არის, რომ მისნობის შეეტყოს სიღრმე.
ამის საბუთად ესეც კმარა: ერთ დროს ლაიოსს —

არ ვიტყვი, რომ თვით ფოიბოსმა, მაგრამ ცხადია,
რომ ფოიბოსის მსახურებმა უმისნეს თითქოს,
იმისი ხვედრი შვილისაგან სიკვდილი იყო,
შვილისგან, ჩვენ რომ წარმოვშობდით ამ ქვეყანაზე.
ლაიოსი, კი, უველამ ვიცით, ვიღაც უცნობმა
ავაზაკებმა მოკლეს სამი გზის შესაყარზე;
ხოლო თავის შვილს, სამი დღისაც არ იყო იგი,
მამამ კოჭები გაუთოკა კალოებით და
გაუვალ მთებში გადაგდება უბრძანა მსახურთ.
ასე რომ, თავად აპოლონმა ალარ დაუშვა
მისი გახდომა მამისმკვლელად, არც ის დაუშვა
რისაც ლაიოსს ეშინოდა — ძისგან სიკვდილი.
ასეთი არის მისნობათა სიტყვების ძალა,
ჰოდა, ნუ სწუხხარ ნუღარაფერს, თვით განაცხადებს,
უკეთუ რამის განცხადება სჭირდება უკვდავს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ო, იოკასტე, რა სასტიკმა შიშმა მომიცვა,
რა აზრის ბორგვნა დამეუფლა ამის მოსმენით.

ი ო კ ა ს ტ ე

რად ამბობ ამას, რა ტკივილმა მოგიცვა ნეტავ?

ო ი დ ი პ ო ს ი

თუკი არ ვცდები, შენ აგრე თქვი, რომ ლაიოსი
ეტლთა სამი გზის შესაყარზე იქნა მოკლული.

ი ო კ ა ს ტ ე

ასე ამბობდნენ, დღესაც ასე ამბობენ ამას.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაინც სად არის ის ადგილი, იგი რომ მოკლეს?

ი ო კ ა ს ტ ე

ფოკისს უხმობენ იმ ქვეყანას, ხოლო ის გზები
დელფოსს და დავლისს შორის კვეთენ ერთიმეორეს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა დრო გავიდა იმის შემდეგ, რაც იგი მოკლეს?

იოკასტე

მისი ამბავი თებეს სწორედ იმის წინ ამცნეს,
შენ რომ ქალაქის მმართველობა აიღე ხელში.

ოიდიპოსი

მაღალო ღმერთო, რა საქმისთვის გამწირე ნეტავ?

იოკასტე

რა ტკივილი გაქვს, ოიდიპოს, გულში ასეთი?

ოიდიპოსი

ჯერ ნურას მკითხავ, ის მითხარი, რა ხნისა იყო,
რა იერი და გარეგნობა ჰქონდა ლაიოსს?

იოკასტე

ტანადი იყო და ჭაღარა ერთოდა უკვე,
ხოლო იერით შენა გგავდა იგი ძალიან.

ოიდიპოსი

ვაი, მე ბედშავს! არ ვიცოდი, და ახლა, მგონი,
საშინელი წყევლა მომეწია, დავღუპე თავი.

იოკასტე

ამას რად ამბობ? გიყურებ და შიშით ვცახცახებ.

ოიდიპოსი

ო, როგორ ვშიშობ, არ გამართლდეს ის ბრმა მისანი,
ერთსაც თუ მეტყვი, უფრო მეტსაც მივხვდები, ალბათ.

იოკასტე

მეც მეშინია, მაგრამ გეტყვი, რაც შემიძლია.

ოიდიპოსი

როგორ წავიდა? მცირე იყო მისი ამალა,
თუ ბევრნი ახლდნენ, ვით სამეფო ტახტის მბრძანებელს?

იოკასტე

სულ ხუთნი იყვნენ, მათგან ერთი შიკრიკი იყო,
ეტლი კი მხოლოდ ერთი ჰყავდა მაშინ ლაიოსს.

ოიდიპოსი

ვაგლახ, ცხადია უკვე ესეც, მაგრამ მითხარი,
ვინ მოგიტანათ, იოკასტე, მისი ამბავი?

იოკასტე

მისმა მსახურმა, ის გადარჩა იმათგან მხოლოდ.

ოიდიპოსი

ახლაც აქ არის ის მსახური, აქ არის განა?

იოკასტე

არა, არ არის. შენ რომ თებეს მეფედ გიხილა,
და როცა უკვე ლაიოსიც არ იყო ქვეყნად,
ხელზე შემეხო, შემევედრა და გამომთხოვა,
რომ სადმე ველზე გამეგზავნა ჯოგის სამწყემსად,
რაც შეიძლება შორს მინდაო, თებედან, წასელა.
და მეც გავუშვი, რადგან ვთვლიდი, ვითარცა მონა,
ამაზე მეტი მადლის ღირსიც კი იყო იგი.

ოიდიპოსი

ნეტავ საჩქაროდ როგორ შევძლებთ იმის მოყვანას?

იოკასტე

მოვიყვანთ, მაგრამ რისთვის გინდა მისი აქ მოსელა?

ოიდიპოსი

ჩემს გამო ვშიშობ, იოკასტე, განა ცოტაა,
ჩემზე რაც ითქვა, ამისთვის მსურს, ის რომ ვიხილო.

იოკასტე

კეთილი, მოვა; მაგრამ ღირსი აკი მეცა ვარ,
შენი ტკივილი რომ ვიცოდე, ჩემო მეუფევ.

ოიდიპოსი

ვერ დაგიმალავ, რადგან მართლაც ღრმადა მაქვს უკვე
გამჯდარი შიში. შიშისაგან ამ დღეში მყოფმა
ჩემი სათქმელი შენზე უფრო ვის უნდა ვუთხრა?
პოლიბოსია მამაჩემი, კორინთოს მეფე,

დედაჩემი კი მეროპეა, დორისის მკვიდრი.
უპირველესი კაცი ვიყავ ქალაქელთაგან,
სანამ ეს ერთი საკვირველი რამ არ შემემთხვა,
ამბავი, ღირსიც რომ არ იყო ყურადღებისა.
ერთხელ, ნადიმზე, ჭიღაც ღვინით გამოლეშილმა
წამომაძახა, მიგდებული ხარო მეფისა.
განრისხებულმა ძლივს შევძელი თავის მოთოკვა.
მეორე დღეს კი წავედი და მისი ნათქვამი
დედას და მამას გადავეცი. ძლიერ განრისხდნენ
ჩემი მშობლები იმ მემთვრალის ამგვარ სიტყვებზე.
ამან პირველად დამაწყნარა, მაგრამ შემდგომში
სხვებმაც შეიტყვეს ეს ამბავი, და მეც, გატანჯულს
სხვა გზა არ მქონდა, დედისა და მამის მალულად
დელფოს წავედი. ჩემს კითხვახე არრა მომიგო
დედმა ფებოსმა, თუმც სასტიკი და მეტად მძიმე
ამბავი მამცნო ღვთაებრივი თავისი ბაგით.
თქვა, რომ უცილოდ შევერთები ჩემს მშობელ დედას,
წარმოვშობ მოდგმას სახილველად საშინელსა და
მკვლელი გავხდები საკუთარი მშობელი მამის.
ეს რომ შევიტყვე, იმ დღიდანვე გამოვითვალე
გზა ვარსკვლავებით და დავაგდე კორინთოს მიწა.
საშინელ წუეელას გავექეცი, რადგან არ მსურდა,
როდესმე მართლა ამხდენოდა დელფოს მისნობა.
წამოვედი და იმ ქვეყანას მოვადექ სწორედ,
სადაც, შენი თქმით, თებეს ტირანს მოუღეს ბოლო.
სიმართლეს გეტყვი, იოკასტე, როცა იმ სამპირ
გზასთან ვიყავ, წინამძღოლი შემომხვდა ვიღაც.
იმ წინამძღოლს კი ეტლი მოჰყვა ცხენებშებმული,
ხოლო იმ ეტლზე კაცი იდგა, სწორედ ისეთი,
შენ რომ ახლახან ამიწერე. წინამძღოლმა და
მოხუცმაც გზიდან გადაგდება ისურვეს ჩემი.
განრისხებულმა მის მეეტლეს დავჰკარი მაშინ,
ჩემს გადაგდებას რომ ცდილობდა, ხოლო მოხუცმა,
ეს რომ იხილა, იმის ეტლთან გათანაბრებულს,
თავზე გადამკრა ორმაგკაპა თვისი მათრახი.
განა მეც იმით ვუპასუხე — ამ ჩემი ხელით
მაშინვე კვერთხი მთელი ძალით დავჰკარი მოხუცს,

და იმ ეტლიდან ჩამოეაგდე უმალვე იგი.
მერმე კი სხვებიც ამოვხოცე, მისი თანმხლებნი.
თუ იმ უცნობთან საერთო აქვს ამ ამბავს რამე,
მაშინ ამქვეყნად ვინღა არის ჩემზე ბოროტი?
ვინღა იქნება ღმერთებისთვის უფრო საძაგი,
ვიდრე მე, ვისაც აღარც უცხო, აღარც თებელი
აღარ მიმრღებს თავის სახლში, არც ხმას არ გაჩცემს,
ყველა შინიდან გამაძევებს — და ეს წყევლანიც,
განა სხვა ვინმემ, ისევ მევე ვარგუნე ჩემს თავს.
იმავე ხელით შევუგინე საწოლი მოკლულს,
რომელ ხელითაც მოვაკვდინე. არა ვარ განა
კაცი ბოროტი? საშინელი ცოდვის ჩამდენი
არა ვარ განა? გაჭცევალა თუ დამრჩა მხოლოდ,
გავიქცევი და ჩემიანებს მაინც ვერ ვნახავ;
ნება არა მაქვს, დედა უნდა შევირთო მაშინ
და პოლიბოსი უნდა მოვკლა, ჩემი მშობელი.
სულ ოდნავადაც არ შეცდება ის, ვინაც იტყვის,
რომ საშინელი დაიმონის ხელია ყველგან.
არა, ო, არა, ო, უკვდავთა წმინდაო კრძალვაო
არ უნდა ვნახო ეს დღე თვალით, უნდა გავშორდე
მოკვდავთა მოდგმას, უნდა გავქრე მისი თვალიდან,
სანამდის თავზე დამატყდება დანაშაული.

ქ ო რ ო

ჩვენც შეგვაძრწუნა, მეუფეო, ამის მოსმენამ,
თუმც სანამ მოწმეს არა ჰკითხავ, იმედი გქონდეს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ეს ერთადერთი იმედია თუ დამრჩა მხოლოდ,
იმ მწყემსი კაცის ჩვენთან მოსვლას რომ დაველოდო.

ი ო კ ა ს ტ ე

რა შვება არის, მეუფეო, იმის მოსვლაში?

ო ი დ ი პ ო ს ი

გეტყვი: თუ ისიც იმას მეტყვის, რაც შენ მითხარი,
მე არ მიმიძღვის ლაიოსის მოკვლაში ბრალი.

იოკასტე

რა მოისმინე, ოიდიპოს, ჩემგან ასეთი?

ოიდიპოსი

შენი მტკიცებით, მან აგრე თქვა, რომ ლაიოსი
ავაზაკებმა მოკლეს თითქოს. თუ იგი კვლავაც
ამასვე იტყვის, არ ვყოფილვარ მე მაშინ მკვლელი;
რადგან მრავალი ვერ იქნება ტოლი ერთისა.
ხოლო უკეთუ ცხადად იტყვის, ერთი იყოო,
მაშინ ეგ საქმე უეჭველად ჩემს თავზე მოდის.

იოკასტე

სწორედ ასე თქვა, დამიჯერე, ისიც კაცია,
ისევ უკანვე რად წაიღებს, ადრევე თქმულსა?
განა მარტო მე, მთელ ჩვენს ქალაქს ეგ უთხრა მაშინ.
ასეც რომ მოხდეს, და ნათქვამი უარყოს სულაც,
ვერ დაამტკიცებს, მეუფეო, იგი ვერასდროს,
რომ ლაიოსი შენ მოკალი, თვით ლოქსიასმა
ბრძანა ამგვარად — ჩემს შვილს უნდა მოეკლა იგი.
მან კი არათუ მამა მოკლა, არამედ სულაც
მამაზე ადრე დაიღუპა სამგზის ბედშავი.
ასე რომ, განა მხოლოდ ახლა არ დავუჯერებ,
არც არასოდეს დავუჯერებ მ-სნობის სიტყვას.

ოიდიპოსი

ჰო, მართლაც სწორად მეუბნები, მაგრამ საჩქაროდ
აქ მოსაყვანად მალემსრბოლი გაგზავნე მწყემსთან.

იოკასტე

მალე გავგზავნი, მაგრამ, მოდი, შიგნით შევიდეთ,
ისეთს არრას ვიქმ, სასურველი არ იყოს შენთვის.

მეორე სტასიმონი

ქორო

ლეგროში ა

დე, ბედით მერგოს წმინდა სიტყვების და ყოველ საქმის
შეურყვნელობას ვიცავდე მუდამ,

მაღალ ზეცაში დადგენილა ამ საქმეთათვის
ეთერის გავლით წარმოშობილი
წმინდა კანონთა მტკიცე კრებული,
მოკვდავთა მოდგმამ როდი შვა იგი,
ოლიმპო არის კანონთა მამა,
არც დავიწყება ერგებათ იმათ, დიადია და
არც დაბერდება იმათში ღმერთი.

ანტისტროფი ა

ამპარტავნება წარმოშობს ტირანს, ამპარტავნება,
უკეთუ იგი, უსამართლო და
უსარგებელო საქმეებით ფუჭად აღვსილი,
ციხესიმაღლეს მიაღწევს დიდებისას,
ავბედობათა ღრმა უფსკრულში ინთქმება იგი
და ფეხსაც ვეღარ იკიდებს მასში.
ღმერთს ვევედრები, ნუროდეს მოშლის
ჩვენს ამ ძლებას, თებესათვის მხსნელსა და კეთილს.
მუდამ, ყოველთვის ღმერთს მივიჩნევ ჩემს წინამძღოლად.

სტროფი ბ

უკეთუ ვინმე საქმით და სიტყვით
გაამაყდება
და დიკესადმი შიშსაც არ იგრძნობს,
ღვთის სამყოფლოებს არ დააფასებს,
დაე, ბედკრული სიამაყისთვის
ბორბალი ხვედრი მიეგოს იმას,
მიეგოს, რაკი უსამართლოდ ელტვის სარგებელს
და არ გაურბის უღირს საქმეებს
და ხელშეუხებს უგუნური ხელით ეხება.
ვინ დაიკვეხნის ამგვართაგან როდისმე ისევ,
ღვთაებრივ ისრებს გავექცევიო;
თუკი პატივი მიეგება ამგვარ სიავეს,
წმინდა ფერხულში რა მონდა მაშინ?

ანტისტროფი ბ

ვეღარ ვეწვევი სათაყვანებლად
მიწის წმინდა ჭიპს

და ვერც აბეში წავალ ტაძართან,
ვერც ოლიმპიას ვეღარ ვეწვევი,
ცხადად და ნათლად თუ არ ასრულდა
ესე ყოველი ყოველ კაცთათვის.
გარნა, ო, ზევსო, მძლეთამძლეო, რაკიღა კაცნი
მარტოდენ შენ ერთს გიწოდებენ მმართველს ყოვლისას,
დაე, ნურასდროს ნუ დაფარავ შენს მეუფებას,
ო, ნუ დაფარავ, რადგან უკვე ანადგურებენ
ლაიოსზე თქმულ იმ ძველ მისნობებს,
აღარ ღებულობს აპოლონი აღარსად პატივს
და ყოველივე ქრება ღვთიური.

მესამე ეპისოდიონი

იოკასტე

ჰოი, ამ ქვეყნის მეუფენო, მე გადავწყვიტე.
ღმერთების ტაძრებს მივაშუროო წყალობისათვის,
საკმეველითა და გვირგვინებით მივიდე მათთან.
საშინლად ღელავს და საშინელ წუხილს მოუცავს
ოიდიპოსი ერთიანად, ვეღარ ახერხებს
ძველის მიხედვით ახალი რომ დაასკვნას საღად,
იმათლა უსმენს, ვინც საშინელს უყვება რასმე.
ღარიგებებით ვეღარაფერს ვეღარ ვახერხებ.
შენ, ო, აპოლლონ ლიკეიოს, ვით უახლოესს,
შენ გევედრები, სამსხვერპლოთი მოვდივარ შენთან,
რათა წმინდა ხსნა მოამადლო ყველა ჩვენთაგანს.
ყველანი ძრწოლას შევუპყრივართ, რაშეთუ ვხედავთ,
შიშშია ისიც — ჩვენი გემის — თებეს მესაჭე.

მაცნე

შეძლებ თუ არა, რომ შეიტყო თქვენგან, უცხონო,
სად უნდა იყოს ოიდიპოს ტირანის სახლი?
თუმცა ჯობია, ის მაუწყოთ, თავად სად არის.

ქორო

ესაა შესი დარბაზები, შინაა იგი,
ეს კი ცოლია და იმისი ბავშვების დედა.

მაცნე

გწყალობდეს ბედი, ბედნიერი იყავ მარადის,
მისი ბავშვებით კურთხეულო, ღირსო მეუღლევ.

იოკასტე

შენაც ასევე, უცხო კაცო, მაგ სიტყვებისთვის
შენაც მაგასვე იმსახურებ. ახლა კი მითხარ,
რისთვის მოსულხარ, რა ამბავი უნდა გვაუწყო?

მაცნე

შენი სახლისა და ქმრისათვის კარგი ამბავი.

იოკასტე

რა არის იგი, რაისთვისაც ჩვენთან მოსულხარ?

მაცნე

კორინთოდან ვარ, ამბავი კი, ახლა რომ გამცნობ,
სიხარულს მოგგვრის, თუმც წუხილი ეხლება თანვე.

იოკასტე

მაინც რა არის? რა ორმაგი ძალა აქვს ნეტავ?

მაცნე

ისთმოსის მხრის ტირანად სურთ რომ დაიყენონ
ოიდიპოსი, ასე თქვიან ისთმოსის მკვიდრნი.

იოკასტე

როგორ, ჯერ განა პოლიბოსი არ მართავს ისთმოსს?

მაცნე

არა, საფლავში ჩაიყვანა სიკვდილმა იგი.

იოკასტე

ამას რას ამბობ? პოლიბოსი გარდაიცვალა?

მაცნე

დაე, სიკვდილის ღირსი გავხდე, ტყუილს
თუ ვამბობ.

იოკასტე

შვილო, გასწი, და საჩქაროდ შეატყობინე
მეუღლეს ჩემსას! მისნობანო უკვდავ ღმერთებს,
სადა ხართ? აკი გამოექცა ოიდიპოსი
მაშას, რომ იგი არ მოეკლა და აი, ახლა
მისგან კი არა, თავის ხვედრ-თ მომკვდარა იგი.

ოიდიპოსი

ჩემო ძვირფასო იოკასტე, ჩემო მეუღლევ,
ნეტავი რისთვის გამომიხმე შინ-დან ისევ?

იოკასტე

ამ კაცს დაუგდე, ოიდიპოს, კარგად ყური და
მერმე შეხედე, სადღა არის ღმერთის მისნობა.

ოიდიპოსი

ვინ არის იგი? ან რა უნდა, მე რომ მაუწყოს?

იოკასტე

კორინთელია, პოლიბოსს მაცნეა იგი.
მამაშენ-სა: ცოცხლებში რომ აღარ წერია.

ოიდიპოსი

რა სიტყვა მოგაქვს, ღაწოელო, თავად მაუწყე.

მაცნე

თუკი პირველად ამის თქმაა საჭირო შენთვის,
კარგად იცოდე, აღარ არის იგი ცოცხალი.

ოიდიპოსი

რით მოკვდა იგი, მზაკვრობით თუ რაიმე სენით?

მაცნე

სუსტი სიმძიმეც კი ამშვიდებს მოხუცებულებს.

ოიდიპოსი

სნეულებით გარდაცვლილა, ვხედავ, ბედშავი.

მაცნე

და მასთან ერთად მეტად გრძელი თავისი ჟამით.

ოიდიპოსი

ვაიმე, ვაი, იოკასტე. ვინღა შეხედავს
პითომანტისის წმინდა კერას, ვინღა შეხედავს
ფრინველებს ცაში მომყივარებს, განა მათ არ თქვეს,
რომ მე მშობელი მამა უნდა მომეკლა ჩემ-?
მკვდარია იგი, მიწაში წევს, მე კი აქ ვარ და
იარაღს არც კი შევხებივარ მის მოსაკლავად.
თუ მკვლელად ჩამთელის ვინმე მაინც, მხოლოდ იმიტომ
რომ ჩემზე დარდმა მოკლა იგი. წევს იგი ახლა
მრუმე ჰადესში და მისნობაც თან ახლავს ფუჭი.

იოკასტე

განა მეც ამას არ ვამბობდი ცოტა ხნის წინათ?

ოიდიპოსი

ამბობდი, მე კი შიშით ვიყავ მაშინ მოცული.

იოკასტე

ჰოდა მაგნაირს ნუღარაფერს გაიელებ გულში.

ოიდიპოსი

განა არ უნდა მეშინოდეს დედის სარეცლის?

იოკასტე

რისიღა უნდა ეშინოდეს ნეტავი მოკვდავს,
თუ მის ცხოვრებას ბედი მართავს. მომავლის ჭვრეტა
არაფერს გვაძლევს, ისევ ის ჯობს. ბედს მივენდოთ და
ისე ვიცხოვროთ, როგორც ძალგვიძს. ნუღარ გაშინებს
დედასთან შერთვა, ბევრი ხედავს სიზმრებში ჯერაც,
დედასთან ერთად როგორა წევს, მაგრამ იმათთვის
არაფერია ეს ამბავი, კარგად ცხოვრობენ.

ოიდიპოსი

მართლაცდა კარგი იქნებოდა ეგ შენი სიტყვა,
მშობელი დედა კორინთოში რომ არა მყავდეს.
ჰოდა, ამიტომ საჭიროა ამაზე შ-შ.

იოკასტე

შენთვის დიადი თვალი არის მამის სამარე.

ოიდიპოსი

მართლაც დიადი; მაგრამ ახლა ცოცხალზე ვფიქრობ.

მაცნე

ვის გამო არის ამნაირი ეგ თქვენი შიში?

ოიდიპოსი

მეროპეს გამო, პოლიბოსის შემდეგ რომ ცოცხლობს.

მაცნე

ან, მაგრამ, რატომ გეშინიათ მეროპეს გამო?

ოიდიპოსი

ღვთისგან ნათქვამი სიტყვის გამო. უცხოტომელი.

მაცნე

მეტყვი თუ არა? იქნებ არ ხამს, სხვამ რომ გაგოს?

ოიდიპოსი

რატომაც არა; ლოქსიასმა მითხრა ოდესღაც,
რომ უცილობლად შევერთვოდი საკუთარ დედას
და ჩემი ხელით მამისეულ სისხლსაც დავღვრიდი.
ამის გამოა, შორს რომ არის, დიდი ხანია,
ჩემგან კორინთო. მართალია, კეთილად ვცხოვრობ,
მაგრამ კარგია, როცა მშობლებს თვალებში უცქერ.

მაცნე

ამ შიშის გამო მიატოვე განა ქალაქი?

ოიდიპოსი

და იმის გამოც, მამაჩემი რომ არ მომეკლა.

მაცნე

რადგა არ გეხსნა, მეუფეო, ამ შიშისაგან,
მართლაცდა შენდა გასახარად მოვსულვარ შენთან.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაგ საქმისათვის შესაფერის ჯილდოსაც მოგცემ.

მ ა ც ნ ე

მეც მაგისათვის გეახელი, მეუფევ, სწორედ,
რომ კორინთოში სასიკეთო მომიზღო რამე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰო. მაგრამ არ მსურს ჩემს მშობლებთან ერთად ცხოვრება.

მ ა ც ნ ე

მე ვხედავ, შვილო. არც კი იცი, თუ რას სჩადიხარ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რატომ, მოხუცო, ღმრთის გულისთვის, გამაგებინე.

მ ა ც ნ ე

მათ გამო რომ ვერ გაგიბედავს შინ დაბრუნება.

ო ი დ ი პ ო ს ი

იმაზე ვშიშობ, ფოიბოსის სიტყვა არ ახდეს.

მ ა ც ნ ე

შენი მშობლები არ შებღალო, ამაზე შიშობ?

ო ი დ ი პ ო ს ი

სწორედ მაგაზე ბერიკაცო, მაგის შიში მაქვს.

მ ა ც ნ ე

შენ არც კი იცი, უსაფუძვლოდ რომ გეშინია.

ო ი დ ი პ ო ს ი

უსაფუძვლოდო? მათ არ მშობეს განა ამქვეყნად?

მ ა ც ნ ე

წვეთიც არ არის პოლიბოსის სისხლისა შენში.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ამას რას ამბობ, პოლიბოსმა არ მშობა განა?

მ ა ც ნ ე

განა თუ მეტად, ჩემებრ იყოს ის შენი მამა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

შენ მაინც როგორ გიტოლდება ჩემი მშობელი?

მ ა ც ნ ე

ისე, რომ არც მე და არც იმას უშვიხარ ქვეყნად.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაშინ რაღატომ მიწოდებდა თავის ძეს იგი?

მ ა ც ნ ე

საჩუქრად მოვეც შენი თავი იმას ოდესღაც.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სხვისი ხელიდან აყვანილი ვუყვარდი ასე?

მ ა ც ნ ე

უშვილო იყო, ამან იყო, რომ აიძულა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

შენ, რა, მოყიდე თუ თავადვე მომეც სოცხლე?

მ ა ც ნ ე

მე კიტერონის ხრაშში გნახე დიდი ხნის წინათ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

იმ ადგილებში რა გინდოდა, რად დადიოდი?

მ ა ც ნ ე

ნახირს ვმწყემსავდი მე იმჟამად იმ ადგილებში.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მწყემსი იყავი და ქირაზე მოხეტიალე?

მ ა ც ნ ე

ჰო, და ამასთან, ჩემო შვილო, შენიცე მხსნელიც.

ოიდიპოსი

რა გასაჭირი მჭონდა მაშინ, შენ რომ მოპოვე?

მაცნე

შენი ფეხების სახსრებიც გეტყვიან ამას.

ოიდიპოსი

ვაგლახ, რად ამბობ მაგ ძველისძველ უბედურებას?

მაცნე

მე გაგხსენი გახვრეტილი ფეხები მაშინ.

ოიდიპოსი

მეტისმაც დამრჩა ჩვრებიდანვე იმათი კვალი?

მაცნე

შენი სახელიც მაგის გამო დაგერქვა სწორედ.

ოიდიპოსი

ღმერთთა გულისთვის, ვინ მიწოდა, დედამ თუ მამამ?

მაცნე

ეგ იმან იცის, შენი თავი ვინაც გადმომცა.

ოიდიპოსი

სხვისგან მიმიღე? მაშ, შენ თვითონ არ გინახიარ?

მაცნე

არა, მეორე მწყემსმა მომცა მე შენი თავი.

ოიდიპოსი

ვინ არის იგი, შეგიძლია გამაგებინო?

მაცნე

თავის თავს იგი ლაიოსის მსახურს უხმობდა.

ოიდიპოსი

ამ ქვეყნის ძველი, ადრინდელი ტირანის მსახურს?

მ ა ც ნ ე

სწორედ იმისას. მისი იყო ის მწყემსი, სწორედ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

თავად რომ ვნახო, ცოცხალია ის კაცი ახლა?

მ ა ც ნ ე

თქვენ, თებელებმა უკეთ უნდა იცოდეთ ეგა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

არის თუ არა აქ მყოფთაგან ვინმე ისეთი,
იმ მწყემსს რომ იცნობს, რომელზედაც ეს გვეუბნება.
ეგეების ველზე, ანდა ჩვენთან გინახავთ იგი?
მითხარით, ვინმემ, საჭიროა ამის გაგება.

ქ ო რ ო

სწორედ ის კაცი უნდა იყოს ის მწყემსი აღბათ,
შენ რომ გინდოდა მოგეყვანა; თუმცა ეშას
ყველაზე კარგად იოკასტე გეტყოდა ისევ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

შენ რაღას ფიქრობ, იოკასტე, მართლა ის არის,
ჩვენ რომ აქ მოსელა შევუთვალეთ, იმაზე ამბობს?

ი ო კ ა ს ტ ე

ვისზე რომ ამბობს? ნურას სწუხხარ; ნუღარ იხსენებ
მის მეარ ნათქვამ ამ ცარიელ. უაზრო სიტყვებს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

არა ვიქმ იმას, რომ ამგვარი ნიშნების მქონემ
ჩემი მოდგმა და ჩემი გვარი არ გამოვიცნო.

ი ო კ ა ს ტ ე

ღმერთთა გულისთვის, თუ სიცოცხლე რაიმედ გიღირს,
ნუ ეძებ ამას, ჩემი ტანჯვაც საკმარისია.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მშვიდად იყავი; არაფერი შეგხვდება ცუდი,
თუნდ დედაჩემი სამგზის მონა აღმოჩნდეს გვარით.

იოკასტე

შენც დამიჯერე, გევედრები, ნუ ეზამ ამას.

ოიდიპოსი

ვერ დაგიჯერებ, ყველაფერი უნდა შევიტყო.

იოკასტე

მე ვიფიქრე და მიმაჩნია, კარგ რჩევას გაძლევ.

ოიდიპოსი

ტანჯვით მავსებენ რახანია მსგავსი რჩევები.

იოკასტე

ო, ბედდამწვარო, ნურასოდეს შეგეტყოს, ვინ ხარ.

ოიდიპოსი

წავა თუ არა ვინმე მაინც, მომიყვანს იმ მწყემსს?
ამან კი, დაე, იამაყოს დიდგვაროვნობით.

იოკასტე

ვაიმე, ვაი, შე ბედკრულო, ეს ერთი დამრჩა
სათქმელად შენთვის, სხვას ვერაფერს ვერ გეტყვი უკვე.

ქორო

საით წავიდა, ოიდიპოს, ნეტავი მანც
შეურევებული შენი ცოლი? მე მეშინია
უბედურებად არ დაიმსხვრეს მისი დუმილი.

ოიდიპოსი

მოხდეს, რაც არის მოსახდენი. მე გადავწყვიტე,
მონაც რომ დავრჩე, ჩემი გვარი შევიცნო მაინც.
ის კი ქალია და თავისი ამაყი ფიქრით
ალბათ რცხვენია, მდაბიორი რომ გამოვდექი.
მე კი ავრე ვთვლი, მე შვილი ვარ კეთილშობილში
ბედის ქალღმერთის და პატივი არა მაქვს მცირე.
მან ისე მშობა, როგორც დედამ, ხოლო და-ძმებად
თვეები მყავდა, მათ გამხადეს მცირეც და დიდიც.
მე, ავრე შობილს, არაფერი ისე არ შემცვლის,
რომ ჩემი გვარის გამოცნობა არ მოვინდომო.

მესამე სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

მისანი თუ ვარ, მომავლის მცოდნე
და განბრძნობილიც ჩემი გონებით,
ო, კითერონო ვფიცავ ოლიმპოსს,
ხვალ, სანამ მთვარე გაიცისკროვნებს,
ოიდიპოსის თანათვისტომს შენ განგადიდებთ,
ოიდიპოსის გამოშზრდელს და მის მშობელ დედას,
ფერხულს გავმართავთ შენს სადიდებლად,
შენს სადიდებლად, ვინაც ყოველთვის
საამოდ სწყალობ ტირანებს ჩემსას,
მხსნელო ფოიბოს, შენც სიამით აღგავსოს ამან.

ანტისტროფი ა

ვინ გშობა ნეტავ, ვ-ნ გშობა, შვილო,
სულით ნეტართა და უკვდავეთაგან,
ეგეების პანმა დაგბადა ქალთან,
მთებზე მავალი ლოქსიასის სატრფომ გშვა იქნებ?—
მოთა ველები უყვარს ლოქსიასს.
იქნებ კილლენეს დიად მეუფეს
ან იქნებ თავად დიდებულ ბაკქოსს
გადაგცა ნიმფამ, როცა გიპოვნა,
ბაკქოსს, რომელიც მთის მწვერვალებზე
ცხოვრობს ყოველთვის და ნიმფებთან თამაშობს ხშირად.

მეოთხე ეპისოდიონი

ოიდიპოსი

თუ შეიძლება, კაცზე, ვინაც ჯერ არ მინახავს,
რამე დავასკვნა, იმ მწყემსს ვხედავ, მგონი, მოხუცო,
აქ რომ გვინდოდა მოგვეყვანა; მისი ჯაღარა
უცნობი მწყემსის ხნოვანებას შეეფერება.
ჩემს მსახურებს ვცნობ იმ ხალხს შორის, მას რომ ახლავან,
შენ კი მას, ალბათ, უკეთესად უნდა იცნობდე,
რადგან ადრედაც უნდა გყავდეს ნანახი იგი.

ჭორო

ეშვიც ნუღარ გაქვს, ჰო, ვიცნობდი, რადგან ლაიოსს
სხვა არვინ ჰყავდა მასზე უფრო ერთგული მწყემსი.

ოიდიპოსი

ჯერ შენა გკითხავ, კორინთოდან მოსულო უცხოვ.
ამაზე ამბობ?

მაცნე

სწორედ მასზე, ახლა რომ ხედავ.

ოიდიპოსი

მოხუცო, თვალი გამისწორე და მიპასუხე
ამ შეკითხვაზე: ლაიოსის მონა იყავი?

მსახური

ჰო, მონად ვიშვი იმის სახლში, არ ვუყიდივარ.

ოიდიპოსი

მაინც რა საქმეს აკეთებდი, რითი ცხოვრობდი?

მსახური

მთელი ცხოვრება ლაიოსის მწყემსი ვიყავი.

ოიდიპოსი

რა ადგილებში დადიოდი ყველაზე ხშირად?

მსახური

კითერონზე და კითერონის მიდამოებში.

ოიდიპოსი

ამ კაცს თუ იცნობ, თუ გინახავს როდესმე იგი?

მსახური

სად თუ მინახავს, ვინ კაცზეა, რომ მეკითხები?

ოიდიპოსი

აჭ, შენს წინ რომ დგას, რა საერთო გქონია მასთან?

მსახური

ისეთი მართლაც არაფერი, უცებ რომ ვიცნო.

მაცნე

არაფერია გასაკვირი; ჩემო ბატონო,
მე მოვაგონებ მივიწყებულს, რამეთუ ვიცი,
გაახსენდება, კითერონზე როგორ ვმწყემსავდით
ნახირს, მას ორი ჯოგი ჰყავდა, მე კიდევ — ერთი.
ერთურთს ვხვდებოდით ორივენი ცხრა თვის მანძილზე,
გაზაფხულიდან დაწყებული ვიდრე ზამთრამდე.
ზამთართან ერთად ჩემს ბაგაში წავასხი ჯოგი,
მანაც ლაიოსს წაუგვარა ბაგაში იგი.
ხომ ისე ვამბობ, როგორც იყო, ხომ არა ვტყუი?

მსახური

ჰო, მართალს ამბობ, დიდი დროა გასული უკვე.

მაცნე

ახლა კი ის თქვი, რაც თვით იცი, ხომ გადმომეცი
ოდესლაც ბავშვი, გასაზრდელად რომ ჩამებარე?

მსახური

მერე რა მოხდა, ვის სჭირდება ამის ძიება?

მაცნე

აი, ეს არის, შეგობარო, ის ჩვილი ბავშვი.

მსახური

წყეულიმც იყავ, გააჩერებ თუ არა ენას!

ოიდიპოსი

მას ნურას ერჩი, ბერიკაცო, შენი სიტყვები
იმის სიტყვებზე მეტადრეა სასჯელის ღირსი.

მსახური

რა დავაშავე, სულკეთილო, ჩემო მეუფევ?

ოიდიპოსი

ის, რომ იმ ბავშვზე არაფერი არ გინდა გვითხრა.

მსახური

მან არც კი იცის, თუ რას აშბობს, ფუჭად ირჯება.

ოიდიპოსი

რაკი კეთილად არას ამბობ, მტრალი იტყვი.

მსახური

ღმერთთა გულისთვის, მოხუცებულს ნუ დამამცირებ.

ოიდიპოსი

ჩქარა ხელები გაუკარით ზურგსუკან მაგას!

მსახური

ვაი, მე ბედშავს, რის გულისთვის? მაინც რა გინდა?!

ოიდიპოსი

მართლა მიეცი ამ კაცს ბავშვი, სწორს აშბობს იგი?

მსახური

მოვეცი, ნეტავ იმავე დღეს მოვმკვდარიყავი.

ოიდიპოსი

ასეც იქნება, თუ სიმართლეს არ მომახსენებ.

მსახური

თუ გეტყვი, მაშინ უფრო მეტად დავიღუპები.

ოიდიპოსი

როგორც ეტყობა, ხრიკით უნდა ამ კაცს გაგეისხლტეს.

მსახური

არა, არ მინდა, აკი გითხარ, მივეცი-მეთქი.

ოიდიპოსი

ვისგან მიიღე? შენი იყო თუ ვინმე სხვისი?

მსახური

არა, არ იყო იგი ჩემი, ბავშვი სხვამ მომცა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვისგან მიიღე იგი შაინც, ვის სახლში მოგცეს?

მ ს ა ხ უ რ ი

ღმერთთა გულისთვის, მეუფეო, მეტს ნუღარ ეძებ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

დაიღუპები, თუ ერთხელაც დაგისვი კითხვა.

მ ს ა ხ უ რ ი

ის ბავშვი მეფე ლაიოსის სახლიდან იყო.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მონა იყო თუ ნათესავად იშვა მის სახლში?

მ ს ა ხ უ რ ი

ვაი, მე უკვე მივადექი საშინელ სათქმელს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მე კი — მოსასმენს, მაგრამ მაინც მოვისმენ ყოველს.

მ ს ა ხ უ რ ი

ის ლაიოსის ბავშვი იყო, შენი მეუღლე
სახლში რომ არის, უკეთესად გეტყოდა ყოველს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მან მოგცა იგი?

მ ს ა ხ უ რ ი

სწორედ იმან, ჩემო მეუფევ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მერედა, რისთვის?

მ ს ა ხ უ რ ი

იმისთვის, რომ უნდა მომეკლა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

საბრალო დედა!

მსახური

ავ მისნობას უფრთხოდა იგი.

ოიდიპოსი

რომელ მისნობას?

მსახური

რომ დედ-მამას მოკლავდა შვილი.

ოიდიპოსი

მერედა ამას რაღატომღა მიეცი იგი?

მსახური

აჰ, შემებრალა, მეუფეო, ასე ვიფიქრე,
რომ სხვა მიწაზე წაიყვანდა ბავშვს უცხო მწყემსი.
გადაარჩინა სავალალოდ მან თურმე იგი,
თუ მართლაც ის ხარ, უბედურად შობილხარ მაშინ.

ოიდიპოსი

ვაშე, ვაი, ყველაფერი ცხადია უკვე.
უკანასკნელად გიცქერ ახლა, ჰოი, ნათელო,
ვიშვი იმათგან, ვისაც ქვეყნად არ უნდა ვეშვი,
ცოლად შევირთე დედაჩემი, მოვკალი მამა.

მეოთხე სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

ადამიანთა მოკვდავო მოდგმავ,
არარაობად თუ ჩაგთვლიით მხოლოდ
ამქვეყნად მცხოვრებს.
რადგან ვინ აღწევს ბედნიერებას
იმაზე მეტს, რომ შემდგომში ისევ
ამგვარი ბედით გამოჩენილი
ქვე არ დაეცეს იმ სიმაღლიდან?
მქონე მაგ შენი მაგალითისა,
მაგ შენი ბედის, შენის, საბრალოვ,
ო, ოიდიპოს, მოკვდავთა შორის
ნეტარად არვინ არ მეგულება.

ანტისტროფი ა

შენ, ვინაც ზუსტად ტყორცნე ისარი,
მიზანს მოარტყი და დაიპყარი
ყოველნაირი კეთილდღეობა.
დიდება კრონიდს, შენ დაამარცხე
მრუდეკლანჭება ქალწული იგი
ლექსითშომისნე და სიკვდილისგან
ქვეყნის სიმაგრედ წარმოდექ ჩვენთვის,
ჩემს ბასილევსად იხმობი კიდეც
ამის გამო, და უდიადესი
პატივიც გერგო დიად თებეში,
სადაც შენა ხარ მეფე.

სტროფი ბ

არის კი ვინმე, შენზე უფრო ბედშავი განა?
ვინ არის განა ამა სოფლის ცვალებადობით
მეტ სიავეში ჩავარდნილი?
ო, ოიდიპოს, სახელოვანო,
შენ, ო, ვისთვისაც
დასამშვიდებლად
საკმარი გახდა
ზიარი ყურე ქალთან შერთვისა
ძისა და მამის ერთ სარეცელზე,
როგორ შეეძლო ამდენ ხანს მაინც,
ჩუმად ჰყოლოდი. ბედდამწვარო, მამის სარეცელს?

ანტისტროფი ბ

აღმოგაჩინა უნებური ბოროტმოქმედი
ყოველისმხედველმა ჟამმა ბოლოს და ასამართლებს
შშობლის და შვილის ამ ბოროტ ქორწილს,
ეაგლახ, ო, შვილო ლაოსისა,
ნეტავ არასდროს
შენ არ მეხილე,
რამეთუ ახლა
შეძრწუნებული ვტირი და ვგლოვობ.
თუმცაღა ერთიც უნდა ვთქვა შენზე:
შენი წყალობით მოვთქვი სული,
შენი წყალობით დავხუჭე თვალი.

ᲔᲥᲡᲝᲓᲣᲡᲘ

ᲔᲥᲡᲐᲜᲒᲔᲚᲝᲡᲘ

ჰოი, ამ მიწის ღირსეულო მოქალაქენო,
რას არ შოისმენთ, რაჲს არ ნახავთ და რანაირი
გლოვა არ შეგძრავთ, ლაბდაკიდთა ნათესავები
თუ გქვიათ კვლავ და მათ სახელზე თუ წუხბართ ისევ
რამეთუ ვფიქრობ, ვერც ისტროსი და ვერც ფასისი
ვერ განწმენდდა და ეადარებოდა მათს ამ სამყოფელს.
რადგან ბევრია აქ სიავე, გაუზრახ ნაქმნარი,
სულ მალე ყველაზრომ შეატყობს, სატანჯველთაგან
ის უფრო გეტანჯავს, რაშიც თავად მოგვიძღვის ბრალი.

ᲥᲝᲠᲝ

სხვა რაღა დარჩა, ეჭვრო მქონდეს, იმაზე მეტი,
ადრე რომ ვნახეთ ჩვენი თვალით, ხსენას რაღას იტყვი?

ᲔᲥᲡᲐᲜᲒᲔᲚᲝᲡᲘ

ის, რაც საჭიროდ უნდა გითხრათ, თქვენ კი შეატყოთ:
გარდაიცვალა ოკავიტე, ღმერთთა სადარი.

ᲥᲝᲠᲝ

ო, უბედური! ვისგან მოკვდა ნეტავი იგი?

ᲔᲥᲡᲐᲜᲒᲔᲚᲝᲡᲘ

თავი მოიკლა. საშინელი და მეტად მძიმე
იყო, რაც იმას დაემართა. თქვენ არ გიხილავთ.
მაგრამ თუ ისევ შემრჩენია მეხსიერება,
ჩემგან მოისმენთ იმ ბედშავის უმძიმეს ტანჯვას.
როგორც კი შეველო წინკარი და შიგნით შევიდა,
რისხვით შეძრულმა თავის საწოლს მიმართა მყისვე,
მიდიოდა და თმებს იგლეჯდა ორივე ხელით.
შიგნით შესულმა გადარაზა უმალვე კარი...
დაუწყო ხმობა ადრე მოკლულ თავის ლაიოსს,
იმ ბავშვსაც ხმობდა, რომლისგანაც იმის მეუღლეს
სიკვდილი უნდა რგუნებოდა, შვილის დედა კი
სწორედ იმისთვის გადაეცა, ვისგანაც დედამ

ბედშავი მოდგმა გააჩინა. გლოვობდა საწოლს,
სადაც ქმარი შვა ქმრისაგან და შვილისგან-შვილნი.
თუ როგორ მოკვდა, აღარ ვიცი, რამეთუ შიგნით
ოიდიპოსი შემოიჭრა ყვირილით ამ დროს.
ჩვენი დედოფლის აღსასრული ვერ ვნახე, რადგან
მის ქმარს ვუცქერდი, აქეთ-იქეთ რომ აწყდებოდა.
მოდიოდა და მახვილს მთხოვდა, ცოლს დაეძებდა,
ცოლს, ვისაც ცოლი არც კი ეთქმის, ეძებდა იმ ქალს,
ხოდაბუნს, ვინაც ისიც შვა და მისი შვილებიც.
ნახევრად შეშლილს დაიმონმა თუ მიანიშნა
ერთ-ერთმა ამ დროს, არვინ ახლდა სხვა ამ დროს რადგან.
მიუთითაო თითქოს ვინმემ, ხმა აღმოხდა და
კარს დაეძგერა, გამოგლიჯა კალაპოტიდან
მისი ურდული და ოთახში შეიჭრა მყისვე;
იქ იოკასტე დავინახე ჩამოხრჩობილი,
დაწნული თოკი შემოსჭდომა ყელსად კისერზე;
საზარელი ხმით დაიბღავლა ამის მხილველმა,
ჩამოხსნა თოკი და როდესაც უკვე მიწაზე
ესვენა ქალი, საშინელი რამ მოხდა ამ დროს.
ოქროს ბალთები ჩამოჰგლიჯა დედოფლის კაბას,
ბალთები, კაბას რომ იჭერდა დედოფლის ტანზე
და ორთავე თვალის უპეებში ჩაცა უმალ,
აგრე ამბობდა, ნეროდესო ნახავენ იმას,
რაც თავს დაატყდა და ნურც იმას, რაც ჩაიდინა.
დაე, არასდროს არ იხილონ, რაც არ ხამს ხილვად,
და რაც თვითონ სურთ, ბურასოდეს ეხილოთ მეტად.
აგრე იძახდა, განა ერთგზის, ბევრჯერ ჩაცა
ისინი მწარედ, დაითხარა ორივე თვალი.
ნიკაპზე წვიმად დასდიოდა სისხლის ნაკადი,
სისხლს კი თკალებიც მოკუვებოდა, მისგან დათხრილი,
და შავი სითხეც უპეებით გამოდენილი.
ორივესაგან მოდიოდა ეს ავბედობა,
ორივეს ედო მასში წილი — ქალსაც და კაცსაც.
ხოლო ის ძველი, ადრინდელი ბედნიერება
ბედნიერება იყო მართლაც, ახლა კი, ამ დღეს
ოხვრაა იგი. სიკვდილიც და ვნებაც, შერცხვენაც.
ყველა აქ არის, რასაც ქვეყნად სიავე ჰქვია.

ქორო

მერედა, ახლა რას აკეთებს ის უბედური?

ექსანგელოსი

ყვირის, განახვნან ურდულები და განუცხადონ
ყველა კადმოსელს, მამისმკვლელი რომ არის იგი,
და დედის... არა, ამ სიბილწეს უკვე ვერ ვიტყვი.
ყვირის, ქვეყნიდან გააძევონ, რომ დღეის შემდეგ
არ დარჩეს სახლში, თავის წყეველას გადასცა თავი.
თუმც შეშფოთებას ითხოვს იგი და ვინმე მეგზურს,
რადგან ის სნება, ახლა რომ სჭირს, უფრო მეტია,
ვიდრე მას ძალუძს აიტანოს, თავად მიხვდები;
უკვე იხსნება ურდულები. მალე იხილავ
სანახაობას, თვით მტერსაც რომ შეაძრწუნებდა.

კომოსი

ქორო

ვნებაო, კაცთათვის ყველაზე სასტიკო,
ყველაზე სასტიკო მათ შორის, რაც ადრე
მ-ნახავს ოდესმე: შენ, ჰოი, ბედკრულო,
რომელმა სიშმაგემ შეგიპყრო ეგზომ?
ვინ არის ღმერთთაგან ყველაზე დიადი,
თავზე რომ დაგატყდა ესოდენ უწყალოდ?
ვაიმე, ბედშავო! ვეღარ გიყურებ,
მრავალი რამ მინდა გკითხო და გავიგო,
მრავალიც ვირწმუნო, მრავალიც ავწონო,
აი, რა სასტიკ ძრწოლას ვგრძნობ შენზე.

ოიდიპოსი

ვაიმე, ვაი, ეგზომ ბედკრული.
ნეტავ სად მივალ, სად მივალ ნეტავ?
სად მიდის, სად ქრება ჩემი ხმა მყისვე?
სად მომიყვანე, ო, დაიმონო?

ქორო

გაუგონარ და ჯერარნახულ სასტიკ ადგილას.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰოი, წყვდიადის
ჩემო ღრუბელო, თავს დამტრიალებ ენითუთქმელი,
ო, უძლეველო და უზურგჭარო.
ვაგლახ,
ო, როგორ შემოვიდა, როგორ ჩამერჭო
ის ბალთები და სიავეთა ბოროტი ხსოვნა.

ქ ო რ ო

არაღერია გასაკვირი, რომ ამ ტანჯვაში
ორმაგად გლოვობ და ორმაგად ფიქრობ ბოროტზე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ო, მეგობარო,
შენ ერთი შემრჩი ერთგულ მსახურად: უსინათლოსთვის
იყავ და ისევ შენ ხარ მზრუნველი.
ვაიმე,
როდი ხარ ჩემთვის დაფარული, რადგან შენ ხმით
ახლაც კარგად გცნობ, თუმც წყვდიადში დანთქმული
დავალ.

ქ ო რ ო

ჰოი, ამ ცოდვის ჩამდენელო, როგორ გაბედე,
თვალების დათხრა? ვინ გიბიძგა დაიმონთაგან?

ო ი დ ი პ ო ს ი

აპოლონია, მეგობრებო, აპოლონია,
ჩემს სიავეთა და ვნებათა აღმსრულებელი.
ხოლო თვალები განა სხვა ვინმემ —
მე დავიბრმავე ჩემივე ხელით.
რადგან, რად მინდა თვალის სრნათლე,
თუკი თვალხელუწელს არაფერი მენახავს ტკბილი?

ქ ო რ ო

მართლაც აგრეა, როგორც შენ ამბობ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვინ იყო ჩემთვის ხილვად საამო,
ანდა ვინ არის კიდევ ისეთი,

კარგი მითხრას და ყური დავუგდო?
ო, წამიყვანეთ, მეგობრებო, რაც შეიძლება
სასწრაფოდ სადმე წამიყვანეთ, მე, თქვენი მანკი.
ყველაზე მეტად წყეული და უკვდავ ღმერთთათვის
მოკვდავთა შორის უსაძაგლესი.

ქორო

გონებითა და შენი ბედით საბრალობელო,
მსურს, რომ არასდროს არაფერი შევტყო შენზე.

ოიდიპოსი

ღა, დაიღუპოს იგი, ვინაც ამ საძოვარზე
ბორკილი შემბსნა და სიკვდილისგან
გადამარჩინა:
არაფერი მადლი ჩემთვის მას არ უყვია,
რადგან მაშინ რომ მოვმკვდარიყავი,
არც ვიქცეოდი სატანჯველად არავისთვის.

ქორო

ჩემთვისაც ასე აჯობებდა.

ოიდიპოსი

არ ვიქცეოდი მე მამისმკვლელად,
არც არასდეს არ მიწოდებდნენ
მშობელ დედასთან შეუღლებულს.
ღმერთთოდ დავრჩი და იმათი ულირსი ძე ვარ,
ვინაც დამბადა, მოზიარე მისი სარეცლის.
თუ რამე არის თვით ბოროტზე უფრო ბოროტი,
ის ბოიწია ოიდიპოსმა.

ქორო

არ ვიცი, სწორად ვით ჩავთვალო, რაც თავს უყავი,
რადგან ბრმად ყოფნას ისევ ის სჯობს, სულაც არ იყო.

ოიდიპოსი

ნუღარ მასწავლი, ნუღარ მეტყვი ნურაფერს მეტად,
რომ არასწორად გავაკეთე. რაც გავაკეთე,
რადგან არ ვიცი, რა თვალებით გავუსწორებდი

შეერას მამაჩემს ბნელ ჰადესში, ვით შევხედავდი
საბრალო დედას; იმ საქმისათვის, მათ რომ ეუყავი,
ჩამოხრჩობაც კი მცირე არის ჩემთვის ამჯერად.
მჯერამ, მართლაცდა, საამოა, საცქერად ჩემთვის
ჩემი შვილები, დედაჩემმა რომ გამოზარდა.
ვერ იხილავენ მათ ვერასდროს ჩემი თვალები:
ვეღარც ქალაქს და ვეღარც გოდოლს, ვერც დაიმონთა
წმინდა ქანდაკებს იხილავენ, რადგან ისინი
მე დავუკარგე ჩემსავე თავს, მე, ვინც თებეში
უპირველესი კაცი ვიყავი. აკი თვით ვბრძანე
იმ ეწმინდურის გაძევება, ვინაც ღმერთებმა
მკრეხელად ცნეს და ლაიოსის ცოდვილ გვარისად.
მე, ამნაირი ჩემი ცოდვის გამომცხადებელს,
მზერა ვით უნდა გამემართა ქალაქელთათვის?
ვერ ვიჭმდი ამას, იმის ძალაც რომ მქონებოდა.
სმენაც ჩამეხშო, მხოლოდ მაშინ თუ დავრჩებოდი
ყველასგან მარტოდ, რადგან მაშინ თუღა შევძლებდი
რომ არავისთვის არ მეცქირა და არ მესმინა.
რადგან ავ ფიქრთა გარეშეა ცხოვრება ტკბილი.

ო, კითერონო, რად მიმიღე? რად მომიღე და
უმალვე რად არ მომაკვდინე, რომ არასოდეს
არ გამემხილა მოკვდავთათვის, ვისი გვარის ვარ?
ჰოი, პოლ-ბოს, ო, კორინთოვ, ო, ძველო სახლო,
მე რომ მშობლიურ სახლად გთვლიდი, ბოროტებათა
რა ჩირქიანი სილამაზე გამოგიზრდიაროო!
ახლაღა მივხვდი, ბოროტთაგან ბოროტი რომ ვარ.
ო, სამო გზაო, დაბურულო ტყიანო ხევო,
და შენაც, ტევრო, და ვიწრობო გზაგასაყარის,
რომელთ დაღვრილი შეიწოვეთ ამ ჩემს ხელთაგან,
სისხლი მამისა, გახსოვთ, განა, თუ რა ბოროტი
საქმენი ექმენი თქვენთვის მაშინ და მერმე, როცა
თებეში მოველ. თუ რა ქმენი? ქორწინებანო,
გვშობეთ და მერმე, როცა გაჩნდით, ისევ უკანვე
ამოაბრუნეთ ჩვენი თესლი, ერთი სისხლისად
შობეთ მამები, შობეთ ძმები, შობეთ ვაჟები,
შობეთ ცოლები, სარძლონი და შობეთ დედები

და კაცთა შორის ყოველგვარი სასირცხვო საქმე.
მაგრამ, ო, არ ხამს სიავეთა კვლავ გახსენება,
რაც შეიძლება, ო, საჩქაროდ, ღმერთთა გულისთვის,
თებედან სადმე გადამმალეთ, მომკალით, ანდა
ზღვაში დამანთქეთ. ნუ მიხილავთ ნუღარასოდეს,
მოდით, ღირსებად ჩაითვალეთ ჩემთან შეხება.
ნუ გეშინიათ, დამიჯერეთ, ჩემი სიავე
ჩემს გარდა არვის არ ეკუთვნის სატარებელად.

კ ო რ ო

აჰა, რის ქმნასაც ჩვენგან ითხოვ, იმის საქმნელად
კრეონტი მოდის ახლა შენთან, ის გირჩევს რამეს,
შენს ნაცვლად ახლა თებეს მცველად ის დარჩა მხოლოდ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვაიმე... ნეტავ რა სიტყვებით მივმართო კრეონტს?
რა სამართალს და ერთგულებას ველოდო მისგან,
თუ ადრე მჯსთან უსამართლო ვიყავი მხოლოდ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მისთვის არ მოველ, ოიდიპოს, შენ რომ დაეცინო,
და საყვედურით გაპასუხო შენს სიავეზე.
თუ კაცთა მიმართ არ გრძნობთ სირცხვილს, დე, ჰელიოსის
ალს მოერიდეთ, ჭეყნად ყოელის მასაზრდოებელს.
ნუ წარმოაჩენთ ცოდვას შიშველად, რასაც არც მიწა,
არც წმინდა წვიმა და სინათლე აღარ მიიღებს.
დე, ისევ სახლში შეიყვანეთ საჩქაროდ იგი;
რადგან მარტოდენ ნათესავებს შეეფერებათ
ნათესავების სიავეთა ცქერა და სმენა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ღმერთთა გულისთვის, მოლოდინი რა გამიმტყუნე,
და შენ, რჩეული, ჩემთან მოხველ, უბოროტესთან,
გთხოვ დამიჯერო, შენთვის ვიტყვი და არა ჩემთვის.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ასე ბეჯითად რას მოითხოვ, რომ აგისრულო?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვთხოვ, გამაძევო ამ მიწიდან, იქ გამაძევო,
სადაც ველარავინ ველარ შეძლებს ჩემთან საუბარს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

გწამდეს, მართლაცდა აგრე ვიქმდი, ის რომ არ მსურდეს,
ჯერ ღმერთებისგან მოვისმინო, როგორ მოვიქცე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

აჯი სავსებით ცხადი არის უკვე ღმრთის სიტყვა,
დაღუპვა მელის უღმრთოსა და უღირს მამისმკვლელს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მართლაც აგრეა ეგ ნათქვამი, მარამ ამჯერად
ხაწს, უკეთესად რომ გავიგო, როგორ მოვიქცეთ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

განა ესოდენ უბედურზე ჰკითხავ ღვთაებას?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჰო, რადგან ახლა, ალბათ, შენც გაქვს რწმენა ღმერთისა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაშ, შენ გავალებ, შენ შეეთხოვ და შენ გიუდრები,
შენ, ვინაც ასე მართლად ზრუნავ შენიანებზე,
დაკრძალე იგი, სასახლეში რომ წევს ამჟამად.
მე კი ნუროდეს ნულარ ჩამთვლის ჩემი ქალაქი
ღირსად იმისა, რათა მასში ვცხოვრო ისევ.
მთაზე გამოშვი საცხოვრებლად. მთაზე. რომელიც
ჩემს კითერონად იწოდება, დედამ და მამამ
მე რომ სამარედ გამიმზადეს ჯერ ისევ ცოცხალს.
ვინც მე გამწირა, მათვე მოკლან. დაე. იმ მთაზე.
მაგრამ მე ვიცი. რომ არც სნება მომკლევს რაიმე
და არც სხვა რამეს სასიკვდილოდ როდი გადავრჩი
ოდესღაც?! არა, სატანჯველად გადავრჩი მაშინ.
დაე, წავიდეს ჩვენი ხვედრი, საითაც მოდის;
ჩემს ვაჟკაცებზე ნუ იზრუნებ, კრეონტ, რამეთუ
მამაკაცები არიან და ამ ცხოვრებაში

მათ არ გატანჯავს გასაჭიოი ოდისმე დიდად;
ხოლო ჩემს ბედშავ და საბრალო ჭალიშვილებზე,
რომელთათვისაც არასოდეს არ იდგმებოდა
მაგიდა ცალკე, ჩემს გარეშე, არამედ მუდამ
იგივე ჰქონდათ, რაც მათ მამას, ამას გავედრებ,
მათზე იზრუნე, კრეონტ, ჩემთვის; ო, დამრთე ნება,
ხელით შემეხონ და ვიგლოვო ეს ჩემი ჭირი.
წადი, მეუფევ,
კეთილშობილო გვაროვანო, ხელს შეუხებ და
ვით თვალხილული, ისე შევძლებ მათ წარმოდგენას.
ნეტა რას ვამბობ?
ჰოი, ღმერთებო, სანუკვარი ჩემი შვილების
ხმა ხომ არ მესმის, შემიბრალა განა კრეონტმა?
აქ მომიყვანა საყვარელი განა შვილები?
ხომ არა ვცდები?

კ რ ე ო ნ ტ ი

არა, არ ცდები; მართლაც მომყავს ისინი შენთან.
რამეთუ ვიცი, ვით გიყვარდა ადრე ისინი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სვებედნიერი იყავ, კრეონტ, და უკეთესი
შეგხვდეს შენს გზაზე დაიმონი, ვიდრე მე შემხვდა.
შვილებო, სად ხართ? ისევ მოდით, ო, ჩომეახლეთ,
ამ ბედშავ ხელებს, ხელებს თქვენი ტანჯული ძმისას,
ხელებს, რომლებმაც თქვენი ღვიძლი, მშობელი მამის
თვალები ჩაჰკლეს და ჩააქრეს სამარადისოდ.
ჩემო შვილებო, მამათქვენმა, ვით გუთნის დედამ,
იმისგან გშობათ, ვის მიერაც თავადვე იშვა.
თქვენზე ვტირივარ, რომ არ ძალმიძს თქვენი დანახვა,
ვფიქრობ, სევმწარე შეიქმნება თქვენი ცხოვრების
ნაწილი, აწ რომ გაატარებთ მოკვდავთა შორის.
ქალაქელების რა კრებულზე, ან რა ზეიმზე
არ წახვალთ ნეტავ, რომ შვების და სიამის ნაცვლად
ისევ ცრემლებით არ დაბრუნდეთ თქვენსავე სახლში!
ხოლო, როდესაც ქორწინების ასაკს მიაღწევთ,
ვინ, ვინ გაბედავს, რომ მიიღოს, ჩემო შვილებო,

სირცხვილი, რაიც ჩემს დედ-მამას აწევს კისერზე,
და მათთან ერთად თქვენს მშობლებსაც რომ ერგოთ წილად.
რაღა ჯირია, აქ არ იყოს. თქვენმა მშობელმა
თავისი მამა მოაკვდინა, დედას შეერთო,
საკუთარ დედას, რომლისგანაც თვით წარმოიშვა,
თქვენც მისგან გშობათ, რომლისგანაც თავადვე იშვა.
გაგიხსენებენ ყოველივეს, და ვინ შეგირთავთ?
არვინ, შვილებო, აღარავინ, ცხადზე ცხადია,
გაუთნოვარნი, მარტოსულნი დაიღუპებით.
ო, მენეკევსის ვაჟიშვილო, რაკი ერთადერთ
მამად დაურჩი ჩემს ასულებს — აკი არა ჰყავთ
მათ უკვე დედა და არც მამა არა ჰყავთ უკვე —
ნუ გადააქცევ მათხოვრებად დის შვილებს შენსას,
ნუ იზამ იმას, მათაც შეხვდეთ ჩემი სიავე,
ო, შეიბრალე, ორივენი მარტოკა დარჩნენ.
ასე ნორჩები, შენს იმედად დარჩნენ ისინი.
ხელზე გეხები, დიდებულო, მომეცი სიტყვა.
თქვენ კი, შვილებო, მოწიფული ჭკუა რომ გქონდეთ,
დაგარიგებდით მრავალ რაშეს, ახლა კი ის მსურს,
რომ იქ ვიცხოვრო, საღაც შემფერს, თქვენ კი ორთაველს,
დაე, ჩემსაზე უკეთესი ვერგოთ ცხოვრება.

კ რ ე ო ნ ტ ი

შენ საკმარისად იტირე უკვე და ახლა ის სჯობს.
სახლში შეხვიდე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

არა მსურს, მაგრამ გემორჩილები.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ყველაფერს თავის დრო და ჟამი აქვს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

იცი, როგორი პირობით წავალ?

კ რ ე ო ნ ტ ი

იტყვი და მაშინ მოვისმენ კიდეც.

ოიდიპოსი

რაც შეიძლება, შორს წამიყვანო.

კრეონტი

შენ მე იმას მთხოვ, რასაც ღმერთი წყვეტს.

ოიდიპოსი

საძულველი ვარ აკი ღმერთთათვის.

კრეონტი

აგისრულდება მალე სურვილი.

ოიდიპოსი

რა იგულისხმე?

კრეონტი

რაც თვით არ ვიცი, არ მიყვარს ხოლმე მასზე მსჯელობა.

ოიდიპოსი

მაშ, წამიყვანე ახლა აქედან.

კრეონტი

წადი, დატოვე შენი შვილები.

ოიდიპოსი

ო, ნუ წამართმევ სანუკვარ შვილებს.

კრეონტი

ნუ განიზრახავ ყველაფრის ფლობას,
რაშეთუ იმან, რასაც შენ ფლობდი, არარა არგო ცხოვრებას
შენსას.

ქორო

ო, ძველთაძველი თებეს მცხოვრებნო, აი, შეხედეთ,
ოიდიპოსი,
ვინც იმ ცნობილი გამოცანების შესძლო ამოხსნა, და ვინც
თებეში

პირველი იყო და უდიდესი, და ვისაც შურით ჰვრეტდნენ
უველანი,
ავბედობათა რა აუწერელ უფსკრულში არის დანთქმული
ახლა.
დაე, სუყველამ მოკვდავის ბოლო დღეს მიაპყროს
თავისი მზერა
და ბედნიერად ნუ ჩათვლის ხოლმე მოკვდავს მოკვდავი.
სანამდის იგი
ყოველნაირი ტანჯვის გარეშე არ გადალახავს სიცოცხლის
სამანს.

ოიდიპოსი კოლონოსში

ვოკმეული პირნი

ოიდიპოსი	თესევსი
ანტიგონე	კრეონტი
ეცხო	პოლინიკე
ატიკელ ხუცესთა ჯორო	მაცნე
ისმენე	

პროლოგოსი

ოიდიპოსი

ო, ანტიგონე, უსინათლო მოხუცის შვილო,
სადა ვართ ნეტავ ან რომელი ხალხის ქალაქთან?
ვინ შეივრდომებს დღეისათვის მწირ ოიდიპოსს
თავისი მცირი გასაკუთხით, ვინ შეიფარებს
ეგზომ მცირედის მთხოვნელსა და მცირედზე ბევრად
მცირედის მშოვნელს. თუმც იმითაც სრულად კმაყოფილს?
მე ხომ სიყვარულს და დათმენას მასწავლის ტანჯვა,
ხანგრძლივი ჟამი და მესამეც — დიდგვაროვნება
თუმცაღა, შვილო, თუკი ახლო ან კიდევ სადმე
წმინდა ჭალაში ჩამოსაჯდომს ხედავ რაიმეს,
შემაჩერე და იქ ჩამომსვი. უნდა გავიგოთ.
სად ვიმყოფებით: უცხოში ვართ და საჭიროა,
ვიკითხოთ, როგორ აღვასრულოთ ქვეყნის წესები.

ანტიგონე

მრავალტანჯულო ოიდიპოს, ძვირფასო მამა,
შორიდან ვხედავ, გოდოლები არტყია ქალაქს.
ცხადზე ცხადია, წმინდა არის ადგილი ესე.
ზეთისხილითა, დაფნითა და ვაზით მდიდარი,
და ბულბულებიც საამურად გალობენ ირგვლივ.
ამ მქისე ქვაზე. აჯობებდა მოგეთქვა სული
მოხუცისათვის მეტისმეტად ვრძელი გზის შემდეგ.

ოიდიპოსი

ახლა დამსვი და თვალდაშრეტილს დამიდექ მცველად.

ანტიგონე

კარგა ხანია, არ მჭირდება ამის სწავლება.

ოიდიპოსი

მაინც სადა ვართ, შეგიძლია გამაგებინო?

ანტიგონე

თუმც ვხედავ ათენს, ამ ადგილის სხვა არრა ვიცი.

ოიდიპოსი

ამას ხომ ყველა მოგზაური გვეუბნებოდა?

ანტიგონე

წავიდე სადმე, გავიკითხო, რა ადგილია?

ოიდიპოსი

ჰო, ჩემო შვილო, თუკი სახლობს ვინმე მახლობლად.

ანტიგონე

სწორედ აგრეა; არ გვჭირდება არავის ძებნა;
ვხედავ, რომ ვილაც უცხო კაცი გვიახლოვდება.

ოიდიპოსი

აქეთკენ მოდის? თანაც უკვე ახლოა ჩვენთან?

ანტიგონე

ის კაცი უკვე ჩვენთან არის, ასე რომ, მამა,
შენი სათქმელი შეგიძლია თვით მასვე უთხრა.

ოიდიპოსი

ო, უცხო კაცო, შვილისაგან, რომლის თვალები
ჩვენ ორის ნაცვლად ჰვრეტენ ნათელს, მე გავიგონე,
რომ აქ მოსულხარ ჩემდა ბედად, იქნებ გვაუწყო...

უცხო

სანამდის რამეს შეიტყობდე, მანდედან ადექ,
ნება არა გაქვს, რომ შეეხო ამ წმინდა ადგილს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა ადგილია ეს ადგილი ან რომელ ღმერთის?

უ ც ხ ო

წმინდა არის და უკაცური, რადგან გეას და
სკოტოსის სასტიკ ქალიშვილებს უპყრიან იგი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

თქვი, უცხო კაცო, რა სახელით ვევედრო უკვდავთ?

უ ც ხ ო

ყველაფრისმცოდნე ევმენიდებს უხმობენ იმათ
აქაურები, სხვა სახელით უხმობენ სხვები.

ო ი დ ი პ ო ს ი

გულმოწყალებით მომიღებენ მათ მავედრებელს,
არც არასოდეს წამოვდგები ამ ადგილიდან.

უ ც ხ ო

რად ამბობს ამას?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ასეთია ბედის ნიშნება.

უ ც ხ ო

არა, მართლაც რომ ვერ გავბედავ მე შენს გაგდებას,
მოქალაქეებს თუ არ ვკითხე, როგორ მოვიქცე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

გაფიცებ ღმერთებს, უცხო კაცო, ეგზომ უპოვარს,
ნუ დამჩაგრავ და მიპასუხე ერთ შეკითხვაზე.

უ ც ხ ო

მკითხე, არაფრით არ შევლახავ მე შენს ღირსებას.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვისია ნეტა ეს ადგილი, რომელი ღმერთის?

უცხო

ყველაფერს წვრილად მოგახსენებ, რაც თავად ვიცი.
წმინდათაწმინდად იწოდება ადგილი ესე —
დიდი ტიტანის, ცეცხლოსანი პრომეთევსის და
პოსეიდონის წილხვდომილად ხმობილი მიწა.
ადგილი, შენ რომ ფეხით თელავ, რვალის ზღურბლია
ჩვენი მიწისა და დიადი ათენის ფუძე.
დიდად ამაყობს გარეშემო ყოველი ველი
მათი მფარველი კოლონოსით, ცხენთა მხედნელით,
ამადაც მისას ატარებენ სახელს ყველანი.
აი, სადა ხარ, უცხო კაცო, ეს ჩვენი მხარე
სიტყვით კი არა, საქმითაა პატივგებული.

ოიდიპოსი

სახლობს თუ არა კაცის ტომი ამ ადგილებში?

უცხო

რაღა თქმა უნდა, და სახელიც ამ ღმრთისა აქვია.

ოიდიპოსი

მეფე ვინღაა, იქნებ ძალა ხალხსა აქვს თავად?

უცხო

ქალაქში მყოფი ბასილევსი მართავს ამ მხარეს.

ოიდიპოსი

ვინ არის იგი ვინაც მართავს სიტყვით და ძალით?

უცხო

თესევსს უხმობენ დიდებული ეგევსის ნაშობს.

ოიდიპოსი

იქნებ მალემსრბოლს გაგზავნიდით იმასთან ვინმეს?

უცხო

ჰო, მაგრამ რისთვის, იმისთვის, რომ შენთან მოვიდეს?

ოიდიპოსი

მცირედით შემწეთ სარგებელი რომ ნახოს დიდი.

უცხო

რა სარგებელი უნდა ნახოს ბრმისაგან მეფემ?

ოიდიპოსი

რასაც კი ვამცნობთ, მოუმცდარად ვეტყვით ყველაფერს.

უცხო

რომ არაფერი არ შეგემთხვეს, აქ დამელოდე,
ბედკრულო კაცო, თუმც, როგორც ჩანს, კეთილშობილო.
მანდავე დარჩი, მე რომ გნახე, მე კი წავალ და
გავა თუ თავად ათენელებს, ჩემსავე თანამოქალაქეებს
ვეტყვი ყველაფერს, ისინი კი უკვეთ განსჯიან,
აქ დაგტოვონ, თუ გაგაბრუნონ კვალადვე უკან.

ოიდიპოსი

წავიდა ჩვენგან უცხო კაცი? მითხარი, შვილო.

ანტიგონე

წავიდა იგი, ყველაფერი როგზეა, მამა,
თქვი, რაც გენებოს, შენთან ისევ მხოლოდ მე დავრჩი.

ოიდიპოსი

მზერასასტიკნო მეუფენო, უპირველესად.
წუვენდაში ლოცვად მოვღრეკილვარ მე ამ მიწაზე.
ნურც ფებოსის და ნურც ჩემს მიმართ იქნებით მკაცრნი,
სწორედ მან მითხრა, დაითმენო მრავალ სატანჯველს
და აღსასრულიც ამნაირი მითხრა უკვდავმა:
მითხრა, რომ ბოლოს მივაღწევდი ქვეყანას, სადაც
წმინდა ლოდებზე დავჯდებოდი, ქვეყნის მკვიდრთაგან
თავშესაფარსაც ვიპოვიდი. აქ მოვრჩებოდი
ტანჯულ სიცოცხლეს. მადლსა ვწევდი, ვინც შემოვრდომოდა,
იმათ კი, ვინაც გამაგდებდა — ათას სიავეს.
მომასწავები ეგ ნიშნებიც ალმოთქვა ღმერთმა:
მიწისძვრა ანდა მეხის გრგვინვა ან ზეცის ელვა,
ახლა კი მართლაც კარგად ვხვდები, რომ ამ ჩემს გზაზე
გარა სხვაგვარად, ისევ თქვენი წმინდა ნიშნებით
შემომიყვანეთ ღვთაებათა ამ წმინდა ტყეში.

ღვინის მოძულეთ არასოდეს არ შეგხვდებოდით
მე თქვენ პირველებს, მე — თავადაც მუდამ ფხიზელი.
ო, არც ამ ქვაზე დავჯდებოდი, მაგრამ, ღმერთქალნო,
დეე, მიბოძეთ აპოლონის მიერ აღთქმული
აღსასრული და იდუმალი გარდაცვალება,
უკეთუ ნაკლებ ღირსეულად არ მთვლით ამისთვის
მე, კაცთა შორის უსასტიკეს ტანჯვათა მნახველს,
ძველი სკოტოსის ტკბილო შვილნო, შემიბრალებდეთ,
შემიბრალებდე შენც, პალასით სახელდებულო
ყველა ქალაქზე უწმინდესო დიდო ათენო,
შემიბრალებდე ოიდიპოს შეფის საბრალო
ანტიგონეს, რამეთუ არსადღაა ძველი სხეული.

ანტიგონე

იყუჩე, მამა, კარგად ვხედავ, შენს სანახავად
აქეთკენ მოდის უხუცესთა უცხო კრებული.

ოიდიპოსი

მე გავჩუმდები, შენ კი, მოდი, გადამიყვანე
გზიდან ჭალაში, ვიდრე მათგან არ გავიგონებ,
თუ რას იტყვიან, აკი სწორედ ცოდნა იძლევა
იმის პირობას, ფრთხილად ვიყოთ ყოველ საქმეში.

პაროდოსი

ქორო

ანტისტროფი ა

შეხედე. ნეტავი ვინ იყო, სად გაქრა?
აქედან ნეტავი საითკენ წასულა იგი — კადნიერთა
შორის ყველაზე კადნიერი?
ეძებე იგი თვალებით,
ყოველგან მიაპყარ სმენა.
ვიღაც შოხუცი ყარიბი — იგი
უცხოა ალბათ; ამ წმინდა ტევრში
ვერ შებედავდა შესვლას ჩვენგანი,
ამ დაუძლეველ ასულთა შორის,
რომელთა სახელს გვაშინებს ხსენებაც.

გვერდს ვუვლით რომელთ და თვალსაც ვერ ვუსწორებთ,
უხმოდ, უსიტყვოდ ჩავუვლით მხოლოდ,
სულში კრძალული აზრით სავსენი,
ახლა კი ვიღაც მოსულა აქ და
წესი შეულახავს
თუმც ყველგან ვეძებე მე იგი თვალებით,
აქამდე არ ძალმიძს,
გავიგო, მაინც რა იქნა იგი.

ისტემა ა

ო ი დ ი პ ო ს ი

აქა ვარ ის კაცი, რამეთუ ხმით ვხედავ,
როგორც იტყვიან.

ქ ო რ ო

ვაგლახ, ო ვაგლახ!
ეგზომ შემზარავი ხილვად და სასმენად.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ამას გთხოვთ, უცხონო, ნუ ჩამთვლით მკრეხელად.

ქ ო რ ო

მფარველო კრონიდეს, ვინ არის ეს კაცი?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ისა ვარ, ვის ხვედრსაც არავინ ეტყოდა
კარგსა და ბედნიერს. ამ მიწის პატრონნო,
ხომ ცხადზე ცხადია, ხომ აღარ ვიელდი
მე სხვისი თვალებით,
ან თავად წლოვანი ამ ბალღის წყალობით?

ანტისტროფი ა

ქ ო რ ო

ვაგლახ, ო, თვალებით სინათლე-დამქრალო,
ო, ნუთუ ეგეთი ბედშავი ყოფილხარ? ვხედავ, ცხოვრება
გრძელი გაქვს განვლილი და მძიმეც.
თუმცაღა რამდენადაც ძალმ-ძს.

ვეცდები არ შეგმატო ტანჯვა.
შედიხარ,
შედიხარ, მაგრამ ჯობს არ შეხვიდე
მდუმარე ტევრის სიღრმეში, სადაც,
ბრუანე ბალახით მორთულ მდელოზე
წმინდა ჰურჩელი ღრთურთს შეურევს
თაფლიან სასმელს და წყალს ნაკადულისას.
ო, იმათ ერიდე, ბედშავო უცხოვ,
განვედ, გაშორდი ამ ადგილს, ჩქარა,
დიდი მანძილი იქმნას ჩვენს შორის.
ხომ გაიგონე, ტანჯულო მწირო?
ან იქნებ ის გინდა,
პასუხი მომიგო. მაშ, მოდი, აქ დადექ.
აქ, სადაც უველას აქვს
უფლება დგომისა. მანამ კი დალოდე.

სისტერა ბ

ოიდიპოსი

რა მოვიფიქროთ, რაღა ვქნათ, შვილო?

ანტიგონე

რაც ამათ სწადიათ, ისა ვქნათ, ძვირფასო,
დავუთმოთ, რაცა ხამს, ვისმინოთ ამათი.

ოიდიპოსი

მაშ, ხელი მომკიდე.

ანტიგონე

მე უკვე გეხები.

ოიდიპოსი

თქვენდამი დანდობილს და თქვენთან გადმოსულს,
ნურაფერს დამაწევთ, უცხონო, უკეთურს.

სტროფი ბ

ქორო

ვერვინ, ვერასდროს გაგაძევებს ძალმომრეობით,
მოხუცო კაცო, ამ ლოდებიდან.

ოიდიპოსი

კმარა თუ არა?

ქორო

უფრო წინ მოდექ.

ოიდიპოსი

კიდევ...

ქორო

ქალწულო, წინ გამოუძეხ,
შენ ხომ ყველაფერს კარგად ხედავ.

ანტიგონე

მომენდე, მამა, გაგიძღვები და
უკან გამომყე ბრმა ნაბიჯებით.

ოიდიპოსი

. . . . . .

ანტიგონე

. . . . . .
. . . . . .

ოიდიპოსი

. . . . . .
. . . . . .

ქორო

უცხოვ უცხოთა შორის, ტანჯულო,
გადაწყვიტე და ზიზღით განაგდე
ჩვენი ქვეყნისთვის მიუღებელი,
ხოლო მისაღები შეიყვარე

სისხემა ბ

ოიდიპოსი

მაშ, წამიყვანე, ჩემო ძვირფასო,
სადაც ღვთისმოსავ ზრახვით განმწყვალულთ თქმაც
შეგვეძლება

და საპასუხო სიტყვის მოსმენაც.
ნუ შეეურჩებით უცილოდ მოსახდენს.

ანტისტროფი ბ

ქორო

აქეთ წამოდი. შეჩერდი და ამ ლოდის ძგიდეს
ნელარ გასცდები, ბედკრულო კაცო.

ოიდიპოსი

აქ ვუო?

ქორო

აკი გითხარი, კმარა!

ოიდიპოსი

ვიდგე თუ დავჯდე?

ქორო

ლოდზე დაჯექი,
და დაბლა გვერდზე დაიხარე.

ანტიგონე

მამა, მომენდე, მშვიდად და წყნარად
ნაბიჯი შენი მიადგი ნაბიჯს.

ოიდიპოსი

ვაგლახ, ო, ვაგლახ!

ანტიგონე

შენი სუსტი და მოხუცი ტანით
ხელებს მიენდე მოსიყვარულეს.

ოიდიპოსი

ო, მძიმე ხვედრო!

ქორო

ბედკრულო, ახლა, როცა დამშვიდდი,
გაბედე, გვითხარ, ვინ გშობა ქვეყნად,
აქ რამ მოგიყვანა აგრერიგ ტანჯული.
რას მოგვიყვები შენს სამშობლოზე.

ეპოდოსი

ოიდიპოსი

ო, უცხო კაცნო,
გამაძევეს, ოღონდ... ო, ოღონდ...

ქორო

მაინც რას გვიკრძალავ, მოხუცო კაცო?

ოიდიპოსი

ო, მეტად ნულარ, ნულარ ეცდები,
ვინაობაზე მკითხო რაიმე.

ქორო

ვინა ხარ მაინც?

ოიდიპოსი

ჩემი მოდგმა შემზარავია.

ქორო

გვითხარი!

ოიდიპოსი

ღმერთო, რა ვუთხრა, შვილო?

ქორო

თქვი, უცხო კაცო, ვისი თესლის ხარ,
ისიც გვითხარი, ვინ გშობა ქვეყნად.

ოიდიპოსი

ვაიმე, ბედშავს, რაღა ვქნა, შვილო?

ანტიგონე

უკვე ზღურბლზე ხარ, უთხარი, მამა,

ოიდიპოსი

კეთილი, ვეტყვი, ვერ ვმალავ უკვე.

ქორო

ნეღარ აყოვნებ, ჩქარა გვითხარი.

ოიდიპოსი

ლაიოსის ძე თუ იცით?

ქორო

ვაგლახ!

ოიდიპოსი

ძე ლაბდაკიდთა გვარისა?

ქორო

ზევსო!

ოიდიპოსი

ოიდიპოსი?

ქორო

შენ ხომ არა ხარ?

ოიდიპოსი

ნუ შეგაშინებთ, რასაც მე გეტყვით.

ქორო

ვაგლახ, ო, ვაგლახ!

ოიდიპოსი

მე ბედშავს.

ქორო

ვაგლახ!

ოიდიპოსი

ახლა რალა ვქნათ, მითხარი, შვილო?

ქორო

წადით, გაშორდით ამ მიწას ჩქარა.

ოიდიპოსი

ვით აღასრულებ, რასაც შემპირდი?

ქორო

ბოროტ წუენაზე შურისძიებას .
აროდეს დასჯის, იცოდე, ბედი.
ტუეილს, სანაცვლოდ ტუეილმოგებულს,
ტანჯვა თუ მოაქვს მისი მთქმელისთვის.
ადექ, გაშორდი მაგ ადგილს ჩქარა
განვედ, შორს წადი ჩვენი მიწიდან;
რამე ახალი ჰირი
თავს არ დაატეხო ქალაქს.

ანტიგონე

წყალობით სავსე უცხოტომელნო,
ბოლომდე აღარ მოისურვეთ, რომ მოგესმინათ
მოხუც მამისთვის. არ ისურვეთ, რადგან შეიტყუეთ,
შეიტყუეთ ეგზომ უნებლიე მისი ცოდვები.
და აი ახლა მე შეგთხოვთ ბედკრული,
მე მაინც შემინდეთ ამ ერთის მთხოვნელი,
მამა შეიბრალეთ ჩემი.
ო, გევედრებით, თავად შენ კი ჩემი თვალებით
ისევე გიცქერ მაგ თვალებში, თითქოს თქვენივე
სისხლისა ვიყო, თქვენიანი, ო: შეიწყალეთ
საბრალო მამა, ვით ღვთის ხელებში
სწორედ ისე ვართ თქვენს ხელში ახლა,
თუმც არც კი ველით, გადმოგეხედეთ წყალობის თვალით.
გავედრებ შენთვის უსაყვარლეს ბაგშვს და მეუღლეს,
ქონებასა და კერის ღმერთსაც გავედრებ ცრემლით...
განა გიხილავს მოკვდავი კაცი
ღმერთისგან მონიშნულ
ბედს გაჰქცეოდეს?

პირველი ეპისოდიონი

ქორო

ოიდიპოსის ქალიშვილო, კარგად იცოდე,
ეგზომ ბედშავნი, გვებრალები შენაც და ისიც.

მაგრამ დიადი და უკვდავი ღმერთების შიშით
რაიც გითხარით, იმაზე მეტს ვერაფერს გეტყვით.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა სარგებელი შეუძლია რომ მოიტანოს,
ხალხში დარხეულ დიდებას და მშვენიერ სახელს?
ამბობენ თითქოს ქალაქებში ათენიაო
უველაზე მეტად ღვთისმოსავი, მას თუ ძალუძსო,
შეიფაროს და მიეშველოს ბედკრულ უცხოელს.
ნეტა სად არის ჩემდა მომართ ესე ყოველი,
თუკი ამ წმინდა ფუძეთაგან მაყენებთ ახლა
და შორს მაძევებთ სახელისგან შეშინებულნი,
განა საქმისგან ან თვით ჩემგან — მე ჩემს საქმეებს
დათმენილს უფრო დავარქმევდი, ვიდრე ჩადენილს,
თქვენ ხომ ის გსურდათ, დედ-მამაზე მეუწყა რამე.
მე კარგად ვიცი, მათ გამოა ეგ თქვენი შიში.
მაინც როგორ ვარ მე ბუნებით ბოროტი ნეტავ,
თუკი საქმითვე ვუპასუხე ჩადენილ საქმეს?
გაუზრახ რომ მექნა, აშკარადაც არ ვიქმდი ბოროტს.
თქვენთან მოსული არ ამცოდნე მოვსულვარ სულაც,
მაგრამ კი სწორედ მცოდნეთაგან ვევნე ესოდენ.
ღმერთებს გაფიცებთ, დამიცავით, რაკი შემპირდით.
ღმერთების შიშით ნურასოდეს შელახავთ მეტად
უკვდავთა პატივს რამე საქმით; გწამდეთ ღმერთები
მოკვდავთა შორის ღირსეულსაც ხედავენ მუდამ
და ულირსებსაც ჰვრეტენ მათში. მათგან გაქცევას
ვეროდეს შეძლებს უსამართლო ვინმე მოკვდავი.
სწორედ მათ გამო ვდგავარ ახლა თქვენს წინ, უცხონო,
დე, ნუ ჩაიდენ, ნუ შელახავ უღირსი საქმით
სვეკეთილი და დიდებული ათენის სახელს,
არამედ ისე, ვით მიმიღე ხელშეუხები
მავედრებელი დამტოვე და დამიცავ კიდეც.
ნუ დამამცირებთ სახილველად ეგზომ შემზარავს:
ღმერთშემოსილი და წმინდანი მოვსულვარ თქვენთან
და სარგებელიც დიდი მომაქვს ათენელთათვის.
როცა მეუფე მოვა ვინმე, თქვენი პატრონი,

მაშინ მოისმენ, ყოველივეს მაშინ გაიგებ,
ხოლო მანამდე არაფერი არ ქმნა ბოროტი.

ქ ო რ ო

ჰოი, მოხუცო, უეჭველი მოწიწების და
კრძალვის ღირსია შენი აზრი, შენი სიტყვები
როდი არიან უსრულონი, ისე ვით ადრე.
დაე, ამ ქვეყნის მეუფეთა განბჭონ ისინი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაგრამ სად არის ქვეყნის მეფე, უცხოტომელნო?

ქ ო რ ო

თავისი მამის და წინაპრის დიად ქალაქში,
მასაც ეტყოდა ალბათ მაცნე, ჩვენ რომ შეგვყარა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ო, ნუთუ მართლა მიწყალობებს ეგოდენ ზრუნვას,
რომ ბრმა ბერიკაცს აქ მეახლოს თავისი ფეხით?

ქ ო რ ო

ძალზე უხვადაც, თუ სახელი უხსენეს შენი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰო, მაგრამ ნეტავ ვინ აუწყებს ამ ამბავს მეფეს?

ქ ო რ ო

გზა გრძელი არის მეტისმეტად, მაგრამ მგზავრები
საკმაოდ სწრაფად ავრცელებენ სამეფოს ამბებს,
ეტყვიან მას და უმალ შენსკენ გამოსწევს იგი.
შენს სახელს ყველა კარგად იცნობს, რაწამს ამცნობენ
შენ მოგაშურებს, ნებიერად ეძინოს თუნდაც.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მისივე ქვეყნის და თვით ჩემდა საბედნიეროდ
მოვიდეს იგი — ვინ არ არის თავის მოკეთე.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ო, კრონიდესო! რა ვიფიქრო, ან რა ვთქვა, მამა?

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა მოხდა, ჩემო ანტიგონე?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ვიღაცა ქალი
აქეთკენ მოდის ეტნურ კვიცზე ამხედრებული,
თესალიური ჭუდი მალავს ქალის პირსახეს
თავისი ფართე ფარფლისაგან მომდგარი ჩრდილით.
რა ვთქვა?
მართლა ის არის, თუ არ არის, ხომ არ ვტყუვდები?
ხან ამას ვფიქრობ, ხანაც იმას. ვერაფერს ვამბობ.
ბედშავი...
არა, არ ვცდები. შორიდანვე მეალერსება
გაბრწყინებული მისი სახე და მისი მზერა,
ეჭვი არ არის, ჩემს სანუკველ ისმენეს ვხედავ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

როგორ თქვი, შვილო?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

შენს შვილს ვხედავ, ძვირფასო მამა,
შენს შვილს და ჩემს დას, უკვე ხმებიც გარკვეით მესმის.

ი ს მ ე ნ ე

ო, რა ტკბილია და ძვირფასი ეგ თქვენი ხმები —
დისა და მამის! ძლივს გიპოვნეთ და აი, ახლაც
გიყურებთ თქვენ და ძლივსღა გარჩევთ მწუხარებისგან.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მოხვედი, შვილო!

ი ს მ ე ნ ე

რა ბედშავი ყოფილხარ, მამა!

ო ი დ ი პ ო ს ი
შვილო, აქა ხარ!

ი ს მ ე ნ ე

ჰო, აქა ვარ, ძლივს მოგაღწიე.

ოიდიპოსი

ხელი მომკიდე!

ისმენე

ჰა, ორთავეს გეხვევით, მამა.

ოიდიპოსი

დაო და შვილო!

ისმენე

ცხოვრებაო ეგზომ მძიმეო!

ოიდიპოსი

ჩვენ ორზე ამბობ?

ისმენე

და აგრეთვე ჩემს ბედშავ თავზეც.

ოიდიპოსი

რამ მოგიყვანა მაინც, შვილო?

ისმენე

შენს გამო ზრუნვამ.

ოიდიპოსი

ნახვა მოგწყურდა?

ისმენე

ჰო და თანაც ამბები მომაქვს
ამ კაცთან ერთად, უერთგულეს მონად რომ შემრჩა.

ოიდიპოსი

თქვი, შენი ძმები რაღას იქმენ ან სად არიან?

ისმენე

სადაც არიან, საშინელი რამ სჭირს ორთავეს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰოი, რაოდენ მსგავსი არის მათი ყოფა და
მათი ბუნება ეგვიპტური ადათ-წესების.
ამ ქვეყნის კაცნი ჩვეულებრივ სახლში სხედან და
ქსელსა ბეჭავენ, ცოლები კი ამნაირ კაცთა
ნიადაგ კარში ირჯებიან სარჩოს გულისთვის.
თქვენაც აგრე ხართ; იმათ, ვისაც ზრუნვა შეჰფერის,
ქალწულებივით ჩაკეტილან თავიანთ სახლში.
თქვენ კი მათ ნაცვლად იზიარებთ ესოდენ მძიმე
ჩემს კუთვნილ ტანჯვას. აჰა, ესეც — რაწამს ყრმობიდან
გამოვიდა და მოიმაგრა ნორჩი სხეული —
ბედშავი შუდამ თან დამყვება და უსინათლოს
მუდამ ერთგულად დამატარებს ტყესა და ღრეში.
ხშირად ატყდება უხამურს და ულევმპუროს
წვიმების თქეში, ხშირად ტანჯავს მზის სიმხურვალე.
საოცრად მტკიცე არად აგდებს იგი მშობლიურ
სახლში ცხოვრებას, ლუკმაპური თუ ექნა მამას.
შენ კი, ო, შვილო, ჯერაც ადრე შენს ბედკრულ მამას
კაძმოსელთაგან იდუმალად რომ მომიტანე
ჩემს ცხოვრებაზე ნამისნევი ქურუმთა სიტყვა,
ერთგული დარჩი, თებედან რომ გამომაძევეს.
და აი ახლაც მამისათვის ნეტავ რა სიტყვა
მოგაქვს, ისმენე, საშობლოდან გრძელი გზით მოსულს.
ან იქნებ მართლაც არ აპირებ ავის უწყებას.

ი ს მ ე ნ ე

თუ რანაირი ტანჯვა ვნახე, ძვირფასო მამა,
როდესაც შენსას ვეძიებდი ადგილსამყოფელს,
არ გეტყვი, რადგან აღარა მსურს, გავიხსენო და
კვლავ განვიცადო ერთგზის უკვე განცდილი ტანჯვა.
მე იმ ამბავთა საუწყებლად მოვსულვარ შენთან,
შენს ბედუკუღმართ ვაჟიშვილებს რომ სჭირთ ამჟამად.
ჯერ აგრე სურდათ, კრეონტისთვის დაეთმოთ ტახტი.
ამით ახალი ბიწისაგან ეხსნათ ჭალაჭი.
საგვარეულო წყეველას ჰვრეტდნენ და ავებედობას,
წყეველას, რომელიც გაუხარელ შენს სახლში მკვიდრობს.

ახლა კი ღმერთთა ნებითა და თვით მათი ავი
გონების ძალით შუღლს მიეცნენ სამეზის ბედშავნი.
მმართველობა სურთ და ტირანის ძალაუფლება.
და, ჰა, ასაკით უმცროსი და გვიან შობილი
ტახტს ართმევს ადრე დაბადებულ პოლინიკეს და
შორს განაძევებს სამშობლოდან. და ის კი თურმე —
ასეთი ხმები გავრცელდა და დაირხა ჩვენში, —
შორეულ არგოსს გაქცეულა, ახალ მოყვრებს და
ახალ მეგობრებს იძენს თურმე. აგრე ჰგონია,
ან დაიპყრობსო თვით არგოსი კადმეის დაბლობს,
ან ისევ თვით მას ატყორცნისო მაღალ ზეცაში.
ფუჭი სიტყვები როდი არის, რაც მე გითხარი,
არამედ საქმე საშინელი, მე კი არ ვიცი,
ვით მოულბებათ შენს ტანჯვაზე გული უკვდავებს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ნუთუ ისევ გაქვს ნუგეში და იმედი, ღმერთებს
ჩემი თავი აქვთ, რომ ესოდენ ბედშავს მიშველონ?

ი ს მ ე ნ ე

უცილოდ, მამა, თუკი ახალ ნამიჭნს ვენდობით.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰო, მაგრამ რომელს, რას გვაუწყებს ეს ნამჩნევი?

ი ს მ ე ნ ე

მას, რომ ოდესმე თავისათვის საკეთილდღეოდ
მკვდარს ანდა ცოცხალს დაგიწყებენ ძებნას თებელნი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ამგვარი კაცი რა სიკეთეს მოვუტან ვინმეს?

ი ს მ ე ნ ე

მისნობა ამბობს, შენშიაო იმათი ძალა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ოდეს არცა ვარ, ნუთუ სწორედ ამ დროს ვარ კაცი?

ი ს მ ე ნ ე

ადრე დაცემულს კვლავ გაღზევებს უკვდავთა მოდგმა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ყრმად დაცემული მოხუცი სურთ რომ ამაყენონ?

ი ს მ ე ნ ე

იცოდე მამა, რომ კრეონტი განა თუ გვიან,
სულ მცირე ხანში გეახლება ამ საქმისათვის.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა განზრახვა აქვს, რას მიპირებს, მითხარი, შვილო.

ი ს მ ე ნ ე

სურთ, რომ კადმოსის მიწას ახლოს გაცხოვრონ შენ და
მათ ხელში იყო, ქალაქში კი არაროს შეგიშვებენ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რაც გარეთაა, სარგებელი რა არის მისგან?

ი ს მ ე ნ ე

ავი იქნება მათთვის შენი სამარის ტერფთი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ღმერთის გარეშედაც, გონებითაც მიწვდები ამას.

ი ს მ ე ნ ე

ამის გამოა, ქალაქის წინ რომ სურთ გაცხოვრონ,
სურთ, რომ პატრონი ალარ იყო შენი თავისა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მიწას თუ მაინც დამაყრიან ჩემი ქალაქის?

ი ს მ ე ნ ე

არ შეწუნარებს ამას, მამა, დაღვრილი სისხლი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაშინ ისინიც ვერ დამმძლევენ ვეღარასოდეს.

ისმენე

ოდესმე ტყორთად დააწვებათ კაცმოსელთ ეგე.

ოიდიპოსი

ჰო, მაგრამ როგორ, მაინც რისგან, ჩემო ასულო?

ისმენე

შენი რისხვისგან, შენს საფლავთან რომ დადგებიან.

ოიდიპოსი

ეს-გან შეტყუე ყველაფერი, რაც მე მითხარი?

ისმენე

დელფოს კერიდან დაბრუნებულ-მლოცველებისგან.

ოიდიპოსი

ფოიბოსმა თქვა, რომ ასეთი მომელის ხვედრი?

ისმენე

აგრე ამბობდნენ თებეს დაბლობს დაბრუნებულნი.

ოიდიპოსი

ჩემმა ვაჟებმა თუ გაიგეს ამაზე რამე?

ისმენე

მათაც შეტყვეს და ორივემ მშვენივრად იცის.

ოიდიპოსი

და მაშ შემდეგაც, უკეთურთა რა ეს შეტყვეს,
ტირანის ტახტზე გადაცვალეს მამაშვილობა?!

ისმენე

ტკივილით ვამბობ თუმცა ამას, მე მაინც ვამბობ.

ოიდიპოსი

ღმერთნი, ნეროდეს დააჭრობენ უკვდავი ღმერთნი
მათ ბედაძმაურ შუღლს და მტრობას. დე, თავად ჩემით
მოეღოს ბოლო მათ შუღლსა და მათ ორთაბრძოლას.
ბრძოლას, რომელშიც შუბით ლეწენ ერთმანეთს ძმები.

ისე, რომ არც ის არ გადარჩეს, ვინაც კვერთხსა და
ტახტსა ფლობს ახლა და არც იგი დაბრუნდეს როსმე,
ვინც გააძევეს; მათ ხომ ორთა მე — მათი მამა —
არც კი დამიცვეს, სამშობლოდან მაგდებდნენ ოდეს.
არქაედ სწორედ მათგან ვარ და მათი წიტყვით ვარ
გაძევებული სამშობლოდან ასე უღირსად.
ეგების თქვა, რომ თვით მე ბრალი ეს და ქალაქიც
ჩემი სურვილის თანახმადვე მოექცა ავრე.
არა და არა, სწორედ იმ დღეს და სწორედ მაშინ,
როდესაც სული მიდუღდა და ოდეს ბორგნეულს
დაჭოლვა მწადდა და სიკვდილი მიჩნდა საამოდ,
მაშინ არავინ ამისრულა ეგ ჩემი ნატვრა.
მერმე კი, როცა დამოამდა მწარე ტკივილი,
და როცა მივხვდი, რომ უზომო ამ ჩემმა რისხვამ
უფრო სასტიკად მაზღვევინა, ვიდრეღა ამას
იმსახურებდა შეცდომები, ქალაქმაც სწორედ,
სწორედ მაშინღა მოინდომა ჩემი განკვეთა.
მათ კი — ღვიძლ შვილებს, თუმც შეეძლოთ
დამხმარებოდნენ,
არც კი ისურვეს მამისათვის ელონათ რამე.
სიტყვაც არა თქვეს და მათხოვრად გამწირეს მამა.
და, აჰა, ჩემი ასულები, რამდენადაც კი
ბუნება აძლევთ ამის ძალას, მუდამ ცდილობენ,
საფრთხეს მარიდონ და საზრდელი მიშოვნონ მოხუცს.
ჩემმა ნაქებმა ვაჟებმა კი მშობლის მაგივრად
ტახტსა და კვერთხს და მიწის მართვას დაადგეს თვალი.
ისინი ვერროს იხილავენ ჩვენში თანამდგომს,
არც კადმეაზე მბართველობა მისცემს სარგებელს
ოდესმე იმათ. განა მხოლოდ ისენეს მიერ
აქ მოტანილი მისნობაა ამის დასტური!
ჯერ კიდევ ადრე ფოიბოსმა მამცნო ივენე.
ახლა კი, დაე, მომიგზავნონ თუნდაც კრეონტი,
ანდა ვინმე სხვა ბლიერი მამრი თებელი,
რადგან, უკეთუ ისურვებთ და ო, უცხო კაცნო,
პატივმოსილი ღმერთქალების კრებულთან ერთად
სიმხნეს მოიკრებთ, დიად მსხვნელად აღმავლენთ მაშინ
ამ მიწისათვის და მტერთათვის ჩემთა კი — ტანჯვად.

ქ ო რ ო

მართლაც ღირსი ხარ, ოიდიპოს, და შენთან ერთად
ღირსი არიან სიბრალულის შენნი ასულნიც.
და რახან სიტყვით გვევლინები ამ შიწის მხსნელად,
მეც მინდა ერთი სასარგებლო რჩევა რომ მოგცე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჩემო ძვირფასო, უველაფერზე მზად ვარ ახლა.

ქ ო რ ო

დაე, განწმენდა აღასრულე ქალღმერთებისთვის,
ვისთანაც მოხველ და პატივი შელახე ვისიც.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰო, მაგრამ როგორ, ო, მასწავლეთ, უცხოტომელნო.

ქ ო რ ო

უპირველესად მარად მედინ წყაროსთვალიდან
საკურთხი წყალი ამოიღე სუფთა ხელებით.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მერმე რაღა ვქნა, წმინდა ნაკადს ავიღებ ოდეს.

ქ ო რ ო

კრატერებს ნახავ კაცის ხელით მარჯვედ ნაკეთებს,
დაე, თავები და ყურები შეამკე მათი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

შალის ბაბთებით, რტოებით თუ კიდევ სხვა რამით?

ქ ო რ ო

ახლად შეპრილი კრავის მატყლით შეამკე მხოლოდ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

კეთილი, მაგრამ ამის შემდეგ რა აღვასრულო?

ქ ო რ ო

წყალი დაღვარე აისისკენ პირშექცეულმა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რმ ჰურჰლებიდან გადმოვღვარო, შენ რომ მითხარი?

ქ ო რ ო

სამივეთაგან, მესამე კი სრულად დაბადა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რითი შევიცნო ის კრატერი, მასწავლე ეგეც.

ქ ო რ ო

წელითა და თაფლით, არ გაბედო ღვინის გარევა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

და როცა სითხით გაჯერდება მექ-მწვანე მწვა?

ქ ო რ ო

ორივე ხელით ზეთისხილის სამკის ცხრა ტოტი
ზედ დააწყვე და ამწარირით ილოცე ლოცვით.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სწორედ ეგ მინდა მოვისმინო ყველაზე მეტად.

ქ ო რ ო

„მათ, ვისაც ვუხმობთ ვულმოწყალეთ, დაე, გულით და
დაე, წყალობით შეწყნარონ მავედრებელი!"
ვინდ შენ ეველრე ან შენს ნაცვლად სხვა იყოს თუნდაც,
ხმის აუწევლად, ჩუმად წართქვი ლოცვის სიტყვები.
ნუ მოისმენდა, ასე ჩუმად წამოდი უკან.
შემწედ გექმნება, აღასრულებ უკეთუ ყოველს.
სხვარიგ კი შიში თუ მექნება შენს გამო მხოლოდ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

გესმით, შვილებო, რა გვაუწყეს აქაურებმა?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

გავიგეთ, მამა, და გვიბრძანე, როგორ მოვიქცეთ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

თვით მე ვერ წავალ, რადგან ორი უბედურება —
უსინათლობა და სიხუსტე — მედამ თან მახლავს.
დაე, თქვენგანმა აღასრულოს იგი ერთერთმა,

რამეთუ ვფიქრობ, რომ ათასის ნაცვლად თვით ერთი
სულიც იკმარებს? თუ ერთგული იქნება საქმით.
თუმცა ახლა ამბობს, რომ ვიჩქაროთ, მე კი
ნუ მიმატოვებთ მარტოდმარტო; არ შეუძლია
ამ ჩემს სხეულს მოძრაობა დაუხმარებლად.

ი ს მ ე ნ ე

დე, იყოს ასე. ყოველივეს მე აღვასრულებ,
მაგრამ მასწავლეთ, იქ როგორღა უნდა წავიდე.

ქ ო რ ო

ტევრის ბილმაა ის ადგილი, უცხო ასულო,
თუ რამ დაგჭირდეს. დარაჯს ჰკითხე იქაური მცხოვრებს.

ი ს მ ე ნ ე

აჰა, მივდივარ, ანტიგონე. შენ კი ღარჩი ღა
მამას მიხედე. შვილს, რომელიც მშობლებზე ზრუნავს.
მათლამი ვარჯა არც კი უნდა მიაჩნდეს გარჯად.

კ ო მ ო ს ი

ს ტ რ ო ფ ი ა

ქ ო რ ო

საშინელია თუმც, უცხო ქალო, კვლავ გაღვიძება
იმ დამარხული ძველი ცოდვის,
ძლიერ მწადია, რომ შევიტყო...

ო ი დ ი პ ო ს ი

რა გწადს, შეიტყო?

ქ ო რ ო

სავალალო და გარდაუვალი
ტანჯვა განმიცხადე შენ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სტუმარ-მასპინძლობის გამო
ნუ გამამხელინებ ცოდვებს.

ქ ო რ ო

ყველგან რომ ისმის და რომ არ ცხრება,
მასზე მწადია მართლის გაგება.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვაგლახ, მე ბეღშავს!

ქ ო რ ო

ეთხოვ, დამიჯერე, ნებას დამყევი

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვაგლახ, ო, ვაგლახ!

ქ ო რ ო

ნებას დამყევი, აკი თავად გისრულებ წადილს.

ა ნ ტ ი ს ტ რ ო ფ ი ა

ო ი დ ი პ ო ს ი

ო, ჩავიდინე, ჩავიდინე ის ავი საქმე,
თუმცა ღმერთია ამის მოწმე —
ჩემი სურვილით არ მიქნია.

ქ ო რ ო

მაშ, როგორ მოხდა?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ავბედ ქორწილით შემკრა ქალაქმა
სრულიად არაფრის მცოდნე.

ქ ო რ ო

ნეთუ დედაშენის ბედშავ
საწოლზე იწექი მართლა?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ოჰ, სიკვდილია ამის მოსმენა,
უცხოვ, ესენი ორივე ჩემი...

ქ ო რ ო

რისი თქმა გინდა?

ოიდიპოსი

ასულნი, ორი სატანჯველი...

ქორო

ზევსო, ო, ზევსო!

ოიდიპოსი

ჩემივე დედის ტკივილებით იშვნენ ისინი.

სტროფი გ

ქორო

ასულნი არიან?

ოიდიპოსი

და ორი ღვიძლი და...

ქორო

ვაგლახ!

ოიდიპოსი

ო, ვაგლახ, ათასი სიავის ვიწვნიე კვეთება.

ქორო

შენ განიცადე...

ოიდიპოსი

განვიცადე აუტანელი.

ქორო

შენ ჩაიდინე...

ოიდიპოსი

მე, ო, არა!

ქორო

მაშ, ვინღა?

ოიდიპოსი

ძღვენი

ავიღე, რომელიც აროდეს არ უნდა

ამეღო ბედშავს ვალში მყოფი ქალაქისაგან.

ანტისტროფი გ

ქორო

ბედკრულო! მოჰკალი...

ოიდიპოსი

ვინ? რა გსურს უწყოდე?

ქორო

მამა?

ოიდიპოსი

ო, ვაგლახ, პირველზე მეორეს მაყენებ ჭრილობას.

ქორო

აკი მოჰკალი...

ოიდიპოსი

ჰო, მოვკალი. მაგრამ მე მჭონდა...

ქორო

რა გქონდა?

ოიდიპოსი

ის რაც გამამართლებს.

ქორო

და მაინც?

ოიდიპოსი

გეტყვი.
განა მე განვრახ მოვკალი და დავლუპე იგი;
კანონით სუფთა არრასმცოდნე ვიქმდი ამ საქმეს.

მეორე ეპისოდიონი

ქორო

ღა. ახა. ისიც, ეგეევსის ძე, მეუფე ჩვენი
უკვე აქ არის, აქ მოსულა შენგან ხმობილი.

თ ე ს ე ვ ს ი

ადრეც მსმენია მრავალთაგან, ადრეც ვიცოდი,
ვით დაისისხლე და შენივე ხელით დაიჭრე
ეგ შენი თვალნი, ლაიოსის ძეო, გზაზედაც
მამცნეს შენზე და უფრო მეტად შეგიცან ახლა,
ოდეს სამოსი და საზარი ეგ შენი სახე
ცხადს ხდიან ჩემთვის, თუ ვინა ხარ. მე მებრალები
და ამიტომაც, ოიდიპოს, მინდა შევიტყო,
თუ რა გსურთ ჩემი ქალაქისგან ან თავად ჩემგან
შენ და შენსავით სვეუბედურ მაგ შენს თანამდგომს.
მითხარ, რამეთუ ეგზომ მძიმეს, რას მეტყვი განა,
მე რომ უარით ვაგისტუმრო. მყ. ვინაც თავად
უცხოობაში ვიზრდებოდი ადრე შენსავით
და სამშობლოსგან მოცილებულს ყველაზე მეტი
განსაცდელი და უბედობა დამატყდა თავზე.
სწორედ ამიტომ არცერთ უცხოს — შენი არ იყოს —
უარს არასდროს არ ვეტყოდი დახმარებაზე.
რამეთუ ვიცი, რომ კაცი ვარ და რომ ამიტომ,
ხვალინდელ დღისგან შენსაზე მეტს არაფერს ველი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მოკლე სიტყვაშიც სულდიდი და კეთილშობილი
გამოჩნდი, თესევს, და ამიტომ არც მე შემრცხვება,
მოკლედ რომ გითხრა. შენ თავად თქვი, ვინა ვარ მე და
ვისი შვილი ვარ ან რომელი ქვეყნით მოსული.
ამადაც სხვას მე არარას გეტყვი, მას გეტყვი მხოლოდ,
შენგან რომ ველი და სათქმელსაც ამით მოვრჩები.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაშ, სწორედ ეგ თქვი, რათა კარგად გავიგო იგი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მოვსულვარ, რათა უბედური ჩემი სხეული
ძღვნად მოგიბოძო. ღარიბია თუმც ხილვად იგი,
სარგებელს მასში მეტს იპოვი, ვიდრე მშვენებას.

თ ე ს ე ვ ს ი

ჰო, მაგრამ მაინც რა სარგებლით მოხვედი ჩემთან?

ო ი დ ი პ ო ს ი

მოვა ამის დრო და გაიგებ, ჯერ ნურას მკითხავ.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაინც როდისთვის განცხადდება ეგ სარგებელი?

ო ი დ ი პ ო ს ი

როცა მოვკვდები და შენს მიერ დავიმარხები.

თ ე ს ე ვ ს ი

შენ აღსასრულზე მეუბედრები, ცხოვრების გზას კი
ან ივიწყებ და ან არაფრად აგდებ სრულიად.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰო, რადგან იგი თავს მანდ იყრის, მანდ იკრიბება.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაგრამ წყალობას მეტისმეტად მცირეს მთხოვ მართლაც.

ო ი დ ი პ ო ს ი

კარგად იცოდე, საშინელი იქნება ბრძოლა.

თ ე ს ე ვ ს ი

რა ბრძოლა? შენი ვაჟებისა? ან იქნებ ჩემი?

ო ი დ ი პ ო ს ი

შვილები ძალას მოიხმარენ ჩემს წასაყვანად.

თ ე ს ე ვ ს ი

უკეთუ ეგ სურთ, არც შენ გარგებს, რომ განერიდო.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მე რომ ვითხოვდი, სწორედ მაშინ გამაგდეს იმათ.

თ ე ს ე ვ ს ი

უბედობის ჟამს არას გარგებს, ბედშავო, რისხვა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაშინ მირჩიე, როს გაიგებ; ახლა — მისმინე.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაეწყე, რადგან არ შემფერის ზრახება უცებს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ყველაზე დიდი ბოროტება დამატყდა თავზე.

თ ე ს ე ვ ს ი

ძველ ავბედობას ხომ არ ამბობ შენი გვარისას?

ო ი დ ი პ ო ს ი

არა! ამას ხომ ელინთაგან ყველა გაჰყვირის.

თ ე ს ე ვ ს ი

ამაზე უფრო საშინელი რა გელის მაინც?

ო ი დ ი პ ო ს ი

აი, თუ რა მჭირს — უმოწყალოდ გამომაძევეს
ჩემი მიწიდან თვით ჩემივე ვაჟიშვილობმა
და ვერც ოდესმე დავბრუნდები ვით მამისმკვლელი.

თ ე ს ე ვ ს ი

რადღა გიხმობენ, თუკი ცალკე იცხოვრებთ კელავაც?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ღვთიური ბაგე აიძულებს, ასე მოიქცნენ.

თ ე ს ე ვ ს ი

რა შიში არის, მათ რომ ტანჯავს ამ მისნობიდან?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ის, რომ უცილოდ ეს ქვეყანა დაღუპავს იმათ.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაინც რამ უნდა ჩამოაგდოს ჩვენს შორის მტრობა?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰოი, ეგევსის სანუკვარო ძეო, მარტოდენ
ღმერთებს არ უწევთ სიბერე და ანდა სიკვდილი.

ხვას კი ყველაფერს ჟამი მუსრავს ყოვლისმძლეველი.
ილევა ხოლმე მიწის ძალაც, ძალაც სხეულის,
კვდება ნდობა და უნდობლობა იშვის იმის წილ.
არც მეგობრებში, არც ქალაქთა შორის არ მკვიდრობს
კეთილგანწყობა ურყევი და შეუქცეველი.
ზოგისთვის ადრე, ზოგისთვისაც მოგვიანებით
ამო სიყვარულს კვლავ სიმწარე შეცვლის რაიმე.
და თუკი თებეს ნათელი დღე ადგას ამჯერად
და კარგად არის იგი შენთან, ხანგრძლივი ჟამი
დღეთა კვალდაკვალ აურაცხელს წარმოშობს ღამეს
და მათ სრბოლაში ამჟამინდელ ამ მეგობრობას
მცირე სიტყვისთვის გაფანტავენ მძლავრი შუბები;
და მაშინ ჩემი ცივი გვამი, მიწად დაფლული,
მათ ცხელ სისხლს შესვამს, თუკი ზევსი ზევსია კვლავაც
და ნათელია აპოლლონიც მისგან ნაშობი.
თუმცაღა არ ხამს, დაფარულზე ვიუბნო ახლა.
მომეცი ნება, არ გაუწყო და შენგან მხოლოდ
ნდობას ვითხოვდე ძველებურად და თუკი ღმერთნი
არ მატყუებენ, არც შენ იტყვი, რომ ოიდიპოსს
ამაოდ მიეც შესაფარი ამ შენს მიწაზე.

ქ ო რ ო

მეფეო, იგი ადრეც აგრე ამბობდა, თითქოს
აქგვარ სარგებელს მოუტანდა ამ ჩვენს ქვეყანას.

თ ე ს ე ვ ს ი

გაწა კი ვინმე უკუაგდებს ამგვარი კაცის
კეთილგანწყობას, რომლისთვისაც, ვით მეგობრისთვის,
ზიარი არის დასაბამით ეს ჩვენი კერა?
ესეც არ იყოს, თვით ღმერთქალთა მაცდრელია
და ძღვენსაც მცირეს არ გვპირდება მე და ჩემს მიწას.
მეც ყოველივე ამის გამო არ უკუვაგდებ
მადლს ამ კაცისას, დე. იცხოვროს ამ ჩვენს მიწაზე.
თუკი აქ ნებავს სტუმარს მოცდა, მაშინ შენ დარჩი
მასთან დარაჯად. ან, თუ უნდა, თვით მე წამომყევს.
ამოირჩიე, ოიდიპოს, რა გირჩევნია,
მე კი ყველაფერს აგისრულებ რასაც ინებებ.

ოიდიპოსი

ყოველი მადლი მიანიჭე, ზევსო, ასეთ კაცს.

თესევსი

და მაინც რა გსურს? ჩემს პალატში წამოხვალ იქნებ?

ოიდიპოსი

ნეტავ შემეძლოს. მაგრამ ეს ხომ ის ადგილია...

თესევსი

რა განგიზრახავს ამ ადგილას? თქვი, არ დაგიშლი.

ოიდიპოსი

სადაც ისინი უნდა ვძლიო, ვინც გამაძევა.

თესევსი

აკი აჭა ხარ. იქნებ მართლაც დიდ ძღვენს მპირდები.

ოიდიპოსი

უკეთუ საქმით უერთგულებ შენსავე სიტყვებს

თესევსი

გჭეროდეს ჩემი და მომენდე: არ გიღალატებ.

ოიდიპოსი

ფიცი რომ გთხოვო, როგორც უღირსს, ვერ გკადრებ ამას.

თესევსი

ამ სიტყვაზე მეტს შენ ის ფიცი არარას მოგცემდა.

ოიდიპოსი

მაშ, რას მიპირებ?

თესევსი

რა გაშინებს ყველაზე მეტად?

ოიდიპოსი

ისინი მოვლენ.

თესევს.

დე, ამაზე ამათ იზრუნონ.

ოიდიპოსი

მიმატოვებ და...

თესევსი

ნუ მასწავლი, რა გავაკეთო.

ოიდიპოსი

და მაინც ვშიშობ.

თესევსი

გული ჩემი არ შიშობს სულაც.

ოიდიპოსი

არ იცი მათი დანაქადნი...

თესევსი

მე ვიცი, ჩემი
ნების გარეშე ვერ წაგიყვანს აქედან ვერვინ.
ამაო არის ქადება და ცხელ გულზე თქმული
ვრძელი სიტყვები მუქარისა. დაუბრუნდება
გონება მთქმელს და განქარდება ის დანაქადნიც.
დაე, ისინიც დაგემუქრონ და დაგექადნონ
შენი წაყვანით. მე კი ვიცი — აქეთ წამოსულთ
ძნელად სავალი და ვრცელი ზღვა დახვდება იმათ.
ასე რომ, მხნედ და მშვიდად იყავ ჩემს გარეშედაც,
უკეთუ მართლაც ფოიბოსმა მოგგზავნა ჩემთან.
მე ისიც ვიცი, როცა შენთან აქ არ ვიქნები.
ჩემი სახელიც კი დაგიცავს სიავისაგან.

პირველი სტასიმონი

სტროფი ა

ქორო

ცხენებგანთქმული ამ დიად ქვეყნის
საუკეთესო კუთხეს მოსულხარ

თეთრ კოლონოსში, უცხოტომელო.
აქ ხომ ნიადაგ გალობს ბულბული,
ამ მწვანე ტევრში, ამ წმინდა ტევრში,
ხმაწკრიალა და სევდიანი,
შეფარებული მუქ-მწვანე სუროს,
ანდა კრძალულ და ღმრთისთვის შეწირულ
ნაყოფით მდიდარ, მარად უმზეო,
ეზამთრისქარო
ესერ ტევრში, იქ, სადაც დადის
აღტყინებული დიონისე, მისი გამზრდელი
ქალღმერთებისგან თანხლებული.

ანტისტროფი ა

ყოველდღე ზეცის ნამით ნაპკური
აქვე ნიადაგ ჰყვავის ნარცისიც
ლამაზმტევნება; ორი დიადი
ქალღმერთის ძველი გვირგვინი. აქვე
ოქროელვარე ჰყვავის ზაფრანაც.
არსდეს სძინავთ და არ შრებიან
მარადმედინი შენაკადები
კეფისოსისა, არამედ მარად
ველებზე დის იგი და კამკამა წყლით
ანოყიერებს
მკრდფართო მიწას; ის არც მუზათა
ფერხულებს სძულთ და არც ხელებში ოქროს აღერის
მპყრობელ ღვთაებრივ აფროდიტეს.

სტროფი ბ

ის ხეც აქვეა, რომლის სადარი
არა მსმენია, ახლოში ხარობდეს სადმე.
ანდა პელოფსის დიად დორიულ
კუნძულზე იზრდებოდეს თუნდაც,
ხელითურგავი, თვით-ამოსული,
მტრის იარაღთა ელდა,
იგი დიდად ხარობს ამ ჩვენს ქვეყანაში.—
ზეთისხილის ხე, ბავშვთა მზრდელი, ფოთოლნათელი.
მას ვერც ახალგაზრდა ხელყოფს მეუფე და
ვერც უხუცესი ქვეყნის მეფე შემუსრავს იმას.

აგრეა, რადგან ზევსის თვალი დასცქერის იმას,
თვალი უფლაფრის მხედველი და ყოვლის მცნობელი.
ათენაც მას ჰვრეტს თვალსხივოსანი.

ანტისტროფი ბ

თუმცაღა სხვაც მაქვს უდიადესი
ქება-დიდება მშობლიური ჩემი ქვეყნისა;
ძღვენი დიადი დაიმონისა
მიწის დიდება: ტაიგები და
ფიცხი კვიცები, ზღვაცა დიადი.
კრონოსის ძეო.
ო, პოსეიდონ, შენ მიანიჭე
ჩვენს ქალაქს ეგზომ დიდი სახელი, რადგან პირველად
სწორედ აქ შეჰქმენ ცხენის აღვირი,
შენივე ნებით მისრიალებს ესოდენ სწრაფად
მძლავრი ნიჩბებით გაწყობილი ხომალდი ზღვახე.
მიჰქრის და გვერდით ახლავს ასფეხა
ნერეიდების გუნდი.

მეორე ეპისოდიონი

ანტიგონე

მხარეო ეგზომ ქებულო და ქებაშესხმულო,
შენ ახლა უნდა გაამართლო შენი სახელი.

ოიდიპოსი

ახალი მოხდა, შვილო, რამე?

ანტიგონე

კრეონტი მოდის
აქეთკენ. შამა. კრეონტი და მისიამალა.

ოიდიპოსი

ჰოი, ძვირფასო უხუცესნო, გამოაჩინეთ,
რომ ამ ერთხელაც დამიფარეთ ავებედობისგან.

ქორო

მერწმუნე, კვლავაც შეგეწევი. მე თუ დაებერდი,
როდი მიხრწნილა ძლიერება ჩემი ქვეყნისა.

კ რ ე ო ნ ტ ი

სამეფოს კეთილგვაროვანო უცხო მოხუცნო,
თითქოსდა რაღაც ანაზდეულ შიშს ვხედავ ახლა
მაგ თქვენს თვალებში ჩემი მოსვლის გამო ანთებულს.
ნუ გეშინიათ, ნურც ავ სიტყვას მეტყვით რაიმეს,
თქვენ რომ გგონიათ, იმისათვის როდი მოვსულვარ.
მოხუცი ვარ და კარგად ვიცი, რომ ეს ქალაქი
ძლიერია და უდიდესი მთელს ელადაში.
ასაკით ამის თანატოლი გამომაგზავნეს,
რომ დავარწმუნო, კვლავ თებეში დაბრუნდეს იგი.
განა თუ ერთმა იმათგანმა, მთელმა ქალაქმა
გამომაგზავნა ამისათვის. მე — მის ნათესავს
ყველაზე მეტად მაწუხებდა მისი ვარამი.
მაგრამ, ბედკრულო ოიდიპოს, დამიჯერე და
დაბრუნდი ჩვენთან, მთელი ხალხი შენი ქვეყნისა
სამართლიანად გიხმობს უკან, მე კი — მეტადრე.
უბოროტესი თუ არა ვარ მოკვდავთა შორის.
ტანჯვას როგორღა არ მომგვრიდა შენი სიმწარე,
ახლა, როდესაც შენ გიყურებ სვეგამწარებულს,
მარად სხვის კარზე მოწანწალეს და ამ ერთადერთ
მსახურთან ერთად ლუკმაპურის საბრალო მთხოვნელს.
განა ოდესმე ვიფიქრებდი, რომ ამდენ ვარამს
ნახავდა იგი, ტკივილსა და ასეთ შერცხვენას?
მთხოვრად იქცა შენი შვილი შენზე ზრუნვაში.
მას, ამ ასაკში გაუთხოვარს, აგრე უმწეოს
ადვილად აჰყრის პატივს ვინმე ამ ხეტიალში.
ბედშავმა განა ამ სირცხვილით მე არ მოგკერი
თავი შენა და შენს ოჯახსაც, აგრეთვე ჩემს გვარს?
ვერსად დამალავ ამ სიმართლეს, მაგრამ ამჯერად
დამიჯერე და შენ დამალე იგი მშობლიურ
ღმერთთა გულისთვის, დამიჯერე, კვლავ დაუბრუნდი
მშობლიურ თებეს. მეგობრულად დაემშვიდობე
ამ ქალაქს; იგი ღირსი არის. მშობლიური კი —
უფროა ღირსი, დამბადებელს რომ სცე პატივი.

შენ, ო, ყველაფრის მკადრებელო, შენ, ვისაც ძალგიძს,
მართალი სიტყვით გაამზადო ჰრელი ხაფანგი.
მაინც რას ცდილობ, ხომ არ გინდა კვლავ შემიპყრო და
მეტი ტანჯვისთვის მეორედვე ჩამიგდო ხელში?
ჯერ აგრე გსურდა, ოჯახური უბედურებით
მეტანჯა ბედშავს, და როდესაც განკვეთა გთხოვე,
არ მოისურვე მთხოვნელისთვის მადლი მოგეძღვნა.
ხოლო როდესაც მოვიჯერე ამ რისხვით გული
და ისევ ამოდ მომეჩვენა სახლში ცხოვრება,
შენც სწორედ მაშინ გამაძევე ჩემი თებედან.
ჩვენს სიახლოვეს როდი თვლიდი საამოდ მაშინ!
ახლა კი, როცა კვლავ იხილე, რომ მთელი თებე
და მთელი ერი კვლავ კეთილი თვალით მიცქერის,
გსურს გამიტყუო ავ საქმეზე ტკბილად მოუბარს.
ძალად სიყვარულს რა სიამე ახლავს ნეტავი?
ეგ იმასა ჰგავს, ვინმეს რამე სთხოვო და იმან
არც მოისურვოს შენი შველა, მერმე კი, როცა
აგისრულდება ის ნატვრა და სავსე ხარ მისით,
შენაც გიბოძოს. მადლი არის განა ეგ მადლი?
უაზროს განა მიიღებდი ასეთ სიკეთეს?
ცხადზე ცხადია, ამგვარ რამეს მთავაზობ შენაც,
სიტყვით ჩინებულს, ხოლო საქმით მეტადრე ბოროტს.
ამათაც ვეტყვი, რომ გამოჩნდეს შენი სიავე.
განა თუ მართლა შინ გწადია ჩემი წაყვანა,
გინდა თებესთან დამასახლო, რათა შენს ქალაქს
დიადი ძლევა ააშოროო ამ ქვეყნისაგან.
შენ ვერ მიიღებ ამას ჩემგან: სამაგიეროდ
შურისმგებელი ჩემი სული მარად იცოცხლებს
ჩემს ქვეყანაში, ჩემს ვაჟებს, კი, დე, ჩემი მიწა
იმდენი შეხვდეთ, სამარისთვის რომ ეყოთ მხოლოდ.
თებეს რა ხდება, შენზე უკეთ არ ვიცი განა?
იმდენად უკეთ, რამდენადაც უკეთეს მესმის
ფოიბოსისა და იმისი მამისა ზევსის.
ფარისეველური და ესოდენ გაჭნილი ენით
მოსულხარ ჩემთან. მაშ, იცოდე, ემაგ სიტყვებით
სიავეს უფრო მეტს ეწევი, ვიდრე სარგებელს.

თუმცაღა ვიცი, დარწმუნებას ვერ შევძლებ შენსას,
მაშ, განვედ! ჩვენ კი აქ გვაცხოვრე, თუკი არა გვძულს,
არც აქ იქნება ავბედითი ჩვენთვის ცხოვრება.

კრეონტი

როგორ გგონია, ეგ კამათი ვისთვის მოიტანს
მეტ სიავეს და უბედობას, ჩემთვის თუ შენთვის?

ოიდიპოსი

ყველაზე მეტად ის მაამებს, რომ ვერც ჩემი და
ვერც ამ მოწმეთა მოახერხო გადარწმუნება.

კრეონტი

შე უბედურო, ჟამთან ერთად არ მოდის განა
კაცთათვის ჭკუა? ასაკისა გრცხვენოდეს მაინც.

ოიდიპოსი

ბასრი გაქვს ენა; მე არავის ვიცნობ მართალ კაცს,
ყველაფერზე რომ ახერხებდეს კარგად ლაპარაკს.

კრეონტი

ბევრს ლაპარაკობ, საჭიროს კი არაფერს ამბობ.

ოიდიპოსი

შენ კი ყველაფერს მოკლედ ამბობ და მუდამ დროზე.

კრეონტი

განა თუ მათთვის, ვინც გონებით შენი სწორია.

ოიდიპოსი

ჩემი და მათი სახელითაც გეტყვი, ო, განვედ,
ნურც თვალს მადევნებ, თუ სად უნდა ვიცხოვრო თავად.

კრეონტი

მათ ვეხმობ მოწმედ — შენ კი არა — თუ რა სიტყვებით
უმასპინძლდები შენს მეგობრებს. მაშინ შეგიპყრობ...

ოიდიპოსი

როგორ შემიპყრობ, თანამდგომნი მიცავენ თუკი?

კ რ ე ო ნ ტ ი

გარდა ამისა, სხვა რამითაც მოგგვრი სატკივარს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაინც რა საქმე ახლავს ნეტავ მაგ შენს მუქარას?

კ რ ე ო ნ ტ ი

შენს ასულთაგან შევიპყარი უკვე ერთი და
შორს გავაგზავნე, მეორეს კი მალე წავიყვან.

ო ი დ ი პ ო ს ი
ვაიმე, შვილო!

კ რ ე ო ნ ტ ი

შეიცხადებ სულ მალე მეტად.

ო ი დ ი პ ო ს ი
ხელში ჩაიგდე?

კ რ ე ო ნ ტ ი

მალე ესეც მე მეყოლება.

ო ი დ ი პ ო ს ი

უცხოტომელნო, რას აპირებთ? ნუთუ გამყიდით?
ნუთუ ამ მკრეხელს არ განდევნით თქვენი მიწიდან?

ქ ო რ ო

განვედ, საჩქაროდ გაგვეცალე, უცხოტომელო,
შენ არც ახლა იქმ და არც ადრე იქმდი სამართალს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაშ, ისევ თქვენვე შეიპყარით, თქვენ წაიყვანეთ,
მსახურნო, იგი, რახან თავად არ სურს წამოსვლა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვაიმე ბედკრულს. სად გავიქცე? ვის ვთხოვო შველა —
ღმერთებს თუ მოკვდავთ?

ქ ო რ ო

რას ჩადიხარ, უცხოტომელო?

კრეონტი

მე ამას არც კი შევხებივარ, მე ჩემი მიმყავს.

ოიდიპოსი

მიწის პატრონნო!

ქორო

უცხო კაცო, არ იქმ სიმართლეს.

კრეონტი

მე სიმართლეს ვიქმ.

ქორო

შენ? სიმართლეს?

კრეონტი

ჩემები მიმყავს.

ანტიგონე

სტროფი ბ

ოიდიპოსი

ჰოი, ქალაქო!

ქორო

არ გაუშვებ? ძალას გაგემეტათ.

კრეონტი

შეჩერდი!

ქორო

არა, შენ ხომ მკრეხელობ.

კრეონტი

თავად ჩემს ქალაქს შეებმები, თუ რამეს მავნებ.

ოიდიპოსი

განა მეც ამას არ ვამბობდი?

ქ ო რ ო

ჩქარა გაუშვი

ბავშვი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

იმაზე ნუ მბრძანებლობ, რასაც არა ფლობ.

ქ ო რ ო

გაუშვი-მეთქი!

კ რ ე ო ნ ტ ი

მე კი ვამბობ, შენს ვზაზე წადი.

ქ ო რ ო

მოდით, ო, მოდით, ადგილის მკვიდრნო,
ქალაქს, ჩემს ქალაქს ანგრევენ ძალით,
ო, მომაშურეთ.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ძალით მივყავარ, მომეშველეთ, უცხოტომელნო!

ო ი დ ი პ ო ს ი

სადა ხარ, შვილო, ო, სადა ხარ?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ძალით მივყავარ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

გამომიწოდე ხელი, შვილო.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

არ შემიძლია.

კ რ ე ო ნ ტ ი

აღარ წაიყვანთ?!

ო ი დ ი პ ო ს ი

უბედური, მე უბედური!

კრეონტი

დღეიდან უკვე ველარ იცლი ასე გზადაგზა.
ამ ორი კვერთხით. შენ თუ ის გსურს, რომ დაამარცხო
შენი სამშობლო, მეგობრები, რომელთა მიერ
ნაბრძანითა ვქმენ ეგ ყოველი მათმა ტირანმა,
დე, დაამარცხე, გავა დრო და ვიცი, შეიგნებ,
შენი თავისთვის არც ახლა იქმ სიკეთეს შენ და
არც ადრე იქმდი, მოყვასთადმი მუდამ ეჩვით და
რისხვით აღძრული. ეგ რისხვაა, მუდამ რომ გღუპავს.

ქორო

შეჩერდი, უცხოვ!

კრეონტი

მე კი ვამბობ, არ მომეკარო!

ქორო

არსად გაგიშვებ, სანამ იმათ არ დააბრუნებ!

კრეონტი

სულ მალე, ალბათ, უფრო დიდსაც მომცემს მეჭაფას
თქვენი ქალაქი, განა მხოლოდ იმათ მოგტაცებთ.

ქორო

სხვას რას აპირებ?

კრეონტი

შევიპყრობ და წავიყვან მასაც.

ქორო

საშინელს ამბობ.

კრეონტი

აღვასრულებ კიდევაც ნათქვამს.

ქორო

თუკი ამ ქვეყნის მეფე მოგცემს ამის უფლებას.

ოიდიპოსი

ღ, ურცხვო ხმაო, გაბედავ და მეც შემეხები?

კ რ ე ო ნ ტ ი

შენ კი გაჩუმდი, გეუბნები!

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰოი, ღმერთქალნო,
ნუ გამხდით უტყვს და მათქმევინეთ ეგ ჩემი წყევლა.
უბოროტესო კაცთა შორის, ჩემს დამქრალ თვალებს
ეგ ერთი თვალიც წარსტაცე და წასვლას აპირებ.
დაე, თვით შენც და შენს მოდგმასაც ისეთი მისცეს
ყოვლისმხედველმა ჰელიოსმა სიცოცხლე სწორედ,
როგორიც თვითონ განვიცადე ჩემს სიბერეში.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ხომ ყველაფერი დაინახეთ, ამ მიწის მკვიდრნო?

ო ი დ ი პ ო ს ი

მეც მხედავენ და თავად შენაც და აგრე სჯიან —
საქმით ვნებული სიტყვებითლა თუ ვიცავ ჩემს თავს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მე არ დავიცხრობ მრისხანებას, ძალით წავიყვან,
თუმცა მარტო ვარ და ჯამითაც დამძიმებული.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვაგლახ, მე ბედშავს.

ქ ო რ ო

რა თავხედი ხარ, ამას თუ ფიქრობ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ვფიქრობ.

ქ ო რ ო

არაფრად არ ჩავთვლი ათენს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

თვით პატარაც კი დაამარცხებს სიმართლით დიადს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ო, გესმით განა, თუ რას ამბობს?

ქ ო რ ო

ვერ იზამს ამას.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ეგ ზევსმა იცის ერთადერთმა, განა თუ შენა.

ქ ო რ ო

თავხედობ განა?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჰო, ვთავხედობ, შენ კი დაითმენ.

ქ ო რ ო

ხალხო, ო, ყველავ, ქვეყნის რჩეულნო,
საჩქაროდ მოდით, მოდით; მართლაცდა
სჩადიან თვისას.

თ ე ს ე ვ ს ი

რა შფოთია? რა ძახილი? რად მომიხმეთ ბომონთაგან.
ოდეს ხარებს შევწირავდი კოლონოსის დიად მფარველს.
დიადი ზღვის ღმერთს და მეფეს? თქვით, მაუწყეთ
ყოველივე.
რის გამოა, აქ რომ მოველ ქვეითად და ეგზომ ჩქარა?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჩემო ძვირფასო, მე გიცანი შენივე სიტყვით,
საშინელი რამ დაეთმინე მიწგან აჭლახანს.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაინც რა მოხდა? ო, მითხარი, ვინ გავნო მაინც?

ო ი დ ი პ ო ს ი

კრეონტი იყო, შენ მას ხედავ, ის უკვე მიდის,
ბოლო ნუგეში — ასულები წამართვა ვინაც.

თ ე ს ე ვ ს ი

ამას რას ამბობ?

ო ი დ ი პ ო ს ი

რაც გარდამხდა, ის მოისმინე.

თ ე ს ე ვ ს ი

საკურთხეველებს მიაშუროს დაუყოვნებლივ
მსახურმა ვინმემ და სუყველას, ვინც კი იქ არის,
ქვეითებსაც და ცხენოსნებსაც, აგრე უბრძანოს,
მთელი სისწრაფით გაეშურონ იმ ადგილისკენ,
ორი სავაჭრო გზა რომ ერწყმის ერთიმეორეს.
ვერც ასულები გაიტაცოს იმისმა ხალხმა
და არც მე გავხდე დასაცინი უცხოელისთვის.
მაშ, როგორც ვბრძანე, ჩქარა! მას კი, უკეთუ მისი
შესაფერისი მრისხანებით აღვიძვრებოდი,
უვნებელს არც კი გავუშვებდი ჩემი ხელიდან.
ახლა კი სწორედ იმ წესითვე მივიღებ იმას,
რა წესითა და რა კანონით თვითონ მოსულა.
ვეღარასოდეს მიატოვებ ამ მიწას შენიო
სანამდის ისევ აქ არ მომგვრი გატაცებულებს.
ღირსი არც თავად ჩემი იყო, რაც შენ მაკადრე,
არც შენი მიწის და არც მათი, ვინაც შენ გშობა,
როცა მოსული სამართალით მოსილ ამ ქალაქს,
ქალაქს, რომელიც უკანონოდ არაფერს სჩადის,
არაფრად აგდებ მის ადათებს და ვით მძარცველი
ძალას ხმაროб და, ვისაც გინდა, იტაცებ კიდეც;
უკაცრიელად ხომ არ თვლიდი ჩემს ქალაქს ანდა
მონებით სავსედ, მეც აწაფრად მიგაჩნდი იქნებ?!
არცა თუ თებე გასწავლიდა ამგვარ სიავეს,
არც იქ არ უყვართ, არც იქ ზრდიან უკეთურ ვაჟკაცთ.
ვინძლო თუ არც შენ შეგაქებდა, რა შეიტყობდა,
ღმერთებისას და თვით ჩემიე კუთვნილს რომ ძარცვავ,
და ძალით მიგყავს საცოდავი მავედრებლები.
ოღესმე მეც რომ მოვსულიყავ იმ შენს მიწაზე
უსინათლოც რომ მჭონოდა რამე უფლება,
ვინც ქვეყნის გამგე იქნებოდა, იმის გარეშე

გავიტაცებდი განა ვინმეს? მეხსომებოდა
თუ როგორ უნდა იქცეოდეს ქალაქში უცხო.
შენსავე ქალაქს არცხვენ ამით, ქალაქს, რომელიც
არ იმსახურებს ამგვარ რამეს; ხანგრძლივმა ჟამმა
დაგაბერა და გონება კი გაკლია ერთობ.
ადრეც ვამბობდი, ამჯერადაც ამასვე გეტყვი,
საჭაროდ აქვე მომიყვანოს ასულნი ვინმემ,
უკეთუ არ გსურს, უნდობლად და ნაძალადევად
ამ ჩვენს მიწაზე დაგასახლონ. მე ამას ვამბობ
გონებითა და ამ გონების თანახმა ენით.

კ ო რ ო

ხედავ, სანამდის მიხველ, უცხოვ? კეთილშობილმა
ავსმოქმედად დაგვანახე ეგ შენი თავი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

არც უკაცურად არ მივიჩნევ, როგორც შენა თქვი,
და არც უგნურად მე შენს ქალაქს, ეგევსის ძეო.
აგრე იმიტომ გავაკეთე, რომ მტკიცედ შწამდა,
ამათზე არვინ დაიწყებდა იმნაირ ხრუნვას,
მათ დასაცავად თვით ძალაც კი ეხმარათ ჩემზე.
აგრე ვიცოდი, მამისმკვლელს და პოროტის მოქმედს.
ქაცს. ვინაც ეგზომ ბიწიერი ცოლქმრობით შობა
ბილწი შვილები, არ მისცემდით ადგილს თქვენს შორის.
ისიც ვიცოდი, ბრძენთაბრძენი არეოპაგი,
მსაჯული თქვენი, არასოდეს მოგცემდათ ნებას,
ამ მაწანწალებს თქვენთან ერთად დაედოთ ბინა.
სწორედ ამ რწმენით დავეუფლე მე ჩემს ნადავლსაც.
თუმცაღა ამას არც ვიზამდი, მას რომ ჩემზე და
ჩემს გვარზე ეგზომ საშინელი წყევლა არ ეთქვა.
ვთვლიდი, რომ ვნებულს შური უნდა მეძია მასზე.
რისხვისთვის განა სხვა სიბერე არსებობს ქვეყნად
სიკვდილის გარდა? მკვდარს არ შეძრავს ტანჯვა მარტოდენ.
მჯერ, რაც გენებოს, ის ირჩიე. თუმც მართალს ვამბობ,
მარტო ვარ ახლა და ადვილად ძალგძ დამბღალო.
მაგრამ იცოდე, იმ საქმისათვის, შენ რომ ჩაიდენ,
თუმც ხნიერი ვარ, შეეცდები, მეც გაგიღო გზელო.

ო, უსირცხვილო თავხედობავ! მაინც ვინ გინდა,
რომ დაამდაბლო — მე თუ ისევ შენივე თავი?
მკვლელობაცა და ქორწინებაც, სხვა სიავენიც.
ეგ შენი ენა რომ მაბრალებს აგრე უსირცხვოდ,
მე ბედშავს აკი უნებურად დამატყდა თავზე;
თვით ღმერთებს სურდათ ამნაირად რომ მომხდარიყო.
ჩვენს მიმართ რაღაც ძველისძველი რისხვა აქვთ ღმერთებს.
ჩემში რას ნახავ ისეთნაირს, რის გულისთვისაც
აგრე სასტიკად შევცოდავდი თავსა და ჩემებს?
აბა, განსაჯე. თუკი მამას დელფოში უთხრეს,
რომ შვილის ხელით სიკვდილია იმისი ბედკრული,
არ არის განა უსამართლო ცოდვა დასწამო
კაცს, ვისაც მაშინ არც კი ჰყავდა დედა და მამა
და ჭეყანაზე არც კი იყო დაბადებული.
და როცა ეგზომ უბედური ვიშვი ამქვეყნად,
რომ მამის ხელში ჩავარდნილი მამას ვკლავდი და
არც კი ვიცოდი თუ ვის ვკლავდი ან ვისი ნებით,
ვით გამამტყუნებ ამ უნებურ საქმეში ნეტავ?
საბრალოვ, ისიც კი არ გაფრთხობს. შენი ღვაძლი დის
ქორწინებაზეც რომ მაძალებ თავის მართლებას.
ამასაც მალე მოგახსენებ, არ გავჩუმდები,
რაკიღა სინდისგარეცხილი აღმოჩნდი თავად.
მშობა, ო, მშობა, უბედურო, ო, ჩემო თავო,
მშობა არმცოდნემ არრასმცოდნე, მშობა და მერმე
მის ნაშობს მისდა სამარცხვინოდ შვილებიც მიშვა.
ეს კი მტკივნეულ მწამს, მაგ სიავეს შენ განზრახ ამბობ,
მე კი არც მაშინ არ მინდოდა მისი შვილთვა და
არც ახლა მინდა ლაპარაკი შენთან იმაზე.
მე ვერვინ მეტყვის იმ ქორწილზე რაიმე ბოროტს,
ვერც მკვლელობაზე მეტყვის რამეს, შენ რომ მაბრალებ.
და გამუდმებით რომ მაყვედრი ბოროტი ენით.
თუმც მიპასუხე ამ კითხვაზე: ვინმე რომ აქვე
ბრალის არმქონეს მოსაკლავად დაგსხმოდა თავზე,
ჰკითხავდი განა, მამა არის იგი თუ მკვლელი,
თუ უმალ იმას მიუზღაუდი, რაც ერგებოდა?
ვფიქრობ, სიცოცხლე თუკი გიყვარს, არად ჩათვლიდი

წესსა და კანონს, უმალ იქვე დასჯიდი მომხდურს.
უბედურება მეც ასევე დამატყდა თავზე,
მე ღმერთთა ნება წარმმართავდა, გაცოცხლებული
თვით მამის სულიც ამგვარადვე შეტყოდა ამას.
შენ კი, მკრეხელი, ვინაც ფიქრობ, სწორად ვამბობო
ყველაფერს, რაიც სათქმელია და რაიც არა,
ჩემს დამცირებას ცდილობ ახლა, ხალხის წინაშე.
თესევსის კეთილ სახელს ლიქნი ამჯერად შენ და
მის ათენს აქებ სანიმუშო წესრიგით მცხოვრებს,
ეგზომი ქებით გარჯილხარ და ის კი არ გახსოვს,
რომ თუკი სადმე რომელიმე მიწა დიდ ღმერთებს
მიაგებს პატივს, ათენია მათში პირველი.
შენ კი აქედან გაიტაცე ჩემი შვილები
და მოხუც მვედრელს მეც აქედან მიტაცებ ახლა.
ამის გამოა ამ ქალღმერთებს რომ ვუხმობ სწორედ,
თავს ვაფარებ და გულმხურვალედ ვევედრები ამას,
შემწედ მექმნენ და თანამდგომად, რათა შეიგნო.
ქალაქსა ამას თუ რაგვარნი იცავენ მაშრნი.

ქორო

ჰეფევ, წმინდაა ეგ მოხეტიალე; მისი ვარამი
ვამღუპველია, მაგრამ იგი ღირსია შველის.

თესევსი

კმარა სიტყვები; იჩქარიან გამტაცებლები.
მათგან ვნებულნი — ჩვენ კი ისევ ადგილზე ვდგავართ.

რეონტი

რაღას მიბრძანებ შენს წინაშე უძალოდ შთენილს?

თესევსი

პირველი წადი, წინ გამიძეხ შენს უკან მაყალს,
და თუ ახლო გყავს დამალული სადმე ისინი,
თვითონ მიდი და მიმაჩვენე, და თუკი იმათ
მიაკროლებენ ავაზაკნი — არ უშავს მასაც —
უკან მიჰყვება მათ მდევარი, ვერ შეიძლებენ
ჩვენ გაგვექცნენ და მადლი უთხრან ამ ქვეყნის ღმერთებს.
ახლა კი წადი და იცოდე, მათი შემპყრობი

ჩვენვე გვიპყრიხარ, მონადირეც თვით შენმა ბედმა
მოგინადირა ვით ნადირი. ვეროდეს შეძლებ
უსამართლობით შეძენილის შენარჩუნებას.
ვერვინ გიშველის; მე ხომ ვიცი, ვერ შეგვბედავდი
ამ თავხედობას შენ მარტოკა, უიარაღო,
სხვების იმედით სჩადიოდი ყველაფერ ამას.
სიფხიზლე არის ჩემი ვალი, რომ ეს ქალაქი
ერთ კაცზე სუსტი არ აღმოჩნდეს, მიმიხვდი განა?
ან იქნებ ახლაც არად გვაგდებ მე და ჩემს სიტყვას,
ისევე არად, როცა გეგმას აწყობდი ჩვენზე.

კ რ ე ო ნ ტ ი

აქ თქვენთან მყოფი არრას გეტყვი, დაბრუნებულს კი
მეცოდინება, თუ რისი ქმნა აჯობებს ჩემგან.

თ ე ს ე ვ ს ი

იქადნე, მაგრამ გაგვიძეხი, შენ კი აქ დარჩი,
და მშვიდად იყავ, ოიდიპოს, გჯეროდეს ჩემი —
თუკი არ მომკლეს, ვერ მონახავს სიმშვიდე ჩემ გულს,
ვიდრე უკანვე არ მოგიყვან შენს ქალიშვილებს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ბედნიერება მოგენიჭოს შენი ჩვენდამი
სამართლიანი ზრუნვისათვის, კეთილო თესევს.

მეორე სტასიმონი

სტროფი ა

ქ ო რ ო

ნეტავი იქ რომ ვიყო, სადაც
რვალის ხმოსან არესს აღძრავს
მალე მამრთა იერიში
პითიის დიად სანაპიროზე
ან ლამპრებიან წმინდა ნაპირზე
იდუმალ წესებს ასრულებენ აქ ქალღმერთები
კაცთა ტომისთვის; ხოლო მათი მონა-ქალები —
ევმოლპიდები — ოქროკლიტით უბამენ ენას.
აგრე მგონია, რომ ბრძოლაში შეუპოვარი

დიდი თესევსი და უბიწო
ორი ასული
ბრძოლის ყიჟინით, გლოვის ზარით შეძრავენ მალე
მთელს ამ მიდამოს.

ანტისტროფი ა

დასავლეთით რბიან ეგეა
და დათოვლილ კლდეთა მხარეს
ეატისის ველებიდან.
იქნებ ცხენებით ან იქნებ სწრაფი
ეტლებით უნდათ გაექცნენ მდევარს.
შევიპყრობთ იმათ; სასტიკია ჩვენი არესი,
სასტიკი არის თესეიდთა მრისხანე ძალა,
უელვარებენ უზანგები მეომარ ვაჟკაცთ,
და ჭენებაში მიუშვია ყველას აღვირი,
მხედრობა მიჰქრის, მიჰქრის ყველა,
ვინც კი თაყვანს სცემს
ცხენების მფარველ ათენას და ზღვათა მეუფეს,
რეას ძვირფას ძეს.

სტროფი ბ

იბრძვიან თუ ჯერაც არა?
თითქოს გული მეტყვის,
დავიხსნითო მალე
ასულთ ეგზომ გატანჯულთ და ნათესავთა გამო ვნებულთ.
დღეს აღასრულებს რაღაცას ზევსი.
დიად ძლევათა ვარ მე მისანი.
ნეტავ ქარივით სწრაფ და ფრთამალ გარეულ მტრედად
ეთერში, მაღლა ავჭრილიყავ ღრუბელთა შორის;
ჩემი თვალებით ვნახავდი ბრძოლას.

ანტისტროფი ბ

ზევსო, ღმერთთა შორის ყოვლის
მპყრობელო და მხედო,
მიეც ქვეყნის მცველებს
ძლევის ძალა, ყოვლისმძლევი იერიშით რომ აღიძრან.
და ათენასაც ვუხმობ სანუკვარს
და მონადირე დიად აპოლონს,

მის დასაც ვუხმობ, ხშირწინწკლება და ფეხებმარდი
ირმის ჯოგებზე რომ ნადირობს. შველას ვთხოვ იმათ
ამ მიწისა და მისი ხალხისთვის.

მესამე ეპისოდიონი

ქ ო რ ო

ო, უცხო მწირო, ნუღარ იტყვი, თითქოსდა შენთვის
ცრუდ მისნობდაო შენი მცველი; აჰა, ასულნი
ისევ აქეთკენ იჩქარიან მსახურებითურთ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სად? რაო, რა თქვი? როგორა თქვი?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მამა, ო, მამა.
ნეტავ ღმერთებს იმის ძალა მიეცათ შენთვის.
გეხილა კაცი, ჩვენი თავი მოგგვარა ვინაც.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ო, შვილო, ნუთუ აჭა დგახართ? ნუთუ აჭა ხართ?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

თესევსმა გვიხსნა და დიადმა მისმა ამალამ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

რომ მოგეხვიოთ, მოეახლეთ, შვილებო, მამას.
აღარ ელოდა იგი უკვე თქვენ დაბრუნებას.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მისაღებს ითხოვ: ძლიერ წადილს მადლიც თან ახლავს.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სად დგახართ? სად ხართ?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ორივენი გიახლოვდებით.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჩემო ძვირფასნო!

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ძვირფასია მშობლისთვის შვილი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ო, მამის კვერთხნო!

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

უბედურნო უბედურისა.

ო ი დ ი პ ო ს ი

უძვირფასესნო ყველას შორის, ისევ მე მყავხართ.
რახან ჩემთან ხართ, არ დავხვდები სიკვდილს ბედშავად.
ამომიდექით, მომეკარით ორივე მხრიდან,
ჩემო შვილებო, ამარიდეთ ტანჯვა, რომელიც
მარტოდ ყოფნისას მომელოდა ეულად შთენილს.
მოჰყევით, რაც კი თავს გარდაგხდათ, მოკლედ მიამბეთ;
მაგ თქვენს ასაკში მცირე სიტყვაც არის საკმარი.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მხსნელი ის არის. იმისი სჯობს მოსმენა, მამა:
ცოტა წვლილი გვაქვს ამ საქმეში შენაც და ჩვენაც.

ო ი დ ი პ ო ს ი

სიტყვა რომ აგრე გავუგრძელე ჩემს ქალიშვილებს,
ნუ გიკვირს, მეფეც, არ ველოდი მე იმათ უკვე.
მე კარგად ვიცი, რომ ამ შვებას და ამ სიხარულს
არვის არ უნდა ვუმადლოდე შენ ერთის გარდა,
განა სხვა ვინმემ, შენ იხსენი ჩემი შვილები.
დაე, რაც მე მწადს, ის გისურვონ დიდმა ღმერთებმა
თავად შენაც და შენს მიწასაც, რადგან მე მხოლოდ
თქვენთან ვიპოვე ჭეშმარიტი ღვთისმოსაობა,
კაცთმოყვარება და ურყევის პირის სიმართლე.
ჩემსავე თავზე გამოვცადე ეს ყველაფერი,
რადგან რაცა მაქვს, შენგანა მაქვს და არა სხვისგან.
მაშ, მომეც ხელი, მეუფეო, ჩამოგართვა და

უკეთუ ამის უფლება მაქვს, შუბლზეც გემთხვიო.
ამას რას ვამბობ, ეგზომ ბედშავს სადა მაქვს ნება,
შევეხო ვაჟკაცს, ვისაც ბიწი არანაირი
არ შეჰხებია. ვერ გაებედავ, ვერ შეგეხები
და არც შენ მოგცემ ამის ნებას, მოკვდავთა შორის
ისევ ჩემდენი ტანჯვის მნახველს თუ ძალუძს მხოლოდ
ჩემი ამგვარი თანალმობა. აქედან გეტყვი:
დე, გაიხარე, დე, ასევე გეზრუნოს ჩემთვის.

თ ე ს ე ვ ს ი

როდი მაკვირვებს ვრცელი სიტყვა შენი, რომელმაც
შვილების ნახვით გაიხარე, არც ის მაკვირვებს,
ჩემამდე იმათ რომ მიაგე შენი სიტყვები,
გულგასანაწყენს არვინ ხედავს ამაში რამეს,
განა სიტყვებით ვცდილობთ ხოლმე, ჩვენი ცხოვრება
დიდების ნათლით რომ შევმოსოთ, არამედ — საქმით.
აჰა, დასტური; რაც შეგფიცე, მოხუცო, სიტყვით,
არ გეცრუვე და საქმით ვქმენი; უვნებელი და
გადარჩენილნი აქ მოგვგვარე შენი შვილები.
თუ ვით ვიხსენი მე ისინი, რა საჭიროა
ამაზე კვეხნა, გოგონები გეტყვიან ამას.
ჯობს, იმ ამბავზე მომაწოდო რაიმე რჩევა,
აქეთ მომავალს რომ მაუწყეს გზაზე ახლახან.
მოკლეა იგი, მაგრამ დიდად გასაოცარი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაინც რა არის, ამიხსენი, ეგევსის ძეო,
მე არრა ვიცი იმ ამბისა, შენ რომ გსმენია.

თ ე ს ე ვ ს ი

მითხრეს, თითქოსდა ვიღაც კაცი, არა თებელი
და მაინც შენი ნათესავი, პოსეიდონის
საკურთხევლებთან ჩამომჯდარა სავედრებელად.
მაშინ მისულა, მე რომ აქეთ მოვიჩქაროდი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

საიდან არის ან რას ითხოვს თავის ვედრებით?

თ ე ს ე ვ ს ი

ეს ვიცი მხოლოდ, სწადია, რომ რაღაც გაუწყოს.
მცირეოდენი, თანაც თურმე არასამძიმო.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მცირეო? განა მცირედისთვის შესთხოვდა ბომონს?

თ ე ს ე ვ ს ი

შენთან საუბნოდ აქ მოსული, იგი, ამბობენ,
ითხოვს, რომ მერმე უვნებლადვე გავუშვათ უკან.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ვინ უნდა იყოს იგი მაინც, ბომონთან მჯდარი?

თ ე ს ე ვ ს ი

აბა, დაფიქრდი, ნათესავი ხომ არ გყავს ვინმე
სადმე არგოსში, ამ წყალობას მოგთხოვდა ვინაც?

ო ი დ ი პ ო ს ი

ჰოი, ძვირფასო, მანდ შეჩერდი!

თ ე ს ე ვ ს ი

რა დაგემართა?

ო ი დ ი პ ო ს ი

არა, არ მთხოვო!

თ ე ს ე ვ ს ი

რა არ გთხოვო, გამაგებინე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

მე უკვე ვიცი, თუ ვინ არის იგი მთხოვნელი.

თ ე ს ე ვ ს ი

ვინ არის იგი, ჩემი რისხვის ღირსი რომ იყო?

ო ი დ ი პ ო ს ი

მეფეო, იგი საძულველი შვილია ჩემი,
სწორედ მის სიტყვებს ვერ ავიტან ყველაზე მეტად.

თ ე ს ე ვ ს ი

არ შეგიძლია, მოუსმინო და რაც არ გინდა,
არც შეუსრულო, მაშ, რად გიმძიმს მისი მოსმენა?

ო ი დ ი პ ო ს ი

საძულველია ხმაც კი მისი, მეფევ, მამისთვის,
მას რომ დავუთმო, ნუ დამატან ამაზე ძალას.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაგრამ თუ ამას გაიძულებს საკურთხეველთან
მჯდარის უფლება, გვერდს აუვლი განა ღვთის ნებას?!

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

თუმც ყმაწვილი ვარ, მამაჩემო, რჩევას მოგცემ და
გთხოვ, დამიჯერო, აღასრულოს, დაე, მეუფემ
სიკეთე, რაიც სულისათვის უნდა და ღმრთისთვის.
დაგვითმე ჩვენაც, დე, მოვიდეს ჩვენთან ჩვენი ძმა.
გაბედე, მამა! დამიჯერე, ვერ გამოგძალავს
იგი ისეთ აზრს, საზიანო რომ იყოს შენთვის.
მაინც რას გავნებს, თუ მის სიტყვებს მოისმენ მხოლოდ?
ავი ზრახვები სიტყვებშივე ჩანან ყოველთვის.
შენი შვილია იგი, მამა, და ამიტომაც
თვით უარესი ბოროტების გამოც არა გაქვს
უფლება, მასაც ბოროტითვე გადაუხადო,
მიეცი ნება. სხვებსაც ტანჯავს მწველი რისხვა და
სხვებსაც ჰყავთ ავი და უღირსი შვილები, მაგრამ
მათ ბუნებასაც მოდრეკს ხოლმე მოყვასთა რჩევა.
განა ახლანდელს, ძველ სიმწარეს გახედე შენსას,
მშობლებისაგან რომ იწვნიე ეგზომ სასტიკად.
თუკი იმათაც გაიხსენებ, მიხვდები, მჯერა,
ბოროტი რისხვა რა სიავეს შეიჭმს ბოლოსთვის.
მცირედი გახლავს განა ამის საბუთი თავად
შენ, ვინაც თვითონ დაითხარე შენი თვალები?
ო, დამიჯერე, ცუდი არის, სიმართლის მძებნელს,
დიდხანს რომ უწევს მისი თხოვნა. არ გვარგებს, მამა,
მეფის სიკეთეს სიკეთითვე რომ არ მივუზღოთ.

ო ი დ ი პ ო ს ი

თქვენთვის საამოდ, ხოლო ჩემთვის ეგზომ სამძიმოდ
თქვენმა სიტყვებმა მძლიეს, შვილო. დე, იყოს, აგრე.
მაგრამ, მეფეო, თუკი იგი მართლაც აქ მოვა,
არვინ იუფლოს ჩემი სული, ჩემი სიცოცხლე.

თ ე ს ე ვ ს ი

ერთხელ ხომ მთხოვე, მეორეჯერ ნუღარას ამბობ.
მე არ ვიქადი, მაგრამ გწამდეს, სანამდის ღმერთი
მფარველობს ვისმე, უვნებელი იქნები შენაც.

მესამე სტასიმონი

ს ტ რ ო ფ ი

ქ ო რ ო

ვისაც უნდა, რომ მეტხანს იცოცხლოს,
ვიდრე ბედისგან ერგება ხანი,
შეუფერებელს ესწრაფვის იგი,
ცხადზე ცხადია ჩემთვის ეგ სიბრძნე.
სატანჯველთათვის მრავალგზისი და
გრძელი დღეების რიგია ხვედრად,
ხოლო საამოს ვერაფერს ნახავ
შენს წადილსა და შენს სურვილებს
მოჰიდებული. და ოდეს გიხმობს ჰადესი, ვინაც
არც ცეკვა იცის და არც სიმღერა,
ყველას ერთურთთან გაასწორებს, ყველას დაიხსნის
ბოლოს სიკვდილი.

ა ნ ტ ი ს ტ რ ო ფ ი

არ დაიბადო — აი, რა არის
ყველაზე კარგი და მერე ის, რომ
უკეთუ იშვი, საჩქაროდ ისევ
იქვე დაბრუნდე, სიდანაც მოხველ.
როცა გაივლის ახალგაზრდობა
უზრუნველი და ქარიფანტია,
რა ტანჯვა არის, შენ არ გეწვიოს,
რა ჯაფა, შური ანდა ზვაობა,
შუღლი, ბრძოლა და ანდა მკვლელობა?

ბოლოს კი მოდის საძულველი, ძალადამცლელი,
მარტოდ მშთენელი და უამური
სიბერე, რათა სიავეთა ყველა სიავე
ერთად აცხოვროს.

ეპიზოდი

ქორო

ბედშავი იგიც ამ ხნისაა, განა მარტო მე.
ვით ყოველ მხრიდან ჩრდილოეთის ცივაბო ნაპირს
ატყდება ხოლმე ცივ ზამთარში და არყევს ტალღა,
აგრე ბორგავენ მოხუცის თავზე
შემზარავი და მძიმე ცოდვები.
მას ეხლებიან ისინი მუდამ.
ზოგი იქიდან, სადაც მზე ჩადის,
ზოგიც იქიდან, მზე რომ ამოდის.
ზოგი შუადღის სამხრეთ ქვეყნიდან
და ზოგი სულაც ჩრდილოეთით, ღამის რიჟედან.

მეოთხე ეპისოდიონი

ანტიგონე

სწორედ ის უცხო კაცი არის, როგორც ჩანს, მამა,
უამალოდ და მარტოდმარტო რომ მოდის აქეთ,
ცრემლის ნაკადი ღვარად დასდის ბედშავს სახეზე.

ოიდიპოსი

ვინ არის იგი?

ანტიგონე

სწორედ იგი, ვისზედაც ადრე
თავად ვფიქრობდით; პოლინიკე მოდის აქეთკენ.

პოლინიკე

ვაგლახ რაღა ვქნა, რა ვიტირო, დებო, პირველად —
ჩემივე თავის უბედობა? თუ უბედობა
მამაჩემისა? სამშობლოდან გაძევებული
უცხო მიწაზე მოვიძიე შვილებთან იგი.
ეს რა ტანსაცმლით შეუმოსავს ბებერი ტანი.

მოხეცის ჰუპუით გალესილი ტანისამოსი
ტანზე ეკვრის და მოხუცებულს გვერდებს უფიტავს,
თვალდათხრილ თავზე ქარისაგან აშლია თმები.
ალბათ ჩანთაშიც ასეთივე უდევს საგზალი
და იმით კვებავს საბრალობელ, გატანჯულ სხეულს.
გვიან ვგებულობ მე ბედშავი ყველაფერ ამას.
თავადვე გეტყვი, კაცთა შორის უბოროტესი
ვყოფილვარ მართლაც, ამგვარ ღღეში რომ გხედავ მამას.
მაგრამ ხომ მუდამ გვერდით უხის ტახტთან დიად ზევსს
ლმობიერება ყოელის მიმართ, დაე, შენთანაც
ის დადგეს, მამა. ალბათ შევძლებ გამოვისყიდო
ჩემი ცოდვები, გამრავლებას ვერ შევძლებ მათსას.
რად დუმხარ?

მითხარი რამე. ნუ იბრუნებ პირს ჩემგან, მამა.
არ მეტყვი რამეს? ნუთუ ასე პატივშელახულს
გამიშვებ უკან და არ მეტყვი რაზე მრისხანებ?
თქვენ, ო, შვილებო ამ კაცისა, ძვირფასო დებო,
თქვენ მაინც სცადეთ მამაჩემის ბაგის შერხევა,
უკარებელი რომ არის და ეგზომ სასტიკი.
სცადეთ, რამეთუ ღმრთის წინაშე ვედრებად მდგარი
არ გამაბრუნოს უსიტყვოდ და აგრე უღრსად.

ანტიგონე

რისთვის მოხვედი, ამაზე თქვი, ბედკრულო, რამე,
რადგან სიტყვები, სიხარული რომ მოაქვთ ჩვენთვის
ან რამე წყენა ან სიბრალულს აღძრავენ ჩვენში,
თავად მუნჯებსაც კი ამოჰგლეჯს რაიმე ბგერას.

პოლინიკე

მაშ, კარგი, ვიტყვი, მართლაც სწორად მითხარი, დაო,
უპირველესად იმ ღმერთს ვუხმობ დახმარებისთვის,
საკურთხეველებთან რომ ვედექი, ვედექი, რათა
აქ მოვსულიყავ და ამ ქვეყნის მეფის ნებართვით
სათქმელი მეთქვა, მომესმინა მამის პასუხი,
და მერმე მშვიდად წავსულიყავ. მეც ამას ვითხოვ
თქვენგან, უცხონო, თქვენგან, დებო, და შენგან, მამა.
ახლა კი გეტყვი, რის გულისთვის მოვსულვარ შენთან:

განდევნილი ვარ სამშობლოდან, და ეს იმიტომ,
რომ შენი ტახტი მოვისურვე ყოვლისმპყრობელი,
ტახტი, რომელიც შენს უფროს ძეს ეკუთვნის წესით.
ეტეოკლემ კი, შენმა შვილმა, ჩემზე უმცროსმა,
თებეს ქვეყნიდან გამაძევა, პირველობა კი
განა თუ სიტყვით დამიმტკიცა ან კიდევ საქმით, —
უბრალოდ ხალხი შემოიმხრო. მე ახლა ვხედავ,
ამის მიზეზიც ერინისი ყოფილა შენი;
მისნებიც სწორედ ამნაირად ამბობენ ამას,
რადგან არგოსში რომ მოვედი, მეფე ადრასტოსს
სიძედ გავუხდი და ურყევი ფიცი შევკარი
ყველა იმასთან, ვინაც პირველებსა და
იარაღგანთქმულთ რომ უხმობენ, შევკარი, რათა
იმათი ლაშქრის შვიდი რაზმი თ ვეკვეთო თებეს.
ვეკვეთო, რათა ამ ბრძოლაში ან თავად მოვკვდე.
ან გავაძევო იგი, ვინაც მე გამაძევა.
იქნებ იკითხო, შენთან რისთვის მოვსულვარ მაინც?
ფრიად მდაბალი თხოვნა გვაქვს და სავედრებელი
შენდამი, მამა, თავად მე და ჩემს თანამდგომებს,
ახლა ისინი შვიდი ალმით და შვიდი რაზმით
თებეს კედლებთან შემართულან ქალაქის ირგვლივ.
პირველი არის შუბოსანი და ფრინველებით
მკითხავი ამფიარეოსი, ხოლო მეორე
ტიდევსი არის ეტოლიელ ენევსის ვაჟი,
ეტეოკლე კი მესამეა არგოსს შობილი,
მშობელმა მამამ ტალაოსმა რომ წარმოგზავნა,
ჰიპომედონტი მეოთხეა, კაპანევსი კი,
რიგით მეხუთე, დაწვასა და მიწად დამხობას
უქადის თებეს, მეექვსე კი არკადიელი
პართენოპაიოსი არის ატალანტეს ძე
დედის ხანგრძლივი ქალწულობით აგრე ხმობილი.
თვით მე კი — შენი, და თუ არა შენი, ავბედი
ხვედრის ნაშობი — მაინც შენად მიხმობენ ვისაც,
თებესკენ ვუძღვი არგოსელთა გულმამაც ლაშქარს.
შენს ასულებს და შენს სიცოცხლეს გავედრებთ, მამა,
მათ გავედრებთ და ამ ერთადერთ მადლსა გთხოვთ მხოლოდ,

მე გადმომეცი შენი რისხვა ახლა, როდესაც
ჩემს ძმაზე შურისსაძიებლად მივდივარ თებეს,
ძმაზე, რომელმაც მშობლიური მიწა წამართვა.
გადმომეც, რადგან, თუ მისანთა სიტყვებს ვენდობით,
ვისიც შენ იყო, გამარჯვებაც იმას დარჩება.
თებეს ღმერთებს და მის წყაროებს გაფიცებთ, მამა,
დამიჯერე და დამყევ ნებას, ჩვენ ხომ ორივე
მათხოვრები ვართ სამშობლოდან გაძევებულნი.
სხვათა წყალობის შემყურენი ვცოცხლობთ ორივე
და ხვედრიც სწორედ ერთნაირი შეგვხვდა მამა-შვილს.
ის კი ტირანი სახლში არის — ჰოი, მე ბედშავს —
დაგვცინის ჩვენ და ზვიადობა ატკბობს თავისი.
თუკი გადაწყვეტ და ჩემს მხარეს დაიკერ, მამა,
სწრაფად და ერთობ უჭირველად დავამხობ იმას.
წაგიყვან, მამა, და გამყოფებ შენსავე სახლში.
მე დავბრუნდები, გავაძევებ რაკილა იმას.
შენი შეწევნით აღვასრულებ ამას ყველაფერს.
ხოლო უშენოდ, ვიცი, თავსაც ვერ გადავირჩენ.

ქ ო რ ო

ვინაც ის შენთან მოიყვანა, იმ კაცს რადით
უთხარი რამე და უკანვე გაუშვი იგი.

ო ი დ ი პ ო ს ი

არა, მოხუცნო, ის რომ მართლაც ამ მიწის მპყრობელს
არ მოეყვანა ჩემთან ახლა და თავად თესევს
არ მოესურვა, რომ პასუხი მიმეგო მისთვის,
მართლაც ვერასდროს მოისმენდა ჩემ სიტყვას იგი,
ახლა კი ღირსი შეიქმნება იმ სიტყვებისა,
არაფრით რომ არ გაახარებს იმის სიცოცხლეს.
ბოროტო, აკი შენ იყავი, იგი — კვერთხის და
ტახტის მპყრობელი, ის შენი ძმა რომ უფლობს ახლა, —
მშობელი მამა რომ განდევნე ქალაქიდან და
ამ სამოსელის რომ არგუნე წილად ტარება.
ახლა დასტირი ამ სამოსელს, ახლა, როდესაც
აგრე ნატანჯი ჩემი სწორი მოსჩანხარ თითქმის.
განა საგლოვი, ისევ ჩემი სატარებია

ის, სანამ ვარ და მეხსომები, ვითარცა მკვლელი.
აკილა სწორედ შენ ჩამაგდე ამ გასაჭირში,
შენ გამაძევე, შენს გამოა, მოხეტიალე,
სხვებს რომ გამოვთხოვ ყოველდღიურ ჩემს არსებობას.
ეს გოგონები რომ არ მეშვა, ჩემი მრჩენელნი,
დღეს უკვე მკვდარი ვიქნებოდი შენი წყალობით.
ჩემი მრჩენელნი, ისინია, მე რომ მშველიან,
კაცნი არიან ისინი და არა ჭალები
ჩემზე ზრუნვაში. თქვენ კი არ ხართ ჩემგან შობილნი.
ამადაც გიცქერთ ბედისწერა, თუმც განა ისე,
როგორც იმხანად, როცა მართლაც დაიძვრებიან
შენი რაზმები თებესაკენ, ვეროდეს დასცე
შენ ეგ ჭალაჭი, უფრო ადრე შენი ღვიძლი ძმის
სისხლით შეღებილ შენს თავს დასცემ შენს ძმასთან ერთად.
თანადგომისთვის დიდ ჭალღმერთებს ვლაღადებ, რათა
თქვენი მშობლების დაფასება შეიგნოთ თქვენაც
და უკადრისად არ განდევნოთ, დაბრმავებული
მშობელი მამა. როდი იქმდნენ ამას ესენი,
ამადაც სწორედ მათ იუფლონ შენი კვერთხი და
შენი დარბაზნი, თუკი კვლავაც კრონიდთან ჰგიეს
კანონთა მცველი სამართალი თავდაპირველი.
შენ კი, ო, განვედ, საძულველო, შენ არ გყავს მამა,
უბოროტესო ბოროტთაგან, შეუდამ თან გდევედეს
წყევლა, რომელსაც მე აღვაელენ: არცთუ მშობელი
მიწა დაიპყრო შენი შუბით და არც ოდესმე
უკან დაბრუნდე შენს არგოსში, დაე, შენივე
ძმის ხელით მოკვდე და თვით მოკლა, ვინც გაგაძევა.
აგრე გწყეველი და ტარტაროსის მზახარე წათესავს
ერებოსს ვუხმობ შენც თავისთან დაგიდოს ბინა.
ამ ჭალღმერთებსაც ვლაღადებ და არესსაც ვუხმობ,
არესს, თქვენს შორის საშინელი შეღლის ჩამომგდებს.
ხომ მოისმინე, მაშ, გამშორდი და მოახსენე,
ყველა კადმოსელს და შენდამი ესოდენ ერთგულ
იმ შენს მეგობრებს, თუ რად მისცა ოიდიპოსმა
ასეთნაირი საბოძვარი თავის ვაჟკაცებს.

ქ ო რ ო

როდი ვხარობდი, პოლინიკე, აქეთ მომავალ
შენი გზის გამო — ო, ახლა კი გასწი საჩქაროდ!

პ ო ლ ი ნ ი კ ე

ვაშე, გზაო, ვაი, ჩემო უბედურებავ,
ო, მეგობრებო, როგორია ჩვენი გზის ბოლო,
ჩვენი, ვინც არგოსს ვეშურებით — ჰოი, მე ბედშავს —
სწორედ იმგვარი, რომ არ ძალმიძს, ჩემს თანამდგომებს
მოვუთხრა მასზე, ვეღარც უკან დავიხევ უკვე,
დამუნჯებული უნდა შევხვდე ჩემს ბედისწერას.
ო, ჩემო დებო, ო, თქვენ მაინც, ვინაც მშობელი
მამის წყეველანი მოისმინეთ უსასტიკესი,
უკეთუ მართლა აღსრულდება ეს შეჩვენება
და თუკი სახლში დაბრუნდება ვინმე თქვენგანი,
დაე, თქვენ მაინც ნუ შელახავთ, დებო, ჩემს პატივს,
საფლავში ჩამდეთ და დაკრძალვის მომაგეთ წესი:
მაშინ დღევანდელ სახელსა და მაგ თქვენს დიდებას,
რომელიც მასზე მზრუნველობით მოგიხვეჭიათ,
ჩემზე ზრუნვითაც არანაკლებს შეჰმატებთ სახელს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ო, დამიჯერე, პოლინიკე, გემუდარები!

პ ო ლ ი ნ ი კ ე

რისი თქმა გინდა ანტიგონე, ჩემო ძვირფასო?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სასწრაფოდ არგოსს მოაბრუნე შენი ლაშქარი,
ნურც თავს დაღუპავ და ნურც ქალაქს დაღუპავ შენსას.

პ ო ლ ი ნ ი კ ე.

არ შემიძლია; რადგან მერმე როგორ გავუძღვე
ლაშქარს, რომელსაც დავაბრუნებ შიშისგან ერთხელ.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

რა საჭიროა ხელმეორედ აღიძრა, ძმაო?
რა მადლს მოიგებ, თუ შენსავე ქალაქს დაანგრევ?

პ ო ლ ი ნ ი კ ე

სამარცხვინოა გაქცევა და აგრეთვე ისიც,
ჩემზე — უფროსზე — უმრწემესმა ძმამ რომ იცინოს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ხედავ თუ არა, რა სწორია მისნობა იგი,
ერთმანეთისგან რომ აღგითქვამთ სიკვდილს ორთავეს?

პ ო ლ ი ნ ი კ ე

მას ხომ აგრე სურს, და დათმობა აღარც ჩვენ ძალგვიძს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ვაი, მე ბედშავს, ვინ გაბედავს შენ რომ გამოგყვეს
მის მიერ აგრე ნამისნევი სიტყვების შემდეგ?

პ ო ლ ი ნ ი კ ე

ცუდს არას ვიტყვი, კარგი სარდლის მოვალეობა
მუდამ საამოს უწყებაა და არა ავის.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მაშ, მართლა ასე გადაწყვიტე, ბედშავო. ბძაო:

პ ო ლ ი ნ ი კ ე

ნუღარ მაკავებ, ანტიგონე, ნუღარ მაკავებ,
უბედურია ეს ჩემი გზა უსასტიკესი
და წყევლა აწევს მამისა და ერინისების.
თქვენ კი, უკეთუ წესს ამიგებთ, სიკეთე მოგცეთ
მაღალმა ზევსმა; განა ცოცხალს, მკვდარს მომეხვეევით
ოდესმე ისევ. მაშ, გამიშვით, მშვიდობით, დებო,
ვეღარ მიხილავთ მხედველს მეტად.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ჰოი, მე ბედშავს!

პ ო ლ ი ნ ი კ ე

ნუ მგლოვობ, დაო.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ვინ შეიძლოს, რომ არ გიგლოვოს,
შენ, ვინაც, ძმაო, ასეც ცხადად ჩაიხარ ჰადესს?!

პოლინიკე

თუ სიკვდილია, დაე მოვკვდე.

ანტიგონე

ყური დაიგდე.

პოლინიკე

რაც არ შემფერის, ნურც შენ მეტყვი.

ანტიგონე

შენ თუ დაგკარგე,
რა უბედური შევიქნები.

პოლინიკე

ღმერთი განაგებს
აგრე იქნება თუ სხვაგვარად. თქვენ კი, ორივეს,
ღმერთებს ვთხოვ ამას, არასოდეს შეგხვდეთ სიავე,
ცხადია, მართლაც, ავბედობის არა ხართ ღირსნი.

კომმოსი

სტროფი ა

ქორო

თუ ბედისწერა არ მისწვდება და თუ არ შეცვლის,
მრავალ ხელახალ ავბედობას დამაწვეს თავზე
ეგ უსინათლო უცხო კაცი.
ღვთაებათაგან წინასწართქმულს ვერაფერს ჩავთვლი
ცრუდ და ამაოდ.
ხედავს, ო, ხედავს; უველაფერს ხედავს მარადიული
ჟამი, რომელიც
ყოველდღიურად ამრავლებს ვარამს.
შეირყა ეთერი, ო, ზევსო!

ოიდიპოსი

ჩემო შვილებო, ო, შვილებო, ხომ ვერ მოიყვანს
აქაურთაგან რომელიმე დიდებულ თესევსს?

ანტიგონე

რა განგიზრახავს მაინც, მამა, რად უხმობ მეფეს?

ოიდიპოსი

მალე ჩამიყვანს ფრთამოსილი მეხი ზევსისა
ჰადესში... თუმცა, ო, გაგზავნეთ ვინმე საჩქაროდ.

ანტისტროფი ა

ქორო

შეხედე, გრგვინავს და გრიალებს ზევსის ნატყორცნი
ვეება მეხი, ყალყზე მიდგას შიშისგან თმები,
ო, ყალყზე მიდგას,
თრთის და ცახცახებს ჩემი სული, გარდამოსული
კვლავ იწვის ელვა.
რა აღსასრული მოდის ნეტავ, ძრწოლამ შემიპყრო,
მუდამ სიავე ახლავს მის გრგვინვას,
ო, დიდო ეთერო, ო, ზევსო!

ოიდიპოსი

ღვთისაგან კაცზე ნამისნევი აღსასრულია
მომდგარი, შვილნო, განრიდება აღარ ეგების.

ანტიგონე

საიდან უწყი და საიდან დაასკვენ, მამა?

ოიდიპოსი

ვიცი ნამდვილად. მაგრამ ნეტავ წავიდეს ვინმე
და ჩქარა ჩემთან მოიყვანოს ამ მიწის მეფე.

სტროფი ბ

ქორო

ჰოი, შეხედე, როგორ გრგვინავს შორს მომჭუხარი
შენი ზევსისა,
ო, შეგვიწყალე, შეგვიწყალე, მაღალო ღმერთო.
ნეტავ წყვდიადი ხომ არ მოგაქვს დედამიწაზე?!
დე, სასიკეთოდ მოგვევლენოდეს შენი ნიშნება,
ღაე, სამადლოდ მოსულიყოს ჩვენთან ეს კაცი,
მაღალო ზევსო, შენდა ვღაღადებ.

ოიდიპოსი

ახლოა უკვე? ნუთუ ისევ ცოცხალს მომისწრებს.
შვილებო, იგი და გონებით ჯერაც დაწმენდილს?

ანტიგონე

რა ანდერძი გსურს დაუტოვო იმის სულს ნეტავ?

ოიდიპოსი

ჩემგან აღთქმული მადლი მინდა მივაგო იმას,
კეთილ საქმეზე საქმითვე მსურს გადავუხადო.

ანტისტროფი ბ

ვაგლახ, ვაიმე, შვილო, მოვედ; ო, მოვედ,
მოვედ, თუნდაც რომ
ჩვენი სამშობლოს განსაწმენდად სწირავდე ზვარაკს
ზღვათა მეუფე პოსეიდონს, მოვედ, ო, მოვედ.
ამ უცხო მოხუცს უნდა, რათა შენ და შენს ქალაქს
შენს მეგობრებსაც მადლი უზღოს სამართლიანი.
გამოეშურე სწრაფად, პატრონო!

თესევსი

რა მიზეზია, რა ხმაურით მოცულხართ ყველა
და ამ ხმაურში რატომ ისმის ხმა უცხო კაცის?
ზეციდან ხომ არ დაგტყდომიათ დიადი ზევსის
ელვა ან სიტყვა; ყველაფერი ძალუძს ღვთაებას,
ეგზომ ძლიერი ჭარაშოტი აღაგზნო ვინაც.

ოიდიპოსი

გნატრობდი, მეფევ, და მოხვედი, ამ გზაზე ალბათ
ვიღაც უკვდავმა დაგაყენა შენს სასიკეთოდ.

თესევსი

ახალი არის რამე, ძეო ლაიოსისა?

ოიდიპოსი

ჩემი სიცოცხლის გარდატეხა. არ მინდა მოვკვდე
და დანაპირი გაგიცრუოთ შენ და შენს ქალაქს.

თესევსი

რამე ნიშნებით განგიცხადდა ამგვარი ხვედრი?

ო ი დ ი პ ო ს ი

მაცნე ღმერთები მაუწყებენ ამას უცდომლად,
მათი ნიშნები არასოდეს გვატყუებს მოკვდავთ.

თ ე ს ე ვ ს ი

მაინც რა იყო ეგ ნიშნები, მოხუცო კაცო?

ო ი დ ი პ ო ს ი

გრგვინვა მეხისა მრავალგზისი და უძლეველი
ხელით ნატყორცნი მრავალგზისი ელვის ისრები.

თ ე ს ე ვ ს ი

მე მჯერა შენი; რაც წინასწარ გვითხარი ადრე,
ყველა აღსრულდა. თქვი, რას მირჩევ, როგორ მოვიქცე.

ო ი დ ი პ ო ს ი

ეგევსის ძეო, მე გასწავლი სიბრძნეს, რომელიც
შენს ქალაქს მარად უბერებელ ქალაქად აქცევს,
იმ ადგილს, სადაც უნდა მოვკვდე, თავად გაჩვენებ,
თვით წარგიძღვები, არვის შველა არ დამჭირდება.
და შენ კაცთაგან ნურასოდეს ნუ ეტყვი ვინმეს,
სად იმყოფება, დაფარული სად არის იგი,
რათა მრავალი ფარისა და შუბის სანაცვლოდ
მეზობლებისგან იგი იყოს თქვენი მფარველი.
იმას, რისი თქმაც მკრეხელობა არის ამჯერად,
თავად შეიტყობ, იქ რომ მოხვალ განმარტოებით,
ქალაქელთაგან მე არავის არ ვეტყვი იმას,
არც შვილებს ვეტყვი, ძლიერ მიყვარს თუმცა ისინი.
დაფარე იგი თავად შენაც და როცა მოვა
სიკვდილის ჟამი, შენს მემკვიდრეს გაანდე მხოლოდ,
მეფიდან მეფეს გადაეცეს ხიდაგი იგი.
დე, ასე დარჩეს შენს ქალაქში, სპარტთა მოდგმისთვის
მარად უძლეველ დიდ ათენში. ქედმაღლობა კი
ქალაქთა შორის ბევრს სჭირს ხოლმე კეთილად მცხოვრებს.
გვიან აპყრობენ თავის მზერას ღმერთები იმას,
მათ წესს განუდგა და ზვაობას მიეცა ვინაც.
არ დაგემართოს შენაც ამ, ეგევსის ძეო.
უჩემოდ იცი ყველაფერი, ახლა კი როცა

ღმერთის ნიშნება აჩქარებას მაუწყებს უკვე,
ნუღარ ვაყოვნებთ, მივაშუროთ იმ ადგილს ჩვენაც.
შვილებო, უკან გამომყევით, მე გაგიხდებით
ჯერ არგაგონილ წინამძღოლად, მე, ვინაც ადრე
თქვენვე დაგყავდით. გამომყევით, ნუ შემეხებით,
მევე მომანდეთ ჩემი წმინდა სამარის პოვნა,
სადაც ამ მიწით მიწერია რომ დავიფარო.
აგრე, აქეთკენ გამომყევით; აქეთ მივყავარ
სულების მეგზურ ჰერმესსა და ქვესკნელის ღმერთქალს.
ჰოი, შენ, ბნელო სინათლეო, ოდესღაც, სადღაც
ჩემი იყავი, ამჟამად კი უკანასკნელად
მეხები ტანზე. მივალ, რათა აღსრულებული
სიცოცხლე ჰადესს ჩავაბარო. ო, სანუკველო,
თავად შენაც და შენი მიწაც, შენი მსახურნიც
იყავით მარად ბედნიერნი და სიმართლეში
მარადის ნეტართ მეც გახსოვდეთ, როცა მოვკვდები.

მეოთხე სტასიმონი

სტროფი ა

ქორო

თუკი ნება მაქვს, ჩემი ლოცვებით,
თაყვანი რომ გცეთ, უხილავო დიდო ქალღმერთო,
და შენც, აჩრდილთა საბრძანისის დიდო მეუფევ,
შენ, ო, აიდონევს, აიდონევს,
გემუდარები უდრტვინველი სიკვდილით ჩაჰხდეს
მოხუცი იგი სტიქსისა და აჩრდილთა სახლში,
რათა მართლაცდა უსამართლო და უთვალავი
უსასტიკესი სიმწარის შემდეგ
— მას რომ დაატყდა
კვლავაც აღავსოს იგი ღმერთმა სამართლიანმა.

ანტისტროფი ა

მიწის ქალღმერთნო და უძლეველო
მხეცო, ჰადესის სტუმარმრავალ ბჭესთან რომ წევხარ,
და შენს ქვაბულში იღრინები გულისწამღებად,
ბრდღვინავ, რამეთუ, როგორც ჩვენ ვამბობთ,
ბნელი ჰადესის დარაჯი ხარ მარადიული.

შენაც გეას და ტარტაროსის ბნელო ასულო,
მკვდართა საუფლოს ჩაიყვანო, გვედრი, ქვესკნელში
— შენს კართან მდგარი სამართლიანი
უცხოტომელი,
შენ, ვისაც გიხმობ მარადისად მიმაძინებელს.

ეჭსოდოსი

მაცნე

ქალაქის მკვიდრნო, თუკი მოკლე სიტყვით ვიტყოდი,
ამას გამცნობდით, აღარ არის ოიდიპოსი.
ხოლო იმ ამბავს, რაც იქ მოხდა ცოტა ხნის წინათ,
ვერავინ შეძლებს მოკლე სიტყვით მოუთხროს ვინმეს.

ქორო

მაშ, დაიღუპა, უბედური?

მაცნე

ეჭვიც არ არის,
სამარადისოდ მიატოვა მან ეს ცხოვრება.

ქორო

და მაინც როგორ — ღვთის ნებით და უმტკივნეულოდ?

მაცნე

ესე ამბავი გაოცების ღირსია მართლაც.
აქედან როგორ გაემართა თავად ხედავდი,
რადგან აქ იყავ — არ უძღოდა მას წინ არავინ.
პირიქით მოხდა: თავად იმას მივყავდით ყველა.
შერმე კი, როცა მიაღწია ციცაბო დაღმართს,
სპილენძის კიბედ რომ ეშვება მიწის წიაღში,
გზაჯვარედინთან ერთ-ერთ გზაზე შედგა მოხუცი
უფსკრულის პირას, — ძმობის ნიშნად სწორედ აქ დგანან
პერითოოსის და თესევსის ქანდაკებები.
შუაში დადგა იგი მათგან, თორიკულ კლდისგან,
გულცარიელი მსხლის ხისა და ქვის სამარისგან.
დაჯდა, გაიძრო ჭუჭყიანი თვისი სამოსი,
შერმე ასულებს მოუხმო და განსაბანებლად

და საკურთხეველად წყლის მოტანა უბრძანა შვილებს.
მათაც უმალვე მიაშურეს მწვანით შემოსილ
დემეტრეს გორაკს, იქიდანაც კარგად რომ ჩანდა.
მსწრაფლ მოიტანეს ნაბრძანები, განბანეს იგი,
როგორც წესია და სამოსით შემოსეს თეთრით.
და ბოლოს, ოდეს განიხარა ყოვლითა ამით
და აღარ დარჩა არრა საქმე, რაც იმას სურდა,
მიწისმიერმაც სწორედ მაშინ იგრგვინა ზევსმა.
რა ესმათ მისი, აცახცახდნენ შიშით ქალწულნი,
მამას მუხლებში ჩაუვარდნენ და გლოვის ზარით
დიდხანს იცემდნენ ხელებს მკერდში ცრემლდადენილნი.
და მან კი, ოდეს გაიგონა მათი გლოვის ხმა,
მშვიდად მოპხვია ხელები და უთხრა: „შვილებო,
დღეს უკვე მეტად აღარა გყავთ მშობელი მამა,
მოკვდა ყოველი ჩემეული და თქვენაც უკვე
აღარ გექნებათ ჩემი რჩენა ჯაფად და ზრუნვად.
მე ვიცი, იგი მძიმე იყო, შვილებო, თქვენთვის,
მაშ, დე, ამ სიტყვამ განაქარვოს ეს თქვენი ტანჯვა.
არ არის ჭეყნად სიყვარული უფრო ძლიერი,
ვით სიყვარული ამ კაცისა. დაობლებულნი
ამიერიდან კეთილადვე იცხოვრებთ ისევ“.

აგრე ურთიერთს ჩაკონილნი დიდხანს ტიროდნენ
გულამოსკვნილად სამივენი, და ბოლოს. როცა
იყუჩეს სამთა და ტირილი და მათი გლოვა
აღარ არღვევდა დამდგარ დუმილს, ანაზდად რაღაც
ხმამ მოუწოდა ოიდიპოსს და მაშინ მათაც
ყალყზე დაუდგათ შიშისაგან ზარგანხდილთ თმები,
რადგან ბევრგზის და ბევრი მხრიდან მოუხმო ღმერთმა:
„ო, ოიდიპოს, ოიდიპოს, რად ვაგვიანებთ
შენს წასვლას ნეტავ? შენ ისედაც დიდად დაყოვნდი“.
და როცა მიხვდა, ღმერთისაგან ვარო ხმობილი,
დიდი თესევსი, მიწის მეფე იხმო თავისთან.
და როს მივიდა იგი მასთან, უთხრა: „ძვირფასო,
მომეცი ხელი იმის ნიშნად, რომ არ უმტყუნებ
ასულებს ჩემსას — თქვენც მიეცით, შვილებო, ხელი —
და შემომპირდი, რომ ერთგული იქნები მათი
და რომ ყოველთვის სასიკეთოდ იზრუნებ მათთვის“.

და მეფემ, როგორც კეთილშობილ ვაჟკაცს შეჰფერის,
დაუყოვნებლად შეჰფიცა და პირობაც მისცა.
და ყოველივე ამის შემდეგ ოიდიპოსმა
შვილებს მოჰკიდა ხელები და ამგვარად უთხრა:
„შვილებო, უნდა დაჰმორჩილდეთ მოსახდენსა და
უნდა დატოვოთ ეს ადგილი, რათა არ ნახოთ
და არ ისმინოთ, რაც არა ხამს ხილვად და სმენად.
არამედ წადით და საჩქაროდ. მხოლოდ მეუფე
თესევსი დარჩეს, რათა ნახოს, რაც აქ მოხდება“.

აგრე თქვა მან და სუყველანი მას დავმორჩილდით.
გამოვეშურეთ ასულებთან ერთად და ყველას
ცრემლი გვდიოდა ნაკადივით. რა გამოვშორდით
იმ ადგილს, უკან მოვიხედეთ და დავინახეთ,
რომ უკვე არსად აღარ ჩანდა იგი მოხუცი.
მეფეღა იდგა, გაეწვდინა ხელები წინ და
თვალებს მალავდა, თითქოს რაღაც აუტანელი,
ზარგანმხდელი და საშინელი ხილვა ენახოს,
თუმცაღა მალე აგრე ვხედავთ, იჩოქებს მეფე
და თაყვანსა სცემს დედამიწას, ხოლო სიტყვებით
დიდებულ ღმერთთა ოლიმპოსაც მიაგებს პატივს.
ხოლო რა ხვედრით აღესრულა ოიდიპოსი,
თესევსის გარდა ვერვინ იტყვის მოკვდავთა შორის.
რადგან არც ღმერთის ცეცხლისმფრქვეველ ელვას დაუწვავს
და არც ზღვის ჭარბუქს წაუღია საითმე იგი.
შესაძლო არის, რომ მეგზურმა ვინმე ღვთაებამ
წარგვგვარა იგი ან წყვდიადმა ჩაიკრა გულში.
არც ტანჯვით არის იგი მკვდარი და არც რაიმე
სნეულებისგან ძალმიხდილი, მოკვდავთა შორის
იგი — ყველაზე საოცარი. თუკი მე ვცდები,
არა მგონია, არ ცდებოდეს, ვინც ასე ფიქრობს.

ქ ო რ ო

სადღა არიან ასულები და ვინც მათ ახლდა?

მ ა ც ნ ე

შორს არ არიან, რადგან მოთქმის მკაფიო ხმები
მე მანიშნებენ, რომ აქეთკენ მოდიან ისევ.

კომმოსი

ანტიგონე

სტროფი ა

ვაგლახ, ვაიმე, საჭიროა, რათა ორივემ
სისხლი ვიგლოვოთ მამაჩვენისა,
ვიგლოვოთ ახლა და მერმისშიც ვიგლოვოთ იგი —
დაწყეველილი და ავბედითი. ამ სისხლის გამო
ადრეც მრავალი ჯაფა გვადგა და მერმისშიაც
მრავალი გველის უბედურება.

ქორო

რა მოხდა, ბალღო?

ანტიგონე

მოსახდენი მოხდა, ძვირფასო.

ქორო

წავიდა იგი?

ანტიგონე

სწორედ ისე, შენ რომ გინდოდა,
რადგან არც არესს მოუტაცნია
იგი და არც ზღვას. ბნელმა წიაღმა
ჩაინთქა იგი თავის წყვდიადში
შეუცნობელი ბედით და ხვედრით.
ვაგლახ, ორთავეს, სვეუბედურთ! ო, ავბედითი
ღამე მომდგარა ჩვენს თვალებზე;
რომელ მიწაზე ანდა ბორგნეულ
ზღვაზე ვიპოვით ჩვენს ბედს ეულნი.
როგორ ვიპოვით ანდა სად არის
ჩვენი ცხოვრების მწარე საგზალი?!

ისმენე

არ ვიცი, დაო, ნეტავი სისხლით
უძღომელ ჰადესს მოვეტაცე და
მამასთან ერთად მოვეკალ სულაც.
სიცოცხლეს, დღეს რომ მომდგარა ჩემთვის,
სიცოცხლე უკვე არც ეთქმის მეტად.

ქ ო რ ო

თქვენ, შვილთა შორის გამორჩეულნო,
ღმრთის განაჩენი ღირსეულად ატარეთ მუდამ.
ნუ სტირით. ხვედრი, თქვენ რომ მოგეგოთ,
სულაც არ არის აგრე სასტიკი.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ანტისტროფი ა

ო, მენატრება ის სიმწარე. ძვირფასი იყო
იგი — არაფრით გასახარი,
ძვირფასი იყო, როცა ხელით მიმყავდა იგი.
მამა, ო, მამა, დედამიწის წყვდიადში მწოლო.
კარგად იცოდე, არასოდეს არ განელდება,
ჩვენი შენდამი სიყვარული.

ქ ო რ ო

მან აღასრულა?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

აღასრულა ის, რაც მას სურდა.

ქ ო რ ო

რა სურდა?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სადაც თავად სწადდა, იქ მიიცვალა
უცხო მიწაზე. მისი ლოგინი
მარად წყვდიადში დანთქმულა ქვემოთ.
განა უცრემლო დაგვრჩა წუხილი;
მუდამ, ო, მუდამ გიგლოვებენ ცრემლდადენილი
ჩემი თვალები. არ ვიცი, მამა.
რა უნდა მოხდეს, სვეგამწარებულს
ეს ჩემი გლოვა რომ გამინელოს.
ვაიმე, უცხო მიწაზე გწადდა
სიკვდილი, მამა, მაგრამ რად მოკვდი
ასე სულ მარტო, ასე უჩემოდ.

ი ს მ ე ნ ე

ვაი, მე ბედშავს, რა ხვედრი გველის
. . . . . .
. . . . . .
ან კიდევ შენაც, ძვირფასო დაო,
მამისგან აგრე მიტოვებულებს?

ქ ო რ ო

რახან აგრეა, რომ მამათქვენმა
ნეტარად გახსნა, სანუკვარნო, სიცოცხლის ბოლო
შეწყვიტეთ გლოვა; სიავისათვის
არავინაა მიუწვდომელი.

სტროფი ბ

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მოდი, დავბრუნდეთ, ძვირფასო.

ი ს მ ე ნ ე

რატომ?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სურვილი მტანჯავს...

ი ს მ ე ნ ე

რისი სურვილი?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სამარე მინდა ვიხილო, დაო.

ი ს მ ე ნ ე

ვისი სამარე?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მამაჩვენისა.

ი ს მ ე ნ ე

განა ვისა აქვს იქ მისვლის ნება?
ნუთუ ვერ ხედავ?

ანტიგონე

რას ვერა ვხედავ?

ისმენე

იმას, რომ...

ანტიგონე

მაინც რასა, ძვირფასო?

ისმენე

მოკვდა და არვის არ დაუმარხავს.

ანტიგონე

მაშ, წამიყვანე და მეც მომკალი.

ისმენე

ვაიმე, ბედშავს, სად გავატარებ
ამ ჩემს სიცოცხლეს სვეგამწარებულს
განწირული და დაობლებული?

ანტისტროფი ბ

ქორო

ნუ გეშინიათ, ძვირფასებო.

ანტიგონე

სადღა გავიქცეთ?

ქორო

თქვენ დააღწიეთ თავი საფრთხეს...

ანტიგონე

ამას რად ამბობ?

ქორო

არ დაგატყდეს

ანტიგონე

მე ვფიქრობ.

ქ ო რ ო

მაინც რას ფიქრობ ნეტავ?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

არ ვიცი, როგორ დავბრუნდეთ უკან.
არ ვიცი.

ქ ო რ ო

ნელარ დაეძებ.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ტანჯვა
დამაწვა.

ქ ო რ ო

ადრეც ხომ გაწვა.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ადრე
ერთობ და აწ კი ზომაზე მეტად.

ქ ო რ ო

ტანჯვის რა დიდი ზღვა გერგოთ წილად!

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ვაიმე, სადღა წავიდეთ, ზეცით?
რა იმედს მომცემს, რას მომიბოძებს
ნეტავ ამჯერად დიდი ღვთაება?

ს ი ს ტ ე მ ა

თ ე ს ე ვ ს ი

შეწყვიტეთ, შვილებო, იმაზე გოდება,
რაშიაც მადლი და ღამეა მიწისა;
ცოდვაა ამაზე ტირილი.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

შენს ფერხთით განვერთხვით, ეგეუსის ნაშობო.

თ ე ს ე ვ ს ი

რასაა მთხოვთ, შვილებო? რისი ქმნა გწადიათ?

ანტიგონე

გვინდა სამარე მამაჩვენისა
თავად ვიხილოთ.

თესევსი

არავისა აქვს იქ მისვლის ნება.

ანტიგონე

რატომ გვითხარი ასე, პატრონო?

თესევსი

ჩემო შვილებო, მან აგრე თქვა, რომ მის სამარეს
არვინ არ უნდა მიეახლოს მოკვდავთა შორის,
არვის არ უნდა განვუცხადო, სად არის იგი,
სად არის მისი წმინდა სამარე.
მან ისიც თქვა, რომ ამგვარად თუკი ვიზამდი
მარად ნეტარი შეიქმნება ჩემი ქვეყანა.
ღმერთმაც ისმინა ეს სიტყვები და
ზევსის ჰორკოსიც ისმენდა ამას.

ანტიგონე

რაკილა თვითონ მას სურდა აგრე,
ნუღარას ამბობ: ესეც კმარა. მაგრამ, მეფეო,
გემუდარებით, ჩვენს თებეში გაგვიშვი ისევ,
ძმების სიკვდილი რომ აღვკვეთოთ
ურთერთის ხელით.

თესევსი

მასაც აგრე ვიქმ და ყველაფერსაც
თქვენს სასიკეთოდ რომ მინდა თავად
და მამათქვენის წმინდა მადლისთვის.
ამის ქმნა ჩემთვის როდის არის, შვილებო, მძიმე.

ქორო

მაშ, ღამშვიდდით და ნუღარ გლოვობთ,
მეტს ნუღარ ტირით.
ურყევი არის სიტყვა მეუფის.

ანტიგონე

მოქმედი პირნი

ანტიგონე	ჰემონი
ისმენე	ტირესიასი
თებელ უხუცესთა ჭორო	მაცნე
კრეონტი	ევრიდიკე
დარაჯი	ექსანგელოსი

პროლოგოსი

ანტიგონე

ო, ჩემო დაო, საყვარელო ჩემო ისმენე,
იცი თუ არა, ჯერაც ცოცხლებს რას არ გვიმზადებს
ოიდიპოსის სიავეთა შორის კრონიდი?
აკი არც რამე ტანჯვა არის და არც ჭირია,
არც შერცხვენა და დატირება არის ისეთი,
ჩვენს სიმწარეში ჩემი თვალით რომ არ მეხილოს.
და აი ახლა რა ბრძანებას ამბობენ ნეტავ,
სტრატეგოსისგან ქალაქელთა მიმართ გამოთქმულს?
შეიტყვე რამე? იქნებ სულაც არ გაგიგია
სიავე, რაიც ჩვენს ძვირფას ძმებს უნდა დაატყდეს.

ისმენე

არანაირი, ანტიგონე, მათი ამბავი
მე არ მომსვლია არც საამო, არც სამწუხარო.
მას მერე, რაც რომ ორივე ძმა დავკარგეთ ორმა,
ორივე — ერთ დღეს ერთმანეთის ხელთ მოკლული,
მას შემდეგ, რაც კი არგოსელთა ჯარი გაიქცა
თებედან წუხელ, არაფერი არ შემიტყვია
ამბავი რამე სავალალო, ანდა საამო.

ანტიგონე

კარგად ვიცოდი, ამიტომაც ვცდილობდი სწორედ
შინიდან გარეთ რომ გამეხმე და მარტო მეთქვა.

ი ს მ ე ნ ე

მაინც რა მოხდა? აშკარაა, რაღაც გაღელვებს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

არ განუზრახავს განა კრეონტს ერთის დამარხვა,
ხოლო მეორის მიგდება და პატივის აყრა?
როგორც ამბობენ, ეტეოკლე სიმართლითა და
პატივისცემით და წესრიგით დამარხა თურმე
მიწაში მკვდრებთან და ქვესკნელში პატივგებული,
საწყლად დაღუპულ პოლინიკეს ბედშავ გვამზე კი
ამბობენ თურმე, უბრძანაო მოქალაქეებს,
არ დაფლან ის და არ იტირონ. უსაფლავო და
დაუტირები ტკბილ ნადავლად რომ ერგოს ფრინველთ,
დამშეულად რომ აცხრებიან საამო სარჩოს.
აგრე ამბობენ, რომ კეთილმა თურმე კრეონტმა
მეცა და შენაც, გესმის, მეც კი ასე მიბრძანა.
აქ მოდის ივი, რათა ნათლად აუწყოს მათაც,
ვინც ეს არ იცის. საქმე ეგე როდია მხოლოდ
ფუჭი სიტყვები: ვინც გაბედავს იმის დამარხვას·
სიკვდილს ირგუნებს ქალაქისგან და ქვით ჩაქოლვას.
აგრეა. ალბათ დაამტკიცებ სულ მალე თავად,
კეთილშობილი შობილხარ თუ სულით მდაბალი.

ი ს მ ე ნ ე

თუკი ასეა, რითლა ძალმიძს ნეტავ მე ბედშავს,
შევუწყო ანდა შევუშალო ხელი ამ საქმეს?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

კარგად დაფიქრდი, შეგიძლია, რომ დამეხმარო?

ი ს მ ე ნ ე

კი, მაგრამ, მაინც რა საქმეში, რა განგიზრახავს?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ასწევ თუ არა ჩემთან ერთად მოკლულის სხეულს?

ი ს მ ე ნ ე

დამარხვა გინდა? ამის ნება არა აქვს ქალაქს.

ანტიგონე

მაშ, უშენოდაც, მე დავმარხავ, ჩემსა და შენს ძმას,
შენ თუ არ გინდა. მოღალატე მე ვერ გავხდები.

ისმენე

ჰოი, ბედშავო, თვით კრეონტის აკრძალვის მერმეც?

ანტიგონე

რომ დამიშალოს, მას არა აქვს ამის უფლება!

ისმენე

ვაიმე, დაო, დაუფიქრდი, რა სამარცხვინოდ
და უსახელოდ დაგვეღუპა მშობელი მამა,
თავის ცოდვათა მის მიერვე შეცნობის შემდეგ,
თავისი ხელით დაითხარა ორივე თვალი.
ამასთან ერთად მისმა დედამ და მისმა ცოლმა
სასირცხვოდ თოკზე დაასრულა თვისი სიცოცხლე.
აჰა, მესამეც — ჩვენმა ძმებმა, ორივემ ერთ დღეს,
საწყალობლებმა და ერთურთის დამღუპველებმა,
საერთო ხვედრი განუმზადეს ხელით ერთმანეთს.
ახლა კი ჩვენ ვართ დარჩენილნი. აბა, შეხედე,
რარიგ ბედშავად ამოვწყდებით, ტირანთა ნებას
და ძლიერებას თუ გადავაღმა ადათის ძალით.
უნდა დავფიქრდეთ იმაზედაც, რომ ჩვენ ამქვეყნად
ქალებად ვიშვით და არ ძალგვიძს კაცებთან ბრძოლა,
ესეც არ იყოს, ჩვენზე ძლიერთ ვუპყრივართ ხელში
და უნდა მოვდრკეთ, მეტი ჭირი გვარგუნონ თუნდაც.
და მეც, ამდენად, შენდობასღა თუ შევეთხოვ მხოლოდ
ქვესკნელის ღმერთებს, იმათ წესებს რომ გადავდივარ.
დავმორჩილდები ამა ქვეყნის ძლიერებს, რადგან
ქმნა ზედმეტისა უგნურება თუ არის მხოლოდ.

ანტიგონე

მე არც ვაპირებ, გაიძულო, და რომც მესურვა,
ჩემთვის საამოდ არ იქმოდი შენ ამას მაინც.
დაე, იფიქრე, როგორც ფიქრობ, მე დავფლავ იმას
და ამის შემდეგ ნეტარებით მოეკვდები კიდეც.

მისთვის სანატრი სანატრელთან დავწვები მაშინ,
აღმსრულებელი საღმრთო ვალის და დამნაშავე;
ხამს, მათ ვაამო უფრო მეტად, ვინც ქვესკნელშია,
ვიდრე აჭა მყოფთ, მე ხომ მუდამ ქვეშთ ვიქნები.
შენ კი შელახე ღმერთთა წესი, რაკი აგრე გსურს.

ი ს მ ე ნ ე

პატივშესალახს არრას არ ვიქმ. მოქალაქეთა
წინააღმდეგ კი მე არ ძალმიძს ამის ჩადენა.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

დაე, ეძებე გამართლება, მე კი წავალ და
ჩემს სანუკვარ ძმას აღვუმართავ სამარის გორაკს.

ი ს მ ე ნ ე

ვაი, ბედკრულო, მწარე შიში მიპყრობს შენს ვაშო.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ჩემზე ნუ ზრუნავ, შენს ხვედრზევე იზრუნე. გიჯობს.

ი ს მ ე ნ ე

ჰო, მაგრამ, დაე, ნუვის ეტყვი, რასაც აპირებ.
არავის უთხრა, მეც ასევე არავის ვეტყვი.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ო, ნუ დამალავ! საძულველი იქნები უფრო
თუ გაჩუმდები, ვიდრე მაშინ, ყველას თუ ამცნობ.

ი ს მ ე ნ ე

ვერ გააცივა შენი გული სატყმა სუსხმა.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მაგრამ მე ვიცი, ვის ვაამო ყველაზე მეტად.

ი ს მ ე ნ ე

ნეტა შეგეძლოს. თუმც არ ძალგიძს და ისე ცდილობ.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

თავს დავანებებ, რა თქმა უნდა, თუკი ვერ შევძლებ.

ი ს მ ე ნ ე

აზრი არა აქვს შეუძლებელს მოჰკიდო ხელი.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მე შეგიძულებ, თუკი ასე ილაპარაკებ,
მიცვალებულსაც მტრად გაიხდი სამართლიანად.
მაგრამ მაცალე და ჩემივე უგნურებისგან
დამათმენინე ეგ სიავე. ისეთს არაფერს
არ გავაკეთებ, სახელოვან სიკვდილს რომ ავცდე.

ი ს მ ე ნ ე

წადი, თუ გინდა, და იცოდე, სიგიჟეს სჩადი,
თუმც მოყვასთათვის მოყვასადვე დარჩები მუდამ.

პ ა რ ო დ ო ს ი

ქ ო რ ო

სტროფი ა

ჰოი, მზის სხივო! ყველაზე კარგო,
რაც კი აქამდე მოსულა ჩვენთან,
შენ განაბრწყინე ბჭეშვიდი თებე,
ბოლოს და ბოლოს მოხვედი კიდეც.
შენ, ო, ოქრო-დღის წამწყამო,
გადმოიარე დირკესეულ წყაროებზე და
თეთრ არგოსიდან მოსული კაცი,
თეთრი ფარით და მთელი იმისი
აღჭურვილობით შორს გააქცე,
გაარეკინე სწრაფი ცხენები,
პოლინიკეს და ეტეოკლეს შუღლის მიზეზით
აღუდგა იგი სამტროდ ჩვენს ქალაქს.
როგორც არწივმა ხმამშვქარე თავის ყივილით
გადაუქროლა ამ ჩვენს მიწას, გადაუქროლა
და თოვლისფერი ფრთებით იყო იგი მოსილი,
ჯავშანში იყო ჩამჯდარი და ცხენის ფაფარით
დამშვენებული მუზარადით იყო მოსილი.

ა ნ ტ ი ს ტ რ ო ფ ი ა

სახურავებზე შეჩერებულმა
შვიდბჭიან თებეს ყოველი მხრიდან

შუბნი უსწორა სასიკვდილონი,
მაგრამ წავიდა მანამდის, სანამ
სისხლით გაივსებდა ნისკარტს.
მანამდე, სანამ აიღებდა გოდოლთა გვირგვინს
ზეთით აღვსილი ჰეფაისტოსი,
არესის დიდი გრგვინვა გავრცელდა
იმის ზურგსუკან, დაუძლეველი
იყო დრაკონი თებეს ბრძოლაში.
თავმომწონეთა ტრაბახსა და ენამრავლობას
ვერ იტანს ზევსი. მათი მხილველი,
რომელნიც დიდი ნაკადის და ღვართქაფის დარად
აელარუნებდნენ ოქროცურვილ თავის საპურველს.
ნატყორცნი ელვებით ანარცხებს სასტიკად
მეომარს, კედლის ჭონგურების პირას მიღწეულს
ძლევის ყიჟინა რომ უნდოდა უკვე დაეცა.

ᲐᲢᲠᲝᲤᲘ Ბ

ცეცხლი ეპყრა და განატყორცნი მიწას დაასკდა
და შეტორტმანდა მის გვამქვეშ მიწა. უსაშინლესი
ჭარების დარად მიისწრაფოდა
გააფთრებული ის მეომარი.
ამგვარი ჰქონდა ხვედრი ერთისთვის,
და გაუსწორდა სხვებსაც ამგვარად
თავისი რისხვით ეგზომ ძლიერი
გამძევებელი დიდი არესი,
რამეთუ იმ შვიდი კარიბჭის პირისპირ
იდგა ბელადი შვიდი შვიდის წინ,
მტერთგანმაოტებელ დიად ზევსს დაუგდო
შვიდივემ თავისი სპილენძის ალაფი
და მხოლოდ ის ორი ძმა დარჩა ბედშავი,
ვაჟკაცნი, რომელთაც ერთურთზე შემართეს
ხელი და სიკვდილი ეწვნიეს.

ᲐᲜᲢᲘᲡᲢᲠᲝᲤᲘ Ბ

თუმცა მოვიდა სახელოვანი დიადი ნიკე
თავისი ღიმილით მრავალტლიან ამ ჩვენს თებეში
ცოტა ხნის წინათ გასრულებული
ბრძოლების შემდეგ. მაშ, დაივიწყეთ;

ღმერთების ტაძრებს ვეახლოთ ყველა
ღამესათევი ფერხულებით და
ცეკვით. ცეკვებით თებეს მრყეველი
წინ დიონისე წარგვიძღვეს.
თუმც მოდის მეუფე ამ ჩვენი ქვეყნისა,
მენეკევსის ძე, დიდი კრეონტი,
ღმერთების წყალობით რომ გახდა მეუფე
ახლახანს. რა უდევს გულში მას ნეტავი.
რისთვის დაუნიშნავს ნეტავი ჩვენს მეფეს
ესოდენ სასწრაფოდ მხცოვანთა ყრილობა,
რად გვიხმო მაცნეთა სიტყვებით.

პირველი ეპისოდიონი

კრეონტი

მრავალი ტალღით შერყეული ქალაქის საქმე
კვლავაც სწორ გზაზე დააყენეს ღმერთებმა, კაცნო,
მე კი მაცნეთა მეოხებით ცალკე მოგიხმეთ
ჩემთან, რამეთუ კარგად ვიცი, რომ ლაიოსის
ტახტის ძალას და ძლიერებას იცავდით მუდამ.
მე ისიც ვიცი, რომ როდესაც ოიდიპოსი
მართავდა ქალაქს და მას მერმეც, ოდეს დაეცა,
ორივე შვილის ერთგულები რჩებოდით ყველა.
მას შემდეგ, რაც კი დაიღუპა ორივე ერთ დღეს
ორმხრივ სიკვდილად რომ ეკვეთნენ ერთმანეთს შუღლით
და შეიბილწნენ ურთიერთის ხელით მოკლულნი,
ძალაუფლება მე მიპყრია, მიპყრია ტახტიც,
ვითარცა ორი დაღუპულის ახლო ნათესავს.
შეუძლებელი არის თუმცა ყოველი კაცის
სულის, ზრახვისა და ფიქრების შეცნობა მანამ,
სანამ მართვაში გამოიჩენს თავის თავს იგი,
რამეთუ ვფიქრობ, გამგებელი სახელმწიფოსი
არად რომ აგდებს მართებულ და უტყუარ რჩევას
და მუდამ შიშით ენაზე აქვს დადგმული კბილი,
ბოროტთა შორის ბოროტია უცილობელად.
მას, ვინაც თავის სამშობლოზე აღმატებულად
მეგობარსა თვლის, არად ვაგდებ ამნაირ ვაჟკაცს,

რადგან — დე, იყოს ყოვლისმჭვრეტი ზევსი მარადის —
არ გავჩუმდები, ავბედობას თუ დავინახავ,
ქალაქელებზე რომ მომდგარა შეების სანაცლოდ.
არცთუ ოდესმე ჩემი მიწის მტერს არ გავიხდი
მე ჩემს მეგობრად, კარგად ვიცი ეგ ერთი რამაც:
სამშობლოშია სწორედ ხსნა და სამშობლოზევე
სწორად მზრუნავნი ვიხვეჭთ ხოლმე მეგობრებს ჩვენაც
დე, ეტეოკლე, ქალაქისთვის იბრძოდა ვინაც
და დაიღუპა შუბოსნობით გამორჩეული,
დაიმარხოს და აღუსრულდეს ყველა ის წესი,
ყველაზე რჩეულ მიცვალებულს რომ ხვდება წილად.
მის ავ ძმაზე კი, პოლინიკე ერქვა რომელსაც,
ვისაც მშობელი ქვეყნისა და მშობელ ღმერთების
გადაწვა სურდა სამშობლოში ჯარით შემოსულს
და სხვათა მონად გატაცება, სწორედ რომ მასზე
მიბრძანებია საზოგადოდ ქალაქელთათვის:
ნურც დამარხავს და ნურც იგლოვებს იმას ნურავინ,
დაუმარხავი იყოს, დაე, ფრინველთათვის და
ძაღლთათვის ეგდოს — სახილველად უგვანი გვამი.
ასეთი არის ჩემი აზრი — არ ვამჯობინებ
დამნაშავეებს პატიოსან ხალხსა და ვაჟკაცთ.
ხოლო ქალაქის გულისათვის კეთილად მხრახველს
მკვდარს და ცოცხალსაც თანაბრადვე მივაგებ პატივს.

ქ ო რ ო

შენ აგრე განსჯი, მენეკევსის დიადო ძეო,
თუ ვინ იზრახავს ქალაქისთვის კეთილს და ბოროტს.
შენ ძალგიძს, მკაცრი კანონები მიაგო ყველას,
გარდაცვლილებსაც და იმათაც, რომელნიც ვცოცხლობთ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

თვალყურის კარგად მიადევნე ჩემგან ნაბრძანებს...

ქ ო რ ო

ჩვენზე უმცროსებს დაავალე ამის კეთება.

კ რ ე ო ნ ტ ი

უკვე მზადა მყავს გვამისათვის მეთვალყურენი.

ქ ო რ ო

გარდა ამისა, სხვა რამესაც ხომ არ გეიბრძანებ?

კ რ ე ო ნ ტ ი

არ შეიწუნარო ამ კანონის არაერთგულნი.

ქ ო რ ო

ისეთი ბრიყვი ვინ იქნება, სიკვდილი სწადდეს?

კ რ ე ო ნ ტ ი

სიკვდილი არის საზღაური, თუმცაღა ხშირად
ადამიანებს ანგარება ღუპავს უაზრო.

დ ა რ ა ჯ ი

ჩემო მეუფევ, მე ვერ გეტყვი, რომ ძალზე სწრაფად
და ძალზე ჩქარა მოვდიოდი სულმოთქმელი.
ბევრჯერ შევჩერდი, რადგან აზრი არ მასვენებდა,
ისევ უკანვე წავსულიყავ გაბრუნებული,
რამეთუ სული მრავლისმთქმელი მეტყოდა ავრე:
საბრალოვ, ნეტავ სად მიდიხარ, მიხვალ იქა და
სასჯელს მიიღებ. აქ დარჩები? შეიტყობს ამას
კრეონტი სხვისგან და როგორღა არ გევნოს მაშინ?
ამ აზრებისგან აბნეული წელა ვეღარ დიდი.
და, ჰა, ამდენად, ეგ მოკლე გზაც შეიქნა გრძელი.
ბოლოს და ბოლოს შენთან მოსვლის აზრმა იმარჯვა
თუმცაღა ამბავს ვერას გამცნობ, მე მაინც გეტყვი.
აქეთ მომავალს ეს იმედი მჭონდა ნუგეშად.
არ შემხვდებოდა, რაც ბედიღბლით არ მიწერია.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაინც რა არის, რის გამო ხარ ასე დამფრთხალი?

დ ა რ ა ჯ ი

ჯერ თავად ჩემზე მინდა გითხრა, ჩემი არ არის
ეგ საქმე მეფევ, არც მინახავს ვინა ქნა იგი.
ჰოდა, უაზროდ დამატეხდი უბედურებას.

კ რ ე ო ნ ტ ი

გასხლტომას ცდილობ და შორიდან უვლი სათქმელსაც,
ჩანს, რაღაც მეტად მნიშვნელოვან სიახლეს გვეტყვი.

დ ა რ ა ჯ ი

საშინელ ამბებს შეყოვნება სჩვევია დიდი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

აღარ ამოთქვამ? გიჯობს მორჩე და გზას გაუდგე.

დ ა რ ა ჯ ი

უველაფერს გეტყვი, სულ ახლახან ვიღაც უცნობმა
დამარხა გვამი და წავიდა, ზემოდან ქვიშა
მოაბნია და აღასრულა დაკრძალვის წესი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ამას რას ამბობ, ვინ გაბედა ამის ჩადენა?

დ ა რ ა ჯ ი

არ ვიცი, რადგან არც ნიჩაბის კვალი მინახავს
და არც წერაქვის მონათხარი, მკვრივია მიწა.
ხმელი არის და გაუპრელი. არც ბორბლის კვალი
ატყვია სადმე. არ დატოვა ნიშანი უცხომ.
როდესაც გვამი დაგვანახვა დღის მეთვალყურემ,
ჩვენთვის, უველასთვის საოცრება იქმნა სიზმარი.
რადგან არ ჩანდა გვამი იგი და არც ემარხა,
თითქოსდა ცოდვას გაექცაო ვიღაც და მიწა
მოკლულს თხელ ფენად წაეყარა. არ ჩანდა ისიც,
ძაღლი ან მხეცი მოსულიყო მის დასაფლეთად.
ავი სიტყვები გახმიანდა ერთურთში უმალ.
დარაჯი დარაჯს აბრალებდა და უკვე ლამის
ჩხუბიც შეიქმნა, არც ვინ იყო დამწუნარებელი,
რადგან ყოველი დამნაშავედ თვლიდა მეორეს,
არცვინ ტყდებოდა, ირიდებდა თავისგან უველა.
მზადი ვიყავით, ცხელი რკინა აგვეღო ხელში
და ცეცხლის ალში გამოგვევლო გამოსაცდელად
და თვით ღმერთებიც დაგვეფიცა, რომ არაფერი
არ გვიქნია და არ გვინახავს საქმის ჩამდენი.

ბოლოს კი, როცა ვერაფერი გამოვიძიეთ,
ერთ-ერთმა თქვა და შიშისაგან დავხარეთ მაშინ
თავები ყველამ, აღარ გვქონდა, რადგან არავის
არც საპასუხო რამ სათქმელი, არცა თუ გეგმა
ამაზე კარგი, და გადაწყდა, რომ ეს ამბავი
არ დაგვემალა და თვით შენთვის გვეუწყებინა —
და გაიმარჯვა ამ აზრმა და ბედგაცუდებულს
მე შემახვედრა ეგ სიკეთე წილისყრამ სწორედ.
არც თქვენ გინდოდათ ჩემი მოსვლა და არც მე მსურდა
მოსვლა აქ, თქვენთან, არვის უყვარს სიავის მაცნე.

ქ ო რ ო

პატრონო ჩემო, რა ხანია, აზრი მაწუხებს,
თვით ღმერთებისა ხომ არ არის ეგ საქმე ნეტავ?

კ რ ე ო ნ ტ ი

გაჩუმდი, სანამ მრისხანებით არ აგივსვარ.
დაე, ნუ დაგძლევს უგნურება ამ სიბერის ხანს.
შეუწყნარებელს მეუბნები, როდესაც ამბობ,
დაიმონები ზრუნავდნენო თითქოს გვამისთვის;
ვით დამარხავდნენ მას ისინი, ვითარცა ვინმეს
კეთილის მოქმედს, ვინც სვეტებით გარშემორტყმული
ტაძრებისა და შესაწირთა დაწვად მოვიდა
და მათი ქვეყნის და კანონთა შესამუსრავად?
სად გაგონილა, ბოროტმოქმედს ფარავდნენ ღმერთნი?
ვერსად ნახავდი, თუმც ამნაირ აზრებზე მდგარნი
ადრეც მყოლია მომდურავნი ამ ჩემს ქალაქში.
თავებს აქნევენ იდუმალად, რადგან უღელი
კარგად არა აქვთ მორგებული მორჩილებისთვის.
მშვენივრად ვიცი, რომ იმათგან არიან სწორედ
მოსყიდულები ამ საქმეზე მეთვალყურენიც.
კაცთათვის ქვეყნად არ შობილა ადათი რამე
ვერცხლზე ბოროტი. იგი ანგრევს ქალაქებსა და
კაცებსაც ხოლმე სახლებიდან იგი გაიყვანს,
იგი ასწავლის და სასირცხო საქმეებისთვის
იგი აცდუნებს მოკვდავ კაცთა სათნო გულებსაც.
მან დაანახვა კაცთა მოდგმას ეშმაკობა და

ყოველნაირი უღირსი და უზნეო საქმე.
იმათ კი, ვინაც ჩაიდინა ახლა ეს ცოდვა,
გავა ჟამი და მიეგება სამართლიანად.
თუ შემრჩენია ზევსისადმი პატივისცემა.
რასაცა ვამბობ, დამიჯერე, რამეთუ ვფიცავ,
თქვენივე ხელით თუ არ მომგვრით საფლავის გამთხრელს,
არ იპოვით და არ მომიყვანთ თვალთა წინაშე,
როდი გაკმარებთ მხოლოდ ჰადესს, ცოცხლად დაგკიდებთ
მანამდე, სანამ არ გამიმხელთ ამ თავხედობას,
კარგად გაიგებთ, საიდან ხამს სარგებლის ნახვა.
დაე, მიიღეთ დანარჩენიც და შეიგნოთ
ყოველგან როდი შეიძლება ესწრაფოთ ხეირს,
რადგან საძრახი სასყიდელი უმეტესწილად
ზარალს მოუტანს ადამიანს, ვიდრე სარგებელს.

დარაჯი

თქმის ნებას მომცემ, თუ ასევე წავიდე უკან?

კრეონტი

ვერ ხვდები განა, ლაპარაკით თავს რომ მაბეზრებ?

დარაჯი

ყურს გხვდება ცუდად, თუ სულსაა რომ გიმწუხარებს?

კრეონტი

რისთვის კითხულობ, თუ წუხილი სად არის ჩემი?

დარაჯი

სულს დამნაშავე გიმწუხარებს, ყურებს — ჩემი ხმა.

კრეონტი.

ვხედავ, რომ მართლაც გაძვერად დაბადებულხარ.

დარაჯი

ჰო, მაგრამ არ ვარ მე არასგზით ამის ჩამდენი.

კრეონტი

გარდა ამისა, ვერცხლისათვის სულსაც გაჰყიდი.

დარაჯი

საშინელია, ცრუდ თუ ფიქრობს ფიქრის დროს ვინმე.

კრეონტი

შენ არვინ გკითხავს ჩემი აზრის განსჯას. იცოდე,
აქ თუ არ მომგვრით დამნაშავეთ, თავადვე გეტყვით,
რა წყენას შეიქმს ანგარება უსაძაგლესი.

დარაჯი

კარგი იქნება, რომ აღმოჩნდეს; ახლა კი მხოლოდ
ბედი გადაწყვეტს, შეიპყრობენ იმას თუ ვერა.
ეელარ მიხილავ ხელმეორედ აქ, შენთან მოსულს,
რამეთუ ახლაც, თუმც არ მჭონდა ამის იმედი,
გადარჩენილი დიდ მადლობას მივუძღვნი ღმერთებს.

პირველი სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

მრავალი არის საკვირველება,
ადამიანზე საკვირველი კი
არრაა ქვეყნად, ჰაღარა ზღვასაც
მიაპობს გემით ზამთრის ქარებში,
ირგვლივ მღელვარე ტალღების მიღმა
სწრაფად მიცურავს და მიჰქრის იგი.
გეას, ღმერთთაგან უველაზე დიადს,
გარდაუვალს და მარად მოუღლელს,
ფიტავს, როდესაც თავისი გუთნით
შებმულ ცხენებით წლითი-წლობით ხნავს ხოლმე მუდამ.

ანტისტროფი ა

ფრინველთა გვარს კი, ალალს და მიმნდობს
ბადით იჭერს და ამგვარად მიჰყავს,
ასევე იჭერს ველურ მხეცებსაც,
ნაქსოვი ბადით. იჭერს აგრეთვე
ბუნებას ზღვისას და მის ქმნილებებს
კაცი მარჯვე და წინდახედული;
მრავალი ხერხით ათვინიერებს

მთის ველურ მხეცებს, ფაფარხშირ ცხენს კი
კისერზე ადგამს უღელს. ასევე
უღელში აბამს მიუჩვეველ მთის ველურ ხარსაც.

სტროფი ბ

მეტყველება და ჭარივით
ფრთამალი ფიქრი ისწავლა,
ქალაქის ზნეშიც გაიწაფა და
ავდრებისა და კოკისპირული
წვიმებისაგან განრიდებაშიც.
წინ მიიწევს და არ უძნელდება
წინსვლა ხერხიანს. და მხოლოდ ჰადესს
არ შეუძლია, რომ განერიდოს,
სნეულებათა წამლები კი მოგონილი აქვს.

ანტისტროფი ბ

ცბიერებათა ოსტატი
ყველა მოლოდინს აჭარბებს
თავისი სიბრძნით, ხან ბოროტისკენ,
ხან კეთილისკენ იხრება იგი.
თუ კანონს იცავს თავის მიწისას
ღმერთებს იფიცებს — ქალაქშია აღზევებული.
არ აქვს ქალაქი, ვინც გაბედულად
დაეძებს ხეირს, ო, ვერ გახდება
თანამზრახველი ჩემი იგი, ვინაც ასე იქმს.
ო, ვეღარ ვგებულობ ამ ღვთიურ ნიშნებას.
როგორღა უარვყო თვალნათლივ მხედველმა
რომ თვით ანტიგონე არ არის ეს ქალი.
სვეუბედურო,
ასულო ბედშავ ოიდიპოსის,
რა მოხდა? ო, ნუთუ ურჩობა შეჰბედე
ბასილევსისაგან გამოთქმულ კანონებს.
უგონოდ მოქმედი შეგიპყრეს მცველებმა.

მეორე ეპისოდიონი

დარაჯი

აი, ეს არის დამნაშავე. შევიპყართ, როცა
მოკლულს მარხავდა. სადღა არის თავად კრეონტი?

ქ ო რ ო

სწორედ რომ დროზე ისევ აქეთ მოდის შინიდან.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაინც რა არის? რატომა ვარ დროზე მოსული?

დ ა რ ა ჯ ი

არ ღირს, მეუფევ, დაიფიცოს კაცმა რამეზე,
ამტყუნებს ხოლმე მეორადი აზრი პირველ აზრს;
მართლაცდა შენი დანაჭადნით შეშინებული,
აგრე მეგონა, არასოდეს დაებრუნდებოდი.
მაგრამ ძლიერ და მოულოდნელ სიხარულს ჭეყანად
არ შეედრება ნეტარება არანაირი.
მოვედი — თუმცა დავიფიცე, არ მოვალ-მეთქი —
და ეს ქალწულიც მოვიყვანე. ვინაც საფლავის
შემკობის გამო შეეპყარით. წილის უყრელად
თავად ჩემია ეს ნადავლი და არა სხვისი.
დე, როგორც გსურდეს, მეუფეო, ისე მიაგე.
განსაჯე იგი და დაჰკითხე. მე კი ამჯერად
სამართლიანად დახსნილი ვარ ავებედობისგან.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ვით შეიპყარით მაინც იგი? საიდან მოუყვას?

დ ა რ ა ჯ ი

მოკლულს მარხავდა. ყველაფერი გითხარი უკვე.

კ რ ე ო ნ ტ ი

სწორად შეიტყვე? მართალია, რასაც შენ ამბობ?

დ ა რ ა ჯ ი

მე თავად ვნახე, რომ მარხავდა, ვისი დამარხვაც
შენ აგეკრძალე. განა ცხადად არ გეუბნები?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ვით დაინახეთ იგი, ანდა ვით შეიპყარით?

ამგვარად იყო ეს ამბავი. როცა მიველით,
დანაქადნისა შენისაგან შეშინებულნი,
გადავაცალეთ მთელი მიწა, გვამს რომ ფარავდა
და უკვე ხრწნადი გავაშიშვლეთ სრულად სხეული,
მაღალ ბორცვებზე ჩამოვსხედით მოფარებულად,
ქარს რომ ჩვენამდე გვამის სუნი არ მოეტანა.
ერთიმეორეს ვამხნევებდით, უკეთუ ვინმე
მოადუნებდა ყურადღებას, ვლანძღავდით კიდეც.
დრო იყო, ოდეს თვით შუაგულ ეთერში დგება
მზის ბრწყინვალე და მანათობლად ნათელი დისკო
და აჭერს ხვატი და უეცრად მიწის გრიგალი
მაღლა სწევს ქარბუქს, ზეციური უბედურება
ავსებს მთელ დაბლობს და ფოთლები დაბლობის ტყისა
წვალობენ ქარით, იგი ავსებს დიდებულ ეთერს.
თვალდახუჭულთა ავიტანეთ ღმერთებრი სენი
და მერმე, როცა, როგორც იქნა, ჩადგა გრიგალი,
გამოჩნდა ბავშვი. მაღალი ხმით ტიროდა იგი,
იმ ფრინველივით გაჰკიოდა, ბუდე რომ ნახა
ბარტყებისაგან დაცლილი და დაობლებული.
ასევე მანაც, რა იხილა გაშიშვლებული
სხეული მისი, მოთქმა იწყო გლოვით და ზარით
და მწარე წყევლა დააწია ამის ჩამდენელს.
თავისი ხელით იღებს იგი გამომშრალ მიწას,
მაღლა სწევს ჰურჰელს, სპილენძისგან გამოჭედილს და
აპატიოსნებს გვამს სამმაგი კურთხევის წესით.
დავინახეთ და მივეჰერით და შევიპყარით
მაშინვე იგი. არ შემკრთალა გოგონა სულაც.
ადრინდელზეც და მაშინდელზეც ვკითხეთ ყოველი.
დაგვიდასტურა ყველაფერი, რაც ჩაიდინა.
მაგრამ საამოც იყო ჩემთვის ეგ და საწუხიც.
რადგან, უკეთუ გაექცევი რამე სიავეს,
საამო არის, და თუ მოყვასს გაწირავ მისთვის,
საწუხაროა; მაგრამ თავად ყველაზე მაღლა
დაბადებიდან ჩემი თავის შველას ვაყენებ.

კრეონტი

შენ კი, შენ, ვისაც დაგიხრია ძირს ახლა თავი,
თქვი, უარყოფ თუ აღიარებ, რაც ჩაიდინე?

ანტიგონე

ჰო, მართალია, არ უარვყოფ, მე ჩავიდინე.

კრეონტი

მიხედე შენს თავს და საითაც თავად გინდოდეს,
იქითკენ წადი მძიმე სასჯელს გადარჩენილი.
შენ კი მითხარი, გრძლად ნუ მეტყვი, მოკლედ მოჭერი,
აკი იცოდი, რომ ავკრძალე ამის ჩადენა.

ანტიგონე

ვიცოდი, როგორ არ ვიცოდი, ყველამ იცოდა.

კრეონტი

და კანონების დარღვევა კი მაინც გაბედე?!

ანტიგონე

ჰო, მაგრამ ეს ხომ ზევსისაგან არ იყო თქმული
და არც ქვესკნელის ღმერთთა შორის მცხოვრებ დიკესგან;
მათ დაამკვიდრეს კანონები მოკვდავთა შორის,
არ ჩამითვლია შენი სიტყვა ეგზომ ძლიერად,
რომ დაუწერელ და ურყეველ ღმერთთა კანონებს
გადასულიყავ შენ, მოკვდავი ადამიანი.
განა თუ ახლა, ანდა გუშინ, მარად ცოცხლობენ
ისინი ჩვენთან, არც ვინ იცის, როდის წარმოჩნდნენ.
არ ვჭენი ის, რომ კაცის აზრით გულშეშინებულს
ეს კანონები დამერღვია, ღვთის წსჯაერაც ვიწღო:
აკი ვიცოდი, მოკვდებოდი, რატომაც არა?
ვიცოდი, შენც რომ არ გებრძანა. ხოლო უკეთუ
ადრე მოკვდები, უკეთესიც იქნება ჩემთვის.
რამეთუ იგი, ვინაც თავის ყოფნაში ამდენ
სიავეს ითმენს, ვით არ ნახავს სიკვდილში ხეირს?
ასე რომ, სულაც არ მამწუხრებს ამგვარი ბედი,
ხოლო უკეთუ დედაჩემის შიერ ნაშობი
ჩემი ძმის სხეულს დავტოვებდი ღალმარხავად,

ეს მწუხარებით აღმავსებდა. არ ვდარდობ ამას,
შენ კი, უკეთუ ჩემს საქციელს უგნურს უწოდებ,
თავად უგნური უგნურებას მაბრალებ მხოლოდ.

ქ ო რ ო

თანდაყოლილი სიმტკიცე ჩანს მტკიცე მამისა
ამ ასულშიაც. მას არ ძალუძს დაუთმოს ბოროტს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაგრამ იცოდე, უმტკიცესი ხასიათები
ითრგუნებიან პირველ რიგში და უმტკიცესი
რკინა, რომელიც გამოაწრთო ალმა ცეცხლისამ.
ტყდება და მცირე ნამტვრევებად იმსხვრევა ხოლმე.
გაშმაგებული ცხენიც ბევრი მიხილავს ადრე,
პატარა ლაგმით რომ გახედნეს, როდი შეჰფერის
ზვაობა იმას, ვინც მონაა. ამ დედაკაცმა
ჯერ კიდევ მაშინ დაამტკიცა ამპარტავნება,
ჩემგან დადებულ კანონებს რომ გადააბიჯა.
ახლა კი უკვე მეორეჯერ თავხედობს იგი —
ლაზღანდარობს და თავი მოაქვს ნამოქმედარით.
ან კაცი არ ვარ თავად, ანდა ის არის კაცი,
თუკი ეგ საქმე დაუსჯელად ჩაუვლის დიაცს,
თუნდაც დისწული იყოს ჩემი, ასეთი ღვიძლი,
ასეთი ახლო ნათესავი ჩემი სახლისა,
არ ავაცილებ არც მასა და არცა თუ მის დას
საშინელ სასჯელს. თანაბრადვე დამნაშავეა
მისი დაც, აკი ძმის დამარხვა სურდა იმასაც.
მასაც მოუხმეთ, მე ახლახან ვიხილე იგი,
თავის თავს ვეღარ ითოკავდა გონდაბინდული.
ასეა ხოლმე, იმათ რისხვას ადრევე ხედავ,
თავის განზრახვას ბნელ წყვდიადში რომ ამზადებენ.
ვერ ვიტან იმ კაცს, დანაშაულს რომ ჩაიდენს და
მერმე კი ცდილობს, ჩადენილი შეალამაზოს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ხომ შემიპყარი, მაშ, მომკალი, სხვა რაღა გინდა?

კ რ ე ო ნ ტ ი

სხვა — არაფერი, ავისრულებ ამით ყველაფერს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

რადგა აყოვნებ? შენს სიტყვებში არაფერია
მე რომ მეამოს, არც როდესმე მაამებს რამე.
არც შენთვისაა მოსაწონი, რაც გავაკეთე.
თუმც რით ვირგუნე მე სახელი სახელოვანი,
თუ არა იმით, რომ საფლავში ჩავდე ჩემი ძმა.
აკი ასეა, ესენ-ც ხომ დამთანხმდებოდნენ,
ენას რომ შიში არ უბამდეს და უბორკავდეს.
ტირანია კი კეთილდღეობას აგრეთვე იმით,
რომ რასაც უნდა, იმას ამბობს და იმას იჩადის.

კ რ ე ო ნ ტ ი

კადმოსელთაგან მარტოოდენ შენ ხედავ ამას.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სხვებიც ხედავენ, მაგრამ შენთვის დუმან ისინი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

როდი გრცხვენია, სხვანაირად რომ აზროვნებდე.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სამარცხვინოა განა წესი ავეგო ღვიძლ ძმას?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ღვიძლი არ იყო განა ისიც, მისგან მოკლული?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

დედით და მამით ღვიძლი იყო და ერთი სისხლის.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაშ, იმას რად არ მიანიჭებ წესსა და პატივს?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

არ დაამოწმებს ამას სულაც მოკლულის გვამი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

კი მაგრამ, როგორ, თუ თანაბრად მიაგებ პატივს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

განა თუ ვინმე მონა იყო, ძმა მოკვდა მისი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

დამაქცევარი ამ მიწისა. ის კი იცავდა.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მაგრამ ჰადესი უველასათვის თანაბარს ითხოვს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

კეთილს და ბოროტს ერთი ხვედრი როდი ეკუთვნის.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

იცის კი ვინმემ, თუ ქვესკნელში რა არის წმინდა?

კ რ ე ო ნ ტ ი

მკვდარიც რომ იყოს, მაინც მტრადვე დარჩება მტერი.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

მე დავიბადე, რომ მიყვარდეს და არა — მძულდეს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაშ, ქვემოთ ჩადი, და თუ გინდა, დაე, გიყვარდეს
უველა ისინი, ვერ დავისვამ მე თავზე დიაცს.

ქ ო რ ო

კარებში არის ესმენე უკვე,
და თავის დაზე ცრემლებს ღვრის იგი,
დარდის ღრუბელი საამო სახეს
ელფერს უკარგავს,
და ლამაზ ღაწვებს უსველებს ასულს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

შენ კი, ჩემს სახლში იქედნესებრ რომ შემომძვრალხარ
და ნამალევად ჩემს სისხლს რომ სვამ, ვიცოდი განა

რომ ჩემი ტახტის დამაჭცევარ ორ წყევლას ვზრდიდი?
მაშ, მიპასუხე, შენც დაიდე წილი დაფლვაში,
თუ დაიფიცებ, რომ ამ საქმის არ-რა იცოდი?

ი ს მ ე ნ ე

მეც ჩავიდინე, თუკი იგი დამეთანხმება,
წილი მეცა მაქვს ამ საქმეში და მსჯავრიც მელის.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სიმართლე ამას ვერ მოითმენს; შენ არ ისურვე,
და ამიტომაც არ გაგხადე თანაზიარი.

ი ს მ ე ნ ე

არა მრცხვენია, ავბედობა გავიზიარო,
არა მრცხვენია, შენს სატანჯველს მეც რომ ვიყოფდე.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ჰადესი არის ამის მოწმე და ქვეშ მცხოვრებნი,
თუ ვინ დამარხა. მე არ მიყვარს სიტყვით მოყვასნი.

ი ს მ ე ნ ე

ნუ, დაო, პატივს ნუ დამაკლებ, შენთან რომ მოვკვდე
და შენთან ერთად რომ ავუგო წესი დაღუპულს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

ო, ნუ მოკვდები ჩემთან ერთად, ნუ მიითვისებ,
რაც არ გეკუთვნის, საკმაოა ჩემი სიკვდილიც.

ი ს მ ე ნ ე

შენ თუ დაგკარგე, რაღად მინდა წუთისოფელი?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

კრეონტსა ჰკითხე; შენ ხომ სწორედ იმაზე ზრუნავ.

ი ს მ ე ნ ე

არაფრით მშველი. მწუხარებას რადღა მგვრი, დაო?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სწორედ მე ვწუხვარ, თუ დასაცინს დავცინი შენში.

ი ს მ ე ნ ე

მითხარი მაინც, რა გიშველო, რით დაგეხმარო?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

გადაირჩინე შენი თავი, არ შემშურდება.

ი ს მ ე ნ ე

ვაიმე, ბედკრულს, ნუთუ შენს ხვედრს ველარ გავიყოფ?

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

შენ ხომ სიცოცხლე აირჩიე, მე კი — სიკვდილი.

ი ს მ ე ნ ე

ჰო, მაგრამ განა იმ სიტყვებით, ჯერ რომ არ მითქვამს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

აკი ფიქრობდი, სწორი ვარო, მეც სწორი ვიყავ.

ი ს მ ე ნ ე

ერთნაირი გვაქვს ჩვენ ორთავეს დანაშაული.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

დამშვიდდი, შენ ხომ ცოცხალი ხარ, ჩემი სული კი
ადრევე მოკვდა, მარტოოდენ მკვდართათვის სარგო.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ამ ასულთაგან სულ ახლახანს გაგუდა ერთი,
ხოლო მეორე თავიდანვე ასეთი იშვა.

ი ს მ ე ნ ე

არ რჩებათ ხოლმე უბედურებს ჯკუა, რომელიც
თავიდან დაჰკვათ. ტოვებს ხოლმე ჯკუა უბედურთ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

შენც მიგატოვა, აირჩიე ოდეს ბოროტი.

ი ს მ ე ნ ე

რაღა იქნება ჩემი ყოფნა ნეტავ უმისოდ?

კ რ ე ო ნ ტ ი

იმაზე ნუღარ ლაპარაკობ, ის აღარ არის.

ი ს მ ე ნ ე

ო, ნუთუ მოკლავ, მეუფეო, შვილის საცოლეს?

კ რ ე ო ნ ტ ი

სხვა ხოდაბუნიც ბევრი არის ამ ქვეყანაზე.

ი ს მ ე ნ ე

არა ასევე მისი დარი და შესაფერი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

შვილებისათვის მეჯავრება ბოროტი ქალი.

ი ს მ ე ნ ე

ძვირფასო ჰემონ, ვით გამცირებს შენივე მამა?!

კ რ ე ო ნ ტ ი

ო, მეჯავრებით შენაცა და შენი ქორწილიც.

ი ს მ ე ნ ე

ნუთუ შენ მართლა მოაშორებ შენს ვაჟკაცს იმას?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ისევ ჰადესი აღასრულებს ამ ქორწინებას.

ი ს მ ე ნ ე

გადაწყვეტილა, მაშ, როგორც ჩანს, მისი სიკვდილი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

დიახ, შენთვისაც და ჩემთვისაც. ნუღარ ვაყოვნებთ,
დე, წაიყვანეთ, მსახურებო, სახლში ორივე,
რომ ქალთა დარად ჩაკეტილნი ისხდნენ ისინი;
აკი გარბიან თვით მამაცნიც, როდესაც ახლოს
სიცოცხლის ბოლოს იხილავენ და თავის სიკვდილს.

მეორე სტასიმონი

ქ ო რ ო

სტროფი ა

ბედნიერია იგი, ვისაც არ განუცდია
უბედურება არანაირი. რამეთუ, ვისაც
ერთხელ შეერყა სახლი ღმერთთაგან, არ მიატოვებს
უბედურება. მოდგმიდან მოდგმას
გადაეცემა სიავე სრული.
ისევე, როგორც ზვირთები ზღვისა, როცა ისინი,
თრაკიის ქარით მონაბერნი, ზღვისქვეშა ქვიშას
მიაგორებენ თავის სიღრმიდან
და გრიალებენ ტალღანახეთქი ციცაბო კლდენი.

ანტისტროფი ა

ლაბდაკიდების ავბედობას ვხედავ ძველთაძველს
და ემატება იმ ძველს ახალი და არ ანიშნებს
თავისუფლებას ერთი მოდგმა მოდგმას მეორეს.
ღმერთთაგან ამხობს იმათ გვარს ვიღაც,
ხსნა კი არა ჩანს, თითქოს გავრცელდა
ამ ბოლო ფესვზე ოიდიპოსის სახლში სინათლე
და მას უმალვე ქვესკნელის ღმერთი ყოვლისმომსერელი
ცელავს მახვილით, იმასვე ღუპავს
უგუნურება და ერინისი აზროვნებისა.

სტროფი გ

ვინ შეაკავებს მედიდურობით
შენს ძლიერებას, ზევსო მაღალო,
მას ვერც ჰიპნოსი დაძლევს ოდესმე ძალის დამცლელი
და ვერც ღმერთების თვეთა ნაკადი.
დრო-ჟამისაგან უბერებელი მორჭმულად უფლობ
მანათობელ და სხივმოიეფე ნათელ ოლიმპოსს.
ისე, ვით ახლა, ისე, ვით უწინ,
მომავალშიაც ძალა ექნება
კანონს, რომელიც ამბობს: ჭირთაგან
არავინაა მოკვდავთა შორის სრულად დახსნილი.

ანტისტროფი ბ

ცრუ იმედი კი ბევრგან მავალი
სიხარულია მრავალისათვის,
თუმცაღა მრავალს გულს უტეხს იგი
და ეპარება კაცს, სანამ იგი
ფეხს დაიწვავდეს ცეცხლის ალზე არაფრის მცოდნე.
მართლაცდა სიბრძნით წარმოჩნდა ერთ დროს ცნობილი
სიტყვა:

სიკეთედა თვლის სიავეს იგი,
ვის სულსაც ღმერთი მარად უკედავი
უბედურებას მიუახლოვებს,
მცირე ხანსღაა ავბედობის გარეშე იგი.
აჰა, თვით ჰემონიც, შენს ვაჟიშვილებში
ყველაზე უმცროსი, ხომ არ სწუხს, ნეტავი
ქალწულის ხვედრზე და თავიანთ ქორწილზე
თავის გაცრუებულ სარეცელს ხომ არ სწუხს?

მესამე ეპისოდიონი

კრეონტი

მალე მისნებზე უკეთესად შევიტყობთ ყოველს.
შვილო, შამაზე ხომ არა ხარ განრისხებული.
საცოლის მსჯავრი რომ შეიტყვე. ამისთვის მოხველ,
თუ შენთვის ისევ მოყვასებად ვრჩებით ყველანი?

ჰემონი

შენი ვარ, მამა, და კეთილი ზრახვების მჭონემ
გზა წარმიმართე, შენი რჩევით ვიყლი ყოველთვის,
რადგან არც ერთი ქორწინება არ მომიტანდა
მეტ რამეს, ვიდრე შენი სიტყვა, კარგად ნათქვამი.

კრეონტი

ჰო, აგრე, შვილო, საჭიროა გულში გემარხოს,
რომ მამის აზრი ყველაფერზე წინ დააყენო.
აი, რად უნდათ ხოლმე მშობლებს, რომ თავის სახლში
მუდამ დამჯერი და ერთგული ჰყავდეთ შვილები.
მტერს ბოროტებით მიუზღაონ ისინი მუდამ,
ხოლო მეგობარს პატივს სცემენ, ვით მათი მამა.

ხოლო იმათზე, ვინც ურგები შვილები შობა,
სხვა რა უნდა ვთქვა უფრო მეტი, თუ არა ის, რომ
ჰირად უშვიათ თავისთვის და მტრისთვის საცინრად.
ქალის გულისთვის ნურასოდეს ნუ გაცვლი, შვილო
გონიერებას სიამეზე, კარგად იცოდე,
ცუდი გახდება მოსახვევად ბოროტი ქალი,
შენი სარეცლის მოზიარე და შენთან მყოფი.
ავ მეგობარზე უფრო დიდი სად არის წყლული?
შეიძაგე და ვით საძაგი განაგდე შენგან,
დე, ეს ასული თვით ჰადესში შეერთოს ვინმეს.
რადგან მას მერე, რაც დავრწმუნდი, რომ ერთადერთმა
მან არ ისურვა, ჩემს ბრძანებას რომ დაჰყოლოდა,
ქალაქის თვალში მატყუარა მე ვერ გავხდები.
მოვკლავ და, დაე, თვით კრონიდესს შესთხოვოს ძმაზე.
რადგან უკეთუ თავისნებად ჩემიანს აღვზრდი,
შორეულს უფრო თავისნებად აღვზრდი უთუოდ.
თუკი ასეა, ვინც სახლშია მუდამ მართალი,
ისღა თუ შესძლებს, რომ წარმართოს ქალაქი მართლად.
ამნაირ კაცზე გაბედულად ვიტყოდი: იგი
კარგად მართავს და კარგად მოჩანს მორჩილებაშიც;
და თვით საბრძოლო ქარიშხალშიც ურყევად მდგარი,
მართალ მებრძოლად წარმოჩნდება და უშიშარად.
ხოლო ის კაცი, კანონებზე რომ ძალმომრეობს
ანდა გამგებელს რომ კარნახობს თავის ბრძანებებს,
არ იმსახურებს განდიდებას ჩემგან არასგზით.
ვინაც ქალაქმა აირჩია, მისი ხამს სმენა,
სმენა მცირედშიც და მართალშიც, ანდა პირქით.
ანარქიაზე მეტი ჰირი არ არის ქვეყნად:
ის ანადგურებს ქალაქებს და სწორედ ის არის,
სახლებს რომ ანგრევს, იგი დაშლის მხარდამხარ მებრძოლ
ვაჟკაცთა რიგებს და ბრძოლაში აოტებს იმათ.
ძალაუფლების მორჩილება დაიხსნის მრავალს.
დასაცავია აგრერიგად სწორედ წესრიგი
და მასთან ისიც, რომ არარა დაეუთმოთ დიაცს.
თუ საჭიროა, ის აჯობებს, მამაკაცს დავუვე,
დაე, ნურავინ ნუ გვიწოდებს ქალებზე სუსტებს.

ქ ო რ ო

ჩვენი ასაკი, ჩვენი წლები თუ არ გვატყუებს,
აგრე გვგონია, გონიერად მეტყველებ მართლაც.

ჰ ე მ ო ნ ი

მამა, ღმერთებმა მიჰანიჭეს მოკვდავთ გონება,
აღემატება იგი მართლაც ყოველ საგანძურს,
არ შეიძლია, რომ უარვყო იმის სიმართლე,
რაც შენ მითხარი, არც ის ვიცი, როგორ უარვყო.
მაგრამ შენს გარდა, მამაჩემო, ხომ შესაძლოა,
სხვაც სჯიდეს სწორად, შენ არ ძალგიძს ყველაფერს
ჰვერტდე,
თუ ვინ რას ამბობს, რას აკეთებს, ანდა ვის ლანძღავს.
შიშს უნერგავენ უბრალო კაცს შენი თვალები,
რომ არ გეამოს, ის ვერ გეტყვის იმნაირ სიტყვას.
მე კი მალულად მესმის ხოლმე, თუ როგორ სტკივა
და როგორ ელმის ამ ასულზე მთელ ქალაქს გული.
ყველა ჭალს შორის სხვებზე ნაკლებ სიკვდილის ღირსი
ის იღუპება სადიდებელ საქმეთა გამო,
ქალი, რომელმაც ძმა — მტერთაგან ომში მოკლული
და უპატრონოდ მიგდებული — არ დაუტოვა
სისხლისმსმელ ძაღლებს და ფრინველებს, არ არის განა
ეს საქციელი უდიდესი პატივის ღირსი?
აი, ასეთი ფარული ხმა გაისმის ხალხში,
ჩემთვის კი უფრო საპატიო არაფერია,
ვიდრეღა შენი კარგად ყოფნა, ძვირფასო მამა.
რა არის მამის გაბრწყინებულ სახელზე დიდი
შვილთათვის, ანდა შვილებისა — მათი მამისთვის.
მაგ ერთადერთ ზნეს ნუ ატარებ შენს თავში მხოლოდ,
რომ მხოლოდ ერთი შენ ხარ სწორი, სხვა კი არავინ.
ვისაც ჰგონია, რომ მარტოდენ ის ფიქრობს სწორად,
ან მართალს ამბობს, ან მარტოა სულით მდიდარი,
როგორც კი გახსნი, ცარიელი შეგრჩება სულაც.
ადამიანი, რაც არ უნდა ბრძენკაცი იყოს,
მეტის შეცნობა სამარცხვინო როდია მისთვის.
ცუდია თავისნათქვამობა, ხომ კარგად ხედავ,
წუალდიდობისას ის ხეები რჩება ადგილზე,

გზა რომ დაუთმეს მდინარებას, ხოლო იმ ხეებს.
ურჩად რომ დგანან, ფესვებითვე ამოთხრის წყალი.
გემიც აგრეა, იალქნები რომ დაუჭიმეს,
თუ არ მოუშვი, ფსკერისაკენ წავა უთუოდ.
ო, დაიოკე მრისხანება, განაგდე იგი,
და თუკი ჩემში, თუნდ უმცროსში დღეს არის მაინც
რაიმე აზრი, გეტყვი, რადგანაც ასე მგონია,
კარგია, კაცი ყველაფერში თვით იყოს ბრძენი,
ხოლო სხვა დროს კი, და ეს მუდამ როდია ასე —
ვინაც სწორად სჯის, მისგანაა საჭირო სწავლა.

ქ ო რ ო

შენი ვალია, მეუფეო, თუ კარგად ამბობს,
ისწავლო მისგან; ორივენი მშვენივრად განსჯ~თ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ეგზომ ასაკით დამძიმებულთ ეგზომ ჭაბუკმა
ჭკუა ვით უნდა დაგვარიგოს ნეტავი მაინც.

ჰ ე მ ო ნ ი

არრას გასწავლი უსამართლოს, თუ უმაწვილი ვარ,
საქმე გასინჯე, წლოვანებას რაღას უყურებ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

საქმეა განა, თავნება ხალხს რომ სცე პატივი?

ჰ ე მ ო ნ ი

იმას არა გთხოვ, ბოროტ ვინმეს მიაგო მადლი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

განა ამ სენით შეპყრობილი არ არის იგი?

ჰ ე მ ო ნ ი

აგრე როდი თელის თებეს ხალხი და მთელი ერი!

კ რ ე ო ნ ტ ი

განა ქალაქმა უნდა მითხრას, რა დავაწესო?

ჰ ე მ ო ნ ი

ხედავ თუ არა, მთლად ბავშვივით რომ ლაპარაკობ?

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაშ მე არა ვარ, სხვა ვინმეა ქვეყნის მმართველი?

ჰ ე მ ო ნ ი

ქალაქი რაღა ქალაქია, ერთს თუ ეკუთვნის.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მისად არ თვლიან განა ქალაქს, ვინც მას განაგებს?

ჰ ე მ ო ნ ი

უხალხო ქვეყნის მმართველობას შეძლებდი მხოლოდ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

როგორც ჩანს, იგი დიაცს იცავს და მას ჰომაგობს.

ჰ ე მ ო ნ ი

ჰო, თუ ქალი ხარ, რადგან ახლა მე შენზე ვზრუნავ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

უღირსო შვილო, წინ აღუდეკ საკუთარ მამას?

ჰ ე მ ო ნ ი

ჰო, რადგან ვხედავ უსამართლოდ სჩადიხარ ცოდვას.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ძალაუფლებას ვიცავ ჩემსას, ამიტომ ვცდები?

ჰ ე მ ო ნ ი

არ იცავ, რადგან უკვდავ ღმერთებს ულახავ პატივს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ზნედაცემულო, ქალისაგან დამონებულო!

ჰ ე მ ო ნ ი

ვერ დამაბრალებ, სამარცხვინო საქმეს რომ ვიქმდე.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჰო, მაგრამ მთელი შენი სიტყვა ქალზეა მხოლოდ.

ჰ ე მ ო ნ ი

შენზეც და ჩემზეც და ქვესკნელის დიად ღმერთებზეც.

კ რ ე ო ნ ტ ი

შენ რომ ცოცხალზე დაჭორწინდე, ეს არ მოხდება.

ჰ ე მ ო ნ ი

მაშ, ის მოკვდება და მოკლული ვიღაცას მოკლავს.

კ რ ე ო ნ ტ ი

და შენ ესოდენ მემუქრები და წინ მიდგები?

ჰ ე მ ო ნ ი

რა მუქარაა უსაბუთო სიტყვის პასუხი?

კ რ ე ო ნ ტ ი

თავად უჭკუო შენდა ჭირად მასწავლი ჭკუას.

ჰ ე მ ო ნ ი

მამა არ იყო, უჭკუოს და შლეგს დაგარქმევდი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ნუღარას ბეტყვი, ქალისაგან დამონებულო.

ჰ ე მ ო ნ ი

შენ ლაპარაკობ, სხვის ნათქვამს კი არაფრად აგდებ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

აგრეა განა?! მაშ, იცოდე, ოლიმპოსს ვფიცავ,
არ გაიხარებ ამნაირი ლანძღვა-გინებით.
დაუყოვნებლივ მოიყვანეთ ის საძაგელი,
მისივე საქმროს წინაშეე მოკალით იგი.

ჰ ე მ ო ნ ი

ეს არ მოხდება, გულში აზრად არ გაიტარო,
რომ ჩემს წინაშე მოკლავ იმას, ის კი არადა,
თვით მეც ვერასდროს ვერ მიხილავ ემაგ თვალებით.
დე, ვისაც სწადდეს, მას დაატყდი მაგ შენი რისხვით.

ქორო

ჩემო მეუფევ, გულგამწყრალი წავიდა იგი,
ხოლო გონება ამ ასაკში ცხარეა მეტად.

კრეონტი

წავიდეს, დაე, გააკეთოს შეუძლებელიც,
იმ ორ ქალიშვილს ვერ დაიხსნის მწარე ხვედრისგან.

ქორო

მაშ, შენ ორივეს მოკვდინებას ფიქრობ, მეუფევ?

კრეონტი

ვინც არ შეეხო, მას არ მოვკლავ, კარგად მითხარი.

ქორო

რა სასჯელით გსურს ანტიგონე რომ მოაკვდინო?

კრეონტი

უდაბურსა და უკაცრიელ ადგილს წავიყვან,
და გამოვამწყვდევ მას ცოცხლადვე კლდოვან მღვიმეში,
საჭმელსაც მივცემ, ოღონდ იმდენს, ცოდვას გავექცეთ.
იმდენს, რომ ცოდვას განერიდოს მთელი ქალაქი.
დე, იქ შესთხოვოს ჰადესს მანაც, რომელსაც იგი
უკვდავთა შორის ერთადერთს სცემს პატივს და მაშინ
ან გადარჩება იგი სიკვდილს, ანდა შეიცნობს,
რომ ჰადესისთვის ფუჭი არის თაყვანისცემა.

მესამე სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

ეროსო, ომში დაუძლეველო,
ეროსო, ვინაც ნადავლს ატყდები,
ვინც ქალიშვილის ტურფა ღაწვებზე
ათენებ ღამეს და მათზე წევხარ.
და ზღვის გადალმა გადიხარ ვინაც,
და სოფლურ სახლებს მოინახულებ,
ვერც უკვდავთაგან გაგირბის ვინმე

და ვერც ჟამმოკლე მოკვდავ კაცთაგან.
ვისაც შეიპყრობ, ხელდება ყველა.
ხალხს სამართლიანს შენ უსამართლო
საქმეს ასწავლი და ღუპავ აგრე.
ნათესაური და სისხლით ერთი
ჭიშპობა აღძარ ვაჟკაცთა შორის.
მაგრამ იმარჯვებს პატარძლის თვალთა
ეგზომ ნათელი მშვენიერება,
დასაბამითვე დიდ კანონებთან
ერთად ზის ტახტზე, ხარობს, იცინის
დაუძლეველი კიპროგენია.
მეც გადავდივარ ახლა კანონებს,
ამას რომ ვუცქერ და ცრემლის ნაკადს
რომ ვერ ვიკავებ. ვუცქერ და ვტირი,
კაცთმიმაძინებელ სასახლეს რომ მიჰყავთ
ჩვენი ანტიგონე.

მეოთხე ეპისოდიონი

კომმოსი

ანტიგონე

სტროფი ბ

ო, შემომხედეთ, მშობელი მიწის მოქალაქენო,
ამ უკანასკნელ გზაზე მიმავალს.
მანათობელი მზის უკანასკნელ
ნათელის მხილველს. ვეღარ ვიხილავ,
მე იმას უკვე, ცოცხლად მიყვავარ
მიმაძინებელ ჰადესს, ქვესკნელში
მრუმე აქერონტის ნაპირას.
მე არც ქორწილი არ მხვდა წილად და
არც საქორწინო არ უმღერია
ჩემთვის სიმღერა ვინმეს,
ახლა კი თავად აქერონტის გავხდები რძალი.

ქორო

სახელით შემკული და ქებით მოსილი,
შენ ახლა მიდიხარ აჩრდილთა სამყოფელს.

არცათუ მტანჯველი სენისგან მოწყლული
და არცთუ ხმლისაგან მიმღები ჯილდოსი,
არამედ შენ ერთი ჩადიხარ კაცთაგან,
შენ ურთი ჩადიხარ ჰადესში ცოცხალი.

ანტიგონე

ანტისტროფი ბ .

გამიგონია, რომ დაიღუპა ბედდამწვარი და
ფრიგიისათვის უცხოტომელი
ნაზი ასული ტანტალოსისა;
სიპილოსის მთის მაღალ მწვერვალზე
მას სუროსავით გარშემოეჭდო
კლდოვანი გარსი. მას, თითქმის დამდნარს,
როგორც მიაჩნიათ კაცთა,
არც თოვლი ტოვებს და არც ლესტერი.
მარადმტირალი წამწამებიდან
რწყავს იგი თავის კეფას.
სწორედ ასევე მეც დაიმონი მაძინებს ახლა.

ქორო

მაგრამ, ის ღმერთია, ღმრთისაგან ნაშობი,
და ჩვენ კი კაცნი ვართ მოკვდავად შობილნი,
თუმც განწირულისთვის ამოა სასმენლად
ღმერთების სადარი განგების მიღება.

ანტიგონე

სტროფი ბ

ვაგლახ, დამცინი, ჰოი, ღმერთებო,
რატომ ქედმაღლობ
ჩემზე, — რომელსაც ჯერ სული მიდგას?
ჰოი, ქალაქო,
და თქვენაც, ქალაქის მამრნო.
დირკეულო წყარონო
და ეტლკეთილი თებეს ტევრებო,
მე მოწმეებად მოგიხმობთ ახლა,

მეგობართაგან დაუტირები,
თუ რა კანონთა გამოისობით მივდივარ ახლა
ჩემი გმირობის გამო საშინელ
და გაუგონარ მრუმე საფლავში.
ჰოი, მე უბედურს.
გადავსახლდები, აღარც მკვდართა და
აღარც ცოცხალთა შორის აღარ ვიცხოვრებ უკვე.

ქ ო რ ო

სიმამაცის უკიდურეს ზღვარზე მიხველ
და სამართლის, ო, ესოდენ მაღალ ტახტსაც
მიენარცხე, ჩემო ბავშვო, უმოწყალოდ,
მამისეულს იხდი კიდეც რაღაც ტანჯვას.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

სტროფი ბ

ყველაზე მტკივან ადგილს შეეხე
შენ ახლა ჩემსას.
ოიდიპოსის განმეორებად,
ეგზომ მწარე ხვედრს,
ლაბდაკიდების მოდგმის
საერთო წერას.
ო, დედაჩემის მწარე ლოგინო,
ო, უბედურო ქორწინებაო,
დედის და შვილის, დედის და მამის,
რომელთაც ერთ დროს ქვეყნად წარმომშვეს სეეუბედური
და რომლებთანაც დაწყეველილი და
გაუთხოვარი მივდივარ ახლა
ჩემი უღბლო ქორწილით.
ო. დაღუპულო ძვირფასო ძმაო,
მკვდარმა ჯერ კიდევ ცოცხლად მყოფი მომკალი ახლა.

ქ ო რ ო

თავის პატივს ითხოვს მართლაც მოკლული ძმა,
მაგრამ არ ხამს, გადახვიდე ძალის ნებას,
გადახვიდე იმის ნებას, ვინც ძალას ფლობს,
თვითნება გაქვს ზნე და სწორედ იგი გღუპავს.

ეპოდოსი

ანტიგონე

დაუტირები და უმეგობრო
გაუთხოვარი მივდივარ ახლა
ამ გზით, რომელიც მე გამიმზადეს.
ველარ ვიხილავ მნათობთა წმინდა
და სამართლიან ნათელს ბედშავი;
ამ დაუტირებ ჩემს ამგვარ ხვედრს კი
არავინ გლოვობს მეგობართაგან.

კრეონტი

განა არ იცით, რომ ჩივილს და სოკვდილის გლოვას
არვინ შეწყვეტდა, სასარგებლო რომ იყოს იგი.
დაუყოვნებლივ წაიყვანეთ. ხელი მოჰკიდეთ
და როგორც ვბრძანე, სამარეში ჩააგდეთ იგი.
მარტო დატოვეთ, დეე, მოკვდეს, თუ საჭიროა,
ანდა ცოცხალი დაჭორწინდეს თავ-ს საფლავში.
ჩვენ უბრალო ვართ ამ ასულის წინაშე ყველა,
მას იმის ნება წაერთმევა, აქ რომ იცხოვროს.

ანტიგონე

ჰოი, საფლავო, საქორწინო ჩემო დარბაზო,
ღრმად გამოთხრილო საცხოვრისო, ტყვეთ მამყოფელო,
მივეშურები იქ, ჩემებთან, ყველა ისინი
ეგზომ მრავალნი პერსეფასსამ მიიღო მიწად,
მე კი ბოლო ვარ იმათ შორის და ასე მწარედ
მათთან ჩავდივარ ჯანმრთელი და ჯერაც ცოცხალი.
მე, მიმავალი, იმ იმედით ვსახღოოს ახლა,
რომ სანუკვარი შევიქნები მამისათვისაც
და შენთვის, დედა, და შენთვისაც, ძვირფასო ძმაო.
როდესაც მოკვდით, ჩემი ხელით განგბანეთ ყველა,
გამოგაწყვეთ და დამარხულებს წესიც აგიგეთ.
და აი ახლა, პოლინიკე, ამას ვღებულობ
მე, რადგან მიწა დაგაყარე სხეულზე. მაგრამ
მე კარგად ვიცი, გონიერნი მომიწონებენ.
შვილი მყოლოდა, არასოდეს ვიზამდი ამას,
თუნდაც მოკლული და გახრწნილი მყოლოდა ქმარი,

მოქალაქეთა წინააღმდეგ არ ჩავიდენდი
ამნაირ საქმეს. თუ რად ვამბობ ამას ამგვარად?
რომ მომკვდარიყო ჩემი ქმარი, ხხვა შემირთავდა,
თუ დავკარგავდი, გავიჩენდი ბავშვებსაც სხვისგან,
ხოლო როდესაც ჰადესშია დედა და მამა,
აღარვინაა, ძმა რომ მიშვას ქვეყნად როდესმე.
და თუმცა ასე დაგაფასე ამგვარი წესით,
კრეონტი ფიქრობს და ჰგონია, რომ თითქოს ვცდები
და რომ საშინელ საქმეს ვბედავ, ო, ჩემო ძმაო,
აჰა, მან კიდეც შემიპყრო და ძალით მივყავარ
გაუთხოვარი, საქორწინო ჰანგთა არმცოდნე,
არც მეუღლობა შემხვედრია, არც ბავშვის გაზრდა,
არც მეგობარი არ მყავს ვინმე, სვეუბედურე
ცოცხლად მივდივარ გარდაცვლილთა საცხოვრებელში,
დაიმონებს რა სიმართლეს გადაველ ნეტავ?
ნეტავ, ვინ არის, ვინ მოვიხმო სვეუბედურმა
ჩემდა საშველად, მოვუწოდო მას შემდეგ. რაიც
კარგი საქმისთვის უკადრისი სასჯელი დამდეს?
თუ ღმერთებისთვის კარგი არის ეს და საჭირო,
მშვიდად, უშფოთველად დავითმენდი ღირსეულ სასჯელს.
ხოლო უკეთუ შეცდნენ ღმერთნი, დე, იმდენივე
სიავე ერგოთ, მე რომ შემხვდა ახლა იმათგან.

ქ ო რ ო

იგივე ღელვა და გრიგალი სულისა,
ჯერ კიდევ ატყდება ასულის გონებას.

კ რ ე ო ნ ტ ი

სეყვეულას, რომელთაც წაყვანა ვუბრძანე,
პასუხსაც მე მოვთხოვ ზოზინის გულისთვის.

ქ ო რ ო

ვაგლახ, ო, ამ სიტყვამ სიკვდილი უფრორე
ახლოს მოიყვანა.

კ რ ე ო ნ ტ ი

იმედსაც არ გაძლევ იმის, რომ ოდესმე
რაიმე შეცვლილეს ამ ბოლო ბრძანებას.

ანტიგონე

ო, თებეს მიწაო, მშობელო ქალაქო,
წინაპართ ღმერთებო,
ო, უკვე მივყავარ, აღარვინ მაჩერებს,
შეხედეთ, ბჭეშვიდი ქალაქის ღმერთქალნო,
თუ მარტოდ შთენილი ასული მეფისა
რას ვითმენ ამათგან, რას ვითმენ მე, ვინაც
პატივის მისაგებს მივაგე პატივი.

მეოთხე სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

დანაეც ევნო, ვინც ზეციური შუქი გაცვალა
რვალით ნაქედი გამოქვაბულის მრუმე წყვდიადზე.
დამალეს იგი და დაამწყვდიეს,
შეუკავშირდა საფლავისეულ ჰადესს ასული,
მაგრამ გვარი კი დიადი იყო მისი, ო, შვილო,
ის ინახავდა სხეულში ზევსის
ოქროდ ჩამოღვრილ ღვთაებრივ თესლსაც,
მაგრამ უცილოდ საზარი არის ძალა ბედისა,
ვერცა სიმდიდრე, ვერცა არესი
და ვერც ქვისაგან ნაგები კოშკნი,
ვერც შავი გემნი — ვერაფერი ვერ გვიხსნის მისგან.

ანტისტროფი ა

შეპყრობილ იქნა მშვიდობიანი ძე დრიანტისა,
ედონიელთა დიდი მეფე თავისი ღიცხი
და მეომარი ხასიათისთვის,
დიონისემა დამალა ივი კლდოვან ციხეში,
ასე თანდათან იხშობა მისი სასტიკი რისხვა,
კარგად შეიგნო, აგრე სასტიკად
რომ შეურაცხყო დიადი ღმერთი
მოუთოკავი თვისი ენითა და მრისხანებით,
წინ აღუდგებოდა ღმერთი შთაგონებულ და
მხიარულ ღმერთის ლამპროსან ასულთ
და განარისხებდა მუზებსაც, ფლეიტის ესოდენ
მოყვარულთ.

სტროფი ბ

კიანიურ კლდეთა ახლოს და ორი ზღვის
ზღურბლზე არის ნაპირები ბოსფორისა,
და თრაკიის სალმიდესიც იქვე არის,
სადაც ქალაქის მცველმა არესმა
ფინევსის ორი ვაჟი იხილა,
და ჭრილობა დაუნახა მათ ორთავეს
დედინაცვლის ბოროტ ხელით თვალდათხრილებს.
შურისგებას მოითხოვდნენ ბრმა თვალები.
შუბინ წვერით როდი ჰქონდათ ამოთხრილი —
— მათ სახეზე დასისხლული ორი თვალი
ხელით ჰქონდათ და სართავი დაზგის წვერით.

ანტისტროფი ბ

საბრალონი, სიმწრისაგან გათანგულნი,
დასტიროდნენ დედისმიერ თავიანთ ბედს,
დედისმიერს, ჭორწინებით უბედურის.
თავისი გვარით მათი დედა კი
ძველთაუძველეს ერექთიდების
გვარ-ტომიდან მოდიოდა, მამისეულ
და შორეულ ქალაქებში აღიზარდა
ბორეასის ქალიშვილი, თავად ცხენზე
უსწრაფესი რომ იყო და ღმერთთა შვილი,
მამისეულ ქარბუქებში აღიზარდა,
მასაც მისწვდა ბედის ღმერთთა ხელი, შვილო.

მეხუთე ეპისოდიონი

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

მოვდივართ, თებეს მეუფენო, ორნი ერთი გზით
და ორნი ერთი თვალსჩინით. ღსინათლოებს
გზის მაჩვენებლად მეგზური ჰყავთ აკი ყოველთვის.

კ რ ე ო ნ ტ ი

რაა, მოხუცო ტირესიას, ნეტავ ახალი?

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ამას მე გამცნობ, შენ კი მისანს დაემორჩილე.

კრეონტი

არ გავურბოდი მე შენს რჩევას არცა თუ ადრე.

ტირესიასი

სწორედ ამიტომ შენს ქალაქსაც კარგად მართავდი.

კრეონტი

კი, გეთანხმები, შენ ამაში მეხმარებოდი.

ტირესიასი

მაშ, დაუფიქრდი, ამჯერადაც ბეწვზე კიდიხარ.

კრეონტი

ბაინც რა მოხდა? მაცახცახებს შენი სიტყვისგან.

ტირესიასი

შეიცნობ. ლუკი მისნობათა ნიშნებს მოისმენ.
ძველ სკამზე დამჯდარს ფრინველების სამკითხაოში,
ნავსაყუდელად რომ განთქმულა ფრინველებისა,
იმათი უცხო ხმა მომესმა. ავად ყიოდნენ
ისინი მშარე, ველური და ბოროტი ხმებით,
ბასრი კლანჭებით სასიკვდილოდ ფლეთდნენ ერთმანეთს.
მიეხვდი, რაღაცას მანიშნებდა ფრთათა ხმაური.
შეშინებულმა გამალებით ავანთე ცეცხლი
სხივმოელვარე ბომონებზე; არ აცთებდა
იმ ზვარაკთაგან ჰეფესტოსი, ცხელ ნაკვერჩხალში
ლუკის ცხიმიღა იღვრებოდა მხოლოდ და მხოლოდ,
ბრჭოლავდა იგი და შხეფებსღა ისროდა ცხიმის.
ამოდიოდა ნაღველი და იფანტებოდა,
ქონშემოცლილი თეძოს ძვლები ეყარა შიშველად.
ეს ყოველივე ამ ბალღისგან გავიგე თავად,
გავიგე ის, რომ ავი იყო მსხვერპლთა ნიშნები,
წინამძღოლია იგი ჩემი, მე კი — სხვებისა.
შენი ახრების გამო არის სნეული თებე,
საკურთხეველები და ბომონნი სავსეა ახლა
ფრინველებისგან და ძაღლთაგან ნაალაფარი
ოიდიპოსის უბედური ვაჟის ხორცებით.

აღარ იღებენ შესაწირს და მუდარას მეტად
ჩვენგან ღმერთები, სუკის ალსაც აღარ იღებენ,
არც ფრინველები გამოსცემენ უკვე ლამაზ ხმებს,
გვამის სისხლით და ცხიმიანი ხორცით მაძღარნი.
მაშ, მოიაზრე, შვილო, ეგე. ადამიანებს
მუდამ სჩვევიათ შეცდომების დაშვება ქვეყნად.
უკეთუ შეცდა კაცი ვინმე, არ არის იგი
უგუნური და უბედური, არ არის, თუკი
განიკურნება სიავისგან და არ დარჩება
მასში ჯიუტად, სიშლეგეა აკი ურჩობა.
ო, მოიბრუნე მოკლულისკენ გული, მეუფევ,
ნუღარ გასტანჯავ ომში მოკლულს, რა მხნეობაა
მოკლულის მოკვლა? შენთვის ვფიქრობ და შენთვის ვამბობ,
კარგი მთქმელისგან საამოა კარგის შესმენა.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჰოი, მოხუცო, სუყველანი, ვით მოისარნი
მიზანში მესვრით დაუნდობლად; მისნობაშიაც
აღარ დამინდო აღარავინ, ნათესავებმაც
დიდი ხანია მიმუხთლეს და სულაც გამყიდეს.
დაე, აჰყევით ანგარებას, დაე, იყიდეთ
ილიკტრიონი სარდესი და თუ გსურთ, ინდური
ოქროც იყიდეთ, ვერ დამარხავთ საფლავში იმას,
თუნდაც თვით ზევსის არწივებმა ისურვონ ხორცი
და წაიღონ და ზევსის ტახტქვეშ დააწყონ იგი.
ასე რომ, აღარც თვით ცოდვებით შეშინებული
არ მივცემ ნებას დამარხვისას. მე კარგად ვიცი,
რომ მოკვდავთაგან არვის ძალუძს ღმერთთა შელახვა.
დიდო მოხუცო, ტირესიას, მოკვდავთა შორის
ყველაზე ბრძენნიც სამარცხვინოდ იღუპებიან,
ანგარებისთვის კეთილად თუ რაცხავენ ბოროტს.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ვაგლახ,
ვინ იცის ნეტავ მოკვდავთაგან, ფიქრობს კი იგი...

კ რ ე ო ნ ტ ი

რაზე თუ ფიქრობს, რა მოარულ სიბრძნეს გამოთქვამ?

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

საგანძურს სიბრძნე თუ რამდენად აღემატება.

კ რ ე ო ნ ტ ი

სწორედ იმდენად, უგნურება რომ გვავნებს ხოლმე.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ამ სნეულებას შეუპყრიხარ, იცოდე, შენაც,

კ რ ე ო ნ ტ ი

არ მინდა მისანს ბოროტებით რომ ეუპასუხო.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

მაინც აგრეა, რაკი ამბობ, ყალბად მისნობო.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჰო, რადგან ვერცხლისმოყვარეა მისანთა მოდგმა.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ხოლო ტირანთა — ანგარებას შეყვარებული.

კ რ ე ო ნ ტ ი

არ იცი განა, შენს მეფესთან რომ ლაპარაკობ?

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

ვიცი, რომ ჩემით დაიხსენი შენი ქალაქი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

ბრძენი მოგვი ხარ, თუმც კი გიყვარს უსამართლობა.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

შენ მაიძულებ, დამალული ცხადლივ გაუწყო.

კ რ ე ო ნ ტ ი

თქვი, ოღონდ ნუ იქმ ანგარების გულისთვის ამას.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

სწორედ ამგვარად განმიზრახავს, შენ რომ მოგეჩვე.

კ რ ე ო ნ ტ ი

იცოდე, ჩემს სულს ვერასოდეს ვერ მოისყიდი.

ტ ი რ ე ს ი ა ს ი

მაგრამ ეს კარგად შეიმეცნე, განა თუ მრავალ
წრეს შემოივლის დიდი მნათი აჩქარებულად,
რომ სწორედ ვიღაც შენიანი იქნება სწორედ,
მოკლულთა წილ რომ მოისწრაფებს თავის სიცოცხლეს.
ვინც მაღლა არის, ქვეშ ჩაგზავნე იმათგან ერთი,
შელახე სული, ჩაასახლე იგი საფლავში,
აქ კი ქვესკნელის ღმერთებისგან განთავისებული
წესაუგებლად დაგიგდიან მიწაზე გვამი.
ნება ამისა არც შენ გაქვს და არც მაღალ ღმერთებს.
მარტოდენ შენი ძალადობით ჩადიხარ ამას.
ჩასაფრებულან ამიტომაც შენს დასასჯელად
ჰადესისა და სხვა ღმერთების ერინიები,
რათა მაგავე სიავეში ჩაგაგდონ შენაც.
აწონ-დაწონე, მოსყიდული თუ ვამბობ რამეს,
რადგან სულ მალე წარმოიჩენს ამას შენს სახლში
კაცთა და ქალთა სავალალო მოთქმა-გოდება.
ერინისები მტრობენ ხოლმე ყველა იმ ქალაქს,
მოკლულის გამო რომ წაბილწეს ძაღლებმა, ანდა
სხვა რამ მხეცებმა ან ფრინველმა, გახრწნილი ხორცი
რომ მიიტანეს იმ ქალაქის საკურთხეველზე.
აგრეა, რადგან შეურაცხმყავ და განმარისხე,
ვით მოისარმა საიმედო ისრები გტყორცნე
ჩემი გულიდან, მათ სიმწარეს ვერსად წაუხვალ.
მაშ, წამიყვანე სახლში, შვილო, რათა ამ კაცმა
მასზე უმცროსებს დაანთხიოს თავისი წყრომა.
დაე, იწვალოს შეკავება ურჩი ენისა,
და იყოს უფრო გონიერი, ვიდრე ახლაა.

ქ ო რ ო

წავიდა იგი, მეუფეო, და დაგვიტოვა
მისნობა ეგზომ შემზარავი, ჩვენ კარგად ვიცით,
მას მერე, რაც კი შავი გახდა ეს ჩემი თმები,
ცრუდ მას არასდროს უმისნია ქალაქისათვის.

კრეონტი

ვიცი და დიდად ვწუხვარ კიდეც სულის სიღრმეში,
რადგან დათმობა სიმხდალეა, ხოლო ურჩობით
უბედურებას არ ვეწიო, ამასა ვშიშობ.

ქორო

გონებას უნდა დაუჯერო, მენეკევსის ძევ.

კრეონტი

რაა საჭირო, ო, მითხარი, მე დაგიჯერებ.

ქორო

ამოიყვანე მიწისქვეშა სამყოფელიდან
ანტიგონე და მიაბარე სამარეს გვამი.

კრეონტი

ამ რჩევას მაძლევ და ფიქრობ, რომ უნდა დაგთანხმდე?

ქორო

ჰო, მეუფეო, და სასწრაფოდ. ავისგანმზრახველთ
მალე ეწევა უკვდავ ღმერთთა სწრაფი სასჯელი.

კრეონტი

სულს ძლიერ უჭირს ახლა ასე რომ გააკეთოს,
მაგრამ მოსახდენს შევეურჩო, არც ეს არ ძალმიძს.

ტირესიასი

მაშ, აგრე ჰქმენი, თავად წადი, სხვა არეინ გინდა.

კრეონტი

დაუყოვნებლივ მივაშურებ, და თქვენ კი, ვინაც
აქა ხართ ახლა, წერაქვები წამოიღეთ და
იმ ადგილისკენ გაემართეთ, აქედან რომ ჩანს.
მე კი, რამეთუ შემეცვალა უკვე აზრები,
მევე დავიხსნი, აკი თავად შევიპყარ იგი.
რამეთუ ვფიქრობ, კანონმდებელს მეტ სახელს შესძენს,
თუ იგი თავის დატყვევებულს დაიხსნის ვინმეს.

ქ ო რ ო

სტროფი ა

სახელმრავალო, დიდი კადმოსის ტურფა ასულის
შვილო და განძო, მომქუხარი და
დიადი ზევსის დიადო ძეო,
გარშემორტყმიხარ სახელდიდ
იტალიას და მეუფედ ჩანხარ
ელევსინელი დეოს
უველასთვის ღია უდაბნოებში,
ჰოი, ბაკქევსო, ბაკქელთა
დედაქალაქში — თებეში
ცხოვრობ ისმენეს პირად და
დრაკონის ხოდაბუნებში.

ანტისტროფი ა

ორთავიანი, კლდეშემოსილი პარნასოსიდან
გიცქერის ალი ჩირაღდნებისა,
დასეირნობენ აქ ბაკქელი და
კორიკელი ნიმფები.
კასტალიური ჩქეფს იქვე წყაროც,
ნისეის მთების სუროთი
შემკული კალთა და მწვერვალები,
უურძენმრავალი ნაპირიც
შენ გაგზავნიან შენდამი
შეწირულ უკვდავ ამ ჩვენს ჰანგებთან.
შენ თებეს ქუჩებს დასცქერი.

სტროფი ბ

უველაზე უფრო მეტად აფასებთ
შენცა და ელეით გულგანგმირული
შენი სემელე ჩვენს დიად ქალაქს.
ახლა კი, როცა მთელი ჭალაჭი
სასტიკი სენით შეპყრობილა, მოვედ, ო, მოვედ,
მაცხოვნებელი შენი ფეხებით; დიდი პარნასოს
მწვერვალი ანდა ხმაურიანი გადმოსჭერ სრუტე.

ცეცხლით მსუნთქველი ყველა ვარსკვლავის
ო, წინამძღოლო, შენ, ღამეული
შეძახილების მამაუფალო
და სანატრელო ზევსის ძეო,
ჰოი, მეუფევ, წარმოჩნდი, დაე, შენს თანამხლებელ
თიიასებთან ერთად, რომელნიც თავაწყვეტილად
ხარობენ შენით და გადიდებენ მმართველ იაკქოსს.

ეპოდოსი

მაცნე

კადმოსისა და ამფიონის სახლის მცხოვრებნო,
არ დავეწყებდი მე კაცის ხვედრს ქებას და ლანძღვას,
სანამდის იგი ცოცხალია ამ ქვეყანაზე.
რამეთუ ბედი გაასწორებს მიწასთან ბედშავს
და მუდამ ბედი თუ დააჭცევს სვებედნიერსაც.
ვერვინ იმისნებს, თუ რა უნდა შეემთხვეს მოკედავს.
კრეონტსაც შურით ვუყურებდით ოდესღაც. შგონი.
მტრებისგან იხსნა მან კადმოსის მიწა და მერმე
ერთმმართველობა მოიხვეჭა მთელი ქვეყნისა,
მართავდა იგი და ყვაოდა კეთილი მოდგმით.
ახლა კი გაქრა ყველაფერი, რამეთუ როცა
დანაშაულს გამო კარგავს სიხარულს კაცი.
ცოცხლად როდი ვთვლი მას, არამედ სულჩადგმულ გვამად.
განძიც რომ გქონდეს სახლში ბევრი, უკეთუ ეს გსურს,
და ტირანივით დიდებულად ცხოვრობდე თუნდაც.
თუ ვერ დაგატკბო ამ ქონებამ, მაშინ მე მისთვის
კვამლის ჩრდილშიაც არ გავცელიდი სიამოვნებას.

ქორო

მეფეთა სახლის რა სიმწარე მოგაქვს ასეთი?

მაცნე

მოკედნენ ისინი, ვინც მიზეზნი იყვნენ სიკვდილის.

ქორო

მაინც ვინ მოკლა? ვინ მომკვდარა? გვითხარი ჩქარა.

მაცნე

ჰემონი მოკვდა მისი ხელით მოკვდინებული.

ქორო

ორში რომელით? მამისა თუ თავისი ხელით?

მაცნე

მამის ცოდვებით გულგამწყრალმა თავი მოიკლა.

ქორო

ჰოი, მისანო, როგორ ახდა შენი სიტყვები.

მაცნე

ამის შემდეგ კი დანარჩენის თქმაა საჭირო.

ქორო

ევრიდიკესაც ახლოს ვხედავ სეფგამწარებულს.
ცოლს კრეონტისას, აქეთ მოდის სახლიდან იგი,
შემთხვევით მოდის, ანდა იცის შვილის ამბავი.

ევრიდიკე

მოქალაქენო, ამ კარებთან მოახლოებულს
თქვენი სიტყვები შემომესმა. სალოცავად და
სავედრებელად მოვდიოდი დიდ ათენასთან.
და აი, ახლა, კარის საკეტს როცა ვაღებდი,
უბედურება შემომესმა ჩემი სახლისა,
გადაქცეული მოწყვეტილად დავეცი უცებ
შემკრთალ მხევალთა ხელებზე და გონი დავკარგე,
თუმცა მითხარით ხელმეორედ, რასაც ამბობდით,
მე უკვე ვიცი ჩემი ჭირი. მშვიდად მოგისმენთ.

მაცნე

მე, საყვარელო დედოფალო, — მაგრამ, ვაიმე, —
ყველაფერს გეტყვი და სიმართლეს არ დაგიმალავ.
არ მოგატყუებ, რისთვის მინდა მატყუარები
გამოვდგეთ შემდგომ; სიმართლეა საჭირო მუდამ.
თავად ფეხდაფეხ მივუყებოდი მე შენს მეუღლეს

დაბლობზე სწორედ იმ ბორცვამდე, სადაც მოკლულის
სხეული ეგდო დაფლეთილი ძაღლებისაგან.
და აი, ჩვენაც შევევედრეთ გზისპირა ღმერთს და
პლუტოსსაც ვთხოვეთ, რომ დაეცხრო ჩვენდამი რისხვა.
განვბანეთ გვამი სუფთა წყლით და ახლადდაკრეფილ
ტოტებზე დავწვით ნარჩენები პოლინიკესი.
საფლავზე ბორცვი წამოვმართეთ მშობელი მიწით
და ქვისგან ნაგებს, საქორწინოს და ღრმად ამოთხრილს
ქალწულის ქვაბულს მივაშურეთ ჰადესისმიერს.
ანაზდეულად ხმამაღალი გმინვა მოესმა
დაუმარხველის პალატიდან ვიღაცა ჩვენგანს,
მოირბინა და დესპოტ კრეონტს აუწყა უმალ.
სულ უფრო მეტად ახლო მისულს უახლოვდება
შესაბრალისი ხმები მასაც. შეჰყვირებს მეფე
და ავრე ამბობს ცრემლიანი: „ჰოი, მე ბედშავს,
ნუთუ მოგვი ვარ? ნუთუ ყველა აწ განვლილ გზაზე
უფრო უბედურ გზას ღავადექ ახლა ჩანჩალით?
შვილის ხმა არის, მე-რომ მტანჯავს, მაგრამ, მონებო,
იჩქარეთ აქეთ, მოაშორეთ ეს დიდი ლოდი,
კარგად გასინჯეთ და ნაპრალიც ნახით კედლისა,
შესასვლელამდე შედით კარგად და ნახეთ, ეს ხმა
ჰემონისაა, თუ ღმერთთაგან ვტყუვდები მხოლოდ".
მსწრაფლ ავასრულეთ ნაბრძანები ჩვენი მშმუნვარე
დესპოტისა და შიგ სიღრმეში, საფლავის ბოლოს
ჩამოხრჩობილი დავინახეთ მეფის ასული,
სათუთი ნაშრის კვანძში ჰქონდა კისერი ბედშავს.
ვაჟიც ვიხილეთ, ახლო ეწვა მას ჩახვეული
და მაღალი ხმით დასტიროდა იმის დაღუპვას,
მამის საქმეს და ბედუკუღმართ თავის ქორწილსაც.
შვილის მხილველი საწყალობლად შეჰყვირებს მამა,
მასთან შედის და ცრემლიანი ამგვარად ამბობს:
„საბრალობელო, რას სჩადიხარ, რას ფიქრობ, ნეტავ?
რა სიმწარეში ჩაგიგდია ეგ შენი თავი?
გემუდარები, გევედრები, გამოდი, შვილო".
ველურ თვალებით შემოხედა შვილმა მამამისს,
ზურგი აქცია და არარა უთხრა პასუხად,
ამოიწვადა ორლესული თვისი მახვილი

და მამისაკენ გაიწია. დაუსხლტა მამა.
მაშინ ბედშავი თავის თავზე განრისხდა იგი,
დაეგო ხმალს და გაიტარა მახვილი ფერდში,
ჯერ გონზე მყოფი სუსტ ხელებით მიეკრო ქალწულს.
ამოისუნთქა ერთი ღრმად და სისხლი ანთხია
უსულოდ მყოფი ქალიშვილის ფერმკრთალ ღაწვებზე.
წევს გვამი გვამთან, ეზიარა ვაჟი ქორწილის
იდუმალებას და ჰადესში შეიცნო იგი.
წარმოუჩინა ადამიანთ, თუ რაოდენი
სიავე არის უგნურება მოკვდავ კაცთათვის.

ქ ო რ ო

ეს ყველაფერი რაღას ნიშნავს? წავიდა ქალი,
და არაფერი აღარ უთქვამს კარგი ან ცუდი.

მ ა ც ნ ე

თავადაც მიკვირს, ამ იმედით ვსაზრდოობ ახლა.
რა გაიგონა თვისი შვილის უბედურება,
არ ჩათვლის სწორად, მთელს ქალაქში იგლოვოს იგი,
არამედ სახლში მოახლეებს აღძრავს სატირლად.
ახლა რომ შეცდეს, როდი არის უგნური იგი.

ქ ო რ ო

არ ვიცი, მაგრამ მეტისმეტი დუმილით ყოფნა
ავს მოასწავებს მეტისმეტი ძახილის მსგავსად.

მ ა ც ნ ე

მაგრამ შევიტყობთ შინ მისულნი, ხომ არ ინახავს
გულგასენიერი იგი რამე იდუმალ ზრახვას
გულის სიღრმეში. კარგად ამბობ, მართლაც აგრეა
სიავე ახლავს სიმშვიდეს და მეტისმეტ დუმილს.

ქ ო რ ო

თუმცაღა თვით მოდის აქ ჩვენი პატრონი.
ხელებში უჭირავს მეტყველი ნიშანი.
თუ ასე ითქმება, მასვე სჭირს სიავე
და არა ვისმე გარეშეს.

კომმოსი

კრეონტი

სტროფი ა

ვაგლახ, ვაიმე,
უგუნურ აზრთა უსასტიკესო
შეცოდებანო,
სიავისა და სიკვდილის მთესნო,
ჩემს ღვიძლებს უცქერთ, მკვლელებს, რომლებმაც
თავისი ხელით მოისწრაფეს თვისი სიცოცხლე.
ვაგლახ, საქმენო წინდაუხედნო,
ვაიმე, შვილო,
ჭაბუკი მოკვდი,
ჩემმა უგუნურმა საქმემ დაგღუპა.

ქორო

ვაგლახ, როგორც ჩანს, შენ სიმართლე გვიხან იხილე.

სტროფი ბ

ვაიმე ჩემს თავს,
უბედურმაღა შევიცანი მე უკვე ახლა,
რომ ვიღაც ღმერთმა დამატეხა უდიადესი
თავისი რისხვა და მიბიძგა ამ ველურ გზებზე,
ფეხით გათელა ჩემი შვებანი.
ჰოი, მოკვდავთა მძიმე ვარამო.

ექსანგელოსი

ჰოი, ბატონო, უბედობის უკვე მჭონებელს
ერთი სიმწარე მაგ ხელებში ვიპყრია ახლა
და შინაც ალბათ მეორესაც იხილავ მალე.

კრეონტი

ამაზე მეტი რა იქნება უბედურება?

ექსანგელოსი

შენი მეუღლე დაიღუპა, ამ ვაჟის დედა,
ჯერაც სიცხლი სდის უბედურის მძიმე ჭრილობებს.

ექსანგელოსი

რაღა თქმა უნდა, შენ იყავი გარდაცვლილისთვის
მიზეზი მისი ორი ვაჟის მოკვდინებისა.

კრეონტი

და მაინც, როგორ მოისწრაფა სიცოცხლე ნეტავ?

ექსანგელოსი

საკუთარ ხელით განიკმირა თავისი მკერდი,
მწარე სიკვდილი რომ შეიტყო ვაჟიშვილისა.

სტროფი დ

ვაგლახ მე, ვაგლახ, ვერ დავაბრალებ,
ჩემს დანაშაულს კაცთაგან ვიღაცას
რადგან საბრალომ, მე, მე მოვკალი.
სიმართლეს ვამბობ, ვაგლახ, მსახურნო,
ო, წამიყვანეთ აქედან ჩქარა,
აღარ ვარსებობ, არარა ვარ მეტად.

კორიფაიოსი

კარგი რჩევაა, თუ კარგია ამაში რამე.
უკეთესია რომ განშორდე ამ ავბედობას.

ანტისტროფი გ

მოვედ, ო, მოვედ,
წარმოჩინდი ჩემო წილო სიკვდილო,
და მოიყვანე ჩემი ბოლო დღე.
მოვედ, ო, მოვედ,
ვეღარ ვიხილო რათა დღე მეტად.

კორიფაიოსი

ეს მყოფადია. ხამს აწმყოსთვის ვიზრუნოთ ახლა,
მყოფადისათვის ის იზრუნებს, ვისაც ეს შეჰფერს.

კრეონტი

ის, რაც მე მინდა, ვედრებაში შევკრიბე ერთად.

კორიფაიოსი

მეტად ნუღარას ევედრები, ვერ გ-ექცევა
მოკვდავი კაცი ღმერთებისგან ბოძებულ წერას.

ანტისტროფი დ

კ რ ე ო ნ ტ ი

ო, წამიყვანეთ საბრალო კაცი,
ვინც უნებურად მოგკლა, ო, შვილო,
და შენც, მეუღლევ, ო, აღარ ვიცი,
თქვენ ორში მაინც რომელს გიცქიროთ,
განჭრა ყოველი, რაც ხელში მჭონდა,
და ხვედრი მერგო აუტანელი.

ქ ო რ ო

სიბრძნეა, ყველაფერს რომ აღემატება,
არავის უღირსად არ უნდა მოვექცეთ
დიდებულ ღმერთთაგან, ზვიადი სიტყვა კი
კაცს მისით შზვაობარს დარტყმებით პასუხობს
და სიბრძნეს ასწავლის,
ასწავლის თუმცაღა უკვე მოხუცს.

ევრიპიდე

მედეა

მოქმედი პირნი

მედეა	კორიფე
იაზონი	კრეონტი
ძიძა	ეგეოსი
გამზრდელი	შიკრიკი
ბავშვები	გუნდი

ძიძა

ნეტავ აროდეს არ მისდგომოდა
არგოს ხომალდი კოლხეთის ნაპირს.
არცა პელიონს, მთასა შაღალსა,
მოეჭრათ ფიჭვის ცას აზიდული,
ბერძენ ვაჟკაცთა ნიჩბებისათვის.
არც ოქროს ვერძი არ ჩავარდნოდა
ხელში პელიას, მაშინ მედეა,
დიად კოლხეთის დედაუფალი,
იოლკის ციხეს არ მოვიდოდა
იაზონისგან ალმოდებული.
არც გაბრიყვებულ პელიას ქალებს
შშობელი მამის მკვლელს არ გაბდიდა.
არც მოატანდა კორინთოს ქალაქს
თავის ქმარ-შვილით გამოხიზნული,
თუმც პატივს სცემენ კორინთელები,
ვითარცა ბრძენსა, სწორუპოვარსა,
ქალს თავდადებულს ქმარ-შვილისათვის, —
იმას რაღა სჯობს, როცა ცოლ-ქმარში
სუფევს თანხმობა და სიყვარული.
დღეს კი შებღალეს მასში ყოველი,
თუ რამე იყო უსათნოესი, —
იაზონმა ხომ მეფის ასულის
სარეცლისათვის დაჰგმო ოჯახი

და უღალატა მედეას, შვილებს.
ახლა მედეა ბედშერისხული
ხელაპყრობილი ღაღადებს, დრტვინავს
და ფიცის მოწმე ღმერთთა მაღალთა
ქმრისგან გატეხილ ფიცზე შესტირის.
შშიერ-მწყურვალი წევს სარეცელზე
სულით ხორცამდე ტანჯულ-გვემული
და გარდუღებლად ცრემლთა მფრქვეველი.
თვალს არ აშორებს იგი შავ მიწას
პირგამეხილი გაკაჟებული
და, ვით ზღვის ტალღებს — მრისხანე კლდენი,
ყურს არ ათხოვებს მეგობრის რჩევას.
ხოლო ხანდახან პირს მოიბრუნებს,
თითქოსდა ბურუსს თავს გაართმევსო,
ტირის, იგონებს, მამას, სამშობლოს,
იგონებს სახლ-კარს თვისგან დაგმობილს
და განწირულსა ულირს კაცისთვის,
ვინც შეურაცხყო, ფეხქვეშ გათელა.
ამ შავდღეობით აშლია ბედკრულს
სამშობლო მიწის უზომო სევდა.
გულაზრზენილი შესცქერის შვილებს
და მათი ხილვა აღარ ახარებს.
ვაითუ ავი რამ განეზრახოს,
სულით ამაყსა და წყენაუკადრს
როდიღა ძალუძს შეპამოს ჯავრი.
ამაზე ფიქრი მცემს შიშის ხარსა,
რომ შეპარულმა საწოლ ოთახში
ფული მახვილით არ გაუგმიროს
კრეონტ მეფეს და პირშავ მეუღლეს,
სამეფო სახლის ამოწყვეტისთვის
სულ არ შთაინთქას ჭირთა მორევში.
ვერ დაიკვეხოს მტერმა ადვილად
გამძვინვარებულ მედეას ძლევა.
აჰა, ბავშვებიც უკვე მოდიან
თამაშობიდან დაბრუნებულნი.
ოჰ, რა კარგია ლაღი ბავშვობა,
ლარდსა და ვარამს მიუხვეღრელი.

გამზრდელი

ჩვენი დედოფლის გამზრდელო ძიძავ,
აქ რას უდგახარ, ამ კარების წინ
და რალას ებრძვი შენივე თავსა?
მედეა მარტო რად დაგიგდია?

ძიძა

ჰოი, მოხუცო, არ იცი განა,
რომ ერთგულ მსახურს გულს დარდით უვსებს
თავის ბატონის სევდა-ვარამი?
გარეთ გამოველ გულამღვრეული,
მაღლა ცას ვამცნო, დაბლა ქვეყანას
ჩვენი დედოფლის უბედურება.

გამზრდელი

ისევე ისე მოსთქვამს და ტირის?

ძიძა

ჯერ სად ხარ, სენი დაეწყო მხოლოდ.

გამზრდელი

ვაი, საბრალო, ფიქრშიც არ არის
და კარს ახალი ჭირი სწვევია.

ძიძა

კიდევ რა მოხდა? მითხარ, მოხუცო!

გამზრდელი

არაფერია, წამომცდა ისე...

ძიძა

სინდისს გაფიცებ, შენებრ მონებულს
ნუ დამიმალავ, თქვი საიდუმლო.

გამზრდელი

ყური მოკარი იმათ საუბარს,
წელან შემთხვევით, თავს რომ წავადექ
წყაროს ნაპირას მსხდომარე მოხუცთ.

კრეონტს უთქვამსო, რომე ბავშვები
და მათი დედა გადაასახლონ:
ნამდვილს ვერ ვიტყვი, სწორედ ასეა?
ჰორი გამოდგეს ნეტავ ეს ზმები.

ძიძა

მერე, იაზონმა შვილებიც დათმო,
იმათ დედაზე ხელაღებულმა?!

გამზრდელი

ახალ ქორწილში ძველი ვის ახსოვს?
აღარ გვმეგობრობს ჩვენ იაზონი.

ძიძა

ძველი ჰირისგან თავაუღებელთ,
ვხედავ, ახალი კარს მოგვდგომია.

გამზრდელი

აბა, შენ იცი, კრინტი არ დაგცდეს.
ესღა აკლია ქალბატონს ახლა.

ძიძა

ნახეთ, ბავშვებო, თუ რა მამა გყავთ.
ღმერთო, ნუ მიწყენ ძვირს ჩემს ბატონზე,
ძაღლიც არ დაჰყრის ასე მის ლეკვებს.

გამზრდელი

კაცის შვილები ასე ვართ ყველა:
ჯერ თავო, მერე ცოლო და შვილო!
პატრონს პირდაპირ, შენ როგორ ფიქრობ,
შვილებისათვის სატრფოს დათმობდა?

ძიძა

ჩქარა შინ შედით ახლა, შვილებო,
შენ კი ბავშვებზე გეჭიროს თვალი.
უჰ, რა სიშმაგით უცქერდა ბავშვებს
რაღაც საშინელ განზრახვის მქონე.
ვერ დაიოკებს მგზნებარე რისხვას,

თუ ვინმე მსხვერპლად არ შეიწირა,
ისევ მტერს მოხვდეს მისი მახვილი,
ვიდრე მეგობარს.

მ ე დ ე ა

ავაი ბედკრულს,
ავაი! სად ხარ, სიკვდილო, ბნელო!

ძ ი ძ ა

გესმით, ბავშვებო, დედა
ვით იტანჯება, შფოთავს!
აბა, შინ შედით ჩქარა,
და შორს იყავით მისგან.
ნუ ეჩხირებით თვალში
სახეშეშლილს და ველურს,
ეგოდენ ავად მზირალს,
თავი არიდეთ, შვილნო,
რაღას უდგახართ, წადით.
ამ მძიმე სევდის ღრუბელს
გადუვლის რისხვის ელვა.
ამაყი სულის წყენას
არ აქვს საზღვარი, კიდე,
თუ არ შეასკდა თვის გულს.

მ ე დ ე ა

ავაი!
რა დღეს შევესწარ, რა მწუხარებას,
მოთქმავ, გოდებავ, დაუძლეველო!
ვაი, შვილებო, იყავით წყეულ!
დაემხოს სახლიც და თქვენთან ერთად
მოისპოს თქვენი მამა, მშობელი.

ძ ი ძ ა

ვაი, ვაიმე, შე უბედურო,
შვილებს მამის ბრალს რად აზღვევინებ?
რად შეიძულე, რად უცქერ მტრულად?
ვაითუ ავი რამე შეჰყაროს.

რა დაუდგება ძლიერთა ნებას?
ჩვეულნი მცირედ მორჩილებას და დიდ ბრძანებას
საწყენსა რასმე ძნელად იტანენ.
საშუალო ხვედრს არჩევენ ისევ
და მეც მიჯობდა მოხუცებამდე
ბედის ცვალებას არ შევსწრებოდი.
ზომიერებავ, ციურო ნიჭო,
სასურველი ხარ ყველაზე მეტად,
შენგან ეძლევა ცხოვრებას ფასი
მოკვდავ კაცთათვის სანუკვარს, წარმტაცს,
მხოლოდ მეტობას, წრეს გარდასულსა,
მუდამ თან ახლავს დაცემის შიში —
თუ ერთხელ მაინც დაუცდა ფეხი,
გააცამტვერებს მრისხანე ღმერთი!

კ ო რ ი ფ ე

ყური მოვკარი საზარ გოდებას
კოლხელ დედოფლის მესმა ვაება.
მითხარ, მოხუცო, მედეას რისხვა
ჯერ არ დამცხრალა, მძვინვარებს ისევ?
ფრიად მაწუხებს მე ამ ოჯახის
უბედურება.

ძ ი ძ ა

ეჰ, სადღა არის, გაქრა ოჯახი
იაზონმა ის
ბერძენ დედოფლის საწოლს ანაცვლა,
და ქალბატონი, მარტოდ შთენილი,
კაცს არ იკარებს, შინ ჩაკეტილა
და გამკითხავიც არ ჰყავს არავინ.

მ ე დ ე ა

ვაიმე, ვაი!
ნეტავ დამეცეს თავზე ღვთის ცეცხლი!
რა დამრჩა კიდევ, რისთვისღა ვცოცხლობ?
ჰოი, სიკვდილო, დამხსენ სიცოცხლეს,
რომ გავეცალო ამ სატანჯველსა.

გუნდი

სტროფი

ზევსო, მიწავ და
ნათელო დღისა,
გესმით დედოფლის
ტანჯვა საზარი?
შე უბედურო,
რაზედღა გდიხარ
ცივსა სარეცელს?
განა სიკვდილი
თვით ვერ მოგნახავს?
თუ ქმარმა დათმო
შენი საწოლი
ახალ ცოლისთვის —
თავს რაღად იკლავ?!
მიენდე ზევსსა,
ის მოგცემს შვებას,
შენ გულს ცრემლებში
რატომღა ახრჩობ?

მედეა

დიადო ზევსო, და შენც, თემიდავ,
ხედავთ, რანაირ სატანჯველს ვითმენ?
უდიდეს ფიცით შემომემტკიცა
ორპირი კაცი, ჰოი, ნეტავი
მათი ცხედარი მენახოს სახლსა
ჰერჩამოქცეულს,
ვინც მომაყენა მე ეს სირცხვილი.
ჰოი, მამაო, ჰოი, სამშობლოვ!
საბრალო ძმაო, ჩემგან მოკლულო!

ძიძა

გესმის, რას ამბობს?
ბოროტ ქმარს სწყევლის,
ზევსს და თემიდას
მოუხმობს მოწმედ!

გულს ცეცხლმოდებულს
რაღა ჩაუქრობს?

გ უ ნ დ ი

ა ნ ტ ი ს ტ რ ო ფ ი

რად არ გვიჩვენებს, ერთი მოჰკითხეთ,
ის თავის სახეს კარს გამოსული?
ან რად არა სურს ჩვენი მოსმენა,
იქნებ დაუშრეს სიშმაგის ცეცხლი,
გადაეყაროს სევდა გულიდან,
შეგობრისათვის მუდამ მზადა გვაქვს
კეთილი რჩევა გულის მალამოდ.
გამოიყვანე მედეა ჩვენთან,
ვიდრე ავს რასმე ის არ შეჰყრიდეს
თვისთა მახლობელთ, მძიმე სევდისგან
გაოგნებული.

ძ ი ძ ა

ვნახო, ვცდი ერთი, იქნებ ვარწმუნო
დედოფალს ჩემსას ეგ შენი თხოვნა,
როდი დავაკლებ ჩემგან საცდელსა,
თუმც ყველა მსახურს, ვინც შევა მასთან,
სიტყვის ძვრაც კი რომ მან დააპიროს,
მძვინვარ ლომივით შეუბღვერს ზოლშე.
ჰკვიანს კი არა, ბრიყვს ვუწოდებდი,
ვინც მოკვდავთათვის სიმღერა შექმნა,
სასმენლად ამო,
ლხინის, ზეიმ-ს შესამკობელად,
დღემდე კი ვერვინ გამოიგონა
სიმღერა, ანდა ისეთი ჰანგი,
რომლის ძალითაც დიდ მწუხარებას
და მძიმე სევდას ეშეღავათოს
ბედისწერისგან მოვლინებულსა.
რა იქნებოდა, საბრალო მოკვდავთ
მღერა-გალობით რომ ემკურნალათ.
არა, ლხინის დროს რის მაქნისია
მღერა, გალობა და მუსიკობა.

აკი ზეიმად გაშლილი სუფრა
უმისოდაც კაცის გულს ალხენს.

გ უ ნ დ ი

მოთქმა-გოდება მოისმის ისევ,
შმაგობს და წყევლის შეუსვენებლივ
მისი სარეცლის შემბილწავ ქმარსა.
შეურაცხყოფილს, უცეცხლოდ დამწვარს
ზევსი, თემიდა პირს აკერია.
რად ჩამოაგდო ბედმა ამ ქვეყნად
აქ, ელადაში, კოლხელი ქალი,
იმ გადამთიელ უკიდეგანო
ზღვათა სივრციდან.

მ ე დ ე ა

კორინთის შვილნო, თქვენთან გამრველ,
რომ არ დამძრახოთ, ბევრს ვიცნობ კაცსა,
გაკიცხულს მისი ქედმაღლობისთვის,
თუ კარს არ გადის, ან თუ გულს ურჩის
უცხო ქვეყნებში მოგზაურობა,
და არც ის უყვარს, ვინც ნათესაში
მისვლას და მოსვლას დაზარებულა.
ზოგჯერ აცდუნებს კაცს თვისი თვალი
თუ კაცის სულის გამოუცნობლად.
ერთი შეხედვით გამოაქვს დასკვნა,
მიტომაც ცუდი კარგი გგონიათ,
ცამდე მართალ კაცს ბოროტად სახავთ.
და რა სიფრთხილე მართებს უცხოელს,
რა თავდაჭერა,
როცა თქვენიანს არ ინდობთ მისთვის,
რომ თავის გულში არ ჩაგახედათ.
მე უმისოდაც შემემთხვა ჭირი,
სულის ამრევი, და მძაგს სიცოცხლე
შავი სიკვდილის მონატრებულსა.
რაც იყო ჩემთვის უძვირფასესი,
რასაც შევწირე სიცოცხლე ჩემი —
ყველა გაცუდდა. ყალბი გამოდგა.

გაცუდდა კაცი ქმრად არჩეული.
ამა ქვეყნიურ არსებათ შორის
ქალზე საცოდავს ვერაფერს ნახავ;
ჯერ არის... და ქმარს ყიდულობ ფულით,
მერე ბატონად მოგევლინება.
პირველ ჭირს სჭარბობს ჭირი მეორე.
ძნელი ის არის, რომ ბრმად ყიდულობს,
მისი ავკარგის არა იცის რა.
ქალს ხომ თავს მოსჭრის ქმრისაგან წასვლა.
არც უფლება აქვს გააგდოს ქმარი.
ქალი ქმრის სახლში უცხო წესს ხვდება,
გონს ვერ მოსულა, სად, ვისთან მიდის.
არაფრის მცოდნეს, არრის გამგებსა
ის დარჩენია, რომ იმკითხაოს.
ბედნიერია ხომ მაშინ ცოლი
ყველა შენატრის იმ ქალის ხვედრსა,
როდესაც ქმარი ერთგულობს უღელს.
და თუ არადა, სიკვდილი გვიჯობს,
რადგან ქმარს, სახლში თავმობეზრებულს,
ხომ ძალუძს გარეთ გულს მოულხინოს,
დრო გაატაროს ტოლ-მეგობრებში.
ჩვენ კი მას უნდა ვუცქერდეთ მხოლოდ.
ამბობენ, ქალი შინ ზისო მშვიდად,
როს ქმრები ბრძოლის ველზე მიდიან.
რა სიბრიყვეა! ერთხელ დედობა
არ სჭარბობს სამგზის ომში შესვლასა?
მაგრამ ჩვენს შორის დიდი ზღვარია,
თქვენ გაქვთ სამშობლო, თქვენ გაქვთ სახლ-კარი
ლხინში სიამედ, ჭირში — იმედად,
მე კი მარტო ვარ ქმრისგან გვემული,
გადმოხვეწილი უცხო ქვეყნიდან,
და გაუკითხველს, უპირისუფლოს
არავინა მყავს შემწედ, დამხმარედ:
არც დედა, არც ძმა, არც ნათესავი.
მხოლოდ ერთი მაქვს მე სათხოვარი,
თუ ვპოვე ღონე ქმრის დასასჯელად,
რომ გავუსწორდე ავის მოქმედსა

და შური ვაგო ღალატისათვის;
დავსაჯო ქალიც, მამაც და ქმარიც,
გთხოვთ, რომ არ გამცეთ. სუსტია ქალი,
მას აფრთხობს რკინის ოდენ დანახვა,
მაგრამ სარეცელს თუ შეუბღალვენ,
შურს მისებრ მწარედ ვერვინ იძიებს.

კ ო რ ი ფ ე

მეც გიდასტურებ, ეკუთვნის მოკვლა.
ახლა კი მესმის შენი გოდება.
ვხედავ კრეონტსა, ამ ქვეყნის მეფეს —
აქეთკენ მოდის ახლის მოამბედ.

კ რ ე ო ნ ტ ი

შვაგო მედეა, ქმარზე ნაწყენო,
განდევნილი ხარ ჩემი ქვეყნიდან,
წა, წაიყოლე შენი შვილებიც.
ნუ დააყოვნებ, მისთვის მოვსულვარ,
რომ არ დავბრუნდე მანამ სასახლეს,
ვიდრე ჩემს ქალაქს არ გასცილდები.

მ ე დ ე ა

სულ დავიღუპე მე, ბედით კრული.
მტერი ალმართავს ჩემზე მახვილსა.
მე კი ვუდგავარ განწირულივით.
გკითხავ ჩემს მტერსა და ავის მზრახველს,
რა ბრალდებისთვის მაძევებ ქვეყნით?

კ რ ე ო ნ ტ ი

გეტყვი პირდაპირ, დაუფარავად.
ვშიშობ, ჩემს ასულს არ ავნო რამე.
განა ცოტა მაქვს ამის საბუთი,
ბრძენი ხარ, იცი მრავალი ჯადო,
შენი საწოლის მიტოვებისთვის
ქმარზე ამდგარხარ უმძაფრეს რისხვით.
თან მითხრეს, თურმე მეც მემუქრები,
სიძე-პატარძალს უწყობ რაღაცას.

რა ვქნა, თავს ვიზღვევ განსაცდელისგან.
ის მირჩევნია ახლა შეგძაგდე,
ვიდრე მას უკან საქმე გამიხდეს
თავპირსაცემად.

მ ე დ ე ა

ვაი, ვაი მე
ჩემმა სიბრძნემ და სახელმა ჩემმა
რამდენი ვნება არ მომაყენა.
ვისაც კი უყვარს თავის შვილები,
არ უნდა მისცეს დიდი რამ ცოდნა,
რომ, სხვებისაგან გამორჩეულსა,
ხალხს ბოლმა-შური გულს არ აღუძრან.
რადგან, თუ უვიცს ასწავლე რამე,
ის მეტიჩრად და უქნარად ჩაგთვლის.
მაგრამ, თუ მცოდნეს ოდნავ გაუსწარ.
მყის მიგიჩნევენ საშიშარ კაცად.
და მეც ხომ ამგვარს ვეწიე ხვედრსა.
ცოტა რამ მესმის, მიტომაც მმტრობენ,
გული უკვდებათ, მიცქერენ შურით,
რა სათქმელია, ვინ გამთქვა ბრძენად?
ნუთუ, მეფეო, ჩემი გაქვს შიში,
მე ბრალს როდი ვდებ ხელისუფალსა?
რა შუაში ხარ, ქალი მას მიეც,
ვინც მოგეწონა, მე ვებრძვი ჩემს ქმარს
და თქვენი ბედის არ ვარ მოშურნე.
ქენით ქორწილი, იბედნიერეთ,
მე კი მიმიშვით ვიცხოვრო ჩემთვის
ძლიერისაგან დამარცხებულმა.

კ რ ე ო ნ ტ ი

თაფლი მოგწეთავს ენის წვერიდან,
მაგრამ გული კი შხამით გაქვს სავსე.
ფიცხი ქალისა, გინდა კაცისგან
თავის დაღწევა, ადვილი არის,
ხოლო ჩუმს და ბრძენს უნდა ერიდო.
კმარა სიტყვები; წადი, მომშორდი,

ვერასდიდებით ვერ დამითანხმებ,
ჩემს მტერს და ორგულს აქ მოგცე ბინა.

მ ე დ ე ა

მუხლს შემოგევლე, ახლად გათხოვილ
შენს ქალს გაფიცებ!

კ რ ე ო ნ ტ ი

უქმია სიტყვა, ვერა, ვერ მომდრეკ!

მ ე დ ე ა

მდევნი კიდეც და ყურსაც არ მიგდებ?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ჩემს თავზე მეტად ვერ შეგიყვარებ.

მ ე დ ე ა

ჰოი, სამშობლოვ, ამ ბედში ყოფნამ
შენზე ეს დარდი რად ამიშალა?

კ რ ე ო ნ ტ ი

შვილების შემდეგ მეც მას ვაფასებ!

მ ე დ ე ა

რა ძვირად უღირთ ტრფობა მოკვდავთა?

კ რ ე ო ნ ტ ი

ბედზე ჰკიდია ეს ყოველივე.

მ ე დ ე ა

ზევსმა დალახვროს ღალატის ბჭნელი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

წადი, მოშშორდი და მომარჩინე.

მ ე დ ე ა

შენ რაღა გინდა, მე ვუძლებ ჩემს ჭირს!

კ რ ე ო ნ ტ ი

ნებით არ წახვალ, მცველებს ვუბრძანებ!

მ ე დ ე ა

დამბსენ ამ სირცხვილს, გთხოვ,. მომისმინო.

კ რ ე ო ნ ტ ი

რას ჩამაცივდი? მომწყდი თავიდან!

მ ე დ ე ა

მივდივარ კიდეც, სხვა მაქვს სათქმელი.

კ რ ე ო ნ ტ ი

მაინც რა გინდა, თქვი, გაათავე.

მ ე დ ე ა

მხოლოდ ერთ დღეს გთხოვ,
რომ მოვიფიქრო, საით წავიდე.
ბავშვებს არ უნდა გზად გამოწყობა —
მშობელ მამისგან ობრად დაყრილთა?
გთხოვ, შეიბრალო, შენც ხომ მამა ხარ,
არ თანაუგრძნობ განა ჩვილ ბავშვებს?
ჩემთვის არას გთხოვ. ხომ გამაძევე,
იმათ დაეტირი, მათ ავბედობას.

კ რ ე ო ნ ტ ი

რა ვქნა, მტარვალად არ ვარ შობილი,
რამდენგზის მავნო ამ სიბრალულმა.
ჰაი. რომ ვხედავ ახლაც ვტყუვდები,
მაინც გთანხმდები, ოღონდ იცოდე,
თუ დღის ნათელმა შეგისწრო ჭალაქს,
შენ და შენს ბავშვებს სიკვდილი გელით.
აღსრულდეს სიტყვა გარდაუვალად.
მაშ, დარჩი აქა, მხოლოდ ერთი დღით,
მას ვერ მოასწრებ რისიც შიში მაქვს.

კ ო რ ი ფ ე

ვაი, რა ცეცხლში ჩავარდნილხარ
საბრალო ჭალო.

ვინ შეგიფაროს, ვისთან, სად წახვალ
და რომელ მხარეს,
ან რომელ სახლში?
სად ჰპოვებ შვებას ბოროტ ხვედრისგან?
ღმერთების რისხვა
თავს რომ დაგატყდა
ვაების ტალღად!

მ ე დ ე ა

დიდ ჭირს ჩავვარდი, კითხვა არ უნდა,
მაგრამ ნუ ფიქრობთ, გათავდა საქმე.
თაზარს დავცემ მე მეფე-დედოფალს
დღეს ნეტარებით მექორწინეთა!
ნუთუ გგონიათ და გჯერათ კიდეც
ტყუილუბრალოდ თავს ვევლებოდი?
რომ არ მქონოდა ფარული ზრახვა,
სიტყვას დავძრავდი, ხელს შევახვედი?
დახე, სიბრიყვემ სად მიიყვანა?
იმის ხელთ იყო განდევნა ჩემი
ამ განზრახულის დასაბრკოლებლად.
მთელი დღე მომცა, მეტისმეტია,
რომ სამივე ცხედრად გადავაქციო:
მეფეც, სასძლოც და ჩემი მეუღლეც.
ბევრი გზა არის აღსრულებისა,
მაგრამ არ ვიცი რომელს მივმართო?
ცეცხლს მივცე სახლი მექორწინეთა,
ან დავაძგერო გულში ლახვარი,
ჩუმად მისულმა საწოლ ოთახში.
მაგრამ ერთია აქ ვარაუდი:
სახლში შესული ამგვარ განზრახვით
მოვკლან და მტერი ჩემზე ვაცინო?
არა, სჯობს ისევ გზა პირდაპირი
ბევრჯერ ნაცადი, საწამლავს ვიხმარ,
იყოსმცა ეგრე!
აჰა, დავხოცავ, მერე რაღა ვქნა?
არსით ქვეყანა, არსით ქალაქი,
არსით სახლი რამ თავშესაფარად.

ვინ შემიკედლოს?
სჯობს, ცოტა კიდევ რომ დავიცადო,
და, როცა ვპოვებ მტკიცე დასაყრდენს,
ამოვწყვეტ ყველას ჩუმად მისული.
თუკი საშველი სხვა რამ არ იქნა,
მახვილს ხელთ ვიპყრობ საშკარაოდ.
სუყველას დავხოც, მეც შევაკვდები.
ვფიცავ მეუფეს სწორუპოვარსა,
სათაყვანებელ ჰეკატე ქალღმერთს —
ოჯახურ კერის დამცველ მფარველსა,
ვისაც პატივს ვცემ ყველაზე მეტად,
რომ მტერმა ჩემზე ვერ გაიცინოს.
მათ არ შევარჩენ ამ ქორწინებას,
არც ჩემს განდევნას, საქვეყნო სირცხვილს.
მაშ, წინ, მედეა, ნუღარ დაზოგავ
შენს ხელოვნებას, ხერხსა და ღონეს!
დე, მოხდეს საქმე უსაზარლესი,
დამდგარა წუთი შურისგებისა.
ვაი, ამ შავ დღეს, ამის მოსწრებას!
ვაი, სირცხვილო! ეჰა, მედეა,
განა დაუშვებ ამ ქორწინებით
სიზიფეს მოდგმამ ასე დასცინოს
ჰელიოს ღმერთის შთამომავალსა?!
კმარა რაცა ვთქვი, სუსტნი ვართ ქალნი.
ზოგჯერ კარგ საქმეს ხელსაც ვერ მივყოფთ,
მაგრამ ბოროტში ვინ შეგვედაროს.

გუნდი

სტროფი ა

მდინარეებმა აღმა ქნეს პირი,
სიმართლის ძალა გაქარწყლებულა,
უპირო გახდნენ მამაკაცები,
ღვთისმოსაობა გამქრალა სრულად.
ამიერიდან ქალების მოდგმას
დასდებენ პატივს.
დე, ჩვენი ძვირი ვერვინ გაბედოს.

ანტისტროფი ა

თუ ძველ პოეტებს უთქვამთ ლექსები
ქალთა ღალატზე, ვერაგობაზე,
ახლა შეწყვიტონ მაინც სავსებით
ჩვენი აუგად მოხსენიება.
ფებვე, მფარველო მგოსანთა სიტყვის.
დრომ მოიტანა სიმღერა ითქვას
კაცთა ღალატზე, ორპირობაზე.

სტროფი ბ

შენ, მამის სახლ-კარს მოშორებულო,
დაკოდილ გულით
ზღვათა სივრცეთა კლდეთა საზართა,
აქ, უცხო ქვეყნად მოტანებულო
შენ, აბეზარო, ბოროტ ქმრისაგან
ძვალმოტეხილი უნდა წაბვიდე
დევნილობაში.

ანტისტროფი ბ

გაქრა სირცხვილი და აიორთქლა.
ფიცს დაჰკარგვია თავისი ძალა
დიად ელადას!
არც მამის სახლი, არც გამკითხავი,
არც რამ ადგილი თავშესაფარად.
ქმრის სარეცელით
სხვა დედოფლისგან განტევებულო.

ი ა ზ ო ნ ი

მე განა ერთხელ, ბევრჯერაც მითქვამს.
რა ვნება მოაქვს უქმ გაშმაგებას.
ვინ დაგიშალა გეცხოვრა შენთვის
აი, ამ სახლში და ამ ქალაქად
ძლიერთა ნების მორჩილ-დამყოლსა,
მაგრამ რაც გიყო, მაგ ენამ გიყო.
სწორედ მიტომაც გადაგასახლეს!
რა მესაქმება, მლანძღე ერთთავად,
თქვი, არვინაა შენზე ცუდიო

და რომ ბოლო დროს მეფესაც მისწვდი,
ბედი შენი, რომ გდევნიან მხოლოდ.
მე, რაც შემეძლო, ვთხოვდი მეფეებს
რისხვა დაეცხროთ, არ განედევნეთ,
შენ კვლავ განაგრძე ლანძღვა და თრევა,
სამეფო კარის ავად ხსენება
არ მოიშალე და ჰა შედეგიც.
მაგრამ მე შენზე ხელს ვერ ავიღებ.
ვით მეგობარი საშველად მოველ,
რომ სულ უსახსროდ არ დარჩე შენ და
მასთან ბავშვებიც. ბევრი სიმძიმე
გელის მარტოხელს დევნილობაში.
თუმც დიდად გძულვარ, მაგრამ რა გზაა,
მაინც შენს მიმართ ცუდს ვერ ჩავიდენ.

მ ე დ ე ა

ყოველად წამხდარო! სხვა რა ვუწოდო
მაგ ავკაცობას, ენით უთქმელსა.
აქ მოსვლას ბედავ, მტერზე უმტრესო,
შე საზიზღარო ღვთისთვის, კაცისთვის.
გაბედვა ჰქვია, ან სითამამე,
მოყვარეს ვნებდე, პირში უმზერდე?
ეს არის კაცის სენი საზარი,
ურცხვობა ჰქვია, მაგას სახელად.
მაინც კარგი ქმენ, აქ რომ მოხვედი,
გეტყვი ყველაფერს, გულს მოვიოხებ,
სულს შეგიშფოთებს სიტყვა მართალი.
ვიწყებ თავიდან, რა როგორ მოხდა.
მე გიხსენ!
მოწმედა მყვანან სრულად ელინნი,
ვინც არგოს გემით კოლხეთს ეწვია,
ცეცხლოვან ხართა შებმა-გახვდნა,
თუ სასიკვდილო იმ ველის დახვნა,
თუ თავზარდამცემ, ხილვად საზარი
გველის პირიდან ოქროს საწმისის
გამოტაცება,
საკუთარ ხელით მომაკლავს იგი

და ამინთია ლამპარი ხსნისა.
უკუმიგდია შენი გულისთვის
მამა მშობელი, სამშობლო ჩემი
და მერე იოლკს, უკან რომ მოგყევ,
ჰკუით კი არა, გულით მოქმედმან
პელია მოვკალ, შენი ორგული,
ყოვლად საზარელ ბოროტ სიკვდილით:
მის ქალიშვილებს დავაკვლევინე.
ეს ყოველივე მიიღე ჩვენგან,
ყოველთა კაცთა უსაძაგლესო,
და მადლობის წინ ღალატი გვიყავ.
უშვილო იყო, გაპატიებდი
ახალ საწოლის ნდომა-სურვილსა.
გვონია, გაქრა ღმერთების ფიცი,
ანდა ღმერთები თვით შეიცვალნენ?
თუ დარღვეულა მათი კანონი?
ბოროტო კაცო, ვაი, რამდენგზის
ხელი შემახე, როგორ გაცუდდა
ყველა იმედი გულს ჩასახული,
კვლავ რა ალმიდგენს შენში მეგობარს?
შენგან რა კეთილს უნდა ველოდე,
გკითხავ და შეგრცხვეს ამ კითხვისაგან!
საით წავიდე, მამის ოჯახში?
შენთვის გმობილი კარგად მიმიღებს?
ანდა პელიას ქალიშვილებთან?
დიდ პატივს მცემენ იმათ მამის მკვლელს.
ასეა საქმე, მტრად გავხდომივარ
შენი გულისთვის მშობლებს, მეგობრებს,
ვინც სულ არ იყო ბოროტის ღირსი.
აჰა, დიდება, დაპირებული!
ელინთ ქვეყანას ვით მიმასპინძლეს?
რა საკვირველსა ვეღირსე ქმარსა!
თუ გაგდებული მისი ქვეყნიდან,
ულ უმეგობროდ შვილებიანად,
უნდა ვეხეტო,
სახელს მოუხვეჭს მეფეთა სიძეს?
მისი მხსნელი და ბავშვებიც მისი

მათხოვრად ელიან სხვათა კარდაკარ,
ო, რად არ მიეც, ზევს, კაცს უნარი
ყალბი ოქროის გამოსაცნობად,
ხოლო ფლიდს შუბლზე არ ამოშანთე
დაღი სანიშნოდ ბოროტებისა.

კორიფე

ო, რა მძიმეა, რა შესაზარი
როცა მოყვარე მტრობს მოყვარესა.

იაზონი

ახლა მჭირდება მახვილი ენა,
როგორც მესაჭეს, სიფრთხილე მმართებს,
აფრა დავუშვა დაუყოვნებლივ,
რომ ავენობის მძაფრმა გრიგალმა
ჩვენ არ წაგვლეკოს სულერთიანად.
თუმც დიდად სახავ შენს დახმარებას,
ყველაზე მეტად
მაინც კიპრიდეს უნდა ვმადლობდე.
აბა, განშვრიტე სიბრძნე ახრისა,
თუმც კი ჭკუაში არ დაგიჯდება,
მაგრამ რას იზამ, ტრფობის ღვთაებამ
დაგჩრა შენ ისრით და წაგაქეზა
ჩემდა საშველად. ხომ მართალს ვამბობ?
შენც კვერს დამიკრავ, თუ გიშრის ჭკუა
სიბრძნით ქებულსა.
მაგრამ ამაზე, მგონია, კმარა.
განა უარვყოფ შენს სამსახურსა?
მაგრამ, დაფიქრდი, ჩემი ხსნისათვის
განა ასწილად არ გეც პატივი?
ჯერ აქ, ელადას, ამოგიყვანე
იმ ბარბაროსთა შორეულ ქვეყნით,
მერე გაეცან კანონს, სამართალს
იქ გამეფებულ მძლავრობის ნაცვლად,
აქ, ელადაში, ყველა ბრძნად გსახავს,
შორს გავარდნილა შენი სახელი.
იქ რომ გეცხოვრა, იმ ქვეყნის კიდეს,

მაშინ შენს სიბრძნეს ვინ შეიტყობდა?
რაში მჭირდება ფარული ოქრო,
ან ორფეოსის ბრწყინვალე ნიჭი,
თუ არვინ იცის ჩემი ამბავი.
თვით მაიძულე, თორემ ამის თქმას,
სიმართლე გითხრა, არ ვაპირებდი,
მეფის ასულის შერთვაზე გეტყვი:
ჭკუით მოვიქეც, პირველ ყოვლისა,
მერე — ვით შენი კეთილის მყოფიც.
ოლკის მხრიდან გამოქცეულსა,
შენც კარგად იცი, რა ჭირი შემხვდა
და ჩავარდნილსა ამგვარ განსაცდელს
მეფის ასულის შერთვაზე კარგი,
რა უნდა მექნა, აბა, დაფიქრდი!
ამაოდ ფიქრობ, თითქოს შემძულდი,
ვითომ გულისთქმით ვირთავდე ცოლსა,
ან მსურდეს ბევრი შვილების ყოლა.
მეყოფა, რაც მყავს.
ცოლი შევირთე, კარგად გვეცხოვრა
და სიღარიბე არ განგვეცადა.
ღარიბს გაურბის თვით მეგობარიც.
მინდოდა შვილი რომ გამეჩინა
გვარიშვილობით ჩვენდა საფერი,
და ღირსეული მიმეცა ძმები
ჩემთა შვილთათვის, რომ ჩემს ნაშიერს
სვებედნიერად, კარგად ეცხოვრა.
შენ რალად გინდა კიდევ შვილები,
მე კი მჭირდება, რომ ვემსახურო
იმათ, ვინცა მყავს, ხომ მართალს ვამბობ?
კვერს დამიკრავდი — თუ არ საწოლი,
ქალებს ყველაფრის ატანა ძალგიძთ;
მხოლოდ თუ შეხვდა რამ დაბრკოლება
სარეცელს თქვენსას, მორჩა, გათავდა,
უმალ ბოროტად გიჩანთ სიკეთე.
რა იქნებოდა ბავშვთა გაჩენა
გამოეგონათ რალაც სხვა წესით —
ისე, რომ ქალი არ გარეოდა სულაც ამ საქმეს.

მაშინ კაცები გადავრჩებოდით,
ვინ იცის, რამდენ დავიდარაბას
და ძაღლი ჩვენ ბედს აღარ დაჰყეფდა.

კ ო რ ი ფ ე

თუმც უხვად აფრქვევ მოქარგულ სიტყვებს,
მაგრამ, მე ვფიქრობ, კი არ გეწყინოს,
შენს უნებურად
ცოლის მტერი ხარ და მოღალატე.

მ ე დ ე ა

ბევრ მოკვდავთაგან მე განვსხვავდები:
აქაურ წესებს, ვხედავ, ვერ ვიცნობ.
კოლხეთის შვილთ კი ასე გვჩვევია:
თუ მჭევრმეტყველებს კაცი ბოროტი
და სიტყვის ძალით იმართლებს თავსა,
სამგზის უმკაცრეს ვადებთ სასჯელსა.
ჩემ წინ მოსულხარ აქ და ბობოქრობ
ლამაზი სიტყვით.
ერთი კითხვა და, უმალ ძირს დავცემ,
შენი ჩონგურის სიმების ჯორას.
ფლიდი არ იყო, ჯერ მე მეტყოდი
იმ შენს განზრახვას ქორწინებამდე,
შენ კი უჩემოდ შეირთე ქალი.

ი ა ზ ო ნ ი

კარგ დახმარებას კი გამიწევდი,
წინ-წინ რომ მეთქვა, როდესაც ახლა
არ ძალგიძს რისხვას გაართვა თავი.

მ ე დ ე ა

ის კი არადა, მოხუცებამდე
უცხო ქვეყნელის ქმრობა გრცხვენოდა.

ი ა ზ ო ნ ი

კარგად იცოდე, ქალის გულისთვის
როდი შემირთავს მეფის ასული.
ვით წეღან გითხარ, მიზნადა მქონდა

მეშველა შენთვის, ბავშვებისთვისაც.
ძმებად მიმეცა მეფის შვილები
ჩვენი ოჯახის საბედნიეროდ.

მ ე დ ე ა

რა თავში ვიხლი კეთილ ცხოვრებას
ანდა სიკეთეს, გულის გამხეთქსა.

ი ა ზ ო ნ ი

ერთიც ჰკვას ჰკითხე, გონებას შენსას
და კეთილს აღარ უწოდებ ბოროტს.

მ ე დ ე ა

დამცინი კიდეც, განა ვერ ხედავ.
ამ ქალაქიდან შენის მიზეზით
მერეკებიან თავლაფდასხმულს და
შეურაცხყოფილს.

ი ა ზ ო ნ ი

შენ თვით ინდომე, სხვა რა ვალშია?

მ ე დ ე ა

ეს მე გავთხოვდი? მე გიღალატე?

ი ა ზ ო ნ ი

მეფის ოჯახი აავსე წყევლით.

მ ე დ ე ა

შენს სახლობასაც საწყეველად ვყავარ.

ი ა ზ ო ნ ი

კმარა, ამაზე, მეტს ნუ ვიდავებთ,
მაგრამ თუ გინდა, შენც და ბავშვებსაც
მინდა გიშველოთ, ფული გადმოგცე.
თანაც მიგიწერ ჩემს მეგობრებთან,
შველას და პატივს არ მოგაკლებენ.
თუკი ხელსა კრავ ამ დახმარებას,
შენ დაამტკიცებ დიდ სისულელეს,
გიჯობს დააცხრო ეგ შენი რისხვა.

მ ე დ ე ა

არც მივაკითხავ მე შენს მეგობრებს,
არც რას მივიღებ შენის ხელიდან.
ბოროტის მოძღვნილს რაღა ფასი აქვს.

ი ა ზ ო ნ ი

ღმერთია მოწმე, შველად მოვსულვარ
შენდა და ბავშვთა, შენ კი ხელსა ჰკრავ,
ყოველ სიკეთეს. მით უარესი,
პირს თუ იბრუნებ მეგობრებისგან,
კიდევ უარეს ჭირს შეეყრები.

მ ე დ ე ა

წადი! მიხედე ახალ პატარძალს,
დაობლებულა დღეს უშენობით
სასახლე შენი.
წა, იქორწინე, მაგრამ, ღმერთს ვფიცავ,
შხამად შეგარგებ მაგ ქორწინებას!

გ უ ნ დ ი

სტროფი ა

ვერცა დიდებას და ვერცა სახელს
ვეღარ მოიხვეჭს ვეროდეს
კაცი მძაფრტრფობით
გახელებული.
მაგრამ ზომიერ ტრფობა-ალერსსა,
ო, რა ნანატრი მოაქვს სიამე.
ნუროდეს მტყორცნი, ღმერთქალო,
შენს ოქროს ისრებს,
რომ არ დამდაგოს
ტრფობის ალმურმა.

ანტისტროფი ა

ზომიერებავ, ციურო ნიჭო,
სწორუპოვარო,
ო, ნურასოდეს ნუ დამატყვევებ,
ღმერთო, ამგვარი მძაფრი ტრფობითა,

რომ ჩემმა გულმა ჩემს უნებურად
მიმცეს ვაებას და მწუხარებას,
ცეცხლს და გენიას დაუშრეტელსა,
ან ჰკვიდან ისე გადამაცდინოს,
რომ მოვისურვო
სხვისი საწოლის დაპატრონება.

სტროფი ბ

ოი, მამულო, სახლ-კარო ჩემო,
ნურც მღირსებოდეს
ყოფნა უშენოდ, ობლად შთენილსა.
რა უნდა იყოს უმძიმესი
ამგვარ ყოფაზე?
სიკვდილს ვარჩევდი, არარაობას,
ვიდრე ჩემს სახლ-კარს მოშორებულს და
შორს გადახვეწილს მშობელ ქვეყნიდან
წილად მხვდომოდა საწყლად ცხოვრება.

ანტისტროფი ბ

ვხედავ შენს ყოფას და შენს ვაებას.
არცა სამშობლო, არც მეგობარი,
არც გამკითხავი — გულს მოგიფონოს
ჭირში ჩავარდნილს, დაობლებულსა,
ტანჯულს და გვემულს.
ო, უთვისტომოდ, უპირისუფლოდ
გულს ვის გაუხსნი,
შენს დარდს ვის ეტყვი?
ყურს ვინ დაგიგდებს?

ე გ ე ო ს ი

ო, დედოფალო დიად კოლხეთის!
შენ გაიხარე, აბა, მედეა,
ამის უმჯობეს სად ნახავ სიტყვას
მისალმებისა?

მ ე დ ე ა

შენც გაგიმარჯოს, ასე იტყვიან
ჩვენთან, კოლხეთში.

ჰოი, ეგეოს პანდიონის ძევ,
საიდან მოხველ?

ე გ ე ო ს ი

ვყოფილვარ ძველსა სამისნოს დელფოსს.

მ ე დ ე ა

რამ მიგიყვანა თებეს ტაძართან?

ე გ ე ო ს ი

რომ შვილთა ყოლის ვპოვო საბსარი,

მ ე დ ე ა

ნუთუ აქამდე შვილი არა გყავს?
მამაშვილობის არ იცი მადლი.

ე გ ე ო ს ი

უძეობა მჭირს რაღაც განგებით.

მ ე დ ე ა

უქორწინო ხარ, ჯერეთ უცოლო?

ე გ ე ო ს ი

არა, როდი ვარ უქორწინებელ.

მ ე დ ე ა

რა გიმეტყველა ფებემ ბავშვებზე?

ე გ ე ო ს ი

ვის ძალუძს მიხვდეს მის ამოცანას?

მ ე დ ე ა

იქნებ მაუწყო ქადაგის თქმული,
თუკი შეკრული არა ხარ ფიცით.

ე გ ე ო ს ი

გეტყვი, თუმცა ჭირს აზრის შეტყობა.

მ ე დ ე ა

რა უნდა იყოს? იქნებ გვაუწყო!

ე გ ე ო ს ი

ნუ გამოიღებ ტომრიდან ფეხსო.

მ ე დ ე ა

სანამ რამ საქმეს არ მოახდენო,
ან არ მოიელი მხარესა რასმე?

ე გ ე ო ს ი

სანამ მამის სახლს არ დავბრუნდები.

მ ე დ ე ა

აბა, ამქვეყნად რამ მოგიყვანა?

ე გ ე ო ს ი

არისო ბრძენი ტრიძენის მეფედ.

მ ე დ ე ა

ძე პელოფსისა, ღმერთთა მმოსავი.

ე გ ე ო ს ი

მან უნდა გახსნას წინასწარ თქმული.

მ ე დ ე ა

ბრძენი კაცია და შესძლებს კიდეც.

ე გ ე ო ს ი

მეგობრობა გვაქვს ჩვენ ძველთაძველი.
ერთად ვყოფილვართ ჭირშიც და ლხინშიც.

მ ე დ ე ა

ღმერთები იყვნენ შენი მოწყალე!

ე გ ე ო ს ი

რად მეჩვენები დაღონებული,
ან თვალთა სხივი რად ჩაგჭრობია?

მ ე დ ე ა

ვერ გამომადგა ქმარი და რა ვქნა.

ე გ ე ო ს ი

თქვი უფრო ნათლად, რა მოგივიდა?

მ ე დ ე ა

მან შეურაცხმყო სულ უმიზეზოდ.

ე გ ე ო ს ი

მაინც რა მოხდა? მითხარ გარკვევით.

მ ე დ ე ა

მე დამაგდო და სხვა მოიყვანა.

ე გ ე ო ს ი

როგორ გაბედა საქმე აუგი?

მ ე დ ე ა

ჩვენ შეურაცხგვყო, ფეხქვეშ გაგვთელა.

ე გ ე ო ს ი

შენ შეგიძულა, სხვა შეიყვარა?

მ ე დ ე ა

ტრფობით ძლეული ჩვენზე ხელს იღებს.

ე გ ე ო ს ი

დაეხსენ, რაკი ასე წამხდარა.

მ ე დ ე ა

სამეფო სახლის გახდა მოყვარე.

ე გ ე ო ს ი

ვინ მისცა ქალი, მითხარ გარკვევით

მ ე დ ე ა

ქალაქ კორინთის მეფე კრეონტმა.

ე გ ე ო ს ი

ახლა კი მესმის შენი ვაება.

მ ე დ ე ა

მთლად დავიღუპე, მდევნიან კიდეც!

ე გ ე ო ს ი

ეს კიდევ, აბა, რა ღვთის რისხვაა?

მ ე დ ე ა

კორინთით მდევნის მეფე კრეონტი.

ე გ ე ო ს ი

მერე იაზონ? განა დათანხმდა?

მ ე დ ე ა

სიტყვით უარობს, საქმით ემხრობა.
თავს შემოგევლე, გაფიცებ სინდისს,
მოდი, მიშველე ამ გასაჭირში!
მფარველად მექმენ ტანჯულ-გვემულსა,
და ნუ დამტოვებ მიუსაფარად.
შენს ქვეყანაში მომეც ადგილი,
ნაცვლად მოგმადლონ
ღმერთთა მაღალთა
ნანატრი შვილი,
ცოცხალს — იმედად, მკვდარს — დამტირებლად.
შენ ჯერ არ იცი რა ბედს ეწიე,
რომ მოხველ ჩემთან:
ვიცი წამალი უძეობისა.

ე გ ე ო ს ი

მინდა, რომ სრულვყო შენი სურვილი,
ღმერთმა იცოდეს, მზად ვარ სამველად,
შვილს რომ მპირდები ეგეც მეამა.
ჩემი ოცნება ეგ იყო მუდამ;
და თუ გვეწვევი, მეც გიმასპინძლებ,

როგორც შეჰფერის შენს დედოფლობას.
მაგრამ ამჟამად ჩემთან წამოსვლა,
ვგონებ, არ ფერობს შენს სიდიადეს,
მხოლოდ თუ სტუმრად მეწვევი ჩემსა,
ისე გცემ პატივს, როგორც წესია.
პირდაპირ გეტყვი — უხერხულია,
რომ ვექომაგო უცხო ქვეყანას
და მეგობრები მტრად გადვიკიდო.
ამას, მე ვგონებ, არც შენ ინდომებ.

მ ე დ ე ა

დე, ეგრე იყოს. მაგრამ თავდებად
შენი რწმუნების რა უნდა მქონდეს?

ე გ ე ო ს ი

რა, ეჭვობ კიდეც? თქვი, რა გაწუხებს?

მ ე დ ე ა

მჯერა, კი მაგრამ, მტრად გადვიკიდე
პელია მეფის სახლიც, კრეონტიც.
მოდი, შემფიცე, კიდეც რომ გთხოვონ,
არ გამაძევებ შენის ქვეყნიდან.
ლიტონი სიტყვა, უფიც-უმტკიცო,
მეგობრის თხოვნას რას დაუდგება?
რას დაუდგება შიკრიკ-გზირების
რწმენა-მუდარას დაჟინებულსა?
რას დაუდგება მეფეთა ნებას
ქალის სისუსტე მიუსაფარი?

ე გ ე ო ს ი

ბრძნული განშვრეტა ჩანს შენს სიტყვებში.
რაკი ასე გსურს, უარს ვერ გკადრებ.
კიდევაც სჯობდეს იქნებ ჩემთვისაც,
თუ შენმა მტრებმა შემომიტიეს,
ფიცის სიმტკიცე მქონდეს ბოდიშად,
მაშ თქვი, თუ რომელ ღმერთებს შევფიცო?

მ ე დ ე ა

შეჰფიცე მიწას, შეჰფიცე მზესა.
ჩემს მამის მამას და ყველა ღმერთებს.

ე გ ე ო ს ი

მარჭვი ჰაშ სიტყვა დასაფიცარი.

მ ე დ ე ა

არ გამაძეო შენის ქვეყნიდან,
და ცოცხალ თავით არ მიმცე მტრებსა,
რა იძულებაც არ მოგაყენონ,
თუგინდ მოგიხდეს იმათთან ბრძოლაც.

ე გ ე ო ს ი

ჰა, ვფიცავ მიწას, და ნათელს მზისას,
მასთან სხვა ღმერთებს, სრულვყო ეს აღთქმა.

მ ე დ ე ა

კმარა. ისიც თქვი, თუ ფიცის გამტეხს
რა მოგესაჯოს!

ე გ ე ო ს ი

რაც უწერია ღვთის პირით გამდგარს.

მ ე დ ე ა

გზა მშვიდობისა, მეც უკან მოგდევ,
რაკი დავტოვებ ამ წყეულ ქალაქს,
ჩემი განზრახვის შემსრულებელი.

კ ო რ ი ფ ე

მაიას ძეო, მეგზურთ მფარველო,
შენ უწინამძღვრე
ეგეოს მეფეს,
შინ მიიყვანე მშვიდობით.
ჰოი, ვაქკაცო კეთილშობილო!
შენი ქველობის დღეს სასახელოს
შევესწარ საქმეს.

მ ე დ ე ა

ზევსო, სიმართლევ, და სხივო მზისა,
ახლა კი ძლევა გვექნება მტერზე;
გზა ხსნილი ვნახე, თავდასაღწევი
და შურს ვაძიებ მტერზე სასტიკად,
რადგან ეს კაცი ჩვენდა სასურველ
ნავსაყუდელად, საფარად გაჩნდა.
ან ჩვენი გემის საბელს გადვუგდებთ.
ათენ ქალაქის ნაპირსა ზღვისას.
ახლა კი გეტყვით სრულ ჩემს განზრახვას:
ნუ ჰგონებთ, თითქოს ვთქვა რამ საამო.
მსახურ ქალს ვისმე ვაახლებ ჩემს ქმარს,
რომ გამოცხადდეს იგი ჩვენ თვალწინ.
მოსულს მივმართავ მოთაფლულ ენით,
ვეტყვი თანახმა ვარ ყველაფერზე.
მომხრე ვარ შენი ქორწინებისა,
დიახაც მომწონს მეფის ბრძანება,
ვემხრობი-მეთქი შენს ქორწინებას.
რარიგ კარგია ეს არჩევანი!
ნეტავი ბავშვებს ნება უბოძონ
აქ დარჩენისო. მიტომ კი არა, —
მართლა დავტოვო მტრის ქვეყანაში.
არა, მსურს ამ გზით რომ მოვსპო მტერი
და მეფის ქალი მოვკლა მზაკრულად.
ვითომ ბავშვები რომ არ განდევნონ,
შვილებს გავატან ძღვნად პატარძალთან
ძვირფას სამოსელს და ოქროს გვირგვინს,
ისეთი შხამით გავლესე ოქრო,
ოდნავ სხეულზე თუ მიიკარა,
დაიღუპება ტანჯულ სიკვდილით,
და მასთან ყველა, ვინც ხელს შეახებს.
ვაი, რომ საქმე ამით არ მორჩეს,
იმას დავტირი, რაც კვლავ უნდა ვქნა.
დავხოც ჩემს შვილებს, ვერც ვინ დაიხსნის.
როცა დავამხობ იაზონის სახლს,
წავალ აქედან შვილების მკვლელი,

საბარ საქმისთვის შეჩვენებული.
ნურც გაიცინოს მტერმა ჩვენზედა,
ნურც არაოდეს გაუცინია.
მერე თუნდ მოკვდე, აბა, რად მინდა
თავი ცოცხალი?
არცა სამშობლო, არც რამ საშველი —
ბოროტისაგან თავდასაღწევად.
ო, რად მივენდე მე ტყუილ ფიცსა,
სახლს რომ ვტოვებდი და ვერაგ ბერძნის
მჯეროდა თქმული. მაგრამ, ღვთის მადლით,
მივუზღავ ნაცვალ პატივისცემას
იმის ღალატის შესაფერისსა.
ვერც ჩემგან ნაშობ შვილების ცქერით
ვერ გაიხაროს. ვერც პატარძალმან
უშვას სხვა შვილი, ჩემის შხამისგან
გაიწირება დასაღუპავად.
ვერვინ მიწოდებს სუსტს და უღონოს,
რადგან სულ სხვაა ბუნება ჩემი:
მტრისთვის სასტიკი. მოყვრისთვის კი კეთილმოწყალე!
ასეა წესი ამაყი სულის.

კ ო რ ი ფ ე

რაკი თვით გვამცნე შენი ფიქრები
შენი სიკეთის გულწრფელ მოსურნეს,
კაცთა კანონის პატივმდებელსა,
მინდა გირჩიო, თუკი გამიგებ,
ამ განზრახვაზე აიღე ხელი.

მ ე დ ე ა

სხვა გზა არ არის. შენთვის კი რჩევა
როდია ძნელი, როს ამგვარი რამ
არ განგიცდია.

კ ო რ ი ფ ე

ნუ, ნუ გასწირავ შენს სისხლს და ხორცსა.

მ ე დ ე ა
მე ამით ჩემს ქმარს დავსჯი სასტიკად,

კ ო რ ი ფ ე

მაშინ ვინ იყოს შენზე ბედშავი?

მ ე დ ე ა

დაე, აღსრულდეს! რად მინდა სიტყვა
არრის მაქნისი, აქ მოიყვანე
იაზონ, სწრაფად, სხვას შენზე ერთგულს
ამ ჩემს გაზრახვას ვისღა შივანდობ?
არა დაგცდეს რა, თუ თანამიგრძნობ,
და თუკი ჭალად დაბადებულხარ.

გ უ ნ დ ი

სტროფი ა

ერექთიდების მოდგმავ ნეტარო,
წარმონაშობნო ღმერთთა მაღალთა
დაუძლეველი წმინდა ადგილით,
სიბრძნით აღზრდილნო,

მარად უნაზეს სიოთა ქროლვით
მონებივრენო. თქვენთან ცხრა მუზა
სუფევს ღმერთისგან აღზრდილ-მოვლილი.

ანტისტროფი ა

კეფისის წყაროც სუფთა, კამკამა,
კიპრიდეს ტურფა სხეულს რომ განბანს,
მიედინება და მის ნაპირებს
ვარდ-ყვავილების სურნელით ავსებს.
ო, იმ ვარდებით შემკულ ლამაზ თმებს
სურნელი იგი თან ახლავს მუდამ
და მარად ხარობს იქ სიყვარული
გულის სალხინო.

სტროფი ბ

როგორ მიგიღოს წმინდა მდინარემ,
ქალაქმან, ანდა, ვინ მეგობარმა
მოგცეს საშველი შვილების დამკვლელს?
განა ეგების საქმე ამგვარი?
რა საშინელი იქნება ხილვად

ჭრილობა ბავშვის ნორჩ, ნაზ სხეულზე?
ჰოი, შენს მუხლებს შემოვევლები,
თხოვნით, მუდარით მოგმართავ, ქალო,
შვილთ ნუ დახოცავ.

ანტისტროფი ბ

როგორ გეყოფა შენ სითამამე,
საკუთარ ხელით
ყელი გამოსჭრა
საკუთარ შვილებს!
ოდეს იხილავ
მიამიტ ბავშვთა
მიამიტ სახეს,
როგორ აღმართავ
ხელს სასიკვდილოდ,
რას გეტყვის გული?

ი ა ზ ო ნ ი

მოველ, რად მიხმე? თუმცა კი მტრად მთვლი,
მაინც მზადა ვარ, რომ მოგისმინო.
რისი თქმა გინდა, მითხარ პირდაპირ.

მ ე დ ე ა

შემინდე, რაც კი გითხარ საწყენი.
დე, ძველი ტრფობა მჭონდეს ბოდიშად,
წინათ რომ ასე ხარობდა ჩვენში.
რალა დროსია, მივხვდი, რომ შევცდი,
ო, უბედურო, ვუთხარი ჩემს თავს,
რატომღა შფოთავ, რად აღსდგომიხარ
ქმარსა და მეფეს კეთილის მსურველს.
რად ეკიდები მტრად გვირგვინოსანს,
ქმარს, ვინც მიგვმადლა მაღალ ღირსებას,
მით, რომ შეირთო მეფის ასული,
რომ ძმები მისცეს ჩემსავ ღვიძლ შვილებს
მათ სასიკეთოდ, საბედნიეროდ?
რად არ შესწყვიტე უგნური რისხვა?
რად შმაგობ, როცა ღმერთნი გწყალობენ,

განა შენს შვილებს მოვლა არ უნდა?
უმეგობრობა მხოლოდ ციხეა.
ამგვარმა ფიქრმა შემაგნებინა
ჩემი შეცდომა, უგუნურება.
ახლა კი გაქებ, სწორედ მოიქეც;
ბრიყვი, გვიანღა მოვედი გონსა,
უნდა თანმდგომი ვყოფილიყავი
შენი განზრახვის თანხმა, ახალი
ცოლის შერთვისა, და პატარძლისთვის
თვით მემსახურა სიამტკბილობით.
მაგრამ ქალები ის ვართ, რაცა ვართ,
და ჩვენს შეცდომას კუდში ნუ მისდევ,
რაში გჭირდება სულელთან ჯიბრი.
შევცდი და ბოლოს შევიგენ მაინც,
საუმჯობესო სწორ გზას დავადექ.
მოდით, შვილებო, კარზე გამოდით,
მამასთან მიდით და მიესალმეთ.
ერთად დაიწყეთ ისევ ლაღობა
წინანდებური, დე, მტრობის ნაცვლად
აღდგეს თქვენს შორის კვლავ სიყვარული.
ხელი მიეცით, რაზედღა მომდის
თავს ავი ფიქრი, საუბედუროო.
ვაი, შვილებო, დიდხანს მოვესწრო
თქვენ ხელთა პყრობას, თქვენთან ალერსსა,
ცრემლი მერევა, შიშით ვცახცახებ,
წინათ მაშაზე რომ ვიყავ წყენით,
დღეს შერიგებამ ცრემლად დამადნო.

კორიფე

მეც ცრემლი მომდის თვალთაგან.
ბოლო მოეღოს ამით თქვენს წუხილს,
არ შეხვდეს თქვენს გულს მეტი საწყენი.

იაზონი

მომწონს ეგ სიტყვა, ძველს კი ვიეწყებ.
ქალთა გვარი ხომ ბრაზიანია,
მეტად შმაგდება თქვენი ჯილაგი

ქმრისგან მეორედ ცოლის შერთვაზე.
ბოლოს ხომ მაინც მოგილბა გული,
სატმჯობესოდ გიცვლია აზრიც.
ჰკვიანი ქალი ასე იქცევა.
თქვენთვის, შვილებო, მუდამ მზრუნველი
მამა ეცდება, ღმერთმა იცოდეს,
ყოველნაირად შეგიწყოთ ხელი.
რომ ძმებთან ერთად პირველი იყოთ
ქალაქ კორინთის თავკაცებს შორის.
ოღონდ იცოცხლეთ, დანარჩენს სრულჰყოფს
ღმერთთა შეწევნით მამა მშობელი.
თქვენს ჰაბუკობას შევესწრო ნეტავ
ჩემი მტრისა და ორგულის ჯიბრზე.
შენ კი რად სტირი? ცრემლი რად მოგდის?
რაზე მიმალავ შენს პირისახეს?
ანდა ჩემს ნათქვამს გულს რად უბურავ,
განა რამ მითქვამს შენი საწუხნი?

მ ე დ ე ა

არა, ბავშვებზე ფიქრმა წამიღო.

ი ა ზ ო ნ ი

დამშვიდდი, მუდამ ვიზრუნებ მათზე.

მ ე დ ე ა

არა, მე მჯერა შენი ნათქვამი.
მაგრამ ხომ იცი, ქალს ცრემლი ერჩის.

ი ა ზ ო ნ ი

გულს გადიყარე ყველა ეჭვები.

მ ე დ ე ა

დედა ვარ მათი, ჩემგან შობილან,
მე მივანიჭე ნათელი დღისა.
შენ რომ უსურვე ხანგრძლივად ყოფნა,
მან დამაეჭვა, ვა, თუ ვერ ახდეს.
ახლა მოდი და საქმეს მივხედოთ,
ზოგი რამ გითხარ, ზოგსაც კვლავ გეტყვი.

მეფემ ხომ ბრძანა ჩემი განდევნა,
მართალი გითხრა, მეც ასე მიჯობს.
არც შენ დაბრკოლდე და არც მეფენი.
მტრად ვყავარ მის სახლს მოკიდებული.
მიტომაც წავალ დევნილობაში.
ხოლო პატარებს... რაზედ მოაკლდეს
საყვარელ მამის ხელი მზრუნველი?
შენ სთხოვე კრეონტს, ნუ განდევნიან.

ი ა ზ ო ნ ი

არ ვიცი, დასთმობს? მე კი ვთხოვ მაინც!

მ ე დ ე ა

უთხარ მეუღლეს, სთხოვოს მამამისს,
ბავშვებს დარჩენის მისცეს დასტური.

ი ა ზ ო ნ ი

აუცილებლად უნდა დამითმოს.

მ ე დ ე ა

თუ ის ქალია, ვით ყველა ქალი,
მაშინ ჩამოვალ ჩემს წვლილსა რასმე.
ძღვენს გავუგზავნი ფასდაუდებელს,
უძვირფასესსა მთელს ქვეყანაზე —
ვერსად ვერ ჰპოვოს მისი ბადალი.
ვუძღვნი სამოსელს და ოქროს გვირგვინს.
მსახურმა ვინმემ
აქ მოიტანოს სამკაულები.
ასგზის ყოფილა ის ბედნიერი,
შენებრი კაცი რომ ქმრად შეირთო.
და ძღვნად მიიღო უცხო რამ განძი,
ჩემს მამის მამას, ჰელიოს ღმერთსა,
ჩემდა საჩუქრად რომ მოუცია.
მზითვად მიართვით მეფის ასულსა,
ახალ პატარძალს, ქორწილის ჯილდოდ!
ნუ დაგვიწუნებს მცირე რამ მიძღვნილს.
თვალი რას ნახავს იმის უკეთესს?

იაზონი

აბა, რას სჩადი, ამ განძს რად იკლებ,
ნუ ფიქრობ. ოქრო აკლდეს სასახლეს
ან სპირდებოდეს შენი სამოსი.
ნუ გაუგზავნი, შეანახვინე.
პატივისცემა თუ აქვს რამ ჩემი,
ვგონებ, ოქროზე არ გამცლის მაშინ.

მედეა

ძღვენი ღმერთებსაც არ მოსწყენიათ.
ოქრო უფრო სჭრის ას ბრძნულ სიტყვაზე,
ღმერთიც მას სწყალობს;
თანაც დედოფლობს, სულს არ დავზოგავ
შვილებისათვის, არათუ ოქროს,
რომ განდევნისგან ვიხსნა ისინი.
აბა, შვილებო, მალე გასწიეთ
თქვენს სასახლეში ჩემს ქალბატონთან.
სთხოვეთ დაგტოვონ, არ გაგაძეონ.
ძღვენიც მიართვით. ეს კი გახსოვდეთ.
საკუთარ ხელით აიღოს ჯილდო.
აბა, გასწიეთ და კარგი ამბით
მოდით დედასთან, როს შეასრულებთ
დავალებულსა.

გუნდი

სტროფი ა

გაჭრა იმედი ბავშვთა ხსნის,
სიკვდილი ელით უთუოდ,
საწყალმა სასძლომ ხელთ იპყრა
უცხო რამ ჯილდო,
რომ აელვარდეს ჰადესის ყარად
ოქროს გვირგვინში თმა ოქროსფერი.

ანტისტროფი ა

მოსავს სამოსი
ოქროთ ქსოვილი.
მასთან გვირგვინიც

პატარძალისა,
ის სამკაული ჭორწილ-ზეიმის
მინიჭებული ბედისწერისგან.
ბოროტ სიკვდილის
ბადეს გაახვევს
მისარქმეველად აღსასრულისა.
მისი ხვედრია, ვერც გაექცევა.

სტროფი ბ

შე უბედურო,
ბოროტ ჭორწილის
შესახვედრელად
გამზადებულო,
სიძედ მეფისგან ამორჩეულო,
განა ვერ ხედავ, ბრმავ, უგუნურო,
რომ ბავშვებს ელით აწ აღსასრულ
და რომ პატარძალს,
არაფრის მცოდნეს,
ჩირაღდანს უნთებ საბედისწეროს.

ანტისტროფი ბ

თქვენს ხვედრს დავტირი, საბრალო ბავშვნო,
დედავ, შვილთ მოკვლად გამზადებულო.
შეურაცხყოფილ სარეცელისთვის,
ჭალო, სისხლს ეძებ შურისსაგებლად.
გსურს მტერს მიუზღო სამაგიეროდ
ღირსი სასჯელი ათასჯერ მწარე.

გამზრდელი

ო, დედოფალო, ბავშვებს სტოვებენ.
თვით პატარძალმა პირმომღიმარემ
საკუთარ ხელით აიღო ჯილდო.
მშვიდობა სუფევს აწ ბავშვთა ზედა.
აბა, რად სწუხარ სიხარულის წილ
და ნათქვამს ჩემსა რატომღა ირღვენ
ასე ჰწუხარე, უსიხარულო.

მ ე დ ე ა

ვაიმე.

გ ა მ ზ რ დ ე ლ ი

განა ეს შეგფერის ახლა?

მ ე დ ე ა

ვაიმე, ვაი.

გ ა მ ზ რ დ ე ლ ი

არ ვიცი, რა ეთქვა. მეგონა, ვითომ
კარგი ამბავის მაცნედ მოვედი.

მ ე დ ე ა

შენ თქვი სათქმელი, არა გაქვს ბრალი.

გ ა მ ზ რ დ ე ლ ი

აბა, რად სტირი თავჩაქინდრული?

მ ე დ ე ა

ოი, მოხუცო, იძულებულ ვარ
მედეას ზრახვით და ღვთის განგებით,
გულში ალმეძრას შავი ფიქრები.

გ ა მ ზ რ დ ე ლ ი

დარდს ნუ ეძლევი. ისევ მოგიწევს
დაბრუნება, ბავშვების ნახვა.

მ ე დ ე ა

სხვებს გავამგზავრებ და მერე ვნახოთ.

გ ა მ ზ რ დ ე ლ ი

განა მხოლოდ შენ გხვდა ხვედრად ჭირი,
რომ გაეყარო საყვარელ შვილებს,
მძიმე განსაცდელს გაძლება უნდა.

მ ე დ ე ა

სიმართლეს ამბობ. ახლა შინ შედი
და დაუმზადე ბავშვებს საჭირო

ერთ დღის საგზალი.
ჰოი, შვილებო, თქვენ გაქვთ ქალაქი,
მეფის სასახლე!
მშობელ დედისგან განშორებულნი,
იცხოვრებთ აქა. მე უბედურს კი
მომიწევს უცხო ქვეყნად წრიალი
და თქვენს სიხარულს ვერ მოვესწრები.
დედა-მშობელი წითელ შუქურით
ვერ გაგინათებთ ჭორწილის დარბაზს.
ო, სიამაყევ, ჩემო დამკვლელო.
რაზედ დაგბადეთ მე უბედურმა!
ო, რა ტკივილი, რა ჰაპანწყვეტა
თქვენი შობისთვის დამითმენია.
ფუჭი იმედი მანუგეშებდა,
რომ სიბერის ჟამს მეყოლებოდით
მოვლელ-პატრონად და მიცვალებულს
ცრემლს დამაყრიდით, გულმდუღარენი.
დედაშვილობის მადლით მოსილი
ამ ქვეყნით მშვიდად გარდავიდოდი.
ახლა კი გაჭრა ტკბილი იმედი,
ოხერ-ტიალი უნდა ვეხეტო
მე კარით-კარად მიუსაფარი,
ვერც ვერასოდეს ვეღარ იხილოს
დედა-მშობელმა აწ თქვენი სახე.
ვაიმე, ვაი, რაზედ მიცქერით
შვილებო, ასე რაზედ იცინით?
კიდევ გეწეროსთ ასე ღიმილი?
რა განვიზრახე, ვაიმე, გული!
გული ჩამაწყდა, როს მომღიმარე
სახე ვიხილე ჩემი შვილების.
არა. არ ძალმიძს, შორს, შორს, განზრახვავ!
თანვე წავიყვან მათ ჩემთან ერთად,
რად მინდა მამის ტანჯვა ვიყიდო
ჩემს უსაშინლეს ვარამის ფასად.
ნუ, ნუ იყოფინ, შორს, შავო ზრახვავ.
მაგრამ ეს რაა, მტერი ვაცინო?
და დაუსჯელად დავტოვო იგი?

უნდა გავბედო, ვაჰ, ჩემო თავო,
ტყვევ, ქალაჩუნავ, ლმობიერების.
შინ შედით, ბავშვნო, თუ ვინმეს აფრთხობს
იმა მსხვერპლის დროს ჩვენი ყურება,
მოგეშორდეს ახლავ! მე კი არ შევდრკე!
ვაი, ვაიმე.
გულო, რას სჩადი? ნუ გაიმეტებ!
დედაშვილობის მადლს ნუ შებილწავ.
იხსენ შვილები, შე უბედურო,
იმედად გყავდეს დევნილობაში.
ჰადესსა ვფიცავ შურისმგებელსა,
რომ არ ჩავაგდებ შვილებს სხვის ხელში,
სულ ერთი არის, იმათ დახოცავს
მეფის სახლობა. მიტომაც უჯობთ
ჩემგან შობილნი ჩემგანვე მოკვდნენ!
მორჩა, ყოველი გზა გადაიჭრა,
კარგად ვიცი მე,
პატარძალს, შემკულს ოქროს გვირგვინით,
საშინელ ტანჯვით ელევა სული.
შევმდგარვარ გზასა საალაბედოს,
მაგრამ მათ შევყრი უარეს შავ ბედს,
აბა, ჯერ შვილებს გამოვეთხოვო.
აქ მოდით, დედას მოეცით ხელნი.
ო, ნახო ხელო, ტურფა ღაწვებო,
სახის იერო კეთილშობილო!
იბედნიერეთ იქ, რადგან მამამ
მოგტაცათ ბედი ამქვეყნიური.
ტკბილო ამბორო, ნაზო სხეულო,
ო, სულვა-ფშვინვავ უძვირფასესო,
წადით, გამშორდით, ბოროტით ძლეულს
ჩემი შვილების ცქერა არ ძალმიძს.
კარგად ვიცი მე, რაც განმიზრახავს,
ვნება რომ სჭარბობს ჩემს გულისთქმასა,
ვნება, სათავე დიდთა ცოდვათა!
წადით, გამშორდით, არ შემწევს ძალა,
შვილებს ვუცქირო.

კორიფე

ზოგჯერ მეც ვიწყებ მსჯელობას
ძნელსა და მძიმე საკითხზე,
ვიდრე ქალს შეეფერება.
წყობილი სიტყვის აქვთ უნარი
აკი ქალებსაც.
საცა ვავლინებთ ჩვენც სიბრძნეს ჩვენსას.
თუმც არა ყველა, მხოლოდ რჩეულნი.
ზოგჯერ ჩვენშიაც გამოერევა
ასული დიდი უნარის მქონე,
ბედნიერს ვეტყვი მოკვდავს უშვილოს,
შვილების შობის
სიავკარგის შეუსწრებელსა.
შვილთა არყოლა ხომ ბევრ ჭირ-ვარამს
აშორებს კაცსა,
და ბევრ საზრუნავს მას განარიდებს.
ხოლო ვისაც კი იგი ყვავილი
უმშვენებს ოჯახს, ვიცი, შეჰყრია
ათას საზრუნავს, ფიქრსა და დარდსა
შეუწყვეტელსა.
ჯერ უნდა, კარგი რომ გამოზარდოს
და არ მოაკლოს სარჩო-საკვები.
მხოლოდ ვისთვის სწევს
ზრუნვას, ტკივრის მძიმეს,
ეს როდი იცის?
არ იცის, ბოლოს რა გამოდგება.
ძნელი ეს არის.
მაგრამ ყველაზე უსაშინელე
და უმძიმესი
უბედურება მაინც ეს არის:
ვთქვათ, არც დააკლდა სარჩო-საზრდელი,
ვთქვათ, გაიზარდა ყოვლით შემკული,
კარგი ზნის, სახის.
მაგრამ თუ უცებ მას წარიტაცებს
შავი სიკვდილი ჰადესის სიღრმეს
წყვდიადოვანსა,

მაშინღა მშობელს, იმ უბედურსა,
ზეცით განწირულს —
რამ განუკურნოს შვილის გლოვისა
ის გულისწყლული სამარადჟამო?
ბავშვთა გულისთვის კიდევ ეს დარდი,
რად მიაყენეს მშობლებს ღმერთებმა?
ეს არის წესი და სამართალი?

მ ე დ ე ა

დებო, მოველი მოუთმენელად,
შევიტყობთ მალე ბედის განაჩენს!
აა, გამოჩნდა, ვხედავ აქ მოდის
კაცი, მხლებელი ჩემი მეუღლის.
ხშირი სუნთქვაა იმის დასტური —
რაღაც საშინელ ამბავს გვაუწყებს.

შ ი კ რ ი კ ი

ენით უთქმელო ბოროტმოქმედო,
გასწი აქედან, გასწი, მედეა,
ნავით თუ ეტლით, რაც ხელში მოგხვდეს.

მ ე დ ე ა

რაზედ მაკისრებ ასე გაქცევას?

შ ი კ რ ი კ ი

ასულს, მეფესაც ორთავეს ერთად
შენმა წამალმა ბოლო მოუღო.

მ ე დ ე ა

კეთილის მაცნევ, ამიერიდან
ჩემდა მეგობრად იწოდებოდე!

შ ი კ რ ი კ ი

ხომ არ გაგიჟდი, გესმის რას ამბობ?
სულ ამოწყვიტე მეფის სახლობა
და ძრწოლის ნაცვლად გიხარის კიდეც?

მ ე.დ ე ა

ბავრი რამ მჭონდა შენდა პასუხად,,
მაგრამ ნუ ჩქარობ, ჩემო მოყვარეც.
აბა, მიამბე, ვით დაიღუპნენ?
ორგზის მაამებ, საშინელ ტანჯვით
თუ დაიხოცნენ.

შ ი კ რ ი კ ი

როს შენნი შვილნი, უღელი ვაჟი,
მამასთან ერთად მივიდნენ დარბაზს,
მეტად ეამათ ერთგულ მსახურთა
თქვენი დავისგან გულდაკოდილთა,
და მითქმა-მოთქმა ატყდა ჩვენს შორის
ცოლ-ქმართა შფოთის დასრულებაზე;
ზოგი უკოცნის ბავშვებს ნაზ ხელებს,
ზოგიც თმებსა და ფუნჩულა სახეს.
გახარებულნი შევყევით ბავშვებს,
თვითონ პატარძლის დარბაზსა შიგან.
ჭალმა; შენს ნაცვლად დღეს რომ ვმსახურებთ,
ვიდრე შენს შვილებს დაინახავდა,
ნატვრით შეავლო იაზონს თვალი,
რაკი ბავშვებიც ნახა მოსული,
გაჯავრებულმა თვალნი დახარა
და საბურველით პირი იბურა,
მეტად ეწყინა ბავშვების მოსვლა.
იაზონმა კი თავის მეუღლე
ამგვარი სიტყვით დააშოშმინა:
„თავი გიღე და ნუღარ ჯავრობ,
ნუ ეკიდები მტრად შენს მეგობრებს,
აკი მოკეთე შენი ქმარისა
შენი მოკეთეც არის ამავ დროს.
მიიღე ჯილდო და სთხოვე მამას
ბავშვებს განდევნა რომ შეუცვალონ,
თუკი რაიმე ხათრი გაქვს ჩემი“.
რა თვალი მოჰკრა ჯილდოს, დაუთმო
ქმრის მუდარასა, მამა-შვილები

როს დარბაზს გასცდნენ, უმალ სამოსი
ოქროს ჭსოვილი ტანს მოიზომა.
ოქროს გვირგვინიც თავზე მოირგო.
თანაც სარკის წინ თმებს ისწორებდა
ესოდენ დიდად გალაღებული,
მერე სავარძლით წამოდგა ზეზე
კობტად ადგამდა ქათქათა ფეხებს,
ხარობდა ტურფა სახის მხილველი,
და თან სარკის წინ კოპწიაობდა.
მას უკან ვხედავთ საზარელ სურათს.
უცებ დაედო სახეს მკვდრის ფერი,
თანაც მუხლები მთლად მოეკვეთა,
და ძლივსღა მისწვდა დაუცემელად
სავარძლის კიდეს.
ეს რომ იხილა მოხუცმა ჭალმა,
პანს ანდა სხვა ღმერთს დაუზაფრავსო,
მოჰყვა ღაღადისს. ჭალს კი მოადგა
თეთრი დორბლი რამ, სულ მთლად გაფითრდა.
წვეთიღა სისხლი არ შერჩენოდა.
აქ დედოფალმა კივილი მორთო.
ჭალის ვაების საუწყებელად.
მაშინ შიკრიკი ერთი ქმარს ეცა,
ხოლო მეორე — მოხუცსა მამას.
და შეზრიალდა სულ მთლად სასახლე,
სწრაფ მორბენალსა ძლივს თუ შეეძლო
ექვსი პლეთრონის მოვლა, ვიდრელა
უსულო იგი ჭალის სახება
საშინელ კვნესით კვლავ გაიღვიძებს; —
ორმაგი ჭირი თავს დასტეხოდა.
ოქროს გვირგვინი თავის გარშემო
ცეცხლის საშინელ კოცონს აგზნებდა.
სამოსელი კი, შენმა შვილებმა
რომ მოუტანეს, უწვავდა სხეულს.
ცეცხლმოდებული ზე წამოიჭრა,
უნდოდა თავზე ეტაცა ხელი,
ოქროს გვირგვინი რომ მოეგლიჯა,
მაგრამ ის ოქროს მტკიცედ ეჭირა,

და ცეცხლი უფრო გამძლავრდა ამით.
მიწას დაემხო ჭანცაწუვეტილი,
მამა, მშობელიც კი ვერ იცნობდა,
სულ არ უჩანდა სახე, თვალები,
თავ-პირზე სისხლი ჩამოსდიოდა,
ცეცხლის ნაკადულს შეერთებული,
როგორც ფიქვის ხეს მოსტირის ფისი.
იმ უხილავი საწამლავისგან
შემოფლეთოდა ხორცები ტანზე.
იმისი ცოდვით დავიწვით ყველა,
თან შიშნეულნი ვერც მივეკარეთ
და ბედისწერას მივენდეთ სასტიკს.
მამამ თავბედის არა იცოდა,
შინ შემოვარდა და ცხედარს ეცა.
გულში ჩაიკრა, დაუწყო კოცნა
და თან მოთქვამდა შესაბრალისად.
„ვაიმე, შვილო, ვინ გამომტაცა,
რომელმა ღმერთმა, სამარის პირს მდგარ
საბრალო მოხუცს პირმშო ასული.
დე, შენთან ერთად მეც მოვკვდე ბარემ".
მოთქმა-გოდებით იკერა გული.
მოხუცმა მერე ადგომა სცადა,
მაგრამ მიეკრა ვით დაფნას სტრო.
და გაიმართა სასტიკი ბრძოლა.
მოხუცი ცდილობს მუხლის გამართვას,
ნაგრამ ამაოდ, რაც უფრო იწევს,
ხორცი ძვლისაგან მეტად ეცლება.
თანდათანობით ელევა სულიც
ბოროტისაგან თავდაუღწეველს.
აწ ერთად ყრიან მამა და შვილი,
ვერვინ უცქიროს აუტირებლად,
სხვა ამის მეტი რა უნდა გითხრა?
შენც კარგად იცი, რა ჩაიდინე.
მოკვდავი ოდენ აჩრდილად მიჩანს
და ვისაც თავი ქვეყნის უბრძნესად
მიუჩნევია, ის ამით სჩადის
ყოვლის უმეტეს უგუნურებას.

მოკვდავმა ვერვინ იბედნიეროს!
ერთმა მეორეს ძალუძს ზოგჯერაც
გადააჭარბოს შეუძლებლობით,
ხოლო ბედნიერს ამ ქვეყანაზე
ვერავის ჰპოვებ.

გ უ ნ დ ი

ღმერთმა იაზონს სამართლიანად
თავს დაატეხა ჭირი საზარი
ჰოი, საბრალო კრეონტის ქალო.
ვით მიეახლე, შე ღმებედურო,
ჰადესის სახლსა მხოლოდ იმიტომ,
რომ იაზონ, შეგერთო ქმრადა.

მ ე დ ე ა

აწ რაღა დამრჩა, დაუყოვნებლივ
სრულვყოფ განზრახვას უსაშინელესს.
განა დავტოვებ შვილებს მტრის ხელში —
ორგულის ხელმა დღე მოუსწრაფოს?
სიკვდილს ვერ ასცდნენ ვერასდროდებით,
უნდა დახოცოს დედამ მშობელმა,
გამაგრდი, გულო, და აღასრულე
ქმნად საშინელი, საზარი საქმე.
იპყარ მახვილი, შე ბედით კრულო,
მერე დაადექ გზას წამებისას,
ვაების ზღურბლზე შემცვარხარ ეკვე.
ბავშვთა სიყვარულს ნუ მოიგონებ,
დღეს დაივიწყე მათი დედობა.
ვისაც ამქვეყნად სიცოცხლე შიეც.
მერე იტირე. გიყვარს და ხოცავ!
ჩემზე ბედკრული ქვეყნად ვინ არის?

გ უ ნ დ ი

სტროფი ა

ო, დედამიწავ, ყოვლის მნათობო
მზეე, ეს რა ხდება, რას შევესწარით?
რა განუზრახავს ამ ქალს, საშინელს,

უნდა დახოცოს ღვიძლი შვილები?
შენს ოქროს მოდგმას შთამომავლობენ,
მზეო დიადო!
ნუ დაიღვაროს ღვთაების სისხლი.
ნათელო მზისა, ღვთით მომდინარევ,
ძლევას ნუ მისცემ ერინიებსა
და გააძევე შენი სახლიდან
აბორგებულნი შურისგებითა.

ანტისტროფი ა

გაცუდდა შენი ძეობის ტანჯვა
ამაო იყო შენი ჩამოსვლა
და გადალახვა სიმპლეგადების
პირქუშთა კლდეთა.
ო, უბედურო, რაღად ღვრი სისხლსა
შენ იმ სისხლიან საქმეთა შემდეგ,
რაც მოახდინე.
ვაი მოკვდავთა
თავის სისხლ-ნორცის მომკვლელ-მომსპობთა!
ვაი, ვაი შენ! ეს რა ღვთის რისხვა
არის შენ თავზე,
გესმის ყვირილი? გესმის ბავშვთა ხმა,
ოი, ბედკრულო, საბრალო ქალო!

პირველი ბავშვის ხმა

ვაიმე, რა ვქნა, ვით დავაღწიო
თავი დედასა.

მეორე ბავშვის ხმა

არ ვიცი, რა ვთქვა, ძვირფასო ძმაო,
დაღუპვა გველის.

გუნდი

სტროფი ბ

შიგნით შევიჭრათ,
ვიხსნათ ბავშვები სიკვდილისაგან;

პირველი ბავშვის ხმა

ღმერთებს გაფიცებთ, მოგვეშველენით!

მეორე ბავშვის ხმა

როგორ გავექცე მახვილსა ბასრსა?!

კორიფე

შე უბედურო, ქვა ხარ თუ რკინა,
რომ შენს ღვიძლ შვილებს უწყალოდ ხოცავ.

ანტისტროფი ბ

მე მხოლოდ ერთი შემთხვევა ვიცი,
როცა შვილები დახოცა დედამ.
ეს იყო ინო, ღმერთების რისხვით
გონებისაგან მთლად გადამცდარი,
გაძევებული მშობელ ქვეყნიდან.

კორიფე

იმ უბედურმა ღვიძლი შვილების
სისხლით შეღება ხელები თვისი.
მაღალ კლდის წვერით
შვილთა მკვლელობით ჩანარცხებულმა,
შეჩვენებულმა.
რა მძაფრი არის, თავზარდამცემი
ქალის წყრომისგან
შობილი რისხვა!

იაზონი

დიდი ხანია აქ იმყოფებით?
სად გადიკარგა, სად გადიმალა
მედეა, ასე ავის მოქმედი?
თუნდ გარდიხვეწოს ის ამ ქვეყნიდან,
მიენდოს თუნდაც ეთერის ქროლვას,
შორს ვერ წაუვა მეფეთა რისხვას
მეფის სახლობის ამოწყვეტისთვის.
მაგრამ მე ახლა ეს არ მაფიქრებს,
ბავშვებს დაეძებ, ნაცვალს უგებენ

ბოროტის გამო.
ბავშვებს პასუხი არ აგებინოს
მეფის სახლობამ იმ მკვლელობის წილ,
დედამ მაგათმა რომ მოახდინა.

კ ო რ ი ფ ე

ო, უბედურო, ის კი არ იცი,
თავს რა საზარი ელდა დაგეცა.

ი ა ზ ო ნ ი

თქვი, რა შიგან ვარ, რას მიპირებენ?

კ ო რ ი ფ ე

შენ კი არადა! ღვიძლი შვილები
დახოცა უკვე მშობელმა დედამ!

ი ა ზ ო ნ ი

ვაი, ეს რა თქვი, მომკალი ბარემ!

კ ო რ ი ფ ე
აღარ არიან შენი შვილები.

ი ა ზ ო ნ ი

სად ამოწყვიტა, სახლში თუ გარეთ?

კ ო რ ი ფ ე

კარი გააღე, იხილავ ცხედრებს.

ი ა ზ ო ნ ი

შელეწეთ კარი დაუყოვნებლივ!
ო, დამანახეთ ორმაგი მკვლელი,
მისგან მოკლულნიც, რომ ვაზღვევინო
ეს ბოროტება უთქმელი ენით.

მ ე დ ე ა

ვინ აბრახუნებს, აჰ, შენ მოხვედი?
აჰა, ცხედრებიც, აჰა მოქმედიც,
ამაოდ წყრები, თქვი, რა საქმე გაქვს!
სულ ერთი არის, ხელს ვერ შემახებ,

ისეთი ეტლი უძღვნია ჩემთვის
ჩემს მამის მამას ჰელიოს ღმერთსა
მტრის ხელისაგან თავდასაღწევად.

იაზონი

ჭირო და სნებავ, ენით უთქმელო,
შე საზიზღარო, ჩემთვის, კაცთათვის,
და შემაზრზენო ღმერთთა მაღალთა.
მითხარ, მახვილი როგორ აღმართე
შენგანვე შობილ ღვიძლ შვილთა ზედა?
შვილნი დახოცე და ამის შემდეგ
ცუდ მნათობებს უსწორებ თვალებს?
ამის მოქმედი კიდევა ბედავ,
რომ შესცქეროდე ცას და ქვეყანას?
ახლა კი მივხვდი მე უგუნური,
ბარბაროსთ ქვეყნით ელინთ ქვეყანას
ჩემდა ვაებად ვინ მოგიყვანე.
ღვიძლი მამის და მშობელი ქვეყნის
ხარ მოღალატე და — გამცემელი.
ჩემდა საბჭელად ღვთით მოვლენილო!
ღვიძლი ძმის მკვლელო, აჲო, ბოროტო,
სანამ არავზე ამოხვიდოდი,
ამით დაიწყე. ცოლად გამომყევ
და წარმოშობე ჩემგან შვილები.
აწ რომ დახოცე ჩემს ახალ ცოლზე
გაჯავრებულმა. ამის მოქმედ ქალს
მთელ ელადაში ვერ მოვნახავდი.
მე უბედურმა, ჩემს მოსასპობად
ელინთა ქალებს შენ გამჯობინე.
ქალი კი არა, შენ ხარ ძუ ლომი!
სკილას საგულეს თუკი აქვს გული,
ივი შენს გულზე ნაზი იქნება.
გინდ საყვედური. გინდ შეჩვენება
ჩემგნით შენს თავზე სიშმაგით თქმული
რაღას დააკლებს. შენს თავხედობას?
შორს, საშინელო, მკვლელო შვილების.
მე კი დავსჯილვარ ჩემი ღმერთისგან

ახალ ცოლთანაც გაუხარელი,
ღვიძლი შვილებიც, დაბადებულნი
ჩემად იმედად, ჩემგან აღზრდილნი
უკვე ხელიდან გამომეცალნენ —
აწ უსულონი, მკვდრები არიან.

მ ე დ ე ა

გაგცემდი მაგის საკადრის პასუხს,
დრო რომ მჭონდა მე საამისო.
ზევსმა ხომ იცის, ყოვლის მხილველმა,
რა ჩავიდინე შენი გულისთვის
და რა მივიღე ამის სანაცვლოდ.
ვერ ეღირსები ჩემი შემრცხვენი
ახალ ქორწილს და ბედნიერებას.
ვერც მეფე და ვერც ასული მისი
ჩემი ტანჯვით ვერ გაიხარებენ.
არც გავაცინებ ჩემს მტერს და ორგულს!
ჩემს განდევნას რომ ეპირებოდით,
საცა თქვენი თქვათ, იქვე თქვით ჩემიც!
ძუ ლომს მიწოდებ, დე, ეგრე იყოს,
დე, სკილაც ვიყო — ტირსენის ჯოჯო,
მაინც ვიყარე ხომ მტერზე ჯავრი.

ი ა ზ ო ნ ი

ამით ხომ თვითონ შენც იტანჯები!

მ ე დ ე ა

სწორია. მაგრამ დარდს ის მიქარვებს,
შენ რომ არ გხედავ გულჰიაროულსა!

ი ა ზ ო ნ ი

ხედავ, შვილებო, რა დედამ გშობათ?

მ ე დ ე ა

მამის სიავით დაღუპულებო.

ი ა ზ ო ნ ი

ჩემმა ხელებმა მოუღეს ბოლო?

მ ე დ ე ა

შენმა მტრობამ და ახალმა სასძლომ!

ი ა ზ ო ნ ი

შვილნი დახოცე საწოლის გამო?

მ ე დ ე ა

ქალისთვის ამას შენ არად სახავ.

ი ა ზ ო ნ ი

ქალისთვის, მაგრამ შენ ხომ სნება ხარ!

მ ე დ ე ა

ალარ არიან, მაშ დაიტანჯე!

ი ა ზ ო ნ ი

არა, დედაზე შურს იძიებენ.

მ ე დ ე ა

თვით ღმერთთ უწყიან ამის მიზეზი.

ი ა ზ ო ნ ი

დიახ, უწყიან, რომ შენ ხარ ჯადო!

მ ე დ ე ა

მძაგს შენი სიტყვა მწარმოსასმენი.

ი ა ზ ო ნ ი

როგორც მე — შენი, რა გვიშლის გაყრას?

მ ე დ ე ა

აბა, რა გვიშლის, მეც ამას ველი.

ი ა ზ ო ნ ი

მომეც ცხედრები დასატირებლად.

მ ე დ ე ა

არა, მე თვითონ დავასაფლავებ
ჰერას მაღალსა საკურთხეველსა,
რომ არ დავაგდო მტრის საგინებლად

სამარე მათი. სიზიფეს ქვეყნად
წესად დავადგენთ ღვთის მსახურებას;
უღვთო მკვლელობის განსაწმენდელსა.
მერე მივმართავ ერეხთეს მხარეს.
პანდიონის ძე ეგეოს მეფეს
ვეწვევი სტუმრად. შენ კი მოგელის
სიკვდილი ყოველად უსაშინელე:
არგოს ნატეხი გაგიხეთქს თავსა.
ჰა, ესეც გეყოს ქორწილის ჯილდოდ,

ი ა ზ ო ნ ი

შურს იძიებენ ერინიები,
მასთან ღვთაება ჰეშმარიტების.

მ ე დ ე ა

შენ მოუწოდებ ღმერთებს, ორპირო,
ფიცის გამტეხო, მოყვასთა მტერო?

ი ა ზ ო ნ ი

ბოროტო, მკვლელო ღვიძლი შვილების!

მ ე დ ე ა

შენს სახლში წადი, ცოლი დამარხე!

ი ა ზ ო ნ ი

ჩემო შვილებო, გემშვიდობებით!

მ ე დ ე ა

ახლა დასტირი? მოგიწევს გლოვა
სიბერის ჟამად.

ი ა ზ ო ნ ი

ძვირფასო შვილნო!

მ ე დ ე ა

დედისთვის მხოლოდ, შენთვის კი არა.

ი ა ზ ო ნ ი

მიტომ დახოცე?

მ ე დ ე ა

შენ რომ მეტანჯე, სწორედ იმისთვის.

ი ა ზ ო ნ ი

ვაიმე, ვაი, უჰ, როგორ მინდა
ბავშვთ·ვეამბორო, ჩავიკრა გულში.

მ ე დ ე ა

ახლა გსურს მათი ხვევნა, ამბორი?
წინათ დაყარე ოხერტიალად.

ი ა ზ ო ნ ი

ღმერთებს გაფიცებ, მომეცი ნება,
ცოტა ხნით მაინც, შვილებს შევეხო.

მ ე დ ე ა

ეს არ მოხდება, უქმია სიტყვა.

ი ა ზ ო ნ ი

ზევსო, ხომ ხედავ როგორ გაგვწირა?
რა დავითმინე ამ ურჩხულისგან
საკუთარ შვილთა დამკვლელ ლომისგან.
სულ ცრემლთა მღვრელი ვეევედრებოდი,
მან კი დახოცა. ღმერთნო მაღალნო,
მეყავით მოწმედ, ჩემს შვილებს ახლოს
არ მიმაკარა,
რომ დამეტირა და დამემარხა.
ნეტამც არასდროს არ წარმომეშვა
და არც მეხილა მათი სიკვდილი.

კ ო რ ი ფ ე

დიადო ზევსო, ოლიმპს მჯდომარევ,
მრავალ ფუჭ იმედს აღუძრავ მოკვდავთ,
და ის არ ხდება, რასაც მოელი.
სულ ახალს რასმე ამხილებს ღვი
მაღალ ჭანჭების შესაფერისად,
როცა საქმეზე მიდგება ჯერი.

ᲘᲤᲘᲒᲔᲜᲘᲐ ᲐᲕᲚᲘᲡᲨᲘ

ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲘ ᲞᲘᲠᲜᲘ

აგამემნონი	იფიგენია
მოხუცი	ორესტე
გუნდი	აქილევსი
მენელაოსი	აგამემნონის ამალა
მაცნე	აქილევსის ამალა
კლიტემნესტრა	კლიტემნესტრას ამალა

ᲞᲠᲝᲚᲝᲒᲝᲡᲘ

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ჰეი, მოხუცო, დაუტევე კარავი შენი.
აქეთ წამოდი!

მ ო ხ უ ც ი

ახლავ! უფალო აგამემნონ,
რამ შეგაურვა?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

აბა, იჩქარე!

მ ო ხ უ ც ი

აჰანდე, ვჩქარობ,
უძილო არის, ხელმწიფეო, ჩემი სიბერე,
ჩემი თვალები უფრო ავლენს გონის სიფხიზლეს.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

იმ ნათელ ციაგს ვითარ უხმობ, ცად რომ რონინებს?

მ ო ხ უ ც ი

სირიოსია ეგ, მეფეო, ახლა მეშვიდე
პლეადზე ბრწყინავს, უკვე განელო გზის ნახევარი.

აგამემნონი

რა სჩუმეა გარეშემო! თელემენ ფრინველნი,
არცა თუ ზღვაზე იძვრის ტალღა, მძლე ევრიპოსიც
გადაყუჩთულა ეთეროვან მდუმარებაში.

მოხუცი

მაგრამ მიბრძანე, აგამემნონ,
დიდო ხელმწიფევ,
როცა ავლისში სიწყნარეა, რად დაგიგდია
კარავი შენი. გარინდებით ფხიზლობს დარაჯიც.
შეებრუნდეთ შინა.

აგამემნონი

ო, მოხუცო, ბედნიერი ხარ?
ვითარ მშურს მათი, თავი თვისი ვინც უჩინარყო,
მოკრძალებულად, უყვედრელად, განვლო ცხოვრება.
არასაშეროდ მიჩანს ხვედრი აღზევებულთა.

მოხუცი

მაგრამ სიკეთეს აღზევებით იხვეჭენ კაცნი.

აგამემნონი

იხვეჭენ კია? იხვეჭენ და უმალ ჰკარგავენ.
დიდების სიტკბოს
ახლავს სიმწრის ცვალებადობა.
ღმერთი დაატეხს ღვთიურ რისხვას გაამაყებით
აზიდულ თავებს უძღებ კაცთა, გაანიავებს
განზრახულს მათთა.

მოხუცი

არამეფურად ვცან, მეფეო, შენი სიტყვები.
ო, ხელმწიფეო, განა ოდენ ლხენისთვის გშობა
მამა ატრევსმა!
სიხარულიც და მწუხარებაც შენი ხვედრია,
ვინაც მოკვდავად გაჩენილხარ და, გსურს თუ არა,
გარდუვალია ნება ღვთისა. ვერ აღუდგები.
გნახე, სანათით განათებულ კარავში იჯექ
და წერილს წერდი;

ხელთ გიპყრია ახლაც დელტონი;
წერდი და შლიდი,
კვლავ ბეჯითად ადებდი ბეჭედს
და კვლავ აგლეჯდი, მერე მწარედ პირდაღრეჯილი
ძირს ანარცხებდი, თვალებიდან გდიოდა ცრემლი.
აგრე იტყოდი —
ჰკვაამცდარი შლეგი არისო.
რად მწუხარე ხარ, რას მუნათობ, მარქვი. მეფეო,
გამანდე სიტყვა,
ყმა ვარ შენი უერთგულესი.
მე ხომ მზითევში წილხვდომივარ ტინდარეოსგან
მეუღლეს შენსას,
ვითარც მისი პირისფარეში.

აგამემნონი

საშინ ასული ესვა ლედას, თესტიას ქალსა.
ჯერ ფებე, მერმე კლიტემნესტრა, მეუღლე ჩემი;
უმრწემესია ამათთაგან ტურფა ელენე,
ვისთვისაც ჯარი სასიძოთა შეკრბა ელადას,
აღიძრა შური საშიშარი და დიდი მტრობა,
რათა ეუფლათ მშვენიერი ასულის ხელი.
გამოსავალი ვერ ეპოვნა ამა საქმიდან
მამას, ტინდარეოსს; არ უწყოდა რა გზას სწეოდა
და რა ეღონა. ბოლოს ვაჟკაცთ მრმართა ასე:
„ურყევი ფიცით შეემტკიცეთ ერთურთს, რაინდნო,
სამსხვერპლო ცეცხლში განარჯინეთ ფიცის დასტური,
რომ ვისაც ქალი ეცოლება ტინდარეოსისა,
შეუცილებლად მას შერაცხავთ მეუღლედ მისად.
ხოლო თუ ვინმე შეეცდება მოჰგლიჯოს ქალი
ქმრის სანთიობოს — გინდ ელინი, გინდ უცხოელი,
შემოჯარავთ და მის საცხოვრისს გააქარმტვერებთ“.
ოდეს ეს საქმე განარიგა, თავის ქალიშვილს
ხანმოთეულმა ტინდარეოსმა აუწყა ესე:
აირჩიეო მხოლოდ იგი სასიძოთაგან,
ვისკენაც დაგძრავს აფროდიტეს ტრფიალის ქარი.
მან ჩვენდა ჭირად აირჩია მენელაოსი.
გამოხდა ხანი და ქალღმერთთა დავის გამრიგე,

ვით გადმოგვცემენ — არგიველი, ფრიგიის ქვეყნით
ლაკედემონში ჩამოვიდა; ძვირფას სამოსით
იცნობდით უმალ, ბარბაროსი რომ იყო იგი.
მენელაოსის შინ არყოფნით დრო მოიხელთა
და წარიტაცა ჯოგმრავალი იდის მხარეში
მისი ტრფიალით ცდუნებული ტურფა ელენე,
აზვავებული შემობრუნდა მენელაოსი,
ტინდარევსს ფიცით მოუწოდა, სრულად ელადის,
ერის ღირსების დამცირებისთვის ჭუდზე კაცს უხმო.
და ელინებმა მყის შუბების ტყე აღამაღლეს,
ავლიდის პირას დააბჯრული დაჯარდა ჯარი;
ხომალდთა ფარა გადაფარა ფართო ფარებმა:
მცელავ ეტლებში აჭიხვინდნენ ფიცხი ჰუნენი.
მენელაოსის სამსახურად მე დამეკისრა
მთავარსარდლობა, — ძმაა ჩემი, სისხლისმიერი,
თორემ სხვას რასმე საპირადოს არ გავურჯივარ.
დიდი ხანია, ზღვაოსანთა რაც შეკრბა ჯარი,
აემა არავმა მიგვახვეტა ავლისის ჭალებს.
ქადაგმა ასე იქადაგა მაშინ კალქანტმა,
რომ არტემიდეს ბომონს წარვცე მსხვერპლშესაწირად
იფიგენია, საყვარელი ასული ჩემი,
გზას გაუხსნისო ქარკეთილი ხომალდებს მაშინ
და წარმატებით დალაშქრავთო ფრიგიელთ მხარეს;
ვერ იწყალმართებთ, თუ ეს მსხვერპლი არ გაიღეთო.
ოდეს შევიტყვე საშინელი მისნობა ესე,
მყისვე ვუბრძანე ტალთიბიოსს — აუწყოს ლაშქარს,
რომ ვერასოდეს ხელვიწიფებ დაეკლა ასული.
ოჰ, სიტყვას როგორ იბრუნებდა, როს მარწმუნებდა
საშინელ საქმის აღსრულებას ღვიძლი ძმა ჩემი.
მეუღლეს ვწერდი, რომ ასული გამოეგზავნა,
თითქოს რაინდი აქილევსი ითხოვდა მის ხელს,
თან სიტყვიერად ვაბარებდი, რომ აქაველთა
მხარდამხარ იგი არ ისურვებს გავიდეს ბრძოლად,
ვიდრე ფთიაში ჩვენს ასულზე არ იქორწინებს.
ვეცრუებოდი აღრერიგად თანამეცხედრეს.
ქალის ჩემისთვის ნატყუარი შევთხზე ქორწილი,

და ვინც სიმართლე აქაეთში უწყის — ეს ჩვენ ვართ:
მე, ოდისევსი, კალქანტი და მენელაოსი.
დამიწერია რაიც მრუდედ, მევე ვასწორებ
დელტონზე ახლა. შენ წამასწარ კეთილ ღამეში,
ოდეს ვშლიდი და ვასწორებდი დელტონს, მოხუცო.
აიღე ხელთა ეს უსტარი, ჩადი არგოსში,
ხოლო წერილი ჩემეული რა აზრს იმარხავს,
სიტყვებით ზეპირ გაგიცხადებ თავად ყველაფერს,
ვითარცა ერთგულს სახლის ჩემის და დედოფლისა.

მ ო ხ უ ც ი

მამცნე რაიმე საიმისოდ, რომ შეეთანხმოს
ზეპირ ნათქვამი ჩემი სიტყვა აზრს წერილისას.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ყურად ნუ იღებ პირველ წერილს
ლედას ყლორტო-თქო...
ნუ დააჩქარებ, დედოფალო,
საყვარელ ასულს
ევბეის წყლებით
წყნარ ავლისისკენ...
ჩვენი ასულის ჭორწინება
გადაიდო-თქო.

მ ო ხ უ ც ი

მაგრამ ზვიადი აქილევსი
არ შეგრისხავთ შენ და დედოფალს
თუ გაუცრუებთ საქორწინო სარეცლის იმედს?
ეგ საშიშია. თქმულის შენის მაუწყე აზრი.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

არაფრისმთქმელი სახელია აქ აქილევსი.
ამ ჭორწინების მან არც-რა უწყის —
თითქოსდა ასულს რომ ვუმზადებთ
მას საპატარძლოდ,
საქორწინო სარეცელზე მოსავანებლად.

მ ო ხ უ ც ი

ოჰ, აგამემნონ, ხელმწიფეო, ვით ხელიწიფე
საქმე საშიში, და ღვთის დარი ასული შენი
მოსაკვდინებლად დანაელის დანის ქვეშ დასდე.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ცნობას გადაველ...
ლამის მიწა განმერღვეს ფერხქვეშ!
ჩქარა, მოხუცო. მყის ჩაიდგი მუხლებში ქარი,
არსად დახანდე!

მ ო ხ უ ც ი

მზად ვარ, მეფეო!

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

არცა მშვენიერ ჭალაკებში ჩამოისვენო,
არც წყალსპირებთან,
არცა თუ ძილმა წაგგვაროს თვალი...

მ ო ხ უ ც ი

კეთილგზიანი ვყოფილიყო!

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

გზაჯვარედინებს
მოაელე თვალი, არაფერი გამოგეპაროს,
ეგების უკვე ეტლში იჯდეს, აქეთ მოჰქროდეს,
გოგონა ჩემი. დანაელთა ხომალდებისკენ,
უუსწრაფესად.

მ ო ხ უ ც ი

აღვასრულებ ბრძანებულს შენსას!

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

თუ ცხის გარეთ დაინახო: მოჰყავდეთ იგი
მხევალთა ხლებით, მყის მეეტლეს ცხენთა აღვირზე
უტაცე ხელი და უკანვე, დაუყოვნებლივ,
კრაკლოპთ ციხისკენ აქნევინე პირი ამალას.

მ ო ხ უ ც ი

გარნა ეს მარქვი, სიტყვას ჩემსას დაენდობიან,
ყურს ათხოვებენ ასული ან მეუღლე შენი?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

სამაგიეროდ წერილი გაქვს, უფრთხილდი დელტონს.
ჩქარა, თენდება.
იცისკრა უკვე! აღმოსავლეთით
აღჩნდა ეოსი და, საცაა მნათი ჰელიოს
ცეცხლის რაშებით ცად ამაღლდება.
ტანჯვის ჟამია. ყველა მოკვდავი,
ბედნიერიც კი, საბოლოოდ უბედურია.
აროდეს, არვინ ბედნიერი არა შობილა.

პ ა რ ო დ ო ს ი

გ უ ნ დ ი

სტროფი ა

გამოვნაპირდით ამ სანახებში
სილიანი ავლისის წყლებით,
გამომცველია ევრიპოსის
ვიწრო ხევები.
მშობლიურ ჭალაქს დავეხსენ ჩემსას,
მშობლიურ ჭალ-წყლებს,
შორს მოვიტოვე არეთუზა სახელგანთქმული.
ნავსადგურებში
ჩაგროვებულ აქაველთა ჯარს
ტროისკენ უძღვის
ხომალდმრავალი
მენელაოსი, ქერათმიანი.
მას მხარში უდგას აგამემნონი,
ელენეს გამო.
ლერწმით მოწკირულ ევროტის წყლებთან
იუფლა ქალი მწყემსმა პარისმა,
ვით საბოძვარი აფროდიტესი.
ეს მოხდა, ოდეს მან ჩქერალებთან
პალასისა და ჰერას დავაში
სცნო აფროდიტე კვიპროსელი ზემშვენიერად.

ანტისტროფი ა

ტარიგმრავალი არტემიდეს ჭალაკებიდან
აქ მოვსულვარ

უმაწვილი ჭაბი
და ლოყა მეწვის, მორცხვად რომ ვუმზერ
დანაელ ვაქკაცთ,
მათ ფართა ზრიალს
და ცხენთმრავლობას.
დავლანდე ორი მე აიანტი:
ოილევსი — ძე ტელამონისა,
ვინც სალამინის თავ-გვირგვინია;
ახლორე მისსა პროტესილაოს
ჯდა ტახტებზე მოვანებულ
მლხინობელთ შორის;
მე დავინახე პალამედე — პოსეიდონის
შვილიშვილი და დიომედე, დისკოს მტყორცნელი;
ვცან მერიონეც — არესის ულორტი,
ჟაცთათვის დიდი საკვირველება.
მთა-კუნძულების ნაშიერი
ვნახე ნირევსიც,
ლაერტეს პ-რმშო, პირველთაგანი
აქაველთ შორის.

ე პ ო დ ო ს ი

მუხლჩაუხრელი აქილევსი,
ჭარივით სწრაფი,
დედა თეტისმა რომ შობა
და ჭირონმა სრულჰყო.
ზღვისპირეთს ფიცხად
მიირბევდა
ტანშეაბჯრული,
გაჯიბრებული
მჭროლავ ოთხცხენას —
დამწევი მისი და გამსწრებელი.
ცხენებს მალიმალ უყიოდა მარჯვე მეეტლე —
ევმელოსი — ძე ფერეტისა;
ოქროკემსული აღვირები
მიეშვა სრულად
და უწიოდა
ხელში მათრახი.

გამოარჩევდით ცხენებიდან
თეთრონს
და წითელს,
გვერდზე რომ თავებს მიიბრუნებდნენ...
ორიც მათ უკან მიჰქროდა... და, ჰა
ტანშეაბჯრული პელიდი გასცდა
მყივარ მეეტლის სადგარს და სირინგს!

სტროფი ბ

ხომალდთ სიმრავლე რომ მოიხილა,
მყის სიხარულით
გაიფოთლა ქალის თვალები
იფანის დარად.
ორმოცდაათ საომარ ხომალდს,
მარჯვნივ რომ გასდით ნიჩბების ჩქამი,
მირმიდონელი მართავს არესი;
ოქროსფერებად აბზინვარებენ,
კონცხთან ხომალდებს ნერეიდები,
პატივდებულნი აქაველი ჯარებისაგან:

ანტისტროფი ბ

იქვე არგოსელთ ხომალდებიც
ჩარიგებულან თანაბარ მწკრივად.
მათ წინამძღვრობს მეკისტევსის ძე,
მთავარსარდალი
და სთენელოსი
კაპანევსის ძე; ორმოცდაათი
ხომალდი კიდევ ატიკიდან ჩამოიყვანა
თეზევსის ვაჟმა.
პალასის სახე ამობეჭდილა
ფრთიან რაშებით შებმულ ეტლებზე, —
კეთილნიშანი აძევთ ხომალდებს.

სტროფი გ

ბეოტიელთა აღჭურვილობა
ვიხილეთ მერმე: ორმოცდაათი ხომალდი მათი
ყელყელაობდა ზღვის გარეპირზე,
ზედგა კადმოსი
და ხელთა ეპყრა

ოქროს დრაკონი
გემთა ქიმებთან.
მიწის შობილი ლეიტოსი
წინაუძღოდა ხომალდთა ჯარებს.
ფოკისისა და ლოკრთა ხომალდებს
სარდლობს დიადი ოილევსი, ძალ-უძლეველი.
აქეთ წამოსულს
დაუგდია თრონიის ციხე.

ანტისტროფი ბ

ხოლო კიკლოპურ მიკენელთა
რიცხვით ას ხომალდს
ატრევსის ძე გამოსძღოლია.
გვერდით სარდალი ედგა ადრასტე,
წამოჰყოლია ვით მოძმეს მოძმე,
ჭარისხვეტია ჭალის მიზეზით,
ვინც ბარბაროსის სარეცლისათვის
დათმო ელადა.
აგერ, დავლანდეთ. პილოსელი,
გერენიელი გმირი ნესტორიც.
ხარის ემბლემა მოუჩანდა გემის კიჩოზე. —
ალფეევსის ნიში.

ე პ ო დ ო ს ი

ენიანთ იახლეს თორმეტი
ხომალდი, სარდალი
გუნევსი მართავდა მათ. ახლოთ იდგნენ
ელისის მკვიდრნი,
ეპეებად რომ უხმობენ ხალხნი —
ევრიტოსი მართავდა მათ.
თეთრხოფებიანი არესის სიფიცხე
უძღოდა ტაფიელთ — მეგესი მართავდა მათ —
ფილევსის ვაჟი, მოსული
ზღვაოსანთათვის საშიშ კუნძულებით.
მარჯვენა ჯგუფს ედგა
სალამინელი აიანტი იქვე,
მარცხენა ხომალდთა ჯგუფს
რიცხვით თორმეტი

ხომალდის რიგი
ეჯეფთებოდა.
თვალი ვერ იხილავდა
ხილვად უკეთესს!
ვინაც იგუოს
ხომალდნი ბარბაროსთა —
აღეკვეთოს შინდაბრუნება.
ჩვენ აქ მოვიხილეთ
გემთა წყებანი.
ესე ეუწყება სახლებში ხალხს...

პირველი ეპისოდიონი

მოხუცი

რასაც კადრულობ, მენელაოს, არ გეკადრება.

მენელაოსი

მომწყდი!.. ზედმეტად ერთგული ხარ შენი ბატონის.

მოხუცი

ქებად მივითვლი მე მაგ სიტყვებს, ვიდრე ძაგებად.

მენელაოსი

თუ იმას იზამ, რაც არ გმართებს, ზღავ ცრემლებითა.

მოხუცი

წერილის გახსნა ჯერა გმართებს, მე რომ ხელთ მეპყრა.

მენელაოსი

შენ ხელთა გეპყრა ბოროტება ელადისათვის.

მოხუცი

ამაზე დავა სხვებთან გმართებს, მე წერილს ვიცხოვ.

მენელაოსი

მას ვერ მიიღებ!

მოხუცი

ჰოდა, ვერც მე ჩამოგეხსნები.

მენელაოსი

თუ არ იყუჩებ, კვერთხი ჩემი შენს სისხლს ღაათხევს.

მოხუცი

საამაყოა ბატონისთვის სიკვდილი ყმისა.

მენელაოსი

ხმა ჩაიკმიდე! ცოტა სიტყვა შეჰფერის მონას.

მოხუცი

ვაი, პატრონო! დამიბრიყვეს... უსტარი შენი
ძალ-უხვეშობით წარიტაცეს ხელთაგან ჩემთა,
მშვილდად ჩემდა, აგამემნონ, არღავინ არის!

აგამემნონი

ეჰეი!
ეს რა ხმაური და ჩოჩქოლი მესმის ჩემსა ჰიშკრებთან.

მენელაოსი

უფრორე გმართებს, ჯერ მე მომმართო, მონაზე უმალ.

აგამემნონი

ეგ მარქვი, მონას რას უწყრები, მენელაოს, რად ემძლავრები?

მენელაოსი

ჯერ გამისწორე თვალი პირნათლად და მერმე თავად
მოგაგებ პასუხს.

აგამემნონი

ვერ შეუშინებს თვალებს ვერვინ ატრეუსის ძისა.

მენელაოსი

ხედავ ამ წერილს, უბოროტეს აზრს რომ იმარხავს?

აგამემნონი

ვხედავ. მოვითხოვ უპირველესად — შეუშვა ხელი.

მენელაოსი

არა! სანამდე არ ვამცნობ ამას მე დანაელებს.

აგამემნონი

დიდი ხანია, რაც ეგ წერილი ხელთ ჩაგივარდა?

მენელაოსი

საწუხ არს. მაგრამ მე უკვე ვუწყი ზრახვანი შენნი,

აგამემნონი

და რა შეიტყვე? ჰოი, ღმერთებო! სულს ნუ წარიწყმედ!..

მენელაოსი

არგოსით მოვა ასული შენი? დაიძვრის ჯარი? მე ვითხოვ პასუხს.

აგამემნონი

ჩემი ოჯახის საქმეებში ცხვირსა ჰყოფ და არც კი წითლდები.

მენელაოსი

რა მესაქმება შენს ოჯახთან — მსახური არ ვარ შენი სახლისა.

აგამემნონი

თავხედობაა, მიკრძალავდნენ გამგებლობას ჩემი სახლისას.

მენელაოსი

შეიცვლი შენს აზრს „გუშინ", „დღეს" და „ხვალეს" კვალობით.

აგამემნონი

როს ცუდს ფიქრობ და ლამაზად ამბობ — სათნოების მტერია ენა.

მენელაოსი

ძენწ მდიდარსა ჰგავს სიავის მხვეჭი — არას გაიღებს სიკეთისათვის.
მე კი გირჩევდი, დაგეცხრო რისხვა. წინ არ აღუდგე არჩევანს კეთილს
და მეც აროდეს ჩაგეძიები შენ უსამართლოდ.
დანაიდების ბელადობა თვით არ ითავე სამტროდ ტროისა?
გახსოვს, ახდენა გულის ზრახვათა თუ ვითა გსურდა?

თუ ვით მდაბლობდი და მთხოვარივით იწვდიდი ხელებს
და ღია გქონდა სახლის კარები ყოველი გზაზე
გამვლელისათვის?
უჩერდებოდი ყოველ შემხვედრს, ესალმებოდი, გსურდა
თუ არა.
თავს არ ზოგავდი, რამენაირად მოგესყიდა მტერიც, მოყვარეც,
მალე აღზევდი და მალედვე იცვალე ზნენი,
ვინც ზეაგწია, მათ თავებზე დადიხარ ახლა.
ცხრაკლიტულ ციხედ გადაიქეც. ვაჟკაცს არ ფერობს
მედიდურობა, როდესაც იხვეჭს ბედის წყალობას,
ვალია მისი — მწედ თანუდგეს მოყვასთა თვისთა.
სვებედნიერი მოვალე არის, სხვაც ბედნიერპყოს.
მეფეო, ზევით მისთვის წარმოჩნდი, რომ დაგვენახა სიმდაბლე
შენი?
ოდეს მოხვედი ავლისის მხარეს ელადის ჯარით,
არ მოინებეს დიდმა ღმერთებმა, ბედს რომ სწეოდით
და ქარკეთილი აღკვეთეს ზღვაზე ოდეს იზრახეს
დანაიდებმა —
დროა დავძრათო აწ ხომალდები, თორემ ჩავლპითო ავლიდის
წყლებში.
შენ კი შიშობდი, რომ იმედი არ აღგკვეთოდა —
გარს მისდგომოდი ილიონს ჯარით, ტროის მინდორზე
დაგერჭო შუბი.
მე მომიხმობდი სათათბიროდ, რა ვიღონოო, რა გზას
დავადგე?
გულბეჯითობდი, რომ ხელიდან არ გაგეშვა მთავარსარდლობა.
მაგრამ კალქანტმა რაჟამს იმისნა — გაეხსნებოდა გზა
დანაიდებს,
თუ ასულს შენსას მიუყენებდი არტემისის ბომონს
სამსხვერპლოდ —
შენც შენივ ნებით დაეც დასტური, რომ შესწირავდი
იფიგენიას.
ბრძანე, მეუღლეს გამოეწვია ასული შენი,
რომ თითქოს იგი აქილევსზე იქორწინებდა.
მხოლოდრე შემდეგ იცვალე აზრი, შენივ უარყავ შენ
ბრძანებული,
აღარ ისურვე ყოფილიყავ ასულის მკვლელი.

ყოველი ამის მომსწრე ვარსკვლავი ჯერაც ცაზეა.
ცაც მაღლა იყო, ოდეს ინებე შენ ესე თავად.
და ეს ირწმუნა უმრავლესმა და აღსრულებად
იწყეს მათ საქმე, შენ კი ვაგლახად უარყავ თქმული.
მოქალაქენი? გონგანუსჯელნი გახლავთ ისინი.
თავად არ ძალუძთ, სახელმწიფო დაიცვან მტკიცედ.
მეც მხოლოდ ვგრძებ მრავალტანჯულ ელადისათვის.
აღარ დედოფლობს ძალი ჩვენი ბარბაროსებზე,
რომ დაგვცინიან ახლა შენი ასულის გამო.
ჩვენ არ გვჭირდება სტრატეგოსი დიდგვაროვანი,
არც თვალტანადი, თუ არ უცემს მეომრის გული
და ბედწაღმართად ვერ წარმართავს საქმეთ ერისას.
ხამს, განაგებდეს ქვეყანას თვისას ბედის მეცანი, გულთა მხილავი.

გუნდის წინამძღოლი

საავბედოა ძმათა შორის მწარე სიტყვები,
შეღლსა. მტერობას ჩამოაგდებს მათ შორის ძნიად.

აგამემნონი

დაიცხრე რისხვა, ნუ განდევნი აზრს გულხვაშად,
უმდაბლეს გრძნობას კი ნუ მისდევ, მისდევ უბრძნესს,
სიკეთის ძალი მოიკრიბე ძმისა წინაშე.
რას მოგწოლია ბოღმისაგან სისხლი თვალებში?
რამ შეგაურვა, სარეცელი წარგიღეს ტკბილი?
განა მე უნდა დაგირჩინო, რასაცა შეკრებ,
განა მე უნდა შეგიკრიბო, რასაც გაფანტავ?
დიდება ჩემი ნუ აღგავსებს შურით, რამეთუ
შენ ქალს ხვევნა გირჩევნია ყოველ დიდებას
და ქვენა გრძნობებს ანაცვალებ მშვენიერ საქმეთ.
თუ ვებრაუება რჩევა ჩემი, თავად ხარ ბრალეული,
ავ ცოლს გაგყარეს — ბედსა გწიეს ღმერთებმა ამით,
შენ კი გსურს, ისევ დაუბრუნო სარეცელს იგი.
ოდეს ტანდარეუსს სასიძონი შეეკვრნენ ფიცით,
მე ესრეთ ვფიქრობ, ეს ქალღმერთის წყალობით მოხდა
და შენს ღირსებას ამ საქმეში არ ედო წილი.
აჰა, ალაშქრე სასიძონი შენი ცოლისთვის!
ღმერთი ხომ არ თვლეშს, საჩინოა მისთვის ყოველი,

ის განიკითხავს სამარცხვინო ფიცით შებოჭილთ.
არ იქონიო ამ საქმეში ჩემი იმედი,
ვალად არა მდევს ვაგვარებდე შენს პირად საქმეთ,—
უმანკო სისხლი დავათხიო ასულის ჩემის,
მერმე ვიტანჯო, თავში მჯიღებს ვიცემდე მწარედ.
მე ყოველივე მოგახსენე ნათლად, გარკვევით
და თუ ამ რჩევას არა რჩეობ, წავალ ჩემი გზით.

გუნდის წინამძღოლი

სიტყვები ითქვა აქ სრულიად საპირისპირო,
ნეტავი, კამათს არ ემსხვერპლოს მეფის ასული.

მენელაოსი

ვაგლახ, ამქვეყნად უმეგობროდ ვშთენილვარ თურმე.

აგამემნონი

შენ ხომ მეგობარს მისთვის იძენ, რათა დაკარგო.

მენელაოსი

ნუთუ ძმები ვართ ჩვენ საერთო მამისმიერი?

აგამემნონი

ბოროტებისთვის არ გეძმობი, გძმობ სიკეთისთვის.

მენელაოსი

მაგრამ ხომ უწყი — ძმა ძმისთვისო, შავი დღისთვისო?

აგამემნონი

შენი ლხინისთვის ნუ მოითხოვ ძმის მწუხარებას.

მენელაოსი

არ თვლი გასაჭირს ელადისა შენს გასაჭირად?

აგამემნონი

ელადას თვით შენ მოუვლინე შლეგი დემონი.

მენელაოსი

სამეფო სკიპტრას უჭცევიხარ ძმის მოღალატედ,
მეც კიდევ, ჩემს გზას გავუდგები, ვიღონებ რასმე,
სხვას ვუხმობ შველად...

მაცნე

ხელმწიფეო სრულად ელინთა,
აჰა, მოგგვარე, აგამემნონ, ასული შენი,
რომელსაც ხმობენ სასახლეში იფიგენიად.
მასთან მობრძანდა კლიტემნესტრაც — შენი მეუღლე.
იახლეს შენდა გასახარად ვაჟი ორესტეც, —
არ მოგიხილავს სახლეული დიდი ხანია.
ქალებიც მოვლენ, ჩამოვტოვე გრილ ჩქერალებთან —
მოითქვან-მეთქი ცოტა სული, ტურფა ფერხთაგან
ჩამოიბანონ მომქანცველი მგზავრობის მტვერი.
იქა წავდენე ფაშატები მწვანე მინდორზე,
თავად კი აქეთ მოვეშურე შენს სამსახურად.
უკვე ეუწყა ლაშქარს, როგორც მიმოდის ხმები.
რომ მეფის ასულს დაუხვდები დიდის პატივით.
შეჰქნიათ ერთი ერიამული, ქვივილ-ხივილით
მოცულა ჯარი, ისწრაფვიან ასულს ხილვად
მოკვდავთა შორის უალრესნი, უპირველესნი;
ამბობენ, რაღაც ქორწილი თუ ღხინი მზადდება.
და ამიტომაც მოიხმოო მეფემ ასული;
აგრეც ამბობენ — არტემისს, ავლისის ქალღმერთს
ავედრებენო საპატარძლოს... ვინ ღირს არს ნეფედ?
ეჰეი, ჩქარა გვირგვინები!
შენც, მენელაოს,
მძლავრი მაყრული შემოსძახე: დე, სასახლეში
დოლს და წრიწილებს შეუერთდეს მწყობრი ფერხული,
კეთილსაბედოდ მზე დაბრძანდეს ასულის გვერდით.

აგამემნონი

მადლობელი ვარ, მაცნევ. შენი... აწ დაუტევე
სასახლე ესე. დე, კეთილად ახდეს ყოველი.

ვაგლახ მე, ვაგლახ! რა ვიღონო, რა გზას დავადგე.
დაზნიქა ქედი ბედისწერის მძიმე უღელმა.
მოდგა დემონი, რათა გახსნას ეშმაკეული,
მზაკვრული ხვანჯი ჩვენმიერი და საცნაურყოს.
ბედნიერია ამა ქვეყნად მდაბიო კაცი,
გულწრფელი ცრემლით ეგებება გასაჭირს იგი,

დარდს იმსუბუქებს ბედმჩივანი, ხოლო დიდებულთ
სირცხვილი ბოჭავთ; მონა არის ხელისუფალი
ბრმა სიამაყის და იმ ბრბოის, ვისზეც ხელმწიფებს.
წრფელი კურცხალის გადმოგდება ვერ გამიბედავს.
და რომ ცრემლები შევიკავო, ისიც არ ძალმიძს,
ბედის ტრიალში უჩინარი მღილი ვარ მხოლოდ...
რა ვანუგეშო, რაი ვუთხრა მეუღლეს ჩემსას,
ვით მივეახლო, ან თვალები ვით გავუსწორო?
ამ მეტად არასასურველმა მისმა სტუმრობამ
ჰირს მიუსართა ოდენ ჰირი. ჩამოიყვანა
მან ქალიშვილი, ქორწილისთვის რომ განამზადოს,
მაგრამ მე ვისაც განვუმზადე უკვე სიკვდილი,
ნუთუ ის ჩემი ასულია, მე — მამა მისი?
ალბათ. ქვესკნელში იქორწინებს ჰადესთან იგი
ყოვლის უადრეს. საყვედური დასცდება ბავშვთ
სიკვდილის წინა: „რისთვის მამავ, ნუთუ ეგ არის
ჩემი ქორწილი? — მიულოცე იგი ახლობელთ.
დაკლულ დის გვერდით ატირდება ჩვილი ორესტე,
ძმის სისხლი იგრძნობს დის სხეულზე დაცემულ დანას.
ვაგლახ, ელენეს და პარისის — პრიამეს ძისა —
ურცხვი კავშირი, საავბედოდ აღსრულებული!

გუნდის წინამძღოლი

თანაგელმობი, ხელმწიფეო, ვისაც წილად გხვდა,
სხვისი ცოლისთვის დაგტეხოდა ბედის სიავე.

მენელაოსი

გამომიწოდე, ძმაო, ხელი, მოდი, შევრიგდეთ!

აგამემნონი

აჰა, ხელს გიწვდი, ძალმოსილო, მე უსუსური.

მენელაოსი

მე დავიფიცებ პელოპს, მამას ჩვენი მამისა,
ანუ ჩვენს პაპას, ვისი შვილიც არის ატრევსი,
რომ შენდა მიმართ ჩემსა გულში ამოღივდება
აზრი კეთილი, წმინდა, ზაკვაშეურევნელი.
როს დავინახე, თვალებიდან მოგწვიმდა ცრემლი,

გული ვაგლახად დამიმძიმდა, ავტირდი ლამის.
უკანვე მიმაქვს წინანდელი ჩემი სიტყვები,
ნურა გეშინის, ერთ დღეში ვართ ორნივე, ძმაო.
ვით გაიძულებ მოაკვდინო შობილი შენი
სანაცვლოდ ჩემდა, სადაური სამართალია,
შენ დაიმწუხრო თავი, რათა მე დავჯდე ლხინად,
შენი უმზეოდ გარდაეგოს, ჩემი — მზეს ჰვრეტდეს.
განა ასეთი რა მწადიან? ნუთუ სხვა ქალსა
ვერ ამოვირჩევ, ვერ შევირთავ, თუკი ვისურვებ?
ანდა კი რა მრჯის ძმა გაეწირო სისხლისმიერი
ელენესათვის, ვამჯობინო ბოროტი კეთილს.
ახლალა მივწვდი, ვით ტლუ ბიჭი, და ჩავუკვირდი
სამძიმო საქმეს, რასაც ჰქვიან შვილთამკვლელობა.
თანამგრძნობლობა უბედური ასულის მიმართ
გამოაფხიზლა მშობლიური სისხლის ყვირილმა.
იგი რად უნდა შეეწიროს ჩემს ჭორწინებას.
რა ბედენაა თვით ელენე შენი ქალისთვის?
მორჩა! ჯარებმა დაუტევოს დაე, ავლისი!
დრო არის უკვე დაწდეს ცრემლი, რომელიც სახეს
მარწყულებს, ძმაო, ჩემს თვალებში-ც ცრემლის მშრობელი.
შენ თუ გჭირს ჯავრად ასულისთვის მძიმე მისნობა,
მე არ მჭირს იგი? შენი ხვედრი ჩემი ხვედრია;
ჩემი ცდომილი ზრახვისათვის მეც განვჯილვარ,
შეცდომამ ჩემმა ამამაღლა და ახლა უფრო
მე ავლორძინდი სიყვარულით ძმისა ჩემისთვის.
კაცთა ღირსების დასაბამი მათსავ ნაკლშია.

გუნდის წინამძღოლი

შენ ჰეშმარიტად ბრძანე სიტყვა, ზეცის ნაშიერ
ტანტალეს ღირსი, არ აყენებს წინაპართ შენთა.

აგამემნონი

მხიბლავს ჩემდამი, მენელაოს, ეგ თანავრძნობა.
სიტყვები შენი ჰეშმარიტად ქების ღირსია.
მწყაობრობა და ქალთსურვილი აღძრავს ნიადაგ
შინაშლილობას, ძმათა მძიმე მეშუღლეობას
და წააჭიშპებს სისხლისმიერ ნათესავთ ერთურთს.

მე კი არ ძალმიძს ბედისწერის სამანს გადავსცდე
და ქალი ჩემი განვარიდო სისხლიან სიკვდილს.

მ ე ნ ე ლ ა ო ს ი

რა ბედისწერა გაიძულებს სიკვდილს შეელისას?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ეხე სურთ სრულად აქ:ეელთა და მთელს მხედრიონს.

მ ე ნ ე ლ ა ო ს ი

არა! არგოსში დაბრუნე იგი ახლავე.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

იქ ვით დავმალავ, ვით დავიხსნი სიცოცხლეს მისას?

მ ე ნ ე ლ ა ო ს ი

ვითარ განვსაჯოთ ესე ფუჭი ბრბოთმოშიშებაჲ

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

კალქანტი ყოველს განუცხადებს არგოველ ლაშქარა.

მ ე ნ ე ლ ა ო ს ი

არა, უადრეს თვითონ მოკვდეს, ეშჯობებოდა.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ბორტად პატივმოყვარეა მისანთ ჯილაგი.

მ ე ნ ე ლ ა ო ს ი

ვის ახარებენ ეგენი, რომ ჩვენ გავახაროთ?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

მაგრამ იმაზედ არა ფიქრობ, რაც თვით მომელის.

მ ე ნ ე ლ ა ო ს ი

განა რას ვფიქრობ, რა მოგელის? თქვი, რას იზრახავ.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

მაშ, გაიხსენე სიზიფოსი და მოდგმა მისი.

მენელაოსი

პრ. ოდისევსი... მაგრამ, ვეჭვობ, დაგვაკლოს რამე.

აგამემნონი

საფიცარია იგი ბრბოის, ჰკუამზაკვარი.

მენელაოსი

თავმოყვარეა იგი, ლამის ბოროტი არი.

აგამემნონი

წარმოიდგინე იგი, მდგარი არგიველთ ბრბოში,
რომელიც მამხელს, რომ კალჭანტის განცხადებული
მისნობა თუ ვით უარვყავი, თუ ვით ვეცრუე
მე არტემისის წმიდა ბოშონს, განა ლაშქარი
აზვავებული არ ჩამჭოლავს? არგიველები
არ მოითხოვენ განა ჩემი ასულის დაკვლას?
თუნდაც არგოსში ჩავიკეტო, კიკლოპის კედლებს
ჩამოაქცევენ, მთელ ქვეყანას ააოხრებენ.
ეს არის ჩემი საწუხარი. ო, უბედურო
შენ, თავო ჩემო, გზა ღმერთისკენ ვერ გაპოვნია.
შენ, მენელაოს, გადი ლაშქრად, თან ფრთხილად იყავ.
რომ კლიტემნესტრამ ამ ამბისა არრა შეიტყოს,
მანამ კი ჰადესს გავისტუმრებ გოგონას ჩემსას.
ახლა მცირედი კურცხლის წვეთიც მომიღებს ბოლოს.
თქვენ კი, სტუმარნო, ბაგეს დასდეთ დუმილის კლიტე.

პირველი სტასიმონი

გუნდი

სტროფი

ბედნიერია, ვინც ღვთიური
ზომით და გონით ეზიარა
აფროდიტეულ სარეცელის სიტკბოს;
არ დაესევა მას
სიშლეგის მაწუხელები.
ორგვარი ისრით
გაუწყვია კაპარჭი ეროსს —
ერთი დაგჭრის ბედნიერ ხვედრით,

ხოლო მეორე ჰირს გაგიმრავლებს.
ო, კიპრიდა, ულამაზესო
განმარიდე სარეცლისა შენის სიმრუდეს.
ზომიერი სიხარული მოიღე ჩემდა,
და წმინდა ვნება,
და მზად ვარ შენდა სამსახურად
და აღსრულებად.

ანტისტროფი

ნარფერია ბუნება კაცთა
და მათნი ზნენი,
მხოლოდ ერთია მზე ყოველთა სწორად მხილველი.
გაუკაფველად ვერ მოვიმკით
ზნეთ სიდადეს და ჭეელთა საქმეთ.
თავმდაბალია სიბრძნე,
რითაც სიხარულს დიდ სიკეთისას
მოიკრებს სული,
ღირსებას, სახელს,
უბერებელ სიცოცხლეს ქებულს.
სათნოება მაღლდება,
ოდეს დიაცნი აფროდიტეს განეკრძალვიან.
რაჟამს ვაჟკაცნი
აღაშენებენ
დიდებულად დიდთა ქალაქთა

ე პ ო დ ო ს ი

რამ მოგიყვანა აქ, პარისო,
ვინაც მწყემსავდი ჭათქათა ფარას
იდის კალთებზე,
სად ველური ხმით სალამურობდა ფრიგიელი
ფლეიტა შენი, მსგავსად ოლიმპოს ღერწმებისა,
ჭარში რომ სტვენენ.
მინდვრებზე დაგრჩა ჯიქანსავსე ძროხები, ოდეს
ჭალღმერთის ნებით
მოხვედ ელადას.
სპილოს ძვლით ნაშენ
ელინთ დარბაზში,

ქალის წინ დადექ,
თვალებით ეტრფე
შენსა მტრფობელსა.
და ჰა, აღიძრა მტერობა დიდი,
შეკრბა ელადა, ფარშუბებით და ხომალდებით
ემუქრება ტროის პერგამონს.

მეოთხე ეპისოდიონი

არგიველ მამაკაცთა ქორო

გუნდის წინამძღოლი

დიდება თქვენდა, დიდება თქვენდა,
სათნო დედანო! იფიგენია,
მეფის ასულო, დიდება შენდა!
შენც, კლიტემნესტრა, ტინდარეს ქალო!
მაღალთა დასის ჩამომავალო,
ო, დედოფალო, ხვედრ-ბედნიერ ხარ!
გამორჩეულხართ,
ღვთის ბადალნო, უბირთა შორის.

გუნდი

ქალკიდის ქალნო,
მიეშველენით დიდ დედოფალს, ჩამოხდეს ეტლით.
მოჰკიდეთ ხელი ფრთხილად,
ფეხი არ მოუსხლტოთ.
არ შეაწუხოთ
აგამემნონის ტურფა ასული.
პატივ-ღირსებით დავუხვდეთ წვეულთ,
ვითარ ხვდებიან თავად სტუმარს
არგოლიდაში.

კლიტემნესტრა

შემიწირია გულითადი მადლობა, ქალნო,
სამახარობლოდ დაშთეს ჩემდა სალამი თქვენი.
მოვსულვარ რათა ღირსეულად გადავიხადოთ
დიდი ჭორწილი.
სადედოფლო საჩუქრებიც
მომიტანია, დაალაგეთ კარვებში ფრთხილად.

დროა ეტლიდან ჩამოხვიდე, ჩემო გოგონა,
რომ მოვანო დაღალული ნაზი სხეული.
მიდით, ქალებო, მოეხვიეთ ალერსიანად,
ეტლიდან ფრთხილად აღიყვანეთ მეფის ასული.
მეც ხელი მკიდეთ, შემეშველეთ — ძირს ჩამოვიდე,
დაღალული ვარ, დამასვენეთ ტახტზე სადმე.
მოეახლენით ცოტა ფრთხილად ეტლს, მოახლენო,
ანაზდეულად არ შეოცდნენ ფიცხი ცხენები.
ხელში ახიზად აიტაცეთ აგამემნონის
ყრმა უფლისწული, უმრწემესი ვაჟი ორესტე,
რული მოჰგვარა აქვანიით რწეულმა ეტლმა.
ბედნიერ საათს გაგაღვიძებ. ჩემო ბიჭუნა,
კიდევ უფრორე დიადდება შენი გვარ-ტომი,
ნერეიდას რომ ვემოყვრებით დის ჭორწინებით.

ასული ჩემო, მომეახლე, მოდექ ახლორე,
ბედნიერ ღედის გვერდით დადექ, იფიგენია,
სტუმრებმაც ჩვენი სიხარული გაიზიარონ.

აგერ, ხელსწრაფც, მესალმე, ასული, მამას.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

არ გამირისხდე, წინ რომ გისწრებ, დედავ ბატონო,
შენზე უფრორეს ვბედავ მამას გადავეხვიო.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ო, აგამემნონ, ხელმწიფეო სწორუპოვარო,
აჰა, გეახლეთ, არ გადეკვალთ ბრძანებულს შენსას.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

სული მძლევს, ჯერ მე მოგეხვიო, ძვირფასო მამავ,
მოგეყრდნო მკერდზე შენსა ალერსს დანატრებული.
ო, ერთხელ კიდევ მომიტევე ამისთვის, დედა!

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

რას ამბობ, სწორედ ასეც გმართებს, ჩემო გოგონა,
მამისთვის ძვირფას, უსათუოთეს ქალად შობილო.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ბედნიერი ვარ შენი ნახვით, ნატრულო მამავ.

აგამემნონი

და მეც ასევე — თანაბრად ვართ დღეს ბედნიერნი.

იფიგენია

მადლობას გწირავ, ჩემი ნახვა რომ მოინებე.

აგამემნონი

მაგრამ რა გითხრა, რა არ გითხრა — არკილა ვუწყი.

იფიგენია

ეს როგორ...

თითქოს გიხარიან და მწუხარეც ხარ.

აგამემნონი

მეფე-სარდალნი ამა ქვეყნად უმუნეოთა ელენან.

იფიგენია

მაგრამ დღეს მაინც დაჰგმე უმუნეა. გახსენი შუბლი.

აგამემნონი

მაგრამ, სწორედ დღეს, ჩემო კარგო... ოჰ, რომ სწორედ დღეს...

იფიგენია

გახსენი სახე, ჩაიყენე თვალებში შუქი.

აგამემნონი

მე ვხარობ, როგორც მეხარება... ჩემო გოგონა.

იფიგენია

რისად გაბრწყინავს, თუ აგრეა, კურცხალი თვალზე?

აგამემნონი

ვშიშობ, დიდი ხნით მოგვიხდება ჩვენ განშორება.

იფიგენია

ვერ გამიგია, რისი თქმა გსურს მაგითი, მამა.

აგამემნონი

რა ჰკვიანი ხარ, რა სათუთი... მით უფრო მტანჯავ.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

სულელი ვიყო — სიხარული მოგვგვარო ოღონდ.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ოჰ, ღმერთო, აღარ შემიძლია...
აჰა, ვ ი ცნი...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

წამო აქედან. დაუბრუნდი შენს შვილებს, მამა

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

დავბრუნდებოდი, ნება ჩემი ჩემს ხელთ რომ იყოს.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

დაგვღუპავს შუბი და ცრუ ცოლი მენელაოსის.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

აწ სხვებს დაღუპავს, მე თავად კი დამღუპა უკვე.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

შენ მეტისმეტად დაახანე ავლისის მხარეს.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ბრკოლდება ჯარი, წინ ნაბიჯიც ვერ მოუცვლია.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მითხარი ერთი, სად სახლობენ ეგ ფრიგიელნი.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

იქ, სადაც ჩვენდა სავალალოდ სახლობს პარისი.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

შენ შორეთ-შორეთ მიმავალი მე აქ დამტოვებ?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ესევითარი ხვედრი შეხვდა ჰამაშენს, შვილო.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

გავიხარებდი, შენთან ერთად მეც რომ ზღვით მევლო.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

სულ სხვა გზა გერგო, მოიგონე იქ მამაშენი...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

უნდა ვიმგზავრო მარტოკამ თუ წამყვება დედაც?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

სრელიად მარტოს, უდედმამოდ მოგიწევს წასვლა.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ეცხო მხარეში ხომ არ უნდა დავიდო ვანი?..

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ოჰ, არა! შენთვის ჯერ ადრეა ამის შეტყობა.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მალე მენახო შინ მშვიდობით მობრუნებული.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

მაგრამ თუ მსხვერპლი არ გაეღეთ, ეგ არ მოხდება.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

წმიდა საწესო აღსრულდება, ალბათ, რიგისად.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

სამსხვერპლოს გვერდით შენ დადგები, ასულო ჩემო...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

რათა ფერხული დაეუარონ წმიდა სამსხვერპლოს?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

მშვიდს შენი, რადგან რაც მე ვიცი, არ უწყი, შვილო.
შედი კარავში, ასულისთვის უხერხულია
კაცებთან დგომა, დამეთხოვე ამბორის ყოფით,
რაკი დიდი ხნით გვიწევია ჩვენ განშორება.
ო, ჩემი ქალის ნაზნო ღაწვნო, ქერა კულულნო!
რას გიქადიან ელენე და ფრიგიელები,
რა ბედითობას... აღარ ძალმიძს სიტყვის განგრძობა.
ლამის სხეულზე გადმოგექცე მე ცრემლთა წვიმად...
შედი კარავში...

მსჯავრს ნუ დამდებ, ლედას ასულო,
თუ განშორების სიმძიმილით დავღონებულვარ
ასულის ჩემის აქილევსზე გამთხოვებელი.
სასიხარულო თუმცა კია ეს განშორება,
მაინც ეწყვლება გული მშობელს, როცა იშორებს
და უცხო ბინად მიაბარებს საკუთარ ასულს.

კლიტემნესტრა

არც ჩემთვის არის, დამერწმუნე, უცხო ეგ გრძნობა,
მეც მაგ დღეში ვარ, თავს დიდად ვერ დავინუგეშებ,
როს მაყრიონი წაგვგრის ასულს და გააცილებს,
მაგრამ დრო ყოვლის მკურნალია, ჩვენც დავმშვიდდებით.
ახლა კი მითხარ, ვით უხმობენ ჰაბუკ სასიძოს,
შთამომავლობა, გვარი მისი შევიტყო მინდა.

აგამემნონი

ჭალი. ეგინად წოდებული, შობა ასოპემ.

კლიტემნესტრა

თავად ეგინა ვის ეცოლა, ღმერთს თუ კაცთაგან?

აგამემნონი

ზევსს, და ეაკი ეშვა მისგან, ენონეს მეფე.

კლიტემნესტრა

ეაკს თუ დარჩა ვაჟთაგანი, გვარის განმგრძობი?

აგამემნონი

დარჩა პელევსი, ვინც შეირთო ნერევსის ქალი.

კლიტემნესტრა

მოიტაცა თუ წაიყვანა ღმერთის დასტერით?

აგამემნონი

ზევსის ჩარევით აღსრულა ეს ქორწინება...

კლიტემნესტრა

ზღვათა შინ ხომ არ იქორწინეს, ვით გადმოგვცემენ?

აგამემნონი

იქ, პელიონის ქვაბში, სადაც ქირონი ცხოვრობს.

კლიტემნესტრა

სადაც აგრეთვე კენტავრების ბინას იტყვიან?

აგამემნონი

სწორედ ღმერთები იქ დაესწრნენ პელევსის ქორწილს.

კლიტემნესტრა

თეტისმა ზარდა აქილევსი, თუ ოდენ მამამ?

აგამემნონი

ქირონი ზრდიდა, არიდებდა მოკვდავთ სიმდაბლეს.

კლიტემნესტრა

ხედავ?
ვინც თავად ბრძენი არის, ბრძენსა ესწრაფვის.

აგამემნონი

ასეთი არის სწორედ შენი ასულის საქმრო.

კლიტემნესტრა

ელადის რომელ მხარეს ცხოვრობს ეგ დიდებული?

აგამემნონი

ფთიის მხარეში, იქ, სად მოსჩქეფს აპიდანოსი.

კლიტემნესტრა

მერე, იქ უნდა წაიყვანოს ჩვენი გოგონა?

აგამემნონი

ჭალი მისია და წაიყვანს საითაც ნებავს.

კლიტემნესტრა

სვესრულიმც იყოს ქორწინება — როდის იქნება?

აგამემნონი

მთვარის აღვსების ბედნიერ დღეს დავნიშნავთ ქორწილს.

კლიტემნესტრა

როდის შევწირავთ საჭორწილო შესაწირს ჭალღმერთს?

აგამემნონი

სწორედ რომ ზვარაკს ჭალღმერთისთვის ახლა ვამზადებთ.

კლიტემნესტრა

ამის შემდეგ ხომ საქორწილო ნადიმს მოვაწყობთ?

აგამემნონი

შემდეგ მე მმართებს, საწირავი მივაგო ღმერთებს.

კლიტემნესტრა

ჩვენა? ქალები სად დავსხდებით, სად ვინადიმებთ?

აგამემნონი

სად არგიველთა ქიმმაგარი ხომალდებია.

კლიტემნესტრა

სხვა რა გზა არი, თუ ეგრეა გადაწყვეტილი.

აგამემნონი

მეუღლევ ჩემო, მისმინე და არ კი მედავო.

კლიტემნესტრა

როდის ყოფილა, გარდაუველ ბრძანებულს შენსას?

აგამემნონი

საქმე ეხება ჩემს ნებას და არა სიძისას.

კლიტემნესტრა

უდედოდ გინდა განარიგო ასულის ბედი?

აგამემნონი

შენი ასული დანაიდებს უნდა გადავცეთ.

კლიტემნესტრა

საკითხავია, თავად ამ დროს სად უნდა ვიყო?

აგამემნონი

დაბრუნდი არგოსს, იქ ბავშვები გელოდებიან.

კლიტემნესტრა

ვინ გააცილებს საქორწილო ჩირაღით ასულს?

აგამემნონი

ნეფიონს თავად წარვუძღვები ჩირაღდნით ხელში.

კლიტემნესტრა

ეს სირცხვილია, არა წესობს ასეთი წესი.

აგამემნონი

ულამაზოა ქალისათვის ლაშქარში დგომა.

კლიტემნესტრა

დედას კი შვენის, რომ ლაშქარში დატოვოს ქალი?

აგამემნონი.

სხვა ასულებიც მისახედად გივიან სახლში.

კლიტემნესტრა

იქ დაცულია სრულიად მათი უსაფრთხოება.

აგამემნონი

დაჰყევ ჩემს ნებას!

კლიტემნესტრა

არა, ვფიცავ არგოსელ ქალღმერთს.
შენ თუ მეფე ხარ, მე დედა ვარ, სახლის მფარველი,
ქალიშვილს თავად გადავუხდი ღირსეულ ქორწილს.

აგამემნონი

ვაგლახ, შეირყა ეს იმედიც, ეგრე ვფიქრობდი,
შენ. სასახლეში გავისტუმრებ მეულლეს-მეთქი.
ცრუ. რიონი ვარ მოყვარეთა ჩემთა წინაშე.
ფეხქვეშ ნიადაგგამოცლილი, დამარცხებული
წვალ კალქანტთან, მსხვერპლშეწირვას ვინც აღასრულებს,

რომ ერთად განვბჭოთ საქმე ესე ბოროტეული,
სამძიმო ჩემთვის და სრულიად ელადისათვის.
მენელაოსის კახპა ცოლი!.. თუ ზნეკეთილი
არ არის ქალი, სჯობს რომ სულაც უცოლოდ ეგო.

მეორე სტასიმონი

გუნდი

სტროფი ა

ალარ დაიძვრის სიმეონტის
ჩქერალებისკენ
ელინთა ჯარი,
ალარ უწევენ ნავებითა და იარაღით
ტროის იერიონს.
ფებოსის მიწას?
ქერა კულულებს
იქ კასანდრა ივარცხნის ახლა
და თვებში იბნევს დაფნის ღეროებს,
რომ უზიაროს ეთერის შუქზე
ღვთიერ სახელველს.

ანტისტროფი ა

პერგამონის ტროის კედლებთან
დგანან ტროელნი,
ხოლო სპილენძის ფაროსანი არესი უკვე
ღაბაბქერქიან ხომალდთა ჩქამით
უახლოვდება
სიმეონტის მაღალ ჩანჩქერებს.
განწირახული აქვთ დიოსკურებს
ზეცასმიერ ძმებს,
გამოიტაცონ პრიამოსის ცხონებული ელენე
და დაუბრუნონ ისევ ელადას
ელინთ ფარ-შუბით.

ეპოდოსი

ფრიგიელთა ქალაქ პერგამონს,
გრანიტოვან კბოდეებს მისას

დატყდომია არესის რისხვა
და არღვევს ქალაქს...
თავგაპობილთ ათრევენ გვამებს...
ნგრეულ პალატთა
ნაპარტახალზე
მოზარეობენ პრიამოსის დედა-წულები.
შენც ქვითინებ ახლა, ელენე,
ზევსის ასულო,
სიამეთ რომ ანაცვლე ქმარი.
ღმერთმა მაშოროს ასეთი ხვედრი,
აშოროს იგი ჩემთა შვილთა
და შვილთაშვილებს.
ფრიგიისა და ლიდიის მხარის
ტურფა ქალ-რძალნი
წარსთქვამენ ოხვრით. —
გლოვამ დაშალა ნაზად ნათხზენი
ჩვენთა დალალთა ყვავილობაო,
ნანგრევთა წიაღ იბნევაო ჩვენი ნახვევი.
ოჰ, ყოვლის დვრიტა შენ ხარ, ელენე,
ყელაზიდული გედის მოდგმავ, აგრე გვამცნობენ,
შენ გშობა ლედამ,
ფრინველის სახით
რაჟამს იგი ზევსს შეეუღლა.
თუ არ ტყუიან
პიერიის მგოსნები, ოდეს
ამ ამბებს სალხში განავრცელებენ.

მესამე ეპისოდიონი

აქილევსი

ჰეი, სადა ხარ, აქაველთა ჯარის სარდალო?
გასწი, მსახურო, მოახსენე ხელმწიფეს ჩქარა,
რომ აქილევსი, პელევსის ძე ჰიშკრებთან დგას-თქო.
იქ, ევრიპოსის ნაპირებთან იცდის ლაშქარი,
მათგან მრავალი ჯერ უწვერო და უცოლოა
და უპატრონოდ დაუგდიათ სახლ-კარი თვისი.
ახლად ცოლშერთულთ ჯერ შვილებიც არ მოსწრებიათ.

მაღალთა ღმერთთა გარდუვალი ნებაა, ალბათ,
ეგზომ სიშლეგით რომ მოჯარდა ელინთა ჯარი.
მეც ჩემი ლაშქრის თაობაზე ვეახელ მეფეს.
ასევე სხვებიც გამეზრახონ თავის ზრახვებით.
რისთვის დავაგდე მე ფარსალი, მამა პელეუსი
და ევრიპოსის ნაპირებთან გრიგალში დავდექ?
მირმიდონელნი, მე რომ ვსარდლობ, მეკითხებიან,
რად ვახანებთო აქ ამდენ ხანს, გვარქვი, აქილევს,
რად არ ვლაშქრობთო მოლაშქრენი ილიონისკენ?
ან შინ დავბრუნდეთ, ანდა დროა შევუდგეთ ბრძოლას,
აღარას გვარგებს ორჭოფობა ატრიდებისა.

კლიტემნესტრა

ო, ნერეიდის ნაშიერო, მესმა თუ არა
შენი სიტყვები, მყისვე აქეთ გამოეშურე.

აქილევსი

მე მოკრძალება მეუფლება, ო, ქალბატონო,
ჩემს წინ რომ დგახარ აგრე საათნო და მშვენიერი.

კლიტემნესტრა

მეც მოკრძალება მხიბლავს შენი და თუ ვერ მიცან,
არაფერია საკვირველი, ჩვენ უცხონი ვართ.

აქილევსი

ვინა ბრძანდებით? აქ ლაშქარში რამ მოგიყვანა,
ან მამრთა შორის გაუბრება რისთვის ისურვე?

კლიტემნესტრა

ლედას ქალი ვარ, კლიტემნესტრას მხჭობენ სახელად.
მეუღლე ჩემი ხელმწიფეა — აგამემნონი.

აქილევსი

თუმც კი საუბრობ ღირსეულად და მიმზიდველად,
ჩემთვის აქ ქალთან საუბარი უხერხულია.

კლიტემნესტრა

დაიცა, საით მიიჩქარი, მომეცი ხელი.
ვით საწინდარი ბედნიერი ქორწინებისა.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

განა რას ამბობ? ხელი მოგცე? ვერ ვემუხთლები
ვერც აგამემნონს, ვერც ჩემს ნამუსს გადავაბიჯებ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

სწორედაც ნამუსს არასოდეს გადააბიჯო,
ნერეიდის ძევ. ჩემს ასულზე რომ ქორწინდები.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

რა ქორწილზეა საუბარი, მიწყდება სიტყვა...
ან აზრი ჩემი ვერა წვდება ნაუბარს შენსას?

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

როგორ გავიგოთ... გაურბიხარ ახალ მოყვარეთ,
ქორწინებაზე საუბარსაც აღარ ინებებ.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ვერას მიგიხვდი, რის ქორწილი, არც მიფიქრია,
არცა თუ მეფე ასულს თქვენსას შემპირებია.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

საოცარია! გაგაოცა ჩემმა ნათქვამმა,
და მეც ასევე მაოცებენ შენი სიტყვები.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

შენ ეს გეოცა. დედოფალო, მეც მაგ დღეში ვარ,
მოტყუებული უნდა ვიყოთ ორივე სწორედ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

საშინელებაა! მე ვირწმუნე ცრუ ქორწინება
და ჭეშმარიტად ვიცან იგი, ვაი, სირცხვილო!

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

გადასატანი ჩვენი ჩვენვე გადავიტანოთ,
ზედმეტად თავს ნუ შეიურვებ ამ საქმის გამო.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

დე, მომეტევოს უნებლიე ტყუილი, ჩემი,
თვალს ვერ გისწორებ დარცხვენილი, არ ვიცი რა ვთქვა.

აჭილევსი

შენდობას ვითხოვ მეც ჩემი მხრით. ახლა კი წავალ,
მოვძებნი შეფეს, იქნებ იყოს კარვებთან სადმე.

მოხუცი

ჰე, უცხოელო, შენ გეძახი, ეაკის მოდგმავ, და შენც შეჩერდი
ერთი წამით, ლედას ასულო!

აჭილევსი

მანდ რომელი ხარ, ვისი ხმაა, ან რას იძახი, შეძრწუნებული
ეგრე-რიგად ქებულ ჰიშკრებთან?

მოხუცი

მონა გახლავარ ბებრუხუნა, როდი ვამაყობ, არვის უხარის
უღიმღამო ხვედრი თავისი.

აჭილევსი

ჰო, მაგრამ ვისი მსახური ხარ, აგვიმხნის? ჩემი რომ არ ხარ,
ჩემთვის მხოლოდ ეს არის ცხადი.

მოხუცი

ნამსახური ვარ მე შინაყმად დედოფლის კარზე.
ამჟამადა ვარ ტინდარევსის მსახურთაგანი.

აჭილევსი

შენ მაგ პასუხით არას ამბობ, ან ეგ ვინ გკითხა, სათქმელი
მართლა თუ გაქვს რამე, ის მომახსენე.

მოხუცი

ჯერ ეს მითხარი, მანდ, ჰიშკრებთან მარტო თქვენა ხართ,
თუ კიდევ არის შორიახლო ვინმე თქვენს გარდა?

აჭილევსი

აქ კაციშვილი არ ჰაჰანებს, მარტო ჩვენა ვართ,
წამოდი აქეთ, დაუტევე სამეფო ეზო.

მოხუცი

მოხუცებულის წინაგრძნობავ, ბედის მცნობელო!
ნეტავი შევძლო ვიხსნა იგი, ვის ხსნასაც ვლამობ.

აჭილევსი

ოჰ, მეტისმეტად ისმის, ავისმომასწავებლად,
შენი სიტყვები, წინაგრძნობა მკარნახობს აგრე.

კლიტემნესტრა

თქვი ყოველივე გაბედულად, რასაც იზრახავ,
გაგვითამამდი, აქ ვერავინ ხელსაც ვერ გასლებს.

მოხუცი

ო, ქალბატონო, არცთუ ცუდად გახსოვარ, ალბათ,
მე ხომ მუდამდღე შვილთა შენთა მოკეთე ვიყავ.

კლიტემნესტრა

ყოველმხრივ კარგად და კეთილად მახსოვხარ, როგორც
უერთგულესი ყმათაგანი ჩემი სახლისა.

მოხუცი

მას ჟამსა შინა შენს მზითევში გამოვყოლივარ
მე აგამემნონს სადედოფლო კარის მსახურად.

კლიტემნესტრა

სწორედ ასეა, არგოსში მე ჩამოგიყვანე,
შენაც იმ დღიდან ჩემი სახლის ერთგულად გრაცხდი.

მოხუცი

შენი მოკეთე უფრო ვიყავ და ახლაცა ვარ, ვიდრე ვიყავი ან
ვარ შენი მეუღლისათვის.

კლიტემნესტრა

შენი სიტყვები ნართაული რა აზრს იმარხავს, წარსთქვი
ყოველი დაუფარავად პირდაპირობით.

მოხუცი

მამას აშკარად განეზრახავს ასული თვისი ბომონისათვის
მსხვერპლსაწირ ტარიგად დასდვას.

კლიტემნესტრა

ეგ რა სთქვი? ეგებ ფუჭად ფანტავ სიტყვებს, მოხუცო, ან
აშკარაა სრულ ჭკუაზე არ უნდა იყო.

მოხუცი

ვაგლახ, რომ კისერს უუნაზესს უნდა მოსწყვიტოს
უსაყვარლესი, სათნო თავი მძიმე ნაჯახმა.

კლიტემნესტრა

ვაი, ბეჩავო თავო ჩემო, თანამეცხედრე, დიდ-სნეულებას
შეუპყრია უთუოდ რასმე.

მოხუცი

სნეული არის იგი შენთვის, აგრეთვე შენი ასულისათვის,
თორემ სხვაფრივ სრულ ჭკუაზეა.

კლიტემნესტრა

ეს საავბედო როგორ წასცდა პირიდან ლიტყვა.
რა მძულვარებამ, რა სიავემ გააბედვინა?

მოხუცი

ოდენ მისნობამ კალჩანტისა; მან განაცხადა — ამგვარი
მსხვერპლით ელინთა ლაშქარს გზა შეკრული გაეხსნებაო.

კლიტემნესტრა

სად — რომელი გზა, ვაი, ხვედრი ბეჩავ დედისა!
ვაი, ასულო! მამას ნებავს შენი სიკვდილი.

მოხუცი

ვალდა რაცხენ, დაარბიონ დარდანის სახლი, შინ დააბრუნონ
მენელაოსის ცოლი, ელენე.

კლიტემნესტრა

ამისთვის უნდა დაათხიოს უმანკო სისხლი იფიგენიამ,
ელენე რომ შინ დააბრუნონ?

მოხუცი

შენ უკვე უწყი ყოველივე... მას განუზრახავს ასული შენი
არტემიდეს შესწიროს მსხვერპლად.

კლიტემნესტრა

არარსებული შეთხზა ესე მან ქორწინება, და ამ საბაბით
სასახლიდან გამოგვიტყუა?

მოხუცი

დიახ, სწორედ რომ მაგ საბაბით, სინამდვილეში ბედნიერება
იქნებოდა ეგ ჭორწინება.

კლიტემნესტრა

ჩემო გოგონა, ო, საბრალო, რას ვიფიქრებდით, რომ აქეთ
შენი სიკვდილისთვის მოვიჩქაროდით.

მოხუცი

დედავ და შვილო, ჰეშმარიტად ტირილი გშართებთ,
უმძიმეს ცოდვის მოქმედია ავაშენონი.

კლიტემნესტრა

ჩემთა თვალთაგან წარდენილი ცრემლთა ნაკადით
თვალს ვერ მოვხუჭავ ერთი წამით ამიერიდან.

მოხუცი

ვაი, რომ ცრემლთა გაუხვება ვერას უშველის შვილის
დაღუპვის მწუხარებას, შეუდარებელს.

კლიტემნესტრა

შენ კი საიდან შეგიტყვია ჩვენს თავს დამტყდარი
უბედურების უმძიმესი ესე ამბავი?

მოხუცი

პირველ წერილში რაც დაწერა, წაშალა მიფემ, ხოლო მეორე,
სულ სხვა, შენთან გამომატანა.

კლიტემნესტრა

წერილში იყო ბრძანებული, რომ სასიკვდილოდ გამოეძახათ
სასახლიდან ჩემი ასული?

მოხუცი

პირველ წერილში არ ბრძანებდა ასულის სიკვდილს; ჯერ
კიდევ მეფეს სიკეთისთვის არ ეღალატნა.

კლიტემნესტრა

უსტარი იგი სად წაიღე, რად დაახანე, რად არ გადმომეც
ის წერილი დაუყოვნებლივ?

მოხუცი

მენელაოსმა გამომტაცა ხელიდან ძალით.

კლიტემნესტრა

ჰოი, ასულო, ნერეიდის ჩამომავალო, ოჰ, პელევსის ძევ, რა
მოწევნილა თავსა ჩვენსა, ხედავ, რა სდება?

აქილევსი

თანამწუხარე ვარ მე შენი მწუხარებისა, ამ საქმის მხილველს
მრისხანებით მევსება გული.

კლიტემნესტრა

შენი ჭორწილი ჩემს ასულზე იმისთვის შეთხზეს, რომ ამ გზით
მსხვერპლად შეეწირათ ჩემი ასული.

აქილევსი

ამიერიდან შენს მეუღლეს პატივს არა ვცემ. წყეულიმც იყოს!
აწ მიიზღავს საკადრისს ჩემგან.

კლიტემნესტრა

არ ვითაკილებ და მუხლებში ჩაგივარდები.
ულვდავ ქალღმერთის მოკვდავო ძევ, ვით გექედმაღლო?
რაა დედისთვის საზრუნავი, შვილზე უფრორი?
ქალღმერთის ძეო, მწეო ჩემო, დადექ ჩემს გვერდით
ამ გასაჭირში და დაიცავ ასული იგი,
ვინაც ამაოდ, გარნა წრფელად შენ გეპატარძლა
და ვისაც აქეთ საქორწინოდ მოვიჩქარებდი:
მომიყვანია თავად, თურმე, სასაკლაოზე.
თუ მას დაიცავ, სირცხვილისგან დაიცავ თავსაც.
შეეუღლე მას და იმისსა უბედობასაც.
ჩამომავლობამ, ვაჟკაცობამ, ღირსების ძალამ,
ვალია დედისამ ჩაგაგონოს შერისძიება,
რათა სახელი რაინდული შენი გშვენოდეს.
ჩემი ბომონი შენს ფერხთაა, მწედ გრაცხავ ჩემდა.
აგამეშნონი კი ეძიებს ოდენ დიდებას.
აწ გავრიყულვარ სრულად მისგან და შენ გთხოვ შველას,
ის ბოროტია და ამაყი, ხსნას შენგნით ველი.

გუნდის წინამძღოლი

ოჰ, სალმობანი ორსულისა, შობისმიერი,
მასშია წყარო სიხარულის და სალმობისაც!

აქილევსი

აჰა, აღივსო გული ჩემი სიამაყითა!
რაჟამს იფეთქებს მრისხანება ან სიხარული
დიდი ჩვენს გულში — გვჰართებს დიდი ზომიერება.
უნდა ახსოვდეს მოკვდავს ესე უბრალო მცნება,
რომ არასოდეს არ გადალცდეს გონებას სამაგ.
თუმცაღა განსჯა ხშირად გვართმევს სიამოვნებას,
რადგან საჭიროს სასურველზე მაღლა ვაყენებთ.
აღმზრდელი ჩემი ქირონია, მის სწავლათაგან
უბრალოება მისწავლია უპირველესად:
თუ დავინახავ სამართლიან საქმეთ ატრიდთა,
მათ გზას გავყვები, თუ არა და, ბოჯსაც არ გავდგამ.
თავისუფლებას ვერც ტროაში ხელყოფენ ჩემსას,
ვერც თუ არესის შუბის პყრობას ოქროსელის ენაზე.
შენ კი, ბედკრულო, გაწირულო მოყვასისაგან,
რაც ძალი შემწევს, ჰაბუკური ძალმოსილება.
თანაგრძნობას და სიმამაცეს არ დავიშურებ.
რომ ნაჯახის ქვეშ არ დაეცეს შენი ახელი.
ეგრე ვაგლახად აქილევსი არ გაიბმება
შენი მეუღლის ვერაგულად გაბლანდულ ქსელში.
შვილის მკვლელია, შერისხული მამაა იგი.
თენდაც რომ ხელი საჯალათოს არ ახლოს ნაჯახს.
მე კი არასდროს არ ამცდება სინდისის ქენჯნა,
თუ ამ ვერაგულ, ცრუ ქორწილში ჩემი სახელით
შეიტყუებენ და დაკლავენ უბედურ ქალწულს:
ვაი, სირცხვილო, ლაფს რომ ასხამ მეფურ ღირსებას!
ო, მაშინ ვიყო უმდაბლესი არგოსელთ შორის,
არარა, მღილი, როგორც თავად მენელაოსი
და არა შურის მიმგებელი ძე ატრეესისა,
თუ ვაჯალათო ქმარი შენი ჩემი სახელით.
ოკეანოსის ქაფით ნაშობ ნერეესს ვფიცავარ,
თეტისის მამას, თეტისისა, რომელმან მშობა, —
ხელს ვეღარ მიჰყოფს ასულს შენსას აგამემნონი,

ვერ შეეხება საავკაცოდ სამოსელს მისას.
სიპილოსია ბარბაროსთა ქალაქი ძველი,
სადაც ბოგინებს ეგევითარ სარდალთა ჴოდგმა,
ფთია კი აღარ, საამისოდ არ ოდეს თქმულა.
ვერა, კალქანტი ვერ ჩააბნევს ურნაში ფერფლსა —
ავი მისანი: ანკი იგი რა მისანია,
კანტიკუნტად თუ განაცხადებს ჴეშმარიტს რასმე,
უმეტესწილად კუდს სირცხვილით ამოიძუებს.
ამით შენს ასულს ვუმიზნებდე — ეგ არ იფიქრო;
თუმც. არ ვიკვეხნი. ბევრი ნატრობს სარეცელს ჩემსას.
არსაკადრისი რამ მაკადრა აგამემნონმა,
მართებდა თხოვნა. თუღა სურდა ჩემი ქმრად ხმობა
ასულისათვის. ეწირნარეს თვით კლიტემნესტრა —
დედაუფალი, მომანდობდა მე ასულს თვისას,
პატარძალს თავად წარვუძღვენდი მერმე ელნებს,
თუ შეიკვროდა უამისოდ ილიონის გზა.
საერთო საქმის მსახურება ვალია ჩვენი.
აწ კი არ ძალმიძს მთავარსარდლებს მე მივუტევო
ესე ყოველი და პასუხი არ ვაგებინო.
ვგონებ, ბრძოლამდე აქ შევლებავ ჩემს მახვილს სისხლით,
ვიდრე ბრძოლაში განვგმირავდე პირველ ფრიველს.
მაგრამ ვაგლახად ასულს შენსას ხელს ვერ ახლებენ.
იყავ გულმშვიდად, დედოფალო, და თუმცა მშველელ
ღმერთად ღამსახე, ღმერთი არ ვარ. მაგრამ გიშველი.

გუნდის წინამძღოლი

პელევსის ძეო, სიტყვა წარსთქვი შენ შენივ ღირსი
და ზღვისმიერი სათაყვანო დედაღმერთისა.

კლიტემნესტრა

ეჰა, რა მწირი, უგერგილო არის სიტყვები,
დაღუპვისაგან გადარჩენის სამადლობელოდ.
კეთილშობილ კაცთ მოჭარბებით არა სთნავთ ქება,
არას აქნევინ მაქებარებს თავად ქებულნი.
მრცხვენიან კიდეც, შენს წინაშე ცრემლებს რომ ვაფრქვევ.
ჩემი წუხილი, გასაჭირი უცხოა შენთვის.
მაგრამ თავს იმით ვინუგეშებ, რომ ღირსეული

კაცის ვალია შეჭირვებულს სცეს ნუგეშინი,
როგორაც სწორედ ჩემს უმწარეს ხვედრს იზიარებ.
თუმცა მეგონა ჰეშმარიტი ეგ ქორწინება,
ახლა კი ვხედავ, რომ საგლოვო პროცესიაა
და განსვენება განწირული ჭაღწულის ოდენ.
დაე, კეთილად აღესრულოს შენი ნათქვამი,
ჩემი ასულის გადარჩენა შენ შეგიძლია.
დაშთება იგი გულმხურვალე მლოცველად შენდა,
მჩნელის მუხლებთან დაეცემა, თუკი უბრძანებ,
ან თუ მის ჭოსვლას აქ ინებებ; თუმც ქალწულისთვის
სათაკილოა, — მოვა შენთან, დახრის წამწამებს
და თუ იმ მოსვლას არ მოითხოვს საჭიროება,
დარჩება სახლში ოდენ შენი ბრძანებისაებრ;
მოკრძალება ხომ ძლიერებას ეპორჩალება.

აქილევსი

ნუ გამოაჩენ ასულს შენსას ჩემს თვალთა წინა
და ბრბოის ენის სათრეველად ნუ გავხდით იმას,
მთელი არგოსი თვისი ჯარით ახლა აქ არის
და დაჯოგებულ ხალხის ენას სჭირს ავყოობა.
ჩემი მახვეწარ-მავედრალი ჩემივ ტოლია
და თუ თავად მარცხს არ ვეწიე, გპირდები მტკიცედ,
რომ აგიშორო, რაგინდ დიდიც იყოს საფათი.
ისმინე ესე, ვით დასტური და არნაჭორი,
ხოლო თუ სიტყვა გამიცუდდა ფუჭად დამაშვრალს,
მოვკვდები ჭყისვე, ცოცხალი კი ვაცოცხლებ ასულს.

კლიტემნესტრა

ძლიერ-მც იყავ უძალოთა შენდ და ნუგეშად.

აქილევსი

ახლა მისმინე, რათა საქმე წარმართო უკეთ.

კლიტემნესტრა

მარჭვი, ჭოსმენა რისი მმართებს? მზადა ვარ სმენად.

აქილევსი

ეცადოთ, ეგების დაჰყვეს შამა კეთილ არჩევანს.

კლიტემნესტრა

მხდალია იგი, თავისივე ჯარის მოშიში.

აქილევსი

ეგებ, განსაჯოს სიტყვამ სიტყვა და დააურვოს.

კლიტემნესტრა

აჭის იმედი თუმც არა მაქვს, გიჯერებ მაინც.

აქილევსი

ჯერეთ მეუღლეს შეავედრე ასული შენი,
ეახელ მეფეს, იღონიე ყოველი ღონე,
და თუ ვერა-რა შეაგონო, კვლავ მოდი მაშინ
და ისევ ჩემთან მოიძიე სწნა და მწყობა.
თეკი ისედაც გაიმარჯვებს გონიერება,
არ წავიკიდებ მაშინ ბტერად მეგობარ მეფეს,
და არცა ლაშქარს აღვაბორგებთ მოჯანყეობით.
აღესრულება საქმე მოყვასთ საკეთილდღეოდ,
თუ, რა თქმა უნდა, გაიმარჯვებს გონიერება.

კლიტემნესტრა

საბარგებლოდ და ბრძნულად მიჩანს ეგ შენი აზრი,
მაგრამ თუ ჩემთვის სასიკეთოდ არ აღესრულა,
კვლავ სად გეძრო, შაებედისაჭ, სად დაგიცქერო.
ვითარცა მწედ და ნუგეშინის მცემელად ჩემდა?

აქილევსი

როცა საჭირო შეიქმნება, დაგიცავს მცველი,
ოღონდაც ახლა დანადებს შიშით და ეიშით
ნუ ეახლები, ნუ შეარცხვენ მშობლიურ კერას,
ნუ გადაგდებ ტრადიციის უბადლო სახელა
ბრბოის სათრევად... პატივი ეც დიად ელადას.

კლიტემნესტრა

თქმული შენი და ბრიანებული შენ აღასრულე,
და თუკი ღმერთნი სამართლიან კაცთა სწყალობენ,
გწყალობდნენ შენაც! თუ არა და — ფუჭია გარჯა.

გუნდი

სტროფი

საქორწინო ლიბიური ლოტოსებიდან,
შეფერხულეთა კითარებიდან,
სვირინგებიდან გადმოიღვარა
გალობა ტკბილი.
აქ პელიონის ღვთიურ ნადიმზე,
განსადიდებლად პელევსისა მოდგნენ ჭალწულნი —
თმაშეზვინული პიერიდები
და სწყორწილო როკვით აღბეჭდეს
ოქროს სანდლების ნაფეხურები.
იმღერდნენ ტკბილად ეაკის და თეტისისათვის.
კენტავრის მთებით
პელიონის ტყეებს სწვდებოდა ხმათა ღარღილი.
ქორწინის ვაჟი,
ქანიმედი,
დიადი ზევსის სალაღობოდ
ნექტარს ასხამდა
ლაჟვარდმუცელა ოქროს დოქებში.
ვერცხლისჭვიშიან სანაპიროზე
ორმოცდაათი ნერეიდა, —
ორმოცდაათი
ბრონზის ჭალი
როკვიდა წრეზე.

ანტისტროფი

ნაძვის რტოების გვირგვინებით,
საზეიმო სვლით
კენტავრები ღმერთთა ნადიმზე
მიეახლნენ ბაკხოსის ჭიქებს.
ხმა აღავლინეს:
„ო, ასულო ნერევსისაო,
შენს ვაჟს აუწყა თესალიაში
ფებოსის მუზის მზიარებელმა, დიდებულმა

ქირონმა: განდიდდებაო ვაჟკაცი იგი
ვინც მირმიდონელთ
ჯარის ფარებით
გადაფარავს
პრიამოსის ქებულ ქვეყანას.
აღეშენება იმ რაინდს ტანი
ოქროს აბჯრითა,
ჰეფესტოსმა რომ გამოჭედა
და საჩუქრად
მიუპოძა ღედა თეტისმა".
ამაე ლაღობდნენ
სანეტარო წვეულების ჟამს დაიმონთ დასნი,
წერეიდების მაყრიონი ალხენდა ოდეს
პელევსის ქორწილს.

ე პ ო დ ო ს ი

შენ კი, ასულო,
შეგიმკობენ თმებს არგიველნი,
ლაპაზ გვირგვინით,
გაგოგდენიან დასაკლავად,
ვით მღვიმიდან ხალიან ირემს
და შენი სისხლის ნაზი წვეთები
დაეცემიან მწვანე მინდორს მკვდარ ყვავილებად.
ოჰ, ეს შენ... ვინაც ინაქოდთა
ქორწილისთვის იყავ შობილი...
და ჯერ არც დედის გალიაკსა მოშორებიხარ
და უბირ ნწყეულთა სირინგთა ხმაც არა გსმენია.
ვერც კდემამ, ვერცა სათნოებამ,
ვერცა სინორჩემ ვერ დაგიფარა.
სიკეთეზე ძალმომრეობს ძალ-უხეშობა
მოკვდავთა შორის,
კანონზე კი — უკანონობა.
ნუთუ მოკვდავთა ამ სისხლიან ბოროტ ასპარეზს
არ შემოსწყრება ღვთიური თვალი?

კლიტემნესტრა

სახლიდან გარეთ გამოვსულვარ, მეუღლეს ვეძებ,
რად დაუგდია ამდენი ხნით კარავი თვისი!
ცრემლად იღვრება უბედური ასული ჩემი,
ის მონებს სიცვდილს, მამამისმა რომ დაუდვინა.
აჰა, ჩქარი რამ შემოშესმა შორიახლორე,
ავამემნონის ფეხის ხმაა, გავიგო ერთი
გულს რა სიავე ჩაუდია შვილის მოსისხლეს.

აგამემნონი

რა კარგ დროს შეგხვდი, მშვენიერი ლედას ასული,
სახლიდან გარეთ მარტოდმარტო რომ გამოსულხარ.
რადგან პატარძალს არ შეჰფერის ყური დაგდება.

კლიტემნესტრა

ახალს რას მეტყვი, რას წერს ჩვენთვის ბედის მწერელი?

აგამემნონი

ასული უნდა გაატანო სახლიდან მაშას.
საწეს-სალხინოდ ყველაფერი უკვე მზად არის, —
წმიდა პურ-წყალი ნაკურთხევი, განსაწმედელი
და ქალღმერთისთვის შესაწირი დიაკეულნი,
ყურყუმა სისხლი რომ დასთხიონ არტემისისთვის.

კლიტემნესტრა

რიგიანია სიტყვა შენი, მაგრამ არ ვიცი,
ასევე საქმეც რიგიანი არის თუ არა.
ჩემო გოგონა, მოდი აქა. შენ უკვე უწყი
მამის ზრახვანი, აღიყვანე ხელში ორესტეც,
ტანთშეფუთვნილი პაწაწინა ძამია შენი.
აჰა, მეფეო, უვნო და მორჩილი ბავშვი!
ორთაევს სათქმელს მე თვით გეტყვი — ჩემსაც და შენსაც.

აგამემნონი

ო, ბავშვო ჩემო რადა სტირი, რად ხარ მწუხარე,
თავი მოწრისკენ დაგრილა, იფარებ პეპლოს!

კლიტემნესტრა

ვაგლახ მე!
რომელი პირი ვიმჯობინოთ ჭირთა ჭრელობაში,
არ აქვს სამანი სალმობათა კიდეგანობას,
ყველგან ფსკერია და ნაპირი არსაით ჰგიეს.

აგამემნონი

რა მოგივიდათ, თითქოს ერთად შეგკრავთ პირი,
თვალები თქვენი შეშფოთებას და შიშს ამხელენ.

კლიტემნესტრა

ღირსეულია კითხვა ეგე მეუღლისათვის.

აგამემნონი

მოეშვი ე მაგ ნართაულებს, მე მსურს პასუხი.

კლიტემნესტრა

გარნა არა გსურს მოაკვდინო გოგონა ჩვენი?

აგამემნონი

ვაგლახ!
ეგ ვითარ ხელიწიფე... გონს გირდესელხარ.

კლიტემნესტრა

იყავი მშვიდად.
კითხვას ჩემსას გაეც პასუხი.

აგამემნონი

მე თავად შენგან ვითხოვ პასუხს გონდაეკვეთით.

კლიტემნესტრა

ჯერ მიპასუხე, გეკითხები მართალს თუ არა?

აგამემნონი

ოჰ, ეს დიაცი ბედისწერა, ბედი, შავბედი!..

კლიტემნესტრა

დედ-მამა-შვილის — სამებისთვის აღძრულა იგი!

აგამემნონი

შენ ვინ გემუხთლა...

კლიტემნესტრა

ესეც ჩემგან გინდა შეიტყო?
თავად არ გიჩანს, ვგონებ, პირი გონზე ყოფნისა.

აგამემნონი

დავიღუპენ-თ... განზრახულნი ჩემნი უწყიან.

კლიტემნესტრა

ვიცი ყოველი, შემიტყვია, რის ჩადენაც გსურს,
თუმც თავად სდუმხარ, ყოველივეს ცხადად იტყვიან
ოხვრანი შენნი, ლაპარაკი არა გჭირდება.

აგამემნონი

დიახ, მე ვდუმვარ, სძრახია დია ეს საქმე —
კიდევ სიცრუვით დავამძიმო უბედურება?

კლიტემნესტრა

დამიგდე ყური, გეტყვი სათქმელს ღირსეულად,
რის მაქნისია ქარაგმები, ან ნართაული.
ყოველს თავიდან შოგაგონებ, ჯერ იმას გუყურო.
ჰალადობით რომ წამიყვანე, შემირთე ცოლად,
როს ტანტალოსი მოაკვდინ, ვეფლე ჩემი,
ხოლო ნაყოფი ჩემეული, საშოსმიერი,
ძეძეს მომგლიჯე, უსუსური ობლად დამაგდე.
კვალში ჩაგდევნენ ჩემი ძმები, ზეცის ვაება,
თითრი რაშებით მოგარბევდნენ და მოგყოლნენ.
შაშინ ტინდარევსს — მამას ჩემსას შეეცრებულმა
დაიხსენ თავი და ამრიგად მე შენ გეცოლა.
იმ დღიდან, რაც შენს სასახლეში შემოვდგი ფეხი,
დამერწმუნები, ცუდ ცოლობას ვერ დამაყვედრი.
ვერ მიუფლებდნენ სიამენი აფროდიტესი:
ვედებაბოძი სახლსა ჩვენსა, გულდაშვიებით
შეგეძლო წასვლაც, უდარდელად შინდაბრუნებაც.
იშვიათად თუ პოვოს ვინმემ ამგვარი ცოლი,
რადგან ცოლცუდნი არც თუ ისე იშვიათობენ.
ჯერ გაგახარე სამი ქალით, მერმე კი ვაჟით.
დღეს ერთსა მათგანს ასულთ შორის მართმევ უბედურს.
ო, მარქვი, რათა! თუმც პასუხი რა საჭიროა —

ელენე უნდა დაიბრუნოს მენელაოსმა
და კახპა დიაცს შეეწიროს უმანკო ქალი;
საძულველს უნდა ვანაცვალოთ უსაყვარლესი.
ჟამსა მას, ოდეს ლაშქრად წახვალ, მე შინ დამტოვებ,
მარტოდ დაშთენილს ამ ხანგრძლივი განშორებისას
საგულეს გული ვით დაბიდგეს, სახლში ვით გავძლო,
უნდა ვუპვრიტო უბედურმა ცარიელ დღეებს,
უაზროდ ქცეულს ასულისა ჩემის გალიაკს;
მუდამ ცრემლებში დალტობილი დამცდეს სიტყვები:
„ო, ბავშვო ჩემო, მშობლის ხელით მოკლულო-მეთქი,
ოჰ, სწორედაც რომ მშობლის ხელით და არა სხვისა...
თვით კი სასახლე დაუტევა მან მწუხრეული".
მაგრამ უწყოდე, ხელმწიფეო, საკმარისია
საბაბი მცირე, რომ მეცა და ჩემი ასულნიც,
ობლად შთენილნი, დაგხვდეთ ისე, ვითარცა ჯერ არს.
ღვთის გულისათვის, განერიდე წერას ბედისას,
არც მე მაშთხვიო საქმე ავი, არც შენ იმთხვიო.
თუ ჭალს შესწირავ, რა სიკეთის მოიხვეჭ მაგით?
მსხვერპლად შეწირულ ასულის წილ რას შესთხოვ უფალს?
შენს სამარცხვინო გალაშქრებას და დაბრუნებას?
ან ეგებ. ჩემგან მოელი, რომ გზას დაგილოცავ?
ან რად მივდიოთ ღმერთთა ოდენ უძღებ სურვილთა.
რად ვესაუნოოთ ბოროტეულ მათთა ზრახვათა?
თუ გულუწყალოდ მოგხედავენ, რად ვესაუნოოთ?
თავად რა გულით ეახლები არგოსში ბავშვებს?
ამას ადათი აღგიკვეთავს. ან კი, მითხარი,
რომელი ბავშვი შემოხედავს ბავშვის მკვლელს ნდობით?
კი გიფიქრია შენ ამაზე? თუ მარტოოდენ
საშეფო სეპტრა გედარდება და ხელმწიფება?
მართლისა მჭვრეტი არგოსელებს ეტყოდა ესრეთ:
„თუ გსურთ შევცუროთ, აჭაველნო, ფრიგიის მხარეს,
და თუ ეს ითხოვს მსხვერპლს ქალისას, დრე, ვყიროთ წილი".
მსხვერპლად შეეწირო დანაიდებს ასული ჩემი?
მენელაოსმა ჰერმიონე შესწიროს თვისი
ცისიე ცოლისთვის, ელენესთვის, მე კი, სარეცლის
წმიდად დამცველმა, ხამს გავწირო ასული ჩემი,
და თავად ის კი — მოყვენებულ დიაცის პირშო —

იყოს დღეგრძელი და სპარტაში განიხარებდეს?
თქვი, მიპასუხე, მართალს ვამბობ ამას, თუ არა?
თუ მართალს ვამბობ, ნუ იბრუნდებ, მოიეც გონი,
და არ მოაშთო სიყვარულის ნაყოფი ჩვენი.

გუნდის წინამძღოლი

დაერწმუნე და იხსენ ბავშვი, საპირისპიროდ
ვერვინ რას გკადრებს, აგამემნონ, მოკვდავთა შორის.

იფიგენია

მომმადლებოდა ნეტავ, მამავ, ორფევსის ნიჭი,
სიმღერით კლდეთა მოვიხმობდი ჩემად მხლებლობად
და ყოველ სიტყვას ჯადოქრულის ძალით მოვრჩმედი,
როდესაც შენთან მოვდიოდი. ახლა კი ჩემი
ძალი და ნიჭი ერთადერთი — ცრემლია მხოლოდ.
საველრებელი ვითა რტოი ზეთისხილისა
მიმოვერხევი შენსა მოხლებს მე — ყლორტი შენი.
ნუ მკლავ ღორღოდ, ნუ წამართმევ ჩემს წილ სიხარულს —
ვუმზერდე ცხისა, ბიწისქვეშეთს ნე დამიბედებ.
პირველად ისმა მე გიწოდე, შენ მე — ასული!
არ გაგონდება, შენს მუხლებზე რომ მოვცოცავდი;
შენ ამიყვანდი, მიცინოდი, მეფერებოდი,
მეუბნებოდი: „ნეტარ იმ დღის, როდის ვიხილავ,
ოდეს შეუღლით შეიქნები სვებედნიერი,
იყვავილებ და ინაყოფიერ ჩემდა იმედად".
და მეც ალერსით მშობელს ყელზე გჭიდებდი ხელებს
ისე, ვით ახლა გიწვდი ხელებს... და გპასუხობდი:
„სხვა ვინა-მეთქი, თუ არა მე, ძუძურფასა მამავ,
მიგიღებს სახლში სიყვარულით სიბერის ჟამსა
და სუსტ ხელებში მოგაწოდებს უყვედურ ლუკმას?"
ყოველი სიტყვა ხსოვნაში მაქვს მე აღბეჭდილი,
შენ კი უარყავ ყოველი და გსურს მომაკვდინო.
ნუ იზამ ამას, პელოპსა და ატრეუსს გაფიცებ.
და დედას ჩემსას, ვინაც ჩემი შობით ტანჯულა,
ჩემივ სიკვდილით დღეს მეორედ ნუღა დატანჯავ.
მე ალექსანდრეს და ელენეს ქორწილის გამო
რა ცოდვა მაწევს? რისთვის მერგო სიკვდილი, მამავ?
მოგვხედე ჩვენცა, გარდმოგვავლე წყალობის თვალი.

ანდა, თუ მომკლავ, ჩემთან ერთად მოკალ ალერსიც
ჩემი შენდამი, აწ რომელსაც ღალატობ აგრე.
შენ კი, ძამია, პატარა ხარ, არ ძალგიძს შეელა.
მაგრამ იტირე მაინც ჩემთვის და შეევედრე
შენსა მშობელსა — არ მოგიკლას დაინა შენი.
ბალღები გრძნობენ სიავკარგეს, თუმც თქმა არ ძალუძთ.
შეხედე, მამავ, თუ ვით უხმოდ ლოცულობს იგი,
მოეგე ცნობას, დაიხსენი სიცოცხლე ჩვენი.
შეგვედრებივართ სიყვარულით შენი შვილები,
ერთი უმწეო, უმრწემესი, ერთიც — უფროსი.
ჩემმა სიტყვებმა გაგჩრას, ნეტავ, და გავიმარჯვო.
ყველა სულდგმული განიბრალებს საწუთოს ჭვრეტით.
გატრბის შავეთს, სიკვდილს შლეგნი ნატრობენ ოდენ.
მწირის სიცოცხლე მირჩევნია მკვდრისა დიდებას.

გუნდის წინამძღოლი

ელენე, კრულო! ავბედობა შენის ქორწილით
თავს დაატეხე ატრიდებს და ნაშიერთ მისთა!

აგამემნონი

სანაღვლოდ ჩემდა რა არის და რა არა — ვეწყი,
შლეგი ხომ არ ვარ — არ მიყვარდეს ახელი ჩემი.
მაგრამ, მეუღლევ, გინდ საშინში იყოს გაბედვად..
გინდ არ საშინო, საქმე ესე ხანს აღარ ეგებაღ.
შენ ხედავ ლაშქარს, ხომალდებით გარეწილთა.
სპილენძის ჯავშნით ტანშეაჯრულ ელინთა სარდლებს,
არ გაეხსნებათ გზა ციხისკენ ილიონისა,
ვერცა დიდებულ ტროის კედლებს დაიუფლებენ,
ვიდრე ზვარაკად არ შეგწირავ კალქანტის რჩეულთ.
აფროდიტეს სულს აღუგზნია ელინთა ჯარი,
უნდათ სასწრაფოდ ბარბაროსთა მიადგნენ ნაპირთ,
რომ ელინ ქალთა გატაცება კვლავ ვერ გაბედონ...
ჩავლენ არგოსში, ჩემს ქალწულებს ყელებს დასჭრიან,
დაგვხოცენ ჩვენცა, თუ დავურღვევ ქალღმერთს მისნობას.
მენელაოსის სურვილი მონა არ ვარ, ასულო,
განა მის ნებას დაეყოლიავარ, მის რჩეულს ვრჩობ,
მე მსურს თუ არ მსურს—შენ ელადა გირჩევს სამსხვერპლოდ.
ხოლო მე და შენ მის წინაშე არაფანი ვართ.

კლიტემნესტრა

ქალღმერთის წულო, ბავშვო ჩემო, აქა ხარ შენა...

იფიგენია

მონებო, კარებს ნუ დამიხშობთ, დამმალეთ სადმე.

კლიტემნესტრა

რას გარბი, შვილო?

იფიგენია

აქილევსის ხილვა მრცხვენია.

კლიტემნესტრა

და რათა მერე?

იფიგენია

ამ ბედკრული ქორწილის გამო.

კლიტემნესტრა

მოკრძალებაში ამ მძიმე ჟამს არარა ჰყრია,
რადგან, გახსოვდეს, საქმე გახლავს დია უღირსი.

აქილევსი

ლედას ასულო, ო, ბედშავო!..

კლიტემნესტრა

მართალს იძახი!

აქილევსი

რა ყვირილი აქვთ არგოსელებს?

კლიტემნესტრა

ყვირილი? მითხარ...

აქილევსი

ასულს ითხოვენ...

კლიტემნესტრა

ავს მაუწყებს ეგ შენი სიტყვა.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ასულს ითხოვენ შესაწირად.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ოჰ... ხსნა არ არის?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ბრბოის ცოფს თავად ძლივს დავუსხლტი...

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

როგორ თუ ძლივსა?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ჩაქოლვა სურდათ ჩემი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ასულს გამოესარჩლე?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

გამოვესარჩლე.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ჩაქოლვით ვინ გემუქრებოდა?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

სრულად ელიხნი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

თან არ გახლდნენ მირმიდონელნი?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

პირველ მათ მიმტრეს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ვით გიშველო, ვაიმე, შვილო!

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ჭორწილი ავად გამიხსენეს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

შენ რა მიუგე?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

არ დავთმობ-მეთქი საცოლეს ჩემსა.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მართალიც გიბრძვამს.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ის ხომ თვით მამამ გამირიგა.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

იხმო არგოსით...

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

გარნა ბრბოის ხმა ვერ დავაცხრე.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ბრბო ღრძო და ყრუა.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

მაინც დავრჩები თქვენთან.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ბრბოსთან ვით შესძლებ ბრძოლას?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

იარაღასხმულს ხედავ ლაშქარს?

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მძლემც იყო სულით!

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ვიღონებთ რასმე.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

გადურჩება ასული დანას?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ვიდრე ცოცხალ ვარ, გადურჩება.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ვინ მივა მასთან?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

მოვა ჯარი და ოდისევსი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

სიზიფოსის ძე?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

სწორედ ის.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ჯარის სურვილით, თუ თავისი ნებით?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

თავისი ნებით.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ოჰ, ბოროტი ნებაა ეგე!

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

მაგრამ მე აქ ვარ...

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ძალმომრეობით ხელყოფს ქალსა?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ვაგლახ, რომ სწვდება ქერა თმაში.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ვაჰ, რა ვიღონო!

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

მწე ეყავ ასულს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მაგრამ სიკვდილს ვით ავარიდო.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

სწორედ ეგ უნდა მოვიფიქროთ...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მისმინე, დედა!

აწ შეიგონე თქმული ჩემი და ნუღა ყვედრი
მეუღლეს შენსას, მასაც უმძიმს ჩვენი ვარამი.
მოკეთეობით გულსავსეა ჩვენი სტუმარი,
მაგრამ ასევე ჩვენაც გვმართებს გონიერება,
რომ იგი მსხვერპლად არ მივუგდოთ გავეშებულ ჯარს.
მე ყოველივე განვიცადე, მისმინე, დედა.
ვეჰვრობ, რომ სიკვდილს გადავურჩე; მწადიან კია,
არ მომეძალოს სულმდაბლობა უმძიმეს ჟამსა.
აწ მინდა გითხრა, რას იტყვიან ჩვენზე, დედაო.
სრულად ელადას მოუპყრია დღეს ჩემკენ თვალნი.
რომ ჩვენ გავუხსნათ გზა ხომალდებს ფრიგიისაკენ,
რომ დაისაჯონ ბარბაროსნი, ქალთმტაცებელნი.
რომ ხელი ვერ ჰყონ სატაციოდ დიად ელადას,
რომ თვით პარისმა ზღოს ელენეს წარტყვევნისათვის.
მე ვიღუპები, რომ ვიცოცხლო სათნოებისთვის
და თავისუფალს ვიგულვებდე ელადას ჩემსას.
სიცოცხლეს რისად გავუფრთხილდე, რისად ვიშიშო.
არ მხოლოდ შენთვის — სამშობლოსთვის მშობე, დედაო.
ოდეს ვაჟკაცნი ათასობით ფარებს ისხამენ,
ასევე სხვანი ნიჩბის ტარებს ჩასჭიდებიან,
რათა სამშობლოს შემგინებელ მტერს ზედ შეაკვდნენ,
ვით დავაბრკოლო მე ისინი ჩემი სიცოცხლით?
არ ვარ მართალი, თუ სამართალს წინ აღვუდგები.
ან, მარქვი, ჩემთვის — ქალისათვის, რად შეებრძოლოს
ერთი ვაჟკაცი ამოდენა არგოსელ ლაშქარს,
როდესაც ქალთა მთელი ჯარი ერთ კაცად არ ღირს.
ეგეც არ იყოს, სხეულს ჩემსას თუ არტემისი
მოითხოვს მსხვერპლად, ვით ვეურჩო მოკვდავი ქალღმერთს?
თავს ალარ ვიცავ, სხეულს ჩემსას ვწირავ ელადას.
დამდეთ ზვარაკად, დაანგრიეთ ტროის კედლები
სახსოვრად ჩემდა, მოიპოვეთ თქვენ გამარჯვება.
ხამს, ელინებმა განუჩინონ წესნი ბარბაროსთ.

გუნდის წინამძღოლი

ო, რა ღირსებით აღსავსეა შენი არსება,
და რა უღირსი — განჩინება ბედისწერისა.

აქილევსი

ღმერთებს რომ ექნათ, ო, ასულო აგამემნონის,
ბედნიერს მყოფდნენ მე ისინი ამ ჭორწინებით.
ხარ საშურველი ელადისთვის, ელადა — შენთვის.
ღირსნი არიან ეგ სიტყვანი სამშობლოისა,
წინ არ აღუდექ შენ სულმოკლედ ღვთის განჩინებას
და ხვედრად იღე არჩევანი მკაცრი სიქველის.
ყველაზე მეტად დღეს შწადიან შენი ცოლობა.
რა შევიცანი სათნოების შენის ბუნება.
მომაპყარ ყური: მსურს გავირჯე შენს სასიკეთოდ
და შეგიფარო სახლსა ჩემსა და ვფიცავ თეტისს,
ხელს დამრევს სევდა უსაშველო თუ ვერ დაგიხსნი
და დანაიდებს მიგცემ ულვთო სიკვდილისათვის.

იფიგენია

აბა, რა მეთქმის გარემოცულს ეგეთი ზრუნვით,
მაგრამ ტინდარეს ქალიც კმარა, ვისი ტანისთვის
ატყდა მამრთ ქლეტა ამოდენი; ნურც შენ, სტუმარო,
ღაიღუპები ჩემთვის ფუჭად, ნურც სხვას დაღუპავ,
ელადის ხსნისთვის მეც მზადა ვარ — ვით შემიძლია.

აქილევსი

შენს სათნოებრივ ეგეოდენ გაბედულებას
ვერ დაგიზრახავ, ღირსეულად განსჯი, ასულო.
მაგრამ ეგების ჩაუფიქრდე მძიმე არჩევანს
და ეგ განზრახვა უმკაცრესი გადაიფიქრო?
თუ გირჩევნია რჩევა ჩემი, იცოდე მაშინ
აბჯარასხმული მივუდგები ბომონს კუთხეში
და უმალ, ვიდრე ხელს გახლებენ, აღვკვეთ სიკვდილსა.
ჩემი ნათქვამი დაიხსომე და როს ბომონთან
დაგემუქრება გაბასრული დანა სიკვდილთ,
შენს დაძახილზე შევაჩერებ საშინელ საქმეს.
მე იქ ვიქნები აბჯროსანი ჯარით მოსული
და ერთი წამით თვალს სახილველს არ მოვაშორებ.

იფიგენია

ო, დედაჩემო, ეგრე უხმოდ დასტირი ასულს?

კლიტემნესტრა

ნუთუ მიზეზი ტირილისა არ მაქვს უბედურს?

იფიგენია

კმარა... გულს ნუ მტკენ. ამისრულე ოდენ, რაც გითხრა...

კლიტემნესტრა

თქვი, აგისრულებ... მშობელს ნურას დაჰყვედრი, შვილო...

იფიგენია

არცრა შეიჯრა, დედავ, თმები ნიშნად გლოვისა,
არცარა ტანი შეიმოსო შავი პეპლოსით.

კლიტემნესტრა

აბა, რას ამბობ, განწირულო ჩემო გოგონა!

იფიგენია

გლოვა ამცდება, იღორძინებს დიდება ჩემი.

კლიტემნესტრა

დასატირებლად შენს საფლავზე ნუთუ ვერ მოვალ.

იფიგენია

ვერა, რამეთუ არ მექნება საფლავი, დედა!

კლიტემნესტრა

სად გაგონილა უსაფლავოდ მიცვალებული?

იფიგენია

მე ზევსის ასულს დავეკმევი ღვთიურ ბომონზე...

კლიტემნესტრა

ოი, მენიშნება ეგ სიტყვები, ასულო ჩემო!

იფიგენია

უსაყვედუროდ ვკვდები, დედავ, ელადისათვის.

კლიტემნესტრა

რას დაუბარებ, რა გადავცე დაიებს შენსა?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

არ დაიდარდონ, არ ჩაიცვან შავები ჩემზე.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

შენი ალერსი, სურვილები მათ არ გადავცე?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

კარგ ბედს ვუსურვებ... ორესტეს კი— დავაჟკაცებას.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

გადაეხვიე შენს ძამიკოს უკანასკნელად!

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

შენ ხომ ბოლომდე მიერთგულე, როგორც შეგეძლო.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

არგოსს ჩასულმა ჩავიტანო შენი სალამი?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ჰო, ნურც მამაჩემს შეიძულებ, მეუღლეს შენსას.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ოჰ, არ ასცდება მას სასტიკი ზიზღი, მტერობა.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მშობელის ხელით ელადა მკლავს და არა მამა.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ტყუის ატრევსის ნაშიერი, რიოში ეგე!

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ვინ მეახლება, როცა თმებში ხელს ჩამავლებენ?

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მე დაგიდგები გვერდით, შვილო...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ეგ არ ეგების!

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მაგრად ჩაგჭიდებ ხელს კაბაში...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ო, დამიჯერე! —
უმჯობესია ეს შენთვის და ჩემთვისაც, დედა!
არავინ მეფის ამალიდან არ მეახლება,
მარტოს დამცემენ არტემიდეს ჭალაკში დანას.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ოჰ, მიხვალ შვილო?...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მივალ, დედა... სამარადისოდ...

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

მაშ, ტოვებ დედას?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ვტოვებ, მაგრამ არ მიძღვის ბრალი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ოჰ, შეიცადე!..

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ამაოა უკვე, გოდება...
თქვენ კი, ქალწულნო, აღავლინეთ ლოცვა მხურვალედ,
სძღვენით პეანი თქვენ არტემისს, ასულს ზევსისა.
ჩემი ხვედრისთვის, დღეგრძელ იყვნენ დანაიდები!
დააგზნეთ ცეცხლი, გადმოღვარეთ პროქიტებიდან
განსაწმენდელი ზეთი... ხოლო მარჯვნივ სამსხვერპლოისა
დადგეს მამა და... მე, ვითარცა მხსნელი ქალწული,
დავეწინდები ჩემს ელადას ჩემი სხეულით.

მეოთხე სტასიმონი

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

სტროფი ა

მაშ, წამიყვანეთ ილიონის
და ფრიგიის დამამხობელად,
მინდვრის ყვავილთა
გვირგვინებით შემომკეთ შუბლი,
მიმაახლეთ ღვთიურ ჩქერალებს.

მოაწყდით ტაძარს არტემისისა,
ტაძარს ზენაარ არტემისისა.
მოდით, ნეტარი არტემისის ბომონთან, მოდით!
დაჰკრავს ჟამი და სამსხვერპლო სისხლით
განვიბანები,
ორაკულის ბრძანებისაებრ.

ანტისტროფი ა

ო, დედაო, დედაუფალო!
ვერ იხილავ ცრემლს ჩემს თვალებზე.
წმიდა საწირავს არ შეჰფერის ცრემლების ფრქვევა.
ჰეი, ასულნო,
შემოგროვდით ქალკიდის პირად
და არტემისს ამცნეთ სიმღერით
თუ ვით ამაღლდა შუბების ტყე
ჩემის წყალობით
ქარაფოვანი ავლისის წყლებში.
ო, დედულეთო,
ტკბილო შიწავ პელასგიისა
და შენც, მიკენო, ალმზრდელო ჩემო!

გ უ ნ დ ი

ეს... შენ მოუხმობ
პერსეევსის ქალაქს,
აღშენებულს კიკლოპთა ხელით?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

განაღიდებლად ელადისა დაებადებელვარ,
მისთვის სიკვდილსაც არ დავიშურებ.

გ უ ნ დ ი

არ მიგატოვებს შენ დიდება ამიერიდან.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

იო, იო!
გემშვიდობები,
საქორწინო ჩირაღო ჩემო,
ცეცხლო ზევსისა, სხვა სიცოცხლეს,
სხვა ცეცხლკერიას განმიმზადებს წერა ბედისა.
გემშვიდობები, ნათელო ჩემო.

გუნდი

სტროფი ბ

იო, იო!
აჰა, იხილეთ ილიონის
და ფრიგიის დამანგრეველი.
ვით მოვალს იგი გვირგვინით შუბლზე
დაპკურებული ნაკურთხი წყლებით.
მალე ბომონს ღვთაებისა
გაღებავს სისხლი,
ტურფა სხეული რომ გარდმოაქცევს
უწყალო დანით ხმაჩახშობილ ნაზი ყელიდან...
ოჰ, მამისეულ საღვთო წყლებით განბანენ მერმე...
ესე სწადია აქაველ ლაშქარს,
ილიონისკენ წარმატებით რომ გაილაშქროს.

ანტისტროფი ბ

ო, არტემისო,
ზევსის ასულო,
უნეტარესო,
შეამსუბუქე ო, დედუფალო, ჩემი შეწირვით
მოკვდავთა ხვედრი, ფრიგთ ქვეყანაში
ელინთა ჯარი
შემოაწყვე ძნელმისადგომ ტროის გალავნებს.
შუბით მოიმკოს აგამემნონმა
ქების გვირგვინი ელადისათვის
და თავსა ედგას
დაუჭკნობლად მრავალყამიერ!

ეკსოდოსი

მაცნე

ჰე, კლიტემნესტრა, ნაშიერო ტინდარევსისა,
გამომეზრახე, გამობრძანდი სახლიდან გარეთ!

კლიტემნესტრა

შენი ხმა მესმა, მეძახოდი... და მეც აქა ვარ,
გული მიჩქროლავს ავბედითად და შიში მიპყრობს.

რისთვის მომიხმე, მარჭვი, ხომ არ მოგიტანია
რამე ამბავი...

მაცნე

დიახ, შენი ასულისათვის
ამბავი დია საკვირველი მომიტანია...

კლიტემნესტრა

მარჭვი ყოველი დაწვრილებით, დაუყოვნებლივ.

მაცნე

ო, დედუფალო, ყოველივეს მოგითხრობ წვრილად,
თავით ბოლომდე, უცაბედად მეხსიერებამ
თუ არ მიმტყუნა, ანდა ენა თუ არ წამერთვა.
როს ქალი შენი არტემისის, ზევსის ქალწულის
ყვავილნარიან ჭალაკებში მე მივიყვანე,
იქ შეგვეგება აქაველთა უშჭარი ჯარი
და ბრბო დიდძალი, კიდით-კიდე შემოგროვილი.
აგამემნონმა რა იხილა, მსხვერპლშესაწირად
წმიდა ჭალაკზე მომავალი ასული თვისი,
სახეზე მჯიღით მოიფარა წამოსასხამი,
უკუშებრუნდა და აღმოხდა ქვითინი მწარე.
მაგრამ ასული მიეახლა მშობელს სათუთად —
ნუ დარდობ, მამა, არ გიძღვნისო ბრალი ამაში.
ჩემმავე ნებამ გადაწყვიტა ეს ყოველივე
და ამგვარ ხვედრის არჩევანი ჩემი არისო.
შემიწირია მამულისთვის სიცოცხლე ჩემი,
სრულად ელადას ტკბილ-მშობლიურს ვეძღვენო თავი.
ამირჩევია ჩემივ ნებით საღვთო ბომონი,
დე, აღსრულდესო ნამისნევი ორაკულისა.
თქვენ ყოფილიყოთ ბედნიერნი, დე, გამარჯვება
ვითარცა ჯილდო, დაგეწინდოთ შინ დაბრუნებულთ,
მე კი აქ ნუვინ შემეხება არგიველთაგან —
თვით წავიწვდიო სამსხვერპლოზე კისერს მორჩილად.
რა ეს თქვა, სივრცე შეარყია ბრბოის ყიჟინამ,
სათნო ასულის სიმამაცით გაოცდა ყველა.
შუარე მდგარმა წესთგამრიგე ტალთიბიოსმა
წესრიგისათვის მოუწოდა აზვავებულ ბრბოს.

ამოაშიშვლა ქარქაშიდან კალჭანტმა ხმალი
მოვარაყებულ კალათებთან დასდო უჩუმრად
და მერმე ასულს მიეახლა, დასდგა გვირგვინი.
ბორიალობდა ბომონის წინ პელევსის ვაჟი,
ნაკურთხი წყალით ასველებდა ლამაზ კალათებს.
თან ავედრებდა ქალღმერთს ესრეთ: — ჰოი, ქალწულო,
ზევსის ასულო, ღვთიურ შუქს რომ წუვდიადზე განფენ,
იწირე ესე საწირავი, რომელსაც გწირავს
ლაშქარი ჩვენი და ხელმწიფე აგამემნონი, —
უმწიკვლო სისხლი ბროლის ყელით გარდმოქცეული.
გზა უხიფათო დაუბედე ხომალდებს ჩვენსას,
და მოგვეც ძალი, დავაჩოქოთ ტროა შუბებით!
თავი დაიღო აგამემნონს და სრულად ლაშქარს...
ჭურუმმა ლოცვა აღასრულა. აღიღო ხრმალი.
თვალით მოზომა თვინიერი მსხვერპლის კისერი.
ოჰ, მე იქ ვიდექ, სახილველმა წარმიღო გონი...
და საავბედოდ ჩამოვარდნილ ყრუ სიჩუმეში
ანაზდეულად საკვირველი გაისმა ჩქამი,
ავიღე თავი... აღარ ჩანდა აღარაფერი.
ხმა წასკდა ჭურუმს და ლაშქარზე განივრცო ეჭოდ...
ხმა იგი თითქოს იყო ღვთისა... სხვა თავად ვნახეთ,
და რაიც ვნახეთ, იმ ხილულის ახლაც არ მჯერა,
ოღონდ ხილული ჰეშმარიტად საკვირველ იყო:
ბომონის კიდით გართხმულიყო ფური ირემი
და მოცახცახე სხეულიდან სდიოდა სისხლი.
ჟამსა მას ჭურუმს სიხარულის აღმოხდა სიტყვა:
ჰე, აქაველთა ჯარებო და ჯარის სარდალნო,
თქვენ დაინახეთ თუ ირემმა, მთას მორონინემ,
ვით გაუწვდინა დასაკლავად ბომონს კისერი.
თავად ქალღმერთმა არ შებღალა სისხლით სამსხვერპლო,
საღვთო ტარიგით გზა გაგვიხსნა ილიონისკენ
და ქარკეთილი დაგვიბედა გზათ გასრულებად.
ჰე, ზღვაოსანნო, მამაცურად გაისარჯენით,
უველა საომრად მოემზადეთ და სამამაცოდ
და ნავ-ხომალდებს მიაშურეთ, უნდა დავაგდოთ
ავლისის კლდენი, ეგეოსით ზღვა გავასრულოთ.
რაჟამს ტარიგი ჰეფესტოსის ალმა დანავლა,

ქურუმპა ლაშქარს დაულოცა დაბრუნების დღე.
მე კი ხელმწიფემ გამოშვებაზე, რათა ღმერთთაგან
ასულის შენის შეწყნარების ამბავი მეთქვა,
რაც სასახელოდ აღესრულა ელადისათვის.
დასტურ გიაპბობ ყოველივეს და არ ნაშორად, —
ღმერთებმა ცხადლივ აღიყვანეს შენი ასული;
ნე იტანჯები, შეუღლესაც ნუღარ ემდური,
სპაოწარკვეთილთ უსასოოდ არ დატოვებენ
მაღალნი ღმერთნი და მზე იგი მწუხრეულ დღისა,
შენი ქალისთვის ჩამავალი, კვლავ აღმოხდების.

გუნდის წინამძღოლი

ო, ვითარ ვხაროობ ამ უწყებით, რომ მეფის ასულს
ღმერთთა მაღალთა საუფლოში დაუდევს ვანი!

კლიტემნესტრა

მართლა ღმერთების ნადავლი ხარ, ჩემო გოგონა?
საით გეძახო? საით მოგნახო?
შენამდე აღწევს სიტყვა ჩემი თუ ქარდაქარობს?
ნუგეშინი ვინ მცეს მწუხარეს?

გუნდის წინამძღოლი

აგერ, გვეახლა თავად მეფე აგამემნონი,
იგი დასტურჰყოფს თქმულ-გაგონილს თვისის ნათქვამით.

აგამემნონი

ო, დედოფალო, ბედნიერგვყო ასულმა, ვისაც
ამიერიდან ღმერთთა შორის დაუდევს ვანი.
ხელი მოჰკიდე ჩვენს პატარა ბოკვერს ლომისას
და წაიყვანე. დადგა ქამი დავიძრათ ზღვებით.
იყავ ბედნიერ! გამარჯვებით შინ ჩამოგსვლოდე
ტროიდან, ხოლო შენაც მრთელი შინ დამხვედროდე.

გუნდის წინამძღოლი

სვებედნიერად მიგეღწიოს ფრიგიის მხარეს, ატრევსის ძეო,
შინამც ბედნიერ მოსულიყავ,
დიდების დავლით მოსულიყავ შორი ტროიდან!

ბაკხოსის მხევლები

მოქმედი პირნი

დიონისე	მსახური
გუნდი	მაცნე
ტირესიას	მეორე მაცნე
კადმოსი	აგავე
პენთევსი	

პროლოგოსი

დიონისე

მე, დიონისე, ზევსის შვილი, მოვადექ თებეს.
სადაც ასულმა კადმოსისამ, დედა სემელემ
მოილოგინა და დამბადა მეხისტეხაში.
აწ შემიცვლია ღვთაებრივი, უკვდავი სახე,
მოკვდავთა აღით მოვევლინე დირკეს წყაროსთვალს,
ისმენეს ჰალებს, სადაც დედა განგმირა მეხმა.
ვხედავ მის საფლავს, აკვამლებულ ნასახლარს ვხედავ:
კვლავ ღვივის ცეცხლი, ზევსის ცეცხლი ჯერ არ დამცხრალა;
ჩანს, არ დამცხრალა ჰერას რისხვაც სემელეს მიმართ!
დიდება კადმოსს, შეუვალი ადგილი ესე
თვისი ასულის საწმიდარად რომ განაკრძალა!
მე კი, მოსულმა, ოქრომრავალ ლიდიის ქვეყნით,
ვაზის მტევნებით დავამშვენე ეს არემარე.
გადმოვიარე მზედაკრული სპარსთა ზეგნები
და ქალაქები ბახტრიისა, ფრიგიის მხარე,
მიდიელების ცივი მიწა და ბედნიერი
გადმოვიარე არაბეთიც, მთელი აზია,
მლაშე ზღვის პირას გადაშლილი, სადაც ელინნი
უცხოთა მოდგმას შერევიან და მაღლა ცისკენ
თვალშეუდგამი გოდოლები ზეაღუმართავთ.
იქ დავაწესე ფერხისაი და საიდუმლო
დღეობა, ვინძლო გაცხადებით ვეხილე მოკვდავთ.
უკანასკნელად მოვიხილე ელინთა მიწა

და აქ, თებეში, ირმის ტყავი მოვასხი თვისტომთ;
ხელთ მივეც თირსო, ჩემი შუბი სუროსხეულა,
და ჩემეული შმაგი ხმებით ავაყიეინე.
გამიბოროტდნენ დედისდანი, არ დაიჯერეს,
რომ თავად ზევსმა გამაჩინა მე, დიონისე;
ცილი დასწამეს დედაჩემსაც — სემელემ თითქოს,
ვიღაც მოკვდავთან სამარცხვინოდ შეუღლებულმა,
ზევსს დააბრალა საიდუმლო თვისი ნაყოფი
(ასე ერჩიოს თითქოს კადმოსს ქალიშვილისთვის!)
და იმიტომაც მოიკლაო ზევსისვე ხელით.
გავშმაგდი მაშინ და შეშლილნი იგი ასულნი
პალატთა გარე გამოვასხი, მთებში ავყარე,
იქ დავასახლე და შევმოსე ძალისძალათი
ირმის ტყავებით, ნიშნად ჩემი ორგიებისა.
არვინ დავინდე, ვინც კი იყვნენ კადმოსიანნი
ქალთა ჯილაგის, აღვურიე გონება ყველას.
იქ, კბოდეებზე, შერეულნი კადმოსის ასულთ,
უმერქვეშონი ფიქტთა ჭვეშე შეფარებულან.
უნდა შეიგნოს ამ ქალაქმა, რომც არ უნდოდეს,
რას მოასწავებს უარყოფა ჩემი ბაკხობის.
მე, დიონისე, ზევსის შვილი, უკვდავი ღმერთი,
მოკვდავთა მოდგმას მოვევლინე, რათა დავიცვა
წმინდა სახელი დამეხილი დედაჩემისა.
უამგარდასულმა პაპაჩემმა, კადმოსმა, უკვე
თვისი ასულის ვაჟს უბოძა ძალაუფლება:
ახლა პენთევსი მეტოქება და ღმერთს უარმყოფს,
არ მიღვრის საღვრელს და ლოცვებში მე არ მახსენებს.
მაგრამ სულ მალე მოვალს ჩემი და დავუმტკიცებ
მას და თებელებს, რომ მე ზევსის ნაშიერი ვარ!
მერმე კი გავსწევ სხვა მხარისკენ და თუ პენთევსი
ჩემს არყოფნაში ჯარებს შეჰყრის, რომ ჩამორეკოს
ბაკხი ქალები იმ მთებიდან, სადაც ავლალე —
მენადებითურთ დავბრუნდები და ბრძოლის ცეცხლში
თებეს მკვიდრთაგან არ დავარჩენ ცოცხლად არავის!
ამად ვიცვალე ღვთაებური, უკვდავი არსი
და კაცებრივად ფერნაცვალი გამოვჩნდი თებეს.
ეჰა, დიაცნო, ვინც დასტოვეთ ლიდიის კოშკი,

წმიდა ტბოლოსი, ჩემნო დასნო, ვინც წამოგასხით
უცხოთესლთაგან და შეგრაცხეთ თანამგზავრებად —
დაჰკათ დაფდაფებს, ფრიგიელთა მჭუხარე საკრავს,
დედა კიბელემ და მე თავად რომ გაგიჩინეთ!
სამეფო სახლ-კარს პენთევსისას უარეთ ირგვლივ,
რათა წარუღოთ ყურთასმენა კადმოსის ქალაქს.
ახლა ბაკხებთან კითერონის ფერდობებისკენ
გავეშურები, რომ ჩავება მეც ფერხულებში.

პ ა რ ო დ ო ს ი

გ უ ნ დ ი

სტროფი ა

აზიის მიწა დამიგდია,
წმიდა ტბოლოსით მოვიჩქარი,
რათა ბრომიოსს, მოგრიალეს,
მივაგო ტკბილ-მწარე საშრომელი —
„ევჰეის“ მჭუხარე ძახილით
დიონისე ვადიდო!

ანტისტროფი ა

გზაზე ვინა დგას, გზაზე?
ჰერკვეშ ვინა ხართ? გაირინდეთ!
წმიდად დაიკრძალეთ ბაგენი,
წესისამებრ იდუმეთ!
მარადის სადიდებელ
დიონისეს ვადიდებ!

სტროფი ბ

ნეტარ ხარ, მოწმინდარო, ნეტარ,
დიად ნასრულობას წილნაყარო,
ცხოვრებას წმიდად განიკრძალავ,
ღვთაებისად სულის შემწირველო!
მთათა შინა ბრომიოსს თანაურბი,
ღვთიურ განწმედათა მოშურნეო!
დედა კიბელეს წესებს აღუსრულებ,
ნართეკის კვერთხის მაღლად მჭნეველო!
თაეზე სუროს გვირგვინად იწნავ,

მარადის დიონისეს მხლებელო!
ეჰა, დიაცნო, ეჰა, დიაცნო,
დიაცნო ბაკხოსის მოდასენო,
რომელნი ფრიგიის მთებიდალმე
ყრმა დიონისეს მოუძღვებით
წიაღიან, მშობელ ელადისკენ —
მოგრიალე ბრომიოსს!

ანტისტროფი ბ

მიდგომილ ასულს ნაყოფი ედგა .
მომლოდინეს სალმობის ჟამისა —
ოდეს ზეგარდმო მეხისტეხით
უჟამოდ აშობინა ზევსმა.
და მერმე მეხით დაფერფლილი
დედა განერიდა საწუთროს.
უჟამოდ ნაშობი კრონიონმა მიირჭვა,
საშოდ თვისივე თეძო განუჩინა.
ოქროს კინძებით შიგ მიიკრა
ჰერასაგან ფარულად.
მერმე მოირების განგებით
ზევსის თეძოდან მეორედ იშვა:
გვირგვინად გველები შემოაწნეს
ღმერთს ხარისრქებიანს.
მის კვალად იწნავენ თმებში მენადები
გვირგვინს ესეთთარს.

სტროფი ბ

თებეო, სემელეს გამზრდელო.
სუროს გვირგვინი შემოიწან,
მოირთე ურთხელის მარადი სიმწვანით,
ბაკხისეულ ხმაზე აყიჟინდი!
მუხის და ნაძვის რტოებით მოირთე,
მოისხი ირმის ხატულა ტყავი,
უფრორე ფიჩვი სპეტაკბეწვიანი,
შმაგი ნართეკის პყრობად განიწმინდე,
რათა ეყიჟინათ ბაკხური „ევოე".
მერმე შლეგიანმა სატირებმა

დედა ქალღმერთისგან საჩუქრად მიიღეს,
ხელთ იპყრეს იგი დაფდაფები
და სამწელიწდუულ ქორუმებში
დიონისეს სალხენად აქუხეს.

ე პ ო დ ო ს ი

ოჰ, ტკბილი ჟამი, სანეტარო!
ტანზე ირმის ტყავი შეგემოსა,
ბაკხობის წმიდა სამოსელი.
ლიდიის მთებში მირბოდი, მირბოდი,
დამაშვრალი მიწად ეცემოდი,
ტყიურ ნადირთა მონადირეს
უმი ხორცი მოგშიებოდა!
წინამძღოლის ძახილი ჩაგესმოდა:
„ევჰეი, ბრომიოს! ბრომიოს, ევჰეი!“
აჰა, რძის ღვარი ეღვრება მიწას,
ფუტკრის ნექტარი და ღვინო მოსჩქეფს,
ტკბილსურნელოვანი იწვის საკმეველი.
ბახუსს ხელთ უპყრავ კვარი მოგიზგიზე,
ნართეკის კვერთხი მაღლა აღუპართაც
და ფაფარაყრილი ფერხულად მოუხმობს:
„ბაკხო ქალებო, მოეედით, მოეედით!
ლიდიის ოქროვან წყალში განბანილნო,
დაფდაფთა გრიალზე დიონისეს უმღერეთ,
ყიჟინით აჯიდეთ ღმერთი მოყიჟინე!“
ოღეს სალამური, წმიდა საკრავი,
ღვთაებრივ ხმაზე გაიწკრიალებს —
მთებისკენ ეშურება, მთებისაკენ
გახელებულ დიაცთა დასი.
ვით კვიცი, დედის წინ მოკუნტრუშე,
ბაკხი ქალი ხალისით მიხტის.

პირველი ეპისოდიონი

ტ ი რ ე ს ი ა ს

ჰეი, რომელი ხარ? გამოუხმეთ სახლიდან კადმოსს,
აგენორის ძეს, ვინც დასტოვა ძველი სიდონი

და თებე-ქალაქს გალავანი ვინც შემოავლო!
ეახლოს ვინმე და აცნობოს, რომ ტირესიას
მისი ნახვა სურს. თავად უწყის, რისთვის მოვსულვარ,
რა საქმე მივის მე, ბერიკაცს, ჩემზე უხნესთან:
ხელთ ვიპყრათ თირსო და მოვისხათ ირმის ტყავები,
ჰალარა თავი ნორჩ სუროთი დავიგვირგვინოთ!

კადმოსი

ძვირფასო ჩემო, ხმაზე გიცან, რა შემომესმა
პალატთა შიგან ბრძნული სიტყვა ბრძენი კაცისა.
აჰა, მეც მოველ შემოსილი ღმერთის სამოსით,
რაკი შეგვფერის განვადიდოთ დღეს დიონისე,
ღმერთქმნილი ვაჟი დაშეხილი ჩემი ასულის.
მაშ, წინ გამიძეხ, ტირესიავ, მოხუცი მოხუცს!
ბრძენი ხარ, იცი, სად გაიბმის შმაგი ფერხული,
სად უნდა დავდგეთ და ვარხიოთ ჰალარა თმები.
ნუმც დაივლებით თირსოს კვერთხის მიწაზე ცემით,
წარხდეს სიბერე...

ტირესია

ბერო კადმოს, მეც შენთანა ვარ,
მეც ჰაბუკური გახელებით ვესწრაფი ფერხულს.

კადმოსი

აბა, ვიჩქაროთ, გავაქროლოთ მთისკენ ეტლები!

ტირესია

ეტლებით სრბოლა არ ეგების ბაკხის ზეიმზე.

კადმოსი

მაშ, შენ წამიძეღ, მიწინამძღვრე მოხუცმა მოხუცს!

ტირესია

დათქმულ ალაგას მალე მივალთ ღმერთის შეწევნით.

კადმოსი

მხოლოდ ჩვენ ორნი ჩავებმევით ბაკხურ ფერხულში?

ტ ი რ ე ს ი ა

მხოლოდ ჩვენ განვსჯით გონივრულად, ცდებიან სხვანი.

კ ა დ მ ო ს ი

ნუღარ ვაყოვნებთ. აბა, მოდი, ხელი ჩამჭიდე.

ტ ი რ ე ს ი ა

ჰა, ჩემი ხელიც, მომაშველე შენი მარჯვენა.

კ ა დ მ ო ს ი

მოკვდავი კაცი არ გარდავალ უკვდავთა ნებას.

ტ ი რ ე ს ი ა

ღმერთებს ნუ განვჩხრეკთ — წინაპართა ჩვენთა ანდერძი
ისე ძველია, ვით დრო-ჟამი დაუსაბამო,
და ვერრა სიტყვა კაცებრივი მას ვერ გარდაცვლის,
თუნდ გახლდეს სიბრძნე, მოხვეჭილი ღრმა საუნჯიდან.
გამკიცხვენ ალბათ, რომ ასაკი არად ჩაგაგდე
და სუროს გვერგვით ფერხულისკენ მივეშურები.
მაგრამ ბერიკაცს ჭაბუკისგან არ არჩევს ღმერთი,
ოდეს ფერხულში ჩაებმიან მოფერხულენი —
მზად არს მიიღოს ყველასაგან ღირსი პატივი.

კ ა დ მ ო ს ი

რაკი მზის თვალი არ გინათებს, ბრძენო მოხუცო,
მენდე, მოგითხრობ ყოველივეს, რაც იქ მოხდება.
აგერ, პენთევსი მოიჩქარის სასახლისაკენ,
ექიონის ძე, ვისაც ტახტი დაეუთმე ჩემი.
შეშფოთებულა, რა სიახლეს გაგვიმხელს ნეტავ?

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

თებეს მიწაზე შემოქცეულს უცხო თემიდან
ქალაქში დამხვდა უჩვეულო, ავი ამბები.
პალატებიდან გაკრეფილან ჩვენი დიაცნი
და მაცთუნებელ, ყალბ დღეობებს მართავენ მთებში;
შშაგი ფერხულით თაყვანს სცემენ ღმერთს ახალბედას,
ღმერთს, დიონისედ სახელდებულს აჰკიდებიან.

წინ უდგათ სავსე ლაგვინები, თანაც მალულად
მამაკაცების სარეცლისკენ უჭირავთ თვალი.
ჩანს, აფროდიტე უფრო მეტად შეჰყვარებიათ,
ვინემ ბაკხევსი. ვისაც მივწვდი, შევიპყარ ყველა
და ხელშებორკილთ მსახურები დავუდარაჯე.
ვინც გადამირჩა, თავის დროზე მათაც მოვრეკავ —
ინოს, აგავეს, ვინც დამბადა ექიონისგან
და აეტონოეს, დედას ბედკრულს აკტეონისას.
თმებით დავითრევ, გამოვახვევ რკინის ბადეში
და დავუკარგავ ბოროტეულ ბაკხობის ხალისს.
ამბობენ, ვიღაც უცხოთესლი მოსულა თებეს,
ვიღაც გრძნეული და მჩხიბავი ლიდიეთიდან,
თავთუხისფერი კულულები მხრებს დაჰფენია,
ღვინისფერ თვალებს აფროდიტეს მადლით აბრწყინებს;
იკრებს ქალწულებს ყოველისმხრით და დღენიადაგ
დაუცადებლად ნასრულობის ბადეში აქცევს.
ოჰ, ნეტავ მასაც მისწვდებოდეს ჩემი მახვილი!
ჩავუჩუმებდი იმ გრუხუნა თირსოს კვერთხის ხმას,
ფაფარაშლილ თავს ფერხთა ქვეშე დავუგორებდი!
ამბობენ, თითქოს ღმერთი იყოს ის დიონისე,
თითქოსდა ზევსის ერცელ ბარკალში გამოიშუშა.
მაგრამ ხომ ვიცით, რომ თვით ზევსმა დაშვება ბავშვი
დედასთან ერთად, ვინც დასწამა ცილი კრონიონს.
განა ამისთვის სარჩობელას ღირსი არ არის
ის თვითმარქვია, თავგასული ვადამთიელი?
ამას რას ვხედავ! საოცრებავ! ბრძენ ტირესიას
ტანზე მოუსხამს ირმის ტყავი აჭრელებული.
ხოლო პაპაჩემს, ო, სირცხვილო! ხელთ თირსოს კვერთხი
დაუჭერია და ბაკხობად გამზადებულა!
რა დაგმართნიათ ბერიკაცებს! შეგშლიათ გონი!
ჰე, კადმოს, ნუთუ არ მოიგლეჯ მაგ სუროს გვირგვინს?
მითხარ, როდემდის გეპირება ნართეკის კვერთხი?
შენ შეაცდინე პაპაჩემი, შენ ტირესიავ!
გინდა, თებელებს მოუვლინო ახალი ღმერთი,
რომ ფრინველებზე მკითხაობით და კვამლის ჰერეტით
წილად გხვდეს მეტი საზღაური. მხცეს უმადლოდე,
თორემ შენც მათთან იქნებოდი გამომწყვდეული —

ბაკხ დიაცებთან, სიბილწე რომ შემოგვაპარეს.
წარწყმედილია ის დღეობა, ის სალვთო სუფრა,
სადაც ღვინის სმას დიაცნიც არ ეკრძალებიან.

გუნდის წინამძღოლი

ჰოი, რა სიტყვები ესმის ყურთა ჩემთა!
რად არ უფრთხი ღმერთებს, უცხო კაცო?
რად არ გეშინის კადმოსისა, მიწისშვილთა დამთესელის?
რად არცხვენ, ძეო ექიონისაო, მოდგმას შენსას?

ტირესია

ბრძენკაცს შეშვენის საუბარი მშვენიერმეტყველური,
ოდეს საგანი ღირსეული დაუცს სათქმელად;
ხოლო შენ, პენთევს, გაგისარჯავს ამაოდ ენა —
სიტყვამარჯვე ხარ, გარნა აზრი არ მოგეცეს ბრძენის.
მხოლოდღა ენით მოქადული უგნური კაცი
მამაციც იყოს, ვერ ივარგებს ქვეყნის გამრიგედ.
შენ რომ დასცინე — ღმერთი იგი ახლად მოსული,
არ ძალმიძს თხრობად, ვით განიქმის ელადის მხარეს.
ორი ღმერთია, კაცთა მოდგმას რომ ასულდგმულებს:
ერთი — დემეტრე: დედა-მიწა, მშრალით მკვებავი;
მერმე მოვიდა დიონისე, ვინც ყურძნის მტევანს
წვენი ადინა, განაჩინა ჩვენდა სასმელად,
რომ დაგვიამოს წუთისოფლის მწარე ვნებანი.
ნეტარი ძილის მომგვრელია დამაშვრალთათვის,
იგი გვაივიწყებს ყოველდღიურ ტანჯვა-წვალებას;
თვით ღმერთი იგი ღმერთებისთვის იღვრება მსხვერპლად,
ხოლო კაცთათვის მომტანია დიდი სიკეთის.
ამასაც გეტყვი — მდაბიორებს მოუჭორიათ,
თითქოს ბარკალში ჩაეკეროს ზევსს ჭელი ღმერთი.
ეს ზღაპარია, ნამდვილ ამბავს ახლა გაიგებ:
როდესაც ზევსმა დიონისე, ახლადშობილი,
გამოარიდა მეხის ცეცხლს და ცად აიტაცა,
განრისხდა ჰერა, დაუპირა ძირს ჩამოგდება.
მაშინ კრონიდემ მოიკრიბა ზევსური ძალა —
ჭვირვალე ეთერს გამოჰგლიჯა მცირე ნაწილი,
განაზრქო იგი, დიონისეს ორანი შექმნა

და განრისხებულ ცის დედოფალს მძევლად მიართვა.
ეს ასე მოხდა, მაგრამ ხალხმა, უბირმა ხალხმა,
რა ვეღარ შესწვდა საიდუმლოს, შეთხზა ჭლაპარი,
თითქოს ბაკხევსი ზევსის თეძოს გამოეზარდოს.
ამასაც გეტყვი: მისანია ახალი ღმერთი,
რაკი ბაკხური, ღვთაებრივი გახელების ჟამს
იღვიძებს ნიჭი მისნობისა; ოდეს შეალწევს
კაცთა შიგაწში ღმერთი იგი, მყის მომავალი
აღიხილება გონდაკარგულ მზერის წინაშე.
არესის ველზეც წილი უძევს, უწყოდე ესეც:
მისი მადლია, რომ დამფრთხალი ჯარი ურიცხვი
გაურბის შუბებს და ერღვევა საბრძოლო წყობა.
მალე იხილავ დელფოშიაც, პარნასის მთაზე,
ჩირაღდნით ხელში მოხტუნავეს, ბაკხისეული
რტოების მქნეველს, განდიდებულს მთელს ელადაში.
გონს მოდი, პენთევს! ნუ იქადი ძალმოსილებას,
კაცთა ნებაზე ბატონობის არ შეგწევს ძალი.
ნუ დაენდობი ჰკუას შენსას, არ მოგაცთუნოს!
თებე-ჭალაქში შემოუშვი ახალი ღმერთი,
უღვრიდე საღერელს, თავს დაწან სუროს გვირგვინი,
ხელთ იპყარ თირსო და ჩაები ბაკხურ ხეიბში.
არ მოვლენილა დიონისე ამ წუთისოფლად,
რომ ყმაწვილ ჭალებს აარიდოს ეროსის ვნება —
ეს მათ ხელთაა: თვით ბაკხური გახელების ჟამს
თავს არასოდეს არ წაიხდენს ქეული ასული.
ხომ კარგად ვიცი, ვით გიხარის, როს მთელი თებე
ქება-დიდებით იხსენიებს პენთევსის სახელს;
მაშ, მოხარულმა გაახარე ყრმა ღმერთის გულიც!
ახლა კი, პენთევს, თუნდ დაგვცინო, მე და კადმოსი
მოვისხამთ სუროს და ჩავდგებით მროკველთა წრეში;
ჰაღარანი ვართ, მაგრამ მაინც გვმართებს ფერხული.
ღმერთს ვერ უარვყოფ, ვერ დავუვები შენს უღვთო ნებას.
შენ კი, შეშლილო, ვერ გიშველის ვერრა წამალი,
რაკი სიცოფეს, უკურნებელს, მოუწამლიხარ!

ვ გ უ ნ დ ი ს წ ი ნ ა მ ძ ღ ო ლ ი

მფარველ აპოლონს როდი ჩრდილავ, ბრძენო მოხუცო,
ოდეს საკადრის პატივს აგებ ყრმა დიონისეს.

კ ა დ მ ო ს ი

ო, შვილო ჩემო, ტირესიამ სწორად გირჩია!
შემოგვიდექი, ხუ გადახვალ ღვთაებრივ წესებს,
ნუღარ ჰოქმანობ, გონიერი კვლავ გონს მოეგე.
თუნდაც არ იყოს იგი ღმერთი, როგორცა ფიქრობ,
დე, ითქვას შენგნით! თქვი სიცრუე კეთილმოქმედი,
და თუ განცხადდა, რომ სემელეს ღმერთი უშვია,
უკუნისამდე იკურთხება ჩვენი გვარ-ტომი.
ნუთუ არ გახსოვს მწარე ხვედრი აქტეონისა,
სვეუბედური მონადირის, ვინც მისივ ძაღლებს
შემოეგლიჯათ არტემისის წმიდა ნაკრძალში,
რა დაიქადა, დავჯაბნიო მშვილდოსან ქალღმერთს?
შორს შენგან ეგე! მო, სუროთი დაგაგვირგვინო,
რომ ჩვენთან ერთად ღმერთს მიაგო ღირსი პატივი.

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

არ მომეკარო! თავად წადი და იბაკხურე!
მე ხუ წამბილწავ ემაგ სენით, ხოლო შენს მოძღვარს,
თავს რომ დაგხურა სამარცხვინო სუროს გვირგვინი,
მივაგებ სასჯელს.
აბა, ჰეი, სწრაფ მიაკვლიეთ
იმ ადგილს, საღაც ეს მისანი ფრინველ-მკითხაობს!
დასცხეთ კეტები, შეურყიეთ საძგრომის ჰერი
და კედელ-ყურე თავდაყირა აუტრიალეთ.
თავსაკვრელები გაატანეთ ჭარს და ბორიოს!
დაე, შეძრწუნდეს, ბაკხურობის წაუხდეს ნირი!
სხვებმა კი თებე მოიარეთ, ეძებეთ ყველგან
ქალსახიანი უცხოელი, ვინც ჩვენს დიაცებს
ჯადოთი ჩხიბავს და უბღალავს წმიდა სარეცელს.
ეძებეთ, ვიდრე არ შეიპყრობთ; მაგრა შეპყარით,
სწრაფად მომგვარეთ შებორკილი, რომ ქვით განტვინულს
ამოვაშხამო ჩემს ქალაქში ბილწი ზეიმი.

ტირესია

ჰე, უბედურო, რასაც ამბობ, თავად არ უწყი!
გონს გადასულხარ, თუმც ადრევე წაგერთვა გონი.
წავიდეთ, კადმოს, ნუ ვაყოვნებთ, ღმერთს შევავედროთ
შლეგი პენთევსი, რომ ჩვენს ქალაქს გამწყრალმა ღმერთმა
კიდევ ახალი უბედობა არ მიუსართოს.
დაეყრდენ თირსოს და მომყევი, აგენორის ძევ,
ერთურთს დავენდოთ, აუგია ჩვენი დაცემა,
რაკი ბაკხოსის სადიდებელ ზეიმში მივალთ!
მეშინის, კადმოს, რომ აგაეს შეშლილმა შვილმა
შენი სახლიდან არ ალგაოს ძველი დიდება!
არა, მისნობით როდი გითხრობ, შენც კარგად გესმა:
თავად პენთევსის პირმა წართქვა ეს განაჩენი.

პირველი სტასიმონი

გუნდი

სტროფი ა

ჰოსია — მალალო სათნოებავ!
ჰოსია — ღმერთთა დედოფალო!
ჰოსია, რომელი ხმელთა ზედა
ფრთებით ოქროვანით დაფრინავ!
გესმისა პენთევსის უთნოობა,
გესმისა ბრომიოსის შეგინება,
სემელეს ღვთიური ძისა?
ღმერთისა მოხარულის, პირმცინარის,
თიასურ ჭოროებს რომ უძღვება,
მოწშიდართა დასის წინამდგომის,
სტვირის ხმაზე ნაღველს რომ გვიამებს?
კურთხეული ყურძნის დამწურავის,
ლაგვინიდან ღვინოს რომ აჩქეფებს?
სუროსგვირგვინიან მონადიმეთ
სანეტარო ძილ-ბურანს რომ მიუღერის?!

ანტისტროფი ა

ბაგეუკრძალავნი, უკეთურნი
ხვედრს უკეთურსავე მიითვლიან

ეჰა, მყუდროებავ სანეტარო,
ეჰა, განწმედილი ფიქრებო,
რა შეარყევს ჭერს და ყუდროს,
სად მარადის სუფევთ?
ხოლო ზეციერნი ზეგარდამო
მარად ჰვრეტენ მიწიერთა საქმეთ.
ამაოა ყოვლი სიბრძნე,
თუ ცხოვრებამ ჩაგიარა ამაოდ;
მაშ, იფიქრე, დღენიადაგ იფიქრე,
რაზომ უხანოა საწუთრო:
მიუწვდომელ ოცნებათა მდევარი
მისაწვდომელს დაკარგავ.

სტროფი ბ

კვიპროსს მივაშუროთ, კვიპროსს,
აფროდიტეს კურთხეულ ჭალაკს,
სად მოკვდავთა ვნებით გამჩხიბავი
ეროტები მკვიდრობენ;
იქ, სადაც ასტრტა ბოკაროსი
არწყულებს ფაროსის უწვიმარ მიწას!
პიერიას ვნატრობ, სანეტაროს,
სადაც მუზათა მყუდრო სავანეა.
ოლიმპოს წმიდა ხევებისკენ
წამიყვანე, ბრომიოს, წამიძეს,
„ეჰეის“ მაძახურო!
იქ მკვიდრობს სიყვარული,
იქ მკვიდრობს ვნება,
იქ მკვიდრობს მენადების წესი საორგიო!

ანტისტროფი ბ

ხარობს ზევსის შვილი, ხარობს,
დიონისე ღრეობებში ხალისობს!
ირენე ჰყავს — ჩვილთა მზრდელი —
ნანდაური სატრფო.
სვით მდიდარნო, სვით ღატაკნო!
ღვინის ღმერთი არ გაგარჩევთ,
თქვენთვის აჩენს

ჭირთუკუმყრელ ღვინოს.
სძულს იგი, ვინც არ იკარებს,
სიამეებს ღრისეულთ და ღამეულთ.
შორს სიბრძნე უსარგებლო, შორს
ჰკვიანთა ხვედრი უამური!
ღბირო ხალხო, ბასუსი თქვენია,
სანადიმოდ თქვენსკენ ვეშურები!

მეორე ეპისოდიონი

მსახური

მოვედით, პენთევს, აღვასრულეთ შენი ბრძანება.
ხედავ, ამაოდ არ დავმშვრალვართ, მოგინადირეთ
ნადირი იგი, ვის გულისთვის გაგვზავნე მთებში.
არ გაქცეულა, თვინიერად მოგვენდო მხეცი.
ღაღადა სახით, ფერუცქელი იდგა ჩვენს წინა
და გვილიმოდა, როს ვბორკავდით წამოსაყვანად.
მაშინ ვეუბნე მოწიწებით: ჰე, უცხო კაცო,
ნუ გეგონება. ჩვენის ნებით დაგბრუნდით თავსა.
პენთევსმა ბრძანა და ვასრულებთ მის ნება-სურვილს,
ახლა ისმინე, მეუფეო, სხვა სასწაულიც:
ბაკხმა ქალებმა უგრძნეულად დაიხსნეს თავი,
საპყრობილეში რომ ჩაპყარე ხელფეხშეკრულნი.
არავინ უწყის, ვით აეგდო ურდული კარებს —
განიხვნენ კარნი და დიაცნი გაეხსნარდენ.
შორიდან გვესმა, ბრომიოსის სახელს ყეიროდნენ.
და კიდევ ბევრი საოცრება მოგველის ალბათ:
ჩანს, ამაოდ არ მოვლენილა ეს კაცი თებეს.
აწ შენ განსაჯე...

პენთევსი

ნუ გეშინით, გაუშვით ხელი.
ვერ გამექცევა, რა ფეხმარდიც არ უნდა იყოს.
გხედავ, მშვენებით შემოსილხარ, გადამთიელო!
აწ ალარ მიკვირს, რამ შეშალა ჩვენი დიაცნი —
განა ამისთვის არ მოადექ შვიდბჭიან თებეს?
წყობათა შიგან არ მოგზრდია ეგ ნაზი თმები,

ღაჟღაჟა ლოყებს რომ გიფარავს ვნების აღმძვრელად;
მზის მცხუნვარება არ უნახავს შენს მწყაზარ სახეს,
ასე სათუთად შეგინახავს სალუქი ფერი,
რომ აფროდიტეს ტრფიალება მოგენადირნა.
ახლა ეს მითხარ, სით მოსულხარ, რა ტომისა ხარ?

დიონისე

არ ვიტრაბახებ, მაგრამ გეტყვი, რაკიღა მკითხე:
ნუთუ ტმოლოსი კურთხეული არა გსმენია?

პენთევსი

ის მთა ხომ არა, სარდეს ქალაქს თავს რომ დაჰყურებს?

დიონისე

იქიდანა ვარ, ლიდიაა ჩემი სამშობლო.

პენთევსი

იქიდან მოგაქვს ნასრულობა ელადის მხარეს?

დიონისე

მე ზევსის შვილმა, დიონისემ, გამომაგზავნა.

პენთევსი

განა იქ ზევსი მოგეელინათ ღმერთთა საჩენად?

დიონისე

არა, აქ იყო, აქ შეეტრფო იგი სემელეს.

პენთევსი

სიზმრად ჩაგესმა ან თუ ცხადში გემცნო ეგ საქმე?

დიონისე

ცხადში გამანდო, ორგიებიც მან შთამაგონა.

პენთევსი

ბარელამ მამცნე, რა რიგია ეგ ორგიები!

დიონისე

არა ხამს ცოდნა უსრულთათვის ამა საქმისა.

პენთეზი

რა ნეტარება მიეგება მაგ ღმერთის მსახურს?

დიონისე

არც ეს არ ითქმის, თუმცა ცოდნით—საცოდნელია.

პენთეზი

კარგად მიტყუებ! ეგებ ფიქრობ, გამანასრულო?

დიონისე

ღმერთის ორგია უკეთურებს არ გაიკარებს.

პენთეზი

ცხადლივ თუ ნახე, როგორია, მითხარ, ის ღმერთი.

დიონისე

როგორიც სურდა ყოფილიყო, არ დამკითხვია.

პენთეზი

კიდევ თვალთმაქცობ, გაურბიხარ გონივრულ პასუხს!

დიონისე

უგუნურთათვის ამაოა ბრძნული პასუხი.

პენთეზი

მითხარ, სად გყავდა ელადამდე ის შენი ღმერთი?

დიონისე

ბარბაროსები ადიდებენ უკვე ბრომიოსს.

პენთეზი

ბრიყვნი არიან, არა ჰგვანან ელინთა მოდგმას.

დიონისე

ვის როგორ მოსდგამს — ზოგთა სიბრძნე სიბრიყვე არი.

პენთეზი

რა ღროს მოგიხმობთ თქვენი ღმერთი, დღისით თუ ღამით?

დიონისე

მარტოდენ ღამით — ღვთაებრივი გვხიბლავს სიბნელე.

პენთეუსი

და ჭალებს ხიბლავთ, ინადირებთ ღამის ბადეში?

დიონისე

რა ღამე! განა ნაკლებია დღისით საცთური?

პენთევსი

ფრთხილად! არ გექმნეს სანანებლად უგვანი სიტყვა.

დიონისე

შენ კი დაგლუპავს უგნურება და ღმერთის გმობა.

პენთევსი

ენამქევრობა, მებაკხურო. ვერას გაშველის!

დიონისე

მითხარი ბარემ, რას მეჭაღი, რა გაწვრთნახავს?

პენთევსი

ჯერ ძირში შევჭრი მაგ კულტლებს, ნალოლიავებს.

დიონისე

წმიდა არს ივი, მოშიშარდია დიონისესთვის

პენთევსი

მერმე მაგ თირსოს ჩამაბარებ, ხელთ რომ გიპყრია.

დიონისე

თავად წამართვი, თუ შეჰბედავ დიონისეულს.

პენთევსი

მერმე დილეგში ჩავაყუდებ, მცველებს მიგიჩენ.

დიონისე

რაეამს ვისურვებ, მეყსეულად დამიხსნის ღმერთი.

პენთევსი

თუკი გელირსა მისი ხმობა ფერხულში მროკველს.

დიონისე

ხმობა რად მინდა, ის აქვეა, ჰერეტს ყოველივეს.

პენთევსი

რაღაც ვერ ვხედავ, უხილავი გყოლია ღმერთი!

დიონისე

გვერდს მიდგას იგი, მკრეხელთათვის უხილავია.

პენთევსი

შეჰკარით! ხედავთ შემაგინა მეც და თებელნიც!

დიონისე

ვერა, ვერ შემკრავთ უღმერთონი მე, ღმერთშემოსილს!

პენთევსი

შეჰკარით-მეთქი! ძალმოსილი თებეში მე ვარ!

დიონისე

დაგვიწყებია, ვინ ხარ, რა ხარ, რა ბედს იმზადებ!

პენთევსი

მე პენთევსი ვარ, აგაველ და ექიონის ძე.

დიონისე

თავად სახელი მოგისწავებს ავ ბედისწერას.

პენთევსი

კმარა! თაელაში წაიყვანეთ და იქ დააბით,
წყვდიადის ჰერეტით რომ თვალები ამოიღაპოს.
დე, იქ აროკდეს, უკუნეთში, ხოლო დიაცებს,
მისთა სიავეთ თანაზიართ, სადმე გავყიდი
ან გადავაჩვევ დოლის ბრახუნს, ვნებას ჩავუქრობ,
მონებთან ერთად ბეჭსახეხელს მივაბამ ბაწრით.

დიონისე

წამოვალ, გარნა არ მოხდება არმოსახდენი.
შენ კი, დიდგულო, განმგებელო, რაკი უარჰყავ
და შეაგინე დიონისე, უწყოდე ესეც:
არ დააყოვნებს განგებული შენდა სასჯელი.

მეორე სტასიმონი

გუნდი

სტროფი ა

ჰოი, ასულო აქელარსისაო,
დირკეო, ნეტარრ ქალწულო!
განა შენ ღვარში არ განბანე
ზევსის ღვთაებრივი ნაშიერი?
მამამ მეხის ცეცხლს რომ გამოსტაცა,
ბარკალში ჩაისვა და ეტყოდა:
„მოდი, დითირამბო, მოდი,
მამრის საშოში შემო, დითირამბო!
დაე, ეს იყოს სახელი შენი,
ამ სახელით თებეს მოევლინე!“
შენ კი, დირკეო, საკვირველო,
შენს ანკარა ნაკადს არ გვაკარებ
გვირგვინოსანთ, ფერხისაის მროკველთ!
რად ხელს გვკრავ, რად გაგვაქცევ?
მტევანსავსე ვენახს გეფიცები,
ბაკხისეულ ღვინოს, საამურს —
მოვალს ჟამი, ახლორეა,
ოდეს დიონისეს შეიტკბობ.

ანტისტროფი ა

შეხედეთ, შეხედეთ, ვით განცხადდა
ბოროტი მოდგმა ქვეშეთისა!
ვით განცხადდა დრაკონის ეშვის დანათესზე
პენთევსი, ექიონმა რომ შვა,
კაცთა უგვანმა, ქვესკნელთელმა,
მესისხლემ, ზეცის მოშურნემა
გიგანტების კვალად.

აწ ბადეს მიმზადებს,
დასაჭერად მექადის
მოგრიალე ბრომიოსის გუნდს.
თავად ორგიათა გამძღოლი
საპყრობილის ბნელში ჩაუკეტავს.
თუ ხედავ, ზევსის ნაშიერო,
თუ ხედავ, დიონისევ, ჩვენს გასაჭირს?
აღრე მოდი, ოქროსთმიანო,
თირსოს კვერთხით მოგრიალეულ!
დაეშვი ოლიმპოს მწვერვალიდან
მესისხლე კაცის თავხედობა დააცხრე!

ე პ ო დ ო ს ი

სადა ხარ, დიონისევ, სად ხარ?
იქნებ ნისას პოხიერ ველებზე
თირსოს ქნევით თიასებს უძღვები,
იქნებ კირიკიის თხემებზე რონინებ,
იქნებ პარნასის ხეებში დახვალ.
სადაც ოდესღაც ღვთისდარი ორფევსი
ხეებს აღძრავდა სიმღერის ხმაზე,
უსასტიკეს მხეცებს ამღოვრებდა?
ჰოი, პიერიავ, ნეტარო,
პატივს გდებს „ეჰეის" მაძახელი.
შენსკენ მოდის, შენსკენ საფერხულოდ!
სწრაფფეხიანი აქსიოსის წიაღ
მოფერხულე მენადებს გამოირეკს;
გადმოლახავს ლიდიასს, მრჩეფარეს,
კაცთათვის მადლის მომნიჭებელს,
ანყარა ღვარით მხარეს რომ არწყულებს,
ცხენებით ღონიერს.

მესამე ეპისოდიონი

დ ი ო ნ ი ს ე

იო!

ისმინეთ ჩემი ხმა, ისმინეთ!
იო, მენადებო, იო!

ხმა გუნდიდან

ვინ მიხმობს, საიდან მიხმობს?
„ეჰეის“ ხმაზე ვინ მიხმობს?

დიონისე

იო, კვლავ გიხმობ, იო!
სემელეს და ზევსის ძე გიხმობ!

სხვა ხმა გუნდიდან

იო, წინამძღვარო, იო!
დაუბრუნდი თიასებს, დაუბრუნდი,
ბრომიოს, ო, ბრომიოს!

გუნდის წინამძღოლი

შეიძრა მიწის ფუძე, შეიძრა ქვეშეთი!
აა, აა!
მალე შეირყევა პენთეევსის ჭერი,
სასახლე თავზე დაემხობა.
დიონისე ჰგიეს სასახლეში,
დიონისე ვადიდოთ!

გუნდი

ვადიდებთ, ოოო!

პირველი ხმა გუნდიდან

აჰა, შეჭანდა სვეტის ბუღაური
სახლითგამო კიჟინებს ბრომიოს.

დიონისე

აინთე, აბრიალდი მეხის ჩირაღდანო,
დასწვი, გადაბუგე პენთეევსის სასახლე!

სხვა ხმა გუნდიდან

აა, აა!
ცეცხლი აბრიალდა, ცეცხლი,
მეხის ცეცხლი ჯერეთ დაუმცხრალი,
სემელეს საფლავზე ზევსის დანაკვესი!

მიწად განერთხეთ. მენადებო, მიწად!
ძრწოლეთ, მოცახცახე მენადებო, ძრწოლეთ!
ჩვენი მეუფე დარბაზებს დაამხობს,
ზეუსის ძალმოსილი ვაჟი.

დიონისე

რამ შეგაძრწუნათ, ლიდიელნო, ჩემნო დიაცნო?
მიწად განრთხმულხართ! იქნებ შიში დაგეცათ, ოდეს
ბაკხოსის ხელმა მიწად დასცა პენთევსის ჭერი?
ნურას გეშინით. მოიცათ ძალი და სიმხნე.

გუნდი

დაგვბრუნებიხარ, თიასების დიდო იმედო!
დაგვბრუნებიხარ ობლად შთენილთ, მიტოვებულთ!

დიონისე

სასო წარგიხდათ. მენადებო, უჩემოდ შთენილთ,
როცა წუვდიადში ეყავდი პენთევსს გამომწყვდეული?

გუნდი

რა ვართ უშენოდ, ვინ დაგვიცავს, თუ არ გეყოლე?
გარნა... ვინ გიხსნა, ვით დაუხსლტი ხელიდან ღვთოს?

დიონისე

მე თავად ვიხსენ ჩემი თავი გაუჭირვებლად.

გუნდი

ნუთუ ხელები ბორკილებით არ შეგიბორკა?

დიონისე

ბარე ეწყა, შევებორკე, მაგრამ ვერასგზით
ვერ მომეპყრა, თუმც ეგონა ბორკილს მადებდა.
ჩემს ნაცვლად ხელში ხარი შერჩა ცნობაარეულს
და გამწარებით ხარს დაუწყო საბელით კოჭვა.
ოფლში გაღვრილი ბრაზით კბენდა საკუთარ ტუჩებს:
მე წინ ვუდექი, დამშვიდებით თვალს ვადევნებდი.
ამ დროს ბაკხოსი მოვევლინა, სასახლე შესძრა,
დედის საფლავზე ცადამწვდომი ცეცხლი დაანთო;

ცეცხლის ხილვაზე ელდა ეცა საცოდავ პენთეუსს —
ეგონა, თითქოს სასახლეში გაჩნდა ხანძარი.
შეძრწუნებულმა მონებს უბრძო, ჩაექროთ ცეცხლი,
მაგრამ ამაოდ ჩაიარა მონების ჯაფამ:
ამაოდ ხაპეს წმიდა წყალი აქელაოსის.
მერმე, ის იყო, გონს მოეგო ანაზდეულად
და რომ ვეღარსად მომკრა თვალი, ხმალამოწვდილი
ჩემს საძებნელად გამოეთო. მაშინ ბაკხოსმა
ჩემი ხატება გამოსახა ჰვირვალ ეთერში;
მივარდა აჩრდილს ბორგნეული ჩემი მესისხლე
და გამეტებით სცა მახვილი ცარიელ სივრცეს.
ის არ აკმარა ბრომიოსმა. ძლიერი მკლავით
ჩამოღენრია სახლის ჰერი და მის წინაშე
მიწად დაამხო სრა-სასახლე სვეტებიანად.
და ამ გრიალში რა მიხილა მე ღვინებელი,
მოტყდა პენთევსი, მოეშალა ძალი და ღონე
და ხელმოცარულს გაეღვარდა ლტოლი მახვილი:
ასე ყოფილა: კაცს არ არგებს ღმერთების ჯიბრი!
მშვიდად გამოველე თანგრიანელი სასახლის პჭენი.
მოვედი თქვენთან... პენთევსისკენ არც მიმიხედავს,
მაგრამ ჩქ!.. მესმის აჩქარებული ნაბიჯების ხმა —
პენთევსი წოლის. სდევთ, რისხვას აუტანია!
რაც უნდა მითხრას, ხამს დამთმენა გოლისწყროშისა:
ბრძენი კაცისგან არ ეგების სიფიცხის ჩენა.

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

უცნაურია. ვით გაბედა თვალ ღა ხელ შლა
ის უცხო კაცი, ტყვედ რომ მყავდა გამომწყვდეული!
ო, აქ ყოფილა! ეს ისაა, სწორედ ის კაცი!
აქ როგორ გაჩნდი, სასახლის წინ? თავი დაიხსენ?

დ ი ო ნ ი ს ე

მშვიდად, პენთევსო, ნუ შრისხანებ. დაიცხრე წყრომა!

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

როგორ გამოხვედ ბნელეთიდან ხელფეხშეკრული?

დ ი ო ნ ი ს ე

ეს გითხარი, მიხსნის-მეთქი, დაგავიწყდაო?

პ ე ნ თ ე ს ი

ვინ? ვინ გიხსნიდა? უცნაური სიტყვები მესმის!

დ ი ო ნ ი ს ე

ვინც კაცთა მოდგმას მტევანსავსე ვაზი უხარა.

პ ე ნ თ ე ს ი

. . . . . .

დ ი ო ნ ი ს ე

ეს დიონისეს დიდებაა, შენ კი აგინებ.

პ ე ნ თ ე ს ი

ახლავ ვუბრძანებ, კარიბჭენი მაგრად ჩაკეტონ.

დ ი ო ნ ი ს ე

ფუჭი საქმეა! კედლის წიაღ ვერ გაეცა ღმერთი?

პ ე ნ თ ე ს ი

ბრძენი ხარ, ბრძენი, გარნა სიბრძნეს რაში მოიხმარ?

დ ი ო ნ ი ს ე

სად მისჭირდება, ბრძენიც იქ ვარ... აქეთ მოხედე,
მწყემსი გეახლა; მაცნე თუა, მთიდან მოსული.
რაღაც ამბავი მოგიტანა, დაუგდე ყური.
მე განზე გავალ, არ გეგონოს, სადმე გავიქეცე.

მ ა ც ნ ე

მისმინე, პენთევს, მბრძანებელო თებე-ქალაქის!
მწყემსი გეახელ კითერონის მწვერვალებიდან,
საღაც აროდეს არ დამდნარა სპეტაკი თოვლი.

პ ე ნ თ ე ს ი

რაზე გარჯილხარ, რა ამბავი მოგიტანია?

მ ა ც ნ ე

მოველ, რომ გამცნო, მეუფეო, შენ და თებელებს,

ეთაში ნანახი საკვირველი, უცხო ამბავი:
გატყეურებულ ბაკხ დიაცებს წავაწყდი მთებში,
ფეხშიშველანი ქალაქიდან რომ აიყარნენ.
მაგრამ არ ვიცი, როგორ გკადრო ამ ამბის თხრობა:
წვრილად მოგიყვე ყოველივე თუ დაგიმალო?
რადგან მეშინის, მეუფეო, შენი წყრომისა —
გულფიცხელნი ხართ ქედმაღალი ბასილევსები.

პენთევსი

თქვი, ნუ გეშინის, უბრალონი არ ისჯებიან.
მაგრამ რაც უფრო მეტს ავს მეტყვი ბაკხ დიაცებზე.
მით უფრო ავად დაისჯება მათი ბელადი,
ვინც ის დიაცნი გადარია და ზნე უცვალა.

მაცნე

დილაადრიან, ჰელიოსის პირველ სხივებზე,
როცა ვღუნიდი საბალახოდ ძროხების ნახირს,
მთის ფერდობიდან ქალთა ხმა ვუნჯს მოკვარი თვალი:
ერთის თავმდგმური დედაშენი აგავე იყო.
მეორეს ინო წინამძღვრობდა, ხოლო მესამეს —
ავტონოიე, აკტეონის მშობელი დედა.
ეძინა ყველას, ჭანცქიღეულთ ნეტარი ძილით:
ზოგს ნებიერად ქვეშ დაეგო ნაძვის შტოები,
ზოგს სასთუმალად მუხის ნეღლი ფოთლები ეწყო,
და ასე იწვნენ თვინიერნი, მოსილნი კდემით.
შენ კი ამბობდი, თითქოს ღვინით გაბრუებულნი
ტყე-ტყე დარბიან ვნებიანი ეროსის კვალზე.
ამ დროს ავავე, რა მოესმა ძროხის ბღავილი,
ფეხზე წამოხტა და დიაცებს შეესმიანა:
გაიღვიძეთო, დიაცებო! — მათაც თვალთაგან
გადაიყარეს ტკბილი ძილი. წამოიწალნენ
და უცხო ხილვა მოევლინა მაშინ ჩემს მზერას:
რახმი კდემით ჩამომწკრივდნენ ბაკხი ქალები,
მოხუცნი, ნორჩნი, ხბედნიერნი ჯერეთ ქალწულნი!
უკოიყარეს უხვი თმები, ტანზე მოისხეს
ირმის ტყავები. ჭრელხატულა მათი სამოსი:
ჭაშრად გველები უვნებელნი შემოისარტყლეს.

გულზე ეხუტათ მგლის ლეკვები, ზოგს ირმის ნუკრი —
რძეს აწოვებდნენ, ავსებოდათ ძუძუნი ისე,
თითქოს დაეგდოთ სულ ახლახან თოთო ბავშვები.
თავზე იწნავდნენ მწვანე გვირგვინს ულურვაზისას,
მუხის ფოთლებს და აყვავებულ ურთხელის რტოებს.
ვხედავ, ერთ-ერთმა ქალთაგანმა თირსოს არგანი
კლდეს დაჰკრა — წამსვე თავანკარა ამოსკდა წყარო;
სხვამ მიწად ჩარგო აყვავებულ ნართეკის ჯოხი
და ღმერთმა მყისვე ღვინის ღვარი ამოაჩქეფა.
სხვანი თეთრ სასმელს, ჩვილთა საზრდოს დანატრებულნი
რძის ნაკადულებს პოულობდნენ ნაზი თითებით.
თირსოს კვერთხიდან გოლეული მოსწვეთდა თაფლი.
ნეტავ გენახა, მეფეო ჩემო, ეს სასწაული!
მაშინ ხომ ლოცვას აღუვლენდი შენგან გალანძღულ
ღმერთს, ახალმოსულს ამ კურთხეულ თებეს მიწაზე!
ჰოდა, რა ერთად შევიყარნეთ მენახირენი,
ამ არნახული ამბის გამო შევყევით ბაასს —
თუ რა საკვირველ სასწაულის გავხდით მოწმენი.
მაშინ წამოდგა ერთი ვინმე ენაკვიმატი,
ხალხში გასული და ქალაქთა ხშირი სტუმარი;
ასე გვირჩია: ბინადარნო ამ წმინდა მთათა,
მწყემსებო, მოდით, დედოფალი მოვინადიროთ,
ამ ბაკხ დიაცებს გამოვტაცოთ პენთევსის ღედა,
მივგვაროთ პენთევსს, გავუხაროთ ბასილევსს გული.
ჩვენც გვეპრიანა მისი სიტყვა და მაის ბუჩქებში
მივიმალენით და დავუწყეთ ლოდინი ქალებს.
და, აჰა, დადგა ორგიების დათქმული ჟამი
და დიაცებმაც თირსოები აიხმაურეს.
ერთხმად მოუხმეს ზევსის ნაშობს — ბაკხოსს, ბრომიოსს:
მთამ ბანი მისცა მათ დაძახილს, აჩყდა ყიჟინა,
იძრა ნადირი და ყოველი სულდგმული ტყისა,
ამ დროს აგავემ ჩამირბინა როკვა-თამაშით,
მეც გავეკანე დასაჭერად, ამიცდა ხელი...
ჰკივის აგავე: ჰე, ძაღლებო, ჩემო ძაღლებო,
ხომ ხედავთ, ავი კაცისშვილნი გვინადირებენ!
აბა, მომყევით თირსოს ქნევით, ჩომყევით ყვილა!
ჩვენაც დამფრთხალნი გავიქეცით და თავს ვუშველეთ,

თორემ დაგვგლეჯდნენ უეჭველად ბაკხი დიაცნი.
იქვე მწვანეზე მობალახე ნახირს მივარდნენ —
განა თუ ჰქონდათ ბასრი რკინა, არა, ფრჩხილებით
სავსე ჯიქნები დაუფატრეს მბღავანა ფურებს.
სხეებმა ხბორები ნაკუწებად აქციეს, ირგვლივ
დაინახავდი მიყრილ-მოყრილ ფერდებს და შიგანს,
ნაძვის ტოტებზე სისხლმდინარე ეკიდა ხორცი...
ხოლო ხარები ქედმაღალნი, აქრე რომ რქებით
იმუქრებოდნენ, უსასოოდ ეყარნენ მინდვრად
და ისე სწრაფად ატყავებდნენ მარდი ჭალწულნი,
რომ შენს ხელმწიფურ წამისყოფას ვერ მოასწრებდი.
მერმე დაიძრნენ, ფრთოსნებივით შეინავარდეს,
გაჰყვნენ ასპის ნაპირებზე ატეხილ ჭალებს,
გადაიქროლეს აქოჩრილი ოქროყანები,
შვიდბჭიან თებეს მოჭალაქეთ რომ აპურებენ.
მისწვდნენ ერითრას, კითერონის ძირში მდებარეს,
მერმე ჰისია მოარბიეს დედაბუდიან
და სახლებიდან გაიტაცეს ჩვილი ბავშვები.
რაც მოიხელთეს, ყველაფერი მოიგდეს ზურგზე
გრეხურ სრბოლაში ფიორიც კი არ დავარდნიათ —
არცა ბრინჯაო, არცა რკინა. გაწეწილ თმაში
ცეცხლის ენები ბრიალებდა, არ კი ეწვოდათ.
მაშინ გაავდნენ დარბეული მდაბიორები,
ხელში აიღეს საჭურველი და მიეტევნენ.
აი, საღ ვნახეთ სასწაული, დიდო მეუფევ!
განა თუ ვინმე დაეკოდავს მათ წვერმახ შობებს!
ხოლო ნართეკმა, გატყორცნილმა დიაცთა ხელით
მრავალი დასჭრა და ოამთრთხალი ოკოაქცია.
ასე დაჯაბნეს დიაცებმა გულადი მამრნი.
არა, მეფეო, ღვთისგან იყო ეს სასწაული!
მირმე გაბრუნდნენ, მიაშურეს თავიანთ სადგურს,
იქ, სადაც ღმერთმა წყაროსთავალი ამოჭიეფა.
ჩამოირეცხეს სხეულიდან შემხმარი სისხლი,
ღაწვებს გველები ღრღნიდნენ ორკაპი ენით.
ო, ღმერთი იგი, მბრძანებელო, ვინც უნდა იყოს,
დიდი ყოფილა! დაამკვიდრე თებე-ქალაქში!
სხვა მადლთან ერთად იმა ღმერთმა, როგორც შევიტყვეთ,

ჭირთეკუმყრელი ყურძნის წვენი აღმოგვიჩინა.
რაა უღვინოდ კაცთა ყოფა, ან ტრფობის გარე,
სხვა რა სიამე დარჩენია გატანჯულ მოდგმას!

გუნდის წინამძღოლი

ვერ გამიბედავს, ბასილევსის ნებას აღვუდგე,
გარნა, ხამს, წრფელად მოვახსენო გულისპასუხი:
სხვა ღმერთზე ცივრე როდი ჯრის ყრმა დიონისე!

პენთევსი

ჰა, შემოგვადგა, შემოგვენთო ვით ცეცხლის ალი
ბაკხ დიაცების თავხედობა, ცოფი, სიგიჟე...
სირცხვილი ელინთ! არ ეგების აწ დაყოვნება.
ჰეი, საჩქაროდ მიაშურეთ ელეკტრას ჭიშკარს,
უბრძანეთ ყველას, ვინც კი არის ფარშუბოსანი,
სწრაფმავალ მხედრებს მოუწოდეთ, ან ვისაც შვილდის
ლარი უსინჯავს, აამხედრეთ ერთობლივ ყველა.
დაე, დალაშქრონ დახელთილი ბაკხი დიაცნი,
თორემ სულ მალე შეიშლება თებე-ქალაქი,
თუკი დავუთმეთ ქალებს, როგორც ადრე ვუთმენდით.

დიონისე

არ დამიჯერე, თუმც გესმოდა ჩემი სიტყვები;
ავად მომეპყარ, მაგრამ უნდა გირჩიო მაინც:
ღმერთს მოერიდე, არ გაგივა ღმერთთან მახვილი.
დაიცხრე რისხვა, ბრომიოსი როდი მოითმენს,
რომ მენადები მთებს მოსწყვიტო დიონისიურს.

პენთევსი

არ დაგკარგვია, უცხო კაცო, რჩევის ხალისი?
ეგების ფიქრობ, გადაურჩე ახლაც ბორკილებს?

დიონისე

მაგ რისხვას სჯობდა, დაგელვარა ამო საღვრელი.
გულს რას აწყდები, რას გახდები ღმერთთან მოკვდავი?

პენთევსი

უხვად დავუღვრი გახელებულ დიაცების სისხლს,
როცა ომს ავტეხ კითერონის დაბურულ ხევში.

დიონისე

უკუქცევით, და დარჩები სირცხვილეული,
თირსოს შუბებით როცა ფარებს შეგიმუსრავენ.

პენთევსი

ამაოდ ვდავობ ამ ქინიან გადამთიელთან,
არ მოეღება მჭრელი ენა, არ დაიდუმებს.

დიონისე

მოყვასო, კიდევ დაგრჩენია ჟამი ფიქრისა.

პენთევსი

როგორ? ჩემს მხევლებს თებეს ველდე შონაღ გავუხდე?

დიონისე

ბაკხი დიაცნი უბრძოლველად რომ მოგიყვანო?

პენთევსი

და შემიტყუო დასაღუპად დარწყულ მახეში?

დიონისე

ნურა გაშფოთებს, მარტოოდენ შენი შველა მსურს.

პენთევსი

ალთქმით შეკრულხართ, დღენიადაგ რომ იბაკხუროთ.

დიონისე

ღმერთს შევეკარი. ეს უწყოდე: ღმერთია იგი.

პენთევსი

კმარა, დადუმდი! მომიტანეთ ჩქარა მახვილი!

დიონისე

ვაგლახ!..
თუ ისურვებდი, თიასები თვალით გეხილა?

პენთევსი

ვისურვებდიო? დიდძალ ვერცხლსაც გადავიხდიდი.

დიონისე

რამ აგიტანა, რად შეგიპყრო ანაზდად ენებამ?

პენთევსი

ჯავრი მაქვს, ჯავრით ვიხილავდი ღვინით გამტყვრალებს.

დიონისე

და საჯავრებელს სიხარულით იხილავ მაინც?

პენთევსი

შენ თავად ნახავ, გატრუნული ვიჯდები ფიქვქვეშ.

დიონისე

გეშს აიღებენ, რაზომც მალვით არ მიეპარო.

პენთევსი

მაშ, ჯიქურ მივალ, დასანახად გავეცხადები.

დიონისე

მაშ, წაგიყვანო? დაადგები მთებისკენ ბილიკს?

პენთევსი

აბა, ვიჩქაროთ! ლოდინისგან სული მელევა.

დიონისე

ოღონდ პენთევსი მეწამული უნდა ჩაიცვა.

პენთევსი

პენთევსი? რისთვის შევიმოსო დიაცის კაბა?

დიონისე

რათა არ მოგკლან. მამაკაცებს არ გაირევენ.

პენთევსი

ჰეშმარიტს ამბობ. გამჭრიახი იყავი ადრეც.

დიონისე

თვით დიონისე გახლავს ჩვენი მოძღვართ-მოძღვარი

პენთევსი

მაშ, მეც დამშოძღვრე. უმჯობესი მირჩიე რჩევა.

დიონისე

თავად მე მოგრთავ. ჯერ შევიდეთ შიდა პალატში.

პენთევსი

დიაცებრ მომრთავ? სააუგო საქმეს მიპირებ?

დიონისე

ნუთუ აღარ გსურს მენადების დასი იხილო?

პენთევსი

როგორ თქვი წელან? რა სამოსი უნდა ჩამაცვა?

დიონისე

გრძელი პეპლოსი, კოშებამდე, თავზე ჩიქილა.

პენთევსი

რას დამიმატებ, მორთულობად განა ეს კმარა?

დიონისე

ომას გაგიწლი და მაგ ხელშწიფურ მხრებზე დაგიფენ.

პენთევსი

განა ამის მეტს აღარაფერს არ დამიმატებ?

დიონისე

ხელთ თირსოს მოგცემ, ირმის ქათიბს წამოგახურავ.

პენთევსი

არა, არ ძალმიძს გამოწყობა ქალის კაბაში!

დიონისე

მაგრამ სისხლს დაღვრი, თუ მენადებს ომს გაუმართავ.

პენთევსი

ეგ მართალია, ჯერეთ მათი დაზვერვა მმართებს.

დ ი ო ნ ი ს ე

ასე აჯობებს. ბოროტით კი მოიმკი ბოროტს.

პ ე ნ თ ე ს ი

როგორ გავიდე ქალაქიდან შეუმჩნეველი?

დ ი ო ნ ი ს ე

უკაცრიელი გზებით გაგალთ. მე გიწინამძღვრებ.

პ ე ნ თ ე ს ი

ეს მიჯობს, ვიდრე გამამასხრონ ბაკხმა ქალებმა.
მაშ, შინ შევიდეთ და განვსაჯოთ, როგორ მოვიქცე.

დ ი ო ნ ი ს ე

ნება შენია... მე მზადა ვარ შენს სამსახურად.

პ ე ნ თ ე ს ი

აჰა, მივდივარ. იქ გადავწყვეტ, რა გზას დავადგე —
შევიბა ხმალი თუ სარტყელი სადეღაცო.

დ ი ო ნ ი ს ე

სედაუთ, დიაცნო, გაეხვია კაცი ბადეში —
ბაკხებთან მიდის, სადაც ცხადი სიკეთილი ელის.
ჰე, დიონისევ, აწ შენხვა, შორს ხომ არა ხარ,
მივაგოთ შური ჩვენს მოშურეს! გონი აჰხადე,
მოჰგვარე ბინდი და სიგიჟის ტკბილი ბურანი,
რაკი სალ გონზე დიაცურად არ მოირთვება.
ნახეთ, თებელთა სასეირო შეიქნეს იგი,
ქალურ მავალი შეიდბეიანი ქალაქის წიაღ,
ადრე რომ ყიფით და გოროზად მემტკრეპოდა!
წავალ, მოვკაზმავ ჯნატიფეს სამკაულებით;
დაე, მოკლულმა დედის ხელით თან ჩაიყოლოს
ჰადესის სახლში. დე, გაიგოს თებე-ქალაქმა,
რომ სასტიკია დიონისე, შვილი ზევსისა,
ხოლო მორჩილი კაცთა მოდგმის — კეთილისმდომი.

მესამე სტასიმონი

გუნდი

სტროფი ა

ნუთუ ფეხშიშველნი კვლავაც ვიროკებთ
ღამის ფერხულებში ბაკხით დახელთილნი?
ნუთუ კვლავ ოდესმე ცვრიან ეთერისკენ
ყელმოღერებით შევარხევთ თირსოს?
ნუთუ კვლავ ბიბინა ველებზე
გავიჭრებით კუნტრუშა ირმისებრ?
ოდეს მახეებს თავდაღწეული
გაურბის საშიშ მონადირეთ,
მარეკები ყიჟინით მისდევენ,
გახელებულ მწევრებს მიუსევენ;
მიჰქრის ჭარივით ირემი, მიჰქრის,
მიგელავს ფეხმარდი, გაივაკებს,
გადაიქროლებს წყლისპირა ფშანებს,
მიაშურებს ახოს, ხშირჩრდილიან
ტყეს დანატრებული, მწყურვალე
სიმარტოვისა კაცთა კიდეგან.
სად არის სიბრძნე? სად უფრო მშვენობს
კაცთა მომართ ღვთიური მადლი?
იქ ხომ არა — არესის ველზე,
ოდეს გამარჯვებულ მარჯვენას
მტერს თავზე დავადებთ?
მშვენიერი გვეთნევა მუდამ!

ანტისტროფი ა

მძიმედ იძვრის, მძიმედ მოაბიჯებს,
გარნა ჯიუტად, მტკიცედ ახლოვდება
ღვთიური განგება.
დაუსჯელად არავის დასტოვებს,
საკადრისს მიაგებს კაცთა სიჯიუტეს —
უგუნურს, უგუნურის განზრახვით
ღმერთების მეტოქეს.
განზრახ ანელებს ღმერთი ჟამთადენას,
დევნის, და, ბოლოს, მისწვდება უთნოს.

დადგინებულ წესთა უკეთესის
არა ხამს ფიქრი და ძიება.
შეიგნე, მოკვდავო, გულში ჩაიბეჭდე
აღვილსაცნობელი ესე:
ძლიერ არს ღმერთი, ძლიერია
წესი დროისა უხსოვარის,
ბუნების გულში ჩაფესვილი.
სად არის სიბრძნე? სად უფრო მშვენობს
კაცთა მომართ ღვთიური მადლი?
იქ ხომ არა — არესის ველზე,
ოდეს გამარჯვებულ მარჯვენას
მტერს თავზე დავადებთ?
მშვენიერი გვეთნეა მუდამ!

ე პ ო დ ო ს ი

ნეტავ მას, ვინაც თავი დააღწია
ზღვას აბობოქრებულს, ქარიშხლიანს,
მიადგა მყუდრო ნავსაყუდელს!
ნეტავ მას, ვინაც განსაცდელს სძლია!
ზოგს ბედი უხვად აჯილდოვებს,
ზოგს ხელს მოუცარავს საწუთრო.
ბევრი იმედი კეთილად ახდება.
ბევრი იმედი ცრუედება ფუჭად.
ნეტავ მას, ვინაც უშფოთველად
წელთაღსრულის განლია ღელვა!

მეოთხე ეპისოდიონი

დ ი ო ნ ი ს ე

ეჰა, არსაწადელ ხილვის მოწადინევ,
პენთევსო, ნატვრად უამურის მოსწრაფევ,
გამოდი სახლის წინ, გამომეჩვენე,
მენადების სამოსით რომ მოსილხარ
და ღეიძლი დედის ზევრვად ეპირები!
ო, როგორ ჰგავხარ ანაგებით კადმოსის ასულს!

პენთევსი

ასე მგონია, ორი მზე მინათებდეს,
ორ თებეს ვხედავდე, ორ შვიდბჭიან ჭალაქს...
ხარად ჩენილი ვინ ხარ ჩემს წინაშე,
თავზე ორი რქა რომ ამოგზრდია?
იქნებ კაცი არც ყოფილხარ ადრე?

დიონისე

აწ ღმერთი გვახლავს, აქამდე რომ არა გვწყალობდა;
შემოგვირიგდა. ახლა ხედავ ნამდვილ სახილველს.

პენთევსი

მე ვინად ვჩანვარ, უცხო კაცო, ვის მიმამსგავსებ,
დედისდას ინოს თუ ღვიძლ დედას ჩემსას, აგავეს?

დიონისე

ორთავე მათგანს მიგამსგავსებს შენი მშვრეტელი.
მაგრამ ეს რაა? ჩამოგშლია ვარჯები შუბლზე —
განა მე წეღან ჩიქილაში არ ჩაგიმაღე?

პენთევსი

იქ, სასახლეში, ჩამომშლია შეკრული თმები,
ბაკხურ დიაცთა წამბაძავი როცა ვროკავდი.

დიონისე

რაკიღა ერთხელ გადავწყვიტე, მეზრუნა შენზე,
ახლაც გიშველი. აბა, სწორად დაიჭი თავი!

პენთევსი

ჰა, გამისწორე. შენს ხელთა ვარ, სხვა გზა არა მაქვს.

დიონისე

ხედავ, სარტყელიც მოგშვებია; ხოლო პეპლოსი
თანაბრად აღარ გეფინება თეძოებს ქვეშოთ.

პენთევსი

კარგად შემნიშნე. შეპმუშვნილა მარჯვენა მხარე,
ხოლო მარცხნივ კი კოჭებამდე ეშვება კაბა.

დ ი ო ნ ი ს ე

არ შემიტკბობდი უძვირფასეს მოყვასის დარად,
რომ თვინიერნი დაგენახა ბაკხი ქალები?

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

მითხარი ბარემ, რომელ სელში მეჭიროს თირსო,
მენადებისგან რომ ვერავინ ვერ გამარჩიოს?

დ ი ო ნ ი ს ე

მარჯვენით იპყარ, თან მარჯვენა ფეხი აქნიე!
ქების ღირსი ხარ, რომ გონება გადაგიბრუნდა.

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

აბა, თუ შეძლებ, კითერონი ზურგზე მოვიგდო,
შთელი ტყიანად და იმა ბაკხ დიაცებითურთ!

დ ი ო ნ ი ს ე

შეიძლებ, თუკი მოისურვე. ადრე გონება
არ გქონდა საღი, ახლა ასწილ გამჭრიახი ხარ.

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

შენ როგორ ფიქრობ, ძალაყინი არ დამჭირდებაო?
იქნებ ხელებით ამოვძირკვო საფუძველითურთ?

დ ი ო ნ ი ს ე

ნუ აწყენ ნიმფებს, ნუ მოუშლი მყუდრო სავანეს,
და პანის სვატკბილ სალამურებს ნუ დაადუმებ.

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

კეთილად უბნობ! არ დავჯაბნი მძლავრობით ქალებს,
სადმე ნაძვებში მიმალული გავირინდები.

დ ი ო ნ ი ს ე

ჰო, გაირინდე, გაინაბე, თვალი არ მოგკრან,
რაკი მზაკვრულად ეპირები ბაკხების ზვერვას.

პ ე ნ თ ე ვ ს ი

მაშინ მიყურე, როს ანაზდად თავს დავაცხრები
და ჩიტებივით გამოვიჭერ განცხრომაში მყოფთ!

დიონისე

განა ამისთვის არ მიდიხარ მალულად მთაში?
დასტურ შეიპყრობ, თუ მანამდე შენ არ შეგიპყრეს.

პენთევსი

მაშ, წამიყვანე შეცდბჭიანი ქალაქის წიაღ!
ერთადერთი ვარ, ვინც შეჰბედა ესეგვარ საქმეს!

დიონისე

ერთადერთი ხარ, თებესათვის მხოლოდ შენ ზრუნავ,
ბრძოლა მოგელის სასტიკი და აუცდენელი!
უკან მომყევი, წინამძღოლი ვიქნები სანდო.
ხოლო იქიდან სხვა მოგიყვანს...

პენთევსი

მშობელი დედა?

დიონისე

ჰო, ყველას თვალწინ...

პენთევსი

ამისათვის მივდივარ სწორედ.

დიონისე

ხელში აყვანილს...

პენთევსი

ნებიერი ვიყავი მუდამ.

დიონისე

მოგიყვანს დედა.

პენთევსი

ფუფუნებას მპირდები განა?

დიონისე

ჰო, ფუფუნებას, სწორედ ისეთს...

პენთევსი

რისიც ღირსი ვარ!

დიონისე

ღირსი ხარ, ღირსი და ღირსიცე მოგელის წერა,
ცად აიწევა საკვირველი შენი სახელი!
განაპყარ ხელი, ჰე, აგავევ, თქვენც მისნო დასნო!
ევა, ასულნო კადმოსისა! საომრად მიმყავს
შაშუკი მეფე... მე ვიქნები გამმარჯვებელი
და ბრონზიოსი. დანარჩენი თავს იქენს თავად.

მეოთხე სტასიმონი

გუნდი

სტროფი ა

მიდით, ძაღლებო, ლისას ძაღლებო,
მთას შეესიეთ, ფეხმარდებო!
იქ ფერხულობენ კადმოსის ასულნი.
მიდით. მიესიეთ დიაცებრ მოკაზმულს,
მენადების ზვერვად რომ მოსულა!
ჯერ დედა, კლდიდან მომზირალი,
თვალს მოჰკრავს მსტოვარს, ჩასაფრებულს.
მენადების კრებულს შეუძახებს:
ვინ არის, ნეტავ, ეს კადმოსიანი,
მსტოვრად რომ მოდის დილაადრიან?
მთისკენ რომ მოდის, მენადებო, მთისკენ,
ვისი ნაშობია ნეტავ?
ნაყოფს არა ჰგავს დიაცის სისხლისას,
ლომის ბოკვერია ალბათ,
ანდა ლიბიელ გორგონების ნაშობი.
მოვედ, საქმართალო, განცხადდი!
მოვედ, ხელმახვილიანო, მოვედ!
ყელი გამოსჭერ უღვთოს, უსამართლოს,
ექიონის ნაშიერს!

ანტისტროფი ა

მოდის უკუღმართი ზრახვით ალსავსე,
მოდის მზვაობარი, გაგულისებული,

ბაკხოს, შენი და დედაშენის ორგიის
ცნობაარეული საზვერად მოდის,
უძლეველის ძლევად ეპირება!
ნეტავ მას, ვისაც თვინიერი
ზრახვანი ცისკენ მიუმართავს —
წუთისოფელს უშფოთველად განვლის!
არა მშურს სიბრძნე კაცებრივი,
სხვა წვიდა მადლი მიმიზიდავს,
ველტვი სხვა სიკეთეს:
დღე ცისმარე სუნთქვა წამიერი
მსხვერპლად შეეწიროს უკვდავთა ნებას;
არა დავდგე უკუღმართთა გზაზე,
უკვდავთა მახლდეს შიში და რიდი.
მოვედ, სამართალო, განცხადდი,
მოვედ, ხელმახვილიანო, მოვედ.
ყელი გამოსჭერ უღვთოს, უსამართლოს,
ეჭიონის ნაშიერს!

ე პ ო დ ო ს ი

ხარად გამოცხადდი, ოქადასხმელ
ანუ მრავალთავა ურჩხულად გვეჩვენე,
ანუ ლომად ცეცხლოვანად გამოჩნდი!
მოვედ, ბაკხოს, მენადების მარეკო,
პირმცინარემ ბაუ მიუსროლე —
დამღუპველი სათხეველი —
მენადების გუნდში შემობარულს!

მეხუთე ეპისოდიონი

მ ა ც ნ ე

ო, ძველო სახლო, ბედნიერო მთელს ელადაში,
სახლო სიდონელ ბერიკაცის, ვინაც დათესა
ურჩხულის ეშვნი და მოისთველო ურჩხულთა მოდგმა!
დიდად მანაღვლებ, თუმც მონა ვარ, გარნა მონათაც
ჰამს მბრძანებელთა მწუხარება გაიზიაროს.

გ უ ნ დ ი ს წ ი ნ ა მ ძ ღ ო ლ ი

რა მოხდა, კაცო? ბაკხ ჭალებზე ახალს რას იტყვი?

მაცნე

გესმათ, პენთევსი დაილუპა, ეჭიონის ძე!

წინამძღოლი

დიდ ღმერთად გაჩნდი, წინამძღვარო ჩვენო, ბრომიოს!

მაცნე

ამას რად იტყვი, დედაკაცო! ნუთუ გახარებს
შვიდბეჭიან თებეს მბრძანებელთა უწყალო ხვედრი?

წინამძღოლი

აწ კი ნებისად ვიყიქინებ, „ეჰეის“ ხმაზე,
რაკი ხუნდები, შემხუთველი, აღარ მაშინებს!

მაცნე

უმამროდ როდი დარჩენილა თებე-ჭალაქი!

წინამძღოლი

თებე როდი მყავს მბრძანებლად! დიონისეა,
დიონისეა ჩემი ღმერთი და წინამძღვარი!

მაცნე

გეპატიებათ, დიაცებო, გარნა არა ხამს,
კაცის სიკვდილი, ეგზომ მწარე, რომ გიხაროდეთ.

წინამძღოლი

გვაუწყე ბარემ, რა სიკვდილით მოკვდა პენთევსი,
ის უღვთო კაცი, ღვთიურ ნების უარმყოფელი!

მაცნე

როგორც კი გაეცალით შვიდბეჭიანი თებეს სანახებს,
ასოპის წყალი გადაელახეთ, ნათილმედინი,
მერმე ავყევით კითერონის ციცაბო კალთებს —
სამნი ვიყავით — მე, პენთევსი და უცხო კაცი,
ვინც ორგიების სანახავად ამგიყოლია.
გამოხდა ხანი. მივაღწიეთ ხასხასა მდელოს,
ხმაგაკმედილნი ჩამოესხედით, რომ ცხილავებს
თავად გვეხილა საკვირველი სანახაობა.

შორით მოჩანდა მოჩრდილული ნაძვებით ახო,
კლდით მთაზღუდული, დაღარული ნაკადულებით;
ბჟვანეზე ისხდნენ მენადები, საქმიანობდნენ —
ზოგი თირსოზე კვლავ აწნავდა დაცვენილ სუროს,
სხვანი უხედნელ კვიცებივით გალაღებულნი
ერთიმეორეს გასძახოდნენ ბაკხურ სიმღერებს.
მაგრამ პენთევსმა დაბინდული მზერა ვერ ჰკიდა
ღიაცთა გუნდებს და ამგვარად მიმართა გამძოლს:
ჰე, უცხო კაცო, ამ საფრიდან თვალს ვერ მივაწვდენ
იმ ცრუ მენადებს, იქნებ სადმე ბორცვზე ავიდე,
ან დამიგულე ცადაწვდილი, მაღალი ნაძვი —
ბაღლიდან უკეთ გამოჩნდება მათი სირცხვილი.
მაშინ ვიხილე საძაწაული ჯერარნახული,
რაიც მეგზურმა ჩვენს თვალთა წინ მოიმოქმედა:
მოძებნა ნაძვი ტანკენარი, ცადაშოლტილი,
ტოტს მოეჭიდა, არკაცური ძალით მოზიდა,
ცის დაითრია, დაითრია და როგორც შვილდი,
ისე მოღრიკა ცადაწვდილი ხის წვეროკინი;
მიწად დალუნა — ღვთაებრივი ერჩოდა ღონე.
დასვა პენთევსი ნაძვის ტოტზე და ნება-ნება
შეუშვა ხელი, რომ თანისთან ამართულიყო;
ხე აიწვადა, კვლავ შეერთო ჭეშვალე ეთვრს
მის კენწეროზე მოკცეული ბაბილევსითურთ.
მაკრამ, ვაი რომ უფრო ადრე იქნა ხილული,
ვიდრემდის თავად იხილავდა მენადების გუნდს!
ვერც კი შევასწარ ცადატყორცნილ მბრძანებელს თვალი,
რომ უცხო კაცი მეყსეულად გაუჩინარდა.
მერმე მოისმა ზეგარდამო მძლავრი ძახილი —
ასე იზახდა (დიონისე თუ იყო თავად):
ეჰა, დიაცნო, მოგიყვანეთ თქვენი მესისხლე,
ვინც ჩემს ორგიებს დასცინოდა. მიაგეთ შური!
ეს გავიგონე და ანაზდად ცის წიაღიდან
მიწად დაეშვა ღვთაებრივი, უცხო ნათელი.
გაყუჩდა ირგვლივ არემარე, ტყე დამყუდროვდა,
შეწყდა ნადირთა ჩამიჩუმი, ფოთლების ჩქამი...
ბრომიოსის ხმა ბაკხ დიაცებს ჩაესმათ ბუნდად,
ყურები ცქვიტეს, აქეთ-იქით აპყრობდნენ მზერას.

კვლავ რა მოუხმო დიონისემ და ეცნაურათ
კადმოსის ასულთ დაძახილი მათი ღმერთისა,
წამოიშალნენ, ფრთოსნებივით შეიფრთხიალეს,
შეიპყრეს ფრთები ქედნებისა, დაჰკრეს ყიჟინა,
მიჰყვნენ ღმერთის ხმას ღმერთის სულთქვით
დახელთილები —
დედა აგავე, დანი მისნი და ყველა ბაკხი.
განა თუ მიწას დააკარეს მარდი ფეხები —
თვალშეუსწრებლივ გადაევლნენ მჩქეფარე ნაკადს.
ნაძვზე შემომჯდარ ჩემს მბრძანებელს რა მოჰკრეს თვალი,
აცივდნენ კლდეზე, გოდოლივით რომ აწვდილიყო,
და მთელი ძალით დაუშინეს ქვები და ღორღი,
ნაძვის ტოტები, თირსოებიც არ დაიშურეს —
ყველას პენთევსი გაეხადა ბედკრულ სამიზნედ.
მაგრამ ვერ მისწვდნენ. წვეროკინი მაღალი იყო.
ხოლო პენთევსი, განწირული და უსახსოო,
მიყუჟულიყო. ჩავარდნოდა შიშისვან ენა.
მერმე ბერმუხას მოამტვრიეს მსხვილი ტოტები,
რომ ხის კეტებით ნაძვის ძირი ამოეძირკვათ.
რა ვერას გახდნენ. ასე უთხრა ჭალებს აგავემ:
მოდით, ჭალებო, შოვეშიდოთ ამ ნაძვის ღეროს,
ძირს ჩამოვაგდოთ ეს ნადირი, ხეზე ამძვრალი,
რათა არ გათქვას საიდუმლო ორგიებისა.
და შემოეჭდო ნაძვის ღეროს ურიცხვი ხელი,
მაგრად მოსწიეს, შეანჯღრიეს და ამოძირკვეს.
შეჭანდა ნაძვი და პენთევსიც, ვაით და ვიშით
ძირს გადმოეშვა ხის წვეროდან; მაშინღა მიხვდა,
რომ ახლოს იყო საზარელი დაღუპვის ჟამი.
პირველ აგავე, ღვიძლი დედა, მიეპრა ზორვად;
მან კი, ბედკრულმა, გადაიძრო ჭალის ჩიჩილა,
რომ ცნობა მშობელს თვისი პირმშო და არ დაეკლა.
ევედრებოდა, უფერებდა ღაწვებზე დედას —
მე ვარო, დედი. შენი შვილი, შენი პენთევსი,
არ გახსოვს განა, ექიონის სახლში რომ მშობე?
შემიბრალეო, დედაჩემო, ამ ცოდვის გამო
ნუ დამღუპავო შენს ნაშიერს! — მაგრამ ადგილი,
პირდორბლიანი, თვალებს ავად აყვრიალებდა,

გონს ვერ მოეგო, გააცნობდა, ვერ იცნო შვილი,
რაკი ბაკხოსმა დაუბნელა სრულად გონება.
ეძგერა პენთევსს, ხელი სჭიდა მარცხენა მკლავში,
ფეხი ნეკნებზე მიაბჯინა იმ სევუბედურს;
მკლავი მოგლიჯა — უცნაური ჩადგმოდა ძალა;
ჩანდა, ღვთაება ყოვლისშემძლე შეეწეოდა.
ინოც იქ იყო — დახელთილმა მეორე მკლავი
ტანს აახლიჩა; მიესივნენ ბაკხი დიაცნი,
დასცეს ყიჟინა ერთობლივი, შესძრეს მიდამო,
კვნესოდა ჩეჩი მბრძანებელი, ვიდრე სული
სხეულში ედგა; დაჰკიოდნენ სულთმობრძავს თავზე.
ერთს მისი მკლავი დაეთრია, მეორეს — ფეხი,
ფერდებს ძვალ-რბილი აახლიწეს და სისხლიანი
ფრჩხილებით ფლეთდნენ საცოდავი პენთევსის სხეულს.
ასე აკუწეს ასო-ასო და მიმოფანტეს
ტყეში და ღრეში — ძნელი გახდა მათი მოძებნა.
ხოლო დედამისს, გაშეპგებულ ავადს, წილად
ერგო საბრალო მისი თავი, ხელი დასტაცა
ნართეკის წვერზე წამოაგო ლომის თავივით
და ამ ნადავლით წამოვიდა კითერონიდან.
დასტოვა დები გახელებით მოფერხულენი.
თავად მოილტვის თებესაკენ ამ უბედური
ნანადირევით მოქადული, გამყივანი ხმით
მოუხმობს ბაკხოსს, ნადირობის შემწეს, მეწილეს
და გამმარჯვებელს, ვინაც ცრემლი მოუნადირა.
მე კი... შორს წავალ, გავეცლები ამ ცოდვის კითხვას.
ვიდრე ავადე მოალწევდეს ქალაქის კედლებს,
თვინიერება და ღვთის შიში ჯელალფერს მიჯობს;
ხანს, მოკვდავ კაცთა დაიმარხონ ეს წმიდა მცნება.

გ უ ნ დ ი

ვადიდოთ ფერხულებში ბაკხოსი,
დიონისე ვადიდოთ!
ვახაროთ პენთევსის სიკვდილი,
ურჩხულთა ნაშიერის ბოლო!
დიაცებრ მოსილი, ხელთირსოიანი —
საჰადესო ნართეკით —

ხარს წაჰყვა რქადასხმულს
შავეთის გზაზე.
ჰე, ბაკხო დიაცნო, კადმოსის ასულნო,
გამარჯვების ვაშა დაგისრულდათ
მოთქვით და გოდებით!
ვაგლახ, ძის სისხლით შეიბღალა
თეთრი ხელები მშობელი დედის!

ეპიზოდი

გუნდის წინამძღოლი

ვხედავ, აგავე მოიჩქარის სასახლისაკენ,
პენთეუსის დედა, თვალშეშლილი და მოყიჟინე.
აჰა, მორბიან მენადებიც, მიეგებენით!

აგავე

ჰეი, აზიელო მენადებო!

გუნდი
რად გვიხმობ?

აგავე

მთებიდან მომაქვს, მომიტანია
ახლადნაკაფი სურო სასახლეში —
ბედნიერი ნანადირევი!

გუნდი

ვხედავ, მიგვეღიხარ თანაშეღრეცვედ.

აგავე

განა თუ ბადე მომიხმარია!
ხელით შევიპყარ ლომის ბოკვერი.

გუნდი

რომელ უდაბნოში?..

აგავე

კითერონს...

გუნდი

რა ჭოხდა კითერონს?

აგავე

იქ მოკლეს...

გუნდი

პირველ ვინ დაკოდა?

აგავე

ჩემია ჯილდო.

გუნდი

ნეტარ ხარ, ავავე!

აგავე

თიასებში განვითქვი!

გუნდი

მერე ვინ იყო?

აგავე

კადმოსის...

გუნდი

რარ, კადმოსის?

აგავე

ასულებმა
ჩემს შემდეგ, ჩემს შემდეგ
დასცეს ნადირი.

გუნდი

ვწევია ბედი!

აგავე

მოდით, ვილხინოთ!

გუნდი

რა გალხენს, ბედკრულო!

ა გ ა ვ ე

ჯერეთ ჩვილია ეს ბოკვერი,
ღაწვები ღინღლით დაფარვია,
ახლახან მოზრდია ფაფუკი ფაფარი.

გ უ ნ დ ი

ფაფარი ტყიურისას მიუგავს.

ა გ ა ვ ე

ბაკხოსმა, მარჯვე მონადირემ,
მარჯვედ მიუსია
მის კვალს მენადები!

გ უ ნ დ ი

ჰეშმარიტად, ნადირთ ბატონიაl

ა გ ა ვ ე

მადიდებ?

გ უ ნ დ ი

არ გადიდო?

ა გ ა ვ ე

მალე ძენიც კადმოსისა...

გ უ ნ დ ი

და პენთევსი...

ა გ ა ვ ე

დედას განადიდებს.

გ უ ნ დ ი

მომნადირებელს...

ა გ ა ვ ე

ლომის ბოკვერისას...

გ უ ნ დ ი

უცნაურის...

ᲐᲒᲐᲕᲔ
უცნაურად.

ᲒᲣᲜᲓᲘ
ამაყობ, განა?

ᲐᲒᲐᲕᲔ
მახარებს დიდად
საქმე დიადი, დიადი, ბრწყინვალე...

ᲒᲣᲜᲓᲘ
ქვეყნის სადიდებლად.

ᲒᲣᲜᲓᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲛᲫᲦᲝᲚᲘ
მაშ, ახილვინე, უბედურო, ქალაქის მკვიდრთა
შენი ნადავლი, მთებიდან რომ მოგიტანია.

ᲐᲒᲐᲕᲔ
ჰე, მკვიდრნო ტურფაგოდლებიან ქალაქისანო,
მოდით, იხილეთ საოცარი ნანადირევი!
ბერი კადმოსის ასულებმა მოვინადირეთ —
განა თუ გვქონდა სათხეველები თესალიელთა,
ანუ ბადენი სათხეველნი, წვერმახი შუბი!
რას ვაქნევთ რკინას, მოელვარეს და მტკიცედ ნაჭედს,
თეთრი ხელებით შევიპყარით მბრდღვინავი მხეცი
და ასო-ასო, წილობებად ჩამოვირიგეთ.
მაგრამ... სად არის მამაჩემი, ბერი კადმოსი?
ახლოს მოვიდეს, მიეგებოს გულღიად ასულს.
ან შენ სადა ხარ, შვილო ჩემო? მიაღწი კიბე
კედელს და მაგრად მიაჭედე ეს თავრიელი
სასახლის შუბლზე — ნიშნად ჩვენი გამარჯვებისა.

ᲙᲐᲓᲛᲝᲡᲘ
უკან მომყევით, მაგ საბრალო მსხვერპლის მტვირთველნი.
აქ დაასვენეთ, სასახლის წინ, პენთევსის ნეშტი,
დიდხანს რომ ვძებნეთ ორწოხებში კითერონისა
და შევაგროვეთ ასო-ასო მიმოფანტული.
მაშინ შევიტყვეთ საზარელი ამბავი ესე —
რა მოვადექით შვიდბჭიანი ქალაქის ზღუდეს

მე და მისანი ტირესია, ნაბაკხურევნი;
უმალ გავბრუნდი მთებისაკენ და წამოვიღე
ბაკხების ხელით დაგლეჯილი შვილის ცხედარი.
იქ დავინახე ავტონოე, ვინც არისტეოსს
უშვა ბედკრული აკტეონი, ინოც იქ იყო,
ტყე-ტყე დაძრწოდნენ დახელთილნი და დანესტრილნი.
აგავეზე თქვეს, დასტოვაო დიაკთა დასი
და სასახლისკენ გაიჭრაო ბაკხური რბოლით.
მართალი უთქვამთ, — აგავეა, არ მტყუნობს თვალი.
ჰოი, ბედკრულო, არ მენახე ნეტავც აროდეს!

ა გ ა ვ ე

მაშ, იამაყე, მამაჩემო, და გიხაროდეს,
უმამაცესი ასულები რომ გიშობია.
მე ჩემზე გეტყვი უპირატეს, ვინც სახეჩელი
შორს მოვისროლე და ფარტენა ქარს გავატანე;
ვიცვალე ზნენი დიაცურნი და ხელით ვიშვერ
გარეულ ნადირს. აჰა, ჯილდო სიმამაცის წილ!
შენი სასახლის ტრიგლიფებზე ეკიდოს იგი!
შეავლე ხელი, მამაჩემო, და იამაყე,
ლხინად შეჰყარე მეგობრები, რომ ყველამ ნახოს
შენი ასულის საკვირველი ნანადირევი.
ნეტარ ხარ, ნეტარ, მამაჩემო, მოკვდავთა შორის!

კ ა დ მ ო ს ი

ვაი ჩვენდა, სვიდავსილთ, ბედკრულმართთ!
ვაი საქმეს, საწყალობელ ხელით აღსრულებულს!
კარგი მსხვერპლი შეგიწირავს ღმერთებისად,
ახლა თებეს სანადიმოდ იწვევ?
ვაი, სახლო ჩვენო, უკღმართად ნაშენო!..
ჯერ შენ დაგტირი, ასულს უბედურს.
მერე ჩემს თავს, საბრალობელს დავტირი.
ღირსად მოგვავო შური ბრომოსმა,
დაგვატყდა რისხვა ჩვენივე ღვიძლისა!

ა გ ა ვ ე

რარიგ გვიწამლავს სიხალისეს კრული სიბერე,
აგვაწუწუნებს, მკონარ სახეს ჩამოგვიტირებს!

პენთევსი მაინც მიჰყვებოდეს ნაკვალევს ჩემსას,
ფეხბედნიერი მონადირე შეიქნებოდეს!
მაგრამ ვაი, რომ ღმერთთან ბრძოლას უნდება მხოლოდ...
შენს მეტი ვინ ჰყავს, მამაჩემო, შემგონებელი?
რად არ გამოჩნდა, დედას რად არ გამომეგება,
რათა ეხილა, რა იღბალი დამეცა თავზე.

კადმოსი

ვაი, თქვენ, ბედშავთ! რომ შეგეძლოთ — გაღიხალისოთ
შეშლილი გონი, აიტანდით მწარე სატანჯველს?
უკეთუ დარჩით უცნობელნი, როგორც ახლა ხართ,
ეს იქნებოდა ერთადერთი ნუგეში თქვენი.

აგავე

რა სატანჯველი, მამაჩემო, რისი ნუგეში?

კადმოსი

ჯერ მაღლა, ცისკენ მიმართეთ მზერა.

აგავე

აჰა, მივმართე... გარნა რად მიბრძანე?

კადმოსი

ცა იგივეა? თუ ფერნაცვალი მოგეჩვენა?

აგავე

უწინდელზე უფრო ბრწყინვალებს შუქთა მთოველი...

კადმოსი

ნუთუ გახელება არ გაგინელდა?

აგავე

ვამინელდაო?.. ამას რად ამბობ?
ჰო, თითქოს ცნობას მოვდიოდე...

კადმოსი

თუ ძალგიძს მომისმინო, მიპასუხო?

აგავე

რას ვამბობდით, მამავ, დამავიწყდა.

კადმოსი

ვის სახლში შეხვედ, თუ გახსოვს, ჰომენეს სიმღერით?

აგავე

ეკითხე არ მიბედე, დრაკონის დანათესს?

კადმოსი

იმ სახლში ქმარს შენსას ვინ უშვებ, თუ გახსოვს?

აგავე

პენთევსი გინა ჩვენი პირმშო არ იყო?

კადმოსი

ეს ვისი თავია, ხელში რომ გიჭირავს?

აგავე

ლომისაა... მენადებმა არ მითხრეს?

კადმოსი

კარგად დახედე, წაბის საქმეა...

აგავე

ვაი, რას ვხედავ! ხელთ რა მიჭირავს?

კადმოსი

კარგად დააკვირდი, მიხვდები...

აგავე

შევხედე, შევხედი... დაღუპულხარ ბედკრული!

კადმოსი

კიდევ გეჩვენება ლომის თავად? თუ..

აგავე

არა, პენთევსის თავი მიპყრავ უბედურს!

კადმოსი

უმალ დატირებული, სანამ მიხვდებოდი, აგავე...

აგავე

ის მოუკლავს? ვინ მომცა ხელთ?

კადმოსი

ო, სიმართლევ შემწარავო! რა გვიან გაცხადდი!

აგავე

მითხარი, მითხარ! სული ვერ ითმენს...

კადმოსი

შენ მოჰკალ, დანი შენნი გშველოდნენ...

აგავე

სად? სასახლეში... თუ

კადმოსი

სადაც აკტეონი ძაღლებმა დაგლიჯეს.

აგავე

რად წავიდა კითერონს საბრალო?

კადმოსი

ღმერთისა და შენი მენადების დასაცინად.

აგავე

ჩვენ რაღამ წაგვიყვანა კითერონს?

კადმოსი

შეიშალენით, ბაკხოსმა დაგხელთათ...

აგავე

ახლალა მიეხედი. გაგვწირა დიონისემ.

კადმოსი

არ აღიარეთ, ღმერთად არ სცანით.

აგავე

სად არის ნეშტი, მამაჩემო, ნეშტი ძვირფასი...

კადმოსი

ძლივს შეეკრიბე ასონი და, ჰა, მოვიტანე.

აგავე

ასო ასოს თუ მიუსადაგე?

კადმოსი

(მივუსადაგე, გარნა თავი...)

აგავე

პენთევსს ჩემი ბრალი რად მოეკითხა?

კადმოსი

ერთად შესცოდეთ, შეუგინეთ ბაკხევსს პატივი,
ცილი დასწამეთ — ამიტომაც დაგსაჯათ ღმერთმა.
არა მარტო თქვენ, დაიღუპა დღეს ჩემი სახლი,
მომერღვა ფუძე, უმემკვიდროდ გადაშენებულს
რა დამრჩენია გლოვის მეტი; დავტირი პენთევსს —
შოკლულს, დაგლეჯილს მისიანთა ბრალეულ ხელით.
ჩემი სასახლის ბურჯი იყავ, ჩემო მემკვიდრევ,
ქალაქის რისხვა და სიბერის ჩემის ჭომაგი!
ვინ გაბედავდა, გაელანძღა ჩემი შვილარა,
ოღონ შენ მახლდი ბასილევსის ტახტზე მჯდომარე!
აწ სასახლიდან უპატიოდ განიდევნები
დიდი კადმოსი, ვინც დათესა თებელთა თესლი
და სანდკვარი მოსავალი რომ მოიწია.
უძვირფასესო კაცთა შორის, თუმც აღარა ხარ,
მაინც ძვირფასად დაიმარხვის შენი სახელი!
ნუთუ ნიკაპზე ხელს კვლავ აღარ შომითათუნებ?
აღარ ჩამიკრავ პაპას მკერდში, კვლავ აღარ მკითხავ —
ვინ გაწყენინა, უპატიო ვინ გყო მოხუცი?
ვინ შეგაწუხა, მითხარ, გული ვინ ავიმღვრია,
რომ საკადრისად გავუსწორდე შენს მაგინებელს?
აწ ვინ დამიცავს. დავრჩენილვარ უმწედ, უნუგეშ...
ბრალი დედაშენს, საწყალობელს, ბრალი დებს მისას!
შეხედეთ, ხალხო, თუ ვინმე ხართ ღმერთის მგმობელი,
ნახეთ სიკვდილი ესეგვარი და შეინანეთ!

გუნდის წინამძღოლი

მებრალვი, კადმოს, უბრალო ხარ ამ სატანჯველში.
გარნა შენს მოდგმას, დამნაშავეს, ღირსად მიეზღო.

აგავე

ო, რა სასტიკად დატრიალდა ბედის ბორბალი!

. . . . . .

(დაკარგულ ნაწილში სავარაუდებელია: აგავეს გლოვა შვილის გამო, ქოროს სიტყვები, რითაც იგი ამცნობს დიონისეს გამოცხადებას ან უკვე ღვთაებრივი სახით, დიონისეს სიტყვის დასაწყისი — აგავესა და მისი დების თებედან განდევნის განაჩენი)

დ ი ო ნ ი ს ე

. . . . . .

. . . . . .

თავად ურჩხულად გადიქცევი და შენი ცოლიც —
არესის შვილი ჰარმონია, უკვდავი ქალი,
მოკვდავმა კაცმა რომ შეირთე, შეიცვლის სახეს:
გველადქცეული წამოგყვება, სალაც კი წახვალ;
შეაბამ ურემს — ასეთია ნება ზევსისა —
უცხო ურდოებს წინამძღოლად მოეველინები:
უშქარი ლაშქრით დაარბევენ უამრავ ქალაქს,
გარნა, დაბოლოს, წაერთმევათ ღვთ ტაძრების,
რაკი აპოლონს დაუგრგვევენ წმიდა საძირკვლს.
არესი გიხსნით თქვენ ორთავეს და ნეტარ ჭეშმარიტ
დაგიწკვიდრდებათ უზრუნველი და მშვიდი ყოფა.
მე, დიონისე, გეუბნებით ზევსის განაჩენს,
კრონიონის ძე, არა მოკვდავ კაცის ნაშობი.
და რომ შეგეგნოთ იგი სიბრძნე, რაც უარყვით,
ზევსის წყალობით მოიხვეშდით კეთილდღეობას,
მეც — დიონისე თანამდგომად გეყოლებოდით.

ა გ ა ვ ე

ო, დიონისეე, გეუდრებით, ნუ გაგვწირავ!

დ ი ო ნ ი ს ე

კმარა! გვიან არს სინანული, გვიან მიცანით.

ა გ ა ვ ე

ეს ვიცით, გარნა... სასტიკია შენი სასჯელი.

დ ი ო ნ ი ს ე

დამგმეთ, შემაგინეთ უკვდავი...

ა გ ა ვ ე

სასტიკებაში რად გვბაძავთ უკვდავნი?

დიონისე

ასე დააღვინა ზევსმა დასაბამით.

აგავე

ვაი, აღსრულდა, მამავ, ვიდევნებით!

დიონისე

რალად აგვიანებთ? მოსახდენი მოხდეს!

კადმოსი

ო, შვილო ჩემო, რა საშინელ ბოლოს ვეწიეთ!
გაუბედურდა ჩემი მოდგმა და დანათესი.
ვაიმე ბედკრულს! უცხო თემად უნდა ვიარო
მოხუცმა მსხემმა. დამიდგინეს ღმერთებმა ისევ,
რომ ელადაში უცხოთესლი შემოვიყვანო,
და ჰარმონიას, ჩემს მეუღლეს — არესის ასულს.
ურჩხულად ქცეულს მე, ურჩხულმა, დავარბევინო
ელინთა ძველი საფლავები და საწმიდარნი...
აწ ვერასოდეს მოვისვენებ ამ წუთისოფლად,
და ვერცა წყალნი ლეთესანი დამამშვიდებენ.

აგავე

შენგან მოწყვეტილს, მამაჩემო, მეც ხომ მომკვეთენ!

კადმოსი

ასულო ჩემო, უბედურო, ხელებს რად მიწვდი,
ვით თეთრი გედი, უსუსური, უმწეო პატრონს?

აგავე

საით მივიქცე განდევნილი მშობელ ქვეყნიდან?

კადმოსი

არ ვიცი, შვილო, მამაშენი ვეღარ გიშველის.

აგავე

მშვიდობით სახლო მშობლიურო,
მშვიდობით თებევ შვიდბჭიანო!
კერიიდან დევნილი გეთხოვები!

კადმოსი

არისტეოსთან წახვალ, შვილო...

ა გ ა ვ ე

მებრალები, მამავ!..

კ ა დ მ ო ს ი

მეც, შვილო ჩემო!
შენს დებს დავტირი, სვეუბედურთ...

ა გ ა ვ ე

მწარე სატანჯველი, მწარე
ლახტეხა შენს მოდგმას
დიონისე მეუფემ, მაპატიებო!..

კ ა დ მ ო ს ი

ბწარედ შეიგინა თქვენგან, მწარედ
თებე-ქალაქში მისი სახელი...

ა გ ა ვ ე

მშვიდობით, მამავ...

კ ა დ მ ო ს ი

მშვიდობით, შვილო...
თუკი მშვიდობა გიწერია საძმე...

ა გ ა ვ ე

წამიყვანეთ, შეგვსურნო, წამიყვანეთ,
რათა შევერთო დათა ჩემთა
თანალევნილთ, საბრალობელთ!..
მომაშორეთ საძულველ კითერონს,
დაე. კითერონი თვალით ნუ ვიხილო!
ეხლამკარგეთ, ტირსო დამავიწყეთ,
თიასებში სხვებმა გაიხარონ!

გ უ ნ დ ი

მრავალგზით ცხადდება ღმერთების ნება,
მრავალგზით ცუდდება კაცთა მოლოდინი.
რასაც მოველით, არ აგვიხდება,
რასაც არ მოველით, მოგვივლენს ღმერთი.
ამგვარად დასრულდა ამბავი ესე.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ე ბ ი

ე ს ქ ი ლ ე

ო რ ე ს ტ ე ა

ეს ტრილოგია პირველად დაიდგა ათენში ძვ. წ. 458 წელს.

აგამემნონი

გვ. 19 „ატრიდთა სახლის სახურავზე...“ — ატრიდები — ძმები, აგამემნონი და მენელაოსი, მიკენის მეფის ატრევსის შვილები.

ტ რ ო ა — იგივე ილიონი, მითიურ-ისტორიული ციხე-ქალაქი მცირე აზიაში. მისი ნანგრევები იპოვა არქეოლოგმა შლიმანმა მე-19 ს. მეორე ნახევარში; მასზე დაფუძნებულია ტროადული ომების მითი.

გვ. 20 ა რ გ ო ს ი — ქალაქი საბერძნეთში, არგოლიდის დედაქალაქი. ახსენებენ სხვა არგოსსაც.

გვ. 21 პ ა ნ ი — რჩოსანთა ღეთაება, უპირატესად მწყემსთა მფარველი.

ა ლ ე ქ ს ა ნ დ რ ე — იგივე პარისი, ტროის მეფის პრიამოსის (პრიამეს) ულამაზესი ვაჟი, რომელმაც სპარტელ მეფეს მენელაოსს მოსტაცა მეუღლე — მშვენიერი ელენე.

ტ ი ნ დ ა რ ე ვ ს ი — (ან ტინდარეოსი) — სპარტის მეფე; მისი ქალიშვილები არიან კლიტემნესტრა და ელენე, ვაჟები — ასტიოსი და პოლიდევკე.

გვ. 22 ა ქ ა ე ე ლ ე ბ ი — იგივე ბერძნები.

ტ ე ვ კ რ ი დ ი — იგივე ტროა, ან მთელი ტროადა, ტროელთა ქვეყანა.

ა ი ლ ი ნ ო ს ი — (გლოვის ზარი) — მწუხრის სიმღერა, ზრუნი.

გვ. 23 კ ა ლ ქ ა ნ ტ ი — მითიური მისან-მხილველი.

გვ. 24 ე პ ი ნ ი კ ი ა — გამარჯვების აღსანიშნავი ჰიმნი.

ა ვ ლ ი დ ი — ქალაქი ბეოტიაში, სადაც შეკრბა ბერძენ მეხომალდეთა ჯარი ტროის დასალაშქრად.

ქ ა ლ კ ი დ ა — მდინარე, რომელზედაც გაშენებული იყო ამავე სახელწოდების ქალაქი

გვ. 28 ი დ ა — ტყეშირი მთაგრეხილი მისიისა და ფრიგიის მთათა შორის ზღვაში.

ა თ ო ნ ი — მთა მაკედონიის მისადგომებთან.

მ ა კ ი ს ტ ო ს ი — მთა ევბეის კუნძულზე.

ე ვ რ ი პ ო ს ი — ზღვისპირი ევბეასა და ბეოტიას შორის.

ა ზ ო პ ი ს მ თ ე ბ ი — ბეოტიის მთაგრეხილების ძველი სახელწოდება.

კ ი თ ე რ ო ნ ი — ბეოტიისა და ატიკის მთათგამყოფი, ცნობილი გამოქვაბულთა სიმრავლით.

გ ო რ გ ო პ ი (ან გორგოპისი) — ტბა კორინთოს ვიწროებში.

ე გ ი პ ლ ა ნ ქ ტ ი — ეს სახელწოდება სხვა ბერძენ ავტორთა თხზუ-

ლებებში არსად არ გვხვდება და რა ადგილი იგულისხმება — ჩვენთვის უცნობია.

სარონიკი — ზღვის ყურე არგოლიდასა და ატიკას შორის.

არაქნე — არგოლიდის მთავრებილების სახელწოდება.

გვ. 30. ნიუქტო — ღამის ქალღმერთი.

გვ. 34. სკამანდროსი — მდინარე ტროისა.

გვ. 41 ჰელანდროსი, ჰელეპტოლისი („მამრთა დამატყვევებელი", „ქალაქთა დამქცევი"). — ელენეს მეტსახელებია.

სიმეონტი — მდინარე ტროაში.

გერიონი — სამთავიანი მითური გოლიათი.

გვ. 52. ალკმენე — მითური ბერძენი გმირის ჰერაკლეს დედა.

გვ. 57 კოკიტოსი — მიწისქვეშეთის ბნელი მდინარე.

გვ. 60 თიესტე — ატრევსის ძმა. ძმებმა დედის სურვილისამებრ მოჰკლეს გერი ძმა ქრისიპე. მამამ, პელოპმა, დასწყევლა შვილები. ძმები გადაიხვეწნენ მიკენში. სადაც სამეფო ტახტი ხელთ იგდო ატრევსმა. ძმებს შორის სასტიკი შუღლი ჩამოვარდა ტახტისათვის. თიესტემ აცდუნა ატრევსის ცოლი და ცდილობდა მისი თანაზრახვით ხელთ ეგდო სამეფო ტახტი. ატრევსმა თიესტეს განზრახვა გაუგო და ქვეყნიდან გააძევა იგი. თიესტემ დაიყოლია ატრევსის ვაჟი — აჯანყებულიყო მამის წინააღმდეგ. ატრევსმა შეთქმულნი ჩამოახრჩო და არ იცოდა, რომ მათ შორის მისი ვაჟიც იყო. ატრევსმა ამისთვის მკაცრად მიუზღო ძმას. თიესტე შემოირიგა და სტუმრად წვეულს საკუთარი ვაჟების ხორცი შეაჭამა, თავისი ცოლი აეროპე კი ზღვას მისცა. ღმერთებმა ამ სისასტიკისათვის დასწყევლეს მთელი ატრიდული საგვარეულო.

გვ. 69. ტანტალიდები — ატრიდები ითვლებიან მითური გმირის ტანტალეს ჩამომავლებად.

გვ. 73 პლისთენიდები — პლისთენეს მოდგმა — მითის მიხედვით პლისთენე ატრევსისა და თიესტეს ძმა იყო.

ქოეფორები

გვ. 94 „მჯიღებს ვიცემ არიისა და კისიის..." — ესჭილეს ანტიკური პერიოდის კომენტატორების აზრით, აქ ლაპარაკია ტრილ-შეცხადების სპარსულ წესზე.

გვ. 97 პერსეფონე — ნაყოფიერების ქალღმერთის, დემეტრეს ასული. იგი გაიტაცა ქვესკნელის მეფემ ჰადესმა. ქვესკნელიდან პერსეფონეს გამოსვლით იღვიძებს ბუნება და დგება გაზაფხული.

გვ. 98 პელოპიდები — პელოპონესის მითური მეფის, პელოპის მოდგმა. პელოპი იყო ატრევსის მამა, აგამემნონის პაპა.

გვ. 102 თესტია — (ან თესტიადა) — ეტილიის მეფის თესიოსის ასული ალფეია, რომელმაც დასწვა თავისი შვილი (მელეაგრე). ერთ-ერთი მითის მიხედვით, როდესაც ახალდაბადებული ჩვილი მელეაგრე შვიდი დღის გახდა, დედას მოირებმა აუწყეს — შენი ყრმა მოკვდება მაშინვე, როგორც კი ის მუგუზალი დაიფერფლება. ახლა რომ ბუხარში იწვისო. როგორც კი ეს ალთეიამ გაიგონა, მუგუზალი ჩააქრო და სკივრში

შეინახა. სხვა მითის მიხედვით, ალთეიამ სკიპრში დამალული მეგეზალი ამოიღო, ცეცხლში შეაგდო და მელეაგრეც მაშინვე მოკვდა.

სკილა — მეგარის მეფის ასული. მან შეიყვარა მეფე მინოსი და გასწირა მამა. მაგრამ მინოსმა მაძის მკვლელი ზღვაში გადააგდო. სადაც ის კლდედ იქცა.

„ლემნოსური უბედურება...“ — მითის მიხედვით კუნძულ ლემნოსზე ოდესღაც ქალებმა უკლებლივ ყველა მამრი ამოხოცეს.

გვ. 104. დავლიდელი — ფოკიდის ქალაქ დავლიდის მკვიდრი.

გვ. 105. პეითო — დარწმუნებისა და დაყოლიების განსახიერება, აფროდიტესა და ჰერმესის თანამგზავრი ქალ-ღვთაება.

გვ. 110 პერსევსი — ზევსისა და დანაეს ვაჟი, ბერძენთა მითიური გმირი.

ევმენიდები

გვ. 120 გაია, — გე — დედამიწა, ქალღმერთის სახით გააზრებული ბერძნულ მითში.

ფებე — ტიტანიდი, აპოლონის დედის დედა, ითვლებოდა აპოლონის დელფოსური სამისნოს დამაარსებლად.

დელოსი — კუნძული ეგეოსის ზღვაში, ითვლებოდა აპოლონის ადგილის დედად.

„ჰეფესტოსის ვაჟიშვილები...“ — იგულისხმება ათენელები.

„კორიკიდის ჭვაბულში მცხოვრებთ...“ — კორიკიდის ჭვაბულები მიძღვნილი იყო პანისა და ნიმფებისადმი, დელფოსის მახლობლად.

გვ. 121 ბრომიოსი — „ხმაურიანი“, დიონისეს (ბაკხოსის) ზედწოდება.

პენთევსი — დიონისეს საღვთო კულტის უარმყოფელი. იგი დაგლიჯეს ბაკხმა ქალებმა, დიონისეს (ბაკხოსის) მხლებლებმა.

პლისტოსი — მდინარე, დელფოსის მახლობლად.

ჰარპიები — ფრთოსანი ღმერთქალები. გოგო-ჩიტები, რომლებიც ზევსმა მიუჩინა მის მიერ დასჯილ თრაკიის მეფე ფინევსს.

გვ. 131 ტრიტონი — ტბა და ამავე ტბიდან ნასაზრდოები მდინარე ლიბიაში.

ფლეგრე — ზღვისპირეთის ერთ-ერთი ძველი სახელწოდება (კამპანიის ახლოს).

გვ. 136 იქსიონი — მითიური მეფე; ივი, სიმამრის მკვლელი, ზევსმა განწმინდა მკვლელობის ცოდვიანი ტვირთისაგან.

გვ. 144 ფრატერი — კულტმსახური.

გვ. 145 ეგევსი (ან ეგეოსი) — ძველი ათენის მეფე.

თესევსი — ეგეოსის ვაჟი. მითური ბერძენი გმირი.

გვ. 146. ფერეტი — თებეს მითიური დამაარსებელი; მითის მიხედვით, ხშირად იაზონისა და მედეას ვაჟად იხსენება.

გვ. 151. ე რ ე ხ თ ე ვ ს ი — გეასა და ჰეფესტოს ვაჟიშვილი, ბერძენი გმირი, ათენას აღზრდილი.

გ. სარიშვილი

სოფოკლე

ოიდიპოს მეფე

გვ. 159 ექსანგელოსი — სხვა ქვეყნიდან, შორიდან მოსული მაცნე.

გვ. 160. ჰ ა დ ე ს ი — ქვესკნელი, გარდაცვლილთა სულების საუფლო.

გვ. 161. კ რ ე ო ნ ტ ი — ოიდიპოსის ცოლისძმა.

ფ ო ი ბ ო ს ი — იგივე აპოლონი, ზევსის ძე, ხელოვნებისა და მისნობის ღმერთი.

გვ. 162 ლ ა ი ო ს ი — თებეს მეფის ლაბდაკოსის ძე, ოიდიპოსის მამა.

გვ. 164 ს ფ ი ნ ქ ს ი — მითოლოგიური არსება, ურჩხული, რომელიც თავის სხეულში ქალის, ლომის, არწივისა და გველის სხეულთა ნაწილებს აერთიანებდა.

გვ. 165 პ ი თ ო ნ ი — იგივე დელფოს სამისნო. ეს სახელი ეწოდა აპოლონის მიერ მოკლული ურჩხულის, პითონის გამო.

დ ე ლ ი ო ს პ ე ა ნ ი — ანუ დელოსელი პეანი. პეანი ამ შემთხვევაში წარმოადგენს ღვთაებრივ სიმღერას და თვით ამ სიმღერის შემსრულებელს — აპოლონს — აღნიშნავს. დელოსელი კუნძულ დელოსზე შობილს ნიშნავს. ამდენად, დელიოს პეანი იგივეა, რაც აპოლონი.

გვ. 166 ა მ ფ ი ტ რ ი ტ ე — პოსეიდონის, ზღვის ღმერთის მეუღლე.

ლ ი კ ე ი ო ს ი — ორი მნიშვნელობა შეიძლება მიენიჭოს: 1. ნათელი, ბრწყინვალე; 2. მგლისმიერი, იგივე აპოლონი.

ბ ა კ ხ ო ს ი — იგივეა, რაც დიონისე.

გვ. 168 დ ა ი მ ო ნ ი — ღვთაება, როგორც კეთილი, ასევე ბოროტი, შემდგომ უარყოფითი მნიშვნელობა შეიძინა და მივიღეთ ბოროტის აღმნიშვნელი სიტყვა „დემონი“.

კ ა დ მ ო ს ე ლ ე ბ ი — კადმოსის მოდგმა, თებელები.

დ ი კ ე — სამართლიანობის ქალღმერთი.

გვ. 169 ტ ი რ ე ს ი ა ს ი — ევერესისა და ნიმფა ქარიკლოს ძე, რომელიც ბავშვობაშივე ღმერთებმა დააბრმავეს და სამაგიეროდ მისნობის ნიჭი უბოძეს. შვიდი წლის მანძილზე ტირესიასი ქალად იყო ქცეული, რის შემდეგაც ისევ მამაკაცი გახდა. ტირესიასმა შვიდი თაობა იცოცხლა — თებეს დაარსებიდან მის დანგრევამდე.

გვ. 175 ლ ო ქ ს ი ა ს ი — „ირიბი“ — აპოლონის ეპიკლესია. შესაძლოა, ორი მნიშვნელობა ჰქონდეს: ირიბად მავალი, ანუ კოპლი და ირიბად მოლაპარაკე, ანუ იდუმალად მომისნე.

გვ. 177 პ ა რ ნ ა ს ო ს ი — იგივე პარნასი. მთა საბერძნეთში, რომელიც ძველ ბერძნებს აპოლონისა და მუზების საუფლოდ მიაჩნდათ.

გვ. 178 მ ი წ ი ს ჰ ი პ ი — იგივე ომფალოსი, წმინდა ქვა, რომელიც დელფოს სამისნოში ინახებოდა და მიწის ჰიპის რელიგიურ სიმბოლოს წარმოადგენდა. მიწის ჰიპად თვით დელფოს სამისნოც იყო მიჩნეული.

ლ ა ბ დ ა კ ო ს ი ს მ ო დ გ მ ა — იგივე თებელნი.

პ ო ლ ი ბ ო ს ი — ბეოტიის მოსაზღვრე კორინთოს (საბერძნეთის ერთ-ერთი ნაწილის) მეფე.

გვ. 192 მ ე რ ო პ ე — მისი მეუღლე.

გვ. 195 ე თ ე რ ი — ცის ის ნაწილი, რომელიც ღმერთების საუფლოდ იყო მიჩნეული და რომლისგანაც თვით ღვთაებათა სხეულიც იყო მოქსოვილი.

გვ. 196 ა ბ ე — გეოგრაფიული სახელწოდება, ცნობილი იყო თავისი წმინდა ტაძრებით.

ო ლ ი მ პ ი ა — ადგილი ძველ საბერძნეთში, რომელიც ზევსისადმი იყო შეწირული.

გვ. 197 ი ს თ მ ო ს ი — კორინთოს მიწის მეორე სახელი.

გვ. 199. პ ი თ ო მ ა ნ ტ ი ს ი — სიტყვასიტყვით მითიური სამისნო, ანუ დელფოს სამისნო.

კ ი ლ ე ნ ე — წმინდა მთა, რომელიც ჰერმესის საუფლოდ ითვლებოდა.

გვ. 212 კ რ ო ნ ი დ ი — იგივე კრონიდესი, ანუ კრონოსის ძე, ზევსი.

ოიდიპოსი კოლონოსში

გვ. 228. პ რ ო მ ე თ ე ვ ს ი — იგივე პრომეთე.

კ ო ლ ო ნ ო ს ი — ბერძენი გმირი, ათენის განაპირა სოფლის (სოფოკლეს სამშობლოს) კოლონოსის მითოლოგიური ეპონიმი („სახელმდებელი").

გვ. 230. პ ა ლ ა ს ი — ათენა. ეს სახელი ქალღმერთს გიგანტ პლანტზე გამარჯვების გამო ეწოდა.

გვ. 245 დ ე ლ ფ ო ს კ ე რ ა — იგივე დელფოს სამისნო.

გვ. 247 კ რ ა ტ ე რ ი — ღვინის გასაზავებლად გამიზნული ფართოყელიანი ბერძნული ჭურჭელი.

გვ. 259 ნ ა რ ც ი ს ი — ყვავილი ნარგიზი. ცნობილი მითოლოგიური პერსონაჟის, ულამაზესი ჰაბუკის ნარცისის სახელი.

კ ე ფ ი ს ო ს ი — მდინარე ათენის ახლოს.

გვ. 260 ნ ე რ ე ი დ ე ბ ი — ზღვის ღვთაების ნერევსის ასულები, რომლებიც მოლივლივე ზღვის ზედაპირს განასახიერებდნენ.

ჰ ე ლ ი ო ს ი — მზის ღმერთი, იგივე ჰიპერიონი, იგივე აპოლონი. ტიტან ჰიპერიონისა და თიას ძე, ეოსისა და სელენეს ძმა.

გვ. 274 ე ვ მ ო ლ პ ი დ ე ბ ი — ევმოლპოსი, ელევსინის მისტერიების დამაარსებელი. ევმოლპიდები წარმოადგენდნენ ამ მისტერიათა მსახურებს.

გვ. 292 ს პ ა რ ტ ი ა მ ო დ გ მ ა — „დანათესართა" მოდგმა, ანუ თებელნი, კადმოსის მოდგმა.

გვ. 302 ჰ ო რ კ ო ს ი — „ფიცი". ფიცის ღვთაება. ზევსის ერთ-ერთი თანამდგომი ღმერთი, რომელიც ფიცის სიწმინდეს ადევნებდა თვალყურს.

ა ნ ტ ი გ ო ნ ე

გვ. 303 ს ტ რ ა ტ ე გ ო ს ი — ლაშქრის წინამძღოლი, ამ შემთხვევაში იგულისხმება მეფე, კერძოდ, კრეონტი.

გვ. 307 დ ი რ კ ე — წმინდა წყარო თებეში.

გვ. 308. ჰ ე ფ ა ი ს ტ ო ს ი — იგივე ჰეფესტო, ცეცხლისა და მჭედლობის ღმერთი. კონტექსტში ჩირაღდნის სინონიმად არის ნახმარი.

გვ. 309 დ ი ო ნ ი ს ე — თებელი მეფის ასულის და ზევსის ძე, ღვინისა და ნაყოფიერების ღმერთი. ითვლებოდა თებეს მფარველად.

გვ. 326 ჰ ი პ ნ ო ს ი — ძილის ღმერთი, თანატოსის, სიკვდილის ღმერთის ძმა.

გვ. 333 ე რ ო ს ი — სიყვარულის უძველესი ძველბერძნული ღვთაება, რომელსაც ძველი ბერძნები სამყაროს შექმნას მიაწერდნენ. შემდგომ ეროსის მითოლოგიურმა სახემ ცვლილება განიცადა, იგი იქცა აფროდიტეს პატარა ხუპუპთმიან შვილად, რომელიც თავისი ისრებით სასიყვარულოდ სჭრიდა ადამიანებსა და ღმერთებს.

გვ. 334 ა ქ ე რ ო ნ ტ ი — ქვესკნელის მდინარე ბერძნულ მითოლოგიაში.

გვ. 335 ტ ა ნ ტ ა ლ ო ს ი — ზევსისა და პლუტოს ძე, ნიობეს მამა.

გვ. 337 პ ე რ ს ე ფ ა ს ს ა — იგივე პერსეფონე, იგივე კორა, რომაული პროზერპინა, ქვესკნელის დედოფალი.

გვ. 339 დ ა ნ ა ე — აკრისიოსისა და აგანიპეს ასული. ოქროს წვიმად მოვლენილი ზევსისაგან შვა გმირი პერსევსი.

გვ. 340 ფ ი ნ ე ვ ს ი — ანდრომედას ბიძა, პერსევსმა იგი კლდედ აქცია.

ბ ო რ ე ა ს ი — ჩრდილოეთის ქარების ღმერთი.

გვ. 346 ე ლ ე ვ ს ი ნ ე ლ ი დ ე ო — იგივე დემეტრე, მიწის ნაყოფიერების ქალღმერთი, ელევსინის მისტერიების უმთავრესი ღვთაება.

ა მ ფ ი ო ნ ი — ზევსისა და ანტიოპეს ძე, ძეთოსის ტყუპისცალი, ნიობეს ქმარი. თებეს ერთ-ერთი ამშენებელი.

გ. ხომერიკი

ე ვ რ ი პ ი დ ე

მ ე დ ე ა

დაიდგა დაახლ. ძვ. წ. 430 წლისათვის.

გვ. 355 პ ე ლ ი ო ნ ი — ტყიანი მთაგრეხილი მაგნესიის თესალიურ ნაწილში. მის მწვერვალზე ქვაბულში თქმულების თანახმად ცხოვრობდა კენტავრი ქირონი. აქვე მწვერვალზე იყო ზევსის წმინდა ადგილი.

პ ე ლ ი ა ს ი — პოსეიდონისა (ან კრეთევსისა) და ტიროს ძე. მართავდა იოლკოსს.

ი ო ლ კ ი — ანუ იოლკოსი — ქალაქი მაგნესიის თესალიურ ნაწილში. ამ ქალაქში იშვა იაზონი.

გვ 361 თ ე მ ი დ ა ანუ თემისი — მართლმსაჯულების ქალღმერთი.

გვ. 365 კ რ ე ო ნ ტ ი — ლიკაითოსის ძე, კორინთოს მეფე.

გვ. 370 ჰ ე კ ა ტ ე — ზევსისა და დემეტრეს (ა ნ პერას) ასული, ერთ-ერთი ტიტანისი.

ს ი ზ ი ფ ე — ეოლოსისა და ენარეტეს ძე, გლავკოსის მამა, ბელლეროფონტის პაპა.

გვ. 371 ფ ე ბ ე — იგულისხმება ფოიბოსი, ფებოსი, რაც აპოლონის ხედსახელს წარმოადგენდა.

ო რ ფ ე ო ს ი — ე. ი. ორფევსი. მითიური პოეტი, რომელიც ბერძნებს ისტორიულ პირად მიაჩნდათ. არსებობდა ფილოსოფოსთა ორფიკული სკოლა, რომელიც თავის მისტიკურ აზრებს ლექსად გამოხატავდა.

გვ. 381 ტ რ ო ი ძ ე ნ ი — ე. ი. ტროიძენი. ქალაქი არგოსში, პოსეიდონის განსაკუთრებული კულტის ადგილი. ამ ქალაქში იშვა თესევსი.

პ ე ლ ო ფ ს ი — ზევსის შვილიშვილი, ტანტალოსის ძე. პელოფსი მამამისმა მოკლა და უნდოდა ღმერთებისთვის შეეწირა იგი. ღმერთებმა შეიტყვეს, ტანტალოსი დასაჯეს, ხოლო პელოფსი მკვდრეთით აღადგინეს.

გვ. 388 ე რ ე ქ თ ი დ ე ბ ი — ერექთევსის, თენის მითიური მეფის შთამომავალნი, ე. ი. იგივე ათენელნი.

კ ე ფ ი ს ი ანუ კეფისოსი — მდინარე ათენთან ახლოს.

კ ი პ რ ი დ ე ანუ კიპროსი — იგულისხმება აფროდიტე.

გვ. 401 პ ლ ე თ რ ო ნ ი — სიგრძის ძველბერძნული საზომი, დაახლოებით 25, 35 მეტრი.

გვ. 404 ე რ ი ნ ი ე ბ ი ანუ ერინისები — იგივე ევმენიდები, ნათესაური სისხლისათვის შურისმგებელი ქალღმერთები.

ს ი მ პ ლ ე გ ა დ ე ბ ი — კლდეები ბოსფორის სრუტეში. ისინი ერთმანეთს ენარცხებოდნენ და ხომალდებს ამსხვრევდნენ.

გვ. 405 ი ნ ო — კადმოსისა და ჰარმონიას ასული, ათამასის მეუღლე. ღმერთებმა იგი ზღვის ღვთაებად, ლევკოთოედ აქციეს.

გვ. 407 ბ ა რ ბ ა რ ო ს ი — ე. ი. უცნობი არაბერძენი.

ს კ ი ლ ა — ექვსთავიანი მყეფარე ურჩხული, რომელიც ზღვისპირა კლდეში მეორე ურჩხულის — ქარიბდას პირდაპირ ცხოვრობდა. ეს ორი ურჩხული ნაოსნებს მუსრავდნენ.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა ა ვ ლ ი ს შ ი

პირველად დაიდგა ათენში ძვ. წ. 406 წელს „ბაკხოსის მხევლებთან" ერთად.

გვ. 413 ე ვ რ ი პ ო ს ი — მღელვარე სრუტე ევბეასა და ბეოტია — ატიკურ სანაპიროებს შორის. მისი ზვირთების სიმრავლეს იმით ხსნიდნენ, რომ იგი დღეში შვიდჯერ იცვლიდა დინებას. ევრიპოსივით ღელვა ევრიპიდესთან მერყეობას, ცვალებადობას აღნიშნავს.

გვ. 414 დ ე ლ ტ ო ს ი — საწერი ფიცარი, რომელსაც ბერძნული ასოს დელტას სამკუთხა ფორმა ჰქონდა. მასზე რისიმე დაწერა ფიგურალურად კარგად დამახსოვრებას ნიშნავდა.

გვ. 359 კ ი კ ლ ო პ ი — იგივე ციკლოპი.

გვ. 362 ჭ ი რ ო ნ ი — თესალიური კენტავრი, რომელმაც აქილევსი აღზარდა.

გვ. 364 ალფეოსი — პელოპონესის მთავარი მდინარე, რომელიც მიედინებოდა არკადიასა და ელიდაში და იონიურ ზღვას შეერთვოდა.

გვ. 439 ასოპე — ასოპოსი — მდინარე პელოპონესში.

გვ. 443 სიმოენტი — მდინარე სკამანდროსის შენაკადი ტროადაში.

გვ. 449 დარდანი, იგივე დარდანოსი — ზევსისა და ელექტრას (ატლანტის ასულის) ძე. ტროელთა მითიური პირველმამა.

გვ. 475 პელასგია — უძველესი ხალხის პელასგების ქვეყანა. პელასგები ცხოვრობდნენ ძველ საბერძნეთში ბალკანეთის ნახევარკუნძულზე, მცირე აზიასა და კუნძულებზე.

გ. ხომერიკი

ბაკხოსის მხევლები

გვ. 482 ნასრული — „წარმართნი, რომელთა ასწავებენ საიდუმლოთა ეშმაკისათა“, (საბა). აქედან გამომდინარე „ნასრულობა“ — საიდუმლოებაში ზიარება“, მისტერია).

გვ. 489 სიტყვის თამაში: (ჰო) მეროს — „თქმა“, ჰომეროს — „მძევალი“.

გვ. 490 დედანში სიტყვის თამაშია: პენთეუს — პენთოს „უბედურება“.

გვ. 491 ჰოსია — ქალღმერთი, უმაღლესი სიწმიდისა და სათნოების განსახიერება.

თიასოს — ბაკხური გუნდის საზეიმო მსვლელობა.

გვ. 492 ირენე („მშვიდობა“) — მშვიდობის ქალღმერთი.

გვ. 517 ლისა — ცოფის, სიბრაზის განსახიერება.

გვ. 531 სარევზი აღდგენილია ვარაუდით.

გვ. 533 არისტეო — აგავეს დის, ავტონოეს ქმარი.

ზ. კიკნაძე

სარჩევი

წინასიტყვა (გიორგი ხომერიკი) 5

ეჭვილე

პრელუდია

ლბამემნონი (თარგმნა გიგლა სარიშვილმა) 19

ქოეფორები (თარგმნა გიგლა სარიშვილმა) 78

ევმენიდები (თარგმნა გიგლა სარიშვილმა) 120

სოფოკლე

ოიდიპოს მეფე (თარგმნა გიორგი ხომერიკმა) 159

ოიდიპოსი კოლონოსში (თარგმნა გიორგი ხომერიკმა) 225

ანტიგონე (თარგმნა გიორგი ხომერიკმა) 303

ევრიპიდე

მედეა (თარგმნა პანტელეიმონ ბერაძემ) 335

იფიგენია ავლისში (თარგმნა გიგლა სარიშვილმა) 412

ბაკხოსის მხევლები (თარგმნა ზურაბ კიკნაძემ) 490

შენიშვნები 535